

STUDENTI VZPOMÍNÁJÍ

**Fakulta radiotechniky ČVUT
Poděbrady 1953 - 1960**

KAPITOLA 1 ROČNÍK A

KAPITOLA 2 ROČNÍK B

KAPITOLA 3 A R C H I V

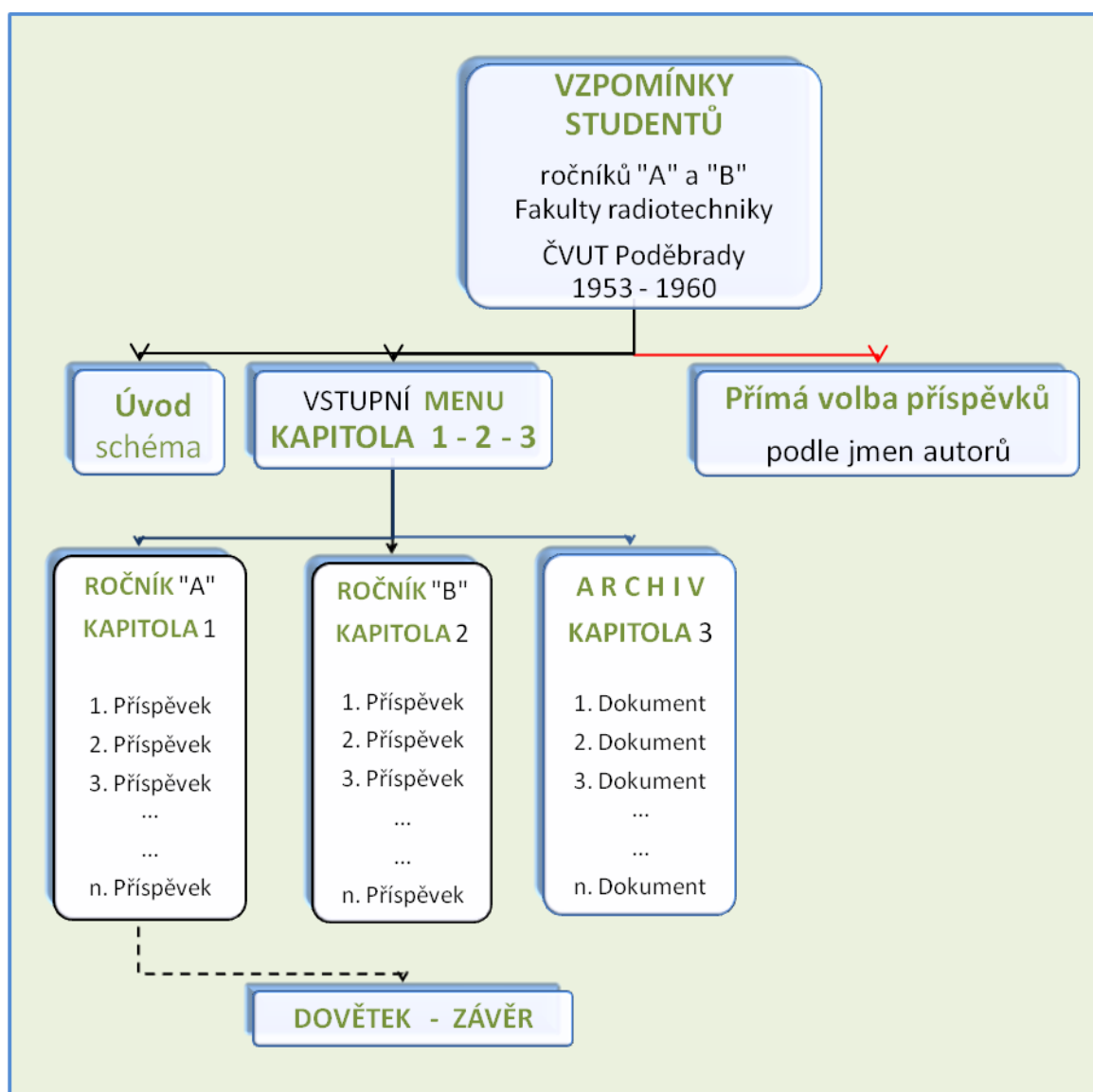
PŘÍMÁ VOLBA PŘÍSPĚVKŮ

STUDENTI VZPOMÍNÁJÍ

Vzniklo nové vydání "Vzpomínek...", na kterých spolupracoval i ročník "A".
V úvodním textu bych rád uvedl (z titulu editora), co nové vydání přináší:

- * Nepochybně lze považovat za přínos nové příspěvky navazující na předchozí.
- * Nové vydání nabízí bohatou fotodokumentaci, příspěvky obsahují fotky i ilustrace.
- * S využitím prostředků VT byla vyvinuta nová struktura dokumentu, která umožňuje snadné ovládání, vyhledávání a výběr žádaných příspěvků. Tento "provozní luxus" je umožněn důslednou aplikací hypertextových odkazů mezi jednotlivými bloky dat. U rozsáhlých příspěvků hypertextové odkazy dosahují až na úroveň odstavců.

Struktura pro uložení a výběr příspěvků a dokumentů

Přeji spolužákům a kolegům mnoho radostných chvil při prohlížení příspěvků

Ing. Ján Grečner, editor nového vydání "Vzpomínek..." v: 20111105

V Praze dne 5. listopadu 2011

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [ABECEDNÍ SEZNAM AUTORŮ](#)

Seznam autorů "Vzpomínek... " ročníků "A" a "B" a stručné anotace jejich příspěvků

[Čech Karel](#) _____ str. 94 - 94 ___ Počet obrázků: 0
Sice "z druhé ruky", ale živě a barvitě líčená tradiční epizodka ze zkoušky z matematiky, která u doc. Hudce měla často dynamický spád .

[Delong Alfréd](#) _____ str. 95 - 96 ___ Počet obrázků: 1
Autor popsal osudové historické okamžiky naší společnosti a v nich i chování naší generace a jednotlivců v letech 1948 - 1956 - 1968 -1989.

[Grečner Ján](#) > [SUBMENU] _____ str. 6 - 30 ___ Počet obrázků: 62 (vč. obrazových příloh)
Dlouhá a kauzálně podmíněná je cesta technicky zaměřeného a nadšeného radioamatéra k profesionální radiotechnice a informatice.

[Grešík Pavel](#) _____ str. 97 - 100 ___ Počet obrázků: 1
Retrospektivní pohled na života běh od promoce po důchod s notnou dávkou optimizmu a s hrdostí nad úspěšným celoživotním dílem.

[Hojný Jaroslav](#) _____ str. 101 - 102 ___ Počet obrázků: 1
Náčrt organizační struktury ročníku "B", počty studentů ve studijních skupinách, vedoucí kroužků a vyučující, vojenská cvičení a praxe v Tesle.

[Horevaj Michal](#) _____ str. 31 - 35 ___ Počet obrázků: 5
Jako bezprostřední účastník děje, objektivně a zasvěceně vysvětluje statut ADK i společenské okolnosti té doby a vyvrací mýty o ADK.

[Hučka Miroslav](#) _____ str. 103 - 104 ___ Počet obrázků: 0
Autor ve svých poznámkách glosuje, doplňuje, koriguje, konstatuje, obdivuje, ale hlavně - moc si nevěží, že dokáže čtenáře zaujmout. Škoda.

[Hudec Lubomír](#) _____ str. 36 - 39 ___ Počet obrázků: 1 / [Setkání A_2011](#) str. 40- 41, Počet fotek: 22 autor **K. Balíček**
Pohled do univerzitní pedagogické kuchyně poodhaluje polidštěné profily nám známých pedagogů i mnoho jejich historických výroků.

[Jeřábek Vojtěch](#) _____ str. 58 - 59 ___ Počet obrázků: 1
Popisuje spletité okolnosti, za kterých se dostal ke studiu na poděbradské fakultě. V závěru se zamýšlí a analyzuje, co mu fakulta dala.

[Valja Kaliničenko](#) _____ str. 105 - 110 ___ Počet obrázků: 6
Líčí skromně a bez pátosu osud válečného dítěte, poválečné studentky, vysokoškolačny, studentky v Poděbradech a inženýrky opět v Rusku.

[Eva Kavalírová r. Sejkorová](#) _____ str. 240 - 243 ___ Počet obrázků: 7
DĚVÍN - příspěvek spolužačky z ročníku "B" ve kterém autobiograficky a věrohodně popisuje život v cizině, je zakončen sérií fotografií.

[Voitech Koval'](#) _____ str. 326 - 326 ___ Počet video klipů: 9
Filmová reportáž ze Setkání ročníku A ČVUT Poděbrady v srpnu 2009, včetně odpolední procházky, hudby a sborového (nadšeného) zpěvu.

[Molitoris Dušan](#) _____ str. 60 + 65 ___ Počet obrázků: 2
Kromě vzpomínek na studentské roky věnuje pozornost společenskému a profesnímu postavení inženýrů ve výrobním podniku TESLA Orava

[Nomokonov Vadim](#) > [SUBMENU] _____ str. 112 - 138 ___ Počet obrázků: 1
Podrobně líčí profesní kariéru po návratu do vlasti, popisuje válečné strasti z dětství v průběhu blokady a svou cestu k náboženské filozofii.

[Šunka Pavel](#) _____ str. 139 - 140 ___ Počet obrázků: 2
Člověk je obdařen pamětí snad také proto, aby mohl zprávy o svých činech a dobré zkušenosti akumulovat a adresovat je naslouchajícím.

[Šustek Vladimír](#) _____ str. 141 - 150 ___ Počet obrázků: 0
Autor doplňuje podrobnostmi obraz studia na fakultě radiotechniky. Zajímavé je jeho porovnání podmínek studia v Bratislavě a v Poděbradech.

[Ružička Václav](#) _____ str. 66 - 85 ___ Počet obrázků: 38
Štúdium v Poděbradoch na kvalitnej škole, v príjemnom prostredí, v kruhu skvelých ľudí a priateľov, patrí k najkrajším rokom môjho života.

[Tomaščin Jozef](#) > [SUBMENU] _____ str. 151 - 239 ___ Počet obrázků: 11
Do nejmenších detailů propracovaná kronika našich společných 5. studentských let, od kterých se pak odvíjí i osobní prožitky autora ve třech časových osách - **dětská a mládežnická minulost - poděbradská studentská současnost - profesní současnost - a budoucnost.**

[Vydarený Brano](#) _____ str. 86 - 91 ___ Počet obrázků: 1
Věcné poznámky, postřehy, někdy kritické, někdy zas chválicí a s pochopením ospravedlňující nedostatky, tehdy snad ani nepozorované.

[Solonnikov Vladimír](#) _____ str. 244 - 249 ___ Počet obrázků: 4
Z příspěvku lze usoudit, jak složitý byl život a práce v poválečném období v Rusku a jak velké úsilí bylo nutno vynaložit pro rozvoj vědy.

A R C H I V - KAPITOLA 3

Seznam archivovaných "DOKUMENTŮ" a jejich stručné anotace

[Foto dosud nepublikované](#)

Série 24 dobových fotografií **Alfreda Delonga**

[Foto dosud nepublikované](#)

Série 16 barevných fotografií **Michala Horevaje**

[Naši zahraniční studenti](#)

Sérii 12 fotografií našich ruských spolužáků a přátel komentoval **Nomokonov Vadim a Alfred Delong**

[Stručný zápis vzpomínek](#)

Vzpomínky pani **MUDr. Anny Forejtové** na manžela **RNDr. Jindřicha Forejta** děkana fakulty
Kompletní série má 14 stran formátu A4 - jsou to kopie strojem psaného textu

[SIGNÁL SPECIÁL](#)

Série kopií našeho studentského časopisu - autor článku: **Alfred Delong**

[ELEKTRON - vzpomínka kapelníka](#)

Nyní vzpomínají věrní posluchač - 6 obrázků a komentář **Ing. Rudolfa Ledviny**

[SPORT NA FAKULTĚ](#)

Série zasvěceně komentovaných ČB dobových fotografií od **Václava Ružičky**

[VZPOMÍNKY nejen na ELEKTRON](#)

Příspěvek kolegy z "C" **Rudy Ledviny** obsahuje bohatou fotodokumentaci i textový doprovod

[SETKÁNÍ ROČNÍKU A - v Poděbradech v roce 2009](#)

Série devíti video klipů ilustrujících atmosféru a průběh Setkání. Kamera pani **Dana Kovalová**

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> **[ÚVOD do nového vydání "Vzpomínek..."](#)**

ROČNÍK "A" - KAPITOLA 1

VZPOMÍNKY STUDENTŮ

ROČNÍK A Fakulta radiotechniky ČVUT

Poděbrady 1953 - 1958

Autoři příspěvků

Kapitolu editoval: JÁN GREČNER

[Ján Grečner ->](#)

[Michal Horevaj](#)

[Luboš Hudec](#)

[Vojtěch Jeřábek](#)

[Dušan Molitoris](#)

[Václav Ružička](#)

[Brano Vydarený](#)

[SETKÁNÍ A 2009](#) manželé Kovařovi: devět filmových klipů

[SETKÁNÍ A 2011](#)

[HLAVNÍ MENU](#) <--- ZPĚT ---> [DOSLOV](#)

[->](#) odkaz na **OBSAH** a **SUBMENU**

Ing. Ján GREČNER

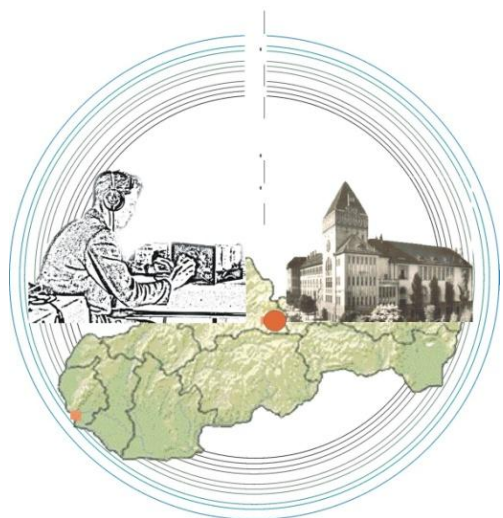
Úvod

Úvodem bych rád objasnil, proč jsem se v mládí rozhodl právě pro elektroniku a radiotechniku, když jsem tehdy (údajně) měl i jiné předpoklady, jak mne přesvědčovali příbuzní. Doporučovali mi mj. jít studovat na AMU, nebo pedagogiku (dědit řemeslo po tátovi).

Svým vlivem zřejmě nejvíce přispěl dědeček, který mi často od mých deseti let poutavě vyprávěl o své cestě za prací do Ameriky i o důležitosti nových převratných technických vynálezů včetně rádia. Živě si vzpomínám, že mne zcela ovládla romantická touha po možnosti verbální komunikace přes rádio. Šťastnou náhodou jsem objevil v místním knihkupectví v Lipt.Mikuláši (!) útlou knížku:

Amatérské vysílání pro začátečníky "AVPZ" a bylo rozhodlo. Kniha mne nadchla, i když nelze říct, že jsem všemu v knize rozuměl. A netušil jsem, že jeden ze spoluautorů knihy bude mým profesorem.

Nadšeným RÁDIOAMATÉREM jsem se stal na Gymnáziu M. Miloslava Hodžu v Liptovskom Sv.Mikuláši v letech 1948 - 1953 a této vášni jsem zůstal věrný dodnes.

Po maturitě

následovala série navazujících příčin a důsledků a při pohledu do zpětného zrcátka vidím, jak důležitou součástí mého "života běhu" byla radiotechnika.

Bylo mou životní šancí být svědkem rychlého rozvoje radiotechniky u nás i ve světě a později se přímo podílet na rozvojových projektech v tomto oboru.

Bylo mým životním štěstím, že jsem mohl radiotechniku studovat a vystudovat. Cítím velkou vděčnost a jsem zavázán všem, kteří mi pomohli na Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech dojít až k cíli.

Dle PRINCIPU KAUZALITY

Princip kauzality v časové ose několika desítek let u mne fungoval takto:

- * Radiokroužek mne přivedl k přijímacím zkouškám na VŠE v Bratislavě. Zkoušky jsem udělal, ale
- * V roce 1953 maturovali studenti dvou ročníků a VŠE v Bratislavě byla přeplněna. Doporučili mi proto
- * Fakultu radiotechniky v Poděbradech. (Kde Poděbrady jsou? Znal jsem jen krále Jiřího z bankovky.)
- * S touto specializací jsem pak našel uplatnění v TESLE Hloubětín ve výrobě vysílačů a spec. měřáků.
- * Postupem času jsem splnil nutné jazykové a odborné podmínky pro obchodně technickou činnost.
- * Poté jsem absolvoval řadu garančních a montážních akcí TESLY doma i v zahraničí.
- * Ve frankofonní Africe jsem prožil celkem 8 let - často v kritických podmínkách v Guinei a Alžírsku.
- * Až po ukončení práce ve výrobě a montáži vysílačů jsem nastoupil do technické administrativy.

Splnily se tím i romantické, toužebné a zdánlivě v té době neuskutečnitelné mladické sny:

- * můj **sen o svobodné rádiové komunikaci** s amatéry celého světa,
- * **touha po cestování** a po možnosti alespoň nahlédnout do "velkého světa",
- * **amatérská zařízení si sám konstruovat** a pak v provozu vyzkoušet vlastní řešení.

Proto část mého příspěvku tvoří **obrazová reportáž** ilustrující výše uvedené etapy. Počínaje aktivitou radioamatérského kroužku na střední škole, přes studium na ČVUT v Poděbradech, až k zajímavé celoživotní profesi. Budu rád, doputují-li tyto řádky i k studentům, kteří teprve hledají "ten svůj" obor.

ČVUT Poděbrady

Fakulta radiotechniky v Poděbradech byla založena v r. 1953, vyuka začala našim ročníkem „A“.

Tato první etapa studia (než nastoupily další ročníky) měla některé "pozoruhodné výsledky", na které se rádo i nerádo vzpomíná. S odstupem času lze říct, že mnozí studenti (a já patřil mezi ně), nebyli z gymnázia zvyklí samostatně a soustavně studovat. Důsledkem byl pak šok u zkoušek, nebo dokonce smutné loučení. Mne se podařilo dohnat zameškané (díky velkému úsilí a s dávkou štěstí).

Ubytování studentů ČVUT

Ubytování v prvním roce studia bylo řešeno provizorně přímo v objektu poděbradského zámku - do doby dostavění koleje. V zámku byla umístěna i kuchyň, jídelna a malá mechanická dílna mistra p.Skořepy, do které jsem měl protekční přístup. Ve věži zámku byla umístěna i kolektivní stanice OK1KKJ a z vikýře střechy věže často vyčuhovala anténa pro amatérské pásmo 144 MHz. Já jsem měl na nočním stolku vedle lůžka umístěn trofejní německý letecký komunikační přijímač E10aK pro pásmo 80 m.

Do malých obývacích pokojů v nejhořejším patře zámku bylo natěsnáno průměrně 8 studentů. Groteskním důsledkem našeho ubytování bylo, že studenti večer ponocovali, ráno vyspávali, odkládali budíček na poslední chvíli a dobíhali na ranní přednášky zívající a v teplácích.

Po přestěhování na kolej se podmínky studia podstatně zlepšily, bydleli jsme po dvou. Přesto ale zůstala jedna doména, která se nezlepšila. Pan profesor a děkan RNDr. Jiří Forejt měl snahu zavést na koleji režim, poněkud neadekvátní dospělému věku studentů. Logickým důsledkem bylo, že pan děkan občas hlídal ve vrátnici spolu s vrátným p.Volejníkem, a že studenti někdy používali okna v přízemí ke vstupu resp. k výstupu z dívčího půl patra koleje. Po létech si lze snadno domyslet, že motivem jednání pana děkana byla odpovědnost - ale tehdy jsme v to viděli jinak.

Tak se stalo, že moji rodiče obdrželi od pana děkana doporučený úřední dopis oznamující, že student J.G. se schází se studentkou E.A. nikoliv ve studovně k tomu určené, ale na koleji v pokoji. Reakce mých rodičů byla zoufalá, cože to jejich (tak dobře vychovaný) synek vyvádí? A že panu děkanovi děkují za péči a s plnou důvěrou prosí, aby na jejich syna i nadále výchovně působil. Obdobný dopis zaslal pan děkan i mamince studentky E.A. Ta však panu děkanovi obratem sdělila, že o vztahu své dceři všechno ví, že dcera má její plnou důvěru a že nevidí důvod, proč by se dcera nemohla sejit s kýmkoliv ze svých spolužáků na pokoji studentské koleje. S poděkováním za pedagogickou činnost ... atd.

Režim na koleji byl relativně přísný v porovnání s dnešním stavem. V 11. hodin večer se budova zamykala a kdo přišel pozdě, byl vrátným zapsán. Pan děkan na tento režim dohlížel dosti pečlivě.

Ve třetím roce studie jsem opustil kolej (přiznávám, že s paní uklízečkou jsem měl drobné neshody ohledně uložení inkurantních elektronických součástek) a šel jsem na "privát" (za podnájem 25.- Kčs měsíčně). V zimním období po večeři ve školní jídelně v Zámku jsme si v aktovce nosili trochu uhlí (nebot přes noc nám zamrzala voda v umývadle). Hlavní důvod pro privat však byl v možnosti vztyčit na balkóně anténu 4x YAGI - čtyřče H pro pásmo 144 MHz.

Léta inženýrské praxe

První léta považuji za "krušná". Nastoupil jsem na tříletou umístěnkou do konstrukčního oddělení letecké fabriky, pak jsem byl rok zaměstnán ve výzkumu stavebních materiálů. Až třetím zaměstnavatelem byla TESLA Hloubětín, kam jsem šel s úmyslem dostat se na zahraniční montáže. Snad stojí zato citovat úryvek z nástupního rozhovoru. Na mou otázku, co musím udělat proto, abych byl vyslán na montáž vysílačů do zahraničí, mi vedoucí cechu externích montáží pan J.Stočeš řekl:

" Je to jednoduché. Nejdříve budeš pracovat několik let v laboratoři, budeš oživovat budiče, sadu měřicí techniky, antény a vysílače. Tímto způsobem si dokonale osvojíš celý sortiment přístrojů, které vyrábíme. Přitom odpracuješ až stovku (placených) přesčasových hodin měsíčně vzhledem k nárazovosti výroby. Občas vyjedeš na montáže po republice a jediný přijatelný výsledek tvé práce bude předávací protokol podepsaný zákazníkem - to je vlastně šek na výplaty pro zbytek fabriky. Mezitím se nauč cizí řeč, nejlépe v rámci fabriky u p. profesorky Likovské. Ale na proplacení externí výuky fabrika nemá a náhradní volno nemůže poskytovat. Dopadne-li vše dobře a jestli fabrika bude ještě mít zahraniční zakázky, je velká pravděpodobnost, že budeš vyslán na zahraniční montáž. Vítejte ve fabrice, přeji Ti mnoho zdaru... atd."
I stalo se přesně tak...

Do inženýrské praxe bych započítal i zkušenost, že po odchodu z Tesly jsem deset let pracoval jako zástupce velké francouzské metalurgické firmy. Škoda, že jsem tuto možnost neměl o pár let dříve.

Léta "zaslouženého" důchodu

Odchod do důchodu znamenal i pro mne STOP profesionální obchodně - technické činnosti. Ze dne na den jsem mohl začít dělat pouze to, co mne baví. Tak jsem si usmyslel, že zdokumentuji, zobecním a předám svým blízkým (a těm, kteří o to budou stát) něco ze svých zážitků a vzpomínek.

Obsah - SUBMENU

Str. Záložka

- 6. __ JG1__ [ÚVOD](#)
- 8. __ JG2__ [OBSAH - SUBMENU](#)
- 9. __ JG3__ [FOTOGALÉRIA](#)
- 15. __ JG4__ [Rádioamatérska činnosť po maturite](#)
- 16. __ JG5__ [Aktivita v kolektívnej stanici OK1KKJ v Poděbradech](#)
- 17. __ JG6__ [ALŽÍR - ALŽÍRSKO v rokoch 1970 - 1975](#)
- 22. __ JG7__ [OK1VJG - QTH Praha](#)
- 24. __ JG8__ [Závěr](#)
- 26. __ JG9__ [OBRAZOVÁ PRÍLOHA](#)
- 30. __ JG10__ [Konec příspěvku](#)

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> **[MENU ROČNÍKU A](#)**

FOTOGALÉRIA

1.0 ZAČIATKY ČINNOSTI RÁDIOAMATÉROV NA LIPTOVE VZNIK ŠTUDENTSKÉHO RÁDIOAMATÉRSKEHO KRÚŽKU V ROKOCH 1948 – 1953 EPIZÓDA Z HISTORIE GYMNÁZIA M. M.HODŽU V LIPTOVSKOM SV. MIKULÁŠI AKO SOM SI JU DO DNEŠNÝCH DNÍ UCHOVAL VO SVOJICH SPOMIENKACH A ARCHÍVNYCH DOKUMENTOCH

CQ CQ CALLING CQ... VŠEOBECNÁ VÝZVA... VŠEOBECNÁ VÝZVA... od rádioamatérov z Gymnázia Michala Miloslava Hodžu v Liptovskom Svätom Mikuláši v rokoch 1948-53

V priebehu rokov 1947 - 1948 sme založili na Gymnázium Michala Miloslava Hodžu v Liptovskom Sv. Mikuláši rádioamatérsky krúžok v celoštátnej organizácii ČAV - odbočka Lipt. Sv. Mikuláš. Jeho iniciátorom a spoluzakladateľom bol i Ján GREČNER, žiak 3. triedy gymnázia, bytom v Lipt. Sv. Jáne.

Prvé samostatné konštrukcie boli jednoduché kryštálky a jednolampovky, neskoršie dvojlampovky, napájacie zdroje, indikačné a meracie prístroje a ďalšie. Na stavbu prístrojov sa používali najviac elektronické súčiastky nemeckej armády, pozostatky po 2. svetovej vojne. Išlo o takzvaný "inkurantný" materiál, ktorý bol rádioamatérom ponúkaný a ľahko dostupný vo výpredajoch.

Po stavbe jednoduchých prijímačov na rádioamatérske krátkovlnné a VKV pásma činnosť krúžku sa zamerala na zvládnutie rádioamatérskej prevádzky pri nadväzovaní rádiových spojení medzi rádioamatérmi celého sveta. V prevádzkových disciplínach boli usporiadané národné i nadnárodné súťaže a medzi najznámejšie patril i čs. "POLNÝ DEŇ". Amatéri mali k dispozícii niekoľko frekvenčných pásiem na VKV: 56 MHz, 144 MHz, 220 MHz, 430 MHz. Obsadzovali sme kóty Chopok, Choč a sledovali sme podmienky šírenia.

Na súťaže sme sa technicky pripravovali. Na uvedené pásma sme z inkurantného materiálu stavali spočiatku len prijímače a neskoršie aj vysielacie. To už sme boli "registrovaní operátori" (skúšky sme robili v OK3KTY vo Svite). Mali sme legitimácie ČAV s registračným celorepublikovým číslom, ale ešte sme nemali "koncesiu" na vysielanie, takže vysielacie sme konštruovali a testovali "načierno".

Informácie pre našu činnosť sme čerpali z niekoľko dostupných príručiek (napríklad "AMATÉRSKÉ VYSÍLÁNÍ PRO ZAČÁTEČNÍKY"), ale i z časopisu "Amatérské RADIO".

HAM SPIRIT (takzvaný "duch rádioamatérstva") uznávajú rádioamatéri celého sveta a riadia sa ním. Tento pojem znamená priateľstvo a spoluprácu na princípoch slušnosti, ohľaduplnosti, bez rasových, národnostných, či akýchkoľvek iných predsudkov. Rádioamatér šíri priateľstvo medzi národmi celého sveta v tom najkrajšom slova zmysle. To je možno idealistická, ale určite krásna filozofia otvárajúca brány sveta.

2.0. FOTOGALÉRIA RÁDIOAMATÉRSKEHO KRÚŽKU

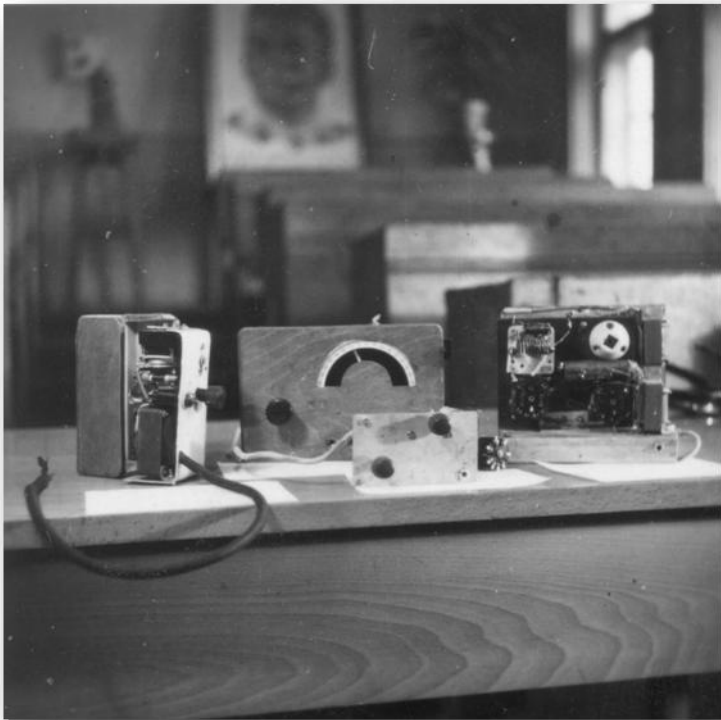
Obsahuje stručnú rekapituláciu našej študentskej rádioamatérskej činnosti.

2.1 Rádioamatérska výstava v Gymnázii Michala Miloslava Hodžu v Liptovskom Mikuláši v roku 1953

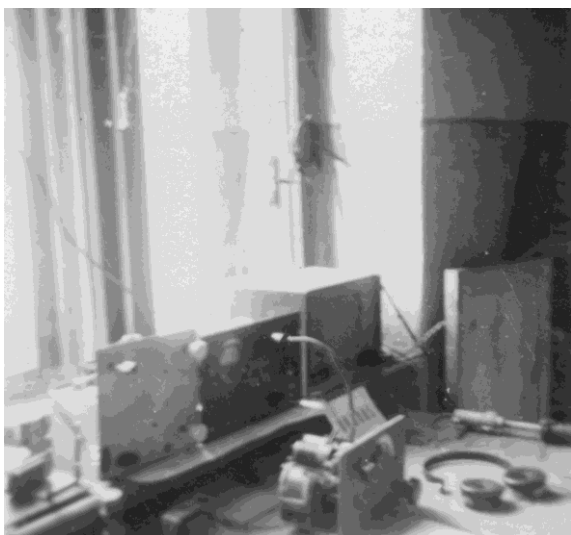
*Obr. 1
Členovia rádioamatérskeho
krúžku so svojimi vystavova-
nými exponátmi*

Stojací zľava: M.Grešo,
J.Kováč, B.Dubravec,
Š.Kuchta,
kľáčiaci: J.Jurčo,
M.Fronková, M.Zvara.

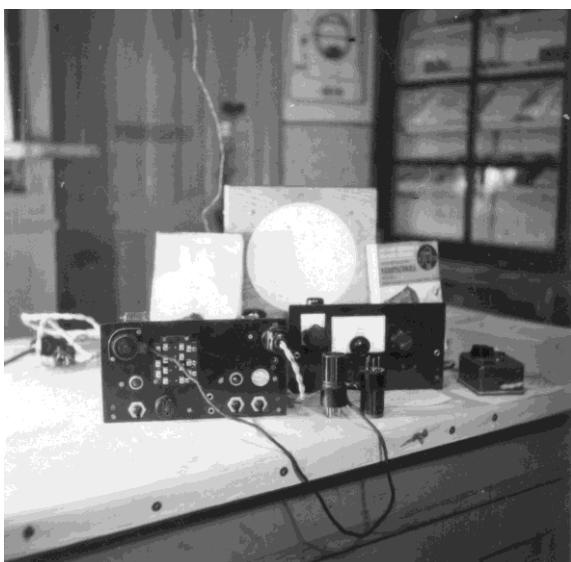

*Obr. 2 Komunikačné rádio-
amatérske zariadenia posta-
vené J.Grečnerom.*

Zľava:
GDO pre test rezonancie L-C
obvodov, superreačný VKV
prijímač, sieťový zdroj.

Obr. 3 Komunikačné zariadenia J. Grečnera postavené v skromných domácich podmienkach

Obr. 4 Napájací zdroj a superreakčný prijímač na VKV pásma postavené B. Dubravcom.

Obr. 5 Časť zariadení postavených rádioamatérmi z Gymnázia M. M. Hodžu

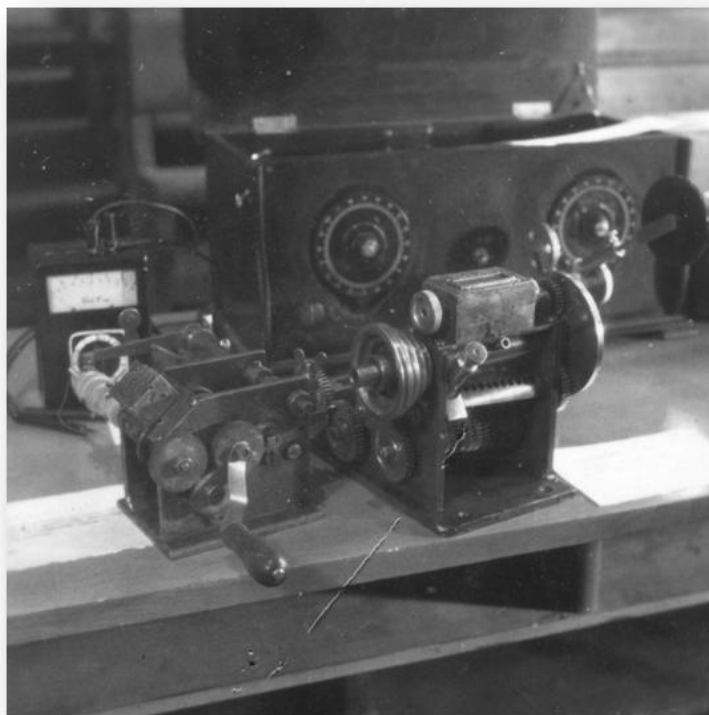

Obr. 6. Priečelie výstavy rádioamatérskych prác vo fyzikálnej posluchárni gymnázia.

Obr. 7 Exponáty rádioamatérskej výstavy vo fyzikálnej posluchárni gymnázia.

Výstava sa stala stredom pozornosti spolužiakov i návštevníkov z Lipt. Mikuláša.

*Obr. 8 Pozoruhodný exponát:
amatérska navijačka krížovo vinutých cievok*

V pozadí vpravo: amatérska konštrukcia prijímača na krátke vlny.

*Obr. 9 Ján Grečner pri nadväzovaní spojenia na VKV v priebehu výstavy
pod značkou kolektívnej stanice OK3KLM.*

2.2 Rok 1952 - Fatranský Kriváň - účasť na výprave žilinských amatérov

Obr. 10 Vo chvíľach odpočinku

Obr. 11 Prevádzka na 56 MHz

Obr. 12 Na VKV pásme 144 MHz

2.3 Rok 1953 Výprava na Poľný deň na Kriváň v Tatrách

Obr. 13 - 14 , J.Grečner a amatéri zo Svitú pred stanom, v ktorom spali dve noci

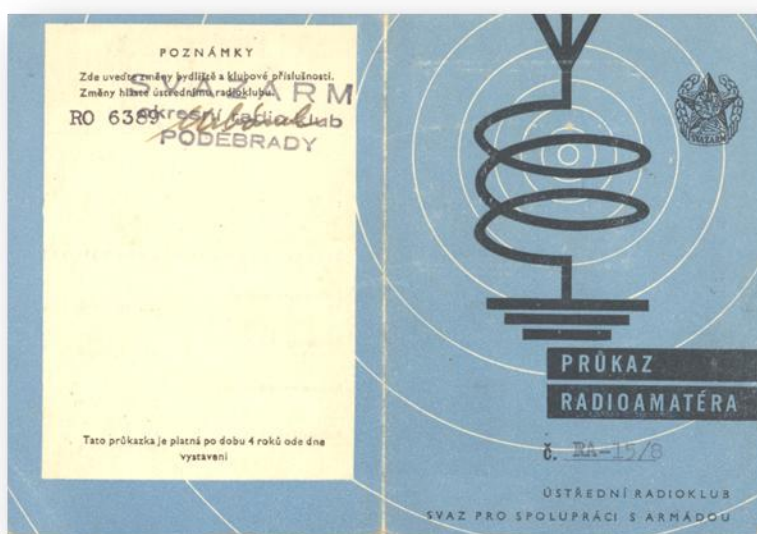
Liehový varič zastával funkciu ústredného kúrenia, ale nad ráno je i pod stanom zima, lepšie je vyliezť na vzduch. Vychádzajúce slnko práve pozlátilo panorámu Vysokých Tatier.

3.0 Rádioamatérska činnosť po maturite

Maturita bola symbolickou bodkou za rádioamatérskou činnosťou na Gymnáziu Michala Miloslava Hodžu v Lipt. Mikuláši, ale súčasne to bol štart do ďalších náročnejších etáp amatérskej i profesnej činnosti. Po maturite sa cesty spolužiakov rozchádzajú.

3.1 Ján Grečner - organizovaný rádioamatér

Pokračoval v rádioamatérskej aktivite a táto jeho intenzívna činnosť prirodzene prerástla na profesionálnu úroveň štúdiom na fakulte rádiotechniky ČVUT Poděbrady (kolektívka OK1KKJ). Bolo jeho šťastím, že záľuba sa mu stala celoživotnou profesiou.

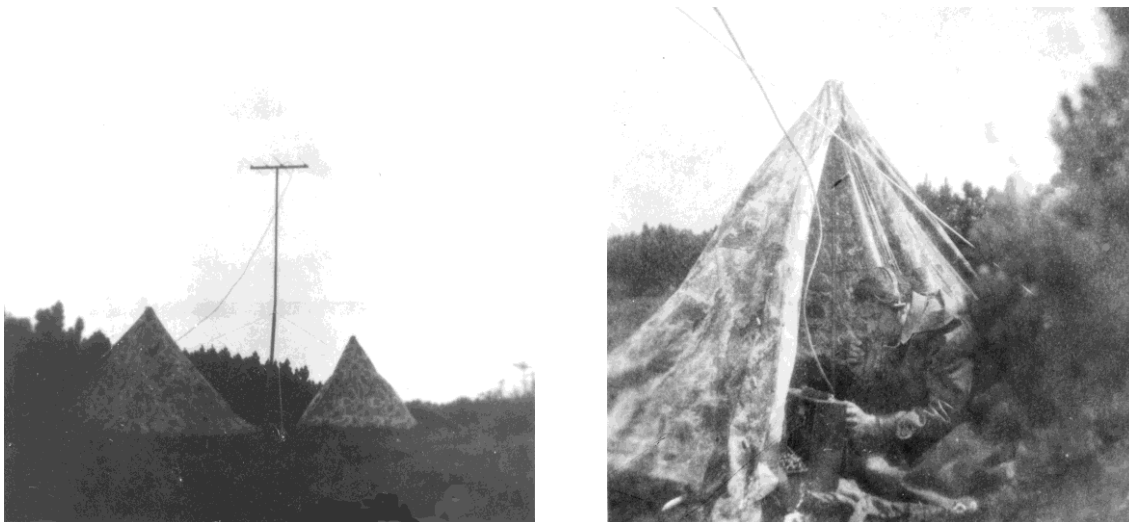
Obr. 15 "Rádioamatérska legitimácia"

Jméno: Ján	
Příjmení: Grečner	
Datum narození: 8. VIII. 1935	
Bydliště: Poděbrady	
je členem sportovního družstva základní organizace Svazarmu	
..... předseda ZO Svazarmu	ZÍSKAL ODBORNOU ZPŮSOBILOST
..... členem kolektivu	Radiotelegrafisty II. tř. dne
Okresního od 20. XI. 1957	nář. kraj. klubu
..... nář. okr. klubu	Radiotelegrafisty I. tř. dne
Krajského od	nář. kraj. klubu
..... nář. kraj. klubu	Radiotechnika II. tř. dne
Ústředního od	nář. kraj. klubu
..... nář. ústř. klubu	Radiotechnika I. tř. dne 19. XI. 1957
Průkaz vydán dne	nář. kraj. klubu
..... nář. ústř. klubu	Mistra radioamatérského sportu dne
	nář. ústřed. klubu

Obr. 16 Průkaz potvrdzoval technickú kvalifikáciu a povolenie k obsluhu kolektívnej vysielačej stanice (tzv. "Registrovaný operátor" - RO - rádiostanice OK1KKJ Poděbrady)

3.2 Aktivita v kolektívnej stanici OK1KKJ v Poděbradech

Amatérska záľuba maturitou neskončila, nasledovalo experimentovanie na VKV. Niekoľko dokumentov z neskoršej rádioamatérskej praxe Jána Grečnera.

Obr. 17 - 18

Poľný deň 1954 na Sněžke pod značkou kolektívky OK1KKJ v Poděbradech

Obr. 19

*Vysielacia stanica J.Grečnera na VKV má QTH v Poděbradech a volací znak OK1VJG
Rádiové spojenie sa potvrdzuje tzv. QSL lístkom, ktorý je i výtvarnou vizitkou amatéra.*

3.3 ALŽÍR - ALŽÍRSKO v rokoch 1970 - 1975

Obr. 20
V priebehu
služobného
pobytu na
montáži roz-
hlasových vy-
sielačov v Al-
žírsku
v rokoch 1971
- 1975
J.Grečner zís-
kal alžírsku
vysielaciu
koncesiu

Stanici OK1VJG bol pridelený alžírsky volací znak **7X0JG**.

Pod touto značkou J.Grečner uskutočnil z Alžírsku *prvé rádiové spojenie s OK1 stanicou prostredníctvom amatérskeho satelitného prevádzča (AMSAT) na VKV pásme 144 - 432 MHz.*

Obr. 21 **Alžír** Pohľad na prístav

Obr.22
TIPAZA - 70 km na západ
od hlavného mesta Alžíru

Rímské ruiny svedčia o bohatej histórii tohoto miesta.

Obr. 23
Výkonný dlhovlnný vysielateľ
je výrobok TESLA Hloubětín

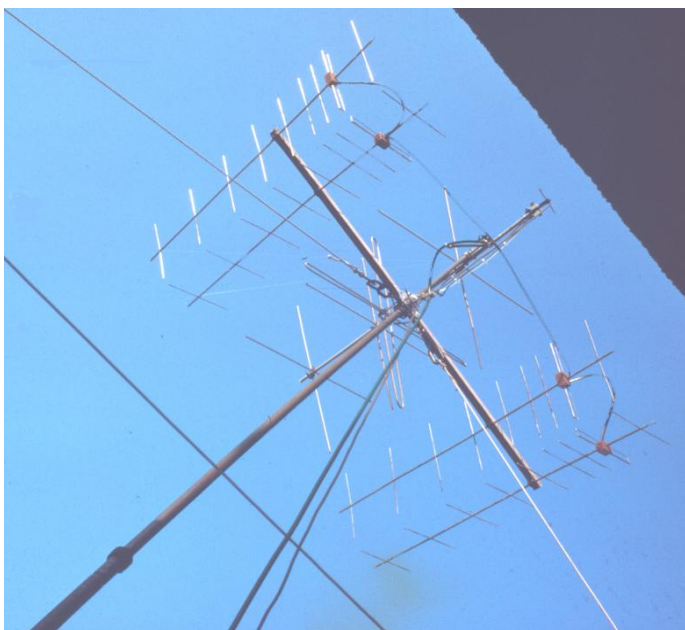
Je umiestnený na miernom kopci nad Tipazou.

Obr. 24
Anténny systém je tiež naše dielo

Projekt realizoval podnik
Hutné Montáže Ostrava.

Stožiar má výšku ~300 m.
V tej dobe to bola najvyššia stavba
na africkom kontinente.

QTH 7X0JG bolo v Alžíri v centre hlavného mesta

Na teleskopickom stožari na balkóne piateho poschodia boli inštalované antény YAGI s kruhovou polarizáciou na pásma 144 MHz a 432 MHz pre satelitné spoje.

Ručné smerovanie anténneho systému a sledovanie satelitu bolo možné len v smere východ- sever-západ. V priebehu pobytu som spolupracoval s Ústredným Rádio-klubom Alžírska. V amatérskom duchu a na základe spoločných záujmov som získal osobných priateľov.

Rodina smerovala antény pri QSO AMSAT

Obr. 25, 26, 27, 28
Síce veľmi skromne vybavená stanica 7X0JG, ale všetky prístroje sú vyrobené vlastnoručne.

Snímky z pobytu J.Grečnera v Alžíri v súvislosti s exportom našej vysielacej techniky. Počas piatich rokov pôsobenia sa J.Grečner podieľal na výstavbe troch vysielacích stredísk.

AMSAT

RADIO AMATEUR SATELLITE CORPORATION

This Certifies That

JAN GRECNER - 7X0JG/OK1VJG

MEMBER NUMBER 2342

IS A MEMBER OF AMSAT IN SUPPORT OF THE
RADIO AMATEUR SATELLITE PROGRAM

MARCH 3, 1975
DATE

ENDORSEMENTS:

Perry D. Klein, K3JTE

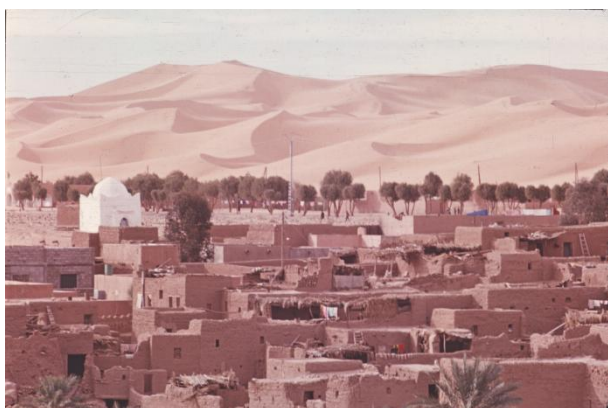
PRESIDENT

Obr. 29 Diplom asociácie AMSAT bol udelený stanici 7X0JG /OK1VJG roku 1975
Potvrďuje účasť na programe amatérskych satelitných prevádzáčov.

ALŽÍRSKO

*Typická panoráma na juhu Alžírska
Oáza Taghit*

*Nachádza sa asi 500 km
južne od pobrežia*

Začiatok púšte signalizujú pieskové duny

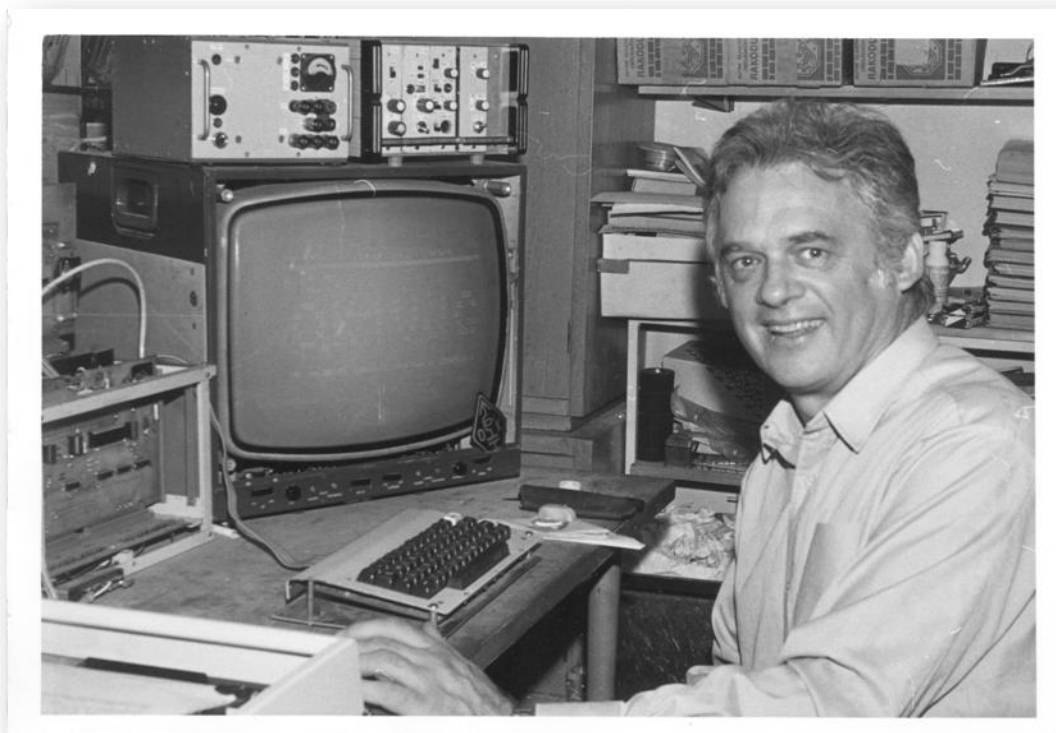
*Duna je relatívne vysoká asi 300 m
Neustále sa presýpa a približuje k oáze*

*Zaslúžený odpočinok na vrchole duny
Smerom na juh je nekonečné more piesku*

Obr. 30, 31, 32, 33

3.4 OK1VJG - QTH Praha

Obr. 34 Digitalizácia amatérskej komunikácie v rokoch 1975 - 1995 v stanici OK1VJG

- Na fotke je 8-bitový PC, CPU Motorola 6800, vyrobený doma - vrátane klávesnice (!). (to bolo v období, keď jednoduchý PC-XT čs. produkcie stál viac ako 100.000,- Kčs)
- OK1VJG vyvinul a knižne zverejnil originálny SW pre dekódovanie signálov kódu Morse.
- Z tejto stanice sa uskutočnil v ČSSR prvý rádiový prenos dat v modu "PACKET RADIO".
- V stanici OK1VJG v pásme 144 MHz založil BBS a NOD siete PACKET RADIO v ČSSR.
- V časopise Sdělovací technika, Amatérské rádio a Rádioamatérsky ZPRAVODAJ uverejnil desiatky odborných článkov.
- Zverejňoval svoje originálne a praxou preverené konštrukčné návody využívajúce modernú súčiastkovú základňu.
- Vytvoril a udržiaval kontakty s rádioamatérmi Francie, sledoval francúzske rádioamaterské časopisy so zameraním na progresívne technické a technologické riešenia. Zaisťoval účasť amatérov z Francie na našich stretnutiach na Slovensku a v Holicích.

Ďalšie podrobnejšie informácie o amatérskej činnosti Jána Grečnera ako aj námety a návody na praktické aplikácie elektroniky sú uverejnené na WEB stránkach:

<http://www.grecner.cz/astro/index.htm>

<http://jan.grecner.sweb.cz/index.htm>

3.5 STRETNUTIA RÁDIOAMATÉROV

Príspevky J.Grečnera prednesené na stretnutiach rádioamatérov v Tatrách a v Holiciach boli zamerané na číslicovú techniku a na VKV polovodičové zosilňovače.

Obr. 35

Objektívne meranie i relatívne porovnávanie parametrov VKV antén

Obr. 36

Bol to vždy veľmi populárny bod programu stretnutia rádioamatérov.

Anténa "dlhá YAGI" vyvinutá a vyrábaná F9FT nám slúžila ako etalon. I k tomuto účelu bola J.Grečnerom príležitostne dovezená z Francúzska.

Obr. 36 Stanica OK1VJG - rok 1988 - prevádzka KV a VKV

3.6 OPTIMISTICKÝ POHĽAD DO BUDÚCNOSTI

S amatérskym pozdravom adresovaným hlavne mladým rádioamatérom

VY 73 Ján Grečner OK1VJG

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

4.0 Záver

Je známou skutočnosťou, že fotografie bez komentárov majú význam len pre fotografované osoby. Galériou fotografií a textov ilustrujúcich činnosť rádioamatérskeho krúžku som sa snažil prispieť do pestrej mozaiky študentských aktivít pred viac ako polstoročím štartujúcich ďalšiu etapu štúdia na ČVUT a odbornej prípravy.

Nielenže "i my sme boli mladí...", ale "i my sme boli pri tom...", keď sa niečo tvorilo. Tvorivý prístup v rádioamatérskej činnosti bol i mojou prípravou pre ďalší profesionálny rast. Slovo "radio-amatér" označuje človeka, ktorý má rádio rád a tvorivým spôsobom realizuje svoje experimenty.

Technická stránka rádioamatérskej činnosti bola tiež veľmi zaujímavá. Pripomeňme si historický fakt, že v začiatkoch rádiového vysielania na stredných vlnách práve rádioamatéri experimentálne potvrdili, že i krátke vlny sú vhodné pre rádiovú komunikáciu a dokonca sú schopné preklenúť až interkontinentálne vzdialenosti. Ale i za našich čias - keď ešte nebola televízia a o satelitoch sa nám ani nesnívalo, sme sledovali a vyhodnocovali troposférické i ionosférické podmienky šírenia rádiových vln na VKV.

Veríme, že i dnes je aktuálna a inšpiratívna základná myšlienka rádioamatérskej činnosti: pomocou rádia rozvíjať priateľstvo a porozumenie medzi ľuďmi.

Obr. 37 Nostalgická spomienka: boli sme na špičke Kriváňa pri Poľnom dni roku 1953

5.0 OBRAZOVÁ PRÍLOHA

**OBSAHUJE ZÁBERY Z RODNÉHO LIPTOVA
RÁDIOAMATÉRI TU ŽILI A USKUTOČŇOVALI SVOJE SNY
O MOŽNOSTIACH TECHNIKY A PRIATELSTVE ĽUDÍ.**

5.1 Liptov je môj rodný kraj... Olej na kartonu: Ján Grečner 1953-1954

Liptovský Ján, katolícky kostol z 13. storočia

Malebná Svätajanská dolina - výstup na Ďumbier

Zore nad Kriváňom

(1953)

Zima na dedine

(1954)

Sútok Váhu a Belej pri Liptovskom Hrádku

(1953)

Liptovský Svätý Ján je moje rodisko...

Silueta Liptovských Holí pri pohľade na sever

Západným smerom je Poludnica

Horný koniec dediny si uchováva tradičnú architektúru

5.3 R.k. kostol v Liptovskom Jáne

Kostol patrí k významným historickým pamiatkam kraja, bol postavený v XIII. storočí. Budova pred kostolom je archiv - dlhé storočia chránil matriky predkov.

Vnútri kostola možno obdivovať klasickú gotiku.

V priestore pred kostolom bolo vybudované - za pomoci EU - kamenné námestie architektonicky riešené ako šikmá plocha. No - koho by to napadlo?

Pod podlahou kostola je krypta zemianskeho rodu Szentiványi. Výpary blízkeho sírnateho prameňa údajne mumifikovali ostatky tam pochovaných.

5.4 Evanjelický kostol v Liptovskom Jáne

K chámu ev.a.v. cirkve v Lipt. Jáne mám bezprostredný vzťah. Tu som bol pokrstený a neskoršie som tu dva roky vykonával cirkevnú funkciu.

5.5 Organista

Moj ocko nastúpil ako mladý organista a učiteľ na cirkevnú školu v Liptovskom Sv. Jáne.

K jeho služobným povinnostiam v kostole patrilo doprevádzať na organe liturgiu kňaza a spev cirkevného sboru.

Túto funkciu vykonával až do roku 1950,, keď cirkevná škola bola zrušená..

Ocko sa stal učiteľom na štátnej škole a mal zákaz zastávať cirkevnú funkciu v kostole.

Ale po ockovi som sa stal organistom ja,- len na dva roky. Tesne pred maturitou som sa musel tejto funkcie vzdať. Po mne za organ zasadol na tri roky brat Eduard - tiež len do maturity.

Je pre mňa veľkým potešením s odstupom pol storočia hrať na kostolnom organe skladbu, pri ktorej asistovali môj otec a môj brat.

5.6 Svätajanská dolina - východisko na Ďumbier

5.7 Kúpanie v KÁDI
Teplota vody ~ 26° C

5.8 Kúpanie v KÁDI (posledná ČB fotka je asi z r.1946 - prameň Teplica)

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

Michal HOREVAJ

STUDENTI ADK

21. 09. 2011.

Kdo to je "adekář"

Rád bych se nejprve zmínil o tom, jak jsem se stal "**adekářem**". Popíši příběh o tom, jak jsem k tomuto titulu přišel a jak se mi s ním žilo na fakultě ČVUT v Poděbradech. Byla to jedna z cest, jak se stát studentem, cesta od počátku neklasická, netradiční a obtížná.

Pro mladší generace bude asi vhodné uvést, že zkratkou **ADK** byli označováni studenti **Absolventi dělnických kurzů**. Vláda ČSR umožnila úspěšným žákům dvouletých učňovských škol pracujícím např. v průmyslu nástup do těchto kurzů a intenzivní roční výukou se připravit na maturitu. Absolventi ADK nemuseli absolvovat přijímací řízení na VŠ. A právě tímto způsobem jsem se stal později studentem ČVUT.

Úvodem

Narodil jsem se a žil jsem ve vesnici pod Tatrami nedaleko velkého průmyslového komplexu, založeného Tomášem Baťou ve Svitu. Tam jsem dokončil základní školu – *měšťanku*.

Další možné pokračování ve školních lavicích by byla průmyslovka nebo střední škola, obojí v Popradě. Poprad bylo okresní město spojené se Svitom železnicí a to by znamenalo denně pěšky do Svitu 2 km a pak vlakem sedm kilometrů do Popradu. Rodiče usoudili, že snadnější variantou bude učňovská škola ve Svitu. Svit byl průmyslovým centrem, kam dojíždělo za prací několik tisíc zaměstnanců z okolních vesnic a také přímo ze Svitů. Tomu byla přizpůsobena i vlaková doprava.

Třisměnný provoz ve fabrice udával rytmus života celému okolí. Zavíjející zvuk sirén ráno v šest a odpoledne ve dvě hodiny pro některé začínal a pro některé končil jejich pracovní směnu. Večerní střídání směn v deset bylo již tiché. Zaměstnanci se přece museli vyspat, aby ráno po páté znovu nastoupili svěží do práce. No a do tohoto blázince jsem já jako učeň elektrikářského řemesla naskočil, přesněji řečeno se nastěhoval.

Pro celou podtatranskou oblast byly tehdy Baťovy závody nedocenitelným přínosem. Baťa byl prozíravý a velkorysý podnikatel. Vybudoval chemické provozy na výrobu umělého vlákna, dovezl a později i vyráběl pletací a šicí stroje, na kterých se vyrábělo prádlo, ponožky a další oblečení. V celém komplexu zaměstnával všechny možné i nemožné profese. Měl vývoj, předvýrobu, výrobu, distribuci, reklamu, energetiku, stavebnictví, vše pod svým velením a jednotným vedením. Pro své řídicí pracovníky stavěl unifikované, na tehdejší poměry moderně vybavené domky s vodovodem, ústředním topením předzahrádkou a pokojíkem pro služebnou nebo hospodyně. Pro svobodné zaměstnance, kteří nemohli dojíždět, byly postaveny svobodárny, zvláště pro ženy a zvláště pro muže. Opět moderně vybavené.

Pro dorost měl perfektně promyšlené a organizované učňovské školství a kvalifikační vzdělávání. Doplňoval kvalifikaci do takové úrovně jakou vyžadovala práce u stroje nebo u stolu. Baťovy závody byly již znárodněny, ale některé zavedené činnosti přetrvávaly i v novém národním podniku.

Jednou z nich bylo dokonalé učňovské školství. Učňovské školy všech potřebných zaměření měly zvláštní baťovský statut. Zúčastnění bydleli zásadně v internátech a „mladí muži“ i „mladé ženy“ nosili slušivé uniformy a dodržovali přesně definovaný internátní režim.

Učni všech řemesel byli ubytováni v internátech a dobrovolně podstoupili důmyslnou převýchovu adolescenta v seriózního kvalifikovaného pracovníka. Na vyvážení tohoto příkoří byla poskytována neomezená možnost sportování, kulturního vyžití a vzdělávání ve všech možných i nemožných disciplínách. V týdnu byla dva dny škola a čtyři dny práce v provozu. Mzda představovala kapesné, veškeré ostatní náklady, ošacení, jídlo, sport a kultura byly v režii podniku. No uznejte, kdo by o to nestál v tomto věku ?

Další novinkou, která v tom období vznikla byla nová forma středoškolského vzdělávání. To již jsem byl prvním rokem v zaměstnaneckém poměru a docela slušně jsem na montážích vydělával. Přišla nabídka a přesvědčování, aby si někteří mladí pracovníci doplnili středoškolské vzdělání v nově otevřených Dělnických přípravkách pro vysoké školy. Nic to nestálo, žádné výdaje pro rodiče, žádné starosti. Vše zdarma a k tomu ještě stipendium. A tak jsem se přestěhoval do další internátní školy do Modré - Harmónie u Pezinku, asi padesát kilometrů od Bratislavy, kde jsem strávil jeden rok tvrdé práce. Byla tam asi stovka studentů, jejichž cíle se nechají zařadit do tří kategorií.

- Studenti kteří chtěli studovat některou technickou vysokou školu. Pro ně byla důležitá matematika, fyzika, chemie a gramatika. Ostatní předměty středoškolských osnov byly ve výuce zastoupeny skromně.
- Studenti kteří chtěli studovat některou vysokou školu netechnickou. Pro ně byly důležité právě ty ostatní předměty a matematika jen aby si uměli spočítat výplatu.
- Třetí kategorie studentů potřebovala ke své funkci maturitu a bylo jim jedno co studují. Většinou to byli studenti dospělejší než v těch dvou prvních kategoriích.

V průběhu prvního měsíce se vyčlenila další skupina studentů, kteří zjistili, že nerozumí učitelům. Po dlouhém vyjednávání byli někteří profesori vyměněni za dvoujazyčné a někteří jinojazyční doplnění. Vznikla oddělená skupina s maďarským vyučovacím jazykem. Vzhledem k tomu, že v ČR republika tehdy nebyly maďarské vysoké školy, můžeme tuto skupinu zařadit též do třetí kategorie našeho dělení.

Administrativa školy a učitelé dělali vše, aby nás naučili za jeden rok to co jinde trvá čtyři roky. Profesori bydleli s námi a byli ochotni se nám věnovat kdykoliv a jakkoliv dlouho. Byla to dělná a přátelská atmosféra, kterou jsem již nikdy v budoucnu nezažil. Musím říci, že se za jeden rok nechá naučit spousta věcí, ale vznikne v hlavě takový galimatyáš, že trvá nejméně další rok než si člověk uspořádá vědomosti, aby byly použitelné. Výtěžnost Modranského kurzu po prvním semestru byla jen asi 20%. Pro mnohé z nás byl první semestr i tím posledním.

"Problémy ve všem" ?

Jako absolvent dělnického kurzu ADK jsem měl jedinou výhodu a tou byla možnost bez přijímacích zkoušek zkusit první semestr některé technické vysoké školy. Vůbec to nebylo lehké mezi průmyslováky a gymnazisty. Zde se již nepraktikovaly žádné ohledy, žádné tolerance a také žádné mimořádné konzultace pro absolventy "ADK".

O působení a studiu absolventů kurzů "ADK" na fakultě ČVUT v Poděbradech nebyla dosud ve "Vzpomínkách..." podána ucelená a objektivní informace. Tento námět zůstal stranou a nepovšimnut, což se snažím napravit. Ve svém příspěvku chci uvést věci na pravou míru. K tomu mne inspirovalo i přečtení vzpomínky Jiřího Pečka z ročníku B.

Učebna „A” se změnila k nepoznání (rok 2009), stejně jako některé další prostory zámku

Někdy začátkem prázdnin v roce 1953 jsem obdržel pozvání ke studiu do Poděbrad. Nástup prvního září, bydlení, stravování a škola vše na zámku Jiřího z Poděbrad. V Poděbradech s velkým kufrem a dost dezorientován jsem prošel kolonádou až na první nádvoří zámku. Tam kromě malé holky skákající přes švihadlo nebylo ani živáčka. Položil jsem kufr a vznesl dotaz na jedinou přítomnou osobu. Holčička přestala skákat, ukázala prstem na nějaké dveře a řekla: „Musíte tam, můj táta je zde děkanem“. Byla informována, neboť za dveřmi byl děkanát se studijním oddělením.

Ukázalo se, že jsem byl mezi prvními studenty, kteří nastoupili na studia. Nebylo to nedočkavostí, ale jízdou v řádku dlouhé cesty vlakem ze Slovenska. Ubytování bylo v posledním patře zámku až pod střechou v rohové místnosti pro jedenáct nocležníků.

Většina jich byla z Mladé Boleslavi, kamarádi z jednoho gymnázia. Na sobotu a neděli jezdili domů a tak jsem na tom vydělal, měl jsem klid (i na učení). Zpočátku jsem byl přesvědčen, že bydlení v tak velké skupině nadaných gymnazistů bude mít pro mne výhodu v možnostech konzultace a rad zejména v matematice. Rutina a zkušenosti při úpravě rovnic, goniometrických funkcí a zlomků se nenechá získat za jeden rok. Měl jsem s tím potíže, ale řešení zůstalo jen na mně. Kolegové gymnazisti měli své zájmy a moje matematické problémy jim byly směšné. Nezištná pomoc přišla od p. Dr. Kulíka, který některé dny v týdnu přespával na zámku a mohl se mi věnovat. Dodnes na něj vzpomínám kdykoliv sáhnu po Čuříkovi (*matematický průvodce*), kterého mi věnoval.

Pohled na původní plavební komoru z terasy zámku z laboratoří elektroniky (1958).

Bydlení na zámku mělo své kouzlo. Z rohové místnosti v posledním patře bal nádherný pohled na ostrov a na plavební komoru. Příslušenství bylo společné, topili jsme si v litinových kamnech, stravování bylo v zámecké jídelně, snídaně, obědy, večere, vše jako doma. Moje stipendium bylo 420 Kčs a vystačilo i na kino, knihy a další studentský provoz.

Neobvyklý pohled ze střechy zámku na plavební komoru

Pro mne byly první semestry dosti krušné. Doháněl jsem nezažitou středoškolskou látku, hlavně z matematiky a fyziky, všechno mi trvalo déle než gymnazistům a průmyslovákům. Zkoušky jsem ale udělal a měl jsem čas i na sportovní aktivity.

Když začal osmý semestr, začala výuka odborných předmětů a vše bylo jednodušší. Dělal jsem pomocnou vědeckou sílu na fyzice, pracoval jsem v katedrální fotolaboratoři a budoval jsem fakultní fotolaboratoř v přízemních prostorech naproti posluchárně A. Organizoval jsem fotografický kurz pro poděbradskou veřejnost a též výstavu fotografií na lázeňské kolonádě.

V tomto období byly Poděbrady opravdové lázeňské městečko s koncerty a večerními promenádami na kolonádě. Spíš budilo dojem klidu, pohody a ospalosti. Naše první stovka studentů tam jistě přinesla veliký rozruch. Plovárna a místní loděnice praskaly ve švech. Studenti byli všude, vlastně v centru všeho dění, neboť zámek stojí v centru.

Náměstí před zámkem s pomníkem Jiřího z Poděbrad - rok 2009. Vpravo je budova záložny.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

PODĚBRADY - ROČNÍK "A" ČVUT - 1953 až 1958

Lubomír HUDEC - 1953 až 1964

Moto: Žít ve vzpomínce znamená žít dvakrát – Martialis.
Vzpomínky jsou jediný ráj, z něhož nemůžeme být vypuzeni – J. Paul.
Každá minulost byla vždy lepší – Španělské přísloví.
Mnohému jsem se naučil u svých učitelů, ještě více u svých kolegů, ale nejvíce u svých žáků – Talmud.
Školy nejsou místa, kde se nabývá vzdělání, ale kde se dostávají vysvědčení, která jsou nutná k tomu, aby člověk dostal existenci – K. Poláček.
A finále? K určitému věku patří i určitá blbost – J. Sekera

ÚVODEM

Slíbil jsem trochu oprášit své vzpomínky na působení na fakultě radiotechniky v Poděbradech – později FEL Praha, pracoviště Poděbrady – nejprve jako student do prosince 1958, později jako asistent do r. 1964, kdy jsme se s Františkem Vaníčkem přestěhovali do Prahy a působili pak na katedře elektrotechniky prof. Stránského.

Má studentská léta byla trochu atypická. Bydlel jsem totiž u rodičů ve Velkém Oseku a dojížděl do školy vlakem, což samozřejmě přinášelo některé výhody i nepříjemnosti. Mí spolužáci z roč. A bydleli přímo na zámku, takže měli snadnou dostupnost i mnoho vedlejších zážitků. I naši asistenti byli mladí a leccos se přihodilo na společných sedánkách – ale všechna čest, do vyučování se to nepřenašelo, nám přespolním se nic nedoneslo. Bylo to zřejmě tím, že ročník A byl složen ze studentů narozených od r. 1930 (např. Ing. Starý) až do r. 1936 (Ing. Vydarený) a můj ročník 1935 nebyl zdaleka nejsilnější. Ti starší chlapi byli hodně „zralí“, měli za sebou často delší zaměstnání a s tím spojené potřebné dospělé společenské chování.

Ze svých 11 semestrů vzdělávání

rád vzpomínám na kvalitní studium matematiky a fyziky – matematiku přednášel nejprve dr. Kulík a cvičil dr. Veit, fyziku dr. Forejt a cvičil Ing. Vl. Pacholík (měl to těžké, přístrojové vybavení bylo chudé, ale zhostil se toho s tím, co sehnal, bezvadně) a v dalších semestrech dr. Chytil. Později jsme měli na matematiku doc. Josefa Hudce. Jeho přednášky byly skvělým představením, šlo se podle nich naprosto perfektně naučit ke zkoušce. Seminární cvičení vedl asistent Sommer. Vybavuji si, jak se pan docent jednou zabral do výkladu tak, že spadl ze stupínku na rozpálená kamna. Šel se ošetřit, ale vrátil se a obětavě dokončil přednášku.

Naše fakulta vznikla několik let po rozdělení fakulty strojní a elektrotechnické a u nás zůstalo hodně předmětů původního zaměření. Nemyslím si po mnoha letech, že by nám to uškodilo. Naplňovali jsme úspěšně heslo inženýr se vyjadřuje výkresem či výstižným náčrtem. Prof. Forejt (alias 48) opatřil k tomu účelu jednu učebnu samými soupravami ISIS, kde jsme se střídali při rýsování a konstatuji, že ho bylo hodně. Uměli jsme též počítat nosníky, tlakové nádoby a v předmětu části strojů navrhnout a nakreslit převodovku, včetně evolventního ozubení. S tím souvisí vzpomínka na Ing. Pelčíka, který se ucházel o místo docenta, přednášel technickou mechaniku a při zkouškách zlikvidoval půlku ročníku. Byli jsme pak doplněni spolužáky z Prahy do původního stavu. Od té doby mám odpor k lidem, kteří se při neúspěchu mstí na podřízených, tehdy studentech.

Dělal jsem pak následně zkoušku z teoretické elektrotechniky, kterou přednášel (dobře) Ing. Eichler (pozdější profesor a vedoucí katedry obecné radiotechniky) a ten poté, co zjistil, že mám z tech. mechaniky dvojku, prohlédl mou přípravu a dal mi bez zkoušení výbornou. Na katedru strojnictví byl nakonec přijat jako docent Vladimír Sobotka.

Nedá mi to nezapomenout dalších vyučujících našeho ročníku kromě dříve zmíněných: doc. Němečka a ing. Punčocháře, ing. Truksu, ing. Šubrta, ing. Podlešáka, ing. Fixu, doc. Kvasila (pozdějšího šéfa ČSAV) a ing. Tichého, prof. Stránského a jeho asistenty, ing. Cahu, doc. Svárovského, doc. Haderku, ing. Beckmana, ing. Prokopa a dalších, kteří nás ovlivnili a jež jsem si nevybavil nebo působili jen krátce."

Nevynechám ani výuku ruštiny – prof. Igor Mališevský přišel z obchodní akademie v Kolíně a říkal o Radoušovi Simjancevovi – éto moj asistent – a když nás o přestávce slyšel hovořit o fotbale, pravil : Kdybyste mluvili o dostizích koní či chrtů, ale fotbal..., o tom se anglický sir nevybavuje. –

O náš světónázor věnovaný marxismu-leninismu (ML) se staralo postupně více učitelů (např. as. Koreček, který s námi absolvoval vojenskou přípravu), ale nejdéle nás opracovával Karel Šibrava, který to časem dotáhl až na profesora Ústavu ML. Rád však dnes konstatuji, že to všichni brali vcelku rozumně, a že mi není známo, že by kvůli jejich předmětu někdo z našeho ročníku musel opustit školu.

V této souvislosti jsem si vzpomněl na příhodu z mládí, kdy jsem se svým dědou šel z Kácova a dohonil nás starší chlapec. Pozdravil a děda se ho ptal, kde byl. Odvětil, že na zednických zkouškách ve Zručí n/Sáz. A co tě zkoušeli? Ale strejčku, i tendleten marcizmus. A co se ptali? Chtěli na mně, kdy umřel Lenin. A cos jim řekl? Jářku, tak on zemřel – já jsem ani nevěděl, že stonal. Asi si to vymyslel, ale do dnes se to dobře vypráví.

A ještě tělesná výchova. U nás začínal jako první as. Veselý, který kromě výkonů testoval i naše vědomosti ze sportovních reálií a z tělovědy. Pamatuji, jak na otázku kolik procent vody obsahuje lidské tělo, odpověděl kolega Fikáček: Tak to nevím, ale kyselá okurka obsahuje asi 97 procent. Dalším vedoucím katedry byl pan Křeček z Kolína, pěstitel juda, a po něm už definitivně až do ukončení spolupráce s ČVUT v r. 1983 Zdeněk Wagenknecht Ten vedl a kaučoval též náš volejbalový tým až do nástupu Čestmíra Popelky, který to převzal a vykonával mnoho dalších let. Jednou v utkání, kde nám to moc nešlo, si vzal Zdeněk time-out a s tajemným výrazem ve tváři nám řekl: Kluci, když uděláte dřív 15 než oni, tak vyhrajete. Dovedl prostě zvolit zlatá slova.

– Last but not least – vojenská příprava. Začala ve 2. ročníku a trvala 4 roky. Chodili jsme na ni jeden den v týdnu a měli dvě soustředění po druhém (Benešov – dobývali jsme tam stále jednu kótu) a čtvrtém roce (Jaroměř – tam jsme zase cvičili na šancích ve velkém vedru a v plné výstroji). Nosili jsme v zimě i v létě plátěný pracovní stejnokroj, vyleštěná bagančata a čepici (lod'ku) s odznáčkem VŠ (vysoká škola, v naší interpretaci voják Švejk). Po absolvování jsme získali při celkovém hodnocení dobře hodnot desátník absolvent na následné vojenské základní službě nebo s výsledkem vyhovující svobodník abs. Kdo neuspěl nebo byl vyobcován, musel na dva roky na vojnu. I tací byli. Zmíním opět ty, kteří mě nejvíc utkvěli v mysli. Byli to důstojníci : Krejčí, Vlasák, Sládek, Churavý, Zeman, Handlír (podle častého: Já a moje baterie, JAMBA), Vlášek a Zatloukal. Nejvíc mi imponovali mjr. Sládek a elegán npor. Zeman, který se v Jaroměři vyznamenal tím, že při vyučování nás zbavil upnuté výstroje s tím, že nemá rád zbytečnou buzeraci.

Na závěr několik lidí, bez nichž si nedovedu představit naše studia. Jsou to Mařátkovi, Volejníkovi, děvčata z děkanátu (pí. Bílá, Junová, Černá, Rajnišová, Vlášková a další), vedoucí skladu materiálu, sekretářky a laborantky kateder atd. – Mimochodem, pan Volejník kandidoval na předsedu národního výboru a v plánu (volebním programu) měl udělat dětem kopec, aby měly kde sáňkovat. Nezapomenutelné jsou jeho rozmluvy s kolegou Balíčkem, který by asi přesněji vystihl témata než já. Víím, že jedno se týkalo podstaty kalorie, kde hraje velkou úlohu změna teploty ze 14,5 na 15,5 °C. Pan Volejník se vyjádřil v tom smyslu, že mu výpočty nevycházejí, protože člověk je teplej třicet.

Má první asistentská léta od r. 1959

byla proložena vojenskou základní službou v Brně a po jejím absolvování jsem se stal druhým asistentem po Ing. Vladimíru Andělovi, který byl o 5 let starší, a to na oddělení elektroniky katedry užitě radiotechniky. Po mně přišli ještě další dva – František Vaniček a Karel Tkáč. Protože prof. Forejt se jako děkan vyskytoval na pracovišti zřídka, byl Ing. Anděl naším přirozeným a vcelku faktickým nadřízeným. Byl kvalitní a schopný odborník a dokázal být dobrým rádcem i oporou. Uměl realizovat užitečná zařízení pro výuku i průmysl. V paměti mi utkvěl zvláště tzv. silostroj, velké skříňové zařízení pro měření parametrů výkonových diod pro ČKD Polovodiče, na jehož provedení jsme se podíleli. Posunu v kariéře mu tehdy bránil původ, matka- modistka měla v Novém Bydžově salon a jak pravily příslušné odstavce ML – malovýroba plodí kapitalismus.

Krásná lázeňská léta skončila v r. 1964, kdy se vyšší ročníky přestěhovaly do nových prostor v Dejvicích (já s Vaničkem na katedru elektroniky) a v Poděbradech zůstalo jen základní studium, tedy první dva ročníky až do r. 1983, kdy objekty převzala Univerzita Karlova, ale to již je jiný příběh. Sám prof. Forejt založil a převzal jako šéf Vývojové laboratoře ELEKTRONIKA (podle prof. Trnky Heinrich Forejt Werke) a zůstal v Poděbradech. Asi udělal chybu. K profesorovi patří katedra, ústav, department jako výraz jisté vědecko-výzkumné instituce (školy) pro výchovu nových vědeckých a pedagogických pracovníků v daném oboru.

DOPLNĚK VZPOMÍNÁNÍ

Zajímavé kantorské výroky a humorné příhody

Prof. Forejt:

- Work, finish, publish - Faraday.
- Es kommt nie, was besseres nach aneb Nikdy to, co přijde není lepší než to, co předcházelo.
- Nikdy nebude v Čechách dobře, dokud nenapojí Kozák koně z Vltavy (jak se mylil).
- Cokoli řeknete a dokonce neřeknete – bude použito proti vám, když se to bude někomu hodit.
- Že na tom pracujete ... Hlavně ať to odsejπά.
- Reakce na kritiku jeho osoby: Éee, pane docente, zatím vás mám v přihrádce ano, nechtějte, abych vás přeřadil do přihrádky ne.
- Zákon poslední kapky: Vždycky spadne do kalhot.
- Poznámka k měřicímu protokolu na vývěsce katedry: Pečlivé, ale nevhodně zpracované (jediná čára v horní části stránky A4). Druhý den bylo kýmisi připsáno : Čili pečlivost se nevyplácí.
- Po zkoušení: Já nevím, kde ten hoch bere tu odvalu a drzost – mezi jeho znalostmi a nedostatečnou je vůle na jeden hajzlpapír.
- A ještě jeden. Student si neví rady a profesor se mu snaží pomoci: Tak když bych otázku formuloval jinak a upřel vaši pozornost na tento parametr, už vám to něco říká? No, něco mi to připomíná, ale abych řek AHA, tak tolik zase ne.

Doc.Hudec:

- Vám ten výraz nic neříká, vždyť je to vlastně Hookeův zákon. A já jsem to za okupace učil dokonce na průmyslovce.
- Tak Karle (k Šibravovi) to mi neříkejte (rozzlobeně). Největší Slovák byl Štefánek a ten už je po smrti.
- Seděl v první řadě při přednášce a podivil se, že Gauss nebyl Rus. Já nevěděl, jak se zachovat, tak jsem to přešel.

Doc. Němeček:

- Tohoto odborníka si jednoho dne vybral děkan k hospitaci, právě když zkoušel vysílače. Položil otázku, student mlčel, doc. Němeček složil hlavu do dlaní a předstíral, že spí. Po delší době otázku zopakoval, připojil pár slov nápovědy a opět oba zmrtevěli. Asi za dvě minuty to už prof. Forejt nevydržel, řka: Tak snad ho vyhodíš, když nic neumí. Nato zkoušející: Ale jak můžu vyhodit, když nic špatného neřek.

Doc. Sobotka:

- Prala se tu moucha s vosou. Tak jsem je obě zadup.

Ing. Čaha:

- Když si v Africe stěžovali, že jim anténa blbě cáká, tak jim poradili, aby si zavolali k nám do Prahy, že jsme jediní, kdo to napraví. A vždycky jsme to dokázali.

Doc. Slavíček:

- Poděbrady. Pane výpravčí, na každém nádraží vousatý Marx a Engels a vlaky jezděj blbě.

Mjr. Sládek:

- Na začátku dalšího šk. roku. A kde je Kurt Fišer. - Ten už v naší četě není. On kvůli Sylvě propadl úmyslně do ročníku B. - Hm, to je tak, když chlap začne myslet přirozením.

Kpt. Vlášek:

- Tak kluci pro vaši informaci: Zrušil jsem nevěru a zavedl pohlavní přilepšení.

Zd. Wagenknecht:

- Onehdy, když jsem šel v Poděbradech kol vývěsky pohřební služby. Lubáku, prosím tě, podívej se, nejsem tam ještě?

A to stačí.

Nu – a abych dostal významu té určité blbosti dané věkem,
vzpomněl jsem si na naše infantilní heslo

Byl jsem tu (i tam, opravdu) – š p i ó n e k.

Zdraví Luboš

z dlouho vojenských a nyní přívětivých Milovic – 10/2011.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

ROČNÍK "A" Fakulta radiotechniky ČVUT Poděbrady

SETKÁNÍ v Poděbradech 24.srpna 2011

ZPRÁVA O SETKÁNÍ ROČNÍKU „A“ DNE 24. 08. 2011

Místo : Restaurace **Bílá růže v Poděbradech.**

Čas : 10 až 18 hodin, středa uvedeného dne - malý lokál .

Presence: Proběhla podle plánu od 9,30 do 10,10 hod., zajišťoval ji Bronislav Vydarený. Prezenční listina je vystavena v neveřejné složce na našem WEBu.

Účastníci : Dle prezenční listiny je podepsáno 19 osob.

Hosté : 5 manželek (pí. Grečnerová, Jeřábková, Kovalová, Růžičková a Zemanová), Zdeněk Wagenknecht, Jiří Nachtigal, Karel Machovec, Jaroslav Vylít (toho počítáme do ročníku A i B), prof. Tysl se omluvil.

Omluveni (ze zdravotních či rodinných a osobních důvodů) :

Horevaj M., Ďaďo St., Noháček Z., Binder Z., Janata M., Koudar F., Toman V., Kroc J., Vyskočil P., Guňka K., Pavel J., Pazdera V., Strýček J., Skalík V., Trnka J., Oravec Ig., Molitoris D., Pastyrčín A., Kult L.

Zahájení

Oficiálně zahájil sraz v 10,40 Jožko Cíger a vyhlásil upravený program, který vypadal takto:

- Volná zábava do 12,30, kdy bude podáván oběd (do 14 hodin).
- Focení na nám Jiřího z Poděbrad.
- Do 15 hod. volno (návštěva zámku, posezení v chlárku, či v cukrárně – vedro bylo úmorné, téměř 36 stupňů a lokál nemá klimatizaci, ani účinné větrání).
- Asi od 15,15 následuje další volná zábava, návštěva Karla Šibravy a
- podle Jožky Cígera na závěr jedno překvapení, přímo „pecka.“

Skutečný průběh

* **Jožka Cíger** probral všechny organizační záležitosti a kolektivně jsme rozhodli, že další setkání se uskuteční ve středu 29. (nebo 22.) srpna 2012 – bude to ještě upřesněno, opět v rest. Bílá růže.

* Následně udělil slovo **Zdeňku Wagenknechtovi**, který nás všechny krátce pozdravil a poděkoval za pozvání a zdůraznil radost ze setkání.

* Zhruba ve čtvrt na dvanáct představil svou užitečnou práci na www stránkách **Jano Grečner**, připravil a vytiskl čtyři zajímavé dokumenty a nechal je kolovat.

- * Dále nás **Jano Grečner** podrobněji informoval o náplni stránky WEB ročníku A:
 - # Upozornil na některé **nově vytvořené stránky** na ročníkovém WEBu.
 - # Přimlouval se za **psaní příspěvků na WEB** a **tvorbu recenzí** zajímavých knih a publikací.
 - # Vytiskl, nechal kolovat k nahlédnutí a **doporučil publikaci devíti autorů z ročníku "B": "Společné vzpomínky na studium..."**.
 - # Informoval, že se pokusí získat souhlas autorů s uvedením této knihy v ročníku "A".
Názor kolegy z B-čka je, aby se A-čko připojilo k tvorbě knihy "Společné vzpomínky..."

- * Oproti minulému srazu **jsme vynechali představování jednotlivců**, bylo nás relativně málo.
- * Po 14. hodině bylo **focení na nám. krále Jiřího**, v pozadí musela být jeho socha a zámek. Fotilo asi 5 kolegů. Fotky budou na internetu.

- * **Jano Grečner** ohlásil, že o WEB stránku bude spolu s ním pečovat **Vojta Jeřábek**.

- * Pak promluvil **Pavel Schráníl** o svém zběhnutí mimo studovaný obor a jeho důvodech (nejprve účetnictví a nyní hlavně audit) na soukromé VŠ ekonomické a správní.

- * **Vašek Ružička** informoval o svých problémech v r. 1956 - v souvislosti s maďarskými událostmi - které hrozily vyloučením ze studia a připomněl znovu úlohu **Karla Šibravy** – lidskou, ne politickou, ale to snad ani nemusel, vždyť všichni víme, že místní klima záleží na místních lidech a málo na politickém systému.

- * Od 15 hod. naše setkání bylo poznamenáno únavou z tropického vedra a do popředí začaly vystupovat rodinné i osobní starosti jednotlivců. Nabyl jsem dojmu, že setkání se začalo rozpadat. Proto jsem se kol 15,20 ujal slova, abych jako před dvěma léty poděkoval jak organizátorovi, tak správci našeho webu, za velmi příjemné zážitky, popřál všeho dobrého všem účastníkům a podle minulého slibu představil i své další šéfy po **prof. J. Forejtovi** a stručně je charakterizoval – šlo o **akademika Josefa Stránského** (otec radiotechniky, autor vysílače Praha 1, Liblice u Českého Brodu, milovníka francouzštiny a franc. vína), **prof. Rudolfa Donocika** (velkého teoretika, který přešel jako vedoucí základního směřovaného výzkumu z tehdejšího TESLA VUST A.S. Popova jako jediný profesor-nestraník v době normalizace, r. 1969, na vysokou školu se zřejmou podporou akademika Bohuslava Kvasila a prof. Jiřího Kracíka) a **prof. Milana Kubáta** (federálního ministra elektrotechnického průmyslu, obecně velmi pracovitý člověk, toužící silně i po uplatnění v akademické sféře, který tvrdě potlačil veškeré naše aktivity, které směřovaly mimo spolupráci s ČKD Polovodiče).

- * **Pavel Schráníl** popal svůj běh života a odklon od elektrotechniky (Chirana Chotutice), přes funkcionářskou, podnikovou a úřednickou dráhu, až ke kantořině.
- * V 17,15 přišel tradičně zvaný host **Karel Šibrava**, zahrál nám na trubku (troufl si i na Nabucco – vstupní chorál a vcelku to dobře dopadlo) a my jsme rádi z plných plic „zabékali.“

- * V 17,45 jsme se dočkali toho avízaného boomu, objevila se **vnučka prof. Jindřicha Forejta od jeho dcery Olinky**. Přinesla k nahlédnutí řadu dobových fotografií a navodila hodně vzpomínek a dotazů. Předala nám 14 stránkový strojepis babičky pani MUDr. Anny Forejtové: **"Stručný zápis vzpomínek na ... univerzitního profesora RNDr Jindřicha Forejta DrSc"**. Vyjádřila souhlas se zveřejněním tohoto dokumentu na WEB stránce ročníku A ČVUT Poděbrady.

A to byl vlastně konec našeho milého setkání v tomto roce.

Finis opus coronat, jak praví latiníci

Moc vás zdraví Luboš Hudec

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> **[MENU ROČNÍKU A](#)**

Autorem reportážních fotek ze setkání ročníku "A" v roce 2011 je Karel Balíček
Chcete-li získat fotografie pro tisk v plném rozlišení,
obratte se s důvěrou na autora fotek.

Obr. 1 Karel Balíček

Obrázek 1. Jaroslav Tamele a Jirka Stolařík

Obrázek 2

Jožo Cíger a
Broňa Vydarený
dělají prezenci
před zahájením
**Setkání
ročníku A
v roce 2011
v Poděbradech**

Obrázek 3 Jano Grečner a Zdeněk Wagenknecht (host)

Obrázek 4
Pani Eva Grečnerová a paní
Kovalová v družném rozhovoru

Obrázek 5 E Grečnerová, Kovalovi a Jaromír Luska

Obrázek 6 Část dámské sekce: pani Grečnerová, Růžičková a Jeřábková

Obrázek 7a J Hambálek a L. Hudec se dobře baví

Obrázek 7b Duo J. Hambálek a L. Hudec se pořád dobře baví

Obrázek 8 Zamyšlený Standa Holý

Obrázek 10 Spokojený úsměv manželů Kovalových

Obrázek 11 Milan Meloun

Obrázek 12 Jaromír Luska

Obrázek 14 Vašek Růžička s Broňou Vydareným

Obrázek 15 Pavel Schránil, v pozadí V. Jeřábek

Obrázek 16

Z leva: Schráníl, Hudec, Hambálek, Zeman a Růžička v družném a určitě v plodném rozhovoru

Obrázek 17a P. Shráníl s V. Jeřábkem, v pozadí J. Tamele

Obrázek 17b P. Shránil a S.Holý, v pozadí J.Tamele a J.Stolařík

Obrázek 18 Účastníci setkání před Jiřím

Obrázek 19 Účastníci setkání trochu jinak

Obrázek 20 Zase v jiné sestavě

Obrázek 21 Dlouhodobí spolubydlíci: Jirka Zeman a Vojta Jeřábek

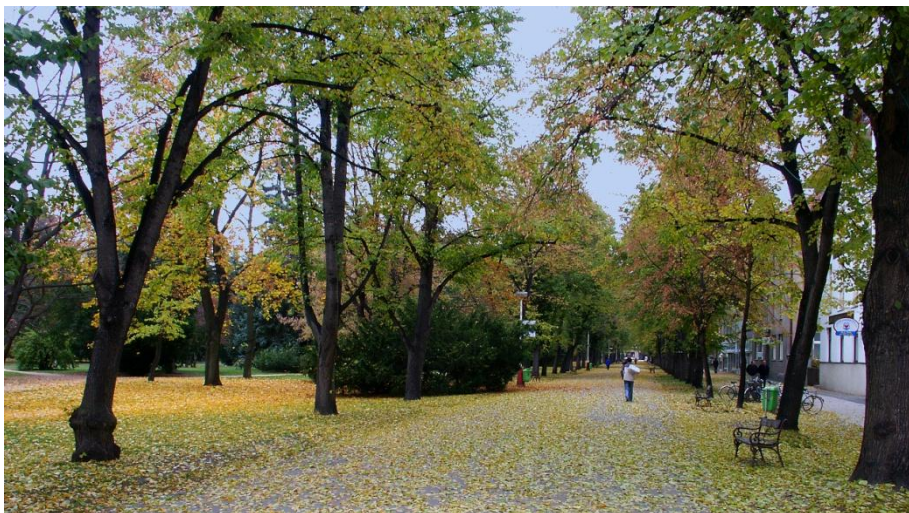
Autorem následující série fotografií je Slávek Tamele

Poděbrady ČVUT sjezd v roce 2011

Poděbradský zámek nad Labem - rok 2008

Cesta parkem na nádraží - rok 2003

Květinové hodiny - rok 2011

Pobožnost u sv. Vojtěcha v roce 2004

Původní park u kolonády - rok 2005

U vodotrysku - rok 2011

Vodotrysk a kolonáda v roce 2004

Zdymadlo v Poděbradech - rok 2008

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

Vojtěch Jeřábek

Jak jsem přišel do Poděbrad

Mé přijetí na ČVUT bylo poněkud komplikované. Možná tak od dvanácti let jsem se zajímal o radiotechniku a bylo mým snem si ji zvolit za povolání. Dokonce jsem později chtěl odejít z gymnázia na průmyslovku, ale rodiče mě to rázně zatrhli. Na gymnáziu jsem patřil k lepším žákům (K vyznamenání jsem míval blízko, ale nebylo mým cílem.) a tak mě vojáci ukecali, abych se přihlásil na VTA v Brně. Pro nepamětníky: Vojenská technická akademie. Pro jistotu jsem si však vyplnil i přihlášku na elektrofakultu ČVUT a odevzdal ji na ředitelství gymnázia.

Na VTA jsem neuspěl, ale když už mě vojenští verbíři měli v klepetech, tak mě uhučeli, abych se přihlásil na vojenské učiliště v Chrudimi. Tam nám při přijímací zkoušce řekli, že jsme všichni zkoušku udělali a že nám pošlou písemné vyrozumění.

Skončil školní rok, běžely prázdniny a žádné vyrozumění od vojáků nepřicházelo. A tak jsem se vydal na okresní vojenskou správu se zeptat jak to se mnou vlastně je. Tam jsem se dověděl, že nejsem podobně jako na VTA přijat. Zašel jsem proto za ředitelem gymnázia, aby mou přihlášku na ČVUT odeslal spolu s přihláškami septimánů, kteří o prázdninách tehdy dělali oktavu a maturitu.

Na ČVUT

Z pražské fakulty mě pozvali na přijímací zkoušku, tu jsem udělal a krátce na to jsem dostal dopis ve kterém stálo, že jsem vysokoškolák. S oznámením o přijetí přišel ještě štos papírů-formuláře žádostí o stipendium, o ubytování na koleji a vysvětlivky k nim. Z nich jsem usoudil, že ačkoliv moji rodiče nejsou žádní zazobanci, tak že nemám ani na jedno nárok a proto jsem žádnou ze žádostí nepodal. Je zajímavé, že po čtvrt století péče rodné strany o vzdělání byla situace s vysokoškolskými kolejemi v Brně podobná a já musel využívat různých známostí na VUT, aby dostal ubytování na koleji syn. Nicméně pokračujme. Vydal jsem se tedy spolu s se spolužákem z gymnázia a kamarádem Rost'ou Jetelinou na studia do stověžaté matičky s nadějí, že bydlení nějak dopadne.

Do Poděbrad - tam se bydlí

Začal semestr, my začali chodit na přednášky ale přespávali jsme všelijak, ne však pod mostem. Několik dnů po zahájení semestru svolal děkan, prof. J. B. Slavík celý ročník (tuším, že to byly tři paralelky) do Zengerovy posluchárny na Karláku. Možná že někteří kolegové, kteří přišli do Poděbrad z Prahy po druhém ročníku si na tuto akci vzpomenu. No a tam pan děkan začal tak, že aby se přihlásili ti co nemají v Praze kde bydlet.. V naivním domnění, že snad fakulta sehnala nějaké další ubytování se nás přihlásila celá řada. Nicméně se ukázalo, že to byla krásná finta. Když úřednice děkanátu sepsala všechny přihlášené, ujal se slova děkan a svou typickou výslovností oznámil, že sesterské fakulty v Plzni a Poděbradech mají málo studentů a je třeba je doplnit. V Poděbradech bylo potřeba asi deset studentů, v Plzni čtyřicet (pokud se dobře pamatuji). Ubytování na kolejích je prý jak v Plzni tak v Poděbradech dost. Samozřejmě ve mě hrklo. Představa, že bych dojížděl z jižní Moravy do Plzně byla děsivá. Slavík začal vyvolávat jednoho po druhém a začal je posílat do Plzně nebo Poděbrad. Každý z postižených se samozřejmě vmlouval všelijak, ale odpovědí mu bylo jen Slavíkovo Pllllzeň nebo Póděbrady.

Rost'a Jetelina, který seděl v posluchárně nedaleko na rozdíl ode mě neztratil hlavu, zavolal na mě a posuňky jsme se domluvili, že raději Poděbrady než Plzeň a tak jsme honem přihlásili do Poděbrad. Měli jsme kliku, Chytili jsme poslední dvě místa.

No a tak jsme se druhý den sbalili a odjeli do Poděbrad. Už si nevzpomínám, co všechno bylo potřeba ještě zařídit, ale stále i po téměř šedesáti letech vidím tu natřískanou posluchárnu Slavíka a slyším to jeho. „Plllzeň“.

Místo v Praze tedy mé vysokoškolské studium fakticky začalo v Poděbradech, ale nelituji toho. V Poděbradech jsem prožil nádherných pět let, spíše veselých než vážných. Samozřejmě nějaké ty trable také přišly, třeba v podobě druhých opravných termínů, ale ty jme dokázali velkoryse hodit za hlavu.

ÚČET Má dáti Dal

|

A co mi studium na Fakultě ČVUT skutečně dalo, co jsem v praxi nejvíce využil? Především jsem se naučil učit se. A pak jsem nejvíce potřeboval matematiku doc. Hudce, teoretickou elektrotechniku tehdy ještě doc. Eichlera a vf. techniku prof. Stránského.

To ostatní jsem se musel naučit sám.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

SPOMIENKY

Vážení a milí kolegovia!

Predstavujem sa: som „Á“ - čkár, ktorý prišiel do Poděbrad pokračovať v štúdiu z bratislavskej Elektrotechnickej fakulty SVŠT od piateho semestra, kvôli špecializácii na rádiotechniku. Z počiatku som vôbec nepredpokladal, že sa zapojím do projektu „Poděbrady“. Najprv som si len zo záujmom prečítal spomienky „B“ absolventov, ale predovšetkým Jozefa Tomašiča (s ktorým som sa, vďaka spoločnému prvému zamestnávateľovi, bližšie poznal), sprostredkované neúnavnou a bohumilou činnosťou Janka Grečnera. Priznávam, že na jeho poslednú výzvu, aby sme aj my z „Á“-čka prispeli do spoločných (A+B) spomienok, som vnútorne zareagoval približne v zmysle „ja mám iné starosti“ (čiže „trhni si protézou“). No hneď nasledovnú noc som po náhodnom prebudení (veď to poznáte v našom veku), určite polovičku noci prebdel, lebo som sa nemohol zbaviť myšlienok, čo všetko by som mohol do spomienok „Z mého života“ uviesť. Myslím, že usporiadanie si spomienok má aj nejaký psychohygienický význam, niečo podobné ako zvliekania sa zo starej kože u hadov. Pozorujem, že vo vyššom veku je to takmer pravidlom (možno, že to súvisí s tým protivným Nemcom - akože sa to volá? Nejaké na A ☺). V tejto súvislosti pripomínam múdry výrok Ladislava Smoljaka, že staroba prináša najmä dva hlavné problémy : udržať si myšlienku, a ... zbaviť sa myšlienky. Čitateľov vopred vystríham, že sa zrejme ani ja nedokážem sústrediť len na obdobie štúdia v Poděbradech, ale napíšem toho zbytočne mnoho o sebe aj mimo tých troch zaujímavých rokov z pred viac ako polstoročia. Opakovaným použitím Pg Down sa môžu prípadného trápenia jednoducho zbaviť.

Gymnázium

Maturoval som v roku 1953 na „Reálnom gymnáziu“ v Rimavskej Sobote, ktoré, v tej dobe, malo veľmi dobrú povest' v prírodovedných odboroch (ktorá však onedlho, žiaľ asi nadhlo, skončila). Dokonca až natoľko, že na väčšine slovenských vysokých škôl, poznali nielen dobrú úroveň absolventov, ale aj mená viacerých našich stredoškolských profesorov. Ja som pred definitívnym rozhodnutím pre štúdium elektrotechniky prešiel niekoľkými fázami zmien profesného záujmu. Pretože prázdniny po kvinte a sexte som strávil na letisku na kurzoch bezmotorového lietania, najprv som chcel študovať letecké inžinierstvo. V tej dobe to bolo možné len u armády, so záväzkom služby v armáde po absolvovaní okolo 12 rokov, čo mi nevyhovovalo. (Pre ilustráciu pomerov a pobavenie: na klzákoch a vetroňoch sme v časoch vrcholiacej studenej vojny nenačvičovali obyčajné, ale „bojové“ zatačky).

Ďalším vážnym variantom budúcej kariéry bolo príslušným profesorom odporúčané štúdium fyziky (odborný, nie pedagogický smer), čo stroskotalo na tom, že som sa cítil priveľmi normálnym chalanom na to, aby som ašpiroval na to byť vedcom. Nakoniec zvíťazilo elektrotechnické inžinierstvo, ako prijateľný kompromis z rôznych hľadísk.

Šport

Len pre úplnosť a preto, že sa to v mojom ďalšom živote ukázalo významné, uvádzam, že ako záujmové športy som už od detstva preferoval vysokohorskú turistiku a zjazdové lyžovanie. Prvú noc strávenú bivačovaním „pod širákom“ som absolvoval s otcom a bratom už na základnej škole, ďalšiu na brehu Štrbského Plesa ako gymnazista. Vysoké hory ma vždy neskutočne priťahovali a dodnes pre seba za najkrajšie športy považujem okrem bezmotorového lietania (už len v dávnych spomienkach), aj vysokohorskú turistiku a zjazdové lyžovanie (oboje ešte čiastočne aktívne). Z Rimavskej Soboty sme napríklad spravidla na Vianoce chodievali lyžovať na Fabovú hoľu a prechod z upršaného južného pohraničia Slovenska do hôr, kde už bol meter snehu, mal pre mňa v tom veku silné kúzlo.

Prvá etapa vysokoškolského štúdia na SVŠT v Bratislave

Prvé dva roky som študoval na elektrofakulte v Bratislave. Ak mám porovnávať VŠ štúdium v Bratislave a v Poděbradoch, ako plus pre Bratislavu by som vyzdvihol veľmi dobrú úroveň teoretických kurzov matematiky, fyziky (prof. Ilkovič), teoretickej elektrotechniky (prof. Kneppo) a technickej mechaniky. Od prof. Ilkoviča som z úspechom prebral ním propagovaný spôsob prípravy na skúšku založený na tom, že pri prvom čítaní sa vôbec nesnažíme si látku zapamätať, ale všetko pochopiť. Po tomto zdĺhavom a náročnom začiatku je už druhé čítanie hračkou a výsledkom je kvalitná príprava na skúšku. Na rozdiel od kolegu Tomaščina som zásadne chodil do kina večer pred skúškou, aby som sa z náročnej prípravy odreagoval. Nevieť či možno tento spôsob odporúčať ako univerzálne platný, ale mne sa osvedčil.

Finále ČVUT Poděbrady

Naproti tomu v Poděbradoch mali vynikajúcu úroveň skôr špecializované kurzy, ako vysielacie, antény, šírenie vln, centimetrové vlny, letecká rádiotechnika a pod., ktoré viedli veľmi erudovaní odborníci. Mimoriadne rád si spomínam napríklad na výbornú úroveň prednášok, v tej dobe tuším ešte len docenta Kvasila, z teórie centimetrových vln. Vynikajúcim výkladom, a na konci prednášky nadiktovaním stručného prehľadu dosiahol, že náročnú látku kvalitne zvládli nielen „lepší“ študenti, ale aj početnejšia „dolná snemovňa“. Túto techniku som sa snažil napodobniť,

keď som viedol konzultácie z fyziky v konzultačnom stredisku pre diaľkovo študujúcich pri Tesle Orava.

Rovnako dobre sa počúvali aj prednášky prof.Beckmanna, Ing.Cahu, Ing.Svárovského, Ing.Němečka a ďalších. Na ich vysoko odborné účinkovanie na fakulte spomínam skutočne s obdivom a vďakou, lebo nám odovzdali hodnoty, z ktorých sme potom celý život čerpali.

Čo do politickej a spoločenskej atmosféry boli pomery v Bratislave o poznanie „červenšie“ ako v Poděbradech (predovšetkým čo do súdruhovania a česť-pracovania). Vojaci na vojenskej katedre zas boli v Bratislave (ako to už niekto z kolegov skonštatoval) „zelenší“, čo ale mohlo čiastočne súvisieť aj s vojenskou odbornosťou. Predsa len riadenie protiletadlovej strelby si vyžadovalo vyššiu kvalifikáciu (asi aj IQ zúčastnených), ako stavanie mostov, zamínovanie a odminovanie územia, či demoličné práce pomocou výbušnín. Neveľmi príjemné spomienky z vojenskej prípravy absolvovanej v Poděbradech mám na jedného majora (len žiadne mená ☺), ktorý nás mal na poradovú a pechotnú prípravu (alebo ako sa to vtedy menovalo) a ktorý si ma, z mne neznámych dôvodov, tak „oblúbil“, že pri každom cvičení som bol viac-menej jediným predmetom jeho sústredenej pozornosti. Ja som to našťastie znášal športovo a s úsmevom, čo ho asi najviac štvalo. Naše vzťahy potom vyvrcholili pri poslednom vojenskom sústreďení v Jaroměři tým, že som mu pri lúčení odmietol podať ruku. Naopak vojenské štúdium zamerané na funkciu technika protiletadlových rádiolokátorov ma bavilo a nerobilo mi žiadne ťažkosti. Ak ma pamäť neklame z kolegov, ktorí sme prišli z bratislavskej elektrofakulty som si ako jediný „vychodil“ prípravu na túto vojenskú odbornosť, pretože druhá možnosť, technika analógových riadiacich prístrojov „PUAZO“ ma príliš nelákala. Aj to, že sa mi môj zámer bez problémov podaril, svedčí o demokratickejších vtedajších pomeroch v Čechách ako na Slovensku.

Úroveň vlakovej dopravy v dobe mojich štúdií v Čechách

Len pre ilustráciu čo pre Stredoslováka znamenalo študovať v Poděbradech uvádzam, že raz som pri ceste domov pred Vianocami stál v chodbičke vlaku z Prahy až do Banskej Bystrice (väčšinou som chodil nastupovať do rýchlika do Prahy aj za cenu predĺženia cestovania, pretože v Kolíne už vlaky bývali beznádejne plné). Inokedy mi zasa cesta domov trvala 23 hodín, počas ktorých som prečítal celý román Martin Arrowsmith.

Pobyt na internáte

Prakticky celé štúdium, v Bratislave aj v Poděbradech, som ako spolubývajúci v internátoch prežil s Vladom Zrubcom a Karolom Guňkom. Chcem veriť, že tak ako si ja na nich spomínam len v dobrom, ani oni nemajú dôvod sa na mňa sťažovať. Po nástupe internetovej éry sme spolu nejaký čas cez maily komunikovali, ale postupne to, zrejme pre zaneprázdnenosť na oboch stranách, ustalo. Aj touto cestou nie len ich, ale aj všetkých kolegov, ktorí sa dokážu na mňa rozpo- menúť, srdečne pozdravujem.

Myslím, že študentský život bol pre každého z nás veľmi špecifickou etapou života, v neopakovateľnom čase nielen odborného, ale aj všeobecne ľudského dozrievania. V tomto období si mladý človek prakticky denne osvojuje nové (optimálne najnovšie, čo však v našich domácich pomeroch nebolo dobre možné) vedomosti a skúsenosti a súčasne má možnosť hlbšie spoznať aj

vlastné prednosti, či obmedzenia, a to v konfrontácii nie len s kolegami, ale vôbec s celým akademickým prostredím.

To je (alebo by aspoň malo byť) pre ďalší profesný život a jeho smerovanie cennou devízou. Navyiac je študentský život plný milých žartíkov, nezbedností, u mnohých aj študentských lások a rozchodov, období zamilovanosti a „odmilovanosti“ a podobne. Hoci sú tieto drobné denné radosti, samozrejme občas aj smútky, o sebe bezvýznamné a nezaslúžia si zaznamenanie, dávajú študentskému životu správny „šmak“.

Z výraznejších zážitkov si spomínam na nádhernú intenzívnu polárnu žiaru viditeľnú v Poděbradech (asi v roku 1957), ktorú som náhodne zbadal, už pri zaspávaní. Následne som zburcoval kolegov a vyšli sme tento v našich zemepisných šírkach nezvyklý úkaz pozorovať na ulicu. Možno si na to ešte niekto zo spolužiakov spomenie. Dodnes nechápem, prečo sa o tomto pre stredné Čechy zriedkavom jave nepísalo, ani sa dodatočne nespomína ako niečo, čo sa v pozorovanej intenzite, ako som presvedčený, vyskytne za storočie len výnimočne. Krajšia býva hádam iba v Nórsku.

Vojna - nie je kojná

Na rozdiel od mnohých kolegov som vojenskú prípravu, (ani skrátenú prezenčnú službu, či ďalšie vojenské cvičenia) nepokladal, a ani dodnes nepokladám, za stratu času. Detailne som sa zoznámil s rádiolokačnou technikou pre protiletadlové aj pozemné delostrelectvo v decimetrovom, centimetrovom aj milimetrovom pásme, neskôr aj s problematikou riadenia a navádzania protiletadlových rakiet, čo celkom dobre nadväzovalo na civilné VŠ štúdium (pestré spektrum elektronických obvodov, generovanie, vyžarovanie, vlastnosti a šírenie vln v rôznych pásmach, servosystémy, atď). Hoci som sa prakticky celý pracovný život „živil“ vývojom televíznych prijímačov, širší obzor, získaný o.i. aj „vojančením“, mi rozhodne neuškodil. A sprievodné telesné nároky som bral „športovo“, viac-menej ako „vítanú“ (či aspoň znesiteľnú) kondičnú prípravu pre vlastné rekreačné športovanie, ako aj test telesnej výkonnosti a psychickej odolnosti. Mnohokrát v živote som sa presvedčil, že aj v modernej dobe bolo absolvovanie vojenskej služby, predovšetkým pre mužov, prínosom. Asi aj preto slúžia napríklad anglickí princovia viac rokov v armáde.

Nástup do výrobného podniku

Mojim celoživotným zamestnávateľom a žiteľom bol výrobca televíznych prijímačov Tesla Orava, neskôr podnik OTF a.s. v Nižnej na Orave. Nevýhody súvisiace s lokalizáciou podniku v okrajovej vidieckej oblasti pre mňa vyvažovali nádherné možnosti víkendovej vysokohorskej turistiky (Vysoké, Západné a Nízke Tatry, Veľká a Malá Fatra, Poľské Tatry) a v zime zjazdového lyžovania priamo v Nižnej. Zjazdovému lyžovaniu som sa doslova viac desaťročí venoval aj organizačne a to v celom spektre od výberu a úprav zjazdovky a lyžiarskych svahov, výstavby vlekov, poriadania pretekov atď. Ako plus prechádzajúceho režimu uvádzam, že napriek nepriaznivej lokalizácii podniku sme nedostatok kvalitných odborných informácií výraznejšie nepociťovali, najmä vďaka dostupnosti aktuálnej zahraničnej časopiseckej a knižnej literatúry v podniku. V súčasnosti by som bol v Nižnej - bez možností internetu a internetového nákupu odbornej literatúry - doslova v informačnom vákuu.

V januári 1959, keď sme viacerí na umiestnenky nastúpili do Tesly Orava, nás očakávali možnosti kariérneho rastu typické pre predchádzajúci spoločenský režim,. Pretože v tomto čase podnik ako výrobca rádiotechniky už existoval 2 roky, v čase nášho príchodu už boli prakticky všetky vyššie funkcie - námestníci a vedúci úsekov a útvarov – obsadené o rok a o dva roky staršími kolegami. Mnohí z nich sa stali námestníkmi riaditeľa rok po absolvovaní školy a vďaka známej čarovnej knižke nimi zostali až do dôchodku. My sme nastúpili do obdobia začiatku budovania vlastného vývoja (prvé dva roky podnik pre zabehnutie novej výroby vyrábala prevzaté výrobky, predovšetkým elektrónkový rádioprijímač Talizman a neskôr televízny prijímač Mánes) a bez červenej forsáže sme po 35 rokoch práce v zamestnaní (až na výnimky) odchádzali do dôchodku ako vedúci skupín, až oddelení. Pre úplnosť treba uviesť, že mnohí kolegovia zmenili zamestnávateľa. Aj ja som niekoľkokrát mal túto možnosť, ale najprv nechcela z rodného kraja odísť manželka a neskôr, pre zaujímavú a pestrú prácu a viaceré aj mimopracovné väzby na lokalitu, ani ja. Napríklad som sa podieľal na návrhu a vývoji prvého československého dvojnормového farebného TV prijímača, prvého tranzistorového stolného TV prijímača, prvého televízora zhotoveného technológiou plošných spojov následne oceneného „Rádom práce“, atď., atď.

Pracovné vzťahy a pomery

Už niekoľkokrát som sa kriticky zmienil o pomeroch v priemysle za predchádzajúceho režimu, o ktorom súčasná mládež nemá ani potuchy. Neviem odolať pokušeniu aspoň stručne uviesť svoju skúsenosť, že pomery u nás v tomto smere patrili k najprimitívnejším, aké som spoznal. To sa, aspoň v našom podniku, len niekedy týkalo vrcholového manažmentu, kde sa vynikajúci manažéri striedali s „balvanmi“, ale spravidla skôr „celoživotných námestníkov“, ktorý vedome, či podvedome, cítili svoju nedostatočnú kvalifikáciu na zastávané funkcie, čo kompenzovali prejavovaním ideologickej oddanosti vládnucej triede a jej vedúcej sile. V praxi to vypadalo tak, že v snahe aby sa zapáčili príslušníkom privilegovanej triedy, znevažovali význam a prácu väčšinou stranícky neorganizovaných vývojárov „na ktorých robotníci robia, kým oni len sedia v bielych plášťoch s aktovkami pod pazuchou“ (skutočný výrok z verejnej schôdze!). Touto „politikou“ sa u nás podarilo vývojárov dostať do dosť podradného postavenia, keď museli, namiesto majstrov a technológov, riešiť doslova každú hlúposť na výrobných linkách. Stačilo aby niekto z výroby zatelefonoval, že majú problém – napríklad v dôsledku chybných dodávok – a vývojári museli naklusať, lebo v dôsledku takéhoto prístupu nikto iný okrem nich skoro ničomu nemusel rozumieť. Vývojoví pracovníci boli pre „výrobárov“ považovaní za takmer univerzálnych vinníkov „všetkého zlého“, ktorí, keďže sa vyskytli problémy, si zrejme svoju prácu „odflákli“ a treba ich v tom teda „vymáchať“.

Počas svojho pracovného života som mal možnosť dosť podrobne spoznať pomery v mnohých iných podnikoch vyrábajúcich televízne prijímače, alebo podobnú elektroniku – napríklad v Tesle Pardubice, v Maďarsku v Budapešti a v Székesfehérvári, v bývalej NDR v Stassfurte, v Poľsku vo Varšave, v bývalom Sovietskom zväze v Leningrade a v Moskve. Nikde som sa nestretol s natolko vyhrotenou, umele vyvolanou a vedome živenou antipatiou voči vývojárom. Všade tam bol vývojár vo výrobe nielen rešpektovanou autoritou, ale takmer priateľom, s ktorým sa oplatí porozprávať. Jeho názory mali pre príslušných pracovníkov vysokú závažnosť, čo bolo, vzhľadom na rozdiel v hĺbke poznania problematiky, v podstate celkom prirodzené.

Z iného súdku: kým u nás „hlavný technolog“ prakticky nielen o výrobku, ale ani o technológii jeho výroby, skoro nič nevedel, v NDR ten istý funkcionár nám osobne predvádzal zložité jed-
nouúčelové stroje na nastavovacích pracoviskách, samozrejme aj spolu s fundovaným odborným
výkladom.

Pri nábehu nového výrobku radových výrobných pracovníkov na montážnych linkách museli
u nás zaúčať vývojári. Majstri a technologovia mali „frei“, dokonca sa im ani len neuráčilo sa to
prísť pred a počas nábehu naučiť. Ved', keď bude treba, zatelefonujeme námestníkovi a on pošle
univerzálnych poskokov - vývojárov. Takto získané „voľno“ potom nezriedka využívali na alko-
holické selanky v závetrí svojich kancelárií. Asi jedinou výnimkou bol majster, ktorý prišiel do
nášho podniku z Tesly Pardubice. Aj takáto to bola doba!

Téma mojich spomienok?

Že ma táto situácia dosť dráždila je zrejmé aj z toho, že sa aj po desiatkach rokov potrebujem
o tom zmieniť, dokonca na mieste určenom na úplne iné spomienky. Myslím, že vnímaví ľudia
sa dokážu aj z negatívnych cudzích skúseností poučiť, hoci pre našu generáciu je to už asi bez-
predmetné. No ale aj my ešte chodíme voliť! A aj v oných časoch sa napríklad primármi
v nemocniciach stávali najlepší lekári (väčšinou), kým v priemysle sa vedúcimi stávali skôr ne-
tvoriví, formálne režimu oddaní ľudia. Hoci vtedy verne a „tvorivo aplikovali“ ateistickú propa-
gandu, dnes sú pravidelnými okázalými návštevníkmi kostolov. C'est la vie. Som presvedčený,
že aj korene súčasnej, viac menej celosvetovej, krízy súvisia s analogickou nemorálnosťou poli-
tikov, či už sú momentálne pri moci, alebo štekajú z opozičných postov. Našťastie: *Ešte sú na
svete hory, že ešte svieti slnko, fúka vietor, padá dážď, a v zime sneh, že ešte stále možno stretnúť
aj dobrých a múdrych ľudí, že ešte stále vychádzajú aj vynikajúce knihy a že sa z toho všetkého
ešte dokážem tešiť.*

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

Václav Ružička

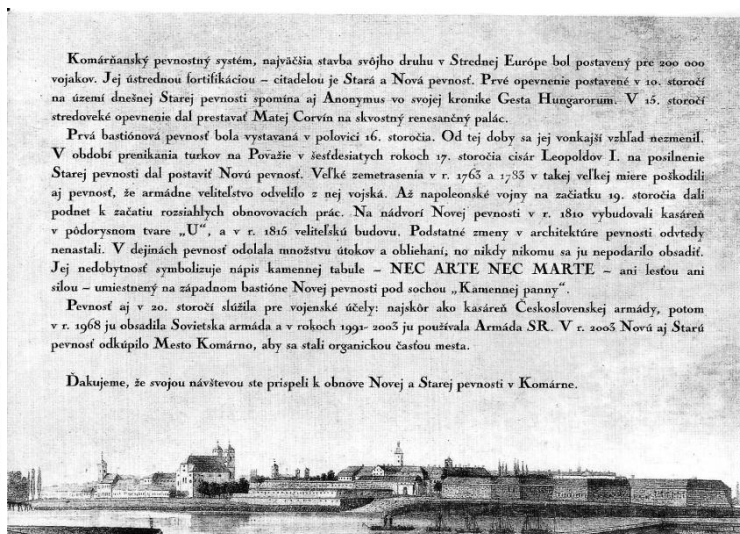
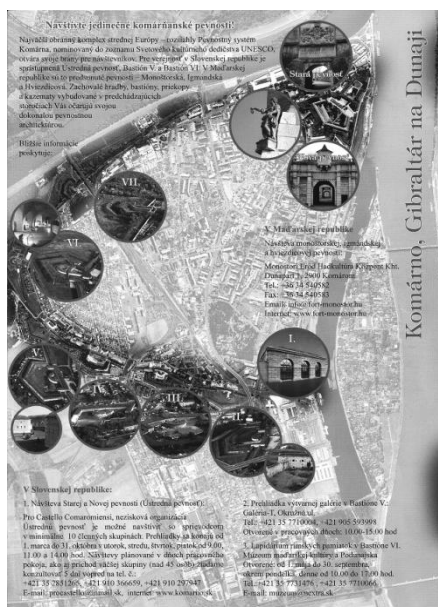
ŠTUDENTSKÝ ŠPORT V NAŠICH SPOMIENKACH

Fakulta rádiatechniky ČVUT

Poděbrady 1953 – 1960

ÚVOD

Narodil som sa v Komárne – v starobyľom meste na juhu Československa, na sútoku troch riek - Váhu, Nity a Dunaja – mesta vôd a najväčšieho pevnostného systému Rakúsko – uhorskej monarchie z 19. storočia.

Obr. 1 Historické dokumenty mesta Komárna

Môj otec Čech - pôvodom zo St. Boleslavi, sa sem priženil koncom 20. rokov minulého storočia a žil tu až do konca svojho života (aj v rokoch 1938 – 1945, počas pričlenenia Komárna k Maďarsku), mamička – Maďarka je rodáčka z Komárna, takže už v génoch som zdedil lásku k vodným športom, k histórii a národnostnú toleranciu.

Obr. 2 Strategická poloha pevnosti a mesta Komárno podľa mapy z roku 1594

V ďalšom, po stručnom popise udalostí, ktoré zohrali hlavnú úlohu v mojom rozhodovaní pri výbere študijného odboru a miesta vysokoškolského štúdia sa pokúsim o napísanie „Spomienok“ na udalosti, ktoré sa mi aj po vyše 50-tich rokoch zachovali v pamäti.

Sú to nezabudnuteľné roky štúdia na Fakulte rádiotechniky ČVUT Poděbrady a zážitky, ktoré v doterajších príspevkoch boli menej obsiahnuté a to na zážitky vo fakultatívnych oddieloch organizovaných katedrou TV Fakulty rádiotechniky ČVUT Poděbrady a na ďalšie dobrovoľné športové a rekreačné činnosti.

Nakoľko od promócie žijem na Slovensku a po vyše 50 ročnom odstupe mám so spisovnou češtinou už určité problémy, môj príspevok píšem v slovenčine, ktorej dúfam že budú rozumieť aj kolegovia z Čiech.

VENOVANIE

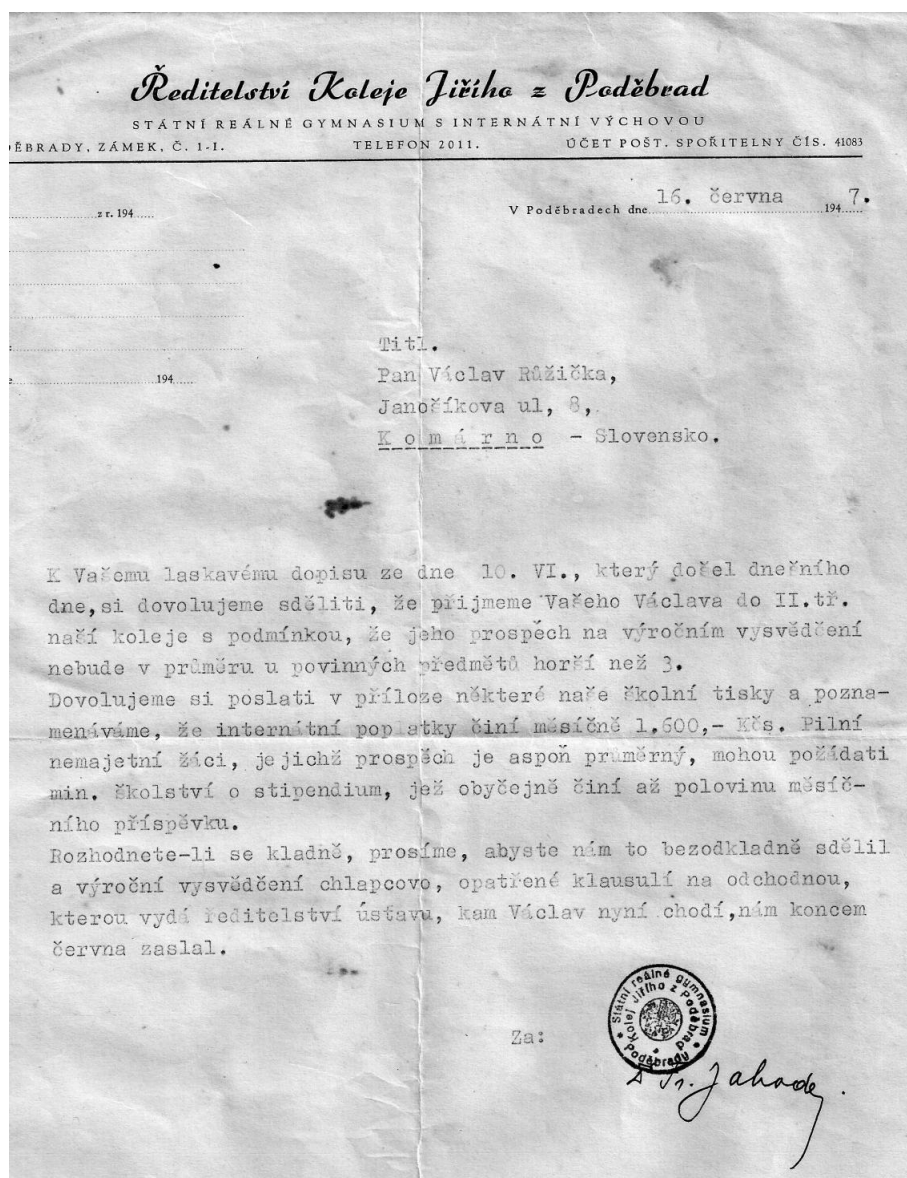
Tieto „Spomienky“ venujem všetkým mojim spolužiakom, predovšetkým najbližším priateľom – Vojtovi Kovalovi (spolužiakovi od materskej škôlky až po promóciu), Miškovi Horevajovi, Ludvovi Kultovi, Jankovi Fortúnovi a Ivanovi Kremenákovi.

ČO MA PRIVIEDLO K ŠTÚDIU RÁDIOTECHNIKY V PODĚBRADOCH

Už počas stredoškolského štúdia (1945 – 1953) som sa mimo iného zaujímal aj o elektrotechniku, hlavne o rádiotechniku a ako mladý amatér som v dielničke môjho strýka postavil svoje prvé rádioprijímače - najprv kryštálku, potom malý spätno väzobný prijímač, malý superheterodyn a nakoniec aj jednoduchý TV prijímač so statickou obrazovkou. Tak sa zrodila myšlienka na štúdium rádiotechniky.

Heslo „Všetky cesty vedú do Ríma“ bolo pre mňa príznačné, nakoľko môj otec si už v roku 1947 želal a podnikol aj kroky k tomu, aby som v stredoškolskom štúdiu od 2. triedy Gymnázia pokračoval na elitnej škole - na Štátnom reálnom Gymnáziu Jiřího z Poděbrad s internátnou výchovou, ktorá bola umiestnená v poděbradskom zámku.

List riaditeľa Gymnázia Jiřího z Poděbrad môjmu otcovi (na obr. č. 3) bol pre celú rodinu a hlavne pre mňa veľkou výzvou.

Obr. 3 List riaditeľstva internátu v Poděbradoch o podmienkach pre prijatie

Na túto výberovú školu som sa žiaľ pre nesplnenie prospechových kritérií nedostal.

Na vysvetlenie uvádzam, že v rokoch 1941-1945 som základnú školu absolvoval vo vtedajšom Maďarsku v maďarčine a so slovanskými jazykmi, slovenčinou a ruštinou, som mal po roku 1945 ešte nejaký čas problémy. Pritom súkromne som sa v tom období učil aj po nemecky a po anglicky.

V roku 1953 po úspešnom skončení stredoškolského štúdia na Gymnázium v Komárne a zložení prijímacích skúšok na EF SVŠT Bratislava ma spolu s niektorými ďalšími študentmi zo Slovenska (Vojto Koval, Ivan Kremenák – obaja rodáci z Komárna, Janko Fortúna, Janko Pavličko a ďalší) pre nedostatok miesta a pravdepodobne aj z kádrových dôvodov odporučili na novozaloženú *Fakultu rádiotechniky ČVUT v Poděbradoch* kde nás aj ochotne prijali.

Tým som hoci oneskorene, ale predsa splnil želanie môjho otca, aby som študoval v Poděbradoch. V Poděbradoch nás hneď po prijatí ubytovali priamo v sídle školy, v poděbradskom zámku.

Obr. 4 Prvé dni v Poděbradoch v r.1953 (J.Fortúna, V.Koval, V.Ružička, I.Kremenák)

Obr. 5
Spolubývajúci na zámku

(I.Kremenák, J.Pavličko,
J.Fortúna, J.Pekár,
hore: J. Kotiš)

ZÁUJMOVÉ ČINNOSTI POPRI ŠTÚDIU

Po oboznámení sa s novým prostredím sme spolu s Vojtom Kovalom (ako rodáci z mesta vôd na Dunaji) nadviazali kontakty s členmi miestneho vodáckeho klubu ČH „Klub poděbradských vodáků“, ktorí nás veľmi priateľsky a ochotne prijali medzi seba, požičiavali nám športové plavidlá a postupne nás zapojili najprv do vodno - turistickej a neskôr aj do pretekárskej činnosti.

Obr. 6 Lodenica ČH Poděbrady v r.1953 (V.Koval, J.Kotiš, V.Ružička)

V zime zasa s prispením poděbradského jazdeckého klubu (v ktorom sa činil aj náš spolužiak Ivan Kremenák) sme sa na lúke za Labe oproti zámku pokúšali o skijöring (jazda na lyžiach v závесе za jazdcom na koni).

Obr. 7
*Skijöring na lúke
za Labem
oproti zámku*

(I.Kremenák so mnou

*a ďalší jazdec z jazdeckého
oddielu s V.Kovalom)*

Až v 3. ročníku, po príchode študentov z FEL ČVUT Praha sme „si padli do oka“ s Ludvjom Kultom, s ktorým sme vytvorili kanoistickú pretekársku dvojicu v kategórii C2 a pod vedením skúsených vodákov ČH Poděbrady (čiastočne aj poděbradskej olympijskej dvojice C2 Kodeš – Vokál) sme začali tvrdo trénovať. Naším cieľom bolo, aby sme sa mohli zúčastniť spolu s ostatnými poděbradskými vodákmi na rôznych vodáckych súťažiach – pozri ďalšie obrázky

Obr. 8 *S poděbradskými vodákmi po úspešných pretekoch
(hore: J.Peřina, manželia –vedúci klubu, H.Peřinová, pani XY, V.Ružička, A.Vosáhlo;
dole: J.Gergel, XY, náš právnik prezývaný „Šťoura“, L.Kult a v popredí náš zabávač
Standa Roubínek)*

Obr. 9 Štart na poděbradskej 500 –ke (dvojica C2, V.Ružička – L.Kult)

Obr. 10
Cieľ na trati 10.000 m (dvojica C2, V.Ružička – L.Kult, vyčerpaní, ale s úsmevom)

Obr. 11 Obecnosť vodáckych pretekov pri Labe v Poděbradoch (vľavo je Jirka Kodeš z poděbradskej olympijskej dvojice s manželkou, ďalej tam sedia H.Peřinová, L.Kult, V.Koval a ďalší)

Ako na raritu si spomínam z r. 1957 na našu účasť s Ludvom Kultom na poslednom ročníku tradičných dištančných diaľkových vodáckych pretekoch „České Budějovice – Praha na Vltave (6 etáp za 3 dni), ktoré boli založené ešte v 30-tych rokoch 20. storočia slávnymi českými kanoistami olympionikmi, dvojicou Felix - Brzák.

Kvôli príprave na tento náročný pretek sme zostali s Ludvom Kultom cez prázdniny v Poděbradoch a mimo tréningu na vode sme sa posilňovali spolu aj s našim spolužiakom, kajakárom Jardom Gergelom na melioračných prácach v blízkosti Poděbrad.

Obr. 12 Na melioračných prácach – svahovanie kanálov (V.Ružička, L.Kult)

Hoci sme sa na tento pretek poctivo pripravili, nepodarilo sa nám ho dokončiť.

Po 3., alebo 4. etape sme havarovali na jednej zo šlajsní. Loď sa nám rozlomila na dve časti.

V športovom časopise „Stadion“ bola o tom správa s fotografiou, na ktorej si každý z nás drží svoju polovicu lode C2.

K rokom štúdia v Poděbradoch sa snáď najkrajšie zážitky viažu k akciám vo fakultatívnych oddieloch (vodná turistika, lyžovanie, horolezectvo) organizovaných vedúcim KTV fakulty pánom J. Veselým a jeho vynikajúcimi a priateľskými asistentmi – Zdenkom Wagenknechtom, Jaromírom Johnom, p.Popelkom a ďalšími.

Obr. 13
Vedúci KTV
p. J.Veselý
so študentmi

(XY, J.Pavličko,
M,Horevaj, J.Fortúna,
XY)

Obr. 14
Asistent KTV Zdeněk Wagenknecht
na horolezeckom výcviku

Naše nezabudnuteľné a nádherné zážitky
na akciách fakultatívnych oddielov

- v lete na vode
(Labe, Cidlina, D.Orlica, Vltava, Sázava,
atď.),
- na cvičných skalách v Českom raji
- na horolezeckých sústredueniach
vo Vysokých Tatrách (Popradské pleso
a Brnčálova chata na Zelenom plese)
- a v zime na lyžiarskych sústredueniach
v Krkonošiach

boгато ilustrujú nasledovné fotografie
väčšinou od Michala Horevaja.

Vodná turistika na Sázave (V.Koval, L.Kult, V.Ružička)

Prejazd "šlajsny" (priepusti) na Sázave (V.Ružička, L.Kult)

Niekoľko vodno turistických akcií s nami absolvoval aj náš dekan – veľký fanúšik vodných športov - RNDr. Jindřich Forejt - spolu s manželkou a dcérkou Olinkou.

S M. Horevajom na cvičných skalách v Č. raji

Technika výstupu na pieskovce v Č. raji (M. Horevaj, V. Ružička)

Zdolávanie končiarov vo V. Tatrách nad Brnčálovou chatou

Na horolezeckých akciách vedených vedúcim KTV p. J. Veselým a Z. Wagenknechtom sme sa zúčastňovali ak si dobre spomínam väčšinou v zložení : M. Horevaj, V. Ružička, H. Mann. J. Kubát, J. Fortúna a ďalší na ktorých si už nespomínam.

Neskoršie, v r. 1962, po skončení štúdií v Poděbradoch, z našej partie vo V. Tatrách nešťastne zahynul náš priateľ Pepo Kubát. Česť jeho pamiatke.

Pomník Jozefovi Kubátovi na symbolickom cintoríne vo V. Tatrách

Inštruktáž Z. Wagenknechta (v rade zľava: V. Ružička, V. Koval, J. Pavličko, I. Kl'účik, J. Gergel, J. Bártfay)

Krkonoše – bolo málo výťahov – šľiapalo sa (V. Ružička, V. Koval)

Janské Lázně – vrcholová stanica lanovky
(Z.Wagenknecht, Z.Noháček, V.Ružička)

Krkonoše – chata „Devín“ – súkromná akcia organizovaná L.Kultom

Krkonoše – Lesní bouda – spolu s dievčatami z ročníka B

(Na snímke sú O.Závěrka, J.Gergel, Z.Noháček a M.Horevaj so svojou budúcou manželkou J.Komárkovou)

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A*](#)

S Miškom Horevajom – skromným, rozumným a pracovitým človekom a priateľom – rodákom z podtatranských Batizoviec pri Svite – mojim dlhoročným spolubývajúcim na internáte, (ktorý mal na mňa počas štúdií v mnohých smeroch pozitívny vplyv), ma mimo spoločných zážitkov na akciách fakultatívnych oddielov spájajú aj naše prázdninové súkromné – individuálne horolezecké výstupy vo Vysokých Tatrách.

Pred výstupmi sme však vždy pomohli Miškovmu otcovi v Batizovciach so žatvou. Poznámam, že Miško bol už skúseným horolezcom a lyžiarom a pred nástupom na poděbradskú fakultu bol členom dobrovoľnej horskej záchranej služby vo Vysokých Tatrách.

Vysokohorské táborisko na Hincovom plese
Príprava horolezeckej výzbroje pred lezením (M.Horevaj, V.Ružička)

Nad nami už len kamzíky

Ráno na vysokohorskom táborisku na Hincovom plese (M.Horevaj,V.Ružička)

AJ Z INÉHO SÚDKA NIEČO

Dobové fotografie dopĺňujem ešte fotografiou z iného športového odvetvia, v ktorom sa ako tréner angažoval náš asistent ruštiny p. Semjancev.

Tréner ženského basketbalového tímu Poděbrad p.Semjancev na ihrisku v zámočkej záhrade (tretia sprava je Věra Kolová, ktorá sa vydala za nášho spolužiaka I.Púlla)

Nakoniec aj niekoľko možno ešte nepublikovaných dobových fotografií z nášho vojenského života pri katedre vojenskej výchovy – vedúcim katedry bol mj. Sládek.

Priatelia v zbrani v 1. ročníku na zámočkej záhrade (hore zľava: I.Kremenák, V.Koval, J.Kotiš, J.Pekár; dole zľava: J.Pavličko, J.Fortúna, V.Ružička)

Zábery z vojenského sústredenia (Jaroměř, alebo Benešov ?)

Dobývali sme neustále aj pamätnú kótu 300 a potili sme krv – "vojna nebola kojná"

Pollitráky museli byť čisté, aj keď sme sa občas brodili vyše členkov v blate

ZÁVER

Myslím, že moja voľba pre štúdium na Fakulte rádiatechniky ČVUT v Poděbradoch bola správna. Vedenie fakulty na čele s dekanom RNDr. J. Forejtom odviedlo pri založení fakulty a zabezpečovaní kvalitných prednášajúcich ako aj pri vytváraní podmienok ubytovania a mimoštudijných činností veľký kus priekopníckej práce a dá sa povedať, že na „zelenej“ lúke vybudovali kvalitnú školu - patrí im za to uznanie.

Oproti študentom na vysokých školách vo veľkomestách sme študovali na kvalitnej škole v pokojnom a príjemnom prostredí kúpeľného mesta, bez zbytočných stresov a zostávalo nám viac času na samotné štúdium a zdravé vyžitie sa v rôznych záujmových oblastiach v kruhu výborných a nezabudnuteľných priateľov.

Čo sa týka môjho života po promócií, stručne som to prezentoval na našej webovej stránke http://www.grecner.cz/cvut_a_1958/ v kapitole (6) /Diskuse a návštěvy/Diskuse všeobecná/, ako aj v mojom vystúpení na stretnutí ročníka A v Poděbradoch v auguste 2009.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A*](#)

Editácia príspevku: Václav Ružička & Ján Grečner

Brano VYDARENÝ

Poděbrady náš Oxford

Nerad píše

Slohová cvičení jsem neměl v oblibě ani jako student, protože jsem se vždy unesl tématem, má slohová cvičení byla dlouhá, a nasekal jsem v nich často a mnoho gramatických chyb. Do psaní těchto vzpomínek se mi nechtělo z důvodu, že na počítači mne to moc nejde, nešlo mi to ani dřív, ale teď, když mi zchromla levá ruka, je to dost obtížné. Zapracovala náhoda, která dala ke psaní podnět.

Byl jsem s manželkou na koncertě skupiny lesních rohů, kterou vede Radek Baborák. Divadlo Na Kovárně bylo plně obsazeno, což se u abonentních koncertů Společnosti Otakara Vondrovce v Poděbradech v posledních letech nestává tak často. Ale věhlas Baboráka udělal své. Příjemná atmosféra večera a krásná hudba mne přivedla k uvažování, jak se stalo, že já Slovák ze západoslovenského města- Nové Mesto nad Váhom- jsem teď dlouholetým poděbradským občanem, že i přes nevoli maminky, která mne upozorňovala, že češky jsou špatné hospodyně, jsem rád, že mám za manželku poděbradačku. Tyto úvahy byly emotivnější i proto, že jsme měli právě 53. výročí své svatby.

Impulz je když

V divadle jsem si uvědomil, že v tomto sále jsem poslouchal přednášku o Boolské algebře a základech počítačové techniky. Přednášel náš věhlasný odborník prof. Svoboda a přednáška byla snad v létě roku 1954, nevím to přesně. K počítačům jsem měl vždy zamítavý vztah a nevěřil jsem tomu, že ještě za mého života ovládnou celou společnost. V této zarputilosti jsem setrval velkou část svého profesního života a proto jsem nástup počítačové techniky nezachytil a nevyužil. Ke své škodě a těžko se to ve stáří dohání.

Může mne uklidnit, že podobně dopadli mnohem větší odborníci, než jsem já. Stačí uvést prof. Stránského, který dlouho nevěřil, že polovodiče tak grandiózně změní elektrotechniku. A naše poděbradská alma mater rovněž. Prof. Forejt nás 8 let po vynalezení transistoru vyhazoval od zkoušek z elektronek a při tom škola měla dělat vše proto, abychom zvládali teorii a praxi použití nejen elektronek, ale zejména tranzistorů. Takže po ukončení studia a nutném půlročním působení ve vojenské posádce, kde jsem poznával ještě starší radarovou techniku sovětské výroby, jsem najednou musel vyvíjet leteckou radiostanici s výkonovými tranzistory. Jinak si na úroveň studia nemohu, až na výjimky několika málo předmětů, stěžovat a souhlasím s názorem, že byla srovnatelná se světem.

Moje mladá léta...

Od mládí mne velice zajímala elektrotechnika, zejména radiotechnika a na druhé straně letectví. Neměl jsem však štěstí na žádné kroužky, prostě nebyly a všechno jsem se učil jenom s časopisů a obchodních nabídek sám. Nebyl jsem s chudé rodiny, ale na mé záliby nebylo, takže jsem chodil na brigády na statek, nebo později do fabrik. Dokonce mi otec trochu zatlačil a v jednom strojírenském podniku jsem celé prázdniny pracoval na soustruhu. Samozřejmě pod mistrovým dohledem. Moje volba vysoké školy po skončení gymnázia byla tudíž logicky elektrotechnika (že se dá připravovat i na letce jsem neměl tušení a rodiče by asi ani nebyli souhlasili). Maturitní komise mě sice přesvědčovala na chemii, ale já si tvrdohlavě stál na svém. Příjímáčí pohovor jsem sice absolvoval na elektrotechnice v Bratislavě, ale protože jsem nezaměřil svůj zájem o radiotechniku, vyrozumění o přijetí na vysokou školu určovalo, že mám studovat v Poděbradech. Byl jsem překvapen, ale byl jsem rád, že je to kýžený obor, tak jsem v určený termín sbalil kufry a vydal se do neznáma.

Konečně v Poděbradech

Čekal jsem zavedenou školu s internátem, takže jsem se do Poděbrad dostal lehkomyšlně až večer kolem desáté hodiny. Místní evangelický farář, který se ke mne ve vlaku přihovořil, mě sice srdečně zval na návštěvu evangelického kolektivu, ale jinak mne nepomohl. Z těžkými kufry jsem se ocitl na nádvoří zámku, který byl tmavý, bez jakékoliv známky, že najdu lidskou bytost, která mě ubytuje. Báł jsem se, že budu muset s kufry hledat hotel, když jsem najednou zahlédl nějaké světlo ve vyšších patrech zámku. Tak jsem se k němu po dřevěných schodech a neosvětlených chodbách doklopýtal a bylo vyhráno. Byli tam ubytováni také budoucí studenti a ti se o mne postarali. Na druhý den jsem se stal řádným studentem poděbradské fakulty s internátem, obojí se sídlem na zámku. A cítil jsem se jako dítě zámeckého pána- bydlel jsem v prvním patře nad rodnou síni krále Jiřího, poblíž nás bydleli asistenti a profesori. K profesoru Eichlerovi, jsem to měl přes chodbu, k děkanátu o pár kroků dál. Bydleli jsme na pokojích s dřevěnými postelemi a nejnutenějším vybavením, koupání bylo jednou za týden v jiné části zámku kde byly sprchy. Nás bylo na pokoji devět, Slováci byli ve většině. Dřevěné postele byly vhodné pro vytvoření nástrahy, že když jste si do ní lehli, tak se rozložila. Nebo se připravovaly nástrahy ve formě vodou naplněného balonku – vešlo se do něj i pět litrů vody. Děkan RNDr J.Forejt rád prováděl kontroly na pokojích, někdy i večer a do takové léčky také padl. Nutno říct, že to nebylo nalíčeno na něj a nikdy z podobných taškařic nedělal nikomu problémy. V různých vylomeninách nejčastěji figuroval ostravák Fikáček. Náš pokoj byl dost věkově i zájmy různorodý a tím dost ne-nápadný. Pouze jedna událost byla výjimkou. Student z východního Slovenska jménem Švihura se začal dvořit modrooké místní krásce. Protože to byl černoooký krasavec mysleli jsme, že má úspěch. Jednou se vrátil z randění velmi pozdě v noci, značně podroušený a tropil rámus. Chtěli jsme spát, tak jsme ho okřikli. To, ale vedlo k tomu, že začal mlátit do stolu se slovy „Myslíte si, že se vás bojím,“ a při tom nechtěně rozbil sklenici a tou si hluboce rozřezal žíly na zápěstí. Museli jsme s ním rychle na pohotovost. S chlapci s východního Slovenska byla švanda, někdy jsme jejich nářečí nerozuměli ani my ostatní Slováci a čeští studenti vůbec ne.

Byla to idylická doba

Děkan nás každého znal jménem; mne například řekl, že jsem nejmladším na škole a v ročníku, on prý byl také benjamínkem ročníku, když studoval. To asi vedlo k tomu, že mne vybrali za vedoucího studijního kroužku. Já jsem se také na oplátku činil, dělal jsem „pověsa“, pilně se průběžně připravoval, využíval konzultace na zámku ubytovaných učitelů a protože jsem měl z gymnázia velmi dobrou průpravu v matematice, fyzice, deskriptivní geometrii dosahoval jsem velmi dobrých výsledků. Za první ročník jsem měl studijní průměr 1,2 a aspiroval jsem na jednoho z nejlepších studentů. Bohužel nevydrželo mi to. V druhém ročníku už byl průměr horší a v třetím ročníku jsem klesl na průměr 2,4. Je to sice jenom dvounásobek, ale ve skutečnosti to znamenalo, že jsem se totálně zhoršil.

Příčiny byly dvě: na konci prvního ročníku jsem začal s pilotním výcvikem na letišti v Kolíně, což mne plně zaujalo a já se umím vždy soustředit jen na jednu práci. Druhou bylo, že jsem se vzdal motivace být mezi nejlepšími. Prof. Kulík mi při nějaké konzultaci řekl "No men omen", což latinsky znamená, že když jsem Vydarený, že tím je to dáno. Pokládal mě za nejlepšího matematika v ročníku. Prof. Hudec, který nám začal přednášet v druhém ročníku, stejný názor nesdílel. Dvojka, z mého do té doby nejoblíbenějšího předmětu, mně velmi rozladila. Po ukončení druhého ročníku jsem odmítl zastávat dál pozici vedoucího studijního kroužku. Vedoucí kroužku, v té době, musel být přisedícím při všech zkouškách, což bylo časově náročné a vyčerpávající a to zrovna ve zkouškovém období.

Ke snížení mé studijní disciplíny přispívalo i to, že jsem se odstěhoval z koleje na privát. Domácí paní Radechovská byla sice úplnou studentskou mámou, ale mému lajdačení zamezit neuměla. Kontakt s ostatními studenty zeslábl a systém vysokoškolského studia, kdy stačí zabrat ve zkouškovém období, můj zájem o soustavné studium úplně vymazal. Na privátě jsem bydlel s Vladimírem Valentou, v druhém pokoji bydleli Majtás a Svák z ročníku B, první z nich byl náruživý radioamatér, druhý náruživý milovník druhého pohlaví.

Zhoršování zájmu o studium mělo odezvu i v tom, že samozřejmě mne mezi lajdáky zařadili i asistenti, ale hlavně děkan. První roztržka z děkanem byla už v prvním ročníku. Byl jsem vybrán na studium v SSSR, ale já jsem se nedostavil před schvalovací komisi. Upřednostnil jsem totiž návštěvu Prahy za účelem nakoupení součástek na stavbu rádia.

Studium v SSSR by mne přišlo vhod ne z kariérních důvodů - to mi bylo jedno - ale proto, že bych byl odlehčil finančně rodině a mohla jít na vysokou studovat i sestra. Druhou bylo to, že jsem přišel na zkoušku s fyziky v bačkorách - připomínám, že jsme po zámku chodili v přezůvkách, jak jsme byli z domova vedeni, a z pokoje do učebny bylo asi padesát metrů. Zkouška sice byla na výbornou, ale musel jsem se jít přezout. V třetím ročníku při zkoušce z elektronek mě s malicherného důvodu děkan vyhodil již naostro, všechno jsem uměl, ale nějakou komplexní impedanci jsem vyřešil jenom výsledným vzorcem. Děkan požadoval číselnou hodnotu, já jsem odvětil, že jsou to kupecké počty a nemám sebou logaritmické pravítko. Vyhodil mne se slovy, že technik musí mít odhad. Opravnou zkoušku jsem bez přípravy udělal za jedna. Děkanovi jsem to později drze vrátil. Když jsme se vrátili z vojenského soustředění potkal jsem děkana na vrátnici koleje. Vypytał se jaké to bylo na vojně. Odvětil jsem, že na vojně je to jako v civilu. Po ostrých střelbách jsme museli důkladně vyčistit hlavně zbraní. Kontrolující důstojník mně po první a druhé kontrole vrátil zbraň lépe vyčistit. Při třetí kontrole mi řekl: „No vidíte a nemohlo to být dobře udělané hned napoprvé“. Já jsem se v duchu zasmál - čistil jsem to jenom jednou a to před první kontrolou. Děkan jistě pochopil, že tímto vyprávěním narážím na opakovanou zkoušku z elektronek.

Věda všech věd

Uvedl jsem, že až na několik málo výjimek, úroveň školy byla velmi dobrá. Samozřejmě, že otevření nové vysoké školy, i když bylo prováděno s velkou péčí otců-zakladatelů, přinášelo v prvních dvou letech výuky některé nedostatky. Nejzertovnější byla výuka základní vědy všech věd - marxizmu-leninizmu - v prvním ročníku. Učitele zřejmě poskytly okresní výbory KSČ v Poděbradech a v Kolíně. Byli to soudruzi Janče a Koutný. S oběma jsem se pak na různých tehdy nutných školeních setkával až do revoluce. Byli to snaživí lidé, ale rozhodně to nebyli vysokoškolští pedagogové. To vedlo k tomu, že studenti, kteří to ihned rozpoznali, se na zkoušku z Dějin VKSb (Dějin Všesvazové komunistické strany bolševiků) moc nepřipravovali. Při zkoušce bylo nutno povídat, tak se povídaly fráze, vymýšlelo se a protože examinátor si taky nebyl někdy jistý, tak to procházelo. Na omluvu obou stran je nutno dodat, že Dějiny byla 800-stránková kniha líčící boj Lenina s nositeli jiných (nesprávných) názorů a bylo jich požehnaně.

Náš milý tělocvik

byl v pořadí druhým humorným předmětem. Vedoucí katedry se jmenoval Veselý a byl to tělovýchovný fanatik. Nejenže denně dojížděl do školy na kole až někde od Českého Brodu, ale vydal pro výuku tělovýchovy i skripta, tzv. Sylaby a ty jsme museli nastudovat, byli jsme z nich zkoušeni. Jak proháněl své tělo, tak to vyžadoval i od studentů. Uměl jsem trochu lyžovat, tak jsem byl vybrán na zimní kurz lyžařských instruktorů. Kurz byl pod vedením pana Veselého v pronajaté chatě v Peci pod Sněžkou o pololetních prázdninách. Museli jsme udělat všechny zkoušky s ostatních předmětů v mimořádných termínech, škola nás vybavila běžkami i sjezdovkami a snad i oblečením a hurá na hory. Měli jsme sebou i pušky s provrtanými hlavněmi. Na kurzu jsem pozdě zalitoval svoji přítomnost. Dostávali jsme denně do těla, pan Veselý nás proháněl až do vyčerpání posledních sil.

Při jedné takové túře jsme se sjezdovkami na nohou a puškami na zádech bořili lesem s čerstvým hlubokým sněhem a k večeru jsme došli k nějaké muldě. Pan Veselý rozhodl, že je nutno vyzkoušet naše schopnosti udržet se na lyžích při prudkém sjezdu, tak jsme se podle abecedy pouštěli dolů. Nápor na nohy nikdo nevydržel a když došla řada na mne, byla v dojezdu vytvořena již velká jáma, kterou vytvořili tí ze začátku abecedy. Mne se v ní nohy rozjely a já se hlavou zaryl do sněhu. Odnesla to noha v koleně, nějak to v něm divně ruplo. Nahoru do chaty jsem šel ještě po svých, ale z kurzu mne již vezl koňský povoz. Příští zimu byl na horách celý ročník, instruktora jsem však vykonávat nemohl a další léta jsem na tělocvik nechodil. Jenom při přípravách na spartakiádu mne asistent Wagenknecht donutil obsluhovat gramofon se spartakiádním hudebním doprovodem. Ještě desítky let po ukončení studia jsem se občas probouzel ze spaní, že nemám zápočet s tělocvikem a nedostanu diplom a to všechno jenom proto, že jsem se bláhově chtěl rovnat takovým lyžařům z našeho ročníku jako byl Jirka Zeman, nebo Igor Klůčik.

Vysokoškolská vojna

Když hodnotím kvalitu výuky, na opačném hodnotovém konci, vysoko nad úroveň československých vysokých škol, alespoň podle mého povědomí, byla naše vojenská katedra, vedena majorem Sládkem. Byl to voják tělem i duší a bylo jeho snem vychovat z nás dobré důstojníky. Bylo na něm vidět, jeho oči jenom jiskřily, když jste ho potkal jednotlivě, nebo v útvaru a pozdravil jste ho správným vojenským způsobem. Já sám, coby vojenský antitalent, jsem mu moc radosti nedělal a velmi se podivoval, že z technických vojenských předmětů mám hodnocení výtečně. Obzvlášť těžké pro mne, ale snad i pro ostatní z ročníku, bylo první cvičení o prázdninách v kasárnách v Benešově. Stálé nošení bandalírů, trápení se v maskách a protichemických pláštích, dobývání kóty 370 (snad, nevím to již přesně) vedlo k tomu, že jsme měli na mundúrech vypoceny pásy soli. To mi utkvělo v paměti. Na buzeraci a ponižování od poddůstojníků, kteří s námi pod vedením majora Sládka prováděli výcvik, si pamatuji jenom matně. Výjimkou je vzpomínka, jak nutili kolegu Vrbenského při různých nástupech, výzvou „neslyším“, aby se opakovaně hlásil „zde“. On měl velice slabý, fistulový hlas. Rovněž byl k posměchu kolega Schránil, který při rozčilení pochodoval tak, že s levou nohou šla dopředu i levá ruka a opačně. Ale i my ostatní jsme se často chovali dementně, na co vzpomínám s úsměvem. Na majora Sládka (později podplukovníka) vzpomínám skoro s láskou.

Fakulta radiotechniky ČVUT

I když technická vysoká škola nebyla v Poděbradech v historii první – před válkou byla na zámku vodohospodářská fakulta pro Ukrajince a před otevřením fakulty ČVUT byla na zámku prestižní škola (studovali zde např. Havel, nebo Forman) později gymnázium- bylo vybavení školy co se týče knihovny, laboratoří, dílen, téměř nulové. Postupně se vše řešilo. Budovaly a vybavovaly se laboratoře, knihovna se plnila skripty i knihami.

Knihovna nebyla veliká a vládla jí laskavá pani Součková. Ani ve snu mne nenapadlo, že to bude moje budoucí tchýně. Nedělala žádné protekce, kdo dřív přišel, dostal skripta. Škola měla vynikajícího zásobovače. Elektronické součástky se vozily na valnicích.

Na zahradě zámku byl postaven VKV radiolokátor, pamatuji si dobře fázovou soustavu Yagiho antén, protože jsme na zahradu chodili hrát gorodky. (Gorodky byla v té době módní hra převzatá z Ruska, golf jsme neznali, házelo se pálkou na dálku a vybíjely se různé sestavy kulatých polínek z určeného čtverce.)

Rovněž si vzpomínám, že v salatereně byl vystaven ničím nezajištěný panel německých válečných přístrojů, tvořící komplet vybavení letadla. S odstupem času si dnes uvědomuji, že toto zásobování mi připomíná sbírky na pomoc postiženým zemětřesením, nebo povodněmi, pořádanými různými nadacemi. Lidé tam často nanosí věci, které nepotřebují a ne věci potřebné postiženým. Zřejmě to byly různé nadnormativní zásoby, nebo válečný inkurant. Využití pro výuku bylo dost pochybné, nebo škola neměla pracovníky, kteří by to pro výuku připravili. Nakonec radiolokátor zase byl vystěhován a kvůli panelu leteckých přístrojů byly jen mrzutosti. Vystavte volně přístupný takový lákavý materiál v prostředí, kde bylo tolik radioamatérů.

Podobný osud jako měl radiolokátor postihl i analogový počítač, který zabíral několik místností v zámku. Kdepak loňské sněhy jsou. Velkým propagátorem analogových počítačů byl i ing.Haderka, který na fakultě v období našich studií učil. Mimo jiné přednášel i elektronickou výrobu, aniž měl k dispozici názorné pomůcky, nebo nějakou dílnu. V prvním ročníku byli zařazeny různé strojařské předměty, ty rovněž neměly podmínky a nahrazovalo se to exkurzemi do kolínských technických škol.

To všechno byly nedostatky, zapříčiněné tím, že jsme byli prvními. Vedení fakulty se snažilo co nejrychleji situaci vyřešit, takže již po roce jsme se stěhovali na krásnou novou kolej, prosadila se i další, a nakonec i sportovní hala. Všechno to úsilí směřovalo k tomu cíli, aby se Poděbrady staly významným vysokoškolským městem a vědeckým elektronickým střediskem. Jak víme dnes - nestaly se.

Příčina byla v zdánlivé výhodě – v blízkosti Prahy. Poděbrady neměly dostatek bytů pro vyučující a další personál fakulty, takže se raději dojíždělo. Prof. Stránský, který původně usiloval o vybudování ústavu slaboproudé elektrotechniky na ČVUT, se do Poděbrad neodstěhoval, a jiní význační vědci jako např.prof. Kvasil také ne. Prostě nebyly splněny předpoklady snu, který určitě snil děkan RNDr. J.Forejt a všechno se vrátilo do Prahy.

Závěrem

Na závěr svého rozjímání musím uvést, že přes všechny roztržky, jsem si děkana nesmírně vážil. Zajisté všechno co dělal, dělal s cílem, aby fakulta měla dobré jméno a není jeho vinou, že jsme to vždy nechápali. Moje roztržky s děkanem dále gradovaly, a i když jsem v závěru studia šel do sebe a zas se pilně věnoval studiu, nezlepšil jsem si ani mínění děkana o mně, ale ani prospěch se nevrátil k studijnímu průměru prvních dvou ročníků. Jednak máte ve znalostech mezery a máte již špatnou pověst. Jediným vyučujícím, který měl celé studium o mne dobré mínění byl prof.Eichler, který si mne pamatoval a kdykoliv jsme se v Praze na fakultě potkali, tak mne oslovil jménem a zastavil se na kus řeči.

Zato děkan i když jsme se často setkávali jak v Poděbradech, tak na seminářích vědecko-technické společnosti v Tesle Kolín, nebo na fakultě v Praze, mne stěží odpověděl na pozdrav. Musel jsem pana děkana asi hodně zklamat, když dokázal dojít za mým budoucím tchánem a přemlouvat ho, aby zamezil svatbě jeho dcery se mnou, že jsem špatný člověk.

Mezi humornější příběhy lze zařadit tuto příhodu v pátém ročníku. Zubař, ke kterému jsem chodil, se rozhodl, že jedinou cestou jak zachránit mé přední zuby je resekce. Je to velmi bolestivé a dělalo se to ráno při plném vědomí. Celý omámený s krvácející ranou jsem se potácel do zámku na přednášku, nebo cvičení a občas plivnul do kapesníku a když mě nikdo neviděl i na zem. V podchodu zámku jsem se zastavil a četl nástěnky školy a noviny. Protože jsem byl sám, dovolil jsem si plivnout na zem.

Viděl to na smůlu děkan, který chodíval tiše, takže jsem ho nezpozoroval. Na přednášce v ročníku B pak prohlásil, že jsou na fakultě studenti, jako např. Vydarený, kteří když čtou Rudé Právo tak si odplivnou. Alespoň mi to tak řekl, někdo ze studentů, kdo mě znal. Nevím jistě, ale asi se to nedostalo do mého kádrového posudku, v té době to znělo velmi špatně.

Vidíte, zase jsem se nechal unést tématem a zapomněl jsem vysvětlit, proč jsem užil takový nadpis. Kvůli podobnosti obou měst. Sledujte: univerzitní město nedaleko od hlavního města země, dočasné bydliště krále země, město na hlavní řece země a další podobnosti. Například i ten název – ox ford – brod pro voly, pode brody. Chybí tam to spojení s voly, ale žádný problém, vždyť Svinibrod (Nymburk) je v blízkosti. Nevím co by na to řekli odborníci, mne se ta úvaha zdá být správná. A bude se mnou určitě souhlasit mnoho spolužáků, pro které fakulta a Poděbrady zůstala v srdci našim *malým Oxfordíčkem* ...

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU A](#)

ROČNÍK "B" - KAPITOLA 2

Společné vzpomínky na studium v ročníku B Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech 1954-1960

Autoři

Příspěvky sesbíral JOZEF TOMAŠČIN

[ÚVOD KAPITOLY](#)

[Alfred Delong](#)

[Pavel Grešík](#)

[Jaroslav Hojný](#)

[Miroslav Hučka](#)

[Alexander Nagy](#)

[Valja Kaliničenko](#)

[Vlad. Solonnikov](#)

[Karel Čech](#)

[Vadim Nomokonov ->](#)

[Pavel Šunka](#)

[Vladimír Šustek](#)

[Jozef Tomaščin ->](#)

[Eva Kavalírová r.Sejkorová - DĚVÍN](#) bydlely tam dívky ročníku "B"

[Naši zahraniční studenti](#)

[HLAVNÍ MENU](#) <--- ZPĚT ---> [DOSLOV](#)

[->](#) odkaz na OBSAH a SUBMENU

Úvod

Milé kolegyně, milí kolegové, spolužáci z ročníku B Fakulty radiotechniky v Poděbradech,

když jsem Vám na našem posledním, jubilejním setkání v Poděbradech prezentoval moje vlastní vzpomínky na naše společné studium v letech 1954-1960, napadlo mne, že by bylo mnohem zajímavější a z hlediska věcných informací prospěšnější, kdybychom Vaším společným přičiněním dokázali zachránit to, co nám ještě zůstalo v paměti o době našeho vysokoškolského studia, o době našeho mládí. Kdybychom je nějakým způsobem spojili, ještě i dnes po 50 letech bychom dokázali vytvořit ucelenější obraz na dobu našeho společného studia v Poděbradech.

Za ještě významnější považuji informace o tom, jak jste nabyté znalosti uplatnili v praxi a jaké byly Vaše další osudy. Každý z Vás jste vykonali velký kus práce pro rozvoj slaboproudé a vysokofrekvenční elektrotechniky v Československu, přestože tehdejší možnosti uplatnění vědomostí a schopností v oboru byly mnohem skromnější a omezenější než nyní. Někteří z Vás jste dosáhli významných řídicích, technických a vědeckých funkcí, určitě mnozí z Vás jste publikovali různé vědecké a jiné publikace, atd., atd.

O Vánocích 2010 jsem Vám všem elektronickou poštou sdělil, že si můžete moje „Vzpomínky“ ode mne vyžádat. Velice mne potěšilo, že třicet osm z Vás mne o poslání mých „Vzpomínek“ požádalo.

K mým vlastním „Vzpomínkám“ jsem přiložil průvodní dopis, v němž jsem poprosil o Vaše příspěvky do připravovaných „Společných vzpomínek na studium v ročníku B Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech“.

Jsem velmi rád, že alespoň devět z našich kolegů mi odpovědělo. Děkuji jim, že si našli čas a dali si námahu zalovit v paměti a podělit se s námi ostatními o své zážitky a zkušenosti především z doby po ukončení vysokoškolského studia a nástupu do zaměstnání. Zároveň poskytují zajímavé podrobnosti a svědectví doby, která je již dávno za námi.

Jejich příspěvky jsem seřadil v abecedním pořadí a všude jsem ponechal i datum, kdy jsem daný příspěvek obdržel. V případě, kdy jsem postupně obdržel několik verzí jednoho příspěvku po sobě, uvádím poslední verzi. Příspěvky kolegy VADIMA NOMOKONOVA jsem přeložil z ruštiny do češtiny.

Za velmi pečlivou jazykovou korekturu mého překladu z ruštiny do češtiny – jakož i textů všech příspěvků těchto „Společných vzpomínek“ – děkuji mému dobrému příteli kolegovi VÁCLAVOVI HUBIČKOVI a JANĚ SOMOGYIOVĚ, jeho vnučce.

Když jsem si všechny příspěvky pozorně přečetl, bylo mi najednou smutno – z toho, že mne podobný projekt nenapadl někdy alespoň před dvaceti lety, kdyby těch příspěvků určitě bylo podstatně více. Mohlo to být velice zajímavé a rozsáhlé čtení, mozaika lidských životů, ve svém souhrnu poskytující věrný obraz doby, která je – z politického hlediska bohudíky – ale z osobního hlediska každého z nás bohužel – dávno za námi.

Posuďte sami – milé kolegyně a milí kolegové – a určitě mi dáte za pravdu.

Proto na závěr jedna důležitá informace pro všechny kolegyně a kolegy, absolventy ročníku B: tento projekt „Společných vzpomínek“ nepovažuji za uzavřený a každý z Vás se na něm může ještě zúčastnit. Do setkání v Poděbradech v roce 2012 – „když nám Pánbůh zdraví dá“ – rád připravím další verzi „Společných vzpomínek“ s novými příspěvky.

JOZEF TOMAŠČIN

12. srpna 2011

[HLAVNÍHO MENU](#)

<--- ZPĚT DO --->

[MENU ROČNÍKU B](#)

Karel ČECH

28. 02. 2011

Ahoj, milý Pepo,

teprve teď se dostávám k tomu, abych Ti poděkoval nejen za „Dodatek ke vzpomínkám“, ale především za samotné „Vzpomínky“, které jsem v pořádku dostal, přečetl a na mnohé události a protivenství (která už protivenstvími dávno přestala být) se z nich upamatoval. Něco možná dokonce mohu upřesnit (i když ten děj znám jenom z doslechu). Jedná se o to, že na straně 51 se zmiňuješ o „konfliktu“ jistého studenta s examinátorem matematiky a o lokomotivě s hranatými koly. Tohle se údajně (mám to z doslechu, ale nejsem si jist, zda mi to dokonce nevyprávěl „postižený“ sám) přihodilo při souboji JIRKY CHÝLE s docentem HUDEC, kdy se posledně jmenovaný zeptal: „No tak, jak byste pokračoval?“ A Jirka odpověděl: „Transformoval bych to.“ HUDEC na to „No vidíte – a do jakých souřadnic?“ Jirka „Do pravouhlých.“ HUDEC: „Člověče, to už jste někdy viděl u lokomotivy čtyřhranný kola?“ Jirka: „No, to ne – tak tedy do polárních“. „No vidíte – tak pokračujte“, na to HUDEC. Jirka si ovšem vzpomněl na lokomotivy s hranatými koly a pousmál se. HUDEC se na to hromově zařehtal a podotkl: „To je sranda, co?!“ Jirka okamžitě zhasl úsměv a vykoktal: „A-a-ani bych neřek!“ HUDEC: „No, ale vždyť se smějete!!“ A Jirka teď vyslovil památnou větu: „Nojo, to já se směju, ale kdybyste věděl, jak mi je vevnitř!“ Ale jak říkám – znám to z doslechu, ale stejně je do hezké.

Určitě bych si vzpomněl na další, ale především Ti znovu chci vyslovit maximální uznání za práci, kterou sis s tím memoárem dal, a omluvit se za své váhání s odpovědí. Měl jsem teď trochu práce (té je teď minimálně), tak jsem se snažil dodržet příslibný termín a ostatní mi všechno uteklo. Je mi taky jasné, že neopomenutí studia cizích jazyků Ti nejen otevírá svět, ale přináší i jiné slasti z vědění, jako třeba možnost zastávat profesionální funkce, jaké nám oběma byly dopřány.

Ještě znovu Ti tedy vzdávám srdečný dík za zpřístupnění pocitů, na které určitě v životě nezapomenu a jsem přesvědčen, že to není naposledy, co se můžeme takhle pobavit.

Srdečně zdravím Tebe a Tvou rodinu

KAREL ČECH

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Alfred DELONG

01. 01. 2011

Zdravím a děkuji za mail!

Přečetl jsem přílohu téměř jedním dechem. Jsem udiven, kolik máme společného a současně rozdílného: neměl jsem otce od roku 1939, a proto jsem byl úplně vázán na stipendium. Matka se živila z malého políčka a vdovské penze. První krystalku jsem stavěl ve 12 letech. Od první třídy základní školy jsem si zvykl být mezi nejlepšími a to jsem si zachoval až do vysoké školy. Zvyk je železná košile.

Měl jsem značné potíže z příbuzných v zahraničí. Pocházím z rodiny 3 národností (polské, české a německé). Kupodivu jsem měl vždy nejlepší kamarády mezi Slováky!

Ve Tvých „Vzpomínkách“ jsem našel jedinou chybu: po měnové reformě se platily dluhy státu 1:5 a stát občanům 1:50. Byl jsem tehdy na průmyslovce a zadržovali nám stipendium 3/4 roku a proplatili ho potom 1:50! Takže Tvoje maminka by platila ne 200 ale 2.000 Kčs!

Pasáž o PÁNKOVI je trochu nepřesná. Byl jsem tehdy vedoucím stranické skupiny posluchačů. Soudružka CHYBOVÁ (kádruvačka) mne volala, když přišly dopisy s žádostí o vyloučení (např. ZLOMEK, NOŽIČKA) a chtěla, aby se mladí komunisté usnesli, že takové studenty na fakultě nechceme. Striktně jsem to jednou provždy odmítl, a proto se zřejmě později obracela na FV ČSM. PÁNEK ovšem byl členem a znal tudíž názor „stranické skupiny“. CHYBOVÁ mne potom posměšně veřejně nazývala „ochránce chudých“.

Chybí mi ve „Vzpomínkách“ zmínka o akci ročníku A „Praha“, posílám Ti proto kopii článku z Mladé fronty. Památné akce v horní posluchárně se tehdy zúčastnil jen vedoucí ročníku B HOLÝ (Klásek).

V létech 1958 a 1959 jsem spoluorganizoval výměny studentů z Leningradu a Drážďan. V západním Berlíně jsem tenkrát poprvé okusil Coca-Colu.

Po bouřlivém majálesu v Praze a „maďarských událostech“ byl spontánně zvolen předsedou FV ČSM HANZLÍK (viz moje vzpomínky v jubilejním čísle Signálu po 50 letech). Hrozilo vyloučení. Musel jsem se osobně zaručit před organizací KSČ, že se jedná o slušného a nepolitického studenta! Byl to jednak krajan a vůbec mi nevadilo, že odmítl vstup do KSČ, i když jsem si v té době naivně myslel, že KSČ se dá renovovat tím, že do ní vstoupí poctiví lidé.

S konečnou platností jsem se o pravdě komunistického systému přesvědčil při diskusi se studenty v Leningradě. Když mi vyličili, že měli v kolchozu „pachat zemi“ a dostali k tomu koně, provaz a rýč!!! Tak to v roce 1958 v zemi „kde zítra znamená včera“ vypadalo v době, když se u nás hovořilo jen o sovětském vzoru.

Jinak si ale myslím, že zákony o nadhodnotě platí stále a udivuje mne, když se od roku 1990 zvedla produktivita 2, až 3krát a není na penze a zdravotnictví!

To se dá vysvětlit jedině tak, že 25 až 30 % národního produktu si přisvojuje horních 10.000. A to na všech úrovních státu: vláda, kraje a místní samosprávy.

Na přílohách jsou fotky z příjezdu sovětských studentů. Jsi na nich ty a HANZLÍK. Valju a ostatní holky poznáš. Píšu si s Valjou, NOMOKONOVEM a SIZMINEM. Se Sášou jsou potíže. Má jen služební mail a dělá v „zakrytom“ výzkumu.

Doufám, že vše přečteš. Volil jsem tuto formu, protože kdybych psal na klávesnici, trvalo by mi to 2 hodiny. Počítač jsem si pořídil před půl rokem a v zaměstnání jsem na počítač a psaní měl vždy lidi.

Srdečně zdravím a přeji stále zdraví tělesné i duševní!

ALFRED

07. 07. 2011

Z členství v KSČ jsem nikdy nemněl žádné výhody. Po r. 1968 jsem byl vyloučen za protisocialistické chování, což mělo za následek ztrátu části platu. Úhrnem jsem do r. 1990 přišel tak o hodnotu slušné vily! Nikdy jsem nepochopil, když jsem zjistil, že spolustudenti, kteří se v době studia vyjadřovali „protisocialisticky“, nakonec vstoupili do strany. O práci jsem nepřišel a dokonce mi GŘ (člen ÚV KSČ) umožnil obhájit CSc.

Vedl jsem dále výzkumné úkoly ve spolupráci se švýcarskými, německými, NDR, PLR a SSSR firmami. Mám celkem asi 35 patentů, většinou z oboru měření. Což nezákládá možnost zbohatnutí v hutním výzkumném ústavu.

Společensky jsem se vyžíval v ČSVTS společnosti elektrotechnické, kde jsem po zániku doživotním prvním místopředsedou (předseda prof. TARABA zemřel). Bydlím na chalupě s obrovskou zahradou (přes 6000 m²), kde vidím vycházet i zapadat slunce za obzorem. Co používám internet, chybí mi stále čas.

Významnou životní zkušeností byl pro mne kontakt s kontrarozvědkou. V r. 1958 mne navštívili dva páni z Prahy a chtěli, abych po absolvování byl k dispozici k vyslání do zahraničí. Za tím účelem mne chtěli školit a vyzkoušet. Po několika stycích jsem resolutně odmítl. Požádali mne potom o schůzku s jejich náčelníkem v Praze. Byl to sovětský důstojník, velmi dobře hovořící česky. Velmi slušně mne požádal o moje stanovisko. Když jsem mu vysvětlil, že mám vážnou známost a nestojím o dobrodružný život, řekl jen: „Chtěl jsem s vámi mluvit, protože mi vás líčili jako ideálního člověka (radioamatér, měl jsem řidičský i pilotní průkaz, znal jsem řeči, atd.). Budeme se tedy muset poohlédnout po někom jiném!“ Od té doby si probírám neustálé spolustudenty, kteří se ocitli v zahraničí!?

Nedá mi, abych nevzpomněl jednoho z nejlepších pedagogů a odborníků: prof. BECKMANNA. Zapamatoval jsem si dva jeho poučení na celý život:

1. Pamatujte si: nejste žádní radioamatéři, kteří jednou za 10 let udělají spojení přes půl zeměkoule a pak o tom celý život mluví. Vy jste profíci, vy to spojení musíte umožnit kdykoliv!

2. Pozor na grafy a závislosti. Můžete si udělat grafy: počet vlasů na hlavě na čase a počet obyvatel Poděbrad na čase. S vyloučením času potom závislost počtu obyvatel na počtu vlasů. Neznamená to však, že když vám vypadne vlas, zemře obyvatel Poděbrad!

A. DELONG

[HLAVNÍHO MENU](#)

<--- ZPĚT DO --->

[MENU ROČNÍKU B](#)

Ing. Pavel Grešík

Retrospektiva

Narodil jsem se v Praze dne 2. 10. 1930, kde jsem absolvoval základní školu, střední školu a reálné gymnasium do septimy v Děčíně a v roce 1951 oktávu s maturitou na Pedagogickém gymnasiu v Teplicích v severních Čechách. Toto období bylo ve znamení mé lásky ke zpěvu (sólovém, v kvartetu a v pěveckém sboru), hudbě (jako houslista ve studentském orchestru), k výtvarnictví (amatérské malování a sochaření).

V září 1951 jsem nastoupil na jeden rok jako učitel na Střední školu v Kozlech a na dva roky na Střední školu ve Světcí. Obě obce jsou součástí bílinského okresu.

V těchto školách jsem s láskou k žákům vyučoval matematiku, fyziku a chemii, založil polytechnický kroužek, který svoji činnost prováděl dobrovolně mimo povinné výuky. V roce 1952 jsem se oženil s učitelkou HELENOU FAJMANOVOU a bydlel s ní v Bílině až do prvního pololetí roku 1960. Ve druhém pololetí tohoto roku jsme se přestěhovali do Děčína, kde chceme prožít zbytek našeho společného života.

V květnu 1953 byla v Praze na MEVRU prezentována naše první československá televize, která mě velice inspirovala k tomu, abych se s její vysílací a i s přijímací technikou důkladněji seznámil. Sehnal jsem si tuzemskou i zahraniční literaturu a začal ji horlivě studovat. Zaujala mě natolik, že jsem opustil kantorskou profesi a v roce 1954 nastoupil na ČVUT, Fakultu elektrotechnickou do studia oboru radiotechniky (radary, rozhlasové a televizní vysílače a přijímače), která byla v roce 1953 založena na zámku v Poděbradech. Z Poděbrad do Bíliny jsem po celou dobu studia jezdil pravidelně každou sobotu odpoledne a zpět každou neděli odpoledne.

Od začátku studia až do roku 1970 jsem v Poděbradech a následně v Děčíně stavěl televizní antény a odstraňoval závady na televizních přijímačích přímo u zákazníků, což mi velice pomohlo nezávisle na rodině uhradit finančně celé moje studijní období. S otcem, který jako první založil v krajském městě Ústí nad Labem prodejnu televizních přijímačů a zároveň poradnu pro televizní příjem, jsme se spolu stali průkopníky televizního příjmu v Severočeském kraji. Během studia na této fakultě se nám v roce 1953 a 1954 narodili synové Pavel a Jaroslav. Studium na této fakultě jsem ukončil v červnu 1959 a do konce tohoto roku teoreticky i prakticky výrobou elektronického zařízení svoji diplomovou práci na téma separace barevných složek z televizního signálu amerického systému NTSC. Diplomovou práci, kterou mi přidělil tehdejší Výzkumný ústav televizní techniky v Praze ve Vokovicích, jsem s úspěchem obhájil dne 19. ledna 1960.

Můj studijní život v Poděbradech byl velice pestrý. Prvním rokem jsem bydlel spolu s ALFREDEM DELONGEM a s JIŘÍM PEČKEM na studentské koleji. Vzpomínám si na přednášky pana děkana JINDŘICHA FOREJTA o radiotechnice, které probíhaly večer v suterénu studentské koleje. Po tomto roce jsem bydlel až do roku 1959 spolu s JURAJEM VRANOU v podnájmu u jedné rodiny. Miloval jsem zpěv, což vyústilo do členství poděbradského smíšeného pěveckého sboru Hlahol. Měl jsem rád divadlo a tak jsem se stal na jeden rok členem poděbradského ochotnického divadelního spolku.

S divadelním spolkem jsem absolvoval za doprovodu lázeňského orchestru tři zpěvohry. Vytvořil jsem na přechodnou dobu pro studentský orchestr, který založil spolužák Veselka, smíšený pěvecký soubor s cílem nacvičit společně od BEDŘICHA SMETANY část opery Braniboři v Čechách s názvem „Udeřila naše hodina, otevřely se naše brány“, což bylo nakonec korunováno s úspěchem na veřejném večerním koncertu, který se konal na zámeckém nádvoří.

Rád vzpomínám na pana Doc. GRUBERA, u kterého jsem vykonal zkoušku z fyziky nezvyklým způsobem. Bylo hezké počasí, a tak mne pozval na tuto zkoušku do zámeckého parku. Procházeli jsme parkem a on mi přitom kladl otázky. Pamatuji si, že se týkaly Newtonových zákonů, jejichž rovnice jsem musel klacíkem napsat do písku. Bylo to pro mne něco neuvěřitelného a nikdy na to nezapomenu.

V roce 1958 jsem byl děkanátem vybrán do třináctičlenné skupiny studentů, kteří byli o prázdninách posláni na jeden měsíc za doprovodu pan Doc. JAROCHA na praxi do Leningradu, obrovského podniku s názvem Kazijský závod, který vyráběl jako monopolní výrobce pro celý tehdejší Sovětský svaz televizní přijímače. Praxi jsme pak ukončili návštěvou Moskvy. V roce 1959 jsem pak ještě v rámci praxe obsluhoval televizní vysílač v Praze na Petříně. Poslední dva semestry jsem pracoval na čtvrt úvazku jako asistent Doc. EICHLERA, vedoucího katedry radiotechniky. Po přednáškách na fakultě jsem často stavěl televizní antény a opravoval u poděbradských zákazníků jejich vadné televizní přijímače.

Po obhajobě diplomové práce jsem musel ihned nastoupit na šest měsíců povinnou vojenskou službu do severočeského Mostu, v rámci které mi byly do péče svěřeny veškeré radary umístěné na palebních postech v Krušnohoří.

Výzkumný ústav televizní techniky v Praze-Vokovicích měl zájem, abych se stal jeho zaměstnancem, nabízel atraktivní plat, avšak byt Praze nejdříve za pět roků, a to nebylo možné akceptovat, abych dalších pět roků dojížděl za svojí rodinou do Biliny. Do zaměstnání jsem byl tedy odhodlán nastoupit kamkoliv kde mi nabídnou slušný plat a hlavně byt. A toto moje přání splnil národní podnik Kablo, závod Děčín, monopolní výrobce nízkofrekvenčních kabelů, do kterého jsem ihned po skončení mé povinné vojenské služby nastoupil jako vedoucí Útvaru technického rozvoje kabelovny, který byl později přejmenován na Útvar měřicí techniky a automatizace a s moji rodinou se přestěhoval do nového bytu v Děčíně.

Začátek byl pro mne trochu psychicky náročný, neboť jsem si uvědomoval, že jsem kantořinu, kterou jsem měl velmi rád, kvůli televizní technice opustil a ocitl se v kabelářském průmyslu. Pro mne pojem kabel znamenalo něco kulatého a dlouhého, avšak s postupem času se můj názor změnil, což bude nakonec patrné z následujících řádků a stránek.

Tesla Hloubětín Praha uzavřela s tehdejším Sovětským svazem smlouvu na výrobu a dodávku v roce 1963 padesáti duplovaných 10 kW televizních vysílačů včetně příslušných 150 m výkonových koaxiálních kabelů, které se v tuzemsku nevyráběly a Tesla Hloubětín musela uzavřít se západoněmeckou firmou Siemens smlouvu o jejich výrobě a dodávce. Koncem roku 1961 se však politicky zhoršily vztahy mezi naším tehdejším vládnoucím režimem a vládnoucím režimem NSR a výsledkem bylo ze strany NSR vyhlášeno embargo na dodávku těchto kabelů do Československa. Sovětský svaz tato vzniklá situace nezajímala a kategoricky požadoval plnění uzavřené smlouvy a pohrozil velikými sankcemi, pokud nebude v plném rozsahu splněna. To by byla bývala pro Teslu Hloubětín velká katastrofa a tak se obrátila na VÚKI (Výzkumný ústav káblů a izolantů) v Bratislavě a nakonec i na Kablo Děčín, aby urychleně zajistilo vývoj, výrobu a dodávku těchto kabelů potřebných pro kompletaci dodávek televizních vysílačů, určených pro Sovětský svaz. Vědecký pracovník VÚKI, pan Ing. KOZUMPLÍK, vypracoval návrh na konstrukci kabelu, jehož vnitřní vodič byla příčně drážkovaná měděná trubka průměru 24 mm, nastavovaná při výrobě svářením.

Do drážek se nasazovaly rozevíratelné polystyrénové kotouče, na jejichž obvodu se vkládaly polyetylénové zámky. Vnější vodič byl tvořen hliníkovou trubkou vnitřního průměru 90 mm. Vývoj jsem provedl se svými spolupracovníky Útvaru technického rozvoje, zajistil potřebné výrobní materiály a zařízení, které jsme si sami vyrobili. K tomu bylo zapotřebí zajistit i potřebnou měřicí techniku. Hlavní mechanik kabelovny pan JOSEF ŠÁDEK následně zajistil pro sériovou výrobu kabelů výstavbu tří budov spojených 300 metrovým širokým krytým koridorem. Byl to dosti složitý a časově náročný úkol, ale byl zvládnut tak, že byl svým objemem a jeho kvalitou uspokojen požadavek Tesly Hloubětín. To byl můj první úspěch krátce po nástupu do děčínské kabelovny.

Koncem roku 1961 jsem založil jako druhý v Děčíně Stavební bytové družstvo zaměstnanců n.p. Kablo závod Děčín a zabezpečil tak pro zaměstnance tohoto závodu výstavbu 24 bytových jednotek. V tomto družstvu jsem působil jako předseda po dobu 8 roků. Počátkem 60-tých let se podařilo nahradit nízkofrekvenční sdělovací kabely s papírovou izolací plastovou izolací. Během několika roků se mi také podařilo Útvar technického rozvoje závodu vybavit měřicí technikou tak, že byl schopen měřit i vysokofrekvenční sdělovací kabely včetně koaxiálních kabelů, jejichž výrobou se později závod zabýval. V roce 1964 se nám narodilo třetí dítě, dcera Helena a v roce 1969 jsem byl povýšen na náměstka ředitele závodu a od této doby jsem už neměl na montáž televizních antén a opravu televizních přijímačů čas a plně jsem se věnoval povinnostem v novém funkčním zařazení až do 2.10.1990, kdy jsem odešel do důchodu.

V průběhu mého jednadvacetiletého náměstkovského působení se mi podařilo zabezpečit pro stabilizaci pracovních sil závodu výstavbu čtyř bytových domů, jednu mateřskou školku a v rámci modernizace výrobních procesů novou výrobní budovu o ploše 5 000 m² včetně nových výrobních strojů a zařízení pro výrobu nízko a vysokofrekvenční kabelů, novou výrobní halu včetně příslušných výrobních a měřicích zařízení pro výrobu optických kabelů (jako první republice), nové centrální výpočetní středisko s východoněmeckým počítačem Cellatron, který byl později nahrazen českým počítačem PDP 16, nový počítačový systém CAD a modernizaci zkušebny pro ověřování kvality výroby sdělovacích kabelů. V rámci Útvaru měřicí techniky a automatizace byl vyroben i první československý kabelový automat, který je schopen změřit veškeré primární parametry sdělovacích kabelů a vytisknout protokol o jejich kvalitě.

Vzhledem k nedostatku devizových prostředků se dařilo nakoupit jen jedno zařízení, které bylo Útvarem konstrukce dokumentačně okopírováno a ve vlastní závodní strojírně a v potřebném počtu pro potřebu závodu vyrobeno. To vedlo k velikým úsporám nedostatkových devizových prostředků.

Od roku 1986 do roku jsem byl stálým členem mezinárodní organizace Interelektro, v pracovní skupině č. 5, které bylo založeno RVHP. V rámci této skupiny se mezinárodně řešil vývoj a výroba sdělovacích a optických kabelů včetně příslušné spojovací techniky a kabelových souborů. V roce 1986 jsem se stal spoluautorem kabelářských skript určených pro Střední odborná učiliště a v roce 2010 jsem napsal úplně nová skripta, zaměřená na sdělovací kabely.

V rámci mé profese jsem měl možnost spolupracovat s východoněmeckými kabelovnami, jako s Kabelwerk Oberspree, Kabelwerk Köpenick a s Kabelwerk Meissen a s různými československými výzkumnými ústavami, např. jako s Výzkumným ústavem A.S.Popova a s Výzkumným ústavem radiotechniky v Praze a s Výzkumným ústavem Sklounion v severočeských Teplicích.

Po mém odchodu do důchodu mne v roce 1991 poslala německá firma Matousek Impex na jeden měsíc do Číny, města Tiantinu (cca 100 km jižně od Pekingu), kde jsem spolu s jedním dělníkem z Kablo Kladno uváděl v podniku Electromagnetic WIE FLY válcovací stolicí na výrobu dynamovodičů a pasů. Tuto válcovací stolicí odkoupila německá firma v kladenské kabelovně a prodala do citovaného čínského podniku.

Táž německá firma mne v roce 1992 poslala jako hlavního inženýra na jeden rok opět do Číny, města Foshan (kantonu Guangzhou), se kterou uzavřela tzv. joint-venture s cílem zavést výrobu sdělovacích kabelů v podniku s názvem Euro-Asia Cable, který se zabýval jen výrobou lakovaných vodičů. Po zavedení výroby těchto kabelů, jsem se vrátil zpět do mého bydliště a v závěru roku byl požádán generálním ředitelem pražské kabelovny Prakab panem Ing. ANTONÍNEM NOVÁKEM o pomoc při zavedení sdělovacích kabelů, který požadoval rakouský majitel této kabelovny pan JUDR. TREMMEL. Do Prakabu jsem tedy nastoupil dne 1.11.1993 jako asistent technického ředitele pana Ing. VÁCLAVA NEUGEBAUERA a během necelého půl roku se podařilo nainstalovat nové výrobní zařízení, provést vývoj a zahájit sériovou výrobu 400 000 kmp sdělovacích kabelů tak, že Prakab spolu s Nokii vyhrál tendr, který vyhlásilo tehdejší Ministerstvo spojů na dodávku potřebných sdělovacích kabelů.

V roce 1995 jsem byl požádán vedením Prakabu, abych se stal technicko-výrobním ředitelem v důsledku náhlého odchodu předcházející ředitele. Nabídku jsem přijal s podmínkou, že vedení podniku zajistí do jednoho roku za mne náhradu, což se také splnilo. Do roku 1996 jsem pak pracoval jako asistent technicko-výrobního ředitele a od 1997 až do roku 2010 v rámci Dohod o provedení práce jsem vykonával práce dle potřeby vedení podniku. V posledních letech to bylo převážně zaměřeno na školení nově nastoupivších dělníků, techniků a obchodníků. Od roku 2003 jsem v rámci Dohod o provedení práce také úzce spolupracoval s kabelovnou Lamela Electric, a. s., o.z. Kabelovna Chyšě.

Během mého působení v kabelářském průmyslu jsem vykonal mnoho zahraničních služebních cest, při kterých jsem měl možnost poznat 16 různých kabeloven včetně některých strojírenských průmyslů, což bylo pro moji práci velice inspirativní.

Myslím si, že jsem byl dosti aktivní, nepromarnil svůj život a pro naši společnost vykonal mnoho užitečného.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Jaroslav HOJNÝ

26. 01. 2011

Na ČVUT – fakultu slaboproudé elektrotechniky v Poděbradech se nás přihlásilo v roce 1954 celkem šest z Jedenáctileté střední školy v Jaroměři. Zásahu na tom tehdy měl i nábor pana asistenta STANISLAVA CRHY, který naši školu v maturitním ročníku navštívil. Studium nás dokončilo pět. K mému velkému překvapení mě tehdejší děkan fakulty hned po nástupu pověřil vedením první paralelky ročníku B, která měla dle mých záznamů sto šest studentů. Jak je známo, paralelka měla čtyři kroužky – B1 až B4. Studijními vedoucími byli: B1 krátce ROBERT GLÜCK, kterého nahradil VÁCLAV HUBIČKA, B2 JIŘÍ VOLNÝ, B3 JIŘÍ HAVRDA a B4 ANTONÍN STYBOR. Ti měli na starost hlavně docházku na cvičení a semináře. Já jsem obdržel od svých kolegů nelichotivý název PRD, což znamenalo “prodloužená ruka děkanátu“. Dle mých záznamů jich dokončilo studium 58. Vedoucím druhé paralelky (kroužků B5 až B8) byl ZDENĚK HOLÝ. O těchto studentech záznam nemám. Studijním vedoucím paralelky jsem byl první dva roky, protože od třetího ročníku byl již pouze ročníkový vedoucí a tím byl pověřen ZDENĚK HOLÝ a já mu dělал zástupce. To nás již bylo v celém ročníku z původních 226 studentů pouze 160.

Z průběhu studií vzpomínám, krom jiného, na jedinou opravnou zkoušku z předmětu vojenské přípravy – pěchotní zbraně, kterou jsme úspěšně absolvovali spolu s VAŠKEM HUBIČKOU. Jak jsme se později dozvěděli, bylo to proto, že jsme žádnou jinou “opravku” neměli a bylo potřeba někoho vyhodit. Moc mne netěšilo dělat přisedícího u několika zkoušek, protože vždy nešlo kolegům v nesnázích pomoci. Ještě si vzpomínám, že naši paralelku měl na starost v prvním ročníku doc. Dr. KULÍK a ve druhém ročníku doc. ing. SOBOTKA.

Ještě mě napadá jedna úsměvná historka související se studiem v Poděbradech. V posledním ročníku jsem bydlel na koleji s IVANEM ZAPRIJANOVEM, se kterým jsem si po skončení studií občas dopisoval. Po nějakém čase mi Ivan napsal, že má potíže se svou manželkou, která byla přesvědčena, že si dopisuje se svou láskou v Čechách, argumentovala s tím, že ženská jména u nás jsou zakončena na „a“, já se podepisoval Jarda. Pokud vím, Ivan byl poměrně brzy jmenován do vysoké funkce ředitele závodu na výrobu televizorů, bohužel velmi brzy tragicky zahynul.

Po ukončení poděbradského studia v lednu 1960 jsem nastoupil ještě s mnoha dalšími kolegy na umístěnku do n.p. TESLA Hloubětín. Než jsem se pořádně rozkoukal, byl jsem povolán na základní zkrácenou vojenskou službu do Žamberka – Škola pozemních specialistů letectva. Spolu se mnou tam byli ještě naši spolužáci STANDA KARBAN a JOSEF KOSEK. Byla to ŠDZ (Škola důstojníků v záloze), dále radistek, telegrafistek a planzetistek. Častým místem našich výjezdů k praktické výuce byl nedaleký Suchý vrch, odkud měly dívky navazovat spojení, což jim moc dobře nešlo, stejně tak jako vaření. Protože jsme kromě žáků připravovali pro průmyslovou školu v Pardubicích i důstojníky naší školy, měli jsme často opuštěčky, což se mě málem v době berlínské krize stalo osudným (nemohli mne totiž najít na uvedené adrese v době mimořádného poplachu). S jedním z důstojníků z této školy jsem se setkal později v Radiokomunikacích jako se svým kolegou.

Po návratu do Tesly Hloubětín jsem nastoupil do oddělení externích montáží jako zkušební inženýr televizních a FM VKV vysílačů. Jezdil jsem na tuzemské i zahraniční montáže. V roce 1964 mě postihla oční choroba (odchlípení sítnice), jejíž léčení trvalo půl roku, ale k úplnému vyléčení nedošlo. Pro zajímavost chci dodat, že začátkem devadesátých let bylo stejně postiženo i druhé oko. To však bylo úspěšně vyléčeno ambulantně již pomocí laseru.

Po návratu z nemocnice jsem byl ještě na několika montážích a koncem roku 1966 jsem přešel na Správu radiokomunikací jako provozní inženýr ve stejném oboru. Na tomto postě mne zastihl nešťastný rok 1968. 22. srpna jsem byl násilím převezen sovětskými pracovníky na vysílač Cukrák, který byl již zcela obsazen okupačním vojskem a našimi pracovníky zcela opuštěn. Po mně bylo požadováno zprovoznění vysílače. Situace se vyvinula tak, že jsem byl postaven ke zdi a jeden člen doprovodu vzal samopal se slovy „Znaješ etu igrušku?“. Očekával jsem, co nastane. Od té doby se urychlila změna barvy mých vlasů. Zařízení jsem přesto nespustil. Nakonec bylo uvedeno do provozu pracovníky z NDR, kde byl vysílač stejného typu. Z překerní situace mně tehdy pomohl příjezd vedoucího vysílače, kterého jsem před tím o situaci telefonicky informoval. Z Cukráku mě odvezli na vysílač Petřín, kde byla situace zcela jiná, protože zde byla zařízení vyráběná dle sovětské licence. Hned druhý den jsem byl poslán na montáž nelegálního televizního vysílače v Praze, který měl zajistit naše protio-kupační vysílání.

Má práce v Radiokomunikacích zahrnovala kromě běžného provozu spolupráci na pokrytí TV vysílání prvního programu, později celého druhého programu, na zavádění barevného vysílání nejprve v normě SECAM, později PAL. Dále jsem se zúčastnil rozvoje FM VKV vysílačů všech programů Čs. rozhlasu včetně stereofonizace. Při této činnosti jsem spolupracoval s výzkumnými ústavy a výrobními závody. V devadesátých letech jsem se rovněž podílel na rozvoji TV i VKV vysílání pro soukromé subjekty. V Radiokomunikacích jsem postupně vystřídal různé funkce v rámci provozu radiokomunikačních služeb. V podstatě jsem zažil celou závěrečnou fázi analogového vysílání v naší republice. Rozvíjející digitalizaci jsem již přenechal mladší generaci a v roce 1999 jsem ukončil aktivní činnost a odešel do důchodu.

Důchod trávím s manželkou v Praze a přes léto na mém rodném gruntě. Po cestování příliš netoužím, protože jsem si ho užil dost během zaměstnání.

Chtěl bych ještě vzpomenout na vývoj našich setkání po studiích. Do roku 1995 jsme se scházeli v Poděbradech každých pět let. Tyto akce zpočátku organizovali manželé ČTVRTEČKOVI, vedl je ZDENĚK HOLÝ. V roce 1995 Zdeněk zemřel a vedení, jako jeho zástupce, jsem se na deset let ujal já. Organizační záležitosti v této době vedla EVA GREČNEROVÁ. Od roku 2007 se setkání uskutečňují každoročně, vždy poslední pátek v srpnu. Vedení i organizace se ujal ke spokojenosti všech FRANTA MLEJNEK. V pozvánce z roku 1985 byla načrtnuta genese našich setkání v budoucnosti. Jak všichni víme, setkání u ČTVRTEČKŮ se již uskutečnit nemůže, a proto další srazy budou i nadále koncem srpna v Bílé růži. Kéž by trvaly co nejdéle! Ještě chci dodat, že v Praze se setkáváme každou první středu v měsíci v restauraci „Na skalce“, kam jste všichni zváni.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> **[MENU ROČNÍKU B](#)**

Miroslav HUČKA

22. 07. 2011

Milý Jožo,

srdečně Tě zdravím z Ostravy. Znovu jsem si přečetl Tvé „Vzpomínky“ i společné vzpomínky na studium v ročníku B Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech v letech 1954-1960 a uvažoval jsem, zdali budu reagovat na Tvou výzvu, aby každý kolega něčím přispěl do společného sborníku. Nakonec jsem dospěl k závěru, že zatím reagovat nebudu. Mám pro to několik důvodů.

Za první, nerad o sobě píšu. Nemám vypravěčské schopnosti, a pokud bych něco napsal, připadalo by mi to nudné.

Za druhé, nejsem si jist, zdali moje vzpomínky budou někoho zajímat.

Za třetí, nemám dobrou paměť na minulost, takže moje „vzpomínky“ by byly chudé. Mnohé věci si už nepamatuji. Fascinují mne třeba Tvé údaje o tehdejších cenách, o výši stipendia, o nákladech na studium apod. Podobně se o cenách zmiňuje LÁDA ŠUSTEK. Tyto relace si už vůbec nepamatuji, tak jako spoustu jiných věcí.

Za čtvrté, většina zajímavých věcí ze studia už byla napsána v Tvém literárním díle či ve vzpomínkách ostatních kolegů.

Nyní několik poznámek k Tvým vzpomínkám. Je to napsáno úžasně, a to jak z hlediska zajímavého líčení, tak z hlediska preciznosti. Obdivuji Tvou paměť na detaily, věřím, že bys byl schopen v podobné úrovni vyličit i svůj profesní a osobní život. Fascinovala mne rovněž Tvoje cílevědomost od raného mládí. To já, ačkoliv jsem studoval výborně (40 jedniček a 13 dvojek kromě vojenské přípravy, červený diplom), jsem se spíše zabýval myšlenkami na děvčata, hrou v šachy a v lidové muzice (housle). Cílevědomost jsem nabýval až mnohem později.

O textu písně z vojenského cvičení na str. 56 jsem byl též přesvědčen, že jeho autorem jsi Ty. Kromě této písně jsem se na konci studia setkal s dalšími texty, které na známé melodie představují stručnou rekapitulaci našeho studia v Poděbradech. Směs textů začíná takto:

*Když jsem já šel poděbradskou branou,
dávaly se dvě panenky za mnou
a volaly: „Chudáci,
zase noví študáci.“
Pět let jsem já tady študýroval,
ani jednu jsem já nemiloval,
všechnu lásku škole dal,
paralelně študoval.
A teď už mám být inženýrem,
stržen mám být tím životním vírem,
ohlédnu se pět let zpět,
o té pouti budu pět.*

Poté následuje směs dalších textů, z nichž si pamatuji pouze jednu sloku:

*To mám tak rád, až je to k nevíře,
dětinskou láskou bastlíře,
to je to silně vono, co mám rád,
furt bastlovat.
Tu sáhnu na tu páku, co kouká ze síťáku,
(nyní mi jeden verš unikl)*

*Pak převod vyšolíchám, až klapot relat slýchám,
to je to silně vono, co mám tak rád.*

Velice by mne zajímalo, jestli se najde autor těchto veršů (opět jsem se domníval, že jsi to Ty nebo KAREL ČECH) a zdali někdo z kolegů má tyto verše uchovány v úplném znění. Už jsem po tom pátral prostřednictvím FRANTY MLEJNKA, který e-mailem oslovil spolužáky, ale nikdo se neozval, že by o tom něco věděl.

Další poznámka směřuje k poslednímu odstavci na str. 64, týkajícímu se fotbalového utkání mezi studenty a učiteli. V něm zmiňuješ asistenta WIMMERA a pokřik obecnostva že Vymr-dal-gól! Podle mne to tak není. JARDA WIMMER byl totiž student ročníku C, který společně se mnou, asistentkou CHYTILOVOU, asistentem NOVOTNÝM a dalšími studenty hrál šachy a posléze se s rozvedenou paní CHYTILOVOU oženil (ta se nyní jmenuje WIMMEROVÁ a zúčastňovala se pravidelně našich srazů v Poděbradech).

Poslední poznámka je spíše dotaz. Odkud jsi zjistil, že PAVEL VODRÁŽKA nežije? Když jsem se na to ptal jeho nejbližšího přítele ze studií MIRKA SKALSKÉHO, tak o tom nic nevěděl.

To je zatím všechno. Pro Tvoji informaci uvádím, že stále ještě působím na Ekonomické fakultě Vysoké školy báňské-technické univerzity v Ostravě jako profesor s polovičním úvazkem. Zatím mne to baví.

Přeji dobrou pohodu a krásné letní dny.

S pozdravem

MIREK HUČKA

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Valja KALINIČENKO

VZPOMÍNKY... ano, ale nejenom veselé

Děti války

Naše pokolení někdy se jmenují "děti války". To je pokolení, dětství kterého dopadlo na vojenskou dobu. Otcí bojovali, matky pracovaly.

Nás vychovala ulice, škola, knihy, přátelé a černý talíř rozhlasového přijímače (který měl pěkné dětské vysílání, dával klasickou hudbu, operní a dramatická představení, které se jmenovalo "divadlo před mikrofonem").
Výsledky byly různé, někdy to byl kriminál...

Oběti války

Otec můj plukovník, sloužil v západní Belorussie, v městě 120 km od hranice. Za týden před válkou odjel do té hranice a pak jsme jeho už neviděli.

Pro mne a mámu válka začala 22.června přestřelkou brzy ráno a již v 16 hodin se nám podařilo nastoupit do vlaku, který jel od hranic a vezl raněné vojáky.

Německá letadla bombardovala dráhu a ostřelovala lidi, kteří běželi stranou od stojícího vlaku.

Zřetelně jsem viděla hlavu střílejícího pilota, když jsem s maminkou ležela schovaná v žitě poblíž tratě.

Náš vlak byl posledním, který odtud prorazil. Jeli jsme pomalu, až týden nám trvala cesta do Gorkého. Zde jsme však neměli nikoho, žádné příbuzné, žádný byt, žádná postel, ani ošacení či zimní obutí a žádné peníze. Chyběly nám i vojenské doklady mého otce svědčící o tom, že je na frontě bojující důstojník.

Byly jsme "evekuované". Máma musela pracovat od rána do noci, neměla možnost mne vést a kontrolovat, nevěděla co dělám, kam chodím, zda a co se učím.

Byla jsem samostatná, ale nechtěně a určitě předčasně.

Příjezd do ČSSR

Samostatnost mi ještě přišla vhod mnohem později, po příjezdu do Československa, když nás uvedli do neznámého prostředí, bez znalosti jazyka, bez bytu a tudíž i bez možnosti kulturního vyžití.

Z neznalosti některých společenských zvyklostí a pravidel vznikaly tehdy i různá banální nedorozumění (např. na studentském plese).

Do Prahy jsme přijeli 23. února a již 28. února jsme se ocitli v Poděbradech. Deset dní jsme měli na studování a zvládnutí češtiny s pani Květou Příbylovou.

Dne 11. března jsme nastoupili na přednášky. Jazykovou blokádu a jazykové potíže a jsme pocítovali ještě dost dlouho, projevovaly se hlavně při zkouškách.

Bydlení

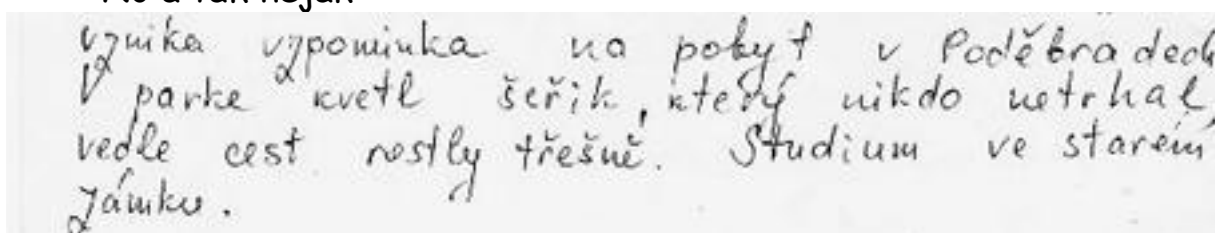
Fakulta neměla ženské koleje, proto jsem první tři dni bydlela v Nymburce u rodiny pani Věry z děkanátu. Pak několik dní u pana děkana J.Forejta.

Ale po dřívějším bydlení doma ve skromném komunálním bytě jsem měla dojem, že nádherné pokoje u pana děkana nejsou pro mne vhodné a přestěhovala jsem se na privát, do chalupy hned vedle kostela.

Byla tam sice jen tvrdá postel, ale na ní měkká peřina. V pokoji byla nádherná a příjemně hřející kamna. Od té doby mám ráda vůni dýmu z kamenného uhlí.

PODĚBRADY

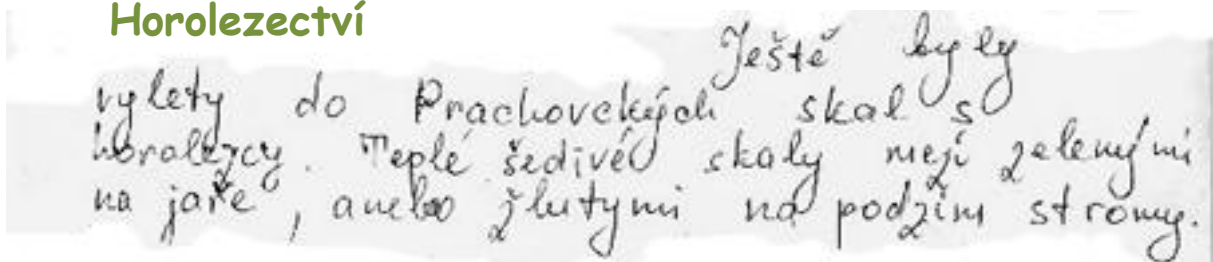
No a tak nějak:

vzruška vzpomínka na pobyt v Poděbradech
V parke kvetl šerik, který nikdo netrhal
vedle cest rostly třešně. Studium ve starém
zámku.

V Poděbradech jsem prožila mnoho zajímavých a neobyčejných příhod a událostí. Vzpomínám si na neza pomenutelné cesty a výjezdy do Prahy - která je vždy krásná, dokonce i v zimě, když prší a z oblohy visí mlha.

Horolezectví

Ještě byly
výlety do Prachovské skaly s
horolezci. Teplé šedivé skaly mezi zelenými
na jaře, a nebo žlutými na podzim stromy.

S horolezci naší Fakulty jsem absolvovala mnohé výlety do Prachovských skal. Vidět teplé šedivé skály mezi zelenými stromy na jaře, nebo být mezi žlutými na podzim.

Noc jsme trávili v jeskyni "Krokodil"
(ale nikdy jsme přírodě vědomě neublížili).

Ke konci pobytu v Poděbradech
jsem již mohla lézt čtyřky a též některé pětky.

VYSOKÉ TATRY

Na jaře roku 1958 jsme jeli do Vysokých Tater. Zájezdu se zúčastnili Josef Kubát (vedl skupinu), Tonda Seifrt, Vlastík Sedláček, Vladimír Solonikov, z ročníku "A" pak Standa a Hanka Hořínkovi, Honza Šmilauer a Jirka z ročníku "C".

Měla jsem batoh 29 kg a lyže, ale kluci nesli ještě více.. Od horní stanice lanovky jsme museli jít pěšky ještě asi 11 km do Téryho chaty v Malé Studené dolině. Foukal silný vítr, byla to vánice. Poslední příkrý svah před chatou byl nejtěžší, ale vylezla jsem bez cizí pomoci.

Ráno bylo pěkné, šli jsme na výstup. Kráčeli jsme po svahu pokrytém sněhem a přitom jsme strhli lavinu, která se spolu s námi řítila dolu.

Sním mi zalepil oči, ale viděla jsem vpředu před sebou skálu, snažila jsem se jí vyhnout posunem na stranu laviny. Nakonec jsme se všichni v dolině našli živi a zdraví.

Ale z protilehlého svahu viděl pád laviny Pepík Kubát a po opětném setkání nám pěkně vynadal.

Právě takové příhody zakotví v paměti člověka i proto, že vzbuzují oprávněnou radost z překonání potíží a překážek.

Horolezectví jsem holdovala i po návratu domů.

Prázdninová praxe

První praxi jsem měla v Praze v laboratoři na Bílé Hoře, druhou v podniku Tesla Bratislava. Spolu s panem profesorem Jarochem jsme v Bratislavě navštívili spisovatele Ladislava Mňačku.

Návrat domů

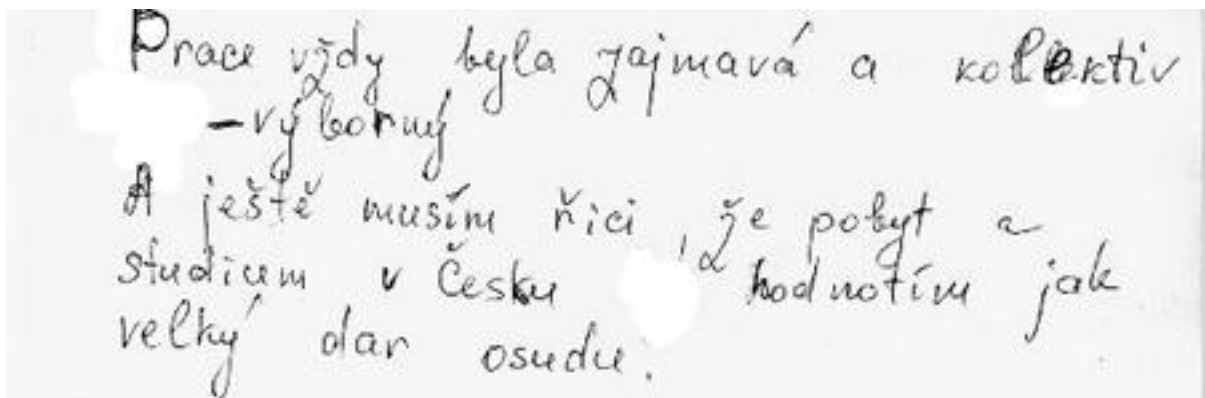
Po skončení studia na Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech a po návratu do města Gorkij jsem se dostala do výzkumného ústavu.

Naše skupina řešila návrh a rozpracování analyzátoru spektra. S tímto zařízením jsme byli na expedici ponorkou v Sevastopolu a Balaklavě.

Pak jsme změnili náplň práce a zaměřili jsme se na radioastronomii. Navrhovali jsme citlivé přijímače na různé vlnové délky v pásmu milimetrových vln. V rámci vědeckých úkolů jsme měřili vyzařování různých astronomických zdrojů.

Posléze jsme používali přijímače jako pasivní lokátory pro zjištění "nazemných" objektů podle jejich vlastního vyzařování.

ZÁVĚR či spíše DOSLOV

Prace vždy byla zajímavá a kolektiv
- výborový
A ještě musím říci, že pobyt a
studium v Česku hodnotím jako
velký dar osudu.

Všechny srdečně zdraví
Vaše Valja

From: [anna khanina](#)

Sent: Tuesday, October 18, 2011 10:08 PM

To: [Jan Grečner](#)

Subject: Re[2]: Info pro pani Valju Kalinicenko

Ahoj, Jano!

Konecne posilam moje tvorbu. Mam to v cestine. V priloze dcera posila skany.
Otazka zni: pujde to? Chyby samozrejme, opravte, taktez text, co zni, jako ruský.
Vsechny zdravi
valja

V pověření autorky text editoval a mezititulky opatřil:
Ing. Ján Grečner

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Alexander NAGY

05. 01. 2011

Ahoj Jozefe, děkuji Ti za „Vzpomínky na studium...“. Připomněl jsi mi některé věci, které jsem již zapomněl a přiznám se, že některé věci jsem ani neznal (nebo znal jinak). Jsem rád, že Tvými „Vzpomínkami“ jsem Tě mohl poznat lépe, než jsem Tě znal ze svých vzpomínek. K Tvým vzpomínkám na str. 56: „Zda s námi šli také někteří vyučující, to si již nepamatuji.“ Posílám Ti důkaz, že ano, alespoň jeden, a to poslední přednášející – viz příloha.

Ještě jednou vřelý dík, měj se dobře, s pozdravem Šaňo – ALEXANDER NAGY.

06. 01. 2011

Ahoj Jozefe,

svou poznámku a fotku jsem Ti poslal jen jako zajímavost, nechtěl jsem Ti způsobit starost o vsunutí do „Vzpomínek“. Na fotografii baldachýn nad posledním přednášejícím – ING. SEVERINEM neseme: FRANTA MLEJNEK, LÁĎA PITTHARD, já a TOTH-BÓNA ANTON. Ve svém albu mám ještě asi 20 fotek z této události, z nich jsem Ti oskenoval a posílám Ti další 2. Nemyslím si však, že bys je měl zasunout do „Vzpomínek“. Ty fotky občas prohlížím a vyvolávají ve mne vzpomínky na zakončení studia. Nemůžu si však vzpomenout, co nám Ing. SEVERIN přednášel.¹

Ne jako výtku, ani jako podklad k dohadování bych uvedl ještě jednu poznámku: na str. 31 uvádíš výrok pana profesora ING. JIŘÍHO KRACÍKA, DrSc: „Až bude jednou někdo z vás vedoucím laboratoře a nějaký jeho podřízený poškodí nedopatřením nějaký měřicí přístroj, nikdy nedávejte toto poškození dotyčným k náhradě...“ Na tento výrok si také pamatuji a uplatňoval jsem to v praxi na pracovišti, ale domníval jsem se, že nám to řekl pan HADERKA, který k nám dojížděl z Brna (do r. 1948 údajně tam vlastnil malou továrnu radiotechnickou) a přednášel nám – myslím si, že radiotechnické měření, nebo něco podobného. Tak vidíš, jak nám paměť slouží po padesáti letech! Toto však ani se nesnaž vsunout do „Vzpomínek“!

S přáním všeho nejlepšího Tě zdraví ŠAŇO.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

¹ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Kolega JIŘÍ PEČEK nyní (5.7.2011) správně upřesňuje, že Ing. SEVERIN nám přednášel radiolokaci.

Vadim Nikolajevič NOMOKONOV

... vzpomínky ...

Obsah - SUBMENU

Str. Záložka

112. _ VN1__ OBSAH - MENU

113. _ VN2__ [Blokáda očima očitých svědků](#)

125. _ VN3__ [Vzpomínky V. NOMOKONOVA na život a studium v Poděbradech](#)

132. _ VN4__ [Můj život po studích v Poděbradech.](#)

135. _ VN5__ [Příloha 1. Základní události v mém životě bahá'í](#)

136. _ VN6__ [Příloha 2. Příklady mého tlumočení pro VIP osobnosti](#)

136. _ VN7__ [Příloha 3. Zkušenosti z překladů a tlumočení v IT a rádio-elektronice](#)

136. _ VN8__ [Příloha 4. Seznam vydaných brožur](#)

137. _ VN9__ [Příloha 5. Stručné informace o autorovi](#)

137. _ VN10__ [Vzpomínky na VOLODU GALKINA](#)

138. _ _____ KONEC PŘÍSPĚVKU

HLAVNÍHO MENU <--- ZPĚT DO ---> **MENU ROČNÍKU B**

Vadim Nikolajevič NOMOKONOV

05. 03. 2011

Blokáda očima očitých svědků

Interview Vadima Nikolajeviče Nomokonova

Interview zapsala V. V. Kalendarova 5. února 2002 v Evropské universitě v Sankt-Peterburgu. Uveřejněno v časopise „Nestor“ č. 6. 2003 (str. 130-142).

V. N. Nomokonov se narodil v roce 1937 v městě Sremensk v Čitské oblasti. Přijel do Leningradu s rodiči a se sestrou v roce 1941, v letech 1941-1942 spolu s rodinou bydlel zpočátku ve vojenské nemocnici v Inženýrském zámku, potom na Něvském prospektu, dům č. 84, byt č. 26. V létě 1942 byl evakuován z města, na začátku ledna 1944 se opět vrátil do Leningradu. Do školy začal chodit v roce 1944. V současnosti je překladatelem.

Otázka: Vyprávějte, prosím, o Vaší rodině a o vašem dětství.

Odpověď: Neočekával jsem, že začneme z takové hloubky hned na začátku. Narodil jsem se 9.3.1937 ve městě Sretensk v Čitské oblasti. V té době byl můj otec ředitelem odborné střední školy zdravotní, nejvýznamnější školy ve městě, takže jsem se narodil nedaleko této školy. Byl jsem druhým dítětem v rodině (sestra je o šest let starší) a vůbec, moji rodiče chtěli mít ještě jedno dítě a zřejmě chtěli mít chlapce. V odborné střední škole byl můj otec oblíben a proto všichni očekávali, kdy se tam objevím, takže jsem byl obklopen všeobecnou láskou. Prožil jsem tam více než první dva roky.

Začala válka s Japonskem, konkrétně ozbrojený konflikt na řece Chalchyn gol v Mongolsku. Otce povolali do armády jako vojenského lékaře. Osvědčil se tam velmi dobře a získal, jak to sám říkal, nejcennější vyznamenání – medaili „Za chrabrost“. Protože vojenské akce dost rychle a úspěšně skončily, poslali ho do Finské války. Avšak než tam přijel, tato válka rovněž skončila. Ocitl se ve Vyborgu, kde mu nabídli funkci vedoucího zdravotního odboru města a popravdě řečeno, nikdo tuto funkci nechtěl vzít, protože tam bylo nebezpečno. Byly tam různé nástrahy, výbušná zařízení a bylo nutno od nuly organizovat systém ochrany zdraví. Stručně řečeno souhlasil a odhlásil nás ze Zabajkalska. Když se s námi loučila babička z mamčininy strany, požehnala nás a řekla, že nás již nikdy neuvidí – a tak se i stalo.

S jízdou vlakem do Vyborgu jsou spojeny mé první vzpomínky: při zastavení v jednom z měst po cestě mi koupili velký dřevěný nákladní automobil a pak mne vozili na jeho korbě. Poté jsme přes rok žili ve Vyborgu, nutno říct, že velmi dobře a zajímavě. Vzpomínám si, jak jsme jezdili na finských saních, jak jsem se spouštěl na saních z kopce, na němž stála bronzová socha jelena (stojí tam i dnes). Maminka později říkala, že to bylo nejšťastnější období života naší rodiny.

Avšak vypukla Velká vlastenecká válka a dům, ve kterém jsme bydleli, byl bombardován. Ukázalo se, že jsme přijeli „včas“, abychom se při odjezdu odtud ocitli v blokáde Leningradu. Takže toto je úvod k vyprávění o blokádě ...

Otázka: Pamatujete si něco o začátku války?

Odpověď: Samozřejmě, pamatuji si. Bydleli jsme tehdy ve Vyborgu a lidé měli na jedné straně ve tváři strach a na druhé straně byli všichni přesvědčeni, jak to tenkrát bylo v naší propagandě a v písních (a zpívali jsme písně a já si dokonce myslím, že jsme žvatlali slabým hlasem), že je rozdrtime s malým krveproléváním, za velmi krátkou dobu a na území nepřítele... A že Rudá armáda je ze všech nejsilnější – o tom panovala úplná jistota. Konkrétně z tohoto důvodu otec, když přišel z vojenské správy, kam dobrovolně šel hned v první den války, řekl, že nemusíme nic podnikat, že doslova za několik týdnů, stejně jako jsme rozbili Japonsko, tak rozbijeme i toto maličké Německo. Podívali jsme se na mapu, a skutečně je malé ve srovnání se Sovětským svazem. Takže otec ani nezačal připravovat rodinu na evakuaci (jak mu někteří radili), protože vycházel z těchto takřikajíc ideových, vlasteneckých představ.

Otec se opět stal vojenským lékařem a na začátku mu dali polní nemocnici, nazývala se evakuační nemocnice. Nacházeli se v přední linii, přijímali raněné z bojiště, poskytovali jim nezbytnou pomoc a pak je evakovali do týlu na další léčení. Mnohem později mi kdosi řekl: „Ach, nevádí, že se přihlásil jako dobrovolník, protože velmi brzy by ho stejně povolali do armády.“ Myslím si, že je to významné, protože to charakterizuje vnitřní zanícení člověka, jeho touhu přispět svým, pokud možno největším, přínosem ke společnému dílu vítězství. Avšak toto přesvědčení o brzkém vítězství, samozřejmě „hurávlastenecké“, bylo spojeno, opakuji, s velkým nebezpečím.

No, asi své vyprávění protahují. Každopádně, válka pokračovala a přicházely pověsti, že na frontách se vše nedaří; zprávy přicházely se zpožděním a pak se všichni divili, že se ti fašisté dostali tak daleko. Stručněji řečeno, přesunuli jsme se do Terijoki, nyní se nazývá Zelenogorsk. Tam již byla nemocnice a nás do ní přidělili. Moje maminka se stala zdravotní sestrou. Její osud byl takový: ona svého času studovala na střední zdravotní škole, avšak brzy vážně onemocněla a byla nucena studium přerušit.

Takže neukončila svoje vzdělání, třebaže pracovala jako zdravotní sestra. Abych to zkrátil, když se finská vojska již přesunula ke Karelské šíji a Němci již téměř útočili na okraj města Luga, naložili nás na vojenský nákladní vlak, aby nás odvezli do Velké země (dovnitř Sovětského svazu). Bylo ale pozdě – Finové totiž již odřízli cestu a přišlo bombardování, nás vyložili z vlaku do pustého pole, ani nevím, kde jsme se ocitli, vím jen, že tam nebylo žádné křoví. A schovávejte se ... Byly tam jenom takové malinkaté hrbolky a dokonce i malé dítě by pochopilo, že schovávat se za maličký hrbolok je nesmysl. Navíc před námi rozbombardovali cestu. Tak jsme se vrátili zpátky do města Zelenogorsk, toť vše, a pak do Peterburgu. V Peterburgu, promiňte, v Leningradě, Peterburg nebyl v blokadě, v blokadě byl a zůstane navždy Leningrad. Přijeli jsme tam a otec dostal jednu z největších nemocnic. To je ta, která byla umístěna v Inženýrském zámku Pavla I., pro 2.000 raněných. Maminka se stala vedoucí krejčovské dílny a my jsme tam dostali takový malý pokojík, totiž malou komůrku v suterénu – toto všechno ještě i nyní existuje. Pamatuji si, jak nás vodili, ukazovali nám ty komnaty PAVLA I. a já jsem si zapamatoval hvězdy na modrém pozadí na stropě, a vůbec ty síně. V jedné ze síní bylo zařízeno kino, totiž kino tam cvrkalo pro raněné a my jsme tudy chodili. Tak se začal náš život za blokády.

Otázka: Co si pamatujete ze života během blokády?

Odpověď: Život během blokády... Víte, jsou zde tři zdroje: samozřejmě, něco si člověk pamatuje sám, další jsou povídání členů rodiny a nakonec to, co jsem se dověděl od jiných lidí, z knížek, z filmů. Potom jsem ale asi třicet let nechtěl nic slyšet, ani vidět ve filmech, ani číst „Knihu o blokadě“ nebo vzpomínky, nic. Poté se to u mne jaksi přetrhlo: všechno se to uleželo a začal jsem se nad tím hlavně zamýšlet. Právě toto přemýšlení a konfrontace, jak se domnívám, snad představují největší zájem.

Vzpomínám si na následující. Nuže, samozřejmě rádio. Nebyla žádná hudba. Pořád se v něm četla taková díla pro povzbuzení duší. Především od JACKA LONDONA. To

znamená, že se četly především všechny ty povídky nebo novely, kde lidé překonávali neobyčejné situace, kde projevovali extrémní sebeovládání. A toto, samozřejmě, odpovídalo situaci. Přičemž se četly velmi výrazným a drsným hlasem. Celé toto studio je nyní přenesené a smontované v Muzeu dějin Leningradu a je tam i mikrofon i metronom, který vytukával čas náletu nebo dělostřeleckého ostřelování. Pokud se týče dělostřeleckého ostřelování, ze začátku, samozřejmě se všichni schovávali do úkrytu, které jsou tam velmi dobré. Víme, že zdi na zámku Pavla I. mají tloušťku přes dva metry, takže já jsem později říkal svým dětem, a vnukům ještě dříve, protože děti to nemohly v útlém věku vidět, protože to bylo utajené zařízení, ale s vnoučaty jsem tam již chodil – že tento zámek carovi Pavlovi nezachránil život, ale mně zřejmě ano.

Nicméně, měli jsme takové malé okénko, je ze strany chrámu, v zámku je také velmi krásný chrám, ve kterém jsme také byli. A nad ním je malá věžička a na tuto věžičku zpočátku bylo možno vylézt po kamenných točitých schodech a rozhlížet se. Věžička je zakončena špičkou. Tuto špičku právě předtím restaurovali a ona zářila a zářila, samozřejmě i špička Admirality i kupole Isaakievského chrámu. A tohle všechno bylo nyní zabaleno do celtoviny. Takhle to bylo. Protože existuje Ženevská konvence, namalovali červené kříže na střechy nemocnic. Potom je fašisté začali schválně bombardovat. Jednou trhavá bomba úplně zničila takzvané třetí oddělení, byl tam ale takový ovální dvorek, takže zvenčí nebylo vidět, že zámek dostal takový velký zásah. Bylo to ohromné poškození, po tomto incidentu přetřeli červený kříž jinou barvou.

O tomhle všem se mluvilo a my jako děti jsme to všechno slyšely a vnímaly. Do dílny ve třetím patře, kde pracovala moje máma, jednou spadla bomba, ale nevybuchla. Naštěstí byli všichni pryč – na obědě nebo tak. Takto osud nebo, jak bych to řekl nyní, přímo Pánbůh zachránil lidi. No a uprostřed stála mechanická siréna. Ta samozřejmě silně houkala, její mechanismus nechápu ani teď, bylo nutné ji otáčet klikou. Zpočátku všichni brali ty poplachy velmi vážně, a když někdo otáčel tou klikou, mělo to velmi silný dopad na každého. Avšak později si člověk zvykne na všechno, jak psal LERMONTOV, že i na svištění kulky si lze zvyknout, tedy, mimochodem, na čechenské kulky v těch dobách na Kavkaze, takže my jsme potom vycházeli ven a na začátku procházky jsme roztočili tu sirénu, už jenom pro vlastní potěšení. Dětské vědomí je stejně světlé, já o tom zde budu ještě s potěšením vyprávět. Potom, kromě toho, že zatřeli ten červený kříž, vypustili a upevnili balón protiletectvé ochrany. Bylo jich ve městě mnoho. Nechápal jsem, jaký měly smysl. No, asi takový, aby se nedalo létat příliš nízko a příliš volně. Hlavní je to, že na Marsovém poli nebyly žádné keře, žádné stromy, a tak tam vykopali zákopy a postavili protiletectvá děla, přímo tam je zakopali. A tak ta děla střílela a chránila i náš zámek. Nedaleko je „Chrám Spasitele na krvi“, tam to bylo stejné, chrám dostal zásah přímo do kupole a potom, když se skončil letecký poplach „Konec leteckého poplachu! Konec leteckého poplachu!“ – takovým rozhodným hlasem to ohlásil ředitel a my jsme vyběhli ven a sbírali jsme ty střepiny, ještě teplé a to byly samozřejmě předměty hrdosti, sběratelské předměty, které jsme si vyměňovali.

Kdysi jsem pracoval jako tlumočnick v Německu a můj německý partner mi řekl, že on rovněž měl, když válka přišla do Německa, stejnou sbírku střepin bomb a granátů. Nu, takové jsou děti. A samozřejmě, vzpomínky jsou silné a přetrvávají – například, jak přivázeli raněné. Raněné přivázeli ve velkých amerických autobusech, měli značku Studebaker, mají takové „nosy“ vpředu, a raněné vykládali vzadu, přičemž ne všichni již byli naživu a to bylo strašné, otevřené zlomeniny, rány a krev, lidské kosti, které jenom tak trčely ze živých lidí – všechno to jsme viděli a viděli jsme i to, nakolik obětaví byli lidé, personál a nakolik, fakticky, byli trpěliví ranění. Pro mne bylo zvláště nepochopitelné, když byla obvázaná hlava, mně se zdálo, že když hlava, tak to je již smrt. A přesto poranění hlavy lidé přežívali.

Když hovoříme o té malé části – krejčovské dílně – také se tam pralo prádlo. Musely se vyprat uniformy, potom, když se ranění uzdravili, obléci jim ty samé uniformy, protože nebylo žádné zásobování, proto se pralo, neustále se praly i obvazy.

Moje sestra je svinovala, já jsem se je také snažil svinovat, ale nedařilo se mi to, proto mi to nedali dělat. Svinovali obvazy, a to mnohokrát po sobě, zakrvavené obvazy prali, mýdla bylo málo, louh – totiž popel, taky jsem to nechápal, taková špína je ten popel a přesto ho používali na praní dokonce toho, co se používalo v lékařské praxi. A potom pláště, totéž, nebo uniformy, všechno se to pralo a opravovalo v krejčovské dílně. My jsme tam, samozřejmě, chodili a dívali se, jak se to dělá.

No, a byla to zima na přelomu let 1941-1942, v Inženýrském zámku jsou malinkatá okénka a jsou zasazena velmi hluboko... Protože osvětlení nebylo žádné, měli jsme kahanec – ty se dělaly především z nábojnic, pak tam byl takový šroubek se závitkem a ven trčel knot. Takže, když nebyl olej, nebo já nevím, co tam v tom kahanci hořelo, tak nezbylo než pálit třísky. A tak k mým povinnostem patřilo štípat dříví na ty hořící třísky. A dříví bylo dost, protože stromy byly pokácené od výbuchů – zde jsou sady, Michajlovský, Letní a bulváry, takže dříví nám přiváželi a rozřezali. Mně dávali již nařezaná polínka a já jsem je štípal na třísky a uvnitř stála železná kamínka na vytápění, ale železná kamínka, to je taková věc, že do nich nelze naklást najednou moc dříví, protože jinak se z nich bude kouřit. A větrat se nedalo. Proč se nedalo větrat: byla to místnost v suterénu, malinkaté okénko pod stropem – bylo nad zemí a mělo mřížku. Avšak nedaleko spadla bomba, vyrazila nám naše skla – a opět, byli jsme právě tehdy v protiletectvém krytu – ale v důsledku toho nám i to jediné okénko zakryli, jak bylo tehdy zvykem, tak, že na ně přikryli prkna a pytle naplněné zeminou.

Ostatně, takhle obložili a zakryli všechny vitríny a památníky, které se zachovaly, a sice KATEŘINA VELIKÁ, PETR I. a další, všechno bylo zakryto pomocí prken. Takže nám takhle nezůstalo žádné osvětlení, ani větrání, jenom přes dveře a chodbu. Vyrobity se pryčny a vše, co se dalo, a sice všechny možné druhy oděvu se naskládaly na ty pryčny. Když jsme zadýchali místnost, po stěnách stékala voda, proto tam bylo i vlhko. Nicméně když jsme se zabalili, bylo nám teplo, tím spíše, že jsme spali všichni pohromadě a pravidelně jsme topili v těch kamínkách. No, děti jsou děti, byli jsme tam my se sestrou a ještě v jedné rodině byly dvě děti a měli jsme takovou soutěž, přes kolik vrstev oděvu lze nahmatat žebra. Samozřejmě, hrdinstvím bylo mít na sobě pokud možno nejvíc těch vrstev.

Tak vidíte, jak se to všechno změnilo. A válka skončila, všechno to vešlo do dějin, dokonce do dějin osobního života. Mně se po celý čas zdálo, že nemluví takříkajíc o žádném pozitivním momentu, o hrdinství ani nemluvě, protože v mentalitě dítěte neexistuje uvědomění si reálného nebezpečí, všechno se pocituje jaksi nereálně, chápete, že mně se toto nemůže stát. Jako by se člověk díval na všechny ty bomby a na ty raněné jaksi z vnější strany. Chápete, dětská zvědavost a dětské přesvědčení je v tom, že tvůj život přetrvá stále – vzpomeňte si, jak si my nyní říkáme, když se dovíme, že někdo umřel – „snad umřu i já“. Ale dětská hlava odmítá připustit, že lze umřít. Takže já neříkám že, jak to stálo v písni „Spolu s dospělými stáli kluci u zdi Leningradu“. Samozřejmě, to byli již dospívající – tak to bylo, ale my jsme byli to, co se nazývá mladším dětským pokolením, do školy jsem začal chodit v roce 1944, již po prolomení blokády.

Nicméně když jsem již já sám měl děti – jedno, dvě, tři, byl jsem asistentem na vysoké škole, takže jsme žili rovněž dost skromně, a když děti začínaly, jak se říká, žadonit o nějaké lahůdky, neznamená, že nebylo – samozřejmě, žili jsme – všechno v pořádku, ale přece jsem měl pocit, že mi to drásá srdce, chápete. Tehdy jsem pochopil, že podmínkou přežití rodiny bylo to, aby děti neprosily. Protože opravdu, jestli jsou slzy, křik, jestli je „Dej, mámo, chci jíst!“ a „Dej, dej, dej!“ a dítěti dávali, nebo ve všeobecnosti rodina nevydržela a snědla ihned to, co dostala na lístky, byla to její zkáza.

My jsme měli skříňku, úplně obyčejnou skříňku, na ní jednoduchý okrouhlý visací zámek, a to, co se přineslo, se položilo do skříňky a ty nemáš právo, nesmíš, nepředpokládalo se, že budeš prosit. Přijde čas, dostaneš. Ty rodiny, které dokázaly tento režim vydržet, ty měly předpoklad na to, aby přežily. Neříkám, že se to zaručovalo

touto drobnou normou. Mára měla pracovní přidělovou kartu, my jsme byly vyživované osoby a otec dostával navíc důstojnický přiděl. Občas odjížděl na dlouho, zřejmě tam někde vpředu měli oddělení, a když se odtud vrátil, občas přinesl nějakou konzervu, jindy nějakou marmeládu nebo rybí tuk. No, neříkám, že to byl svátek, protože se to také rozdávalo po velmi maličkých kouscích a všechno se vychutnalo na jazyku a říkalo se, že to je americké a dítěti se dávalo olíznout želé z víčka.

Později, už jako tlumočnickovi se mi stalo, že zde byla nějaká regata a na ní byl anglický admirál s manželkou a pořádal se kapitánský banket a já říkám „Díky vám za to, že jste nám v konvojích přiváželi konzervy.“ A admirálova manželka říká: „Ano, ano, velmi soucítím s vámi, že jste museli jíst konzervy, ne čerstvé maso, to je přece strašné!“ A já říkám „Vy jste mne nepochopila, ty konzervy byly tak skvělé, že až doposud zbožňuji stejnou konzervu a stejnou marmeládu.“

Ostatně i všechny mé děti, já už nevím, jak se to traduje, my tomu říkáme „turistické jídlo“, tedy, řekněme, nudle nebo nějaká kaše a do toho se dají konzervy a toto všechno považujeme za vynikající jídlo. Znamená to, že tenkrát to byla vzácnost, samozřejmě, co si budeme povídat.

Jednou se stalo, že otec odjel a maminka se navíc roznemohla, snad nemocí, a potraviny nám jaksi došly. Stručně řečeno, umírali jsme hladem. Mám takový dojem, že existují rozličné fáze umírání hladem a že existuje fáze, kdy se chce jíst, kdy existuje bouřlivá činnost, kdy se ztrácí úsudek. Proč, já osobně nevím, ani nemohu, nemyslím si, že lze kanibalismus přímo odsuzovat. Samozřejmě, byli lidé, kteří se k němu takřkajíc zlobně uchýlili. Avšak byli takoví, kteří již nevěděli, co činí. Tím spíše, že jsem na to měl také svoje osobní myšlenky, když již o tom otevřeně mluvíme, a tehdy, to víte, vždyť umírali lidé. A umírali na ulici, jednoduše tam zmrzli, a co bylo vidět, plášt a trčela tam noha – a co jiného než odříznout pilou, protože všechno již zamrzlo. V SALISBURYHO² knize jsem si později přečetl, že kolem 30 tisíc mrtvol bylo nalezeno na ulicích, jednoduše tak, jak lidé šli, šli a umřeli. Závěje byly ohromné, samozřejmě ...

Otázka: A SALISBURY napsal, že mnohé mrtvolly měly odřezané části těla.

Odpověď: A byly odřezané! To znamená, je to logické, i mě samotného napadla taková myšlenka, druhá věc je, že my jako děti jsme nic nemohly. Ale přichází samozřejmě, přičemž se ti začíná neodbytně omílat v mysli, chápete. Avšak jestli se to přemůže, snad to závisí ještě i od nervové soustavy, od temperamentu člověka, pak nastupuje fáze útlumu, je to něco jako, „všechno mi je jedno, na ničem mi nezáleží“. Už se ti nechce nic dělat, ani vstávat a je to takový takřkajíc napůl blažený stav.

A pak již, abych byl upřímný, měl jsem momenty nebezpečné pro život a pokaždé se zablokovala bolest. Proto si myslím, že příroda, Pánbůh, zajistil takový mechanismus, že když všechno dochází ke skutečnému umírání, mechanismus bolesti se vypne.

Tak to bylo, když jsem spadl ze skály, bohudíky s maximálním jištěním. Vypne se vědomí a nepamatuji se na ten moment. A také do mne narazilo auto a já si také nepamatuji, jak se to vlastně stalo. Byl náraz a potom tekla krev a v ten samý moment se vypnulo vědomí. Stručně řečeno, i tam u toho tichého umírání hladem je fáze, kdy zanikají všechna přání. Avšak přišel otec, snad neměl u sebe baterku, i baterie se daly těžko sehnat, měl potíže najít správné dveře v absolutně temné chodbě. Avšak přišel, něco přinesl a přitom on jako lékař věděl, jakým způsobem nutno pomaloučku vyvést člověka ze stavu takového hladu. Takže jsme šťastně vyvázli.

Ranění chodili, ti, kteří byli „chodící“ na berlích nebo s hůlkou, ve tmě do mne jeden takový raněný narazil, tím hůř, že to bylo na kamenných schodech. Spadl jsem,

² Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): HARRISON E. SALISBURY: *The 900 Days: The Siege of Leningrad (1969)*(900 dní: Obléhání Leningradu (1969).

dost jsem se potloukl a pak mi řekli, že když chodím ve tmě, mám hlasitě zpívat. Takže jsme zpívali, samozřejmě, naše vlastenecké písně. Na začátku „Katuši“: „Rozkvétaly jabloně a hrušně“. Cožpak o to, písní jsme měli dostatek.

Také se nabízí otázka, kam jsme my děti chodily. Zpočátku, jak jsem řekl, jsme chodily na tu věžičku, pak nám to přísně zakázali. Chodily jsme tedy navštěvovat raněné na sálech. Nevím, snad nám to doporučili, nebo to napadlo nás samotné nebo nás o to prosili ranění, chodily jsme tam zejména tehdy, když začalo ostřelování. „Chodící“ ranění šli do protiletického krytu a ti, kteří leželi na lůžku, tam museli zůstat. A právě tehdy jsme tam šli my a nesli jsme sebou gramofon, pravděpodobně ti starší z nás. Mně bylo pět let a sestře jedenáct. Nesli jsme sebou gramofon a desky a samozřejmě jsme znali různé předválečné básně a potom i válečné básně a tak jsme pořádali takové malé koncerty, s tancem, zpěvem a tou muzikou. Všechno to bylo dost dojmavé.

Zima byla neobyčejně studená, mrazy $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, $-35\text{ }^{\circ}\text{C}$, co v Leningradě snad ani předtím ani potom, to dosvědčuji, nikdy nebylo, nyní jsem přesvědčen, že takhle jsme speciálně vítali nezvané hosty. A takřikajíc na doplnění chrabrosti a všeho našeho válečného úsilí to zastavilo postup Němců. Nebo alespoň to podstatně oslabilo počáteční prudkost jejich postupu vpřed.

Vyprávěly se různé anekdoty o tom, jak Němci mrzli v zákopech. A nejenom anekdoty, viděli jsme to i ve filmovém žurnálu, který nám promítali, jak tam na sebe omotávají všechno možné. A mně je jasné, že to mělo význam, který jsme samozřejmě nemohli pochopit, ale bylo vidět, jak ranění to chtějí a snad se jim skutečně rozjasnily tváře a já si představuji, že to bylo jako v pohádce, kdy uprostřed zimy rozkvetl kvítek.

Sice ne vždycky, ale často, když přišel čas podávání stravy, prosili přinést talířek navíc a po lžičce, doslova po lžičce nám do talířku odlévali. Stručně řečeno, byla to podstatná pomoc. Samozřejmě to, co přinesl otec a také ty lžičky, díky těm vojínům, protože jinak bylo nemožné přežít. Jenom z toho, co se dávalo na přidělové lístky, se nedalo vyžít.

No, a čas plynul. Byly radosti. A zde nutno říci, že taková je lidská povaha. Nejenom dětí, ale také dospělých. Zaprvé, zprávy o vítězství pod Moskvou, nebo o tom, že ta nebo ona osada byla ubráněna před nepřitelem. Dále pak byl filmový žurnál a objevily se i hrané filmy i kreslené filmy, které se vysmívaly Němcům. Prostě tam byl Němec propíchnut bodákem zezadu, nebo dostal puškou do zubů a tak podobně. Byly i jiné vtipy i posměšné častušky, jaksi jsme věřili, že tak bude, jak se to v nich zpívá. To rovněž dávalo možnost přežít. Takže filmový žurnál – tam ukazovali popravy i šibenice i rozbité domy a všechno ostatní, a samozřejmě i úspěchy jak bilí Němce. A zakončili to, řekněme, filmem „V šest večer po válce“, který byl natočen dlouho před koncem války. Dá se říct, že lidé tím dýchali, žili. To znamená, že nutno říct, že právě toto přesvědčení pomáhalo přežít a teprve potom jsem si uvědomil to, o čem jsem speciálně vyprávěl v „Blokádní knize“ – přežili především ti, kdo se starali o druhé. Mně se zdá, že to je takřka mystický prvek a později jsem si přečetl Hippokratův výrok o tom, že lékař léčí, ale uzdravuje Pánbůh. Tak takhle lidé vzdorovali osudu, snažili se přežít, ale přežít jim pomohl Pánbůh, to je moje absolutní přesvědčení. Samozřejmě, podle své nevyzpytatelné vůle...

Ke konci zimy nemocnice potřebovala naše prostory, takže nám byl přidělen na Něvském prospektu ve dvoře Domu umění, pracovníků umění. Tak jsme se tam přestěhovali a naložili věci na takový vojenský džíp, který dali otci na přestěhování. Brána byla rozbitá. Před bránou spadla bomba, tak na ní byla díra. A byl tam také plot, na kterém byly kované štíty té Medúzy Gorgony. Strašně jsem se bál těch hadů, to je prostě hrůza, ale ostatně to bylo dobré, protože nám nedovolovali vycházet ven ze zámku, v podstatě jsme pobíhali po vnitřním dvorečku ze strachu, aby nás nezajali, aby nás nezabili, třebaže to byly jenom kostry. A ten plot byl pořádně poškozen, a byl zničený. U zámku, tedy u památníku, byly ohromné závěje, začal nálet, bombardování všeo-

becně, dospělí byli vystrašení, tlačili ten džíp. Pro mne to bylo zajímavé, protože se nestávalo moc často, že jsme byli venku během reálných událostí, během náletu, posílali nás pryč do bezpečí. Avšak my jsme dokázali rozlišit podle hluku letadla: zda jsou to naši, nebo Focke-Wulf³, nebo Messerschmitt⁴ – zda je to velký bombardér nebo ne. Věděli jsme již najisto, že když slyšíme svištění bomby, znamená to, že není určená nám, že letěla mimo. Takže ta bomba, která je určená pro tebe, tě neupozorní svištěním. Náš nový byt nebyl velký, nicméně byl oddělený, měl východ na zadní dvorek, ale jednou, když přišla evakuace, naproti vybuchla bomba a roztrískala nám všechna okna, poškodila rámy a ještě dlouho jsme měli střepiny na podlaze.

Takže, náš život byl zachráněn ne jednou, ne dvakrát, mnohokrát. A já jsem se nad tím zamyslel: proč? Vůbec jsem si myslel, že každý, kdo přežil, měl by mít nějaké poslání, kromě toho, že by žil, jak předtím zpívala Maja Kristalinskaja: „A žít se má jednoduše proto, abychom žili.“ Pochopte, to samozřejmě není tak, to je život rostliny. Již zvíře chce jaksi něco víc ... a dokonce i rostlina přináší svoje plody.

Stal se ze mne nábožný člověk a snažím se předat dál mravní výchovu. V této oblasti existují reálné úlohy. Takže podívejme se, jak přežívali lidé. Naproti nám, i na náměstí, i výše i níže byly byty, v podstatě komunální (městské). Když lidé přišli domů z práce, přišli se podívat, jak jsou na tom sousedé, zda se jim nic nestalo. Dveře se nezamykaly, samozřejmě, nač. Nedávno jsem si pomyslel, že je to úplně vrcholný výkon, chápejte, vzít sousedův potravinový lístek, odejít, spolu se svým vlastním uvařit, přinést mu jeho podíl a odevzdat. Uprímně řečeno, nyní je potřebné určité úsilí pochopit, že lidé takto konali. Snad ne vždycky, samozřejmě, nicméně ano. Hle, člověk již leží, chápete, on je již odsouzen na zánik. Jestliže ty nemůžeš jít s těmi potravinovými lístky, uvařit jídlo, je konec.

My jsme patřili k obchodu, který byl již nyní rekonstruován, avšak stále to bylo lahůdkářství, byla to ulice Rakova, nyní Italská, na rohu Sadové ulice, protože mamince někdo řekl, že tam je všechno mnohem kvalitnější. Všeobecně tam bylo lepší zásobování, takže jsme tam stále chodili. Rodiče tam brali děti, samozřejmě. Ale všeobecně se každý díval, jak jsou nastavené váhy, jestli byl potravinový lístek správně odstříhnutý.

Jednou jsme ztratili potravinové lístky. Maminka něco na dvoře dávala sestřičce, protože maminka pracovala, byla tehdy již terapeutickou sestřičkou, a tak se to stalo. Bylo to již po uvolnění blokády a netrvalo to už dlouho, takže jsme přežili, ale pocítili jsme to. A maminka utíkala prodávat, to co jsme měli. Především ilustrované knihy se jí podařilo prodat a koupit potraviny. Na narozeniny. Měli jsme zbytky tužek, kreslili jsme po všech možných kouscích papíru. Kreslili jsme, řekněme, jabka, avšak o jabkách, o ovoci, a vůbec o bonbónech jsme již neměli žádných představ.

Pak přinesli trochu sušeného ovoce – a zapařili je do čaje. Ale to, že snad to ovoce již bylo shnilé, je už druhá věc. Takže mi zůstalo toto: cožpak, jablka kreslíme jako něco – a ve skutečnosti nám nezůstalo nic. A cukr, tu kostku cukru dělili na nepatrné kousky. Říkali: „Poslyš, sem ti dali cukr.“ A zavařili tam různé lístečky tak, aby voda měla vůbec nějakou barvu. A dále bylo nutno míchat. „Míchej, míchej a ochutnej, míchej a ochutnej.“

A tak dítě vypilo ten horký extrakt. Nakonec přece jenom řeklo: „Víte, není to sladké, nepodařilo se, bez ohledu na to, kolik jsem míchal.“ Pak mu ale řekli: „Miláčku, míchal jsi na špatnou stranu.“

³ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Focke-Wulf Fw 190, německá jednomístní jednomotorová stíhačka. Viz: Focke-Wulf Fw 190 – Wikipédia.

⁴ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Messerschmitt Me 210, dvoumotorový těžký stíhač, také jako průzkumný letoun. Viz: Messerschmitt – Wikipédie.

Napříště se tatáž procedura začínala znova. Takže takové malé porce jsme měli. Rybí tuk, samozřejmě, to byla posvátná věc. Když se k němu nějakým způsobem někdo dostal, snad v nemocnici, tehdy byl neočištěný, s takovým ohromným specifickým zápachem a chutí. Avšak když se ho podařilo nakapat lžičkou na kousíček chleba a osolit, byla to pochoutka. Sůl velmi pomáhala jako záchranný prostředek. Byla to samozřejmě lahůdka. Jindy něco smažili na rybím oleji. Mám k němu takový vztah jako ke své záchraně. Jednou přinesli něco, co se podobalo mouce. To se také údajně rozdávalo ze zahraniční pomoci. Tak nebo tak, snažili se z toho upéct placky, nešlo to. Pak přišlo vysvětlení, bylo to suché práškové mléko (smích). No, a fakticky lze říct, že se zničilo. Protože se snažili zamíchat ho co nejhustěji. A upéct ho na tom maličkém sporáčku.

....

Pak jsme přišli do nového bytu a přišlo jaro. A byl únor, obleva, plus 5 stupňů, objevilo se smetí, které se shromáždilo na ulicích, a stejně jsem to opět viděl včera v televizi, kde ukázali zasedání městského zastupitelství „Co máme dělat, co máme dělat?“. Takže si představte, co tam bylo za války.

Zima byla bez jakékoliv oblevy, taková nepředstavitelná zima, kdy na konci listopadu zamrzlo Ladožské jezero. Asi před čtyřmi lety jsme dostali malý pozemek na chatku právě při Cestě života. A opět jsem šel po Cestě života.

Již jsem se zmínil, že jsem věřící člověk, nyní jsem přesvědčen, že Pánbůh toto město chránil všemi prostředky, včetně té neuvěřitelně včasné a tvrdé zimy. Protože v zásadě město nemělo šanci přežít. Je to skutečně bezprecedentní jako standardní tvrzení v historických análech, že se nestalo, aby tak velké město bylo tak dlouho obléháno a nevzdalo se.

Na jaře se, samozřejmě, organizovaly brigády, bylo nutno čistit ulice, nicméně vyvázet smetí nebylo možno. Byli koně, představte si domácnosti ze dvou domů, 84 a 86, domovní správce IVAN DMITRIJEVIČ a pohůnek od koní, takové byly podmínky. Smetí tenkrát sváželi do zadních dvorů na velké hromady, které při zrušení blokády sahaly až po třetí patro, každopádně dál od míst, kde žili lidé. Byla tam taková prázdná zeď, a o tu se to opíralo. Much, samozřejmě, bylo strašné množství, co Vám mám povídat. A pak jsem pochopil, že s mouchami lze bojovat jenom tak, že se smetí odveze pryč, v tom je celé tajemství. Opravdu, po válce bylo všechno vyvezeno, očištěno a s mouchami jsme se rozloučili.

Pochopte, zmiňuji se o tom všem proto, že mám stále před očima všechny ty zadní dvory a to, jakým způsobem čistili ten dvůr. Nám rozdali takové sekáče, víte, na sekání ledu a také jsme sekali. Dospělí měli knížečky, kde se zapisovaly ty pracovní dny dobrovolné práce. Tedy, nebylo to dobrovolné, maminka mi potom ukázala tu knížečku se záznamy při čištění města a také na jeho nové výstavbě. Již po skončení války bylo nutno odpracovat určitý počet hodin měsíčně.

Zde je ještě jedna zajímavá věc: dostali jsme kousíček půdy, dohromady několik záhonů, snad čtyři, v Kolomjagach. To znamená, já bydlím v Ozerkach, to není daleko. A to je zajímavé, jaro, zasadili jsme zeleninu, v jakési chatrči jsme tam také bydleli. Odjeli jsme tam s maminkou a ještě několika rodinami. To snad lze považovat za daču, ne? (smích) S určitou dávkou ironie.

Našli jsme tam bezdomovce a umyli jsme je, bojovali se zavšivením, pálili jsme šatstvo a myli jsme je; desinfekční stanice, zdravotní péče, tím vším jsme prošli i my. Na záhonu všechno začalo růst a objevila se mrkvička a cibule. Hlavní bylo to, že nás nebombardovali a že nikdo nestřílel.

Dovolte, abych využil příležitost a abych řekl to, co mi právě přišlo na mysl. Asi před osmi lety jsem byl s jistou delegací v bývalém paláci maršála MANNERHEIMA. Je tady nedaleko, kdesi v rajónu ulice Povstání. Je napůl zrestaurovaný, nyní je tam nějaká organizace, která se snaží poskytovat prostory pro pořádání různých konferencí a tak

dále, avšak obytná část tohoto paláce (zachovaná), MANNERHEIMOVA pracovna, ložnice, knihovna, fotografie, jsou tak trochu památné.

MANNERHEIM byl důstojník ruské carské armády, oženil se tady a bylo zdůrazněno, že byl velkým ruským vlastencem a byl hrdý na ruský důstojnický sbor. A mne tak napadlo, že Finové přece nepřerušili tuto (spojovací) šíji. Němci z jihu dorazili do Šlisselburgu, neuvěřitelným způsobem nemohli jít dále o několik set metrů, nemohli obsadit Orešek, za to patří čest a sláva Orešku. Tím spíše po ledě.

Němci udělali svoje dílo, úplně uzavřeli blokádu z jihu, a kdyby tam ještě asi 20 kilometrů prošli Finové a přerušili by tuto Cestu života, znamenalo by to, že by došli přímo na severní břeh Něvy, takže by Leningrad neměl žádnou šanci na přežití.

Avšak MANNERHEIM to neudělal. Můj osobní názor je, že to neudělal schválně proto, že tohle město mu bylo drahé, že tahle země mu byla drahá, nechtěl je zničit, zejména tehdy, když HITLER řekl, že nevidí nutnost existence tohoto velkého sídliště.⁵

Myslím si, že to byla FÜHREROVA velká chyba. Nejdříve ale řekl Anglii, že ji srovná se zemí jako Coventry. V Anglii jsem byl mnohokrát a také jsem mluvil s očitými svědky a v muzeu je tam vytvořený protiletectký kryt z té doby a pořád se vysílá ten FÜHRERŮV projev a padání bomb a dokonce jejich výbuchy, tj. že se imituje situace, jakoby se člověk nacházel během náletu na Londýn v tom protiletectkém krytu.

Avšak právě on pomohl tímto svým projevem semknout národ – a samozřejmě obyvatelům Lenigradu také nezbývalo nic jiného, když už jim byla předpovězena záhuba. A mně se zdá, že MANNERHEIM si také řekl: „Ne, a ne!“. A opakují, oni (Finové) přišli po tu starou hranici a kvůli čemusi se tam zastavili. A mně se zdá, že tam byla již naše opevnění, hlavně tam směrem k jezeru Ladoga. Nyní jedeš – nu, což, je to bláznivý, mělký terén, který během zimy, jedna zima, druhá zima, promiňte, třetí zima – bylo možno úplně uzavřít. To znamená, že jsem absolutně přesvědčen, že toto udělali finští vedoucí představitelé schválně. Jak oni odolali nátlaku FÜHRERA, to už nevím.

Stručně řečeno, my jsme si tam již mnuli ruce, že budeme jíst mrkvičku. A mně bylo líto, že říkali, že se má mrkvička protřít. Čím více jí bylo, tím více se musela protřít a když se vytrhla maličká ven, jen tak chroupala v zubech.

A pak najednou přišel příkaz o tom, že všechny malé děti s matkami se mají vystěhovat do zázemí, do tzv. Velké země, aby nebyly na přítěž. A to již bylo léto roku 1942. To znamená, že se již žilo snadněji, byly malé zahrádky po celém Leningradu, no, a my, opakují, jsme dostali ty záhonky. Všechno rostlo. Síla života je veliká.

Stručně řečeno, nás naložili na nákladní auta a jeli jsme po Cestě života do přístavu. V přístavu byl samozřejmě zmatek a naložili nás na říční čluny. Říční člun vůbec nebyl určen pro přepravu osob, bylo to takové podpalubí obité železem, nahore vor, postavili tam žebřík, po žebříku jsme sešli dolů a všechny balíky a kufry naházeli shora, takže do poloviny zatarasili ten otvor. Nikdo je neukládal, zůstaly, jak byly.

Plujeme. Bouře, velké vlny na Ladožském jezeře, a najednou nálet. Znenadání křik: rozbombardovali předcházející člun nebo prám. Tehdy se všichni doslova zbláznili, začali se s křikem šplhat po těch kufrech na palubu. Námořníci si toho všimli, byl tam kulomet, na obranu toho bídného člunu. Vložil se do toho celý oddíl. Stručně řečeno, všechny zahnali zpátky, udělali to správně a otvor utěsnili. A tak jsme tam seděli, dokonce dýchání začalo být obtížné, byli jsme jako v ponorce.

Nicméně vzápětí bylo slyšet náraz kotevního lana, dojeli jsme, všechny nás vyložili ven, byli jsme v zázemí, ve Velké zemi.

⁵ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Ověřil jsem si to z jiných pramenů, které dokládají, že Finové pod vedením maršála MANNERHEIMA svým neoblomným postojem vůči HITLERŮVI fakticky zachránili Leningrad před dobytím. Když si to domyslíme, v konečném důsledku se zasloužili o porážku Německa v 2. světové válce.

První, co nám dali – na talířku nakrájenou zelenou cibulku, politou několika lžičkami smetany a kousíček chleba. Vycházeli jsme ven jen postupně a to bylo důležité. My jsme si vezli sebou jako vzácnost šicí stroj, který nám velmi silně pomohl v evakuaci přežít, a maminka byla užitečná. Ale neměli jsme žádné jiné opravdové cenné věci, chvála Bohu. Protože jistá rodina ... Oni se pořád kvůli něčemu hádali a to je dokonce bavilo. Bylo zde přímé nebezpečí a oni se dohadovali, že něco nevzali sebou: „Já jsem ti říkala, a ty jsi zapomněl...“ nějaké lžíce, nebo něco jiného. Stručně řečeno, podařilo se jim něco prodat a pak to přehnali a umřeli, od toho, že se najednou přejedli.

Otázka: A to lékaři neupozorňovali všechny, že nesmějí hned jíst?

Odpověď: Upozorňovali, upozorňovali. Avšak zdá se, že to trochu chápete. Samozřejmě, všechno se to říkalo. Ale zdaleka ne všichni lidé se dokážou ovládat. To bylo v řádu výdeje stravy, vydali to nebo ono a pak opět čekej na následující výdej. Ale takové epizody se uchovají v paměti.

Pak jsme jeli osmnáct hodin, maminka dostala příkaz nastoupit do dětského domova, do zapadlé vesnice Novošmakovo, je to pod stanicí Čerepanovo poblíž Novosibirsku. No, 18 hodin, jak ty hodiny uplynuly – zastavuje se vlak, „těplušky“ (vytápěné nákladní vagóny), vyspíme se a pak doslova čtyři hodiny stojí vlak. Byly tam kotle a my jsme chodili, sbírali roští, takové topivo pro všechny. Takže když jsem viděl film „Doktor Živago“, tam měli stejný kotel přímo v těplušce a pořád se kolébal, museli dávat pozor, aby nevyšplouchával, protože u nich byl přímo v těplušce.

U nás nebyl přímo v těplušce, a to bylo rozumné. Myslím si, že ve filmu to byla jednoduše taková filmařská metoda. Zde byly děti, i křik, i mrzáci, i žebráci. A tam se podělili s tím, kdo co měl, a pak na stanicích se měnilo to, co bylo, avšak mně se zdá, že lidé nám nosili brambory nebo jiné věci, protože vlak lidí jedoucích z Leningradu přitahoval pozornost lidí.

Když jsme tam přijeli, přidělili nám maličký dřevěný dům, opravdový sibiřský dům z tlustých prken. Takže jsme byli tam v tom dětském domově. Maminka tam byla coby učitelka a my jsme tam měli práva dětí v dětském domově s tou výjimkou, že jsme na noc, samozřejmě, přicházeli domů. Byla tam tajga, my jsme do ní chodili, byli tam i vlci i medvědi, potají jsme tam chodili a dospělým jsme o tom ani nic neříkali. Vlci tam přicházejí, potichoučku dojírají svoji kořist a my jsme tam ve dne chodili se podívat se, kolik z toho zvládli přes noc. Bylo tam také rybaření všeho druhu.

Pak jsem zažil první kino. Poprvé jsem viděl, jak lidé uviděli první letadlo. Víte, nad tajgou proletěl dvouplošník. Všichni křičí: „Běžte, pojdte se podívat!“ Hlavní je, že mu žehnají: „Holoubku, aby tě Pán ochraňoval!“ Jasně, že bez boží pomoci, v takové výši, no, vůbec, Bože, spas a zachraňuj (smích). A film přivezli, byla taková pomenší klubová místnost, uložili lavice, elektrina, samozřejmě, žádná, bylo dynamo. Kluci, kteří byli silnější, museli pořád točit a přitom se střídali. Když jenom trochu pomaleji, pak najednou „uuuu...“ – všechno se zastavuje. A všechno se začalo filmovým žurnálem. Plave si tam po vodě loď, parník, a najednou se ten parník otáčí a plave přímo do sálu. Lidé povyskakovali z lavic a opřeli se o zdi (smích), takový byl efekt v té tmě.

Takže vidíte, tomu se říká, dostat se do obrazu. Takže to bylo zajímavé. My jsme byli z města, dívali jsme se svrchu na to, jak reagují vesničané. Zmíním se o takové podrobnosti, moje maminka začala trochu propagovat podprsenku, protože tam vůbec nebyla – „Nač je to?“. Ona šila na šicím stroji šaty, především pro dětský domov. A pak přicházely objednávky. To nás podrželo, přinesli, dejme tomu, vejce, nebo hrnec medu, nebo dokonce hrnec maku, nebo něčeho jiného. Proto maminka byla taková populární s tím svým šicím strojkem značky Singer.

Stručně řečeno, přišel konec roku 1943 a otec píše, že cítí srdcem, že brzy přejdeme do ofenzivy. Mamince za její služby dali medaili za obranu Leningradu. Poslali o tom dokumenty a pozvánku. Tedy, ještě neukončila blokáda a otec nám poslal přes

vojenské velitelství pozvánku, coby vyznamenané obyvatelce Leningradu, proto jsme tam odjeli, bylo to v prosinci roku 1943. Přijeli jsme tedy do Moskvy. Nejdříve jsme odjeli z té vesnice, museli jsme jet na stanici 25 verst⁶, jak nám to říkali, v zimě, na sáních, v tajze, za svitu nedojedeš, takže pak ostatní jenom potmě. A opravdu, oči vlků svítily za námi a bylo slyšet jejich vytí. Dospělí občas šli pěšky. A mně nohy promrzly tak, že se trásly, chápete. Pak mi je strčili do trouby, no, pak lékaři řekli, že to také nebyla ta nejlepší varianta. Stručně řečeno, trouba takové pícky na dříví, všechno možné se tam peče a mně tam nasunuli nohy, no, od té doby nohy jsou moje slabina. V takových podmínkách jsme přijeli do Moskvy. V Moskvě jsme jeli metrem – to bylo zajímavé, pak jsme několik dní prožili u našich příbuzných, tedy u mé tety.

Bydleli jsme u ní několik dní a pak jsme se vybrali sem, po stejné železniční odbočce, která byla vybudována přes koridor po prolomení blokády. Bylo to tak, že jsme jeli velmi pomalu, aby se souprava netřásla, nehřmotila, – šel jsem podívat, na komíně lokomotivy byl příklop, aby nebylo vidět létat jiskry. Samozřejmě, všechno osvětlení bylo zakryto záclonami. A tak jsme se pomalu, mlčky, šeptem, prodírali přes spojovací šiji k Leningradu.

Nakonec jsme přijeli na Moskevské nádraží. Otec přijel s koňským povozem, jeli jsme po Něvském prospektu (Něvské třídě), úplně prázdném, od Moskevského nádraží až po Dům umění. Takže tam jsme dojeli. Bydleli jsme tam, otec v nemocnici blíže ke frontové linii, již ne v Inženýrském zámku. Vzal mě tam, byla to škola, budovy škol byly velmi populární pro umístění nemocnic. Bylo to opravdu pohodlné, chodbový systém.

A najednou rachot, střelba, a maminka se strašně polekala – přežili jsme blokádu, a nyní zahyneme... Avšak asi tak hodinu nebo více po této kanonádě, úplně ohlušující, snad z rozhlasu, sousedé přiběhli, jsme se dověděli, že to je naše dělostřelecká příprava na ofenzívu. Byla natolik mohutná, že se nedá srovnat s německými útoky ...

Pak všechny ty zbraně a sestřelená [německá] letadla byla vystavená v Ústředním parku kultury a oddechu. My kluci jsme tam zašli. Byla to děla ráže snad 45 cm, která byla původně postavena na Pulkovských výšinách. Nicméně ani tato děla nevydávala takový rachot. A tak tehdy, „Hurá!“ všichni začali skákat od radosti.

...

A pak byly oslavné salvy. Otci se podařilo přivést nás k sobě do nemocnice. Nemocnice stála na břehu řeky Něvy, salvy byly z bojových děl. Proto střely létaly velmi vysoko a doopravdy. A pak padaly se svištěním na zem, salvy byly opravdu sváteční. A já jsem se přitom vylekal – bál jsem se, že mi nějaká spadne na hlavu. Avšak otec byl pryč s útočícím vojskem, takže jsme ho již neviděli až do podzimu roku 1945.

Já jsem pak nastoupil do školy. Letní hřiště v Paláci pionýrů sloužilo jako pionýrský tábor, také nás tam trochu krmili. Ale měli jsme hlad, takže jsme sbírali klásky. Naštěstí nás za to nepotrestali. Až potom jsme si uvědomili, že bychom za to mohli slíznout výprask. A pak jsme si hráli s náboji, které byly všude, zvláště za hranicí té obranné linie, kde se nyní nachází památník obráncům Leningradu, na Moskevském prospektu, na Náměstí vítězství.

Otázka: A setkali jste se s lidmi, kteří neodjeli z Leningradu a prožili tam celou blokádu?

Odpověď: Samozřejmě, setkal jsem se, i v práci a byli to i naši sousedé. O mém otci ani nemluvě. No, řeknu vám, jak to bylo. Já jsem byl malý kluk, ale ti, kdo byli starší, kteří v té době měli projít pubertou, nezřídka jí neprošli, měli problémy. Nebo vůbec u chlapců a mužů se pak vyskytovala neplodnost, nebo vůbec pak nemohli mít rodinu ...

⁶ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): versta = 1,06 km, tudíž: cca 26,5 km.

Znám několik takových případů. Právě dospívající kluci té doby. Máme takříkajíc něco jako klub, pracoval jsem v LETI (Leningradském elektrotechnickém institutu), každý rok jsme se scházeli v ten den, pořádali jsme takové posezení u čaje, někteří přinesli lahvičku.

Otázka: Na výročí prolomení blokády?

Odpověď: Samozřejmě, na výročí prolomení blokády. Vyměňovali jsme si zážitky a připínali vyznamenání, takže mnoho je známé z vyprávění očitých svědků. Avšak důležité bylo přežít tu první zimu.

Otázka: Vzpomínáte si na museum, které bylo po prolomení blokády v Solné uličce?

Odpověď: Samozřejmě si vzpomínám. My jsme tam rádi chodili do Solné uličky. Tam to všechno bylo pod ohromnou kupolí, pod kterou viselo opravdové letadlo. Byla tam hromada přileb; kdysi namaloval VEREŠČAGIN svůj obraz „Apoteóza války“ s hromadou lebek, nyní tam byla hromada německých přileb. Byla tam rovněž překrásná dioráma. Přičemž malebné bylo celé pozadí a byly tam reálné předměty, trofejní zbraně.

To vyvolávalo ohromný dojem a nevěděli jsme, proč to úplně zlikvidovali. Zůstal jenom kousíček chleba ve vitrině v Museu Leningradu, jenom tak-tak. No, samozřejmě, to bylo spojeno s „Leningradskou aférou“. U nás ve třídě byli někteří, kteří pracovali v administrativě a jejich matky se bály nočního zaklepání na dveře. No, chvála Bohu, nestalo se tak.

Otázka: Co si myslíte, je důležité, aby se zachovala památka blokády?

Odpověď: Myslím si, že je to rozhodně důležité. Již jsem řekl, že to je posláním těch, kdo zůstali. Ale každý má svůj vlastní díl, někdo za náprstek, někdo celý džbán, jak se to také říká v posvátném textu. Jestliže jsi ty naplnil svůj náprstek téměř úplně, je tvůj výsledek větší, než toho, kdo svůj džbán naplnil jenom na dně. To je zřejmé, komu je dáno více, od toho se také více požaduje. Proto ten, kdo přežil blokádu, nemůže jenom jednoduše žít, nebo jenom jednoduše bruchet: „No, bylo, jak bylo, a nyní je všechno nanic.“

Mně se zdá, že je nutné reálně konat. Samozřejmě začít ve vlastní rodině a mezi sousedy, dávat příklad, že ses nesnížil k tomu, abys libovolnými prostředky vytráskal peníze.

Chodívám do společnosti „blokádníků“ a mně tam řekli: „Jaké máte potřeby, co potřebujete? My nemůžeme udělat mnoho, ale Vy zde můžete nechat žádost.“ Já říkám: „Ale, bratři, kvůli tomu jsem sem nepřišel, chci se zeptat, zda někam chodíváte vyprávět své příběhy?“ „Ale ne, nikam nechodíme, ani nás nikdo nikde neposlouchá, nikdo nezve, jen s tou výjimkou, když je v nějaké škole muzeum. A my se zabýváme snahou dostat něco, léky a ostatní věci.“ Pak jsem řekl, no dobře, já si zatím, chvála Bohu, poradím sám. Víte, posláním „blokádníků“ vidím především v zachování a rozmnožení duchovnosti v širokém ponímání.

(Překlad z ruštiny do češtiny: JOZEF TOMAŠČIN. Jazyková korektura českého textu VÁCLAV HUBIČKA a JANA SOMOGYIOVÁ, vnučka VÁCLAVA HUBIČKY.)

HLAVNÍHO MENU

<---

ZPĚT

DO

--->

MENU ROČNÍKU B

19. 07. 2011

Vzpomínky Vadima NOMOKONOVA na život a studium v Poděbradech

Úvod. Měl jsem velké štěstí, že jsem měl dvě radostná studentská období: dva a půl roku v Leningradě a tři roky v Poděbradech. Díky tomu jsem dostal dostatečné vzdělání, procítil jsem život v obou našich zemích a získal jsem mnoho dobrých přátel z obou stran. Doposud se setkává moje ruská skupina v Sankt-Peterburgu a ještě mnohem pravidelněji se uskutečňují setkání spolužáků v Poděbradech (třebaže po ukončení studia jsem tam mohl přijet jenom jednou). Studium nebylo snadné, avšak všechno úsilí se vyplatilo.

Přijetí ke studiu v LETI (Leningradskij techničeskij institut)⁷. V roce 1954 jsem ukončil střední školu, ve které byl hlavním předmětem anglický jazyk. Protože jsem měl stříbrnou medaili (na „dvojku“ jsem udělal jenom jednu zkoušku – písemku z ruského jazyka), proto mne do institutu přijali bez přijímacích zkoušek. Byl to Leningradský elektrotechnický institut (LETI) V. I. ULJANOVA – radiotechnická fakulta. (Institut si to doopravdy zasloužil, protože „vůdce proletariátu“ v jeho budově vedl ilegální kroužek a dokonce tam zůstával přes noc, schovával se v tajném pokoji, jehož dveře byly ukryté za tabulí v posluchárně.)

Možnost jít studovat do socialistické země. Přišlo září roku 1956 – byl jsem ve třetím ročníku institutu – a v naší zemi bylo politické uvolnění, známé jako „obleva“. CHRUŠČOV převzal moc po smrti tyrana, rozhodl se „oslabit zastávce tvrdé linie“, změkčit politická omezení uvnitř země a vést zahraniční politiku „uvolnění napětí“ a „mírového soužití“. On sám začal jezdit na návštěvy do různých zemí a dovolil dělat to i některým jiným lidem. Konkrétně byl přijat program výměny studentů mezi SSSR a různými socialistickými zeměmi.

Jednou jsem zaspal a přišel jsem do institutu až na druhou hodinu přednášek. O přestávce mi můj přítel řekl, že je možné podat přihlášky na pokračování studia v Polsku. O následující přestávce jsem utíkal na děkanát, kde jsem se zajímal, jak a komu se má předložit taková přihláška. Děkan řekl, že on sám na začátku první přednášky nás o tom informoval v posluchárně a že jsem raději měl přijít včas na přednášku. On mne ještě ani neviděl, protože jsem se učil velmi dobře (tři první zkoušky zkouškového období jsem složil na „výbornou“ a při čtvrté jsem dostal dvojku). Přesto ale zapsal moje příjmení do seznamu žadatelů.

V průběhu posuzování kandidatur na vycestování do zahraničí se tento seznam postupně zkracoval: jednoho vyškrtli, protože byl Žid, druhého za to, že žil v německé okupaci (ve věku 6 let), jiní stáhli své přihlášky sami, aby „nekazili svůj životopis bytem v zahraničí“. Takže jsme zůstali jenom tři: VOLODA SOLONNIKOV, VOLODA GALKIN (oba ze čtvrtého ročníku) a já. Řekli nám, abychom přerušili studium a seznamovali se s materiály o Polsku a s polským jazykem.

Avšak brzy došlo v Poznani ke studentským demonstracím, takže bylo rozhodnuto neposílat sovětské studenty do Polska. Začali jsme dohánět vynechané studium, ukončili jsme zimní zkouškové období a už jsme zapomněli na plánovanou cestu do zahraničí. Začal se nový semestr, když nám najednou v polovině února 1957 řekli, že musíme ihned (za jeden den) jet do Moskvy a potom na studium do Československa. V Moskvě jsme strávili několik dní, během nichž nás podrobně instruovali o tom, jak máme žít v jiné zemi, co „tam lze a co nelze“. Jenom na cestu do Československa se tam sešlo asi čtyřicet studentů z různých měst. Tak se k naší skupině „radiotechniků“ připojili studenti z města Gorkij (nyní Nižný Novgorod) ALEXANDR SIZMIN a VALENTINA KALINIČENKO. Piší o tom tak podrobně proto, že studium v Československu (podobně jako mnoho jiných věcí v mém životě) se uskutečnilo díky shodě mnohých faktorů – jako kdyby mne byl někdo vedl životem.

⁷ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Leningradská vysoká škola technická.

Vrchnosti bylo jasno, že vyslat nás do zahraničí v tom ubohém oděvu, který jsme měli na sobě by bylo poškozením prestiže naší země. Proto nás všechny přivezli do suterénu Ústředního obchodního domu hlavního města (CUM) a dali nám každému právo vybrat si oblečení za 3.000 rublů, což představovalo tři měsíční výdělky mladého inženýra. Ale nějaký zvláštní výběr tam nebyl: například, kabát tam byl jenom jedné fáze – na přechodné období (jarník) se širokým plátěným opaskem. Ještě dobře, že byly různé barvy. Tak jsme odjeli do Prahy: téměř ve stejných kabátech, oblecích, košilích a dokonce kloboucích. (Klobouky byly zbytečné a my jsme je potom nenosili.)

První dny v Poděbradech. Na naší „slaboproudou“ fakultu Českého vysokého učení technického (ČVUT) jsme přijeli v pátek, pokud si pamatuji, bylo to 23. února na Den Sovětské armády, který se tenkrát všeobecně oslavoval coby „den mužů“ (podobně jako „den žen“ 8. března). Pokoje na koleji byly pro dva a my jsme, samozřejmě, vyjádřili přání bydlet spolu s českými studenty. Ke mně přišel VENANC WALDER a navrhl mi bydlet ve společném pokoji: „Já ti budu pomáhat s učením českého jazyka a ty pomůžeš mně zlepšit moji ruštinu.“ Jsem vděčný Venancovi za to, že si mne vybral, protože jsme prožili ty tři roky velmi dobře, takřikajíc jako jedna duše. Jestli si dobře pamatuji, VOLODA GALKIN se nastěhoval k HEŘMANOVI MANNOVI, SAŠA SIZMIN bydlel s MIROSLAVEM HUČKOU a Valentina s Korejkou SIN DON CHI. Vladimíry jsme rozlišovali podle postavy: SOLONNIKOV byl „velký“, GALKIN „malý“.

Vzpomínám si, že další den ráno jsme již hráli volejbal a seznámili jsme se se studenty. Ihned vynikli dobrou hrou LI GEN ZUN a SYLVA PRUNĚŘOVÁ. A večer byl kulturní ples, což pro nás bylo neobvyklé, protože na našich vysokých školách byly jenom taneční večírky o svátcích, které nepředpokládaly zvláštní pravidla. A zde byla dosti přísná „pravidla oblečení“: chlapi černý večerní oblek, černé polobotky, bílá košile, motýlek a bílé rukavice; dívky: překrásné večerní šaty se širokými sukněmi. My jsme nic takového neměli, přesto nás „omluvili napoprvé“ a pustili nás na ples. Dojem byl ohromný: ti, které jsme předtím uviděli v každodenním oděvu se změnili na opravdové „dámy a kavalíry“. Bylo tam velmi pěkně a veselo. Tam jsem si osvojil jednoduchou myšlenku: na to, aby byl svátek, nutno vyjít ven z rámce obyčejného a navyknutého (ale v mezích rozumného a v rámci slušnosti).

Začátek studia. V pondělí jsme šli na vyučování. Navrhli nám, abychom se v průběhu prvního roku zabývali jenom českým jazykem (jak to bylo obvyklé) a potom abychom pokračovali ve studiu a ukončili ho o rok později než naši spolužáci v Leninogradě. Oba Volodové se rozhodli opakovat studium třetího ročníku (protože byl rozdíl v předmětech a navíc dva roky, které jim zůstávaly, byly málo na to, aby si osvojili jazyk i předměty). Avšak my jsme se rozhodli pokračovat ve studiu třetího ročníku současně se studiem jazyka, abychom neztratili rok. Toto způsobilo, že se studium stalo náročnějším, protože nehledě na příslušnost k téže jazykové skupině český jazyk v odborném používání je pro nás úplně cizím jazykem. Abychom se naučili nová slova a skloňování, připínali jsme na desku nad postelí zápisky s těmito slovy, abychom je viděli častěji. Avšak hlavní věc byla v tom, že jsme měli velmi moudrou a milou učitelku – KVĚTU PŘIBYLOVOU a také to, že nám pomáhali všichni kolem nás.

Abychom více komunikovali ne mezi sebou, ale s druhými studenty, každý z nás se zapsal do jiného studijního kroužku. Zvládnout jazykové problémy mi nezřídka pomáhala moje dosti dobrá znalost anglického jazyka. Když jsem se za rok podíval na naše první konspekty lekcí, nevypadaly velmi srozumitelně, přesto jsme všechny zkoušky složili docela úspěšně – opět díky pomoci a podpoře ze strany studentů a trpělivosti ze strany vyučujících.

Na začátku jsme šli také na vyučování vojenské přípravy: tam se vyučovalo zařízení sovětské výroby vyřazené z výzbroje s názvem PUAZO (Pribory upravlenija zenitnym ognom = Zařízení pro řízení palby na obloze). Avšak do následující vyučovací hodiny se vyjasnilo, že my coby cizinci se nesmíme učit takové věci. Proto jsme získali jeden volný den v týdnu, který jsme využívali na oddech i na přípravu na vyučování.

O „politických otázkách“. Vzpomínám si, že byl organizován večer setkání s námi, sovětskými studenty, přičemž na pozvánkách byl zobrazen Rus v holínkách a s čepicí ušankou na hlavě. Vysvětlilo se, že od doby ukončení války v Československu neviděli lidi z SSSR – železná opona (také mezi našimi zeměmi) byla pevná, přesto, že se oficiálně propagovalo „přátelství mezi národy“. Podotýkám, že na cestě vlakem do Prahy jsme se dali do rozhovoru s jedním americkým korespondentem, který jel s námi v sousedním kupé. Po tomto rozhovoru k nám přišel do kupé vlakvedoucí a začal se nás vyptávat, o čem byl rozhovor. My jsme řekli, že jsme dokazovali přednosti socialismu, vyprávěli jsme o krásném životě lidí v naší zemi a přátelském vztahu k jiným národům (a dělali jsme to velmi upřímně: za prvé, měli jsme v sobě oduševnění a nadšení, a za druhé, neměli jsme s čím porovnat náš život). Vlakvedoucí nám odvětil, že na vedení takových rozhovorů jsou u nás speciální lidé, ale my to nesmíme dělat a s tím Američanem již nemáme více rozmlouvat. Na moji otázku o tom, komu je dovoleno vést rozhovory s cizincem, on jmenoval, například, NIKOLAJE TICHONOVA, předsedu Svazu sovětských spisovatelů.

Tehdy po krutém režimu naši lidé skutečně pocítili první maličký doušek svobody, takže my jsme nebyli „politicky aktivní“. Ti studenti, kteří žili v Praze, museli chodit na schůze (komsomolské a stranické), které se konaly na sovětském velvyslanectví; avšak my jsme byli od toho osvobozeni. Během tří let studia představitelé velvyslanectví k nám přijeli dvakrát, o čemž se zmíním později. Přesto však měla mít nad námi dohled soudružka z výboru KSC – nějaká tlustá paní v středním věku (snad si ALFRED DELONG pamatuje její jméno). Jednou k nám přišla na kolej, shromáždila nás na jednom pokoji a začala nám vytýkat, že jsme se nechovali správně v prvomájovém průvodu. Šlo o to, že doprostřed průvodu přišel jeden z aktivistů KSC a čas od času vykřikoval hesla, která měli opakovat ti, co byli nablízku. Nám se to zdálo neobvyklé a nemístné a chechtali jsme se tomu (tenkrát u nás lidé v průvodech projevovali svoji oddanost socialismu zcela upřímně i bez takových „povzbuzujících“ metod). Soudružka nás za to kritizovala a vyzývala nás, abychom dávali příklad politicky správného jednání. Avšak my jsme dobře nechápali její kritická slova a proto jsme ani nepochopili, co vlastně po nás chce – jazykový problém!

V té době se straničtí funkcionáři snažili prokazovat svoji mimořádnou „oddanost věci strany“, takže dokonce vyvěšovali plakáty „Sověťští lidé náš vzor!“, „Sovětská žena náš vzor!“. V Poděbradech chtěli vyvěsit plakát „Sovětský student náš vzor!“, ale my jsme rozhodně byli proti tomu, takže k tomu nedošlo. My jsme v žádném případě nebyli proti socialismu, jak jsme ho tenkrát chápali, avšak byli jsme proti natolik přehnaným a nepřírozeným způsobům, které podle našeho názoru mohly věci jenom uškodit.

O zvláštnostech studia. Nutno říct následující: mělo se za to, že se neučíme jednoduše jenom pro sebe, nýbrž také plníme společenské poslání coby představitelé „velkého Sovětského svazu“. Proto jsme konkrétně měli za povinnost učit se jenom na „jedničku“ a „dvojku“, za „trojku“ u zkoušek se sověťští studenti posílali domů (s nepříjemnými následky), protože nepotvrdili do nich vkládanou vysokou důvěru. Toto udělali jednomu ze sovětských studentů studujících v Praze. Proto jsme museli studovat učební látku velmi důkladně, „do rezervy“, třebaže zkouška je do určité míry loterie a nelze si zaručit úplný úspěch.

Mně se přihodilo následující: Na zkoušce z předmětu „Přijímače“, který přednášel profesor JOSEF STRÁNSKÝ⁸, jsem dostal otázku o výpočtu parametrů vstupních obvodů. Tam bylo nutno psát dosti složité rovnice, popisující ekvivalentní schéma zapojení a pak je zjednodušit, přičemž se zanedbají nepodstatné prvky schématu. Bohužel, učební látka byla složitá, úplně jasno jsem v ní neměl a zanedbal jsem to, co jsem

⁸ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Kolega VÁCLAV HUBIČKA správně upozorňuje, že předmět „Přijímače“ nás učil Prof. Ing. JOSEF EICHLER, CSc. Je možné, že kolega VADIM NOMOKONOV měl na mysli předmět „Radiotechnika“, který nás učil Prof. Ing. JOSEF STRÁNSKÝ, Dr.Sc.

měl. Nejdříve si mé výpočty prohlédl asistent, dal mi na srozuměnou, že jsou tam chyby, ale přesto mne poslal k profesorovi. Profesor zkontroloval moje výpočty a dal mi spásonosný návrh: „Já vám nyní nedám známku, raději přijďte ještě jednou pozítří“. Nevím, zda pochopil, že špatná známka velmi zkomplikuje můj život, ale velmi jsem se potěšil tomuto obratu věcí. Za dva dny jsem se všechno důkladně naučil a úspěšně jsem složil zkoušku, ale i tak ten moment neúspěchu byl reálně tíživý.

Sportovní aktivity. Dosti často, když jsem se vrátil z vyučování, ulehl jsem ke spánku a probudil jsem se od úderů míče na volejbalovém hřišti, které bylo přímo pod okny koleje. Musel jsem se rychle obléknout, abych se zapojil do prvního zápasu. Hráli se zanícením, avšak vesele a přátelsky.

Velký význam mělo lyžování. Všichni studenti museli absolvovat trénink na horách (v okolí Sněžky, nejvyšší hory v Česku) a pak získat zápočet. Mně se to podařilo ne právě nejlépe – stěží jsem zvládl plynulé otáčky, avšak zápočet jsem přece jen dostal. Náš „velký“ Volodě měl v oblibě lyžování ještě v Leningradě (u nás jsou pahorky v předměstských čtvrtích) a byl dokonce členem fakultního reprezentačního družstva. Jednou toto družstvo odjelo závodit a do kompletního počtu potřebovali jednoho člověka jako náhradníka. Pozvali mne a já jsem souhlasil, přestože zvládnout tuto trasu bych, samozřejmě, nedokázal. Zúčastnil jsem se na sestavení družstva, a když jsem se dočkal začátku závodu, odešel jsem stranou a začal jsem lyžovat, jak jsem uměl. Protože jsem se po sjezdových trasách nemohl spouštět, začal jsem se spouštět po zasněžené mýtině, která vedla přímo pod elektrickým vedením. Někde uprostřed cesty lyže uvázla ve sněhu, hodilo mne to do strany a poranil jsem si kotníkově-holenní kloub (tenkrát se lyže připínaly úplně pevně pomocí kožených řemínků). Přemáhaje bolest jsem pomalu sešel dolů a ocitl jsem se v lázeňském městě Františkovy Lázně, kde jsem uviděl mnoho dospělých a dětí na invalidních vozíčkách – tam se léčili ti, koho bolely klouby, nebo měli problémy s páteří.

Problém s kotníkem mi zůstal na celý život, přestože jsem chodil na turistické pochody a dokonce jsem lyžoval na svahu Elbrusu na Kavkazu. Lékař řekl, že denně musím udělat minimálně tisíc pohybů kotníkově-holenním kloubem, abych si zachoval pohyblivost tohoto kloubu (což jsem nucen dělat až doposud). Lze si z toho vzít poučení: neměl jsem se tenkrát přihlásit za náhradníka na ten závod!

Druhým velmi zajímavým sportem bylo horolezectví. Když mne poprvé vzali na skály do Českého ráje, zdálo se mi, že nelze vylézt na žádnou z nich. Ale nakonec jsem zdolal dvojku, trojku a nakonec jednu čtyřku. Nutno říci, že v té době jsem měl manželku a dokonce malou dcerku; ony mne proto všemožně chránily od nebezpečí a pouštěly na skálu jenom s horním jištěním (navíc proto, aby nevznikl mezinárodní incident). Stalo se i to, že dvakrát jsem se odtrhnul a visel na laně. Jednou mne udržel HERMAN MANN a podruhé „velký“ Volodě: věčný dík jim za to! Nešťastné případy se staly i druhým – po absolvování vysoké školy se zabil JOSEF KUBÁT, pěkný, silný a dobrý chlapec.

Jednou mne pozval FRANTIŠEK DEUTSCH, abych jel na skály spolu s ním na motocyklu. Když jsme vylezli do poloviny vysoké skály, přišly dvě dívky a začaly s námi mile rozmlouvat. Po rozhovoru jsme vylezli výše a nějaký čas jsme mohli vidět jenom jednu dívku. Pak ony odešly, a když přišel čas, abychom se spustili dolů (a to se dělá jenom na laně), ukázalo se, že lano je zamazané nějakým svinstvím. A když jsme se snažili vrátit se domů, zjistili jsme, že nám vybil akumulátor! Musel jsem tlačit motocykl, aby naskočil motor – a to po každé zastávce na křižovatkách ve městech po cestě. Ale my jsme to všechno brali s humorem. Jenomže Franta měl rád rychlou jízdu (nad 100 km/hod) a zabil se brzy po skončení našeho studia.

Bruslení. Když jsme se vrátili z letních prázdnin, přivezli jsme si své brusle, a pak právě přišla tuhá zima. Labe zamrzlo, když nebylo sněhu, ani větru, takže vznikl hladký povrch na velkou vzdálenost. Bylo velmi příjemné hnát se ze všech sil, ale v zimě v dalších letech k tomu již nedošlo.

Umění. Jezdili jsme do Prahy do opery – byly tam laciné vstupenky na stání, přitom nikoliv na nejvyšším poschodí, nýbrž dole, nedaleko jeviště a dokonce tam byla zábradlí, o která jsme se mohli opřít. Každý rok se organizoval festival „Pražské jaro“ – velký dojem na nás udělali bulharští zpěváci GJAUROV a UZUNOV (bas a baryton).

Když jsme byli na praxi v závodě Tesla Bratislava, náš vedoucí, DR. JAROCH, nás vzal s sebou na návštěvu ke spisovateli LADISLAVOVI MŇAČKOVI, který nás pohostil čajem a čajovým pečivem a zajímavým rozhovorem o tehdejší životě a o možné budoucnosti. Bohužel, my jsme se velmi ostýchali a málo jsme mohli říct jemu, přesto, že na nás působil dojem otevřeného a slušného člověka. Ve skutečnosti on jako disident odjel z ČSSR během nešťastných událostí roku 1968.

Jednou byl velmi úrodný rok na třešně – my jsme pro ně dokonce lezli na stromy, které rostly podél cesty (stejně z nich nikdo nic nesbíral). Jednou jsme jedli třešně na lavičce v parku a všimli jsme si člověka, který se podobal na ARKADIJE RAJKINA – našeho vynikajícího satirika a humoristu. Ukázalo se, že je to doopravdy on a seznámili jsme se s ním. Přijel do Poděbrad na celý měsíc spolu s manželkou – léčil si srdce, které mu začalo slábnout v důsledku zlostných intrik, které naše úřady často vykonstruovaly proti němu a jeho divadlu. On nás několikrát pozval k sobě na pokoj, ukázal nám některé humoristické scénky a pozoroval naši reakci. A jeho manželka RAISA MARKOVNA ROMA nám četla své nové povídky. On mne vzal s sebou, když navštívil v Praze spisovatele a překladatele FIALU – tam rovněž byl zajímavý rozhovor.

O studentském životě. Měli jsme velmi bohatý a pestrý život, to znamená obvyklý (a úplně pozitivní) studentský život. Na fakultě se učili studenti z mnohých zemí: Bulharska, Řecka (ti odešli ze své země spolu se zbytky protivládňích povstalců a byli přijati v socialistických zemích včetně SSSR – u nás je umístili poblíž Taškentu), Albánie (odkud byla jedna sympatická dívka jménem Afrodita, neboli jednoduše Dita), ze Severní Koreje, Egypta (ten v té době udržoval velmi blízké vztahy se socialistickým táborem: SSSR budoval Asuánskou přehradu a vodní elektrárnu). Tehdy působil Mezinárodní svaz studentstva pod záštitou SSSR, a my jsme se stali jeho členy. Vedení fakulty často organizovalo exkurze pro zahraniční studenty exkurze. Tak jsme navštívili Plzeň, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Kutnou Horu, České Švýcarsko, Tábor, navštívili jsme zámky Karlštejn, Hlubokou a mnohé jiné. Všechno toto v nás vyvolalo ohromný dojem, zaseló lásku k vašemu i našemu milému Československu, rozšířilo náš obzor a upevnilo přátelství mezi studenty.

Žili jsme opravdu velmi družně – nebyla žádná diskriminace. Tyto upřímné dobré vztahy se poněkud narušily jenom během mistrovství světa v hokeji: každý fandil svému reprezentačnímu družstvu a to doopravdy velmi vášnivě. (V paměti mi zůstala jména hráčů: TREGUBOV, SOLOGUBOV, ...). Seděli jsme spolu v pokoji, kde byl televizor, a hlasitě jsme komentovali peripetie zápasů. Jednou po zápase nám někdo namatlal dveře pokoje, kde jsme bydleli s Venancem, zubní pastou. Někteří kolemjdoucí nám také kopali do dveří. Dávno jsem pochopil, že se mělo reagovat klidněji – vždyť je to jenom sport, a v něm se může stát cokoli. COUBERTIN hned na začátku zdůrazňoval: „Ó, sporte! Ty jsi mír!“ Je špatné, že se současní fanoušci změnili na „fanatiky“ a občas se chovají nedůstojným způsobem.

Naučili jsme se vždy jednu písničku z každého z představených jazyků (včetně arabštiny) takže během autobusových výletů každý zpíval nejenom své národní písně, ale i ten mezinárodní výběr. Tyto písně jsem si ještě dlouho pamatoval a zpíval si je pro sebe.

Samozřejmě, naučili jsme se hodně českých, moravských a slovenských písní (za to patří můj dík mému příteli Venancovi) a často jsme si je zpívali, když jsme se sešli na oslavy narozenin a jiné svátky. Pro jednu píseň, „Písničku o cestáři“, jsem navrhl ruskou variantu slov:

Песенка о дорожном работнике

У дороги до Прашии
Молодой работник жил. (два раза)
И там он камни разбивал, (два раза)
И дорогу исправлял.

Проезжала панночка
В золотой колясочке. (два раза)
И говорит ему она, (два раза)
Что работа тяжёла.

Паренёк сказал в ответ:
«Здесь другой работы нет. (два раза)
Но если бы я паном был, (два раза)
То бы камни не дробил».

Písnička o cestáři

*Při cestě do Prášil
mladý dělník žil (2x)
a tam on kameny roztloukal (2x)
a cestu opravoval.*

*Projížděla kolem slečinka
v zlatém kočáře (2x)
a říká mu (2x),
že práce je těžká.*

*Mládenec jí odpověděl:
“Zde není jiná práce. (2x)
Ale kdybych já byl pánem (2x),
Neroztloukal bych kameny.”⁹*

Velmi rád vzpomínám na Štědrý večer, který organizovala administrativa fakulty pro studenty, kteří zůstali na koleji: všichni jsme seděli u jednoho velkého, pěkně vyzdobeného stolu, pracovníci jídelny obsluhovali jako číšníci. Podávala se dvě hlavní jídla (masité a rybí), chutný zákusek a každý dostal lahvičku vína. Pocitili jsme účinek šlechetného pravidla, že v ten večer se nikdo nesmí cítit osamělým, ale má se těšit a veselit.

Pamatuji si na poučení pro studenty o zdravém způsobu života, které bylo předvedeno na divadle a kde vystupoval lékař, psycholog a právník. Na přímý dotaz o tom, kdy je načase, aby dívka navázala intimní styk, byla daná zajímavá odpověď: jestliže je před tebou otázka „je načase, nebo není načase“, znamená to přesně „není načase“; a když taková otázka již nebude, všechno se vyřeší přirozeným způsobem.

Avšak nebylo jenom přátelství, vyskytla se i láska. Zvláště vážná věc se stala v Praze: jeden ze sovětských studentů se zamiloval do slovenské dívky, a tak přišli na naše velvyslanectví kvůli jejich svatbě. Avšak všechny oficiální osoby byly proti takové mezinárodní svatbě, všemožně to oběma rozmlouvali, přičemž vyhrožovaly tomu studentovi, že ho bezodkladně pošlou zpátky do Sovětského svazu, a nakonec jejich vztah rozbily. Čas osobní svobody a lidských práv ještě nepřišel...

U nás v Poděbradech se stalo následující. „Malý“ Volod'a si zlomil nohu, když byl na skalách, a s nohou v sádře ho na měsíc poslali do nejbližší nemocnice. Tam se o něho velmi zajímala jedna zdravotní sestra (a on byl opravdu milý a pěkný chlapec). Avšak Volod'a její city neopětoval, a když se vyléčil, vrátil se do Poděbrad, jako by se nic nestalo. Byly ještě některé momenty podobného druhu, ale pomlčím o nich.

⁹ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Můj doslovný překlad z ruštiny do češtiny v próze.

Pokud se týče mne samého, žádné problémy nevznikaly: zaprvé, tehdy byl jsem krátce ženatý a opravdu jsem byl rozhodnut zachovávat věrnost, zadruhé, všichni o tom věděli a starali se o moji věrnost, jak jenom mohli, zatřetí, dvakrát ročně jsem jezdil domů na prázdniny. Vizum dávali na měsíc během zimních prázdnin a na tři měsíce v létě, takže jsem pokaždé skládal zkoušky poněkud dříve a vracel jsem se poněkud později – třetinu roku jsem strávil s manželkou a dcerkou doma (narodila se 24. srpna 1957, když jsem byl doma na prázdninách).

Na tancovačky jsem chodil s Mařenkou, veselou studentkou s okrouhlou tváří z nižšího ročníku – ona tehdy neměla žádného chlapce. Potom se vdala za LADISLAVA KAIZERA, narodily se jim dvě děti – byl jsem u nich na návštěvě, když jsem přijel s delegací v roce 1969 a pak jsme si dopisovali.

O finanční stránce života. Dostávali jsme stipendium od státu – 1050 korun měsíčně, což se rovnalo platu asistenta. To bylo úplně postačující pro dobré živobytí, ale já jsem zvláště šetřil, aby mi zůstaly na cestu domů a na nakoupení věcí pro manželku, dítě a příbuzné, a také na prodej. Se zbožím to bylo v Sovětském svazu dosti špatné (všechny výdaje šly na zbrojení), takže košile, blůzky, vlněné výrobky a obuv československé výroby se dobře prodávaly. Takovým způsobem se uskutečňovala určitá finanční podpora rodině, což by nebylo možné, kdybych neodjel do Československa.

Obhajoba diplomové práce. Na diplomové práci jsem pracoval na naší fakultě, mým vedoucím byl velmi slavný asistent PODLEŠÁK, téma spočívalo ve vytvoření generátoru nanosekundových impulsů. Impulsy se generovaly, ale uvidět je bez zkrvení nebylo možné: neexistoval dostatečně širokopásmový osciloskop. A pak přišla obhajoba. V ten den se mnou obhajovalo diplomovou práci osm dalších lidí, přičemž já byl poslední. A hle, když ukončil obhajobu předposlední, vyšel ven tajemník a řekl, že členové komise se unavili a proto je moje obhajoba přeložena na zítra ráno. Přijal jsem tuto zprávu dosti klidně, přestože jsem byl trošku nervózní. Když jsem o tom řekl na koleji, nechtěli mi věřit a tvrdili, že jsem to samozřejmě obhájil, dokonce na „výbornou“. Moje námitky vůbec nebrali do úvahy a musel jsem jít na kávu, abych šel se oslavovat se všemi, kdo v ten den úspěšně složili obhajoby.

Podvolil jsem se všeobecné náladě a oddal jsem se pocitu, že obhajobu mám již za sebou, úplně jsem se uvolnil a rozveselil se. Ráno jsem šel na zasedání zkušební komise téměř bez vzrušení. Obhajoba proběhla úspěšně a nakonec jsem dostal „červený“ diplom.

Na závěr byly všeobecné oslavy v Poděbradech se žertovným fotbalovým zápasem a písněmi, ale toto všechno je podrobně popsáno ve vzpomínkách našich spolužáků. Rozloučil jsem se všemi velmi mile a odjel jsem domů k rodině, ani jsem nepočkal na slavnostní udělování diplomů.

V Leningradě jsem dostal umístěnku do mého „rodného“ LETI na katedru radiových systémů, kde jsem pracoval více než třicet let (do roku 1992, kdy jsem na vlastní žádost odešel pracovat z technické oblasti do humanitní), ze začátku jako inženýr, potom asistent, samostatný přednášející a od roku 1969 jsem se stal docentem. Přednášel jsem předměty „Impulsní technika“, „Radiolokační a radionavigační systémy“, „Spolehlivost radiových systémů“, „Používání číslicových zařízení“, „Používání mikropočítačů na zpracování informací“. Vztahy se studenty byly dobré, a dodnes se setkávám s některými z nich. Neměl jsem rád jenom samotnou nutnost dávat známky, protože zde nelze být úplně objektivní a přesný, ale velmi dobře jsem věděl, že zaozkrouhlení známky může být jenom na prospěch studenta, protože přednášející z toho žádný užitek mít nemůže.

Co jsem si uvědomil během života a studia v Poděbradech. Za tři roky strávené v Poděbradech, které byly pro mne neobyčejně šťastné, jsem přišel k následujícím závěrům:

– Lidé jsou podle své povahy, podle své podstaty, stejní – všichni chceme mít důstojný a šťastný život, abychom se těšili my sami a abychom těšili druhé. Všude lze najít vynikající lidi, lze se spřátelit a společně překonávat potíže. V konečném důsledku je každý člověk světoobčanem. Celý svět nyní kráčí ke sjednocení.

– Při studiu není nejdůležitější to, jak tě to učí učitelé, nýbrž to, co ty sám můžeš převzít od svých učitelů. Když jsem pracoval v LETI, a potom na univerzitách v Londýně, v Newcastle, v Adelaide (na fakultách elektroniky), nikdy jsem nepocítoval nedostatek ve všeobecném vzdělání a dokázal jsem osvojit si nové věci – díky našemu ČVUT!

– Nelze na člověka vyvíjet přílišný nátlak – říkat mu: ty jsi představitelem státu, na tobě je tíha velké odpovědnosti. Tato tíha překáží normálnímu chodu věcí a s tímto nátlakem se neustále setkávají mnozí, počínaje našimi sportovci. Já sám jsem pocítoval přetížení od studia natolik, že po návratu domů jsem tak asi dva roky neměl chuť zabývat se technickou literaturou.

– Mír se musí zachovat všemi prostředky – válka se má postavit „mimo zákon“, vyloučit ze života společnosti, abychom nezahynuli a abychom nezničili naši planetu. O tom mne ještě jednou přesvědčil tehdejší stav Polska: jezdil jsem z Leningradu do Prahy přes Varšavu a viděl jsem ruiny, které byly strašnější než ty leningradské a lidi, kteří se tísnili uprostřed rozvalin – a to byl rok 1958!

– Politické zřízení, které tehdy vydávali za socialistické, nebylo pravdivé: spolu s mnohým dobrým v něm bylo hodně přetvářky a výslovné lži, překrucování faktů a záměrné propagandy. A taková „bombastická“ směs pravdy a lži, takový rozdíl slov a skutků, nemohli vést k úspěchu ani v případě SSSR, ani v případě ČSSR. Toto zřízení nemohlo nabýt „lidskou tvář“ a muselo odejít ze scény. Druhá věc ovšem je, že jeho důstojná náhrada se zatím nenašla – systém, který existuje nyní, není životaschopný.

– V konečném důsledku vše závisí od samotných lidí, bez ohledu na tolik vysoká je morálka ve společnosti, na tolik je v ní zakořeněna pravdivost, soucit, vzájemná podpora. S tím jsou nyní velké problémy a společnost nadále morálně upadá. Podle všeho bude našim dětem a vnukům v tomto smyslu hůře, než nám. Jakou planetu jim zanecháme?

Můj život po studiích v Poděbradech.

Můj pracovní život se skládal ze dvou velmi rozdílných částí:

* Práce v technické oblasti (1960-1992): Pracoval jsem v LETI, přičemž jeden rok (1971-1972) jsem byl na stáži na Královské univerzitě v Londýně (Imperial College London), v letech 1990-1991 jsem dvakrát pracoval na universitě v Adelaide v Austrálii (jenom šest měsíců) a také jsem pracoval na universitě v Newcastle v Anglii (1992).

* Práce v humanitní oblasti (od roku 1993 až doposud) – profesionálně (kvůli výdělků) jako samostatný tlumočnick, a kvůli duševní práci a pocitu naplnění života v oblasti filosofie (morálka, ontologie) a porovnávací nauky o náboženstvích.

* Takové rozdělení je spojeno s tím, že do roku 1990 jsem byl ateistou (tak jako všichni kolem mne v Sovětském svazu a nijak zvlášť jsem se nezamýšlel nad podstatou náboženství) a pak jsem uvěřil v existenci Nejvyššího Stvořitele, jehož obvykle nazývají Bohem a objevil jsem pro sebe náboženství pro naši dobu – víru Bahai (the Baha'i Faith).

* V rodinném životě také byla dvě období: manželství s Galinou, kde se narodily tři dcery: Taťjana (1957), Jelena (1964), Ludmila (1966) a manželství s Irinou, kde se narodila dcera Margarita (1978) a syn Jurij (1983).

* Život a práce v Anglii. V září roku 1971 mne vyslali do Londýna na stáž v rámci programu výměny univerzitních přednášejících. Byla to další zajímavá zkušenost ze života v zahraničí: Velká Británie tehdy prožívala nelehké časy – ztratila kolonie a učila se žít opírajíc se o vlastní síly (bylo dobře, že objevili ropu v Severním moři). Byly tam masové stávky a v Londýně pravidelně (podle rozpisu) vypínali elektrický proud v různých čtvrtích – tak, že během dvou-tří hodin byla tma jako v Leningradě za blokády.

* V Sovětském svazu bylo dlouhé a smutné období „stagnace“. Pro mne jako pracovníka v oblasti radioelektroniky, která se považovala za utajenou (jediným „tajemstvím“ bylo to, že v této oblasti jsme beznadějně zaostali) to znamenalo nejenom zákaz vycestovat do zahraničí, ale také dopisovat si a mít jakékoliv kontakty s cizinci. Avšak v roce 1985 začala „perestrojka“ a získali jsme významnou svobodu. Obnovil jsem styky s mými anglickými kolegy a v roce 1989 jsem na jejich pozvání opět přijel do Londýna.

* Konec mého ateismu. Došlo k tomu tak, že jeden z mých anglických kolegů odjel do Austrálie a pracoval na univerzitě v Adelaide. Poprosil mne, abych sestavil program přednášek pro inženýry a nabídl ho různým firmám. Téma přednášek „Nová metoda testování velkých integrovaných obvodů“ vzbudilo zájem, takže se vybralo dostatečné množství peněz a odletěl jsem do Austrálie.

* Jednou ke mně přišel jeden z přednášejících univerzity (jmenoval se KAMRAN) a řekl, že bychom mohli spolupracovat v této oblasti a dodal: „Když to bude Boží vůle.“ Já jsem na to reagoval tak, že se nemáme odvolávat na to, co je jenom „babská průpovídka“. Tehdy přistoupil ke stolu a zeptal se mne, jak vznikl ten stůl. Já jsem mu podrážděně odvětil, že ho vymyslel stolař a pak ho vyrobil a že se nemají klást takové hloupé otázky. Tehdy KAMRAN roztáhl záclony zakrývající okno a ukázal na překrásnou australskou přírodu a řekl: „Snad si nemyslíš, že tato příroda, tak složitá, rozmanitá, harmonická a krásná mohla vzniknout náhodou?“ Co jsem mohl odvětit jako odpověď? Nemohl jsem trvat na úplném nesmyslu (vždyť vznik sám od sebe a rozvoj sám od sebe na základě náhody je absolutně nepravděpodobný – vždyť my jsme studovali teorii pravděpodobnosti). Proto jsem odpověděl, že si tak nemyslím, a tudíž že musí existovat Nejvyšší projektant. Tak jsem uvěřil v existenci Boha.

* O novém náboženství. KAMRAN byl podle národnosti Íráncem, který emigroval spolu se svou rodinou, když v Íránu přišli k moci fundamentalisté v čele s CHOMEJNÍM. Přijala je (a dobře zaopatřila) Austrálie, podobně jako několik tisíc jiných emigrantů, protože měli status utečenců, pronásledovaných za svoji víru. Byli to přívrženci náboženství Bahá'í (víry Bahá'í – the Baha'í Faith), která vznikla v Persii v polovině XIX. století, její Předchůdce přijal titul „Báb“ („Brána“) a Prorok-Zakladatel titul „Bahá'u'lláh“ („Sláva Boží“). BAHÁ'U'LLÁH učil, že:

- existuje jediný Bůh, který stvořil všechno viditelné a neviditelné,
- všechna náboženství Zjevení mají jediný zdroj a jejich učení se navzájem shodují,
- všechno lidstvo představuje jediný rod,
- věda a náboženství mají být ve vzájemném harmonickém souladu,
- muži a ženy jsou si rovni před Bohem a mají mít stejná práva a možnosti,
- „Planeta je jediná jedna země a všichni lidé jsou jejími občany“ a mnoho jiného.

BAHÁ'U'LLÁHOVO učení se vyznačuje šířkou a hloubkou a lze se s ním snadno seznámit, pomocí klíčových slov na Internetu.

Přijal jsem náboženství Bahá'í. KAMRAN a jeho australští přátelé mne několik dní zvali na svá setkání, vyprávěli mi o své víře, odpovídali na moje otázky a dávali mi malé brožurky na obeznámení se s ní. Toto učení mě velmi zaujalo: ukázalo se, že nelze

považovat následovníky jiných náboženství za „nevěřící“, že nauky různých náboženství v podstatě hovoří o jednom – jak se má lidstvo pozvednout duchovně i materiálně na další stupeň rozvoje, že rozdíly mezi nimi jsou podmíněné zvláštnostmi času a místa, jakož i potřebami a schopnostmi těch lidí, kterým byly dány tyto nauky. Pro každou dobu se dávaly nauky, které se staly základem civilizací minulosti.

Položil jsem si otázku: „Je možné, že je to tak, že Stvořitel, náš Nebeský Otec, se nepostaral o to, aby poslal lidem spásonosnou Nauku pro naši nejsložitější a nejnebezpečnější převratnou dobu, označovanou jako „konec časů“? Spíše nám včas poslal Proroka s novou Naukou, aby varoval lidi a připravil je na přechod do nové civilizace, odpovídající přechodu lidstva od nezralého stavu (stavu mladosti s její konfliktností, opíráním se o sílu, snahou překonat jiné) do stavu zralosti (s jeho rozvážností, zodpovědností a snahou řešit konflikty cestou vyjednávání).

Když jsem se seznamoval poprvé s náboženským učením, pochopil jsem, že náš „komunismus“ podle své definice se v mnohém podobá na „Království nebeské“, které mají lidé vybudovat na Zemi. Hlavní rozdíl, podle mého názoru, je v tom, že v nauce o komunismu popírali Boha (přímo proti němu bojovali), já jsem ale pochopil, že vybudovat společnost spravedlnosti, míru a bratrství jenom s oporou lidských myslí a sil je nemožné, avšak s oporou Boha (jeho Ducha, Nauky a pomoci) lze vytvořit takovou společnost. Taková společnost (Nová civilizace, založená na Božích příkázáních a zákazech, jejichž součástí jsou humanitární principy) se může vybudovat – a konec konců, vybudujeme ji my, lidé, jestliže nyní nechceme zahynout.

Výsledkem mých úvah, posuzování a intenzivního studia materiálů o Bahá'í bylo moje rozhodnutí přijmout tuto víru, což se stalo 20. dubna 1990. Od té doby práce v oblasti Víry, rozvoje Božího Díla pro mne představuje hlavní smysl mého života.

Nepíši o náboženství Bahá'í proto, abych někoho přesvědčil (každý má svoji svobodnou volbu), nýbrž proto, abych vysvětlil, proč jsem se já stal stoupencem víry Bahá'í – protože bych se (z mnohých důvodů) nemohl stát stoupencem žádné jiné víry a zůstal bych ateistou tak, jako mnozí (úplně slušní) lidé v naší době.

Můj přechod z technické oblasti do humanitní. Když jsem navštívil mnohé rozvinuté země (Velkou Británii, Německo, USA, Austrálii, Singapur, ...), přesvědčil jsem se o tom, že velká většina lidí, kteří tam žijí, přesto že mají veškerý materiální blahobyt, se necítí šťastní. Je tam radost, požitky, spokojenost, ale opravdového lidského štěstí tam není! Je jasné, že věda a technika jsou dostatečně rozvinuté na to, aby zajistily potřebný dostatek pro všechny, avšak základní problémy současnosti spočívají v nedostatku mravnosti v lidech a v nedokonalosti lidských vztahů. Proto jsem napsal žádost (v srpnu 1993), v níž jsem požádal o uvolnění z LETI a stal jsem se nezávislým překladatelem a tlumočnickem (abych měl vlastní zaměstnání). Toto mi dalo možnost pružně hospodařit s mým časem a věnovat základní pozornost aktivitám a práci v humanitní oblasti – náboženství a filozofii.

V náboženství Bahá'í (a v jeho nauce, ztělesněné ve Světovém společenství Bahá'í, které má více než pět milionů členů, v jejím duchu, podobném nadšení prvotních křesťanů) jsem, obrazně řečeno, uviděl ten „oporný bod, páku a sílu“, které umožní pozvednout svět na nový stupeň duchovního a materiálního rozvoje a zároveň řešit závažné problémy současnosti. Jiné řešení není! (Všechny jiné varianty dávají dočasné ulehčení, avšak způsobují další zhoršení situace – svět nadále urychleně padá dolů, do propasti, nehledě na úsilí lidských „mudrců a siláků“).

Moje univerzitní vzdělání v oblasti náboženství. Je všeobecně známo biblické varování, že se „na konci časů“ objeví lživí proroci – proto jsem se rozhodl důkladně probádat otázku pravdivosti Poslání Zakladatele náboženství Bahá'í. Proto jsem se přihlásil na Sankt-Petersburgskou pedagogickou univerzitu na specializaci „Nauka o náboženství“, kterou jsem úspěšně ukončil (1992) a získal jsem kvalifikaci „Lektor velkých světových náboženství a Bible“. Ve škole jsem nepracoval, ale měl jsem mnoho jednot-

livých přednášek o otázkách porovnávací vědy o náboženství, v nichž jsem hlavní pozornost věnoval těm momentům, které jsou nejdůležitější a společné pro různé náboženské nauky. Dva roky jsem pozorně studoval množství náboženských pramenů a v důsledku toho jsem přišel k základnímu (pro mne) závěru, že BAHÁ'U'LLÁH je skutečným Božím Poslem, který přinesl Nauku pro Novou dobu a zůvan Božího Ducha, znamenajícího začátek nového duchovního Jara. (O tom se může přesvědčit každý, kdo bude chtít upřímně prostudovat tuto otázku a věnovat jí dost času a sil).

Filosofické aktivity. Dospěl jsem k závěru, že na úspěšné hledání Pravdy nutno současně využít výsledky všech základních oblastí kultury – Věda, Filosofie, Náboženství, Umění a Zkušenost lidového života. Podle prvních písmen těchto slov byl tomuto přístupu dán název „INFOR“¹⁰. Takové systémové spojení výsledků lidské mysli a Božích nauk dává možnost nejlepšího přiblížení se k Pravdě v naší době. Proto jsem si začal usilovně osvojovat filosofii (především oblasti morálky, teorie poznání, otázek vědy, historie, atd.), při čemž jsem spojoval samostatné studium z knih s návštěvami stovek seminářů a s účastí na četných diskusích. Stal jsem se aktivním členem profesionálního „Sankt-Petersburgské filosofické společnosti“ a „Klubu samostatně aktivních filosofů“.

Moje činnost v souvislosti s Bahá'í. Když jsem se vrátil do Sankt-Peterburgu z Austrálie (květen 1990), našel jsem zde několik lidí, kteří již pro sebe objevili Bahá'í. Začali jsme vyprávět lidem kolem nás o tomto poměrně novém náboženství, takže na podzim již kolem čtyřicet lidí se hlásilo k Bahá'ú'lláhovi. A přišel den 14. října 1990, kdy jsme se všichni sešli a zvolili jsme Místní duchovní shromáždění (MDS) bahá'í v Sankt-Peterburgu (výbor čítající 9 členů). Víra se dost rychle rozšiřovala i v dalších městech, takže v dubnu 1991 se uskutečnil všesvazový sjezd bahá'í, na kterém bylo zvoleno Národní duchovní shromáždění (NDS). Brzy na to se „nerozborný Sovětský svaz“ rozpadl na části, takže brzy na to byly zvolené NDS samostatných republik. Čtyři roky po sobě jsem byl zvolen za člena NDS Ruska, přičemž jeden rok jsem byl předsedou Duchovního shromáždění. Několik let jsem byl členem MDS bahá'í v Sankt-Peterburgu a v současnosti jsem jedním ze zodpovědných za styky Společenství bahá'í s veřejností. Jednotlivé mezníky v mém životě bahá'í jsou v Příloze 1.

Moje rodina. Když vyrostly dcery v mé první rodině (starší se vdala), rozvedl jsem se a oženil jsem se podruhé (a naposledy). Manželka, Irina Pavlovna, pracovala jako inženýrka ve Vědeckovýzkumném ústavu „Elektron“ a studovala v LETI formou studia při zaměstnání. Dcera Margarita (1978) skončila Humanitní fakultu LETI, specializaci „Styk s veřejností“ („Public relations“) a pracuje ve firmě, která se zabývá podporou malých a středně velkých podniků (SME), je vdaná, má dceru Julii (2002). Syn Jurij (1983) ukončil studium na SPbPU (Sankt-Petersburgské polytechnické univerzitě), specializaci „Biologie“, ale pracuje v občanské výstavbě a končí studium při zaměstnání na Stavební univerzitě, vychovává syna Daniila (2004).

Moje koníčky: kolečkové brusle (pravidelný účastník městských závodů), lyžování, jízda na kole, plavání, cestování.

Život pokračuje dál!

Příloha 1. Základní události v mém životě bahá'í

* Listopad 1992 – Účast na 2. Světovém kongresu Bahá'í v New Yorku. Pět dní cesta do USA, návštěva 9 států.

* Duben-květen 1993 – Účast na 7. Mezinárodním sjezdu Bahá'í ve Světovém centru Bahá'í (BWC), Haifa, Izrael.

* Cesta do USA s přednáškami na vybraná témata z vědy a náboženství (návštěva 9 států).

¹⁰ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Zkratka INFOR se vztahuje na ruská slova: **I**skusstvo (umění), **N**auka (věda), **F**ilosofija (filosofie), **O**pyt (zkušenost), **R**eligija (náboženství).

* Vzdělání v Akademiích Bahá'í (v Panchgany, v Indii a ve Švýcarsku).

* Účast na redakci Nejsvatější knihy (ústřední kniha ve Zjevení Bahá'í) a jiných děl literatury Bahá'í.

* Květen 2001 – Účast na slavnostním otevření Teras na hoře Karmel v Izraeli.

* Osobní projekt: tvorba a publikace brožurek o různých tématech podávajících perspektivu Bahá'í na některé naléhavé problémy (doposud 11 brožurek).

* Osobní projekt: „Darwinismus nemá pravdu (ve všech svých formách)“ neboli „Anti-Darwin“.

* Duben 2011 – Účast na 21. Národním sjezdu Bahá'í Ruska, Moskva.

Příloha 2. Příklady mého tlumočení pro VIP osobnosti

- Ex-president USA JIMMY CARTER, prezident Finska P. AHTISAARI, prezident Islandu, královna Holandska, princ Oranžský, MICHAEL, vévoda z Kentu, hrabě SAINT-GERMAIN (patron „Formule 1 na vodě“), THOR HEYERDAHL, Lord Mayor (primátor) města Londýna, primátor města Paříže, primátor města Sankt-Peterburg (v USA), prezident společnosti Lloyds, prezident Interpolu, prezident Evropského parlamentu, řada vysoko postavených osobností OSN, UNESCO, Evropského společenství, Evropské komise, Rady států Baltského moře, Mezinárodního soudu pro lidská práva, prezident Světového židovského kongresu, admirál Pobřežní stráže USA, vedoucí pracovníci a specialisté firem Hewlett-Packard, Apple, IBM, Nokia, Ericsson, Siemens, Rolls-Royce, Microsoft a mnohé jiné společnosti.

- Vedoucí činitelé Ruska a zemí SNS (Společenství nezávislých států): STROJEV, GRYZLOV, MIRONOV, LUKAŠENKO, ŽIRINOVSKIJ, NINO BURDŽANADZE, předsedové vlád některých zemí Společenství nezávislých států¹¹ (na Mezinárodním ekonomickém fóru), celá řada ministrů vlády Ruska a zemí Společenství nezávislých států, primátor a gubernátor Sankt-Peterburgu.

Příloha 3. Zkušenosti z překladů a tlumočení v IT a rádio-elektronice

Zkušenosti v oblasti rádio-elektroniky jsem získal také z mnohých případů překladů a tlumočení: semináře a prezentace firem Siemens, IBM, Alcatel, Nokia, Hewlett-Packard, Microsoft; Světový kongres letecké elektrotechniky, 13 každoročních mezinárodních konferencí o integrovaných navigačních systémech, komunikaci a řízení; spolupráce s distributorskými společnostmi elektronické techniky; tradiční konference o současné mobilní komunikaci; mezinárodní konference o navigaci a komunikaci, organizované podnikem „Rubin“ (projektování ponorek), CNII (Ústřední výzkumně-vývojový ústav) stavby lodí A. N. Krylova, Peterburgská univerzita stavby lodí, seminář o elektronické výzbroji helikoptér, navigační a komunikační přístroje pro bezpilotní letadla, automatická zařízení pro různé druhy průmyslové výroby.

Příloha 4. Seznam vydaných brožur

V současnosti (duben 2011) se série brožurek „Rozsivejte rozumné, dobré, věčné“ skládá z následujících publikací:

Publikace č. 1: Básně, písně, modlitby.

Publikace č. 2: Tak hovoří ženy

Publikace č. 3: Moudrosti v příbězích a podobenstvích

Publikace č. 4: Nový Světový řád

Publikace č. 5: Rozmluva duše s Bohem

Publikace č. 6: Rodina: včera, dnes, zítra

Publikace č. 7: Vznik života, druhů, člověka. Alternativní koncepce

Publikace č. 8: Poezie oduševněné modlitby

Publikace č. 9: Hledání klíčů k budoucnosti. Informaci lze získat od autora.

¹¹ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Společenství nezávislých států (SNS) je organizace zahrnující 9 z 15 z bývalých svazových republik Sovětského svazu. Viz: Společenství nezávislých států – Wikipedie.

Příloha 5. Stručné informace o autorovi

VADIM NIKOLAJEVIČ NOMOKONOV se narodil v roce 1937 v Zabajkalsku. (V roce 1941 se rodina přesídlila do Leningradu, kde přežila blokádu). Ukončil vysokoškolské studium na Českém vysokém učení technickém v Praze, specializace „rádio-elektronika“ a od roku 1960 do roku 1993 pracoval v LETI (nyní SPbGETU); (od r. 1967 jako docent). V roce 1971 byl na roční stáži na Londýnské univerzitě. V letech 1990-93 pracoval na smluvním základě na Universitě v Newcastle (Anglie) a dvakrát na univerzitě v Adelaide (Australie).

V dubnu 1990 v důsledku duchovního prohlédnutí došel k přesvědčení o tom, že svět, s jeho velikostí, krásou, různorodostí a harmonií, nedokázal se zformovat pod vlivem náhodnosti a v důsledku toho vznikl a rozvíjí se v důsledku působení Nejvyššího rozumu a Nejvyšších sil. Když zjistil, že při řešení problémů společnosti je nezbytné brát v úvahu jejich duchovní dimenzi, přešel od oblasti techniky do humanitární oblasti.

Když ukončil studium na Pedagogickém institutu A. I. Gercena ve specializaci „lektor světových náboženství a Bible“, začal se zabývat porovnávací naukou náboženství, filozofií (etika, morálka, antropologie) a sociologií. Je členem Rady pro nauku o náboženství sankt-petersburgského oddělení společnosti „Vědomosti“ a je členem Filozofického společenství v Sankt-Peterburgu. Profesionálně provádí tlumočení (anglický jazyk).

Pracuje na osobním projektu vydávání série brožurek „Rozsívějte rozumné, dobré, věčné“.

Vzpomínky na VOLOŽU GALKINA

Nemohu nenapsat o Voložovi, protože jsme oba pracovali na Radiotechnické fakultě LETI a dokonce jsme žili nedaleko od sebe, takže jsme se dost často setkávali až do jeho smrti

Když jsme se učili v Poděbradech, Voloža se často zmiňoval o tom, že pochází z chudé rodiny, že jeho matka pracuje jako uklízečka a že on, jako největší naděje rodiny, musí dosáhnout co nejvíce. A skutečně, protože byl dost schopný, učil se velmi usilovně a svědomitě. Takže on (jako jediný z nás) se dále zabýval zdokonalováním svých znalostí českého jazyka i potom, co jsme úspěšně složili jazykovou zkoušku. Jeho snažení ve studiu bylo odměněno diplomem s vyznamenáním a jeho dobrosrdečný a veselý charakter mu získal dobré vztahy se všemi v jeho okolí.

Voloča dostal umístěnku do LETI na katedru radiových přijímacích zařízení. Brzy získal hodnost asistenta a potom obhájil kandidátskou disertaci a stal se přednášejícím (docentem). Podobně jako všichni přednášející svědomitě plnil všechny úkoly pedagogické práce (to bylo zdůrazněno v jeho odborném posudku), psal učební skripta, zúčastňoval se na vědecko-výzkumné práci a publikoval odborné články.

Voloča vynikal mezi všemi přednášejícími: nezaložil si rodinu, a tak vkládal celou svoji duši do práce a styku se studenty, věnoval jim nejenom svůj pracovní čas, ale také značnou část svého volného času. Podobně jako ostatní přednášející byl také kurátorem (vychovávatelem a opatrovníkem) studentské skupiny. Avšak nezabýval se jenom studijními záležitostmi, ale také organizoval setkání skupiny ve volném čase, pořádal večerní programy ve stylu tehdy populárního „Klubu veselých a vynalézavých“, přičemž tam také vystupoval.

Nejvíce se proslavil tím, že byl organizátorem a účastníkem velmi častých výletů své skupiny během volných dnů za město na jezera Karelské šije. Tam si stavěli stany, chodili na pěší túry, lovili ryby, sbírali jahody a houby, zpívali písně u táborového ohně, často nehledě na nepřízeň počasí. Toto všechno zkrášlovalo a zpestřovalo studentský život, utužovalo kolektivního ducha skupiny a v konečném důsledku přispí-

valo k úspěšnějšímu studiu. Je jasné, že studenti na oplátku za takovou starostlivost projevovali Voloďovi nejenom úctu, ale také upřímnou lásku.

Voloďův život plynul obvyklou cestou, tak jak to sám považoval za správné. Po nějaké době si koupil dvoupokojový byt v domě, kde bydleli profesori a docenti a byl velmi spokojen. Avšak na jaře roku 1983 nastydl tak, že vážně onemocněl a dostal se do nemocnice. Jeho nemoc se zkomplikovala tím, že se mu na těle objevily malé hnisavé vředy a co bylo horší, také na povrchu vnitřních orgánů. Na univerzitě právě začínaly zápočty a Voloďa jako člověk oddaný věci, chtěl sám udělovat zápočty a potom i zkoušet na zkouškách, nechtěl to svěřit jiným přednášejícím (jak se to obvykle dělá v takových případech).

Lékaři naléhali na prodloužení léčení a nechtěli ho pustit z nemocnice. Tehdy on napsal speciální žádost s tím, že bere na sebe všechnu zodpovědnost za následky, nechal se propustit z nemocnice a začal intenzívně pracovat, aby dohnal to, co se zameškalo. Bylo to v květnu, krátce po narození mého syna (narodil se 17. května 1983). Voloďa mi ještě stihl blahopřát k této příležitosti.

Jednou ke konci května se jeho stav zhoršil a již nedokázal chodit do práce. Večer toho dne přišel k němu na návštěvu profesor z naší katedry, který bydlel ve stejném domě, ale na zvonek u dveří mu nikdo neodpověděl. Tehdy si otevřel dveře do bytu klíčem, který mu Voloďa ještě hodně předtím dal „pro každý případ“ a uviděl, jak Voloďa leží na podlaze v napůl bezvědomém stavu. Přivolaní lékaři záchranné služby odvezli Voloďu do nemocnice, ale bylo již pozdě: zjistili, že odtržená část vnitřního vředu ucpala jednu z důležitých cév, což způsobilo smrt. Pohřeb byl velmi důstojný a dojemný. Dobrou památku VOLODI GALKINA uchovávají ve svých srdcích všichni ti, kdo ho znali za života.

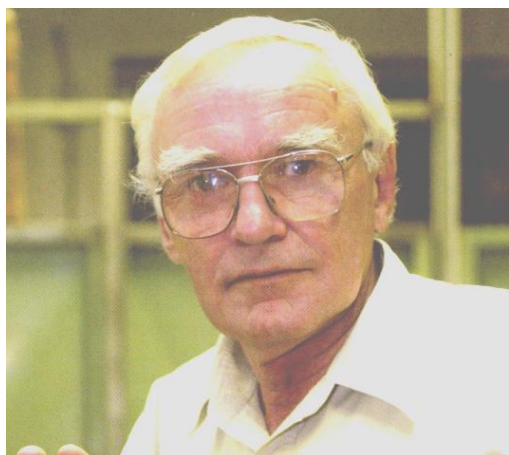
[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

(Překlad z ruštiny do češtiny: JOZEF TOMAŠČIN)

(Jazyková korektura českého textu:

VÁCLAV HUBIČKA a JANA SOMOGYIOVÁ, vnučka VÁCLAVA HUBIČKY.)

Pavel ŠUNKA

13. 01. 2011

Jožo,

s velkým zájmem jsem si přečetl Tvé „Vzpomínky“. V něčem máme společnou historii. Také jsem se narodil v jakémisi zapadákově, kdesi na pomezí Čech s Moravou jako sedmé dítě svých rodičů. Nakonec mě místní vesnická chátka (s podporou mého otce) pustila na gympl.

Po skončení gymplu jsem přemýšlel, co dál. Na rozdíl od Tebe jsem neměl žádnou ideu o perspektivách elektroniky. A tak jsem mezi těmi nabídkami volil Elektrofakultu, kde se moc nerýsuje. Stejně jako Tobě se mi na tom studijním oddělení zdálo, že to mám, tak do Vánoc. Nakonec jsem to celé přežil a s červeným diplomem. Po prvním ročníku mě vyhodili z koleje, a tak jsem dva roky bydlel Na Skupici s BRUNEM ŠUBERTEM. Je to moc zajímavý člověk, který už tehdy spočítal, že pravděpodobnost „pokeru je vyšší než royal flash“.

Ve vedleším domě bydlely tři naše spolužačky – Eva, tehdy SEJKOROVÁ, Sylva, tehdy PRUNEROVÁ a Milada, tehdy ADAMČÍKOVÁ. Bruno je nazval „polopannami“ (demi virgo)¹² s definicí, že pravděpodobnost, že jsou ještě pannami, je právě 50 procent.

Nechtělo se mi jít někam na vysílač, nebo elektrárnu, a tak jsem volil jediné místo ve výzkumu, tehdy v Ústavu vakuové elektroniky ČSAV. Tehdy tam bádali na beta-tronu. Já jsem o tom věděl, že se tam něco točí dokola a urychluje se to. Se svým tehdejší šéfem jsem dva roky boxoval, že odejdu. On naši dlouhou diskusi ukončil slovy: „Jestli chceš dělat rutinu, tak jdi, kam chceš. Ale jestli chceš dělat něco nového, tak je úplně jedno kde začneš, stejně nic neumíš“. A tak jsem tam zůstal až dodnes.

Prožil jsem zde mezi chytrými a slušnými lidmi zajímavá léta – od helfra až po ředitele. Zejména ty ředitelské roky 2000-2004 byly velmi těžké, kdy jsem musel propustit skoro polovinu lidí.

Za svůj úspěch považuji, že jsme vyplplali generátor fokusovaných rázových vln, který ušetřil 150-ti tisícům lidí, aby nemuseli projít přes obtížnou operaci jenom proto, že mají v ledvině kámen. Je to docela příjemný pocit. Pokud by se nám podařilo rázovými vlnami zachránit aspoň jednoho člověka s rakovinou jater, tak můžu v klidu umřít.

Jožo, není to tak moc o Poděbradech, ale nevěděl jsem co tak psát.

PAVEL ŠUNKA

¹² Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Doplnil kolega JIŘÍ PEČEK (5.7.2011).

19. 01. 2011

Jožo,

z různých konferencí jsem zvyklý, že mi dají 20 minut. A proto jsem také zvyklý se vyjadřovat stručně. Myslím, že vše podstatné jsem v minulém mailu sdělil. Nebudu komentovat jakousi vzpouru o Velikonocích, kdy pak byla dlouhá fronta na kobereček na děkanátu u FOREJTA. Nebudu ani komentovat když tu kolej po maďarských událostech (1956) hlídali policajti se samopaly.

Myslím si, že to studium bylo poučné. Tehdy tam studovala řada národností. Od Rusů přes Albánce, až po Indonésany, Korejce a Číňany. S jedním Korejcem jsem dva roky bydlel. Byl to LI-GEN -ZUN, a byl to opravdu inteligentní a slušný člověk. Uměl psát milostné dopisy v češtině, líp než já, což jsem mu trochu záviděl. Odjížděl se slzou v oku. Pak jsem se s ním po mnoha letech na chvílku potkal, když jel nakupovat spojovací techniku na olympiádu v Soulu. Na nádraží měl na sobě šedivý oblek a jeho doprovod byl v tmavě modré. I po tech letech mluvil velmi slušně česky.

S BRUNEM ŠUBERTEM styky neudržuji, i když jsem v Kalifornii, kde sídlí, několikrát byl. Nabyl jsem dojmu, že o to nestojí. Po studiích jsem nastoupil (jak jsem už psal) do Ústavu vakuové elektroniky ČSAV, dnes Ústav fyziky plazmatu AV ČR, kde blbnu až dodnes. V srpnu 1968 (zajímavé datum 20. srpna) odejel můj tehdejší, a vlastně jediný šéf na stáž na Stanford University, a už se nevrátil. Podědil jsem po něm (bylo mi 33 let) poměrně velké oddělení, které jsem vedl až do roku 2000.

Léta „normalizace“ byla hodně složitá. Většinu tehdejších členů KSČ buď z partaje vyhodili (dostali smlouvu na půl roku), nebo vyškrtli (ti měli smlouvu na rok). Musel jsem na všechny psát „komplexní hodnocení“. „Komplexní“ bylo proto, že mělo reálnou a důležitější, imaginární část. Byla to šílená saškárna, ale nakonec nikdo z vědátorů nemusel z ústavu odejít. Jen měli na 10 - 15 let zaracha na všechny zahraniční cesty, a to i do „socialistických“ zemí. Pro vědátory je to skoro smrtelné.

Po roce 1990 jsem 8 let sloužil jako ředitel ústavu. A přišla další pohroma. Tehdejší ministr financí, VÁCLAV KLAUS, škrtl Akademii nějakých 300 mil. Kčs a já jsem musel propustit skoro polovinu lidí. Nikomu to nepřeji. Nicméně, ten Ústav přežil a dnes je v Akademii uznáván. O drcení kamenů jsem už psal. A když člověk vypiplá něco, co skutečně funguje, tak přemýšlí, jestli by to neslo použít také jinde. A tak se už víc jak 10 let snažím pochopit, jestli by rázovými vlnami nešel ovlivňovat růst nádorů. To je ovšem maratón, do jehož cíle já už asi nedoběhnu. Nikdy jsem si nemyslel, že ve svých skoro 75-ti letech se budu koukat na to, co dělají rázové vlny s nádory na potkanech, tak jako dnes.

Díky vědě jsem za „státní“ peníze procestoval dost velký kus světa, i když jsem z těch míst toho moc neviděl. Poznal jsem řadu vynikajících lidí a musím říct, že čím je člověk chytřejší, tím je skromnější, bez rozdílu národnosti. Napsal jsem pár článků, a člověka potěší, že podle počtu citací (jeden z nich v časopise Plasma Sources, Science and Technology) byl za 10 let nejcitovanější. Těší mě také, že jsem snad naučil pár lidí myslet. Těší mě, že jsem na všechny posty, které jsem zastával, vychoval dobré nástupce. Před léty jsem byl nominován na „Českou hlavu“, ale předstihly mě „nanovlákná“.

Jožo, mohl bych psát ještě dlouhé plky, ale doufám, že to už stačí.

S přáním jen toho nejlepšího

PAVEL ŠUNKA

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Vladimír ŠUSTEK

16. 01. 2011

... *gaudeamus igitur*..

Vzpomínky VLADIMÍRA ŠUSTKA na léta prožitá nejen v Poděbradech

Když jsem si přečetl „Vzpomínky na studium“, které napsal náš kolega JOŽO TOMAŠČIN, byl jsem přímo nadšen myšlenkou vytvořit dodatek k těmto vzpomínkám, kde by své myšlenky mohli připojit i spolužačky a spolužáci. Moje lenost a snaha řešit řůru jiných věcí mně odlákali od této myšlenky a tak se k psaní dostávám téměř s půlročním zpožděním.

Moje zájmové, sociální, národnostní a další podmínky mne dosti odlišují od toho, z čeho vycházel Jožo a to může vytvořit dobrý kontrast.

Nejprve několik slov o mně. Jsem Brňan, křtěný svrateckou vodou a pocházím ze Starého Brna – Óltecu (tam jsem také až do maturity navštěvoval školy) kde se mluvilo běžně hantecem a kde nežila žádná „smetánka“. Ve 40. letech jsme se přestěhovali ještě trochu více na jih, do části města s převahou německého obyvatelstva..

Můj otec a celý rod ŠUSTKŮ pocházel z „Luhačovického zálesí“, kraje blízko Slovenska, vyučil se ve Vídni a do Brna ho přivedla vojenská služba za 1. světové války, ze které se vrátil jako italský legionář. Děda z maminciny strany pocházel ze západních Čech – okres Plasy a babička pro změnu z orlicko-ústecka. Rodina však žila od roku 1912 v Brně.

Tento původ asi značně ovlivnil moje názory na národnost, vlastenectví, hrdost na národ a pod. Takové pojmy jsou mně velmi vzdáleny. Nerozlišuji lidi podle mateřského jazyka, barvy pleti, náboženského vyznání nebo národnosti, ale myslím, že lidé jsou dobří nebo zlí a národnost, to je soukromá věc každého jednotlivce. Proto je mi cizí pojem národní hrdosti. Vždyť znám mnoho dobrých i velmi špatných Čechů stejně tak i Němců, Slováků ... nemluvě o tom, podle čeho národnost určit? Byl MENDEL Čech nebo Němec a co MASARYK – matka Němka, otec zřejmě Slovák a JAN MASARYK to měl ještě složitější. Myslím, že národnost je věc osobního názoru.

Ale zpět k mému životu: po dvanácti letech školní docházky, díky dvěma školním reformám jsem v r. 1954 maturoval v jedenácté třídě (aniž jsem někdy propadl nebo opakoval). Nebyla to doba dobrá, ale starší bratr, který maturoval v roce 1952, to měl ale mnohem horší. I když měl výborný prospěch, nesměl mít na vysvědčení prospěch „s vyznamenáním“. Jeho zájem byla historie, kterou chtěl studovat, což se ale nelíbilo řediteli našeho gymnázia, který se vyjádřil, že nepotřebujeme dalšího PEKAŘE a bratr směl jen na techniku – zvolil si chemii, nejméně technický obor na technice.

O naší rodině bylo ve škole známo, že je nábožensky založená. Já jsem byl zaměřen jinak než bratr – zajímala mně technika a se svým kamarádem (již od doby mateřské školy), JOSEFEM KRAMEŠEM (v dalším jen Pepa) – kterého také znáte z Poděbrad, jsme stále něco kutili a naši biblí byly dva díly knihy Malý Edison. Laboratoří byl altán na zahradě u Pepy. Nebylo nám z počátku jen jasné, který technický obor je ten náš – strojařina, chemie nebo elektrotechnika. V roce 1950 bylo dávno jisté, že zvítězila elektrotechnika. Uvažovali jsme proto v roce 1951 elektrotechnickou průmyslovku. Náš ředitel na jednotné škole, velice exponovaný komunista, nám to rozmluvil – slíbil, že když dobře zvládneme „závěrečné zkoušky“, na gymnázium nás dostane. Na průmyslovku se tehdy dalo poprvé jít bez vyučení nebo alespoň jednoho roku učení a byl tam velký nával. S ohledem na naše posudky bychom se tam asi nedostali. Pepa na rozdíl ode mne byl nadaný nejen technicky, ale i umělecky, byl to také věčný optimista a bohém, kterého nezajímala zítřek. I když nebyl primus – s ohledem na bohémský charakter jeho povahy – nebyl u něho ani u mne problém závěrečné zkoušky hladce zvládnout a tak po prázdninách jsme již studovali gymnázium.

Za dva roky bylo zase jinak: moudrá strana se rozhodla zkrátit základní i středoškolské vzdělání a tak jsme dva poslední roky gymnázia zvládli za rok – (GOTTWALD: „My komunisté jsme lidé zvláštního ražení.“). Poslední rok před maturitou cítil Pepa, že u něho převládají umělecké sklony a úspěšně absolvoval talentové zkoušky na AVU, obor kameraman. Když se přiblížila maturita, rozhodl se, že podle mého vzoru přece jen půjde na elektrotechnickou fakultu. Já jsem se přihlásil na SVŠT Bratislava, on do Poděbrad.

Na gymnáziu jsem měl na ruštinu prof. SKÁCELOVOU, která se před třídou netajila svým postojem ke komunismu. Když jsme měli před maturitou, každý si musel říci, jakou známku z ruštiny chce. Já, který jsem měl vždy nejhorší prospěch z ruštiny, jsem si přidal a žádal dvojku. Nabízela mně jedničku a já jsem nerozumně trval na dvojce. To byl důvod, pro který jsem musel nakonec dělat přijímačky v Bratislavě, jinak bych byl přijat bez zkoušky, ale byla to moje chyba.

Pepa byl přijat v Poděbradech a hned na začátku roku mně začal písemně přemlouvat, abych přešel do Poděbrad. Jeho hlavní argument byl, že v Bratislavě je jen obor sdělovací technika po vedení – drátařina, což bylo přece jen mimo obor našeho zájmu. Pod vlivem jeho argumentů jsem se rozhodl uskutečnit přestup po prvním ročníku a vše jsem projednal v Bratislavě i písemně v Poděbradech.

V Bratislavě jsem měl štěstí, že se na mne dostalo ubytování na kolejích. Byly to sice dřevěné vojenské baráky z 2. světové války na břehu Dunaje tzv. švédské domky Lafranconi v jihozápadní části Bratislavy, v sousedství botanické zahrady. Žádný přepych, rozvrzané baráky s pokojíky pro čtyři studenty, se společnou umývárnu a záchody pro celý barák. Topení jsme zajišťovali sami, v kamnech na tuhá paliva. Na bratislavské poměry to byla ale výhra. Existovaly ještě koleje z doby Slovenského státu v Lesním parku, ale zdaleka kapacitně nedostačovaly a koleje Lafranconi z prvé republiky, ty ale zabrala armáda pro Žižkovce. Nové koleje ve východní části města se teprve stavěly (ulice Februárového vítězství.)

Studium a jeho systém bylo pro mne nové. V 1. semestru jsme měli matematiku, deskriptivní geometrii, chemii, marxismus-leninismus, tělesnou výchovu a vojenskou přípravu. Z marxismu, tělocviku a ruštiny byly zápočty, z ostatních předmětů zkoušky. Skripta ani učebnice neexistovaly a vše se muselo zapisovat. Z chemie jsme si vyrobili skripta svépomocí – bylo nás asi pět autorů. Zkoušky s výjimkou vojenské přípravy jsem zvládl za 1, voj. přípravu za 2.

V 2. semestru ubyla chemie, přibyla fyzika a technické kreslení. Ze všech předmětů byly zkoušky. Podařilo se mně, že jsem s výjimkou technického kreslení a tělocviku měl vše za 1. Technické kreslení za 2, stejně tak tělocvik – hodnotilo se cvičení na Spartakiádu. Výsledky zkoušek byly pro mne velmi důležité, protože počínaje 3. semestrem s pobíralo prospěchové stipendium za předchozí semestr. Za průměr 1 dostal student na semestr 500,- Kčs, za průměr do 1,5, pokud neměl horší známku než 2, bylo stipendium na celý semestr 200,- Kčs. Nebyly velké peníze, ale pro mne důležité – otec měl měsíční příjem okolo 900,- Kčs, já jsem dostal výchovné a nějakou částku, kterou rodiče naškudlil (matka byla v domácnosti a byli jsme doma čtyři kluci), něco jsem si vydělal o prázdninách a tak i těch 200,- Kčs na semestr bylo pro mne důležitých.

Bohu díky, od druhého ročníku se mně po všechny semestry podařilo prospěchové stipendium vždy získat. Jako památku na sociální jistoty socialistického státu chovám dopis z děkanátu v Poděbradech, že pokud dodám potvrzení, že můj bratr nepobírá stipendium, dostanu sociální stipendium 40,- Kčs měsíčně. Znamenalo to, že jsem měl sociální a prospěchové stipendium dohromady měsíčně některý semestr 80,- a některý semestr 140,- Kčs. Není divu, že jsem domů jezdil kromě prázdnin jen na Vánoce, protože lístek na osobní vlak při studentské slevě stal přibližně 20,- Kčs. Od 4. ročníku se moje finanční situace zlepšila – dělal jsem „1/4 asistenta na cm vlnách“ za cca 240 Kčs měsíčně, i když jsem ztratil nárok na výchovné, ale daly se „nadpraco-

vat“ i prázdniny. Kromě toho bylo velmi příjemné trávit nějaké ty hodiny s asistenty PROKOPEM a TICHÝM.

Myslím ale, že moje finanční situace ve srovnání s některými kolegy nebyla zdaleka nejhorší. Po pravdě je nutno připomenout, že tehdejší ceny byly jiné než dnešní. Jedno lůžko na koleji v třílůžkovém pokoji stálo měsíčně 40,- Kčs, za denní stravu v menze se platilo 7 Kčs (2,60+2,60!!),¹³ takže na ubytování a stravu v menze stačilo asi 250 korun měsíčně (oběd v menze se dal doplnit chlebem a polévkou bez omezení množství). Byly však ještě další výlohy – holič, hygienické potřeby atd., takže si nikdo nemohl mnoho vyskakovat, když sociální stipendium bylo max. nějakých 300 korun a to dostal málokdo.

Ale ještě zpět k bratislavským studiím: Moje zkušenost ze SVŠT a ČVUT, dává určitou malou možnost srovnávat poměry na těchto dvou školách. Jeden z fundamentálních předmětů – matematika – měla podle mého názoru obdobnou úroveň jak v Bratislavě, tak v Poděbradech. Nedá se srovnat úroveň fyziky. V Bratislavě nám přednášel profesor DIONÝZ ILKOVIČ, vědec evropského formátu. Úroveň jeho přednášek s ubohostí přednášek Dr. TAYRLEHO (možná se psal jinak) porovnávat nelze a svádí k víře v to, že byl prý strýcem děkana FOREJTA. Situace se radikálně zlepšila, až když nám začal přednášet fyziku doc. KRACÍK. Nemohu porovnávat úroveň deskriptivní geometrie. Díky stranou iniciovaným školním reformám byla od šk. roku 1953-54 zrušeno vyučování deskriptivní geometrie na gymnáziích. Na vysokých školách museli předpokládat nulové znalosti u gymnazistů – latinářů. To vedlo k tomu, že při 3 hodinách v prvním semestru a 2 hodinách přednášek v druhém semestru týdně (stejný počet hodin cvičení) byl to let světem deskriptivy. My jsme na gymnáziu měli profesora velmi přísného a tak dvě zkoušky z deskriptivy byly pro mne vůbec nejtěžší za celou dobu studia a to jsem si dovolil vůbec na přednášky nechodit a cvičení jen flákat, zatím co chudáci latináři a někteří průmyslováci potili krev.

Jožo se zmiňuje, že úroveň středních škol na Slovensku byla nižší než v českých zemích. Já bych to tak negeneralizoval. Hodně to záleželo na jednotlivých školách, případně vyučujících. Podle mých zkušeností např. i na českých průmyslovkách byl přístup k matematice jiný než na gymnáziích a kolegové z průmyslovek brali matematiku spíše jen jako „počítání“ a nedovedli pochopit, že se po nich vyžaduje u zkoušky znalost logické výstavby matematiky, ne nějaké počítání a důkazy v matematice považovali za zbytečnou „buzeraci“. I v matematice jsem měl štěstí, že naše matematikářka na gymnáziu i když byla velmi mírná (srovnal bych ji s doc. GRUBREM), měla přístup k matematice obdobný, s jakým jsem se setkal na vysoké škole. Díky těmto okolnostem jsem měl proti řadě kolegů mnohem lehčí situaci.

Podle mého názoru se ruština a tělocvik na obou vysokých školách nelišily. To nelze říci o vojenské přípravě. V Bratislavě jsme sloužili u ženistů a důstojníci byli typicky zelené mozky.

Jeden poručík zvaný „ženijní chuť“ (znalí slovenštiny prominou) byl postavou vhodnou do Černých baronů. Byla to zvláštní kombinace vojenské tuposti, nevzdělanosti a sadismu. (Byli jsme svědky, jak mu jeden voják základní služby řekl na Dunaji: „Súdruh poručík, jebať ma môžete, rodiť vám nebudem.“ My, kteří jsme byli náhodnými posluchači, jsme byli hned odvedeni jinam. Měl jsem to štěstí, když jsem přišel do Poděbrad, že mne dali k „povelovým přístrojům“ Tam byli jako doma npor. VLÁŠEK a ZATLOUKAL. Druhý jmenovaný nebyl duše vojenská a VLÁŠKA mírnil. Ve třetí a čtvrtém ročníku jsme před zkouškou chodili na „samostudium“ do dílny (v průjezdu do 2. nádvoří). Samostudium spočívalo v dopravě určitého množství alkoholu do dílny, zkouška pak hlavně v jeho společné konzumaci. Výsledek se projevil na kvalifikaci. Obdobně bylo i na soustředění a tak celkový výsledek vojenské přípravy – „puazáci“ (PU-AZO = pribor upravenija zenitnym oĝnom) byli většinou desátníky a nikdo nevypadl, u

¹³ Poznámka (JOZEF TOMAŠČIN): Doplnil kolega JIŘÍ PEČEK (5.7.2011).

„lokoátorčiků“ byly šarže nižší a např. MILAN KNOLL šel na dva roky vojny. Inu, samostudium se vyplácí. Kromě toho byla naše vojna veselejší, protože s námi byl VILDA KREJČÍ a jeho dva obdivovatelé FRANTA VANÍČEK a JIRKA POVOLNÝ, kterým nahrával VLÁŠEK. Není proto divu, že jsem si poměry na vojenské přípravě v Poděbradech nemohl proti Bratislavě vynachválit.

Je ještě jedna oblast, ke které se snad mohu po roční zkušenosti z Bratislavy vyjádřit, a to je slovenština. Velice obdivuji jazykové schopnosti přítele TOMAŠČINA, a byl bych šťastný, kdybych měl 1/10 jeho jazykových schopností, ale snad mi promine můj názor, že jeho vzpomínky překládat do češtiny byla zbytečnost. Myslím si, že s výjimkou malých dětí je čeština a slovenština oboustranně srozumitelná a to, co srozumitelné není, si člověk téměř vždy domyslí. Já si vzpomínám jen na jediné slovo, které jsem si nechal v Bratislavě vysvětlit a to byl orgován = šerík. Naopak jsem byl tázán na jedno slovo – vysvětlit co to je „řka“. To bylo komplikováno ještě potížemi ve výslovnosti. Mohu také posloužit jednou vlastní příhodou. V druhém semestru nám vyměnili přednášejícího z marxismu. Na jeho první přednášce jsem nebyl, přišel jsem až na druhou dvouhodinovku a byl pak předmětem veselí, když jsem si až po hodině přednášek všiml, že přednášky jsou v češtině. „Chlapci spod Tatier“ se na mně budou asi zlobit, ale vždy jsem pokládal Čechy a Slováky (promiňte, Slováky a Čechy) za jeden národ a slovenštinu a češtinu za dvě nářečí. Vždyť Němci mají tolik různých nářečí a tak odlišných, že naše rozdíly jsou ve srovnání s nimi zanedbatelné a pokuste se je přesvědčit, že nejsou jeden národ! U nás to způsobilo zřejmě to, že jsme tisíc let žili tak blízko, ale v jiném státě.

Za pobytu v Bratislavě jsem úmyslně dráždil spolužáky, o jejichž nacionalismu jsem byl přesvědčený, tím, že jsem je zdravil „Na stráž!“ Obávali se, že mně někdo uslyší (asi právem) Nakonec mně jeden z nich dovezl z domu a půjčil časopis stejného jména. Vůbec mně v roce 1992 nepřekvapilo a velice mne mrzelo, když došlo k rozdělení republiky. S odstupem času jsem se smířil se skutečností a někdy si dokonce říkám, že to bylo za daných okolností i rozumné.

Když se zmiňuji o těchto věcech, nemám stále vysvětlenou jednu skutečnost. Zatím co v českých zemích ve volbách 1946 byla nejsilnější KSČ, na Slovensku to byli Demokraté. V roce 1954 situace na Slovensku připomínala pravý opak. Lidé na ulici, průvodčí ve vlaku a tramvajích, prodavači v obchodech, atd. oslovovali zásadně sůdruh, sůdružka a působil jsem jako exot, když jsem na studijním oddělení na Vazovovej ulici při vstupu do místnosti pozdravil dobrý den. Odpověď byla vždy unisono: „Češ práci!“ Měl jsem velké nutkání, které jsem ale ze zbabělosti nikdy neuskutečnil, pozdravit: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ V tomto směru byla situace v Čechách a na Moravě docela jiná. Já sám jsem pozdrav čest práci užíval jen v případě ironizování a oslovení sůdruh jen ve vojenských kruzích, kde to nařizovaly předpisy.

Situace v Poděbradech byla odlišná asi proti všem městům s vysokými školami také v tom, že zde byly postaveny postupně dvě budovy kolejí a až na výjimky mohli bydlet všichni zájemci a později i zájemkyně v tomto zařízení. To bylo nejen příjemné a finančně výhodné ale způsobilo zvláštní, téměř „rodinnou“ situaci pro studenty. Prakticky všichni v ročníku se osobně znali. Naproti tomu, jak jsem situaci poznal v Bratislavě, znali jsme se jen s kolegy v kroužku a ostatní v ročníku nám připadali většinou cizí. Po přednášce se všichni rozběhli, takže z nějaké té stovky kolegů jsem znal tak dvě desítky. Ubytování na kolejích představovalo v Bratislavě štěstí a bylo spíše výjimkou než pravidlem (a to již nehovořím o kvalitě ubytování). Když později přišli do Poděbrad kolegové A. ŠKOPEK a I. DOBEŠ, vůbec jsme se z pobytu v Bratislavě neznali, i když jsme navštěvovali stejný ročník. Specialitou Poděbrad bylo také to, že děkan J. FOREJT se alespoň z počátku živě zajímal o život studentů a posluchače – alespoň ročníku A, B a C poměrně dobře znal. Děkana v Bratislavě jsem během jednoho roku ani neviděl. (Ještě postřeh: Když jsem v r. 1962 potkal na konferenci v Rožnově J. FOREJTA, překvapil mne, po mém pozdravu poznámkou „A vy jste PEKÁR nebo ŠUS-

TEK“ a to jsem ani zkoušku u něho nedělal, ale u ANĎELA). Uvedené skutečnosti a ma-
loměsto Poděbrady vtiskly naší situaci zvláštní a myslím pozitivní ráz.

Jak jsem se zmínil, rozhodl jsem se, že po ukončení prvního ročníku přestoupím
do Poděbrad, kde mi fakulta přislíbila ubytování v koleji a nabídla možnost vykonat
případné opravné zkoušky v Poděbradech. Díky Bohu jsem druhou nabídku nemusel
využít. Po vykonání zkoušek jsem zašel na studijní oddělení, kde do indexu dali ra-
zítka Uzavřený dňa 27.VI.1955. A doplnili zápisem „Dňa 27.VI.1955 prestúpil na Fa-
kultu slabop. elektrotechniky v Poděbradoch – razítka a podpis. A tak bez formalit se
ze studenta SVŠT stal student ČVUT, majitel v Poděbradech téměř unikátního sloven-
ského indexu. (Lišil se i zeleným podtiskem stránek, na rozdíl od modrého českého
a budil potom po následující čtyři roky pozornost zkoušejících.)

O dva měsíce později mně paní (slečna ?) VÍLÍMOVÁ narazítkovala předměty – také
služba, kterou v Bratislavě neposkytovali – a připojila „Zapsán dne 2.IX.1955.“

Na studijním oddělení jsem se také dozvěděl, že jsem byl zařazen do kroužku B1
– trvalé označení jednotlivých ročníků písmeny, prý vynález děkana J.F., bylo velmi
praktická věc, na jiných školách neznámá – a ubytován na koleji v pokoji 220.

Na koleji jsem se sešel se spolubydlicím IVANEM KRÍŽALOU a o několik dní později
přibyl PAVEL PROCHÁZKA, který si rozmyslel bydlení na privatě. Tato naše trojice bydlela
potom až do konce studia společně a vytvořili jsme skoro bratrskou skupinu. Jsou to
zdánlivé drobnosti a banality, ale jak o tom píše JOŽO TOMAŠČIN, ovlivňují zásadním
způsobem životní osudy. Moji spolubydlicí a příslušnost ke kroužku B1 způsobila, že
jsem byl adoptován do silné skupiny studentů, kteří absolvovali studium na gymnáziu
v Jaroměři. Na vojenskou přípravu jsem byl zařazen do části, kde se cvičili technici
povelových přístrojů, zvaní „puazáci“. To sice po jednom roce byl důvod k mému pře-
řazení do kroužku B4, ale moje připoutání pupeční šňůrou k „jaroměrákům“ již ne-
mohlo ovlivnit a myslím, že ostatní kolegové to také tak cítili. Naše parta byla rozší-
řena o několik takových adoptovaných – např. ROMAN MATURA, PEPA BURŠA, TOMÁŠ VÁ-
CHA, ale všichni jsme ji chápali jako monolit. V ročníku bylo několik takových sku-
pinek, ale myslím, že ta naše patřila k nejvýraznějším. Dodnes si svých přátel cením
a jsem jim za těch téměř pět let vděčný.

Můj život v Poděbradech se rozběhl novým tempem a nikdy jsem nelitoval svého
přestupu z Bratislavy.

Musím se také zmínit o příteli Pepovi, který výrazně ovlivnil můj přestup a tím
také můj život.

Pepovo chování výrazně ovlivnilo jeho bohémské sklony. Před studiem dal před-
nost vystupování jako kouzelník a fakír a to nejen v Poděbradech, ale např. i v Praze
a pražské televizi. To nešlo spojit se studiem a tak toto dilema řešil lékařským vysvěd-
čením, že byl nemocen. Když jsem se objevil v Poděbradech, měl povolení opakovat ze
zdravotních důvodů ročník, ale toho nevyužil a tak studium pozvolně ukončil a přesu-
nul se do Prahy. Ještě byl asi jednou nebo dvakrát přijat na AMU, ale nevyužil toho.
Seznámil se s režisérem RADOKEM, který natáčel film Dědeček automobil, Pepa měl
místo ve filmařském štábu, později byl zaměstnanec Laterny magiky, účinkoval na fes-
tivalu mládeže v Moskvě, na vojně sloužil v AUSu, po vojně opět v Laterně a nakonec
v 70-tých letech začal žít coby emigrant v USA.

Tímto způsobem přišla naše společnost o nadaného technika, ale bylo to vyna-
hrazeno jeho působením v jiných oblastech. Já jsem takto přišel asi po 15 letech o ka-
maráda – největšího přítele mého života. O jeho dalších osudech ještě napíšu. Uve-
denou ztrátu mně vykompensovala věrná studentská parta, o které jsem se zmínil.

Fakulta se nám starala o „zábavu“ i o prázdninách. Po druhém a čtvrtém ročníku
bylo plánováno vždy měsíční soustředění vojenské katedry, kde z nás měli vychovat
kvalitní obránce vlasti. Soustředění bylo vždy v nějakém vojenském prostoru a na

ukončení druhého soustředění byly zkoušky před „ministerskou komisí“. Kdo uspěl, proměnil se v absolventa vojenské katedry, což byl ekvivalent absolventa Školy důstojníků v záloze a místo na dva roky základní vojenské služby nastoupil pouze šestměsíční službu v nějaké důstojnické funkci. Po druhém ročníku nebylo jisté, nebudou-li vojenské katedry zrušeny a my jsme na soustředění nejeli. Konečné rozhodnutí bylo, že na technice vojenská příprava pokračovala, na univerzitě většinou byla zrušena. My jsme tímto způsobem přišli o jedno soustředění, čehož asi nikdo z nás nelitoval

Dalším vylepšením prázdnin byly dvě praxe. První se hrdě nazývala provozní, druhá konstrukční. Obecně vzato to byla ztráta času pro studenty i pro pracovníky podniků, kde se praxe konaly. Provozní praxi jsem absolvoval v Tesle Strašnice. Konstrukční praxe se změnila v zajímavý zájezd do SSSR. Naši sovětští spolužáci navrhli, aby skupina československých studentů uskutečnila praxi jako výměnu se studenty z SSSR. Naše skupina jela na praxi do tehdejšího Leningradu a sovětští studenti byli na praxi v Praze. Odborný a hlavně ideologický dozor zajišťoval Doc. JAROCH. Finanční prostředky, které fakulty na praxi měly, se vzájemně vyměnily, a tak celá akce byla pro studenty téměř bez nákladů. Byla to zkušenost k nezaplacení – měsíční pobyt v sovětských kolejích, leningradské továrně a návštěvy v rodinách – to vše bez Potěmkinových vesnic a samozřejmě poznání cizí země – města Leningrad, Moskva, Lvov – byla to velmi vydařená akce.

Praxe a voj. soustředění, to pro mne nebyla jediná činnost o prázdninách. Již jako dítě školou povinné jsem se snažil získat nějakou korunu na brigádě. Na střední škole ještě přibývaly žňové a chmelové brigády. Tak tomu bylo i při studiu v Poděbradech. Celkem jsem absolvoval asi 17 brigád v délce několika týdnů (měření silnic, zedník, stavění triangulačních věží, zeměvrtné závody, práce v továrnách, v pivovaru, inventury v obchodech, atd., jako brouk Pytlík – práce všeho druhu). Při odchodu do důchodu jsem byl překvapen, že Úřad soc. zabezpečení řadu těchto brigád měl v evidenci. Při všech takových činnostech zbyl nějaký čas také na zábavu. Tak jsme v jedněch prázdninách stihli s kolegou J. CHO VanceM na motorce navštívit řadu spolužáků na Slovensku (OSTROŽLÍK, SLAUKA, MINÁRIK) a prohlédnout kus světa. Případá mi, že nyní mnohem lepší podmínky neposkytují současným studentům tak pestrý život.

Po více jak padesáti letech jsem pomocí indexu udělal inventuru studia. Absolvovali jsme 63 zkoušek a klasifikovaných zápočtů – včetně vojenské přípravy. V 57 případech jsem uspěl za 1 a šestkrát za 2. Prospěchové stipendium jsme mohli získat také za prospěch u státní zkoušky a diplomovou práci, tedy celkem devětkrát. Mně se podařilo celkem šestkrát získat vyšší a třikrát nižší částku, tedy celkem 3600,- Kčs za celé studium. Nyní mně to připadá nicotné, ale tehdy to pro mne byla velice důležitá finanční pomoc, bez které bych asi studovat nemohl. Tak zvaní ADK (absolventi dělnických kurzů) dostali během jednoho školního roku vyšší částku bez ohledu na prospěch. Zahraniční studenti dostávali stipendium měsíčně 600,- Kčs a sovětští studenti si vymohli 1200,- Kčs měsíčně. Pro porovnání: Můj otec měl v té době plat okolo 800,- Kčs měsíčně a to muselo stačit pro šestičlennou rodinu. Je dobré si toto vše uvědomit, když někdo chválí komunistické zřízení.

Studium vesele ubíhalo. Poslední zápis – do 5. ročníku byl 15.9.1958 a poslední přednáška někdy v dubnu nebo květnu 1959. Posledního přednášejícího jsme odnesli a vrátili na děkanát. Potom následoval dobře známý a vzpomínaný fotbalový zápas nezávislých = studentů proti závislým = asistentům, docentům atd. Zápas proběhl na stadionu v Oboře, kam všichni přišli ve slavnostním průvodu, ve kterém byla také vezena hlavní cena: sud piva.

Kromě fotbalového zápasu byl zde bohatý doprovodný program. Z něho vzpomenu módní přehlídku. Protože naše kolegyně odmítly vystoupit, musel v roli manekýny účinkovat sovětský student Saša. Aby byl dostatečný čas na doprovodný program, hrál se zápas na tři třetiny, takže byly k dispozici dvě přestávky.

Jedenáctý semestr jsme si již nezapisovali, protože v této době byla předdiplomní praxe.

Tu jsem absolvoval v Ústavu přístrojové techniky ČSAV v Brně a tam jsem také pod dozorem konsultanta vypracoval diplomní práci. Tématem práce byl návrh a konstrukce (s praktickým ověřením) repetičního operačního zesilovače pro diferenciální analyzátor. Lidsky řečeno – operační zesilovač pro analogový počítač pracující v repetičním provozu tak, aby mohl být výsledek zobrazen na obrazovce.

Nejprve jsem byl dosti vyděšený – o počítačích jsme se v přednáškách mnoho nedozvěděli, ale pak se ukázalo, že to zase tak složitá věc není. Recenzi na moji práci psal Ing. RYPL z brněnské Tesly. Nakonec vše úspěšně proběhlo včetně obhajoby i státnic a tak jsem to vše zvládl na výbornou, takže i nakonec bylo prospěchové stipendium.

Slavnostní promoce – tak důležitá zejména pro rodiče a rodinné příslušníky byla 19. ledna 1960. Mrzelo mne jen, že moje maminka se této slávy nemohla zúčastnit, protože ležela v nemocnici se zápallem plic. Tatínek a tři bratři (jeden byl tehdy na základní vojenské službě) si však slavnost vychutnali. Protože nás končila více než 150, aula Karolína byla pro takové množství malá, proběhla promoce ve třech skupinách.

Ve vzpomínkách vše, co bylo v minulosti připadá, mnohem hezčí, než bylo ve skutečnosti a tak i já – a myslím i kolegové, máme hezké vzpomínky na roky prožité v Poděbradech.

Prožili jsme pěkné chvíle i okamžiky méně radostné, ale když se opětovně scházíme na srazech v Poděbradech, jsou naše vzpomínky veselé. S nadhledem se díváme na naše přednášející i asistenty, kterých již hodně ze života odešlo.

Vzpomínáme například na cholerika doc. HUDCE, i jeho hodného kolegu doc. GRUBRA, který se pilně našich setkání zúčastňuje, na zapáleného vědce, který jako by žil v jiném světě – docenta SOBOTKU, i šarmantního prof. STRÁNSKÉHO, na děkana FOREJTA, který ještě na konci třetího ročníku vyhodil od zkoušky z elektronek řadu lidí, kteří museli fakultu opustit. Na marxismus jsme měli tehdy asistenta, později profesora KARLA ŠIBRAVU. Na rozdíl od řady svých kolegů měl vzdělání na filosofické fakultě a svou profesí prožíval. Kolega K. ČECH mu několikrát na cvičení udělal velkou radost, když s některým dalším studentem vedl předem domluvenou ostrou disputaci, která byla zakončena jasným vítězstvím „správného marxistického názoru“. Kdyby byl věděl, že jde o předem domluvenou frašku!

Vzpomínám-li na K. ŠIBRAVU, připomenu ještě jednu událost. V Poděbradech na slavnost Božího Těla se konal průvod v parčíku okolo kostela. V tuto dobu KAREL ŠIBRAVA sekal v parčíku trávu, asi pro doma chované králíky. Když průvod vyšel z kostela, ŠIBRAVA ustal v práci, smekl čepici a opřel se o kosu. Bylo vidět, že je slušně vychovaný. V této pozici přečkal, než celý průvod přešel okolo. To by bylo jen svědectví, že ví, co se sluší a patří. Mělo to však jeden háček. Před marxistou defilovali v průvodě všichni studenti, kteří kostel navštěvovali. Byl jsem zvědavý a věřím, že i ostatní, bude-li tato příhoda mít nějaké následky. ŠIBRAVA se nikdy o ničem nezminil a myslím, že ani nic nikomu nehlásil. To děkan FOREJT, prý, když se dozvěděl, že někdo z našeho ročníku (dodnes si myslím, že to byl kolega MAREČEK) nechal sloužit bohoslužbu za úspěšné překonání zkušebního období, se velice rozčilil a jistě by se příslušně „odvděčil“.

Zmiňuji-li se o ideologických problémech, zmíním se ještě o jedné věci. V našem ročníku byli řadu let jen dva členové KSČ, takže nemohli založit stranickou buňku – chyběl třetí. Jedním ze dvou straníků byl JIRKA PÁNEK. Znali jsme se ještě z Brna, kde studoval na našem gymnáziu o jeden ročník výše. Několikrát mne navštívil na koleji a přesvědčoval, abych do strany vstoupil a byl tak třetím straníkem. Vždy jsem to odmítl, i když mně upozorňoval, že by mně to pomohlo v budování kariéry. Byl jsem pak velice překvapený, když jsem po konci pátého ročníku zjistil, že v ročníku přibýlo hned

několik členů strany, takže již nouze o ně nebyla. Je to důkaz toho, že někteří kolegové byli ochotni pro výhodné zaměstnání udělat cokoliv.

Po promoci nám zůstalo pár dnů volna a nejpozději od 1. února jsme nastupovali podle „doporučenek“ na určená místa. Doporučenky byly inovované umístěnky, od kterých se lišily tím, že podnik nebyl povinen zajistit ubytování a byly závazné na dobu tří let. Mnoho z nás dostalo doporučenku do Prahy, já také. Nastoupil jsem do n.p. Aritma Praha, vývojové odd. na Papírenské ulici v Bubenči. Ubytování jsem žádné neměl a tak jsem spával v turistické ubytovně a denně nosil věci do úschovny na nádraží. O něco později jsem krátkodobě získal ubytování ve svobodárně na ul. Čs. armády v Dejvicích. Bylo to však jen na několik dní, protože jsem od 1. března nastoupil na základní voj. službu v Jaroměři – Josefově. Dostal jsem se tak do kraje, který jsem důvěrně znal z vyprávění kamarádů a odkud jsem o čtyři roky později, díky jednomu členovi party „Jaroměřáků“ J. HOJNĚMU získal i manželku. V Josefově jsem „bojoval“ spolu s VÁCLAVEM ŽALUDEM. Byl to dobrý spolubojovník. Škoda, že jsem ho od té doby prakticky ani neviděl.

Půl roku uběhlo a v září jsem již zase hledal v Praze ubytování. Podarilo se mně najít podnájem na Hálkově ulici, tedy výhodná poloha. Ještě s jedním mladíkem jsme každý platil 400 Kčs měsíčně, což při mém platu 1040 Kčs bylo hodně. Na přilepšenou jsme měli v pokoji televizor, na který se rodina bytných dívala, pokud vysílání neskončilo. Ještě že televize tehda dlouho do noci nevysílala.

Domluvil jsem si zaměstnání v Brně a začal bojovat za rozvázání pracovního poměru. Celý spor skončil málem u pracovního soudu, ale zaměstnavatel v poslední chvíli ustoupil s tím, že mohu jít jen do Zbrojovky Brno, která patřila do stejné VĚJ. Od začátku roku 1961 jsem nastoupil do Zbrojovky, ale měl jsem domluveno, že v rámci zkušební doby přejdu do Výzkumného ústavu hutnictví železa. Abych neztratil výhody, vypsals VÚHŽ na místo konkurs a tak od 1. února jsem již byl v místě, o kterém jsem usiloval. V Brně byl odbor automatizace tohoto ústavu a tak jsem se začal snažit o technický pokrok našeho hutnictví. Protože jsem toho o automatické regulaci a počítačích věděl pramálo, doplnil jsem si vzdělání tříměstrovým postgraduálním kurzem regulace a počítačích strojů. Práce byla zajímavá, ale brzo jsem zjistil, že není vše zlato, co se třpytí. Malý odbor asi 30 lidí neřídil oficiální šéf, ale moc si usurpoval předseda strany. Když jeho počínání přesáhlo veškeré meze, většina nás se vzbouřila. Asi po půl roce tvrdých bojů byl předseda strany odvolán, stranicky potrestán a propuštěn. Celý odbor byl však určen k likvidaci. Já jsem si našel místo v Ústavu vlastností kovů ČSAV, kam jsem odešel s posudkem, že jsem třikrát odmítl vstoupit do KSČ a že jsem s předsedou ZV ROH vypracoval teorii o omylnosti strany. (Velice mně mrzí, že v prosinci 1989 straníci posudek zlikvidovali. Byl bych si ho dal za rámeček). Místo jsem získal, protože jsem nastoupil do skupiny, kterou vedl bývalý místoředitel VÚHŽ v Praze, který celou problematiku znal a jmenovitě si mne vyžádal a zastal se mne.

Na novém místě, i když ústav změnil jméno, jsem vydržel až do důchodu. Na postu, který jsem zastával, bylo samozřejmostí, že budu dělat aspiranturu. Nejprve vše oddálilo, že jsem onemocněl hepatitidou, a když se vše rozběhlo znovu, přišla normalizace a potom už nikdo nechtěl (s ohledem na můj kádrový profil), abych se na aspiranturu přihlásil.

Celou dobu v ústavu jsem pracoval na vývoji regulátorů teploty, měření mechanických deformací a později na řízení experimentů pomocí PC.

Práce to byla zajímavá, byl bych docela spokojený, ale objevily se opět komplikace – KSČ z místa mého bydliště napsala, že posílám dceru do vyučování náboženství a více méně žádala o mé propuštění. Šéf se mne zastal, napsal, že nezastávám vedoucí místo, atd. (Tuto korespondenci vlastním). V zaměstnání jsem zůstal, i když sedm roků mně nepřidali na platu ani korunu. Myslím, že proti jiným pracovištím jsme byli nějak „za větrem“, ale totalita se projevovala i u nás.

Vždy jsem měl snahu hodně cestovat. Pro tuto zálibu moudrá strana neměla u mne pochopení. Asi osmkrát jsem se snažil vycestovat asi na tři dny do 150 km vzdálené Vídně, ale nikdy jsem nedostal devisový příslib. Pak mne to přestalo bavit a tak jsem už nezádal. Byl to asi stranický zásah z místa bydliště, protože pracoviště cestu vždy doporučilo. Mrzelo mne to hodně, zvláště když celá rodina souseda z našeho domu jezdila každoročně na Západ, ale uvědomoval jsem si, že nevyučuji v Domě politické výchovy jako můj soused. Nepřekvapilo mně proto, že jednou mně byla znemožněna i služební cesta do NDR, i když jsem tam ve stejnou dobu na soukromé cesty jezdil. Služebně jsem dosti často jezdil do SSSR, kde jsme měli spolupráci s několika ústavy a kam šéfové nemohli sehnat na „komandýrovky“ dost ochotných pracovníků. Já jsem tam jezdil ochotně a vždy mne uklidňovalo, vidět, že jinde jsou na tom lidé podstatně hůře než u nás a seznámil jsem se s jejich „politickým uvědoměním“. Byla to forma politického školení. Až ke konci osmdesátých let se situace troch zlepšila a já povýšil v nomenklatuře na „vedoucího vědeckotechnického pracovníka“, což by byl asi předpokládaný strop mé kariéry až do mého odchodu do důchodu. Díky změnám v devadesátých letech přijela do ústavu atestační komise s účastí Němců a Rakušanů a mně přeřadili do kategorie vědeckých pracovníků. To bylo více méně jen pozlátko, na platu se to prakticky neprojevalo. Na počátku roku 1996, když mně bylo 60 let, jsem odešel do důchodu a kupodivu jsem důchodce již 15 roků. Moje filosofie: nejsem numismatik, abych se věnoval sbírání peněz. Za lepší pokládám využít třeba i nižšího důchodu a věnovat se svým zálibám než pracovat do posledního dechu. Nikdy bych nevěřil, že se dožiji 75 let.

Změny v devadesátých letech jsem velice prožíval, protože jsem v něco takového již za mého života nedoufal. Také moje touha po cestování došla vyplnění. Na soukromých cestách jsem navštívil řadu evropských zemí, měsíc strávil v Kanadě, měsíc v USA. Pobyt v USA se uskutečnil díky mému příteli Pepovi, o kterém jsem se výše zmiňoval. Projeli jsme „státy“ od severu na jih a později, když Pepa odešel do důchodu, byli jsme společně v Thajsku, Jihoafrické republice, Indii a Srí Lance. To vše bylo možné jen proto, že vše financoval americký důchodce Pepa. Já sice hladem netrpím, ale něco takového bych si dovolit nemohl.

K osudu Pepy: Zmínil jsem se, že pracoval v Laterně Magice, s kterou jezdil po celém světě. Straníkem nikdy nebyl, a když zjistil, že jeho cesty po světě již pokračovat nebudou, nevrátil se z jihoamerické cesty do socialistického ráje, ale odjel do Spojených států. Tam si jako ostatní prožil těžké začátky emigranta, ale našel si místo ve veliké nadační nemocnici v Clevelandu v Ohiu (The Cleveland Clinic Foundation), kde pracoval ve výrobě filmů, později videí s odbornou tematikou, pro potřeby nemocnice. Podle československých kritérií byl bez kvalifikace, ale plně se zde projevilo, že na něco takového v USA nehrají. Velmi rychle prokázal svoje schopnosti a postupoval v zařazení. Když jsem ho na jeho pozvání a za jeho peníze v r. 1996 navštívil, vedl větší skupinu lidí, která měla kromě jiného k dispozici krásně vybavené TV studio a nemocnici poskytovala řadu technických služeb. Každý týden TV konferenci pro vedení několika sesterských nemocnic (asi 7 v celých USA), přenosy z několika operačních sálů různých nemocnic (nemocnice kde Pepa pracoval, má asi 10000 zaměstnanců a slouží jako mezinárodní doškolovací pracoviště pro kardiochirurgii a během roku pořádá řadu mezinárodních konferencí) při konferencích, natáčela DVD pro potřeby doškolování i pro pacienty a jejich rodiny. Takové a podobné služby pro nemocnici Pepa se svoji skupinou zajišťoval. Jak jsem zjistil, byl uznávaným a váženým pracovníkem nejen pro svou odbornost, ale i pro svoji povahu a přátelskost. Pepovou zásluhou jsem si i já vyhradil v hojné míře to, co mně bylo režimem odíráno. Potvrzuje to moje přesvědčení, že vše je řízeno Prozřetelností.

Doufám, že předchozí klábosení splnilo Jožův požadavek o vyličení profesní kariéry (a to i Pepovy, nejen mojí).

Pokud se týká osobního života: Od r.1964 jsem šťastně (?) ženatý, mám dvě dcery (45 a 42 roků), dva vnuky (23 a 20 let) a dvě vnučky (19 a 13 let).

Choroby mi s věkem přibývají. Kdyby se čas dal vrátit, vrátil bych ho do „poděbradských let“. Protože to nejde, zbývají pouze vzpomínky a ty jsou vždy krásnější, než byla skutečnost.

Takže milí spolužáci, přeji všem do dalších let optimistické vyhlídky.

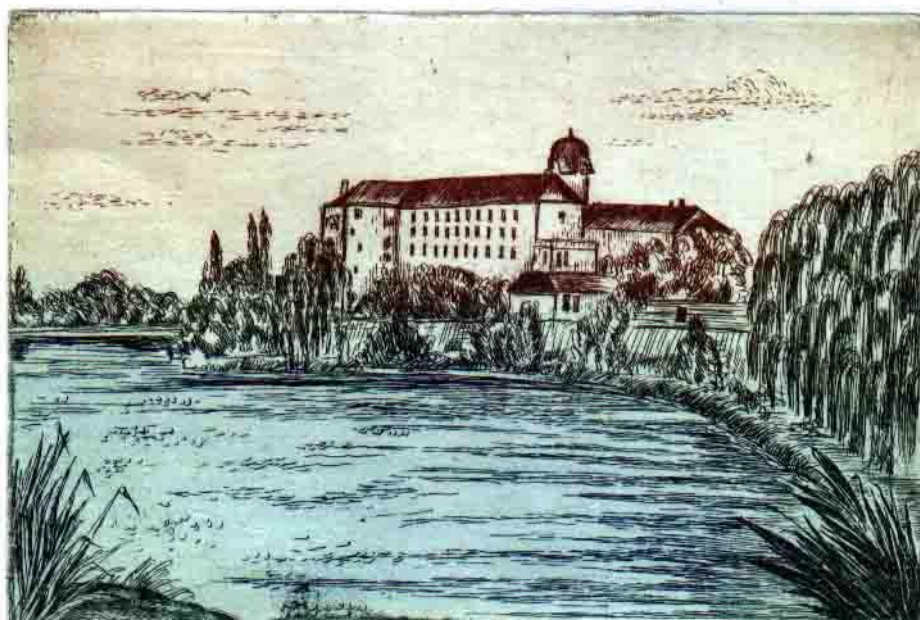
LÁĎA

Brno, AD 2011

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

**Vzpomínky na studium
na Fakultě radiotechniky ČVUT
v Poděbradech
1954-1960**

Jozef Tomaščin

*Jozef Tomaščin
1990*

*Věnuji mým spolužákům z ročníku B
Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech (1954-1960)
u příležitosti jubilejního setkání ročníku B v Poděbradech 27. srpna 2010.*

OBSAH - MENU

Str.

- 179. 1. [_ Úvod](#)
- 180. 2. [_ Jak a proč jsem se rozhodl pro studium na ČVUT](#)
- 183. 3. [_ Roky mého studia na ČVUT](#)
- 247. 4. [_ Roky po absolvování vysokoškolského studia](#)
- 263. 5. [_ Závěr](#)
- 264. [_ Poděkování](#)
- 265. [_ Redakční poznámky](#)

Verze 1.7 – stav ke dni 12.09.2011

1. Úvod

Motto:

*Nicht das, was dir passiert, ist wichtig,
sondern die Art, wie du damit fertig wirst.*

Není důležité to, co se ti přihodí,
nýbrž způsob, jak se s tím vyrovnáš.

(Hans Selye, 1907-1982, kanadský lékař
maďarsko-rakouského původu, objevitel stresu.)

S mým dobrým přítelem, Václavem Hubičkou, spolužákem z ročníku B fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech (1954-60), udržujeme dosti čilý kontakt elektronickou poštou od roku 1999, kdy jsem si dal nainstalovat službu MS Outlook.

Někdy v roce 2004 se mi pochlubil, že všechny závažné rodinné dokumenty, vzpomínky a fotografie nakopíroval na CD-ROM jako trvalou památku pro svoje děti a vnoučata.

To byla pro mne inspirace k tomu, abych si zapsal svoje vzpomínky na dosavadní život, ale především, abych zachytil všechny vzpomínky mé maminky (která tehdy měla přes 95 let) na to, co si pamatuje o celé naší rodině.

V únoru 2005 jsem tudíž začal psát mé paměti, které jsem nazval jednoduše „Mé vzpomínky“. Nyní vidím, že jsem to udělal takřikajíc v poslední chvíli. Téměř celý rok jsem rozmlouval s mojí maminkou o všem, co si pamatovala ze starých časů. I přes vysoký věk měla poměrně velmi dobrou paměť a k mému velikému štěstí, dříve než 8. února 2006, jenom šest týdnů před svými 97. narozeninami, tiše zemřela, stačil jsem dost podrobně zapsat všechny její vzpomínky, a také moje vlastní až po rok 1970.

Nyní mě Vašek opět nepřímo inspiroval k tomu, abych z toho, co již mám zapsáno, vybral ty pasáže, které se týkají mého studia v ročníku B na Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech, s tím záměrem, že tyto mé vzpomínky věnuji všem mým spolužákům z tohoto ročníku. Případným zájemcům je mohu poslat elektronickou poštou.

Avšak dříve, než začnu své vyprávění, rád bych zde připomenul teorii o náhodné povaze příčinnosti přírodních a společenských jevů, která je známá jako „*Butterfly Effect*“ („motýlí efekt“). Edward Lorenz (1917-2008) byl americký matematik a meteorolog, známý také jako „otec teorie chaosu“. Přišel na to, že v dynamicky fungujícím systému i malé rozdíly mohou být původcem velkých změn. Ve své přednášce v roce 1979 poprvé uvedl tento pojem: „*Předvídatelnost: Může třepetání motýlích křídel v Brazílii způsobit tornádo v Texasu?*“

O teorii motýlího efektu jsem se čirou náhodou dověděl někdy na podzim roku 2008. Avšak když jsem se nad ní nyní hlouběji zamyslel, napadlo mě, že můj vlastní život je série několika „motýlích efektů“, událostí nebo rozhodnutí, které v daném okamžiku, a samy o sobě, byly bezvýznamné a nepodstatné, avšak později vždy měly ten důsledek, že pokaždé na mnoho let zásadně obrátily směr mého života.

Moje vyprávění Vám ukáže projevy „motýlího efektu“ v praxi, na mém vlastním životě. Jestliže se Vy sami zamyslíte nad svým životem, možná ne jeden z Vás s překvapením zjistí něco podobného u sebe.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

2. Jak a proč jsem se rozhodl pro studium na ČVUT

V letech 1951-54 jsem studoval na II. státním gymnáziu v Košicích.

Někdy ve druhém ročníku gymnázia (tudíž podle nynějšího názvu ročníků gymnázia, v sextě), jsem ve Státní vědecké knihovně, kam jsem často chodíval, našel dvoudílnou knihu kolektivu sovětských autorů (na jména si již, samozřejmě, nevzpomínám) s názvem „*Dějiny diplomacie*“ (nebo „*Dějiny světové diplomacie*“, ani to si již přesně nepamatuji). Byl jsem tou knihou okouzlen. Pamatuji si, že jsem se v ní poprvé setkal se jmény takových osobností, jako byl např. Talleyrand, Metternich nebo Bismarck.

O svých poznatcích jsem s nadšením vyprávěl svým spolužákům. V důsledku mých neustálých řečí o diplomacii mne napůl posměšně, napůl vážně, začali nazývat „diplomatem“.

Toto ale mělo na mne takový zpětný účinek, že jsem si začal domýšlet, že i já se mohu stát diplomatem, a že půjdu studovat tento obor. To bylo ovšem tenkrát možné jenom v Moskvě na Vysoké škole mezinárodních vztahů.

Můj třídní profesor a učitel latiny, Juraj Miko, byl velmi schopný pedagog intelektuálního zaměření, a třebaže byl přísný, byl spravedlivý a velice lidský. Mohlo mu být tenkrát kolem 35 let, a tudíž to nebyl nějaký „starý pán“, který by si udržoval od nás studentů odstup. Když se doslechl od mých spolužáků, jaké iluzorní plány mám o budoucím studiu, jednou o přestávce si mě zavolal ve třídě do kouta u kamen a řekl mi: „*Jožko, ty opravdu chceš studovat diplomacii?*“ Řekl jsem mu, že ano. A na to mi on odvětil: „*A uvědomuješ si, že tvůj otec je v Kanadě, a že tě na takové studium nepřijmou?*“¹⁴

On byl první, kdo mne přivedl k tomu, abych vystřízlivěl z této mé nezralé mladické ambice a ušetřil mě mnohých zklamání. Když se na to podívám dnes, měl velkou pravdu. Určitě by mne na takovou školu nepřijali kvůli mému „třídnímu původu“. A kdyby mne přece byli přijali a byl bych vystudoval tuto školu, jakým diplomatem bych byl ve službách komunistického režimu? Byl bych ochoten klamat, podvádět v jeho prospěch a bránit jeho zájmy, které jsem instinktivně a v hloubi duše odmítal? Byli by mne určitě velmi brzy vyhodili z diplomatických služeb nebo bych byl skončil někde ve vězení, ne-li hůř.

2.1. Důvody mého rozhodnutí studovat na ČVUT, maturita a přijímací zkoušky

V roce 1953 se v Československu uskutečnila školní reforma. Gymnázia byla zrušena a byly zřízeny tzv. jedenáctileté střední školy. Celou naši třídu přemístili do nové školy s názvem 3. Jedenáctiletá střední škola, v budově, která byla v protějším rohu velkého areálu, kde se také nacházelo II. státní gymnázium, kde jsem začal středoškolské studium.

Zároveň jsme se najednou stali maturitní třídou a museli jsme vlastně za jeden rok zvládnout učivo dvou let. Toto všechno mělo velmi negativní dopad na kvalitu vyučování a také na moje vlastní vzdělání, zejména v matematice a v přírodních vědách, což se později ukázalo v praxi při mém studiu v Poděbradech.

Na začátku druhého pololetí vyvstal pro nás všechny ve třídě problém, kam se přihlásit na vysokou školu. Když jsme byli ještě na II. státním gymnáziu, na protější straně ulice byla lékařská fakulta a mnozí kluci a děvčata v ní viděli jasný cíl svého dalšího studia. Mnozí moji spolužáci a spolužačky ze třídy (šest chlapců a dvě dívky) se později také stali lékaři.

Avšak pro mne lékařská fakulta nepřicházela v úvahu, přesto že jsem byl velmi dobrý v latině a také jsem měl velmi dobrou paměť, a to z jednoho jednoduchého dů-

¹⁴ Další zmínky, resp. stručné vysvětlení k tomu viz str. 22 a 79-80.

vodu: nesnášel jsem pohled na krev. Například, když bylo nutno doma useknout spící hlavu, sice jsem ji usekl sekyrou na špalku, ale odvrátil jsem přitom hlavu.

Tento odpor ke krvi mi zůstal dodnes. Také nyní, když se občas doma díváme v televizi na nějaký film z nemocničního prostředí, při záběrech z operačního sálu raději přivřu oči. Tudíž studovat medicínu bylo pro mne vyloučené.

Existovalo ovšem mnoho jiných oborů, ze kterých jsem si mohl jeden vybrat. Ale poté, co jsem zavrhl svůj naivní sen o studiu diplomacie, neměl jsem jasnou představu, jaký další studijní obor bych si měl vybrat.

Pak se ale přihodila bezvýznamná náhoda, která změnila můj život. Jedna spolužačka z naší třídy začala chodit ještě někdy rok-dva předtím s jistým klukem z naší školy asi o tři roky starším. Jednou přišel za ní o přestávce k nám do třídy a vyprávěl, že již studuje v Praze na ČVUT na elektrotechnické fakultě a velice si to pochvaloval.

Najednou jsem věděl, co chci. Již předtím totiž moji pozornost upoutal nový technický fenomén: věděl jsem ze zpráv z rozhlasu i z novin, že na Západě se prudce rozvíjí televize. Také u nás se v Praze pokusně začalo televizní vysílání 1. května 1953. Pochopil jsem, že tento technický obor má velikou budoucnost a řekl jsem si, že bych se měl dát na jeho studium a nyní jsem věděl, kde ho mohu vystudovat.

Jenom jsem vůbec nevzal v úvahu, zda já mám pro toto studium nějaké vlohy anebo ne.

A tak, když jsme dostali dotazníky pro přihlášku na vysokou školu, vyplnil jsem si elektrotechnickou fakultu ČVUT v Praze na prvním místě a Vysokou školu technickou v Bratislavě na druhém místě.

Časový skok retro ◀⊕

Moji preferenci studia v Praze podpořil i další faktor. Doma jsem od malička vždy slyšel jenom to nejlepší o Praze a o Čechách. Můj děda byl za první republiky během jednoho volebního období starostou obce. Občas se u něj „na kus řeči“ zastavili čeští četníci, kteří měli svoji stanici v sousední obci Seňa. Moje babička mi o nich později vyprávěla jako o velmi milých a kulturních lidech. Dokládala to kromě mnoha jiných věcí také tím, že „*čeští četníci – na rozdíl od maďarských četníků – nikdy nebyli podezřelého z krádeže při výslechu*“. Ejhle, jaká maličkost může být kulturní vizitkou národa!

Doma jsme z tohoto období měli obrazy Masaryka, Beneše a Štefánika (za maďarské okupace za 2. světové války jsme je ukryvali) a moje maminka i moji prarodiče se vždy velmi pochvalně vyjadřovali o časech „za republiky“.

Můj děda nám během dlouhých zimních večerů předčítal z různých knih, které jsme si půjčovali ze školní knihovny. Kromě takových knih jako jsou Dva roky prázdnin, Robinson Crusoe a podobně, nám předčítal také např. Jiráskovo rozsáhlé trojdílné dílo Bratrství (které jsem znal téměř z paměti dříve, než jsem se naučil číst) a jiné knihy českých autorů.

Můj děda mne naučil číst, když mi nebylo ani 5 let. Pamatuji se, že někdy, když mi bylo asi 7 let, našel jsem doma *Babičku* od Boženy Němcové v češtině a celou jsem ji přečetl, třebaže některé výrazy mi napoprvé připadaly poněkud divné. Vzpomínám si například na slovo „*hrabě*“. V našem východoslovenském nářečí totiž „*hrabe*“ znamená „*hrábě*“ – a tak podobně, ale vždy jsem se nakonec ze souvislosti domyslel alespoň přibližný význam českých slov.

Maminčin bratr Ludvík předtím studoval na zemědělské střední škole v Košicích a měli jsme doma po něm mnohé učebnice v češtině, které jsem rovněž často četl (vzpomínám si například na „*Živočichopis*“) a proto mi čeština nepřipadala cizí a troufal jsem si jít studovat do Prahy také z tohoto hlediska.

Maturoval jsem ze slovenštiny, ruštiny, matematiky a z fyziky. Ze všech čtyř předmětů jsem dostal jedničku. Také na závěrečném vysvědčení jsem měl samé jedničky. Byl jsem jedním z nejlepších žáků v naší třídě a měl jsem sebevědomý pocit, že vysokoškolské studium jakéhokoliv oboru bez problémů zvládnou.

Avšak velmi brzy jsem z této iluze vystřízlivěl. „*Ale o tom – potom*“, jak říkává jeden slovenský politik.

Přijímací zkoušku jsem měl v pondělí, 21. června 1954 v Praze, na elektrotechnické fakultě Českého vysokého učení technického (ČVUT) v Zengerově posluchárně na Karlově náměstí.

Cestoval jsem tam vlakem. Lístek na rychlík ve II. třídě stál 84,- Kčs. Protože maminka ještě neprodala obilí do povinného výkupu, měla málo peněz a pamatuji si, že obešla několik lidí ve vesnici, aby jí půjčili peníze na lístek na vlak pro mne. Tak chudí jsme byli.

Časový skok retro ◀⊕

Nutno přitom připomenout že rok předtím, 1. června 1953, se uskutečnila tzv. měnová reforma, kdy byly peníze do výše 300 Kčs na osobu vyměněny v poměru 5:1, ostatní v poměru 50:1. Byl to cílevědomý krok komunistické vlády k drastickému ochuzení nejenom bývalých majetných vrstev, ale celého obyvatelstva k jeho politickému ovládnutí přes ekonomické páky. Ještě rok potom byla mezi obyvatelstvem, zejména u zemědělců na vesnicích, nouze o hotovost.

Slyšel jsem od některých lidí, jak s trpkou ironií komentovali, proč režim přikročil k takovému drastickému ožebračení obyvatelstva: „*Přece oškubaná slepice nepřeletí přes plot, je poslušná a vděčná za každé zrnko potravy ...*“.

Kapitalismus je sociálně nespravedlivý, protože jeho podstatou je nespravedlivé rozdělení bohatství ve společnosti a v důsledku toho vytváření propastných rozdílů mezi velmi bohatými a velmi chudými. Avšak komunistickou propagandou tolik ozpěvovaná sociální spravedlnost komunistického systému se zakládá na spravedlivém rozdělení chudoby ve společnosti, tudíž na tom, že všichni jsou stejně chudí. Někteří jsou možná i šťastní, protože nemají důvod závidět druhým.

Když jsem v Praze ráno vystoupil z vlaku na Hlavním nádraží, zeptal jsem se lidí, kde je Karlovo náměstí a šel jsem tam pěšky. Ještě bylo časně zrána, příliš brzy na zkoušku, proto jsem si sedl v parku naproti fakultě na lavičku a pozoroval jsem množství černých kosů, kteří tam poletovali a poskakovali. Ještě nikdy jsem tolik černých kosů pohromadě neviděl, proto mi pohled na ně doposud utkvěl v paměti.

Brzy si ke mně přisedl další student z Košic, který rovněž přijel na přijímačky. Od vidění jsme se znali ještě z II. gymnázia, kde chodil o rok výše než já. Řekl mi, že již studoval na nějaké jiné vysoké škole, ale že po prvním semestru ho vyhodili, protože neudělal zkoušky, a tak se pokouší o štěstí opět zde. Toto nebyl pro mne právě ten nejpovzbudivější zážitek. Nevím, jak on udělal zkoušku, ani jsem se s ním od té doby nikdy neseťkal.

Když jsme přišli oba do Zengerovy posluchárny, bylo nás tam asi 40. Přišel nějaký vyučující, napsal nám na tabuli nějaká tři témata na písemku (z jazyka, tudíž z češtiny nebo slovenštiny), ze kterých jsme si měli jedno vybrat. Potom zřejmě měly následovat další písemné i ústní zkoušky z technických předmětů. Ještě jsme nezačali ani psát, když do posluchárny vešel „pedel“ (školník) a zeptal se, kdo z přítomných

udělal maturitu na samé jedničky a navíc měl na vysvědčení na konci školního roku samé jedničky.¹⁵

Přihlásil jsem se jenom já. Ihned mne zavedl do nějaké místnosti na poschodí, kde mne přivítali dva starší pánové. Jeden z nich mi podal ruku a řekl: „*Blahopřeji vám, mladíku! Jste přijat. Kéž bychom měli více takových studentů!*“ Já jsem řekl něco nesouvislého a vyšel jsem z místnosti jako ve snu. Nemohl jsem uvěřit vlastním očím a uším.

Musím říct, že to byl první případ v mém životě, kdy jsem dosáhl úspěchu ne vlastním přičiněním, ale šťastnou náhodou. Kdybych byl musel dělat přijímací zkoušku, asi by mne na ČVUT nebyli přijali a kdoví jak bych byl strávil toto veliké zklamání a kde bych byl skončil. Nutno však říci, že klamavost tohoto mého úspěchu se ukázala již za pár měsíců, kdy se moje představa o sobě samém jako o vynikajícím žákovi, kterou jsem měl na základě mých výsledků z gymnázia, rozsypala jako domeček z karet.

3. Roky mého studia na ČVUT

3.1. První ročník (školní rok 1954-55)

Na konci léta jsem dostal pozvánku z ČVUT, že vyučování se začne v pondělí 13. září 1954. Dříve, než jsem tam mohl odcestovat, musela maminka znova obejít několik lidí, aby mi půjčila peníze na cestu a také na pobyt ve škole, protože doma ještě pořád neměla dost peněz.

Všichni posluchači prvního ročníku jsme se setkali v Zengerově posluchárně na Karlově náměstí. Po krátkém přivítání a obligátním slavnostním úvodě nám děkan elektrotechnické fakulty sdělil, že v Praze je nedostatek ubytovacích kapacit na kolejích, a že kromě toho byla v Poděbradech již před rokem otevřena fakulta radiotechniky,¹⁶ a tudíž, že ti, kdo mají zájem spíše o studium slaboproudé elektrotechniky než silnoproudé, mají možnost tam ihned přestoupit.

Když se nikdo nehlásil, řekl, že tak či tak potřebují do Poděbrad přeřadit deset studentů a jestliže se nikdo nepřihlásí, on je tam přeřadí dle vlastního uvážení.

Toto zabralo a postupně se začali jednotlivě hlásit hoši na přestup. Já jsem se přihlásil jako předposlední. Zvážil jsem, že silová elektrotechnická zařízení mne nezajímají, a že jsem se na ČVUT vlastně přihlásil proto, že chci studovat televizní techniku, kterou jsem považoval za vědu budoucnosti.

Takže někdy večer jsem nastoupil na osobní vlak do Poděbrad. Lístek stál 7 Kčs. Nevím již, proč jsem čekal až do večera, ani co jsem do té doby dělal, případně proč jsem tam neodjel až na druhý den ráno.

Do Poděbrad jsem dorazil večer někdy po desáté hodině. Cesta od stanice vedla přes park, na jehož konci byla kolonáda, kde vždycky hrála hudba pro lázeňské hosty, protože Poděbrady byly (a jsou) především známým lázeňským městem na léčbu nemocí srdce.

Hudba na kolonádě ještě vyhrávala a po cestě v parku se procházelo poměrně dost lidí. Zeptal jsem se, kde je kolej, která byla odtud dost daleko, a kolem půl jede-

¹ Jak jsem se dodatečně dověděl, tenkrát platilo pravidlo, že ten, kdo měl samé jedničky na maturitní zkoušce i na závěrečném vysvědčení, byl přijat na vysokou školu bez přijímací zkoušky. Toto pravidlo bylo později (kdy, to nevím) zrušeno.

¹⁶ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Fakulta se jmenovala Fakulta slaboproudé elektrotechniky ČVUT Poděbrady, asi v r.1956 byl název změněn na Fakulta radiotechniky ČVUT Poděbrady. (Forejt to zdůvodnil uvolněním mezinárodní situace, takže není třeba užívat krycí název). V roce 1959 došlo ke spojení poděbradské fakulty s pražskou elektrotechnickou fakultou a v Poděbradech bylo pouze pracoviště pražské fakulty. Z Forejta se stal pouze předkan.“

nácté jsem přišel se svým velkým kufrem na vrátnici koleje. Vrátný, starý pán Volejník, tam podrímoval a vůbec nebyl nadšený, že mě nyní pozdě v noci musí někam ubytovat. Dával mi to otevřeně najevo. Do rána jsem se vyspal v nějakém pokoji, kde byla volná ještě jedna postel a na dvou dalších již spali dva studenti.

Druhý den mě ubytovali nejdříve v pokoji, kde jsem byl nějakou dobu jenom sám. Později mne přeložili do pokoje, kde jsme byli tři. Jedním z nich byl Václav (Vašek) Hubička, se kterým jsme se později stali nerozlučnými přáteli natolik, že ještě i dnes udržujeme poměrně čilé styky e-mailem. Myslím, že to byl pokoj číslo 214 na druhém poschodí.

Druhý kolega byl Bohumil Liska. Nosil krátký černý knírek a vyznačoval se tím, že měl rád různé senzace. Jakmile slyšel, že se na chodbě něco děje, vyběhl ven a s nadšeným rozrušením vykřikoval: „*No, to je peklo! To je peklo! To je hotová senzace!*“.

Když jsme potom ráno šli na přednášky, zjistil jsem, že budova fakulty je vlastně umístěná v historickém zámku Jiřího z Poděbrad (jehož jezdecká socha stojí na náměstí před zámkem).

Do zámku se vcházelo přes velikou, masivní bránu. Někde venku byla malá přízemní přístavba, kde byly kanceláře děkanátu (sekretářky se jmenovaly paní Bílá a paní Černá). Uvnitř zámku na pravé straně byla menza, kam jsme chodili přes týden na snídani, obědy i večere. V neděli se nevařilo.¹⁷

Během dne jsme střídali učebny a chodili jsme nahoru-dolů po zámku (tuším až po třech poschodích). Nejdříve jsem se nedovedl orientovat v tom labyrintu chodeb a schodišť, ale potom jsem si na to zvykl.

Pokud se týče orientace, v té jsem byl odjakživa poslabší. Například, v Poděbradech jsem si nejdříve myslel, že hlavní ulice, která prochází přes Poděbrady, vede od jihu na sever (tak jako v Košicích) a proto mne zpočátku překvapilo, když jsem jednou uviděl měsíc tam, kde jsem předpokládal sever. Teprve tehdy jsem si uvědomil, že tato hlavní ulice ve skutečnosti vede od západu na východ.

Můj hlavní problém však byl někde úplně jinde. Totiž ihned v první den jsem se dověděl, že vyučování na poděbradské fakultě začalo již 1. září. Musel jsem dohánět zmeškanou učební látku. Kromě toho jsme měli týdně 12 hodin matematiky, 6 hodin přednášek a 6 hodin cvičení. Navíc nám profesor Kulík přednášel velmi rychle (podle mne, vzhledem k mým slabším znalostem matematiky z gymnasia), psal po tabuli různé vzorce a rovnice, kterým jsem proto dost málo rozuměl. Čtyři základní početní úkony s úsměvem označoval jako ‘kupecké počty’.

Dlužno říct, že jsem brzy přišel také na to, že úroveň českých středních škol byla výrazně vyšší, než u nás na Slovensku. Moji čeští kolegové měli mnohem větší znalosti z gymnázia než já a ještě asi tucet dalších Slováků, kteří tam byli se mnou.

V matematice jsem měl určité problémy již na gymnáziu. Částečně byly zapříčiněny také tím, že náš profesor matematiky Florco často vyprávěl o všem možném, aby si „*udělal dobré oko*“ po politické stránce u nadřízených, jenom ne o matematice a nevysvětlil nám látku tak, abychom jí co nejlépe porozuměli.

Navíc nová školní reforma stanovila, že nebudou čtyřletá gymnázia, ale jedenáctiletka. To v praxi znamenalo, že se nám studium zkrátilo o rok a stali jsme se maturitní třídou – ovšem bez náležité přípravy.

Naším profesorem matematiky v tomto posledním ročníku se stal ředitel školy Grega. Ten nás měl připravit na maturitu z matematiky. Avšak ihned na začátku zjis-

¹⁷ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Menza vařila obědy i v neděli, pouze večere v neděli byly vydávány jako studené při obědě. Tak tomu bylo alespoň od šk. r. 1955-56, kdy jsem přišel do Poděbrad. Jak tomu bylo o rok dříve, to nevím.“

til, že neznáme mnohé věci, které nás měli předtím naučit. A tak jsme začali na jedné straně opakovat starou látku a na druhé učit se novou. Nevím, jak na tom byli moji ostatní spolužáci, ale já jsem z toho měl v hlavě pěkný zmatek.

Nyní na vysoké škole se tento zmatek ještě znásobil. Profesor Kulík se snažil zhruba za měsíc zopakovat celou gymnaziální látku z matematiky, aby mohl co nejdříve začít přednášet diferenciální a integrální počet, svoje vlastní učivo.

Byl jsem z toho celého nešťastný. Dost brzy jsem si našel v našem kroužku spolužáky, za nimiž jsem na koleji chodil, aby mi vysvětlili to, čemu jsem neporozuměl. Jedním z nich byl Fero Ostrožlík, Slovák z Úlan nad Žitavou a druhý vedoucí našeho kroužku, Vašek Hubička, pocházející z Tábora.

K problémům s učivem se začala přidávat nostalgie. Kolej byla poblíž železnice a když jsem občas večer uslyšel pískat vlak, nejráději bych byl nasedl do vlaku a jel rovnou domů.

Určitou zásluhu na tom, že jsem tak neučinil, mělo to, že jsem si vzpomenu na příběh, který nám jednou vyprávěl ředitel Grega o jednom studentovi, který zbaběle utekl z vysoké školy, a jak tím zarmoutil své rodiče. Nechtěl jsem být jako on, byl bych se za to doma přede všemi styděl, že po celou dobu na střední škole jsem byl takový vynikající žák a najednou jsem selhal. Tato historka mi pomohla překonat moje počáteční starosti i strach, jak to bude se mnou dále.

Z toho plyne poučení, že rozhodování lidí o závažných věcech je někdy ovlivněno naoko docela bezvýznamnými pohnutkami. V těchto mých vzpomínkách se na to najdou ještě další příklady.

Nyní jsem však – konečně! – pochopil, že sice vysokofrekvenční a televizní technika má velkou budoucnost, ale já osobně pro ni nemám dostatečné vlohy a že moji silnou stránkou jsou cizí jazyky. Asi jsem se i poradil s někým, kdo mi doporučil, že bych měl přestoupit na filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze.

Takže po jisté úvaze jsem se vydal do Prahy na filozofickou fakultu. Pamatuji si, že to bylo v pondělí 4. října.

Z návštěvy na fakultě si pamatuji, že dole ve vestibulu byla vývěska a na ní byla kromě jiného přišpendlená Catullova báseň „*Vivamus, mea Lesbia, atque amemus ...*“ (Žijme, Lesbie moje, a milujme se ...), kterou zřejmě úspěšně přeložil některý student. Tato báseň je pro mne od té doby nerozlučně spojena s touto vzpomínkou.

Když jsem přišel na děkanát a řekl jsem, že bych chtěl přestoupit na studium na tuto fakultu, paní na děkanátě mi řekla: „*Lituji, pane, ale v pátek jsme uzavřeli přestupy.*“.

Tato věta rozhodla o mnohých letech mého dalšího života, vlastně o celé mojí kariéře, o celém vývoji a průběhu života. Kdybych byl přišel na fakultu v pátek, možná by mne byli ještě vzali.

Možná by ze mne byl překladatel, profesionální tlumočník anebo učitel angličtiny. Byl bych studoval v Praze, ne v Poděbradech, nebyl bych se tam seznámil s mojí první manželkou Marií a byl bych pracoval na úplně jiných místech, než tomu bylo ve skutečnosti.

Avšak z nynější perspektivy je mi jasné, že právě tak to bylo pro mne v konečném důsledku dobré, neboť jinak bych nebyl dospěl do toho bodu, kde se nacházím nyní – a kde jsem šťastný a je mi dobře.

Časový skok dopředu ☺➤

V srpnu v roce 2003 jsem odjel na setkání absolventů ročníku B do Poděbrad a den předtím jsem přiletěl do Prahy, abych se setkal s mým synem Vladimírem, jeho manželkou Janou a dcerou Janičkou.

Vladimír s manželkou mne vzali na večeři do malé mexické restaurace nedaleko Staroměstského náměstí. Protože jeho manželka Jana učí jako asistentka francouzštinu a italštinu na právnické fakultě Karlovy univerzity, jen tak mezi řečí jsem poznal, že nescházelo mnoho a také já bych byl studoval na Karlově univerzitě – a vyprávěl jsem jim zmíněný příběh.

Načež se Vladimír obrátil ke své manželce a vesele jí řekl: „*Tak vidíš, Janičko, jak je dobře, že v pátek uzavřeli přestupy – protože jinak bychom tu nyní my tři neseděli.*“ Měl tím na mysli, že bych se jinak nebyl seznámil s jeho maminkou v Poděbradech a tudíž ani on by nebyl na světě. Takhle vlastně vystihl podstatu věci a také můj vlastní názor, že všechno je právě tak dobré, jako je.

Svoje jazykové znalosti a schopnosti jsem nakonec stejně uplatnil, během let zaměstnání, ale dokonce i nyní, když jsem již čtrnáct let v důchodu. Zmíním se o tom později na jiných místech a v jiných souvislostech.

Vrátil jsem se tudíž zpět do Poděbrad a pokračoval ve studiu na fakultě slaboproudé elektrotechniky.

Zde bych rád uvedl několik stručných informací o ní. Fakulta byla zřízena rok předtím. Ročník, který tam začínal, měl označení „Ročník A“. My jsme byli „Ročník B“. Po nás tam ještě byly ročníky C, D a E (a tuším ještě F) a pak se studium v Poděbradech omezilo na první dva ročníky a nakonec se celá fakulta přestěhovala zpátky do Prahy.

Zlé jazyky říkaly, že fakulta byla zřízena v Poděbradech proto, že děkan fakulty, RNDr. Jindřich Forejt, CSc., tam měl docela pěknou vilu. Děkan Forejt se často chlubil tím, že svého času pracoval jako asistent profesora Jaroslava Heyrovského, autora polarografie, který později v roce 1959 dostal Nobelovu cenu za chemii.

V prvním roce nebyla hotova budova koleje, proto studenti bydleli v zámku, kde byly také učebny. Slyšel jsem příhodu, že přítom rádi dělali všelijaké kanadské žertíky. Jednou prý zavěsili v pokoji zevnitř nad dveře kbelík s vodou tak, aby se vylil na hlavu tomu, kdo vejde. Samozřejmě, čekali spolužáky. Měli však smůlu, protože do pokoje jako první vešel děkan Forejt, který občas kontroloval studenty na pokojích. Byl celý politý vodou a samozřejmě kvůli tomu udělal velký cirkus. Zda kanadské žertíky na pokojích pak přestaly, to jsem se nedověděl.

V našem ročníku bylo na začátku asi 250 studentů. Ročník byl rozdělený na učební kroužky asi po 16 až 25 studentech. Já jsem byl v kroužku B.I., jehož vedoucím byl Vašek Hubička. Další studenti v našem kroužku byli (podle seznamu, který mi nyní poskytl Vašek Hubička): Zdeněk Bek, Josef Burša, Jiří Čerovský, Evžen Dürr, Zdeněk Fořt, Jaroslav Hojný, Jiří Chovanec, Bohumil Kadlec, Jan Kolář, Ivan Křížala, Roman Matura, Gustáv Minárik, Egon Mocik, František Ostrožlík, Petr Plachý, Jaromír Pozděna, Vladimír Pospíšil, Pavel Procházka, Ján Riša, Václav Řeňč, Ernest Schader, Roland Slauka, Jozef Tomaščin a Tomáš Vácha. Z nich po zkouškách v prvním semestru odešli: Fořt, Kadlec, Riša a Řeňč. Po druhém semestru odešli: Minárik a Mocik.

V ročníku jsme byli dost pestrá společnost. Mnozí studenti byli starší než 18 let, protože v tomto roce vyšlo nějaké nařízení, že se na vysokou školu mohli přihlásit také studenti z tzv. dělnických přípravků.

Měli jsme tam také asi dva studenty, kteří byli předtím zařazeni do pracovních útvarů PTP (později známých jako „*Černí baroni*“), kteréžto byly krátce předtím zrušeny. Jedním z nich byl tuším Josef Rosa, který měl již asi 28 let. Do PTP se dostal z kněžského semináře za trest, že chtěl studovat na kněze.

Pamatuji se i na to, že jsem vypadal na svůj věk starší (asi proto, že jsem se vždy tvářil vážně) a někteří kluci mi také hádali, že je mi víc než 20 let. Na druhé straně později, když jsem vystudoval a dostal se do zaměstnání, občas mne trápilo, že nevypadám dost vážně a seriózně jako mnozí moji stejně staří kolegové.

Bylo nás tam dost i ze Slovenska. Již zmíněný Fero Ostrožlík a kromě něj asi 2-3 kluci ze Žitného ostrova, kteří vystudovali maďarskou průmyslovku a zpočátku měli dost velké problémy mluvit česky, protože ani slovensky neuměli dobře.

Bylo tam kromě mne také několik kluků z východního Slovenska. Z Gemeru, tuším z Jelšavy, tam byl Robert („Robi“) Glück, hezký kluk a dost velký frajer, který vypadl z ročníku ihned po půl roce. Z Bardějova tam byli dva. Jeden se jmenoval Ernest Schader a měl dost drsný vzhled i způsoby. Pamatuji se, že náš asistent marxismu-leninismu, Šibrava, ho často napomínal svojí oblíbenou frází: „*Šádere, vy jste v krizi!*“, protože Schader neuměl téměř nic – a to nejenom z „marxáku“ (o němž někteří spolužáci říkali, že je to „věda všeobsahující, nic neříkající“) ale ani z ostatních předmětů a po půl roce rovněž odešel.

Pokud se týče seminářů marxismu-leninismu, měl jsem dojem, že jsem jedním z oblíbených žáků asistenta Šibravy. Já jsem se totiž dost často hlásil, abych mu oponoval, a občas jsme měli dost živé diskuse. Ale zdá se, že on byl právě tomu rád, protože jinak by byl asi měl na semináři mrtvé ticho.

Druhý Bardějovčan byl Roman („Romeček“) Matura. Na rozdíl od Schadera to byl docela pohledný kluk růžové tváře, s velmi dobrými, někdy až přehnaně uhlazenými společenskými způsoby a stylem vyjadřování. V zimních měsících během celého studia nosil dlouhý, lesklý kožený kabát. Jeden semestr předtím studoval na lékařské fakultě, ale nepochodil tam, proto přišel k nám. Často nás proto omračoval různými latinskými výrazy označujícími části těla. Jeden, nejčastěji používaný, jsem si zapamatoval až dosud: „*apertura interna superficialis canalis minoris*“, což je nějaký vnitřní otvor malého povrchového kanálu někde v lebce.

Měl rovněž talent na cizí jazyky, a sice v tom, že dokázal říct libovolný nesmysl s takovým dobrým cizím přízvukem a výslovností, že člověk neznalý daného jazyka mohl nabýt dojmu, že „Romeček“ daný jazyk doopravdy ovládá.

Zapamatoval jsem si jeho následující výroky: V maďarštině „*Omega Megmet¹⁸ Iháros Magyarország Hviezdoslav!*“ (rád připomínám, že tento „nesmrtelný výrok“ velmi často a velmi rád cituji dodnes). Když to „Romeček“ vyslovil, znělo to jako ryzí maďarština. Francouzsky (s bezchybným přízvukem a výslovností) dokázal říct: „*Pan-žoré-kavú, krrava-trravú*“ a „*Léze-lév do trramvajé, žoré-mandlé, loupa-si-jé*“. „Romeček“ školu s úspěchem ukončil. Zaměstnal se v Tesle Hloubětín a pak nějaký čas stavěl televizní vysílače někde v Polsku.

Soudržnou partu tvořilo šest kluků z gymnázia v Jaroměři: Zdeněk Bek (již nežije), Jiří Čerovský (již nežije), Jarda Hojný, Ivan („Ivánek“) Křížala, Jaromír („Jarda“) Pozděna a Pavel Procházka. Učili se spolu a navzájem si pomáhali.

¹⁸ Tato brilantní fráze, pro ucho laika znějící jako nefalšovaná maďarština, si zasluhuje vysvětlení. Jak mi to nyní upřesňuje můj přítel Vašek Hubička (a jak to všichni víte), Omega byla obchodní značka můstkového měřiče odporů a kapacit, Megmet byla obchodní značka podniku Metra Blansko pro měřicí přístroj na měření velkých odporů. Možná si vzpomenete, že Sándor Iharos (čti: Šándor Iharoš) byl maďarský atlet, který v letech 1955-56 vytvořil několik světových rekordů na běžeckých tratích od 1.500 m do 10.000 m. Magyarország (čti: Maďarország) je název Maďarska, zde ovšem velmi originálně navazuje na jméno slovenského básníka, Pavla Országha-Hviezdoslava.

Město Poděbrady bylo pěkné, tiché lázeňské město vzdálené asi 50 km od Prahy (osobním vlakem trvala cesta více než dvě hodiny), známé léčbou nemocí srdce. Svůj rozkvět zřejmě zažilo za první republiky i v období tzv. protektorátu. Svědčily o tom mnohé rodinné vilky postavené ve slohu třicátých a čtyřicátých let. Lázeňští hosté, kteří se obvykle ubytovali v těchto vilkách, zřejmě přinesli peníze. Nemluvě o tom, že museli utrácet také za jídlo, pití a všechny možné druhy zábavy. Ve městě bylo několik restaurací; nejznámější, kde se v sálu na poschodí pořádaly i plesy a taneční zábavy, byla „Záložna“.

V parku byla rovněž jedna restaurace s terasou, kterou se jmenovala „Kolonáda“. Od jara do podzimu tam vyhrával orchestr pro lázeňské hosty a prakticky pro každého, kdo si tam venku sedl na jednu ze židlí. Na podzim a v zimě hrála hudba uvnitř v tanečním sálu a téměř každý večer se tam tancovalo. Uvnitř byl rovněž pramen minerální vody se zápachem sirovodíku, ze kterého se každý mohl bezplatně napít.

Poněkud blíže k centru města byla další restaurace „Lázeňský dům Libenský“ jako součást velké několikapatrové budovy určené na ubytování lázeňských hostů.

Další pramen minerální vody „poděbradky“ byl na Riegrovém náměstí (nedaleko naší koleje). Mnozí lidé, také my studenti, tam pravidelně chodili se džbány a brali si minerálku domů na pití.

Byla tam také docela slušně vybavená knihovna s čítárnou. Začal jsem do ní chodit hned na podzim. Půjčoval jsem si z ní knihy, například dva nebo tři svazky protokolů norimberských procesů (odkud jsem se poprvé dověděl podrobnosti o nacistických ukrutnostech v koncentračních táborech a kniha na mne velmi zapůsobila). Vypůjčil jsem si také několik knížek v angličtině. Pamatuji se, že jedna byla „*Winnie-the-Pooh*“ (Medvídek Pú) (tehdy jsem netušil, že je to světoznámá pohádková kniha) a druhá „*The Baskerville Hound*“ (Pes baskervilský) od Arthura Conana Doylea. Poprvé jsem se v ní setkal s postavou Sherlocka Holmese.

Jeden spolužák na koleji, Josef („Pepík“) Burša, byl jeho velkým obdivovatelem a dost hodně o něm vyprávěl. Možná jsem si tuto knihu vypůjčil pod dojmem jeho řečí. Musím však dodatečně přiznat, že moje gymnaziální znalosti angličtiny na tyto dvě knížky nestačily. Teprve později jsem se v angličtině zdokonalil natolik, že jsem dokázal bez problémů číst i mnohem náročnější knížky z beletrie i z odborné literatury.

Knihovník se na mne tak dobře pamatoval, že když byl můj syn Vladimír později po roce 1972 v Poděbradech, knihovník mu řekl, že mne dobře znal.

Ve městě bylo i kino, kde se každé dva dny měnil program. Dost často jsem tam chodil. Ve zkouškovém období jsem šel do kina po každé zkoušce, abych se zbavil stresu ze zkoušky, a to bez ohledu na to, jaký film právě dávali. Tak se mi jednou stalo, že jsem šel na sovětský černobílý dokumentární film „*Tři sta šedesát dní na ledové kře*“ o výzkumech sovětských polárníků. V hledišti nás bylo tak asi pět.

Poněkud dále od centra města byl původně gotický kostel Povýšení sv. Kříže. Chodíval jsem tam vždy v neděli na mši. Všiml jsem si, kdo ze spolužáků tam chodí také. Podle toho jsem poznal, kdo je stejného smýšlení jako já. Chodila tam převážná většina Slováků a z českých kluků si pamatuji na Vaška Hubičku, Jirku Čerovského, Standu Marečka a Tomáše Váchu.

Od samého prvního zkouškového období jsem si zavedl osobitý „rituál“: Když jsem šel ke zkoušce, zašel jsem do kostela, krátce jsem se pomodlil a pak jsem si po cestě v duchu recitoval báseň „*If*“ (Jestliže) od Rudyarda Kiplinga. Totiž ještě na gymnáziu jsem si koupil v prodejně Sovětské knihy v Košicích sbírku anglických a amerických básní, „*Anthology of Verse Old and New*“ (Antologie starých a nových veršů), kterou mám ještě dodnes.

Kromě mnohých dalších se mi v ní zalíbila zmíněná Kiplingova báseň. Začíná slovy „*If you can keep your head when all about you / are losing theirs and blaming it on you, ...* (Neztratiš-li hlavu, když všichni kolem tebe / ji ztrácejí a svalují to na tebe, ...) a pokračuje dalšími ponaučeními, jak se udržet ve světě jako úspěšný, avšak čestný člověk. Natolik se mi zalíbila, že přestože je poměrně dlouhá, naučil jsem se ji zpaměti. Když jsem si po cestě na zkoušku v duchu recitoval tuto báseň, přinutil jsem se nemyslet na zkoušku a zmírnit svůj stres, protože všeobecně jsem byl před zkouškami dosti nervózní, což bylo o mně všeobecně známo.

Avšak do určité míry to souviselo s mojí pověřivostí. Věřil jsem, že když budu každému předem tvrdit, že se obávám, že zkoušku neudělám, zkouška dopadne dobře. Což se, kromě jediného případu, také potvrdilo.

Později, ve třetím ročníku, když jsem bydlel „v soukromí“, rozšířil jsem „předzkouškový rituál“ ještě dále. Studium na zkoušku jsem skončil vždy mezi čtvrtou a pátou odpoledne. Šel jsem se ven projít a večer jsem si přečetl něco od Karla Čapka (moje „paní domácí“ byla jeho knihami dobře zásobená), jehož díla jsem si časem velice oblíbil a mnohé z nich mám i nyní ve své knihovně.

Železniční nádraží bylo dost velké a poměrně moderní, v té době lepší a hezčí než to, co jsme měli v Košicích.

Za městem tekla velká, špinavá, líná řeka Labe, na které byla postavena malá vodní elektrárna, která zásobovala město. Podél řeky Labe byl několik kilometrů dlouhý chodník, po kterém se procházeli lázeňští hosté a také my studenti.

Na konci chodníku končil les. Byla tam dráha pro koňské dostihy, které se konaly někdy v říjnu. O něco dál stála budova vysílače a při ní dvě více než 100 metrů vysoké stožáry. Vysílač sloužil na telegrafickou komunikaci se zámořím.

Do roku 1960 byly Poděbrady okresním městem (pak byly začleněny do okresu Nymburk). Poděbrady byly ideálním místem na vysokoškolské studium. Na rozdíl od Prahy zde na nás nečíhaly žádné lákavé zábavy a každý, kdo chtěl, se mohl věnovat studiu.

Příchod do Poděbrad pro mne znamenal také setkání s novým prostředím, které se obvykle označuje jako „kulturní šok“.

Na koleji jsme měli elektrický proud (v Belži jsme až do roku 1956 svítili petrolejovou lampou). Byla tam tekoucí voda z vodovodu (doma jsme měli pod okny naší chaloupky u plotu studnu, ze které se tahala voda ručně, kbelíkem zavěšeným na dlouhé tyči s hákem na konci). V umývárkách jsme měli sprchy, kde byla dvakrát týdně teplá voda, a mohli jsme se osprchovat. Doma jsem se jednou za čas, v létě, po práci na poli, vykoupal v plechové vaně a maminka mi ohřála vodu na sporáku. Jinak jsme se každý den myli v plechovém umývadle („v lavóru“) teplou vodou ohřátou na sporáku (ve kterém jsme topili dřívím).

Teprve zde jsem se mohl konečně holicím strojkem (pěkným bílým, značky Philips), který mi ve velkém plastovém pouzdře oranžové barvy (na další hygienické potřeby, jako je mýdlo, kartáč a pod.) poslal můj otec z Kanady, ale doma jsem ho neměl kam zapnout a holil jsem se již od 14 let žiletkou. Strojek byl na 110 V, proto jsem do přívodu zapojil srážecí odpor, abych ho mohl zapojit do sítě 220 V. Náklonnost k holicímu strojkovi značky Philips mi zůstala na celý život. I dnes mám tuto značku, již nevím kolikátý exemplář.

Kluci na koleji měli rádia. „Normální“ síťové rádio měl i můj kamarád ze střední školy Janko Bilička v sousední obci Seňa, jehož jsem občas navštěvoval, protože tam měli zavedenou elektřinu mnohem dříve než u nás v Belži, tudíž to nebyla pro mne žádná novinka.

Doma jsme již před válkou měli krystalku se sluchátky, na níž moje maminka a její dva bratři pravidelně poslouchali zprávy. Dlouhá anténa byla natažena na dvoře.

Já jsem si po válce, již někdy v roce 1946, také nejdříve koupil krystalku a později, někdy v roce 1953, jsem si sám sestrojil velmi jednoduché rádio na baterie, s jednou elektronkou, které jsem rovněž poslouchal se sluchátky.

Kluci na koleji velmi často poslouchali hudbu ze západních stanic: AFN (*American Forces' Radio*) a *Radio Luxembourg* (populárně nazývané „laxík“). Novinkou pro mne byla západní hudba: džez a populární hudba. Na rádiu Luxembourg se mi velmi líbil pravidelný program „*The Magic of Sinatra*“ (Sinatrovo kouzlo) s písničkami Franka Sinatry. Další pro mne doposud nepoznaná věc byla ta, že program často přerušovaly reklamy. Pamatuji si, že často opakovali slova „*brilantína trikofilína*“ (což byla zřejmě nějaká pomáda na vlasy).

Později jsem poprosil Pepíka Buršu, který bydlel v sousedním pokoji, zda bych si na jeho přijímači nemohl naladit nějakou anglickou stanici. Když jsem našel stanici BBC v angličtině, občas jsem ji „zbožně“ poslouchal. Když se mne kluci ptali, zda něčemu z toho rozumím, řekl jsem, že ničemu, protože pro mne to byl jenom souvislý příval neznámých zvuků. Pro úplnost bych rád dodal, že BBC byla snad jediná západní zpravodajská stanice, která nebyla v Československu rušena rušičkami – a je mi doposud záhadou, proč právě ona měla výjimku.

„*Proč to teda posloucháš?*“ ptali se mne. „*Aby si moje ucho navyklo*“ řekl jsem jim. Mnohem později jsem rozeznal jednotlivá slova, která jsem měl předtím naučena a potom i části vět. Nejraději jsem poslouchal zprávy (když jsem mohl), protože tam jsem si dokázal domyslet, o čem je řeč. Avšak pravidelně jsem začal poslouchat anglické vysílání BBC až o dva roky později, když jsem bydlel v soukromí u „slečny“ Hledikové.

Jiné byly i způsoby lidí. V obchodě byli prodavači slušní a každého titulovali „pane“ anebo „paní“. Již při příchodu do Prahy na přijímací zkoušky, když jsem si chtěl v trafice koupit pohlednici, abych ji poslal domů, prodavačka mne oslovila: „*Co jste si přál, pane?*“, což byla pro mne dosud naprosto neznámá zdvořilostní fráze.

Zato mne moji spolužáci, naopak, překvapili zpočátku nesrozumitelným a pro mne nepochopitelným českým slangem. Jak jsem se již zmínil, předtím jsem přišel do styku jenom se spisovnou, knižní češtinou. A samozřejmě, v kině jsem viděl mnoho českých filmů. Veselohry Voskovce a Wericha jsem měl obzvlášť rád.

A zde jsem najednou slyšel věty jako: „*Vole, nejdeš do bijáku? Mám dva lupeny do první brázdy!*“, anebo: „*Vole, půjč mi bůra!*“ – a tak podobně.

Nejdivnější bylo pro mne vzájemné oslovování „vole“. Nejdříve jsem očekával, že se dotyčný urazí, nebo dokonce jednu vrazí tomu, kdo ho tak urážlivě nazval. Až poněkud později jsem pochopil, že toto oslovení je projevem důvěrného přátelství. Takže jsem pochopil, že „*To je, vole, normálka!*“, čili normální způsob komunikace mezi českou mládeží.

Další součástí „kulturního šoku“ byl pro mne poznatek, že v Čechách jsou mravy, zejména ve věcech sexu, podstatně uvolněnější než byly u nás na Slovensku, a to především na vesnicích, a tudíž i u nás v Belži.

Bylo docela běžné, že velmi mnoho kluků z Čech mělo na vnitřní straně dveří skříní na pokoji nalepeno fotky svých děvčat napůl nebo i úplně nahých. Později jsem se dozvěděl i to, že někteří kluci obšťastňovali místní paničky a že je to docela „běžný sport“. Přitom se někteří často pouštěli i do detailních popisů svých známostí.

Úplně nezvyklé bylo pro mne i to, když jsem se později dozvěděl, že někteří kluci chodili na rande s místními děvčaty jenom proto, aby se s nimi někde na louce pomilovali. Na Slovensku, a zvláště na vesnicích, byl tzv. předmanželský sex odsuzovaný

a děvčata (a hlavně jejich maminky a zvědavé vesnické tetky) dávaly velký pozor na to, aby se nedostaly do řeči, ale hlavně aby neotěhotněly za svobodna – jinak z toho musela být svatba.

Jinak řečeno, na Slovensku, na rozdíl od Čech, se uznávalo to, co oficiální komunistická propaganda označovala za „buržoazní morálku“.

Zde mne napadá jeden příběh, který se prý v Poděbradech skutečně stal: Jistý esenbák, takový maličký, zakrnělý, škaredý, s brýlemi, chodil za nějakou vdanou ženou, jejíž manžel odjížděl z domu za prací vždy na celý týden. Jednou přitom vyváděli tak, že se nazí honili po bytě a hráli si na schovávanou. Esenbák zavolal „*Máňo, kuk!*“ a v tom se najednou neočekávaně vrátil domů manžel. Zmlátil esenbáka a vyhodil ho, nahého jak byl, na ulici. Od té doby mu přischla přezdívka „*Máňo, kuk!*“. Znal jsem ho i já, protože mi ho kluci jednou ukázali.

K určitým překvapením prvních týdnů mého pobytu v Poděbradech patří i následující příhoda:

Protože v menze se v neděli večere nepodávala, chodíval jsem na Kolonádu do mléčného baru „*Jitřenka*“, kde jsem si za pár korun koupil patnáct až dvacet deka vlašského salátu a dva nebo tři rohlíky, což mi bohatě stačilo. Ale asi po dvou nebo třech týdnech, když jsem se již trochu víc vyznal ve městě, zašel jsem si v neděli do restaurace „*Záložna*“ na náměstí. Z jídelníčku jsem si vybral svíčkovou na smetaně, právě proto, že jsem takové jídlo neznal. Když mi číšník přinesl jídlo, chvíli jsem se ohlížel kolem, kdeže je ta „*svíčka*“, protože jsem očekával, že k té svíčkové asi musí patřit svíčka, kterou mi položí na stůl. Později jsem se dověděl, že „*svíčka*“ v daném případě je kus masa, jemuž se u nás na Slovensku říká „*sviečkovica*“ (svíčkovice) a někde i „*zajačik*“ (zajíček).

Jindy zažily překvapení prodavačky v obchodech se mnou. Jednou jsem poprosil o „*zrkadielko na holenie*“ a trvalo mi hodnou chvíli, než jsem vysvětlil, že mám na mysli „*zrcátko na holení*“. Jednou jsem zašel do knihkupectva na náměstí a chtěl jsem si koupit nějakou slovenskou knížku, kterou tam měli. Prodavačka mne předem varovala: „*Ale ta kniha je ve slovenštině, pane!*“

Kousek dál od knihkupectví, směrem ven od náměstí stál na rohu obchod, kde bylo možno dostat všelijaké v podstatě dost nepotřebné věci. Řekli mi, že to je jediný soukromý obchodník, kterého ještě ponechali v Poděbradech (asi také proto, že byl snad tak trochu potrhlý). Pamatuji si, že v okně měl ručně napsanou „reklamní“ ceduli: „*Vše dodá vám Josef Fabián sám!*“

Od samého začátku studia jsem se rozhodl, že budu mluvit jen slovensky. Nechtěl jsem být takový jako mnozí Slováci, kteří jezdili za prací do Čech a již po krátké době začali „říkat“ lámanou češtinou a předvádět se s tím doma.

Avšak když jsem se vrátil do školy do druhého ročníku, změnil jsem svůj postoj k češtině. Řekl jsem si, že když se po skončení studia vrátím domů a někdo bude ode mne chtít, abych něco řekl nebo přeložil z češtiny, protože jsem studoval v Čechách a já to nedokážu, budu se asi stydět.

Začal jsem tudíž mluvit česky. Zpočátku mi to velmi nešlo, hlavně výslovnost hlásky „ř“. Někteří kluci se mi posmívali a pokřikovali na mne: „*Maňeno, řekni ř! Neřeknu, ty bys' mne přeříz!*“

Avšak později jsem se zacvičil natolik, že umím docela obstojně mluvit hovorovou češtinou (kterou používají i vzdělaní lidé ve městech a tzv. spisovná čeština se používá jenom v tisku a v televizi nebo v oficiálních projevech na veřejnosti a při podobných úředních příležitostech). Po mnohých letech jsem dospěl tam, že dokonce jsou mnohé výrazy, které mne dříve napadnou v češtině než ve slovenštině, resp., že používám mnohé české obraty a dokonce si jejich slovenskou podobu v případě potřeby musím ověřit ve slovníku slovenského jazyka. Za to mne později doma na Slovensku moji přá-

telé a známí občas i dobromyslně napomenou, např. když namísto slovenské „chladničky“ mluvím o „ledniče“, a tak podobně.

Když mluvím o spolužácích, stále se zmiňuji o „klucích“, to proto, že v ročníku jsme měli jenom malý počet dívek. Ty, které ukončily školu,¹⁹ byly (přítom si již nepamatují jejich dívčí jména, mám jenom jejich nynější jména ze seznamu absolventů): Antonie Čvrtečková, Eva Grečnerová, Eva Kavalírová (dnes ve Velké Británii), Věra Knollová (již nežije), Milada Rousková, Sylva Šubertová (dnes s manželem, spolužákem z ročníku B, v USA).

Na koleji měly zvláštní chodbu. Jednou jsem šel navštívit jednu z nich, protože jsme byli spolu ve fakultním výboru ČSM (Československého svazu mládeže) a něco jsem s ní potřeboval vyřídit. Zdvorile jsem zaklepal na dveře, zevnitř se ozvalo zvolání, které jsem považoval za „Dále!“, takže jsem prudce otevřel dveře a vstoupil dovnitř. Toto zvolání ovšem ve skutečnosti bylo „Ne!“, protože obě dívky si právě zkoušely podprsenky a byly do půl pasu nahé. Já jsem se strašně zastyděl, začervenel a s ospravedlněním jsem vyletěl zpět ven. Ony se mi jenom smály.

Do fakultního výboru ČSM jsem se dostal ani nevím jak. Jirka Pánek (předseda) mne jednoduše pozval a já jsem považoval za neslušné odmítnout. Asi si mne vybral podle toho, že jsem měl v materiálech údaj, že jsem byl členem celoškolského výboru ČSM ještě na gymnáziu. Zde jenom na okraj poznamenávám, že jsem byl referentem pro organizaci a předsedou byl Tomáš Janovic, dnes známý slovenský spisovatel a humorista.

Jirka Pánek byl štíhlý, vysoký (kolem 190 cm) student. Byl již členem KSČ, tak jako jeho otec, protože pocházel z dělnické rodiny. Třebaže byl přesvědčený komunista, byl podle mne velice rozumný, čestný, praktický a věcný.

Pokud vím, nikdy nikomu neublížil. V posledním ročníku jsem byl znovu členem fakultního výboru ČSM, kde opět byl on předsedou. Na začátku roku přišlo udání ze Slovenska na jednoho spolužáka z ročníku A, který pocházel odněkud od Prešova. Předseda MNV, anebo předseda JZD, přesně již nevím, z jeho obce oznamoval, že jeho rodiče nechtějí vstoupit do JZD a výslovně žádal, aby kluka za trest vyloučili ze studia. Přítom již byl vlastně na předdiplomní praxi, těsně před skončením studia.

Naštěstí to děkan Forejt přihrál fakultnímu výboru ČSM na posouzení. Když to Jirka Pánek na výboru přečetl, já jsem se přihlásil jako první do diskuse a zastal jsem se kluka, že nemůže trpět za postoj svých rodičů, který on nemůže ovlivnit, ani zvrátit, a tak podobně. Jirka Pánek se toho okamžitě chytil a podpořil moje stanovisko. Další jsme nesouhlasné vyjádření na děkanát a kluk úspěšně získal inženýrský diplom.

Nepamatují se, že bych byl já coby člen výboru anebo i výbor jako celek vyvíjel nějaké převratné politické nebo jiné aktivity buď v prvním, nebo v posledním ročníku. V prvním ročníku se pamatují na jedinou „akci“, a sice že jsme šli večer před prvním májem postavit máj před okno na učilišti spojů, kde byly samé dívky.

O tom, že byl Jirka Pánek čestný člověk, svědčí v mých očích také to, že se v roce 1968 aktivně angažoval za Dubčekovu linii a pak ho někdy v roce 1970 během normalizačních prověrek vyloučili ze strany a zřejmě ztratil i funkci, kterou předtím zastával. Před časem, když jsem dostal seznam absolventů ročníku B, se zármutkem jsem se dozvěděl, že Jirka Pánek mezitím zemřel.

Na podzim roku 1954 nás často posílali na brigády do okolních JZD na sklizeň cukrové řepy. Na úrodné rovině kolem Kolína n/Labem se tradičně pěstuje cukrová řepa. Ale družstevníci ji buď nestačili včas sklídit, nebo se jim do toho nechtělo a jenom tak trucovali, proto jim přicházely na pomoc školy.

¹⁹ Václav Hubička mi nyní připomíná, že z našeho kroužku odešla kolegyně Smetázková.

Pro mne to nebyla nijak zvlášť těžká práce. Na něco takového jsem byl zvyklý z domu, protože jsem mamince ještě jako školák lidové školy chodil pomáhat čistit na pole krmnou, ne cukrovou, řepu.

Družstevníci („jezeďáci“) nám vždy dali nějaké skromné jídlo a také čaj s rumem, protože již bylo chladno. Na cestě domů, když jsme si posedali na vlečku traktoru zakrytou celtou, na lavice položené po stranách, začali jsme zpívat. Myslím, že jsme jezdili do nedaleké vesnice Pátek.

Byli jsme na takové brigádě možná dvakrát, nebo třikrát. Avšak na cestě domů z každé z nich jsem se naučil zpívat mnoho krásných českých i moravských písniček, které mi navždy doslova přirostly k srdci a později po ukončení školy, když na to byla ve společnosti příležitost, vždy jsem si je rád zazpíval.

Jednou týdně jsme měli vojenskou výuku. Dostali jsme plátěné šaty barvy khaki coby „uniformu“ a vojenské „lodičky“. Učili jsme se konstrukci a obsluhu radiolokátoru s dosahem asi 40 km a jeho řídicí jednotky, tzv. PUAZO.²⁰ Lokátor obsahoval množství spínacích obvodů s relé a elektronkami. Někteří kluci byli radioamatéři a ti se dobře vyznali ve složitých schématech (které jsem viděl poprvé v životě) a také ve funkci elektrických a elektronických obvodů. Pro mne to ovšem byla španělská vesnice a výuku radiolokátorů jsem velmi v lásce neměl.

Kromě toho zahrnovala vojenská výchova také pořadovou přípravu, vojenské předpisy a rozličné informace o bojové taktice a strategii. Přednášel nám podplukovník Sládek, který nám kromě jiného často zdůrazňoval zásadu: „*Jen nebýt nápadný!*“

Jednou se nám snažil vysvětlit, co je to jeden dílec. „Vojenská“ definice zněla takto: „*Dílec je zorný úhel, pod kterým vidíme tyč vysokou 1 m ve vzdálenosti 1.000 m.*“ Pak z ničeho nic vyvolal Zdeňka Šimůnka, snad nejlepšího matematika v ročníku, protože se mu zdálo, že nějak nedává pozor, aby mu řekl, co je to dílec. Šimůnek bez mrknutí oka odpověděl: „*Dílec je arkustangens jedné tisíciny*“, od čehož „podplukas“ Sládek téměř spadl překvapením.

Dalším vojenským vyučujícím byl nadporučík Zeman, od kterého jsem si zapamatoval jeden jeho „nesmrtelný“ výrok: „*Za Žižky se bojovalo velice těžce, neboť nebylo téměř letadel.*“²¹

Lokátory nás vyučoval takový pomenší nadporučík, tuším se jmenoval Vlášek. Pokud se týče dalších předmětů vojenské výuky, nepamatuji si to až tak zřetelně.

Asistentem matematiky byl po celé tři roky asistent Crha, který byl předtím profesorem matematiky na gymnasiu v Poděbradech, proto jsme ho také titulovali „*pane profesore*“. Byl to velmi dobrý praktik, který se během 6 hodin cvičení matematiky za týden snažil, abychom ovládali všechny poučky a metody výpočtu v praxi.

Velmi brzy zjistil, že jsem slabý v matematice, proto mě téměř na každé hodině vytáhl k tabuli, abych tam ukázal, co umím, resp. co neumím. Ale k mým neznalostem nebyl přísný, spíše otcovsky shovívavý.

Základy marxismu leninismu, „vědy všech věd“, jak to moji spolužáci posměšně říkali, nás učila vedoucí katedry Smutná, nadměrně tlustá stará panna. Cvičení jsme měli s již zmíněným asistentem Šibravou, který se později po letech stal vedoucím katedry této „vědecké“ disciplíny.

²⁰ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Na fakultě se učil radiolokátor typ E a typ A. Oba byly československé konstrukce i výroby. Typ „E“ byl střelecký, vlnová délka 3 cm, dosah asi 40 km, typ „A“ byl řídicí, vlnová délka myslím 10 nebo 15 cm.“

⁷ Můj přítel Václav Hubička mi nyní připomněl ještě jeden další „duchaplný“ výrok: „*Soudruzi, je to blbost, ale budeme to tak dělat.*“

Jedním z mála oblíbených předmětů byla pro mne, samozřejmě, ruština. Učil ji profesor Mališevskij, rozený Rus. Nosil dlouhý kožený kabát, měl vráskovitou a vždy zakaboněnou tvář, proto jsme mu přezdívali „Kóžannyj“ (kožený).

Jeho asistent se jmenoval Simjancev, rovněž ruského původu, který aktivně hrál basketbal (měl štíhlou vysokou postavu a vůbec to byl velmi příjemný člověk). Familiárně jsme ho nazývali „Semínko“.

Kromě matematiky jsem měl velikou hrůzu z deskriptivní geometrie. Přednášel nám profesor Mašek, malý, starší pán, který byl velmi čiperný i přesto, že byl chromý na jednu nohu (možná právě proto) a mluvil dost šišlavě a málo srozumitelně. Ovšem nejhorší bylo, že různé geometrické konstrukce kreslil na tabuli několika barevnými křídami křížem-krážem. Mně to připomínalo impresionistické obrazy a vůbec jsem tomu nerozuměl. Nyní jsem litoval, že jsem na gymnáziu vystoupil z kroužku nepovinné deskriptivy jenom proto, že profesor Rečičár se mi zdál velmi přísný – ale zato deskriptivu uměl mistrovsky vysvětlovat.

Chemii nám přednášel Ing. Kučera a na cvičení nás měl Ing. Chytil.

Na fyziku jsme měli Dr. Grubera. Byl to milý, velmi laskavý a ke všem studentům mimořádně zdvořilý profesor. Každého z nás tituloval „pane kolego“, proto jsme ho mezi sebou tak trochu posměšně (ale dobromyslně) volali „pan kolega Gruber“.

Oslovení „pane kolego“ používal za každé situace, dokonce i tehdy, když se rozčílil (což bylo u něj zcela výjimečné). Jednou u zkoušky z matematiky (protože ve druhém semestru prvního ročníku, a také v celém druhém a třetím ročníku nám přednášel i matematiku) při písemném řešení příkladů na zkoušku se podíval přes rameno na práci jednoho studenta (který tam seděl se mnou i s několika dalšími) a když uviděl, že dotyčný nesměruje ke správnému řešení, napůl pro sebe a napůl pro něj zamrmlal: „*Hovno, hovno, pane kolego!*“

Byl známý jako dobrosrdečný excentrik. Například, jednou ho prý bolely zuby právě ve zkouškovém období, proto si pár studentů pozval na zkoušku do čekárny zubní ambulance, aby takto využil svoje čekání na zubaře. Nebo jsem slyšel, že zkoušel studenty na procházce kolem Labe a kreslili si proutkem do písku vzorce a různé diagramy.

Ještě známější je následující příhoda: V prvním semestru k němu přišel na zkoušku z fyziky student jménem Mařík. Byl to všeobecně známý „grázl“, který například jednou na koleji vyšel polonahý na chodbu, začal střídavě bubnovat na nějakou plechovou mísu a bouchat se pěstmi po hrudi a přitom vyřvával jako nějaký Tarzan. Ke zkoušce z fyziky se připravil tak, že si večer před zkouškou přečetl tlustě vytištěné závěry na konci každé kapitoly v gymnaziální učebnici fyziky.

Samozřejmě, neuměl vůbec nic. Profesor Gruber, jak jsem se již zmínil, byl člověk velmi měkkého srdce a strašně nerad vyhazoval studenty od zkoušky. Když již někdo doopravdy neuměl nic, poprosil ho, aby mu řekl tři Newtonovy zákony. Když mu je dotyčný řekl, dal mu trojku.

S Maříkem však byl nadmíru nešťastný a proto se ho téměř zoufale zeptal: „*Proboha, pane kolego, řekněte mi alespoň jeden Newtonův zákon!*“, načež se ho Mařík s překvapeným výrazem tváře zeptal: „*Pane doktore, a on jich pan Newton napsal víc?*“. Tu již dobrotivý pan doktor Gruber nevydržel s nervama a zuřivě zařval: „*Ven!!!*“.

Další technický předmět, technické kreslení, nás učil Ing. Pelčík. Jeho charakteristikou bylo, že dost silně koktal. Kluci o něm vyprávěli, že v předchozím roce se stalo, že jistý slovenský student z ročníku A, jménem Kotiš, přišel na zkoušku z technického kreslení. Ing. Pelčík mu nakreslil na tabuli ojnici, nebo nějakou jinou strojní součást a řekl, se silným koktáním: „*Ko-ko-tiši o-ko-kotujte mi to!*“ Kotiš jako Slovák v tom slyšel hlavně sprostý slovenský výraz „kokot“ (čurák), tak se nahlas rozesmál, za což byl okamžitě vyhozen od zkoušky.

Na tělocvik jsme měli mladého učitele Wagenknechta, který měl s mnohými kluky z ročníku velmi kamarádké vztahy a tuším i on hrával basketbal.

Nutno ještě zmínit, že jsme měli jako nepovinný předmět angličtinu, kterou nás učil Dr. Václavík, pán ve středních letech, již s pokročilou pleší, ale zato bonvivánského vzhledu a žoviálních způsobů. Byl původním povoláním právník a vyučování angličtiny zřejmě považoval jenom za zdroj obživy a dával to také najevo, že je hoden něčeho mnohem lepšího.

Moc nás toho nenaučil. Jeho metodou bylo, že nám vždy přinesl pod paží anglické nebo americké technické časopisy většinou tištěné na lesklém křídovém papíře, z nichž jsme nahlas četli a překládali články. Rád se rozplýval nad kvalitním vyhotovením časopisů a často říkával: „*Hoši, již ten papír!*“ a chtěl tím říct: podívejte se na ten rozdíl oproti tomu, co máme my, protože například, sovětské technické časopisy byly tištěny na papíře, jehož kvalita nebyla velmi daleko od toaletního papíru.

Kluci o něm brzy začali mluvit, že je „žavesník“. Pro metodu práce, kdy se všechno udělalo lajdácky a bez viditelného zájmu o výsledek práce se totiž mezi studenty všeobecně používal humorný název: ŽAVES = žádné velké sraní. Existovala prý také „zdokonalená“ verze metody ŽAVES, metoda „VŮŽAS“ = vůbec žádné sraní.

Pokud se týče šlendriánských metod práce, v prvním ročníku jsem se rovněž naučil výraz „bulharská konstanta“ jako označení čísla, které se použilo na to, aby se „vypočítal“ předem požadovaný výsledek.

V prvním semestru jsme měli v ročníku asi tři bulharské studenty (jeden z nich se jmenoval Ivan Zaprijanov), kteří bydleli v jednom pokoji na koleji. Jednou prý měli vypracovat domácí úlohu z nějakého fyzikálního měření, jehož se nezúčastnili. Výsledek opsali od někoho jiného a „naměřené hodnoty“ si vyrobili tak, že vytáhli posuvnou část logaritmického pravítka a pak s ní udeřili do zdi. „Náhodná“ hodnota, kterou takto získali, posloužila jako „naměřený údaj“, který pak vynásobili nějakým číslem tak, aby dosáhli žádoucího výsledku, tedy „bulharskou konstantou“.

Osobitou postavou mého studia byl náš školský lékař Dr. Rejtárek. Byl známý svými sympatiemi ke studentům. Když za ním někdo přišel před Vánocemi nebo před Velikonocemi, že by potřeboval být vypsán jako nemocný, zeptal se: „*Odkud jseš, paviáne!?*“ Když byl dotyčný jenom odněkud z Kutné Hory, vypsál ho jenom na jeden den. Ale nám Slovákům standardně dával tři dny nemocenského volna.

Na Vánoce jsem cestoval domů vlakem. Nastoupil jsem na večerní pražský rychlík v Kolíně. Rychlík byl přeplněný a stál jsem na chodbě, téměř na jedné noze, až do Žiliny. Takto jsem cestoval domů na Vánoce, na Velikonocce i na prázdniny během celého studia.

Nevím, zda to bylo tenkrát při první cestě domů, nebo při jiné cestě na Vánoce, ale jednou, když jsem tak stál v přeplněné chodbě vagónu, jeden opilý mi chtěl mermomocí prodat brusle i s botama za pouhých sto korun, ale nekoupil jsem je, protože jsem neměl u sebe tolik peněz.

Během celých vánočních prázdnin jsem se usilovně učil na zkoušku z matematiky. Systém zkoušek byl takový, že každý přednášející vyvěsil na vývěsní tabuli v podjezdu do zámku seznam dní, kdy bude zkoušet. My jsme se potom tam zapisovali, každý podle vlastního uvážení.²² Moje taktika během celého studia byla zapsat si nejtěžší zkoušky hned na začátek a ty snadnější nakonec (pokud to jen šlo).

Jako vůbec první zkoušku jsem měl zkoušku z matematiky v úterý 4. ledna 1955. Když jsem přišel na zkoušku, mnozí další kluci, kteří tam se mnou přišli, se vychloubali, že to udělají „za 1“.

²² Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Až do památného majálesu v roce 1956 nám termíny zkoušek určovalo studijní oddělení. Potom jako pokrok v důsledku majálesu jsme si vybírali termíny způsobem jak popisuješ.“

Profesor Kulík, s nímž tam byl také náš asistent profesor Crha, však k mému velkému překvapení a zděšení vyhodil od zkoušky šest studentů přede mnou. Dostal jsem velký strach. Protože jsem byl tak trochu pověřivý a byl jsem přesvědčený, že když před nějakou nesnadnou situací si dám nějaký příslib, že něco udělám, pak danou situaci příznivě zvládnou, řekl jsem si v duchu, že když tu zkoušku udělám, řeknu nahlas „*Deo gratias!*“ (Bohu díky!). Nevím, proč mne napadlo právě toto. Asi jsem byl skálopevně přesvědčen, že zkoušku neudělám ani já, a tak tento více než kuriózní „slib“ stejně nebudu muset splnit.

U zkoušky mi to nešlo nijak zvlášť dobře. Ze tří příkladů jsem měl dobře vypočítané jenom dva. Ale profesora Kulíka již asi omrzelo vyhazovat studenty od zkoušky, nebo se nade mnou chtěl smilovat, napsal mi trojku do indexu.

Načež já jsem nahlas pronesl: „*Deo gratias!*“ Přisedící asistent Crha nato odvětil: „*Ne, pane Tomaščíne, to není demokracie, to jste si právem zasloužil!*“

Dodnes si nejsem jist, zda opravdu rozuměl namísto „*deo gratias*“ slovenské „*demokracia*“ nebo zda mne záměrně chtěl uchránit před případnými nepříjemnostmi z toho, že používám na zkoušce takových náboženských výrazů.

Potom jsem měl ty snadnější zkoušky: 17. ledna (v pondělí) jsem udělal zkoušku z chemie za 1. Z ruštiny, angličtiny a z tělocviku byly jenom zápočty. Předtím jsem ještě 20. ledna (ve čtvrtek) dostal z vojenské přípravy hodnocení „prospěl dobře“.

Druhá těžká zkouška mě čekala z deskriptivní geometrie na konci zkouškového období ve středu 26. ledna 1955. Věděl jsem, že jsem velmi slabý z deskriptivy, proto jsem šel na zkoušku nikoliv brzy ráno jako v případě předcházejících dvou zkoušek, nýbrž až pozdě večer jako předposlední nebo snad až úplně poslední.

Profesor Mašek již byl za celý den dost unavený. Kromě toho tehdy bylo zvykem (nevím už, zda i později během celého studia), že u zkoušky byl jako přisedící přítomen také jeden zástupce studentů, který dbal na to, aby zkoušející „neukřivdil“ zkoušenému studentovi. V mém případě to byl Tomáš Vácha, který mi výrazně pomohl k tomu, že jsem mohl od zkoušky odejít s trojkou.

První semestr jsem tudíž – na rozdíl od mnoha jiných spolužáků – ukončil dobře. Po prvním semestru nás z nějakých 250 zůstalo jenom 150. Z nich vypadlo během dalšího studia již jenom asi čtyři nebo pět, všichni ostatní ukončili studium.²³

Prý to byla běžně používaná metoda na vysokých školách, maximálně vytrídít počty po prvním semestru, neboť dotyčný student tím ztratil jenom rok. Za rok mohl začít na jiné vysoké škole (jak to názorně ukázal „Romeček“ Matura, který k nám přišel ze studia medicíny).

V průběhu tohoto semestru mi však začínaly narůstat problémy s matematikou i s deskriptivou. Pochytil mne strach, zda dokážu úspěšně ukončit ročník. Neustále jsem se stěžoval mým dvěma nejlepším kamarádům, Vaškovi Hubičkovi a Ferovi Ostrožlíkovi, kteří se mne snažili upokojit, jak jenom uměli.

Dost na tom, že také na radu mých dvou kamarádů, Vaška a Fera, jsem se nakonec rozhodl jít za naším asistentem matematiky Crhou a poprosit ho o jeho věcné a nestranné hodnocení, zda podle jeho názoru mám schopnosti na to, abych tuto vysokou školu dokončil, protože matematiku jsem považoval za největší kámen úrazu a on velmi dobře znal moje znalosti, a hlavně slabiny, z cvičení.

²³ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Odpad pokračoval i nadále. Například, z našeho kroužku po 4. semestru Alena Smetáčková. Velký odpad způsobil Forejt (Farský, Čtvrtečka, Jandejsek, Rejchrt a další). Statistiky o počtu lidí jsou zkreslené tím, že do ročníku přišli někteří lidé z ročníku A, například Machovec, Roubínek, někdo z Prahy a Bratislavy – například já, Škopek, Dobeš a také 6 Rusů a nevím od kdy se počítají Korejci.“

Jako druhou možnou alternativu jsem měl na podzim pokusit se přestoupit na Karlovu univerzitu a tam začít znova, což by ovšem znamenalo ztratit jeden rok (což jsem nechtěl připustit).

Pan asistent Crha vzal moji prosbu velmi vážně a strávili jsme v rozhovoru možná i více než hodinu, ne-li dvě. Postupně rozebíral celou moji situaci, avšak nakonec dospěl k závěru, že mám dostatečné schopnosti na to, abych dostudoval. Byl jsem mu (a jsem i dodatečně) velice vděčný za jeho povzbudivá slova a jeho prognóza se nakonec ukázala jako pravdivá.

Předtím než budu pokračovat ve vyprávění o výsledcích mého vysokoškolského studia, rád bych vyprávěl jednu zvláštní příhodu.

Někdy na jaře roku 1955 se v Československu konaly volby do Národního shromáždění. Jak všichni dobře víme, byla to pouhá formalita, protože bylo možno volit jenom kandidáty jedné strany, Komunistické strany Československa, případně některých bezvýznamných stran, členů tzv. Národní fronty, které komunisté ponechali jako figurky pro západní země, aby mohli tvrdit, že u nás přece jen máme demokracii s vícero politickými stranami právě tak jako na Západě.

Aby tuto frašku ještě více „přizdobili“, konala se předvolební shromáždění, na která se politické orgány různými prostředky snažily poshánět lidi jako „křoví“ pro řečníky.

My, studenti, jsme dostali za úlohu chodit agitovat dům od domu a zvat lidi na předvolební shromáždění. Každá dvojice studentů dostala přidělenou jednu anebo dvě ulice, které museli povinně navštívit vždy v neděli během tří týdnů před konáním voleb.

Mne přidělili k jednomu kolegovi z vyššího ročníku A.²⁴ Byl velmi výřečný a s každým obyvatelem, kterého jsme navštívili, mluvil jenom on. Já jsem byl jenom jeho tichým společníkem (nemluvě o tom, že tehdy jsem ještě stále mluvil jen slovensky).

Od jednoho z malých rodinných domečků (které byly podle starého českého architektonického stylu přilepeny jeden ke druhému) nám vždy vyšla otevřít shrbená, vráscitá stařenka. Vypadala téměř jako ježibaba na obrázcích v pohádkách. Jak jsem řekl, také s ní se vždy bavil jenom můj kolega a velice mile ji pokaždé zval na předvolební shromáždění a ona se pokaždé rovněž velice mile omluvila, že nepřijde a vždy to také nějak zdůvodnila.

Když jsme přišli již potřetí a naposled, stařenka z ničeho nic požádala mého kolegu, aby jí ukázal dlaň levé ruky. Pak mu začala vyprávět o jeho povaze, schopnostech a také o tom, co ho v budoucnu čeká, dokonce jak se ožení a tak podobně.

Já jsem poslouchal, ale protože jsem ho vůbec neznal, nemohl jsem ani zdaleka posoudit, nakolik pravdivě o něm mluví. Kromě toho jsem v těch dobách byl velmi skeptický vůči všem okultním vědám, jako je hádání z ruky nebo sestavování horoskopů, atd.

Proto, když stařenka skončila, napůl posměšně, napůl vyzývavě jsem nastavil levou dlaň a poprosil jsem ji, ať tedy nyní řekne něco mně. Chtěl jsem si ověřit pravdivost jejích slov.

Stařenka se mi pozorně podívala do dlaně a jako první vetu mi řekla: „*Mladíku, u vás se peníze neudrží, ale vždy jich budete mít právě tolik, kolik budete potřebovat.*“

Pak mi řekla, že mám talent na cizí jazyky a rovněž že mám literární vlohy.

Také si pamatuji, že mi řekla, že se dostanu do ciziny, ale že se vrátím domů, protože se mi tam nebude líbit, jelikož já se nejlépe cítím doma.

²⁴ Na doporučení Vaška Hubičky jsem se nyní na internetu podíval na seznam studentů ročníku A a dodatečně si vzpomínám, že ten kolega se jmenoval Vladimír Bakončík.

Časový skok dopředu ☺➤

Při zpětném pohledu na můj život rád bych komentoval slova této milé stařenky a potvrdil, nakolik byla pravdivá:

➤ Nikdy v životě jsem nebyl bohatý, avšak na druhé straně nikdy jsem ani netrpěl nedostatkem peněz; ani jednou jsem si nevzal půjčku z banky, ani od přátel nebo známých jsem si nikdy nepůjčoval nějaké větší částky. Vždycky jsem měl tolik peněz, kolik jsem právě potřeboval, protože jsem se od dětství naučil „přikrývat se jenom natolik, nakolik mi stačila peřina“. Jinými slovy, prožil jsem svůj život „s vyrovnaným rozpočtem“. Na druhé straně jsem nikdy nebyl „škudlil“, mým cílem nebylo hromadit peníze a neváhal jsem je vydat na rozumné účely kdykoliv to bylo potřebné – proto se u mne doopravdy „peníze neudržely“.

➤ Pokud se znalosti cizích jazyků a „literárních vloh“ týče: Jak jsem se již zmínil, při rozhovorech s tou babičkou jsem ani jednou neotevřel ústa, proto je překvapující, jak to mohla uhodnout.

Tenkrát jsem ovládal jenom pár cizích jazyků: maďarštinu, ruštinu a angličtinu. Teprve během mnohých dalších let jsem k nim přidal češtinu, francouzštinu, chorvatštinu, němčinu, polštinu a italštinu. (Můj syn Vladimír zřejmě zdědil moje jazykové schopnosti, protože dokonale ovládá angličtinu, ruštinu, ba dokonce i čínštinu.)

Také jsem si psal jenom tak pro sebe (jako téměř každý mladík nebo dívka v tomto věku) lepší nebo horší básničky. Čtyři z nich jsem později uveřejnil ve fakultním časopise „Signál“. Jednu, neuveřejněnou, uvádím zde na jiném místě, protože se bezprostředně váže k mému studiu na fakultě ČVUT. Později jsem z různých důvodů a při různých příležitostech napsal další básně, celkem asi padesát. Avšak nikdy jsem se nesnažil žádnou uveřejnit a „dát se na literární dráhu“. Asi proto, že bych se nebyl dokázal přemoci k tomu, abych psal „budovatelskou poezii“.

➤ Možnost dostat se do ciziny jsem tehdy, a ještě mnoho let potom, považoval za čirou nemožnost, neboť jsem věděl, že mne úřady nepustí „ven“ kvůli otci, abych „nezdrhnul na Západ“.

Avšak stařenka měla pravdu i v tom. V srpnu 1964 jsem se vůbec poprvé dostal na Západ, když jsem jel za otcem do Kanady. Byla to moje druhá cesta za hranice, ta první byla v březnu roku 1964 do Lipska v NDR.

S otcem jsem se v roce 1964 setkal poprvé a naposled v životě na 90 dní. Bylo mi otce velice líto, jak skromně tam žije jako dělník na dráze kanadské železniční společnosti CNR – protože všechny vydělané peníze posílal nám. Když přes moje přemlouvání odložil svůj návrat domů o čtyři roky (aby se dočkal důchodového věku 65 let a dostal nezkrácený důchod) bolelo mne srdce při pomyslení na to, že by mě potřeboval, abych mu pomáhal v jeho vysokém věku, protože tam neměl nikoho. Avšak zároveň jsem si uvědomoval, že mám doma manželku a syna a kdybych zůstal tam jenom o něco déle, než bylo těch povolených 90 dní, hrozilo mi, že se k nim již nikdy nebudu moci vrátit, neboť „nezákonné opuštění Republiky“ bylo těžkým zločinem, za který se zavíralo. Proto rozum zvítězil nad srdcem, ani na chvíli jsem nezaváhal a vrátil jsem se domů k rodině.

V roce 1968 a zejména na jaře roku 1969, po okupaci Československa sovětskou armádou mnozí ti kdo znali cizí jazyky a měli nějakou odbornou kvalifikaci, ale také mnozí nekvalifikovaní lidé bez znalosti jazyků, utíkali pryč na Západ.

Když se mne někteří moji dobří přátelé později ptali, proč jsem právě já s mojí znalostí cizích jazyků neodešel i s rodinou za hranice, vždy jsem říkával, že já nejen že nechci odejít pryč, ale nedal bych se ani vyhnat, protože jsem zde jednoduše doma.

V letech 1968-1969 jsem zde zůstal bez ohledu na to, že jsem vnitřně měl velké výhrady vůči „reálnému socialismu“ – a zůstal jsem „doma“ i přesto, že mojí jedinou

možností bylo poslušně sloužit režimu tak, jak to dělaly miliony ostatních lidí v naší zemi, vedení pudem sebezáchovy a snahou o přežití.

V případě mých pozdějších cest do „kapitalistické ciziny“ (kromě zmíněné cesty za otcem do Kanady, kde jsem měl důvod o tom alespoň uvažovat) jsem již ani jednou nepomyslel na možnost emigrace. Ne, že bych byl „věrný socialistické vlasti“, ale za žádnou cenu jsem nechtěl doma zanechat manželku a syna (a způsobit jim doma nesmírné problémy), ani moji maminku, která – jak se později ukázalo – by se beze mne nebyla dožila svého mimořádně vysokého věku a spokojeného stáří.

Po roce 1989 jsem služebně i soukromě navštívil mnohé země západního světa. Třebaže tehdy již nehrozily žádné postihy za „nezákonné opuštění Republiky“, a navíc jsem mezitím byl již rozvedený, nikdy jsem ani nepomyslel na to, že bych mohl z jakýchkoliv důvodů zůstat v cizině.

Ovšem jak toto všechno ta vetchá stařenka mohla vytušit, je mi dodnes záhadou. Ale nejvíce mne dorazila následující konstatací: řekla mi, že na pravé straně hrudníku mám nějaké potíže a že si je právě léčím. Téměř jsem spadl překvapením. Pár měsíců předtím mi při prohlídce rentgenem zjistili, že mám srůsty na pohrudnici a kalcifikovaná místa po tuberkulóze, kterou jsem nevědomky překonal někdy v dětství. Lékař mi doporučil elektroléčbu, na kterou jsem právě v té době chodil.

Byl jsem natolik překvapený, že jsem se ani nezmohl na to, abych se stařenky zeptal, z čeho tohle všechno dokáže zjistit. Dodnes nevěřím, že člověk má svůj osud napsaný na dlani. Spíše si myslím, že natolik dobře znala typy lidí, že pozorný pohled na člověka jí řekl o něm všechny jeho hlavní charakteristiky a „čtení z ruky“ byla jenom záminka k tomu všemu.

Abych úspěšně ukončil první ročník, opět jsem použil „taktická opatření“. Snadnější zkoušky jsem si zapsal na začátek zkouškového období, abych měl více času připravit se na zkoušku z matematiky.

Další kritická zkouška pro mne byla deskriptivní geometrie. Měl jsem velké obavy, že ji neudělám na první termín a pak by mi zůstal jenom opravný termín po prázdninách, a kdybych ani tehdy neuspěl, přicházel by do úvahy jenom druhý opravný termín, na který již byl potřebný souhlas děkana fakulty.

Nechtěl jsem nic riskovat a moji kamarádi mi proto poradili „technickou fintu“: schválně jsem neodevzdal zadané výkresy z deskriptivní geometrie. Proto jsem nedostal zápočet a zkouška mi byla automaticky odložena po prázdninách (ale pořád ještě jako tzv. první termín). Tím jsem získal více času na přípravu v ostatních předmětech.

Ve druhém semestru jsem tudíž udělal následující zkoušky: 18. května (ve středu) jsem získal zápočet z angličtiny od Dr. Václavíka. 21. května (v sobotu) jsem udělal ruštinu u Simjanceva (který se mezitím stal vedoucím katedry, protože profesor Mališevskij odešel) za 1.

Stejnou známku (1) jsem dostal od paní (pardon, soudružky) Smutné z marxismu-leninismu. Zde bych rád opět vyprávěl jednu anekdotu.

Ještě na gymnáziu jsem poprosil otce, aby mi tam v Kanadě našel nějakého kluka podobného věku jako já, s nímž bych si dopisoval v angličtině, abych se v ní lépe pocvičil.

Otec (s nímž jsem si rovněž psal jenom anglicky) mi za nějaký čas napsal, že namísto kluka má nějakou dívenku, která je ochotná si se mnou dopisovat. Jmenovala se Jeannette Rousseau. Nepsali jsme si nic světoborného, ale pro mne to znamenalo možnost prakticky si přecvičit angličtinu. Jeannette mi po nějaké době poslala svoje dvě fotky. Jeden maličký portrét čtvercového formátu (velikosti asi jako do našich tehdejších občanských průkazů) a jednu trochu větší fotografii ve flaušovém plášti.

Vypadala na ní docela dobře. Do rohu fotografie mi perem připsala: „I love you!“ Se žádnou dívkou jsem nechodil, tak jsem si tuto fotografii vložil na konec indexu jako svůj talisman pro štěstí.

Na zkoušku z marxismu tehdy přišli také nějací soudruzi z ministerstva. Pamatuji se, že se se mnou dali do živé diskuse. Tuším jsme se bavili o kolektivizaci zemědělství, na kterou jsem měl vlastní názor na základě zkušeností od nás na vesnici. Jeden z nich mi pak na závěr řekl, že sice umím dobře diskutovat, ale že bych raději měl více používat názorů z učebnice, než svých vlastních.

Na konci zkoušky Smutná vzala můj index a jenom tak ze zvyku si v něm zalistovala (asi aby viděla, jaké známky mám z jiných předmětů). Poslední strana se otevřela jakoby sama od sebe, protože na fotku Jeannette jsem se dost často díval. Když Smutná uviděla fotku v indexu, jaksi přišla do rozpaků, prudce ho zavřela a pak ho otevřela znovu a zapsala mi známku.

Jedním z mých „rituálních zvyků“ po zkoušce bylo lehnout si, trochu si zdřímnout a potom jít večer do kina. Když jsem odpoledne vstal, poprvé jsem se podíval, jakou známku jsem dostal.

V indexu bylo napsáno „výborný“ – a podpis vedle byl „Tomaščin“. Smutná samými rozpaky jednoduše na chvíli zapomněla, že má podepsat sebe a napsala moje jméno. Ukázal jsem to mým kamarádům a potom až do večera za mnou chodili na pokoj mnozí spolužáci podívat se na ten podpis v indexu.

Druhý den mne ovšem smích přešel. Zvážil jsem, že na konci studia by se mohlo stát, že by se mi někdo podíval do indexu, a když by uviděl můj podpis vedle známky, mohl by se domnívat, že jsem si zkoušku zfalšoval a mohlo by mne to stát i nepřípuštění k závěrečné zkoušce. Proto jsem zašel za Smutnou a poprosil jsem ji, aby podpis opravila. Ona to udělala, ale bylo jí to viditelně trapné.

Časový skok dopředu ☺➤

Pokud se samotné Jeannette týče, kterážto je o dva roky mladší než já, někdy v roce 1960 se vdala a přestali jsme si psát. Na moji adresu si vzpomněla až po roce 1991 (měla přitom štěstí, že jsem opět bydlel v téže vesnici, kam mi začala posílat své první dopisy někdy před čtyřiceti lety) a začali jsme si psát znovu. Dokonce nyní od roku 1999 již několik let e-mailem, což je rychlejší a praktičtější než poštou.

Postupně jsem se dozvěděl, že měla velmi pestrý osud. Byla nejméně třikrát vdaná, nyní je už vdova, má asi 4 děti a několik vnoučat (v Kanadě i v USA). Její dost pestrá životní „story“, plná různých zvratů, je hotový román, přesahuje ovšem rámec mého vyprávění o vysoké škole. Z fotografií, které mi občas posílá mailem je však vidět, že přes všechny peripetie, které prožila, je pořád ještě – přiměřeně svému věku – „charming old lady“ (půvabná stará dáma).

Na dovětek o ní již jenom tolik, že se asi před pěti lety přestěhovala z provincie Alberta, kde původně bydlela, do provincie British Columbia, nedaleko Vancouveru. U příležitosti Zimních olympijských her 2010 ve Vancouveru mi poslala pár pěkných červených rukavic a přívěsek na klíče, obojí s emblémem olympiády – které jsem promptně poslal své vnučce Janičce do Prahy.

16. června (ve čtvrtek) jsem udělal zkoušku z fyziky u Dr. Grubera za 1. Hned následující pondělí 20. června jsem znovu šel za Dr. Gruberem, který nás mezitím již učil také matematiku. Zkoušku jsem udělal za 3. Ve čtvrtek na to, 23. června, jsem udělal zkoušku z technického kreslení u dříve zmíněného Ing. Pelčíka za 2. Den předtím ve středu 22. června jsem udělal zkoušku z tělocviku u asistenta Wagenknechta za 2.

Můj průměr za první a druhý semestr byl 2,0 (a to již se započítáním trojky, kterou jsem dostal za deskriptivu po prázdninách). Neměl jsem tudíž v následujícím ročníku nárok na tzv. prospěchové stipendium (již ani nevím, kolik to bylo). Dostával jsem pouze „normální“ stipendium, tuším, že 300,- Kčs měsíčně. Z toho jsem skromně, ale slušně vyžil.

Mohl jsem tudíž klidně odjet domů na prázdniny. Měl jsem celé dva měsíce na přípravu na zkoušku z deskriptivní geometrie. Tuto přípravu jsem vzal velmi poctivě. Přes den jsem kosil ručně kosou obilí na poli spolu s maminkou (která byla ještě „soukromně hospodařícím malozemědělcem“ na deseti hektarech půdy) a večer jsem se učil při světle petrolejové lampy, protože elektřinu jsme ještě stále neměli.

Postupně jsem probral celá skripta z deskriptivy a prakticky jsem procvičil všechny konstrukce. Na konci jsem měl pocit, že bych dokázal „vyšroubovat po šroubovici třeba i slona“. Pokud se týče šroubovice, když jsem si vypůjčil ze Státní vědecké knihovny v Košicích další literaturu, zjistil jsem, že ve slovenštině se jmenuje „skrutkovi-ca“. Natolik jsem již „načichl“ češtinou ve škole, že mi tento výraz najednou připadal jako dost podivný (!).

Později to bylo u mne podobné v případě mnoha jiných českých technických výrazů, které jsem se naučil ve škole a potom jsem si v praxi na Slovensku od nich musel dosti těžce odvykat.

Tak, jako jsem to již výše uvedl, udělal jsem zkoušku z deskriptivy v sobotu 3. září 1955 a mohl jsem spokojeně pokračovat ve studiu ve druhém ročníku.

3.2. Druhý ročník (školní rok 1955-56)

Druhý ročník pro mne nebyl tak dramatický jako ten první. Již jsem si zvykl na styl studia, a třebaže učivo bylo stále náročnější, neměl jsem nějaké podstatné problémy. Nebyl jsem už ani členem Fakultního výboru ČSM, měl jsem také o to trochu více času.

Zde je nutno zmínit se o tom, že Československá televize začala pravidelně vysílat od února 1954. Slavnostní zahájení se uskutečnilo rok předtím, 1. května 1953. Někdy na podzim jsme dostali na internát televizní přijímač do společenské místnosti na koleji. Byl to ruský přijímač zn. Leningrad, který se svým zevnějškem velmi neodlišoval od rozhlasových přijímačů, jen s tím rozdílem, že měl v levém horním rohu malou obrazovku s úhlopříčkou asi 15 cm se „záclonkou“. Ale byla to ohromná novinka. Ze začátku se tuším ani nevysílalo každý den, ale když ano, večer jsme se skoro všichni tlačili ve společenské místnosti a také jsme stáli na chodbě, abychom něco viděli.

Všechny programy se vysílaly v přímém přenosu. Oblíbené byly zejména rozličné estrády. Hvězdou těchto programů byl ponejvíce komik Jarda Štercl, jehož jsem já osobně neměl nijak zvlášť v oblibě pro jeho směšně vystrčené zuby a grimasy, které dělal, když mluvil. Pravděpodobně byl úspěšný v éře rozhlasových kabaretů, kdy na vzhledu a mimice účinkujících vůbec nezáleželo.

Z počátků televize si však živě pamatuji na to, že když na konci ledna 1956 naše televize poprvé vysílala živý přenos ze zimních olympijských her v Cortině d'Ampezzo v Itálii, vytryskly mi dojetím slzy z očí při pomýšlení nad tím, co všechno dokázal lidský duch.

Rád bych ještě poznamenal, že někdy v zimě během čtvrtého semestru, tedy někdy v únoru 1956 jsme museli v rámci tělesné výchovy povinně absolvovat týdenní lyžařský kurz, tuším někde ve Špindlerově Mlýně.²⁵ Bylo to poprvé a naposledy, co jsem v životě stál na lyžích. Pamatuji se, že jsem se nenaučil jezdit „kristiánkou“, ale všechno jsem jezdil „šusem“. Nakonec jsem vždy spadl, ale nevadilo mi to.

²⁵ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: „Ubytování bylo ve Špindlerově Mlýně na Haničce.“

Jednou se mi přihodilo, že jsem se jakýmsi nedopatřením dostal téměř na hřeben nějaké hory, zatímco všichni ostatní byli někde hluboko pode mnou v údolí. Zoufale jsem se podíval na ně, avšak nezbylo mi nic jiného, než se, k úžasu všech, spustit k nim dolů. Měl jsem štěstí, že se mi při závěrečném pádu na konci mého „sjezdu“ nic nestalo.

Až poslední den, v neděli dopoledne, když jsme šli po poměrně mírné trase a přecházeli přes nějaký můstek, spolužák Peter Bobovnický tak nešťastně uklouzl a upadl, že ho pak museli odvézt do nemocnice se zlomenou nohou. To na mne mělo tak otřesný účinek, že jsem odmítal postavit se více na lyže, protože až tehdy jsem si uvědomil, jaká neštěstí mě mohou při lyžování potkat.

Časový skok dopředu ☺➤

Když jsem byl později během 10 let v Nižné nad Oravou, byl tam, kromě jiných lyžařských terénů, také velmi mírný svah na kopci s názvem Prasadín (856 m n.m.), všestranně vyhovující úplným začátečnickům, na kterém se naučil lyžovat i náš syn Vladimír. Já jsem se ovšem pod dojmem, který jsem zažil na svém prvním lyžařském výcviku nikdy ani jednou nepokusil naučit se lyžovat. Když jsem pak odešel nadobro z Oravy, občas jsem toho litoval – ale přebolelo to.

Koncem února 1956 se uskutečnil XX. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu, na němž Nikita Chruščov ve svém projevu na neveřejném zasedání sjezdu odsoudil Stalinovy zločiny. Začalo krátké politické období, které Rusové nazývali „ottepel“ (obleva), které však skončilo ještě před koncem téhož roku kvůli revoluci v Maďarsku.

Pod dojmem tohoto politického uvolnění se uskutečnil v jednu květnovou neděli v Praze studentský majáles.²⁶ Naši kluci se o něm dověděli a někteří se tam také vybrali, že se půjdou podívat jako diváci. Pozvali tam i mne. Myslím, že jsem šel s partou kluků z Jaroměře (ale již si tím nejsem tak docela jist).

Nepamatuji se už, kde bylo místo shromáždění průvodu, ale když jsme tam přišli, dali jsme se do řeči se studenty a ani jsme se nenadáli, průvod několika stovek (možná i tisíců) studentů se dal do pohybu. Mnozí studenti nesli transparenty s poměrně kritickými hesly. Ministr školství Kahuda krátce předtím zavedl reformy, které nebyly nám studentům po vůli. Jednou z nich bylo zavedení dvouleté vojenské prezenční služby pro vysokoškoláky, kteří předtím „sloužili lidu“ jenom rok, resp. půl roku.

Za chvíli začali studenti velmi hlasitě pokřikovat různá hesla, například: „*Dejte nám sem Kahudu, my mu dáme na hubu!*“, „*Marie Terezo obrať se v hrobě – sloužíme sedm let tak jako tobě!*“, anebo posměšný výkřik: „*Není sexu bez Tuzexu!*“ a ještě mnohá jiná hesla, která si již nepamatuji.

Na chodnících stáli lidé a mávali nám. Když se však průvod blížil ke svému cíli v Parku Julia Fučíka („Julda Fulda“, jak ho Pražané posměšně nazývali), všiml jsem si, že na obou stranách chodníku stáli mnozí „nápadně nenápadní muži“, kteří nás v jednom kuse fotografovali. Došlo mi, že tajná policie StB nás takto registruje. Kromě toho se mi zdálo, jakoby nám chtěli zabránit vystoupit ven z průvodu a lidem z chodníku přidat se k nám.

Věděl jsem, že je zle. Snažil jsem se být co nejméně nápadný a ještě dříve, než jsme přešli branou parku, jsem nějak proklouzl ven na chodník, ztratil se v davu a šel jsem co nejdále pryč. Báł jsem se, že v parku nás může policie snadno obklíčit a sbalit.

Později jsme se dozvěděli, že policie sice na místě nezasáhla, ale že na základě těch fotografií opravdu vyloučili některé studenty ze škol a mnohé z nich vyslyšali.

²⁶ Dodatečně nyní zjišťuji z Internetu, že zmíněný majáles se konal v neděli 20. května 1956. Mnoho dalších doplňujících a zajímavých informací k této události lze zjistit na internetové adrese: Miloš Svatoš >> Blog archive >> Pražské studentské majálesy let 1956-1968.

My z Poděbrad jsme byli asi neznámí, nikdy nás nenašli, ale zato jsem si ještě dlouho potom dělal starosti.²⁷

Časový skok retro ◀⊕

Ještě bych zde rád vysvětlil heslo „*Není sexu bez Tuzexu!*“ (pro případ, že toto moje vyprávění jednou bude číst někdo mladší, kdo nezažil na vlastní kůži metody, jimiž nás režim „chránil před vlivy zahnívajícího kapitalismu“).

Občané Československé republiky (a všech socialistických států) nesměli vlastnit žádné cizí valuty (především proto, aby je neměli v případě útěku na Západ). Z vlastní zkušenosti vím, že v Praze v Jindřišské ulici byla pošta číslo 21 a na této poště byly překontrolovány a cenzurovány všechny poštovní zásilky a dopisy ze Západu.

Vím to proto, že když můj otec poslal čas od času mamince desetidolarovou (nebo i větší) bankovku v dopise, bylo na obálce razítko pošty číslo 21 v Praze a uvnitř dopisu listu byl k bankovce přiložený tištěný lístek, který upozorňoval, že tyto valuty musí adresát (konkrétně moje maminka) vyměnit do 8 dní ve státní bance. V opačném případě hrozila vysoká pokuta. Jednou náš místní pošťák takový dopis s valutami mojí mamince nedoručil (buď ho ztratil, nebo ukradl, těžko říct) a maminka musela zaplatit pokutu 10.000,- Kčs (ještě před měnovou reformou v roce 1953, tedy novým kurzem 1:50 by to stejně bylo 200,- Kčs, což byly v té době značné peníze). Banka valuty vyměnila oficiálním kurzem za koruny a později od roku 1957 za tzv. bony.

Bony byly poukázky na nákup v prodejnách výsadní dovozní společnosti TUZEX (**tuzemský export**). Tam bylo možno koupit za bony zboží, které se za koruny neprodávalo v normální obchodní síti a bylo buď přímo dovezeno ze Západu anebo to bylo domácí „exportní“ zboží, tedy vyšší jakosti než to, co se prodávalo „normálním smrtelníkům“ v obchodech za koruny.

Bony měly platnost jenom 6 měsíců, nemohly se tudíž kumulovat a musely se spotřebovat během své platnosti. Byly platné jenom na území Československa a nebyly zpětně směnitelné za valuty. Proto byly jenom dva způsoby jejich praktického zužitkování: nákup poměrně drahého zboží v Tuzexu nebo prodej bonů na černém trhu za koruny.

Oficiální kurz byl asi 7 bonů za (kanadský) dolar, avšak nejsem si již tím tak zcela jist. S bony se vesele kupčilo. Na ulicích (hlavně před prodejny Tuzexu) postávali „veksláři“, kteří kupovali valuty od cizinců za výhodnější kurz, než jim dávala banka a potom prodávali bony „načerno“. Kurz bonů (na černém trhu) se vyvíjel. Na začátku stál jeden bon 3,50 Kčs, pak v osmdesátých letech 5 Kčs a před koncem éry komunismu byly bony již po 7 korunách.

Zůstává mi ještě vysvětlit souvislost sexu s Tuzexem. V Československu jako všude jinde v celém RVHP (v zemích tzv. Rady vzájemné hospodářské pomoci, což měla být protiváha Evropské unie – tenkrát ještě jenom 6 zemí) byla prostituce oficiálně zakázaná a zrušená. Oficiální propaganda tvrdila, že prostituce je produkt kapitalistické bídy a v socialismu nemá žádného opodstatnění.

Sexuální potřeby mužů chtivých sexu ovšem nadále přetrvávaly. Protože každý musel mít nějaké zaměstnání, neboť člověk bez zaměstnání (o kterém bylo vždy oficiální potvrzení v občanském průkazu) byl „protispolečenský živel“ a hrozilo mu za to vězení, prostitutky v hotelech ve větších městech (hlavně v Praze) byly oficiálně zaměstnané jako uklízečky nebo pokojské. Samozřejmě, za protislužbu „v naturáliích“ i za příslušný „podíl ze zisku“ pro vrátné a hotelové šéfy (a pravděpodobně i pro policajty).

²⁷ Václav Hubička mi nyní připomíná, že on i Fero Ostrožlík se majálesového pochodu v Praze rovněž zúčastnili. Zároveň dodává, že Fero si všimnul, že esenbáci z Poděbrad tam jeli s námi vlakem v civilu, kupovali si i lístky na vlak.

Hotelové prostitutky přišly nejčastěji do styku s cizinci (kteří k nám přijížděli hlavně na služební cesty a jen poměrně zřídka jako turisté) a živě pěstovaly sex za peníze, za které nakupovaly západní spodní prádlo (jako „pracovní oblečení“) a všechny možné jiné prostředky zkrášlování právě v Tuzexu.

Pokud se týče nějakých dalších příhod z tohoto ročníku, za zmínku stojí tato: Jirka Chovanec byl Moravák z Olomouce a byl známý tím, že v létě jezdil do školy na motocyklu (a prý pokaždé když přijel domů na motorce, domácí o něm říkali „Přijel Jiří z Poděbrad!“). Jednou dostal ze čtení zahraničních technických magazínů nápad, že bychom mohli napsat dopis jedné anglické firmě na výrobu osciloskopů a poprosit ji, zda by mu neposlali nějaký osciloskop vyřazený z výroby jako vadný, že on si ho již opraví sám.

O napsání dopisu poprosil mne. K mému překvapení mu dost brzy odepsali (nečekal jsem totiž, že vůbec zareagují), avšak jeho prosbu zdvořile odmítli, že nic takového nedělají a nemohou mu vyhovět.

Avšak Jirka se nenechal jen tak snadno odbýt. Napsali jsme další dopis přímo řediteli firmy, zopakovali jsme prosbu a navíc Jirka přiložil pěknou knihu fotografií Prahy, tuším od známého fotografa Karla Plicky.

Za nějakou dobu dostal Jirka balík z Anglie. V balíku byl mimořádně zdvořilý osobní dopis od ředitele firmy, v němž se mu ředitel s politováním omluvil, že nemůže vyhovět jeho prosbě, protože předpisy mu to nedovolují. Velmi srdečně mu poděkoval za krásnou knihu a přiložil dvě překrásné knihy s barevnými fotografiemi. Jedna obsahovala fotografie z Londýna a druhá fotografie anglických hradů a zámků. Jirku ty knihy tak potěšily, že to kompenzovalo všechno jeho žal nad tím, že nedostal ten osciloskop. Řediteli firmy jsme, samozřejmě, velice zdvořile a srdečně poděkovali za jeho dárek.

Z tohoto ročníku si pamatuji jenom tři příhody ze zkoušek. Dvě se týkají matematiky, jedna teoretické elektrotechniky.

Ve třetím semestru nám přednášel matematiku docent Hudec. Přednášel velmi dobře, srozumitelně, avšak od spolužáků z ročníku A jsme věděli, že je velmi přísný a dokonce na zkouškách prudký.

Na zkoušku k němu jsem tudíž šel s dost velkým strachem. Písemnou přípravu jsem udělal tak, že jsem měl ze čtyř příkladů dobře vypočítané tři a čtvrtý jsem již nestihl dokončit.

Proto se docent Hudec soustředil na to, abych tento příklad dopočítal před ním. Trásla se mi ruka a nenapsal jsem mocnitele na nějakém výrazu dost zřetelně. Pan docent Hudec se rozčilil a zařval na mne: „*Tomaščíne, co to máte zde, **a** na druhou nebo **a** na čtvrtou!?!*“

Načež, ani nevím jak, instinktivně jsem sáhl do svých nově nabytých znalostí českého slangu (který jsem si v tomto semestru horlivě cvičil) a chvějícím se hlasem jsem řekl: „*Pane profesore, neřvěte na mne, já už budu klidnej!*“

V místnosti se připravovalo na zkoušku několik dalších spolužáků. Najednou všichni ztichli a překvapením ztuhli. Jak mi pak řekli, čekali, že se mnou Hudec okamžitě vyrazí dveře.

Ale nevím proč, on byl mojí replikou tak překvapen, že se dokonce nepatrně usmál a řekl: „*Tak dobře, já vás nechám v klidu a čekám, že mi ukážete, co umíte!*“ Já jsem příklad správně dopočítal a Hudec mi dal trojku.

Další dvě příhody se staly při zkouškách na konci čtvrtého semestru. První se týče matematiky. Ve čtvrtém semestru nám matematiku opět přednášel Dr. Gruber.

Písemku jsem udělal dost dobře, a také na ústní zkoušce jsem byl docela dobrý a tak mi chtěl dát jedničku. Načež jsem já zaprotestoval, že mi stačí dvojka, protože - znám spolužáky, kteří umí matematiku na jedničku, a já se s nimi nemohu porovnávat. Pan Dr. Gruber pokroutil hlavou, protože v praxi se s takovou prosbou ještě určitě nesetkal a zapsal mi tudíž dvojku.

Problémy jsem mohl mít na zkoušce z teoretické elektrotechniky u profesora Čeřovského. Na písemnou přípravu jsem vytáhl pět příkladů. Když jsem se na ně podíval, viděl jsem, že dovedu vyřešit nanejvýš jeden z nich.

Seděl jsem u okna a viděl jsem, jak se lidé opalují na louce a koupou se v Labi. Dost dlouho jsem se na ně díval. K mému štěstí měl profesor Čeřovský takový systém, že každý student se mohl přihlásit ke zkoušce až tehdy, když to uznal sám za vhodné.

Po určité době jsem se tím díváním ven z okna nějak uklidnil a najednou jsem měl pocit, jakoby se mi byl zapnul mozek. Postupně jsem vypočítal všechny příklady. Avšak u ústní zkoušky jsem nebyl velmi úspěšný, protože jsem ji udělal jenom za 3. Ale stejně jsem to mohl považovat za úspěch, protože profesor Čeřovský dva dny předtím vyhodil od zkoušky všechny, kdo v ten den k němu přišli.

Mirek Raus, Fero Ostrožlík a Radek Švehla na Kolonádě

Zrekapituluji své známky za třetí a čtvrtý semestr takto: Ve třetím semestru jsem měl následující výsledky u zkoušek: Společenské vědy (jak byl „marxák“ přejmenován) jsem udělal za 1 již 21. prosince (ve středu), ale nezapamatoval jsem si jméno přednášejícího (ani ho neumím rozluštit v indexu). Zkoušku z matematiky (o níž jsem se již zmínil) jsem udělal 6. ledna 1956 (v pátek) za 3.

Fyziku nás v tomto semestru učil docent Tayerle. Zkoušku u něj jsem udělal za 2.

Technickou mechaniku nás učil Doc. Ing. Zdeněk Sobotka. Byl to mladý docent, který nebydlel v Poděbradech a dojížděl z Prahy. Byla proto známá jeho věta, kterou pronesl vždy, když již spěchal na vlak zpátky do Prahy: „*Tak já již chvátám!*“ Zkoušku jsem u něho udělal 7. února (v úterý) za 1.

Nauku o materiálu jsem udělal u Dr. Wilda 25. ledna (ve středu) „za dvojku“. Poručík Zeman mi dal z vojenské přípravy 3 ze zkoušky 13. ledna (v pátek). Z ruštiny, tělesné výchovy a angličtiny byly ve třetím semestru jenom zápočty.

Na konci čtvrtého semestru jsem měl tyto výsledky u zkoušek: Zkoušku ze společenských věd 6. června (ve středu) jsem opět udělal za 1. Jedničku jsem dostal i z ruštiny u profesora Drobyševa u zkoušky 29. června (v pátek). Tělesná výchova byla na konci ročníku známkována. Byl jsem rád, že tělocvikář, Wagenknecht, mi dal dvojku. Jak jsem se již zmínil, Dr. Gruber mi na moji vlastní prosbu dal 2 ze zkoušky 2. června (v sobotu). Dr. Wild nás ve čtvrtém semestru místo nauky o materiálu učil mechanickou technologii, z níž jsem u něj na zkoušce 22. června (v pátek) dostal rovněž dvojku.

Za nejtěžší zkoušku ve čtvrtém semestru se všeobecně (a snad docela oprávněně) považovala zkouška z pružnosti a pevnosti, protože tam bylo nutno dělat dost složité výpočty s exponenciálními funkcemi a tak podobně. Navíc byl docent Sobotka na zkoušce sice dokonale zdvořilý, ale neúprosně přísný. Byl jsem tudíž velice rád, když jsem tuto zkoušku udělal již 8. června (v pátek) za 2. Pan docent Sobotka pravděpodobně opět „chvátal“ na vlak, protože si zmýlil datum zkoušky a zapsal mi místo roku 1956 rok 1957 (což jsem si vlastně v indexu všiml teprve teď).²⁸

Ze zkoušky z vojenské přípravy jsem dostal 18. června (v pondělí) trojku. V tomto semestru byly jenom zápočty z následujících předmětů: z fyziky, z elektrotechnického měření a z angličtiny. V tomto ročníku jsem měl celkový průměr za oba semestry opět 2,0.

Přes prázdniny jsem opět pracoval s maminkou na poli. Snažil jsem se výkonem kosení obilí vyrovnat dospělým chlapům na okolních polích, ale nějak moc se mi to nedařilo. Abych dohnal svůj nižší výkon, často jsem trval na tom, abychom zůstali na poli déle, někdy až do pozdního večera.

Kromě toho jsem se dal do intenzivního studia angličtiny, a to po večerech po celodenní práci. Přesto, že jsem měl z angličtiny na gymnáziu jedničky a také jsem si dopisoval anglicky s otcem, se Jeannette a občas také s panem Donleavym, telegrafistou na dráze v Sylvan Lake, jehož mi otec také „naorganizoval“ na korespondenci, nebyl jsem se svými znalostmi angličtiny nijak spokojen.

Vzpomněl jsem si na svůj šok, jak jsem si po maturitě koupil v novinovém stánku v Košicích jediné anglické noviny, které tam měli, a sice deník Komunistické strany Velké Británie „Daily Worker“ a s hrůzou jsem zjistil, že nedovedu přeložit ani titulky některých článků. Nevěděl jsem totiž, že v Británii (a také v ostatních zemích na Západě) je zvykem používat přitažlivé titulky obsahující rozličné narážky a slangové výrazy, jimž často porozuměli jenom tamější čtenáři.

Již z časů gymnázia jsem věděl, že prodejna Sovětské knihy na rohu nynější Mlýnské ulice (tenkrát ulice generála Petrova) a nynější Hlavní (tenkrát Leninovy) ulice má docela dobrý sortiment anglické a americké, převážně klasické, literatury. Některé byly napsané ve zkrácené a zjednodušené formě, určené pro studenty angličtiny jako cvičebnice s bohatým anglicko-ruským slovníčkem méně známých výrazů pod čarou nebo konci knihy. Jiné byly v nezkrácené formě. Již předtím jsem se zmínil, že jsem si tam koupil antologii poezie anglických a amerických básníků.

Nyní jsem si tam koupil knihu „*A Connecticut Yankee in the King Arthur's Court*“ (Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše) od Marka Twaina (od něhož jsem ještě v lidové škole četl ve slovenském překladu knihu „*Dobrodružství Toma Sawyera*“, která se mi velmi líbila).

²⁸ V březnu 2006 jsem se dozvěděl od mého přítele Vaška Hubičky, že se dočetl v novinách, že pan docent Sobotka zemřel ve věku 80 let.

V Poděbradech jsem si koupil anglicko-český slovník od autorů Osičky a Poldaufa (který mi potom sloužil ještě řadu let). Knihu jsem po večerech četl se slovníkem v ruce. Každý neznámý výraz jsem podtrhl tužkou a význam vyhledaný ve slovníku jsem zapsal na okraj stránky. Když jsem se druhý den vrátil k pasáži z předchozího dne a náhodou jsem nějaké slovíčko zapomněl, nemusel jsem znova listovat ve slovníku, stačilo si ho přečíst na okraji stránky.

Zpočátku mi čtení šlo velmi pomalu. Kniha totiž na začátku popisuje kromě jiného rytířské brnění a rozličné zvyklosti rytířů raného středověku a používá takových pojmů, jejichž význam neznám ani v slovenštině.

Asi do třetiny knihy jsem musel velmi usilovně pracovat se slovníkem. Avšak druhá třetina již byla méně namáhavá a v poslední třetině jsem již téměř nemusel sahát po slovníku. Každý autor totiž pro dané téma používá omezený slovník a dost často některá slova opakuje.

Po přečtení této knihy jsem se naučil (alespoň pasivně) téměř dva tisíce slov, převážně abstraktního charakteru. Získal jsem tak velmi dobrý základ pro čtení dalších knih v angličtině, i pro další studium tohoto jazyka, což se mi brzy velmi hodilo.

Pravidelný poslech BBC v angličtině, zakrátko nato, tyto moje znalosti jenom upevnil a zdokonalil.

Časový skok dopředu ☺➤

Tuto metodu učit se cizím jazykům tak, že jsem četl nějaké cizojazyčné knihy nebo periodika, s pomocí slovníku nebo bez něj, jsem použil ještě několikrát.

Například, polsky jsem se naučil tak, že jsem si v Domě polské kultury v Praze na rohu Jindřišské ulice a Václavského náměstí předplatil polské časopisy pro mládež „*Dookoła świata*“ (Kolem světa) a „*Radar*“. Protože v našem východoslovenském nářečí je mnoho slov z polštiny, začal jsem je číst bez slovníku a postupně jsem si vždy domyslel, respektive ujasnil význam neznámých slov.

Později v letech 1960-1970, kdy jsem pracoval v národním podniku Tesla Orava v Nižné, jsme asi od roku 1965 měli možnost pomocí retranslační stanice, kterou postavil Ing. Strýček (student ročníku A a tehdy rovněž zaměstnanec Tesly Orava) pravidelně přijímat polské televizní programy. Dost často jsme se na ně s manželkou Marií, později i se synem Vladimírem, dívali, protože Poláci, na rozdíl od československé televize, vysílali velmi mnoho amerických filmů, dabovaných do polštiny jednoduše tak, že jeden muž (nebo žena) četl polsky texty za všechny postavy filmu. Já jsem se jim oběma snažil polštinu průběžně překládat do slovenštiny.

Čtením časopisů se slovníkem jsem se naučil také další slovanský jazyk, chorvatštinu. Předplatil jsem si (v letech 1965-1980) chorvatský týdeník „*Vjesnik u srijedu*“ (Věstník ve středu) a potom i měsíčník „*Izbor vjesnika u srijedu*“ (Výběr věstníku ve středu). „*Izbor*“ byl pro mne zajímavý a užitečný nejen proto, že jsem se cvičil (s pomocí malého kapesního srbochorvátsko-českého slovníku) v chorvatštině, ale hlavně proto, že tam byl velmi dobrý výběr článků přeložených ze západních periodik. Vedle poslouchání anglického vysílání BBC to bylo pro mne „druhé okno do světa“.

Francouzsky jsem se naučil tak, že jsem v letech 1966-67 jezdil z Nižné nad Oravou do Žiliny na kurz francouzštiny (dvě hodiny cesty tam, dvě hodiny zpátky a dvě hodiny ve škole). Ale učitelka, postarší paní, nás toho moc nenaučila. Zřejmě si chtěla touto výukou jenom finančně přilepšit.

Brzy jsem však zjistil, že kulturní oddělení francouzského velvyslanectví v Praze má rozsáhlou knihovnu. Přihlásil jsem se tam za člena a půjčoval jsem si odtud knihy, neboť jsem poměrně často jezdil do Prahy na služební cesty. Objevil jsem tam rozsáhlou sérii knih s názvy „*Contes es légendes de ...*“ (Pohádky a legendy z ...), kde byly pohádky a legendy ze všech regionů Francie i zemí téměř z celého světa.

Půjčoval jsem si je postupně podle abecedy a doma jsem je četl se slovníkem, často i mému synovi Vladimírovi. Asi takovým stylem: „*Princezna řekla, že ... moment, podívám se do slovníku!*“ Toto u mého syna vždy vyvolalo mohutný smích.

Avšak opět „motýlí efekt“!: O mojí návštěvě kurzu francouzštiny věděl můj nadřízený, technický náměstek Ing. Peter Pfliegel, který mne na tento účel uvolňoval jednou týdně z práce již o dvanácté (kvůli dlouhému cestování vlakem).

V roce 1969 se na základě mezistátní francouzsko-československé dohody ještě z roku 1967 uskutečnil v Československu výběr stážístů na tříměsíční stáž do Francie v oboru techniky řízení podniků a marketingu. Když se slovenské ministerstvo průmyslu v Bratislavě obrátilo na náš podnik, zda nemáme kandidáty pro tuto stáž, Ing. Pfliegel mě tam promptně přihlásil. Stáže se zúčastnilo 10 účastníků ze Slovenska a 10 z „českých krajů“, jak se tehdy občas označovala česky mluvící část Republiky. Jedním z kritérií výběru byly dost přísné písemné i ústní dvoudenní jazykové zkoušky v Bratislavě. Umístil jsem se v nich na druhém místě. Předě mnou se umístil jistý starší pán, který měl maturitu v Belgii. Na tříměsíční stáži, kterou jsem absolvoval v roce 1970, jsem byl nejmladší z naší dvacetičlenné skupiny, ale vedoucí skupiny mne hned na začátku sedmitýdenní přípravy na stáž v Praze jmenoval „mluvčím skupiny“ při kontaktech s francouzskými profesory, kteří nám během této přípravy přednášeli francouzsky.

Ještě kuriózněji jsem se naučil italsky, a to mnohem později, až v roce 1987. Tehdy jsem byl na fotbalovém turnaji dorostenců v městečku Predazzo v severní Itálii jako tlumočnick našeho družstva z VSS Košice. Nejdříve jsem si myslel, že tamější fotbaloví funkcionáři budou umět buď anglicky, nebo francouzsky, nebo německy. Avšak asi dva týdny před odjezdem mne přepadly pochybnosti, zda tomu bude opravdu tak. Koupil jsem si tudíž učebnici italštiny pro samouky a rychle jsem se snažil něco (fakticky jenom nevyhnutné minimum) naučit.

Moje obavy se naplnily. Italští partneři nebyli nijak zdatní v cizích jazycích. Moje znalosti italštiny byly rovněž „veškeré žádné“. Musel jsem přizpůsobovat francouzská slova, která jsem znal, italské výslovnosti nebo se s nimi dorozumívat jejich lámanou angličtinou. Trebaže jsem se nakonec domluvil v každém ohledu, cítil jsem se za svou neznalost trapně.

Za rok mělo tamější dorostenecké družstvo přijít na náš turnaj do VSS Košice. Abych napravil svoji pošramocenou reputaci, rozhodl jsem se, že se do té doby naučím italsky. Jedním ze sponzorů turnaje v Predazzo byl pan Ricardo Salamina, bývalý bankovní ředitel z Milána (s nímž jsem se domluvil anglicky). Již po návratu domů jsem mu zavolal a poprosil ho, zda náhodou nemá doma nějaké již přečtené brožované detektivky (nikdo – ani já – nechte jednu detektivku dvakrát) a zda by mi jich několik neposkytnul. On ochotně souhlasil. Jeden z našich fotbalových funkcionářů totiž měl čirou náhodou znova odjet na služební cestu autem do Itálie do blízkosti Milána a tak jsem ho poprosil, aby se zastavil u pana Salaminy pro knihy pro mne. K mému nemalému překvapení mi přivezl od něj více než 30 detektivek ze známé „žluté“ série vydavatelstva Mondadori, tzv. „Mondadori Giallo“. Asi čtvrtinu z nich jsem přečetl pomocí italsko-českého slovníku podobnou metodou jako při mém studiu angličtiny.

Abych ukončil rekapitulaci mých jazykových znalostí: maďarsky jsem se naučil jako čtyřletý chlapec tak, že jsem si hrával s mým vrstevníkem ze sousedství, z rodiny, kde měli maminku Maďarku ze sousední (převážně maďarské) vesnice a v rodině mluvili mezi sebou jenom maďarsky. Jak jsem od nich pochytil maďarštinu, ani sám nevím. Když jsem za války začal v roce 1942 chodit do maďarské základní školy (protože jsme v od 2. listopadu 1938 do 17. ledna 1945 žili na území okupovaném Maďarskem), neměl jsem ve škole žádné problémy s maďarštinou. Protože v sousedních vesnicích i v Košicích je dost občanů maďarské národnosti a mám mezi nimi dost přátel a známých, s kterými se občas stýkám, vlastně ani nepociťuji maďarštinu jako cizí jazyk.

Ruštinu a angličtinu jsem začal studovat na střední škole, češtinu jsem se naučil na vysoké škole. V Poděbradech jsem začal chodit na nepovinnou němčinu. Od té doby jsem se v ní, rovněž jako samouk, zdokonalil natolik, že již mnoho let dělám technické překlady z němčiny (podobně jako v mnohem větším rozsahu z angličtiny), a to ještě i nyní v důchodu. Díky tomu, že moje nynější manželka ovládá němčinu mnohem lépe než já, za posledních 14 let sledujeme doma (pomocí satelitního přijímače) převážnou většinou jenom německé programy.

Znalosti všech výše uvedených cizích jazyků jsem souhrnně „zúročil“ ve sbírce citátů a aforizmů, které jsem z různých cizojazyčných pramenů přeložil z těchto devíti jazyků do slovenštiny v knize s názvem „Velká kniha pozoruhodných výrokov“ (Velká kniha pozoruhodných výroků). Tato sbírka mi vyšla knižně takto: V roce 2008 díl I., autoři výroků se jmény začínajícími na A až G, 687 stran, v roce 2009 díl II., autoři výroků se jmény začínajícími na H až N, 719 stran, v listopadu 2010 díl III., autoři výroků se jmény začínajícími na O až Ž, 797 stran. Počet citátů všech tří dílů celkem 34.348.

3.3. Třetí ročník (školní rok 1956-57)

Po prázdninách jsem znova odjel do Poděbrad a do třetího ročníku mne zapsali 14. září 1956 (v pátek). Na koleji mi však po několika dnech řekli, že tam dále nemohu bydlet. Z mojí rodné obce Belža totiž na mne přišlo anonymní udání na děkanát, že moje maminka odmítá vstoupit do JZD. Za trest mne odmítli ubytovat na koleji (kde jsem měl ubytování „za peníze dělnické třídy“). (Pro úplnost nutno dodat, že z koleje musel ve stejnou dobu odejít také Vašek Hubička s Pepou Jandejskem, s odůvodněním, že přednost mají vzdálenější posluchači. Ten první byl z Tábora a druhý z Kutné Hory. Později se k nim, do soukromí k paní Židkové, přistěhoval Fero Ostrožlík.)

Nezbylo mi nic jiného, než si najít ubytování v soukromí. Naštěstí mi pomohl Jirka Čerovský, který mi řekl, že si původně našel ubytování v soukromí v nedaleké ulici Antonína Zápotockého (dnes: Proftova), avšak z nějakých důvodů si to rozmyslel a bude nadále bydlet na koleji.

Dal mi tip, kam mám jít. Zašel jsem si tedy za majitelkou pěkné malé vilky v této ulici s názvem „Bertuše“ (podle jména majitelky) v čísle 407 a poprosil, zda bych se tam mohl nastěhovat. Ona velmi ráda souhlasila. Ukázala mi malý skromný pokojík na přízemí, který jí původně sloužil jako kuchyně. Byla tam železná postel, stůl a židle, nějaká skříň a umývadlo. Záchod byl venku na chodbě (nebo na balkóně) otevřené směrem do zahrady. Na topení byla v pokojičku malá železná kamna.

Dohodli jsme se na nájemném 80 Kčs za měsíc (tolik jsem platil na koleji). Ona souhlasila, třebaže to byla dost nízká cena, protože jiní brali za podnájem až 200-300 Kčs. Avšak ze stipendia 300 Kčs bych si to nebyl mohl vůbec dovolit.

Z domova jsem sotva mohl očekávat podporu. Moje maminka ještě „soukromě hospodařila“ a peněz v hotovosti měla strašně málo. Pak od konce dubna 1958 byly pozemky celé naší vesnice nuceně přičleněny k blízkému státnímu statku. Ona tam začala pracovat jako nekvalifikovaná dělnice. Z jejích tehdejších dokladů jsem nyní zpětně zjistil, že začínala s průměrnou měsíční mzdou 395 Kčs a v roce 1966 skončila s průměrnou měsíční mzdou 525 Kčs.

Majitelka se jmenovala Berta Hledíková a nechala se titulovat „slečna“, přestože jí bylo 56 let (protože byla neprovdaná), což mně jenom stěží prošlo přes hrdlo, protože se mi to k ní nějak nehodilo a oslovoval jsem ji „paní“.

Jak jsem se od ní později dozvěděl, byla právě ve velmi svízelné situaci: v jednopatrové vilce, kterou jí postavil její bratr, architekt a stavitel ještě před válkou, bydlela jenom sama. Podle tehdejších předpisů měla „nadměrný byt“ a město jí vnutilo jako podnájemníka rodinu se dvěma dětmi, která bydlela na poschodí.

Zřejmě měla nějaké nepřátele nebo závistivce na příslušných městských orgánech, protože jí chtěli nuceně přidělit ještě jednoho podnájemníka v přízemí. Aby se tomu vyhnula, hledala jako podnájemníka nějakého studenta, s nímž by měla méně problémů než s celou rodinou. Já jsem byl tudíž její záchranou (a ona vlastně moji).

Po dvou týdnech mi sice na děkanátě sdělili, že si moji věc prověřili (možná zjistili, že jsem byl v prvním ročníku členem fakultního výboru ČSM, nebo si zjistili, že nejsem žádný problematický student) a že se tudíž mohu vrátit zpět na kolej. Já jsem řekl, že již mám ubytování a nevrátím se. Nechtěl jsem slečnu Hledíkovou „nechat ve štychu“. Ale zato na kolej jsem chodíval dvakrát týdně (když byla teplá voda) sprchovat se.

Moje bydlení v soukromí bylo více než skromné. Na zimu jsem si přivezl z blízkých uhelných skladů v pytli na vozíku 80 kg uhlí, které jsem uložil venku na balkóně a v malých kamnech jsem zatopil jediné tehdy, když jsem při výdechu uviděl stoupat z úst hustou páru.

Dalším rušivým momentem bylo, že odpoledne se z vedlejšího salónu ozývaly hlasité zvuky klavíru. Slečna Hledíková se totiž živila tím, že dávala hodiny klavíru. Na začátku školního roku jsem v jednom kuse poslouchal „Ta-ta-ta-ta ta-ta-tam ta-ta-tam...“, zvuky Beethovenovy skladby „Pro Elišku“ (Für Elise), kterou hráli všichni začátečníci. Dodnes tuto skladbu vždy bezpečně rozpoznám, přesto, že se ve „vážné“ hudbě nijak zvlášť nevyznám.

Nepohodlí bydlení na mne až tak velmi nedoléhalo. Z domova jsem byl naučený na velmi skromné poměry. Zato jsem byl vysoce kompenzován tím, že jsem měl soukromí, které si zvlášť vysoko cením.

Velmi velkým plusem byla skutečnost, že mi slečna Hledíková věnovala jednoduché staré rádio, které mělo i rozsah krátkých vln. Na něm jsem od samého začátku začal poslouchat anglické vysílání „BBC Overseas Service“ (Zahraniční vysílání BBC), které se později přejmenovalo na „BBC World Service“. Poslouchal jsem pravidelně denně alespoň 15 minut, především zprávy nebo reportáže, ale později také rozhlasové hry, vědomostní kvízy, jako byl například „Brain of Britain“ (Mozek Británie) a podobně.

Právě posloucháním anglického vysílání BBC jsem nabyl svoji nynější znalost angličtiny. BBC jsem později poslouchal i tehdy, když jsem odešel z Poděbrad, prakticky až do roku 1989. Jedním z mých oblíbených programů, kromě zpráv, byla týdenní 15-minutová relace „Letter from America“ (Dopis z Ameriky), jejíž autorem byl Alistair Cooke. Měl velice příjemné zabarvení hlasu a milý, laskavý, humorný způsob vyprávění, jímž dokázal zajímavě přiblížit svým posluchačům v Británii i ty nejbežvýznamnější stránky života v New Yorku a v USA mimořádně zajímavým způsobem.

Slečna Hledíková měla ve svém vlastním obývacím pokoji poněkud větší rádio, které po večerech poslouchala. Jak sama říkávala, byla „geborene Wienerin“ (rozená Vídeňka), protože se narodila ve Vídni v roce 1900, kde prožila ranou mladost až do roku 1919, kdy se její rodiče přestěhovali do nově vzniklé samostatné Československé republiky. Proto poslouchala většinou vídeňský rozhlas.

V neděli odpoledne, kolem druhé, obyčejně poslouchala vysílání pro motoristy, „Autofahrer unterwegs“ (Automobilisté na cestě), které bylo zpestřeno písničkami. Občas mne pozvala poslechnout si alespoň část z něj a nabídla mi kávu a nějaký moučník. Když se nad tím zamyslím nyní, je mi tak trochu záhadou, proč slečna Hledíková poslouchala právě tuto motoristickou relaci, když sama nikdy neřídila auto. Musím ale rychle dodat, že oblíbeným rozhlasovým pořadem mé maminky byla rovněž slovenská motoristická relace „Pozor, zákruta!“ (Pozor, zatáčka!) – třebaže také nikdy auto neřídila ... Slečna Hledíková měla velkou snahu mluvit se mnou německy, ale já jsem na to jaksi nereagoval (a je to škoda, protože by mne byla naučila „echt“ hovorovou vídeňskou němčinu).

Avšak zapamatoval jsem si dvě úsloví, která dost často používala: „*Wieder in die Arbeit?*“ (Opět do práce?), když mne ráno potkala při odchodu do školy a „*Immer besser, als in die Hosen gemacht*“ (Pořád lepší, než se podělat do kalhot), což byl její obvyklý komentář nad nějakou malou nečekaně získanou výhodou. Já jsem však měl – bohužel – vůči němčině jakousi nepochopitelnou averzi, kterou jsem překonal až téměř o 30 let později. (Ale co jsem za ta léta zameškal, brzy jsem dohnal ...)

Zkoušky na konci pátého semestru pro mne již nebyly nějakým zvláštním problémem.

Jako první jsem udělal zkoušku z grafického a numerického počtu ještě před odjezdem domů na vánoční prázdniny 14. prosince (v pátek) za 3. Jméno zkoušejícího si již nepamatuji, ani ho neumím v indexu rozluštit. Pamatuji se jenom, že to byl nějaký mladý asistent. Potom jsem 4. ledna 1957 (v pátek) udělal zkoušku z teoretické elektrotechniky u profesora Čerovského za 2.

Za několik dní nato zkoušku z fyziky u profesora Ing. Jiřího Kracíka, DrSc., 9. ledna (ve středu) dokonce za 1. Těto známky jsem si velmi vážil, protože profesor Kracík nám fyziku přednášel na vysoké odborné úrovni, avšak přesto velmi srozumitelně.

Z jeho přednášek jsem si do praxe i do života odnesl jednu jeho praktickou poučku: „*Až bude jednou někdo z vás vedoucím laboratoře a nějaký jeho podřízený poškodí nedopatřením nějaký měřicí přístroj, nikdy nedávejte toto poškození dotyčnému k náhradě. Naopak, vyzvěte všechny, aby případné poškození okamžitě nahlásili bez obav o finanční postih. Jinak se vám může stát, že budete nutně potřebovat měřicí přístroj a teprve tehdy zjistíte, že je poškozený.*“ Tuto jeho „poučku“ jsem později uplatňoval v praxi – a to i doma.²⁹

Ze zkoušky z matematiky u Dr. Grubera 16. ledna (další středu) jsem dostal 2. Potom následovala zkouška z částí strojů u profesora Jindřicha dne 21. ledna (v pondělí), kterou jsem rovněž udělal za 2. Zkoušku z elektrických měření jsem 29. ledna (v úterý) u asistenta Ing. Litschmanna zvládl za 2. Nakonec jsem z vojenské přípravy dostal 20. února (ve středu) dostal známku „vyhovující“, což znamenalo 3. Nepamatuji si ani jméno zkoušejícího, ani proč byl termín této zkoušky posunut až na únor. Z politické ekonomie, z tělesné výchovy a z němčiny byly v pololetí pouze zápočty.

Němčinu nás začala učit mladá profesorka z poděbradského gymnázia paní Eva Váchová. Byla velmi milá, veselá a měla vůči nám všem přátelské vtahy. Protože byla bývalou žákyní (na klavír) slečny Hledíkové, byla ke mně zvlášť přátelská.

Někdy na podzim jsem si koupil svůj první fotoaparát, východoněmeckou značku Werra I. Koupil jsem si ho tak, že jsem asi tři měsíce nechodil na snídani do menzy a za ušetřené peníze (asi 400 Kčs) jsem si koupil fotoaparát. Byla to pro mne nová hračka a snažil jsem se fotografovat různé náměty. Filmy jsem, tuším, vyvolával někde na koleji, kde jsme měli pro tento účel „temnou komoru“. Právě v den mých narozenin mě bůhví proč napadlo, že si vyfotografuji naši „vilu Bertuše“ na památku.

Přitom jsem však pozapomněl na to, že asi o tři domy blíže k začátku ulice byla policejní stanice. Měl jsem smůlu, že mne při fotografování uviděl nějaký policajt. Ihned ke mně přiskočil, vytrhl mi fotoaparát z ruky a vzal mne na policejní stanici. Policajti mne začali vyslýchat a začali přitom vykládat takové věci jako, že já jsem „ten špión, který minule fotografoval elektrárnu“, a tak podobně, zřejmě aby mne vystrašili. Moc do zpěvu mi nebylo, ale na druhé straně jsem věděl, že jsem nic zlého neprovedl a bránil jsem se, jak jsem jenom uměl. Oni mezitím vyvolali film, zjistili, že na něm není nic podezřelého, vrátili mi fotoaparát (film mi ovšem zabavili), dali mi podepsat protokol o výslechu a pustili mě domů.

²⁹ Poznámka: Kolega Alexandr Nagy mi nyní připomněl, již po přečtení „Vzpomínek – Verze 1.5“, že on se na toto poučení rovněž pamatuje, ale domnívá se, že ho pronesl Ing. Haderka, který nám přednášel radiotechnické měření.

Jinak se na jaře roku 1957 nestaly žádné pozoruhodné věci. Václav („Vašek“) Hubička a Fero Ostrožlík se stali mými nerozlučnými přáteli, se kterými jsem se téměř každý den procházel kolem Labe. Vedli jsme vždy zajímavé, duchaplné diskuse. Navelek jsme možná vypadali jako Dlouhý, Široký a Bystrozraký ze známé pohádky.

Václav byl vysoký, štíhlý, převyšoval nás oba o více než o hlavu. Fero měl střední, ale silnou, „chlapskou“ postavu a široká ramena. Já jsem z nás tří byl nejmenší, hubený, téměř vyzáblý. Bystrozraký jsem nikdy nebyl ani v doslovném, ani v přeneseném slova smyslu, ale když se přidržíme přirovnání s oněmi pohádkovými postavami, na žádnou jinou bych asi nemohl kandidovat.

Bystrozraký jsem nebyl, ale možná, že jsem byl „Bystronohý“. Když jsem totiž krácel společně s nějakou skupinou mých spolužáků (například večer do menzy na večeři), vždy jsem spěchal nejrychleji ze všech. Byl jsem na to zvyklý již z domova, od mojí maminky, která byla v mladších letech všeobecně známá rychlým krokem. Vzpomínám si, že Tomáš Vácha mne občas napomenul „Proč spěcháme, jako k vohni?“ Což pak někdo další zkrátil na osobitý výraz: „Kam tak kvohníme?“

Vašek Hubička pocházel z Tábora, jeho otec byl profesorem na gymnáziu (snad dokonce učil matematiku), proto měl již z domu velmi solidní znalosti matematiky a velmi seriózní a přátelské chování. Od samého začátku mého studia se mne iniciativně ujal a pomáhal mi. Do velké míry mu vděčím za to, že jsem nevypadl z vysoké školy hned na začátku. Právě u něj jsem zjistil, o kolik vyšší úroveň měly české střední školy ve srovnání se slovenskými. Musel jsem v duchu přiznat, že moje jedničky na vysvědčení ze střední školy měly „inflační hodnotu“ a „nebyly kryty odpovídajícími znalostmi“. Toto se potvrdilo také u mnohých mých ostatních spolužáků ze Slovenska. Obávám se, že tento rozdíl přetrvává i dnes.

Přitom byl z nás tří nejvíce „humorně“ naladěný, často a vždy velmi příhodně citoval Haškova „Dobrého vojáka Švejka“. Měl jsem dojem, že zná toto dílo celé z paměti.

Václav Hubička se mnou na procházce u Labe – podzim 1956

Dodnes i já používám některé jeho výroky, jako například „Když je největší spěch, je nejlepší si sednout“ a tak podobně. Když jsem se ve druhém ročníku rozhodl začít se učit česky, právě od něj jsem se naučil všechny hovorové a slangové výrazy, obraty a úsloví – neboli živou českou mluvu.

Fero Ostrožlík pocházel z Úlan nad Žitavou, ze slovenské vesnice na okraji Žitného Ostrova, obývaného etnickými Maďary. Jejich vesnici za války okupovali Maďari, právě tak jako Belžu a jeho otec musel narukovat za vojáka. Potom ho poslali na východní frontu a někde v Bělorusku ho zabili sovětsí partyzáni. Jeho maminka musela těžce vychovávat jeho starší sestru a Fera.

Fero vystudoval obchodní akademii, tuším, že v Nových Zámcích. Tam se naučil kromě jiného také těsnopis a velmi mnoho poznámek na přednáškách si dělal těsnopisem. Já jsem ho obdivoval kromě jiného také za tuto jeho znalost. Dokonce jsem se naučil od něj několik těsnopisných zkratk často používaných slov, které jsem i prakticky používal. Měl jsem snahu naučit se i těsnopis jako takový a dokonce jsem si koupil dvoudílnou učebnici (kterou jsem, myslím, studoval, když jsem byl na praxi na vysílači), ale nikdy jsem si nenašel dostatek času na systematické studium těsnopisu a velmi brzy jsem zapomněl i to málo, co jsem uměl.

Fero Ostrožlík byl (snad o dva roky) starší než já. Možná proto jsem měl k němu vztah coby k rozumnějšímu staršímu bratrovi a dal jsem hodně na jeho rady, nejenom pokud se týče matematiky (ve které mi radil spolu s Vaškem Hubičkou), ale také pokud se týče mnohých otázek praktického života. Měli jsme s ním několik společných aspektů, například to, že také on byl Slovák a věřící jako já, i on vyrůstal v dětství na území okupovaném Maďarskem a vyrůstal bez otce právě tak jako já, třebaže na rozdíl ode mne měl ještě starší sestru. Rád bych o něm dodal, že byl realistickým protipólem mých občasných nadšených idealistických řečí a snažil se spíše obrátit můj pohled k realitě. Občas také pokáral můj naivní, nekritický obdiv ke všemu, co pocházelo ze Západu (který jsem v našich diskusích vyjadřoval pod dojmem poslouchání BBC) a vytýkal mi: „*Ty pořád nekriticky opakuješ to, co právě řekl Sir Anthony Eden. To ti nijak nepomůže. My přece nejsme v Británii.*“, a tak podobně.

S Ferou Ostrožlíkem jsme bydleli na jednom pokoji na koleji alespoň jeden rok. Často si stěžoval, že má bolesti v okolí srdce a proto spával zásadně na pravém boku, aby si údajně nezatežoval srdce. Říkával, že tyto potíže má z toho, že když byl ještě malý kluk, kluci po sobě házeli kameny a jeden ho trefil kamenem do hlavy tak, že upadl do bezvědomí, takže ho musel ošetřovat lékař (zda ho vzali i do nemocnice, to již nevím). Od něj jsem se naučil rovněž spát na pravém boku, což mi zůstalo dodnes. Fero mluvil nářečím, které mělo mnoho výrazů odlišných od spisovné slovenštiny. Jeden výraz jsem si zapamatoval dodnes, a také ho používám: když v březnu poletoval ve větru poslední řídký snížek, Fero říkával, že to jsou „půstne hůřavy“ (postní přeháňky).

Jim oběma jsem důvěřoval a mohl jsem jim vždy říct, co jsem měl právě na srdci, před ostatními jsem musel projevovat svůj „kladný postoj k socialistickému zřízení“. Ostatně, bylo mi jasné, že převážná většina mých spolužáků to dělá právě tak. Jak to řekl Shakespeare? „*Celý svět je jenom jeviště a všichni muži a ženy jsou jenom herci.*“

S odstupem více než padesáti let a po zkušenostech s „reálným socialismem“ i s „reálným kapitalismem“ (za posledních 20 let) bych mému mezitím zesnulému příteli Ferovi Ostrožlíkovi rád dal za pravdu téměř ve všem, co mi tenkrát vytýkal.

Nyní „na stará kolena“ jsem ztratil mnohé své iluze z mládí o tzv. kapitalistickém systému, přesto, že nám navrátil demokracii, svobodu tisku, svobodu projevu, svobodu přesvědčení a svobodu shromažďování, všechno, co jsem v mládí tak postrádal a po čem jsem toužil – a se mnou i mnoho milionů lidí v celém komunistickém systému.

Avšak na základě praktického politického vývoje v naší zemi po roce 1989 jsem musel se zklamáním přiznat, že i přes podstatné a mnohostranné rozdíly mají oba systémy, kapitalismus i socialismus, přece jen jednoho společného jmenovatele: využívání (a zneužívání) moci.

V kapitalismu platí, že ti, kdo mají bohatství, využívají ho k získání politické moci ve společnosti. V socialismu – a bohužel také v současných postkomunistických zemích, včetně Slovenské republiky – platí, že ti, kdo mají politickou moc ve společnosti,

využívají ji k bezostyšnému a chamtivému hromadění bohatství. Čím má kdo té moci více, tím více ji zneužívá. V praxi se potvrzuje to, co řekl anglický historik lord Acton ještě v době viktoriánské Anglie: „*Moc má snahu korumpovat a absolutní moc korumpuje absolutně.*“

V této souvislosti bych snad nyní po mnoha letech mohl říct, že součin zkušeností a iluzí (o světě i o sobě) je konstantní. Čím více zkušeností získáme, tím více iluzí ztratíme – a naopak. Bohužel, platí také další matematický vztah, že součin zkušeností a energie na jejich uplatnění je rovněž konstantní. Nejvíce zkušeností nahromadíme na konci života, kdy nám již scházejí síly na to, aby nám přinesly užitek.

Z událostí třetího ročníku nutno zaznamenat i jednu tragickou. Někdy v květnu dělali kluci z ročníku A zápočty z tělocviku. Jejich učitel tělocviku byl aktivní kanoista, proto některé studenty naverboval na kanoistiku.

Jednou pozdě odpoledne šel s nimi dělat zápočet z tělocviku tak, že si vyšli k Labi zaveslovat v kanoi. Nešťastnou náhodou se oba kluci převrhli. Jeden z nich vyplaval ke břehu, ale mezitím se neohlížel, co je s jeho kamarádem. Ten druhý byl asi slabší plavec nebo dostal šok, dost na tom, že se ponořil do vody a více již nevyplaval.

My studenti jsme potom měli do pozdní noci hlídky na hrázi u elektrárny, zda ho tam voda nepřinese. Byl jsem tam s některými ostatními skoro celou noc, ale bezvysledně.

Voda ho vyplavila až druhý nebo třetí den. Byl to chlapec ze západního Slovenska, takové pomenší postavy. Přijeli si po něj rodiče, dva staří, utrápení, chudí lidé. Bylo mi jich strašně líto. Škola uspořádala na nádvoří zámku malou smuteční rozlučkovou slavnost a potom si rodiče odvezli jeho rakev. Nepamatuji se, že by asistent tělocviku byl měl z této nehody nějaké právní opletačky.³⁰

Na konci třetího ročníku, někdy v květnu nebo v červnu se na dostihové dráze za městem filmovaly některé záběry československo-francouzského koprodukčního filmu s názvem „Dědeček automobil“, který režíroval režisér Alfréd Radok (a který německá verze encyklopedie Encarta 2004 označuje za nejlepší komedii českého filmu 50-tých let!). Byl to příběh o začátcích automobilismu u firmy Laurin a Klement v Mladé Boleslavi na začátku 20. století.

Brzy se ve městě rozhlásilo, že filmaři potřebují statisty. Přihlásil jsem se i já. Vzali mne. Oblékli mě do dobového obleku, na hlavu mi nasadili slaměný „panamský“ klobouk a přilepili mi knír.

Vypadal jsem k nepoznání. Já a někteří jiní „kolegové statisti“ jsme byli „muži s čísly“. Naší úlohou bylo zvednout nad hlavu tabulky s čísly od 1 do 9 (nevím, co měly znamenat, čísla dostihových drah, nebo něco jiného). Potom jsme odskočili stranou, protože se na nás přihnaly starodávné motorky. Celý záběr bylo v konečné verzi filmu vidět asi na 3 sekundy, i to nás bylo vidět jenom zezadu.

To byla celá moje „filmová kariéra“. Byl jsem tam dvakrát, pokaždé jeden den. Zato mne těšilo, že za každý den jsem dostal 70 Kčs. Když vezmeme do úvahy, že jsem za podnájem měsíčně platil 80 Kčs a jízdenka II. třídou rychlíkem do Košic stála 84 Kčs, byl to pro mne slušný peníz. Myslím, že tam byl se mnou také Jarda Hojný.

Na konci druhého dne již téměř před večerem jsem si všiml jakéhosi muže, který prudce gestikuloval a snažil se dorozumět, ale nedařilo se mu to.

Pochopil jsem, že je to nějaký cizinec. Cizinci mne vždy nějak přitahovali. Snažil jsem se jim pomoci, jestliže to potřebovali, nebo si s nimi jednoduše pohovořit a pocvičit se v konverzaci. Tak jsem k němu přiběhl a zeptal jsem se ho anglicky, co potře-

³⁰ Poznámka: Václav Hubička nyní opravuje tuto moji informaci takto: „Byl to vedoucí katedry (profesor), pak z něj udělali jen asistenta, protože studentům nevydal podle předpisu plovací vesty. O rozloučení na zámeckém nádvoří nevím, zúčastnil jsem se ale rozloučení v havířském kostelíku za mostem (zástupci fakulty tam ale chyběli).“

buje. On mi řekl poněkud slabší angličtinou s francouzským přízvukem, že hledá režiséra. Pomohl jsem mu ho najít. Jak jsem již řekl, byl to český režisér Alfréd Radok a tento, byť úspěšný film, byl tím posledním, který natočil.

Ukázalo se, že tento postarší pán s málo pěknou, podlouhlou a nesmírně vrásčitou tváří je Raymond Bussièeres, francouzský herec, který spolu s jistou mladou francouzskou herečkou³¹ hrál v tomto filmu.

Hrál ve velmi mnohých francouzských filmech (kromě jiného hrál pumpaře v „Kráskách noci“ režiséra René Claira spolu se Gérardem Philipem a Ginou Lollobrigidou). Ponejvíce byl obsazován do rolí dělníků a vůbec takových jednoduchých lidí.³²

Když ukončil svůj rozhovor (který jsem mu tlumočil z angličtiny do češtiny), zeptal se mne, jak se já dostanu do města. Řekl jsem mu, že pěšky. Načež se mne zeptal, zda by mne nemohl svézt svým autem. Souhlasil jsem. Po cestě jsme se bavili o všem možném. Nakonec se mne zeptal, zda bych se s ním nešel projet v autě také někdy jindy, abychom si popovídali. Souhlasil jsem a setkali jsme se ještě asi dvakrát.

Vyprávěl mi všelijaké věci, které jsem do té doby neznal. Například si vzpomínám na to, že v Paříži je alespoň 70 tisíc prostitutek. Když jsem se ho zeptal, proč nezakáží prostituci tak jako u nás, zasmál se a řekl, že takové snahy ve Francii byly, ale že ti, kdo o tom rozhodovali, si řekli, že kdyby zakázali prostituci, „*muži, kteří chodí za prostitutkami, by chodili za našimi manželkami a dcerami*“. Takže raději nechali věci tak, jak jsou.

Potom mi vyprávěl tento příběh: Jednou jel metrem a dal se do řeči s nějakou hezkou mladou ženou. Možná, že od něj chtěla autogram, protože přesto, že nebyl nějakou velkou filmovou hvězdou, přece jenom byl známým hercem.

Za nějakou delší dobu ji opět uviděl v metru. Byla k nepoznání utrápená a již nebyla ani zdaleka tak pěkná jako předtím. Nyní oslovil on ji a zeptal se jí, co se s ní mezitím stalo.

Ona mu řekla, že je to poněkud delší příběh. On ji proto pozval na kávu nebo na skleničku. Vystoupili z metra a zašli do nejbližší kavárny. Tam mu řekla, že je prostitutka. Jednou prý za ní začal dosti pravidelně chodit jeden docela sympatický zákazník. Po nějaké době, když jejich vztah začal být poněkud důvěrnější, prozradil jí, že je vysokým policejním důstojníkem.

V těch dobách prý měly prostitutky ještě zakázáno postávat na ulici a „balit zákazníky“. Směly svoje řemeslo vykonávat jenom v bordelech, kde byly pod policejní, a snad i občasnou lékařskou, kontrolou. Když jsem já byl v Paříži na podzim roku 1970, již postávaly i na ulicích, ale jenom na těch, kde to měly povoleno.

Policeie předtím dělala pravidelné „zátahy“ na pouliční prostitutky, a když nějakou sbalili, poseděla si přes noc na policejní stanici, což pro ni znamenalo „ztrátu zisku“. Proto zmíněné prostitutce dal její známý svoji vizitku, aby ji v případě potřeby ukázala policajtům a že ti ji okamžitě pustí. Když to poprvé vyzkoušela, s překvapením zjistila, že to funguje a od té doby požívala před policajty určitou imunitu.

Avšak po nějaké době ji jednou pozdě večer její známý policejní důstojník nečekaně zavolal na schůzku do nějakého bistra. Když přišla, řekl jí toto: Právě utekl z vyšetřovací vazby vícenásobný vrah, kterého chce policie chytit živého a bez velkého rozruchu. Dostali prý od někoho tip, že dnes pozdě večer má přijít do kavárny naproti.

Ukázal jí fotku toho zločince a řekl jí, aby šla do té kavárny, a když tam stíhaný přijde, ona ať mu zatelefonuje nějakou banální větičku, například, že volá kolegyni, zda za ní nepřijde na kávu, anebo nějakou podobnou nenápadnou „hlášku“. Oni pak

³¹ Nyní jsem dodatečně zjistil na internetu, že se jmenovala Ginette Pigeon(ová), a že se narodila v roce 1936, tudíž jí tenkrát bylo 20.

³² Nyní jsem dodatečně zjistil, že v roce 1957 mu bylo právě 50 let.

budou s jistotou vědět, že již je tam a zatknou ho. Načež ona řekla, že to nemůže udělat, protože toho dotyčného popraví (ve Francii byla tehdy za vraždu ještě gilotina) a ona že nechce mít jeho smrt na svědomí, bez ohledu na to, že je to těžký zločinec.

Když to i po jeho dalším přemlouvání rázně odmítla, její policejní přítel se na ni rozzlobil a pak jí řekl, ať mu vrátí jeho vizitku, což ona beze slova udělala a odešla pryč. Jak to dopadlo s tím zločincem, to nevím. Ale tuto prostitutku ještě téže noci sbalili policajti, navíc jí z pomsty přišli různá další provinění, a že ji nakonec odsoudili na půl roku vězení.

Když ji Raymond Bussièeres potkal, vyšla právě čerstvě ven z vězení. Jako poučení na závěr mi řekl „*Tak vidíš, i prostitutka může mít charakter*“.

Druhý příběh, který si z jeho vyprávění pamatuji, považuji spíše za šikovně vymyšlený než pravdivý. Zněl asi takto: Jistý cizinec odcestoval do Londýna a po skončení cesty potřeboval brzy ráno jít na nádraží na vlak. Byl podzim a londýnská mlha byla ještě mnohem hustější než obvykle. Byla natolik hustá, že si neviděl ani na špičky bot. Proto si vzal do jedné ruky svoji vycházkovou bambusovou hůlku a šmátral s ní před sebou a kolem sebe tak, jak to dělají slepci.

Po nějaké době nešťastnou náhodou klopýtl a spadl. Avšak hůlku nepustil z ruky. Když vstal a šmátral hůlkou před sebou, s překvapením zjistil, že je tam prázdné. Obrátil se a za ním bylo rovněž prázdné, právě tak jako vlevo a vpravo. Jediná jistota, kterou měl, byla ta, že pod nohama měl pevnou zem. Báł se pohnout a téměř v pozoru stál několik hodin, než mlha opadla a po ulici začali chodit lidé.

„*Co myslíš, kde byl?*“, zeptal se mne Bussièeres. Nemohl jsem to nijak uhodnout. Nakonec se rozesmál a řekl, že dotyčný stál na chodníku, jenom se mu zlomila jeho vycházková hůlka, proto nedokázal kolem sebe nahmatat dlažbu.

Když měl odjet pryč, pozval mne na večeři do restaurace lázeňského domu „Libenský“ na kolonádě, tehdy snad nejnoblesnější restaurace (i hotelu) v Poděbradech, kde byl také ubytovaný. Již si nepamatuji proč a jak, avšak mám dojem, že tam byl pozván i můj spolužák Karel Pospíšil. Večeři nám podávali v odděleném salóňku. Kromě Raymonda Bussièeresa tam byla také jeho manželka (která ho jenom doprovázela) a již zmíněná mladá francouzská herečka.

Nepamatuji si, co jsme jedli, ani o čem jsme se mluvili. Pamatuji si jenom to, že Bussièeres se jen tak mezi řečí zmínil o tom, že jeho manželka před nějakou dobou utrpěla těžká zranění při autohavárii. Měla prý asi 70 zlomenin na těle a ležela v nemocnici více než půl roku. Nevím proč, Bussièeres sám od sebe poznamenal, že přesto ho ani jednou nenapadlo modlit se za její uzdravení. „*Non, jamais, jamais!*“ (Ne, nikdy, nikdy!), zdůraznil svoje vyhlášení.

Konec třetího ročníku byl pro mne úspěšný až na jednu zkoušku.

Ale pojďme pěkně po pořádku. Z politické ekonomie (jak se nyní přijatelně přejmenoval „starý dobrý“ marxismus-leninismus) jsem 17. května (v pátek) – jak jinak – dostal jedničku. Z vojenské přípravy jsem byl opět „vyhovující“, což znamenalo 3. Zkoušku z matematiky u Dr. Grubera jsem 24. května (v pátek) udělal za 2. Byla to moje poslední zkouška z matematiky na vysoké škole. Dodatečně konstatuji, že se náš asistent matematiky Crha před dvěma lety nemýlil ve své prognóze, že mám potenciální schopnosti obstát v matematice a tudíž i dostudovat na této vysoké škole. Rádiové obvody jsem 13. června (ve čtvrtek) udělal za 1. Z tělesné výchovy, z němčiny, ze silové elektrotechniky a z vysokofrekvenčního měření jsme měli jenom zápočty.

Avšak potom se mi najednou stalo to, s čím jsem nepočítal: vyletěl jsem od zkoušky z elektronek, které nám přednášel děkan Forejt.

Měl jsem tu smůlu, že jsem šel na zkoušku k němu právě tehdy, když tam šel i Jirka Chovanec. Jak jsem již řekl, Jirka Chovanec byl zvyklý jezdit na motorce (což

tenkrát byla určitá zvláštnost, protože ne každý si mohl dovolit mít motorku). Často na ní přijel až do zámku, přesto, že tam byl vjezd motorových vozidel výslovně zakázaný. Asi týden před termínem zkoušky ho u brány zastavil děkan Forejt a velmi přísně mu vynadal. Jirka se bránil a nakonec se dost nepěkně pohádali.

Když nás tedy čtyři nebo pět přišlo na zkoušku a začali jsme se připravovat, děkan Forejt si najednou všiml, že Jirka Chovanec jenom sedí, dívá se před sebe a nedělá si žádné poznámky. Zeptal se ho tedy, proč že se nepřipravuje na zkoušku. Načež on mu odvětil, že by mu to stejně nebylo nic platné, že od zkoušky stejně určitě vyletí, protože děkan Forejt je proti němu zaujatý, jelikož se před několika dny pohádali.

Načež se Forejt rozčílil a nazlobeně řekl, že to tedy ne, že on není vůbec zaujatý a vyzval Jirku Chovance, aby mu dal index. Pak mu do něj zapsal známku (tuším, že

Lád'a Šustek a Jirka Chovanec na návštěvě u Fera Ostrožlíka v Úpanech nad Žitavou v červenci 1956

dokonce dvojku) aniž by ho byl zkoušel a poslal ho pryč.

Zakrátko na to jsem šel (k ještě pořád rozčilenému) Forejtovi já. Měl jsem smůlu, a to vlastní vinou. Mám tu špatnou vlastnost, že když uslyším nějaký nový výraz, který se mi z nějakého důvodu zalíbí, snažím se ho používat co nejčastěji, bez ohledu na to, zda je to v dané situaci vhodné nebo ne.

Krátce předtím jsem od někoho uslyšel výraz „polopatický“, řečený jednoduše, přímo, „po lopatě“. Mně se velmi zalíbil a s oblibou jsem ho používal. Nyní při zkoušce jsem byl pobaven tím, jak Jirka Chovanec vyvrál na děkana Forejta a zároveň jsem měl pocit, že já jsem na zkoušku dobře připravený a udělám ji bez problémů. Dal jsem se unést svojí dobrou náladou a při zaníceném vysvětlování odpovědi na nějakou otázku jsem řekl: „*Tak já vám to tedy vysvětlím polopaticky*“, čímž jsem mínil, že tu otázku snadno a bez problémů vysvětlím. Načež se děkan Forejt urazil, protože si moje slova vysvětlil tak, že z něj dělám nějakého primitiva, jemuž je nutno vysvětlovat věci „polopaticky“ a zařval na mne: „*Ne, já chci, abyste mi to vysvětlil vědecky!*“ a za pár minut na to mne vyhodil od zkoušky.

To byl pro mne velký problém, mnohem větší než odložená zkouška z deskriptivy v prvním ročníku. Především nebylo se z čeho učit. Forejtova skripta to byl kompilát plný odkazů na jiné prameny a mohl jsem se oprávněně obávat, že se vždy najde něco, co nebudu při opakované zkoušce vědět.

Navíc jsem nerozuměl elektronkám tak dobře jako moji spolužáci, z nichž mnozí byli radioamatéři, sami si sestrojili vysílače a přijímače a tudíž tento obor, na rozdíl ode mne, velmi dobře ovládali i bez toho, co jsme se ve škole učili.

Případný neúspěch při opravné zkoušce by byl kromě toho znamenal ztrátu tří let studia a nevím, zda bych byl mohl ještě znova začít studium na jiné škole.

O tom jsem se strachem uvažoval během celých prázdnin. Byla přede mnou děsivá představa práce v zemědělství, někde na státním statku (protože maturita na gymnáziu nepředstavovala žádnou odbornou kvalifikaci, nemluví o tom, že v té době byly v Košicích velmi omezené možnosti zaměstnání v průmyslu) a celý život prožitý s pocitem, že jsem zkrachoval.

Moje obavy se však naštěstí nenaplnily. Po prázdninách, v úterý 10. září 1957, jsem zkoušku z elektronek dokonce udělal za 2, čemuž se mi nechtělo ani věřit – pro úplnost ovšem nutno dodat, že mne nezkoušel „sám velký Forejt“ ale jenom nějaký jeho asistent.

Nevím z jakého důvodu (pravděpodobně nebyl zkoušející dříve k dispozici), ale z indexu vidím, že jsem po prázdninách, a to až 30. října (ve středu), udělal ještě jednu zkoušku, a to ze základů drátových spojů, která se brala jenom jako „klasifikovaný zápočet“. Dostal jsem 1.

Celkově jsem třetí ročník ukončil s průměrem 1,92, tudíž jsem se oproti předchozím dvěma ročníkům nepatrně zlepšil.

O prázdninách (tuším, že až v srpnu) jsem byl čtyři týdny na tzv. provozní praxi na vysílači Bratislava. Nebyl to hlavní vysílač Bratislava I, ale pomocný vysílač Bratislava II, umístěný v malé vesničce Prievoz nedaleko Bratislavy, kam jednou za čas jezdil autobus.

Byl tam se mnou ještě jeden student průmyslovky odněkud ze středního Slovenska. Ubytování jsme byli v nějakém dřevěném baráku poblíž vysílače, kde byl minimální komfort.

Hlavním problémem bylo jídlo. V blízkém okolí nebyla žádná restaurace ani hospoda, proto jsme si museli sami vařit jídlo na malém dvouplotýnkovém elektrickém vařiči. Brzy jsme však zjistili, že v sousedství má zahradnictví nějaký Bulhar, který kromě jiného pěstuje papriky a rajčata. Chodívali jsme je k němu kupovat. Za pět korun nám vždy dovolil natrhat si paprik a rajčat kolik jsme potřebovali.

Jedním z pozitiv tohoto způsobu stravování pro mne bylo, že jsem se naučil jíst rajčata smažená se slaninou (můj spolubydlící si přinesl slaninu z domova a nezištně z ní nabídl i mně), která jsem dosud doma odmítal jíst.

S úsměvem vzpomínám i na to, že když jsme potřebovali koupit sůl, šel jsem pěšky dost daleko do nějakého obchodu a poprosil jsem 10 deka soli (protože jsme víc nepotřebovali). Mladá prodavačka se mi přede všemi vysmála a se smíchem mne poučila, že nejmenší prodávané množství soli je půl kila.

Na vysílači pro nás moc práce nebylo. Všechnu potřebnou práci si udělali zaměstnanci sami. Již se nepamatuji, zda tam byli kromě nás alespoň další dva. V podstatě nás k ničemu nechtěli pustit, abychom něco nepokazili.

Vím jenom to, že jedna vedoucí směny byla mladá, sympatická žena, se kterou jsem občas vedl dosti zajímavé rozhovory. Také ona měla za povinnost jenom dbát na to, že kdyby vysílač měl nějakou poruchu, musela okamžitě zapnout náhradní systémy a potom dát provést opravu. Vysílání neustále sledoval centrální dispečer (někde v centru Bratislavy). Vedoucí směny nám řekla, že každý případný výpadek vysílače znamená snížení prémie.

Jednou jsem takovou ztrátu prémie téměř způsobil. Neměli jsme v podstatě co dělat, často jsem četl nějakou knihu venku na trávníku a ke konci praxe jsem se již dost nudil.

Jednou dopoledne jsem se procházel po velkém sále, kde byly kolem zdí rozmístěné jednotlivé funkční bloky vysílače. Uprostřed sálu byla velká skříň se skleněnými dveřmi. Ve skříni byly obrovské elektronky výkonového koncového stupně vysílače. Zastavil jsem u skříňe a díval se na elektronky přes skleněné dveře. Najednou, nevím co mne popadlo, otevřel jsem dveře a chtěl jsem se zblízka na něco podívat. Okamžitě vypadl vysílač, protože dveře byly samozřejmě jištěné proti vstupu, což jsem „normálně“ věděl, ale na co jsem bůhví proč zapomněl, protože vysoké napětí na elektronikách bylo smrtelně nebezpečné.

Měl jsem kliku, že službu vedoucí směny měla právě ta dříve zmíněná sympatická mladá žena a seděla opodál za pracovním stolem. Ihned přiskočila ke mně, zavřela dveře a nastartovala vysílač. Když za chvíli zavolal dispečer, co se děje, klidným hlasem mu řekla, že jsme měli poruchu na koncovém stupni, ale že již je všechno v pořádku. Potom mne laskavě, téměř mateřsky napomenula, abych něco podobného již nikdy neprovedl, ale v podstatě mi ani nevynadala a více mi to ani nepřipomínala. Zůstalo to jaksi „mezi námi“.

V okolí vysílače bylo tak silné elektromagnetické pole, že jsme v rádiu mohli chytit jenom jeho vysílání, všechny ostatní vysílače byly zahlcené. Kromě toho se daly na zahradě vysílače dělat různé pokusy, například, vzít velký šroubovák s dobře izolovanou rukojetí, přiložit ho ke kotevnímu lanu stožáru, potom trochu oddálit a vytvořit elektrický oblouk, který detekoval vysílaný signál a „vyhrával“. Anebo večer bylo možno vzít do ruky zářivku a ta se účinkem elektromagnetického pole rozsvítila.

V souvislosti s mým nerozumným počinem si vzpomínám na případ úrazu, o němž jsem slyšel, když jsme byli na školní exkurzi někdy později ve čtvrtém ročníku na vysílači Československo I (tuším, že v Litovli).

Technik, již starší pán, který nás doprovázel, nám řekl, že jednou během války přišla na návštěvu vysílače delegace nějakých nacistických pohlavárů, kteří přijeli na kontrolu vysílače. Kromě jiného jim ukázali také kobku, kde byly umístěny výkonové stupně vysílače. Předtím než tam vešli, doprovázející technik vypnul proud hlavním jističem, který byl vně kobky. Avšak všichni se do ní nevešli a několik jich zůstalo venku. Jeden z nich se z nudy opřel o zeď a nechtě stlačil hlavní vypínač. Technik, který uvnitř kobky ukazoval jednotlivá zařízení a právě se něčeho dotknul, byl na místě mrtev. Pořád si pamatuji drastický detail z tohoto vyprávění, že měl účinkem silného proudu, který jím prošel, vypálené díry na spodku chodidel a že se mu roztavily cvočky na podrážkách bot. Jinak právě při této návštěvě jsem poprvé v životě viděl dálnopis, který tam v jedné místnosti nepřetržitě vyfukával zprávy přijímané od světových tiskových agentur. Tu, která právě vycházela ven na pásce z přístroje napsaná v angličtině,

jsem si stačil přečíst. Zpráva říkala, že 14-letá dcera americké herečky Lany Turner zabila ránou nožem do břicha matčina milence.³³

3.4. Čtvrtý ročník (školní rok 1957-58)

Avšak vraťme se zpátky do roku 1957, kdy jsem na podzim znova nastoupil do školy. Již jsem byl v ročníku dost známý, ne snad jako nějaký velmi dobrý student, ale snad jako poměrně seriózní kluk, s nímž bylo možno pohovořit si i na poněkud všeobecnější témata než byly školní předměty. Snad k tomu přispělo také moje všeobecně známé přátelství s Václavem („Vaškem“) Hubičkou a s Františkem („Ferou“) Ostrožlíkem, kteří byli na rozdíl ode mne velmi dobří studenti, a musím přiznat, že mi také pomáhali se studiem.

Když jsem se vracel domů ze čtyřtýdenní praxe na vysílači na Prievoze, odcestoval jsem navštívit Fera doma u nich. Byl jsem tam asi den nebo dva. Jeho maminka byla hubená upracovaná žena, právě taková jako moje vlastní maminka a proto mi byla ihned sympatická. Jeho sestra byla již vdaná a měli již s manželem postavený vlastní dům ve stylu jednopatrové kostky (tento architektonický styl se začal u nás v Belži používat až po roce 1970). Velmi se mi u nich líbilo a pozval jsem Fera na návštěvu k nám do Belži na příští rok, ale nevím, z jakého důvodu mě nepřijel navštívit ani Fero Ostrožlík, ani Vašek Hubička. Fero se odstěhoval do soukromého podnájmu asi současně se mnou. Zanedlouho si našel přítelkyni, Hanku, z níž se postupně stala vážná známost a nakonec se s ní oženil.

Jednou na podzim roku 1957 za mnou přišel můj spolužák Karel Pospíšil, že dává dohromady redakční radu fakultního časopisu, zda bych se nepřidal. Souhlasil jsem.³⁴ Byli jsme tam ještě další, bylo nás celkem asi pět. Na jména dalších se již nepamatuji.³⁵

Když jsme diskutovali o názvu časopisu (který byl „občasník“, vycházel nepravidelně, vždy když jsme dali dohromady materiál na čtyři strany), navrhl jsem, aby se jmenoval „Signál“ a k mému potěšení byl můj návrh přijat.

My jsme nebyli jenom redaktori, tedy autoři článků časopisu, ale jsme ho také vlastnoručně tiskli na primitivním cyklostylovém stroji, na který se připnula speciální blána, někam na stroji se natřela černá hmota jako kolomaz a bylo nutno otáčet klikou, aby se blána připnutá na kovovém válci otiskla na papír.³⁶

Kromě toho jsme časopis také sami distribuovali mezi studenty. Jednu dobu jsem se dobrovolně přihlásil, že budu také kolportérem časopisu. Někde mám i fotku, jak stojím u vstupní brány do poděbradského zámku v dlouhém šedém plstěném „hubertusu“, který mi sahá téměř po paty, s kloboukem na hlavě a se štosem „Signálů“ pod paží.

S Karlem Pospíšilem jsme byli dobří přátelé, ale zato mi občas napůl žertem, napůl vážně vytýkal to, jak jsem se navenek tvářil, že mám „kladný postoj k socialistic-

³³ Podle této události jsem si nyní zpětně upřesnil z Wikipedie datum této exkurze: bylo to 14. dubna 1958.

³⁴ Karel Pospíšil to nyní upřesňuje takto: První číslo Signálu vyšlo 28.2.1957. Zodpovědný redaktor M. Bartoš. Cena 50 hal. Takže když jsem ti přišel nabídnout místo v redakční radě, tak to byl podzim 1956, ne 1957.

³⁵ Karel Pospíšil to nyní upřesňuje takto: Členové redakční rady se často měnili od čísla k číslu. Ale celý první ročník (1956-57) je uváděno: „Řídí M(ilan) Bartoš s redakčním kruhem: D. Marek, K. Pospíšil, V. Vaněk, J. Tomaščin, J. Havelka. V ročníku 2 (1957 - 1958) číslo 1-2, jsem uveden jako vedoucí redaktor, redakční rada je: D. Marek, V. Vaněk, J. Tomaščin, J. Havelka, ale Bartoš tam již není. V čísle 3-4 jsem opět jako vedoucí redaktor, ale redakční rada je: J. Kohout, J. Klápště, J. Mirovský, V. Vaněk. To jsem tě tehdy přemlouval, abys zůstal, ale nechtěl jsi. V 5. čísle je redakční rada doplněna ještě o F. Šobu. Je neuvěřitelné, že v žádném čísle ročníku 3 (1958 - 1959) není tiráž, ani doložka o schválení. A to byl ten nejbouřlivější rok, myslím. Já jsem tam psal úvodníky pod svou zkratkou -šek. Před prázdninami 1959 jsem redakci předal Šobovi.

³⁶ Karel Pospíšil to nyní upřesňuje takto: Od 2. ročníku čísla 5, jsme získali možnost rozmnožovat Signál hlubotiskem na Rotaprintu (nepsalo se blánu, ale na kovolisty), ale kvalita tisku byla stejně mizerná.

kému zřízení“, posměšnou poznámkou, že jsem „zaslepenec“ a že nevidím podstatu tohoto režimu.

Já jsem mu to vůbec nezazlíval. Právě naopak. Byl to pro mne důkaz, že mu mohu důvěřovat, protože má právě takové smýšlení jako já, které jsem však musel usilovně kamuflovat, z toho důvodu, že můj otec byl v Kanadě již od doby před válkou a já jsem tudíž byl pro režim potenciální „nespolehlivý živel“ a musel jsem si dávat dobrý pozor především na jazyk. Zároveň mi dělalo dobře, že on takovým způsobem nevědomky dodává na přesvědčivosti této mojí kamufláži pro širokou veřejnost, a hlavně pro „oficiální kruhy“.

Kromě organizační činnosti jsem byl také přispěvatelem časopisu Signál. Uveřejnil jsem tam také několik básniček (pod značkou –kl-)³⁷, které měly určitý ohlas zejména u studentek nižších ročníků.

Zde bych ovšem rád připomenul jednu svoji báseň, kterou jsem napsal o rok později, na podzim roku 1958, a kterou jsem tam neuveřejnil. Jednou odpoledne jsme měli nějakou přednášku nebo cvičení v zámku a k mému překvapení jsem uviděl, že na lavici posluchárny, v níž jsem seděl, byla čerstvě napsaná krátká básnička. Zřejmě ji napsala některá studentka z nižších ročníků. Básnička se mi zalíbila a zapsal jsem si ji.

Po skončení vyučování a po večeri jsem se šel projít sám k Labi. Tak jako vždy na podzim, všude byla hustá mlha a na chodníku kolem Labe nebylo ani živé duše. Nerušily mne tudíž žádné vnější vněmy. Přemýšlel jsem o všem možném. Najednou jsem si vzpomněl na básničku v posluchárně a dostal jsem nápad napsat „neznámé plavovlásce“ z básničky odpověď veršem.

Svoje básně jsem vždy psal tak, že jsem si je nahlas recitoval řádek po řádku a postupně je memoroval. Až tehdy, když jsem měl alespoň část básně složenou, zapsal jsem si ji na papír a případně později pracoval na ní dále. Nyní jsem si dost brzy složil první sloku. Ostatní sloky jsem přidal později a dokonce jsem se k této básni vrátil o pěkných pár let později a některé části jsem přepsal a zlepšil.

Monológ s neznámou plavovláskou

Motto:

*"Zažloutlé listí pohřbilo Tvoje stopy
a já se trápím. A nikdo nepochopí
kolik s' mi štěstí sebou vzal.
Dávno jsi zapomněl na sladká slova lásky
a na rtech plavovlásky
zanechals' bol a žal."*

*(Neznámá vysokoškolačka na lavici posluchárny,
listopad 1958.)*

Nemuč sa ty láskou, dievča plavovlasé ...
snáď by si nechcela v tomto zimnom čase
horúce, mámivé odrazu hľadať leto ?
Nenájdeš, prestaň, uver mi: Lásky nieto.
Je to len predstava, prelud a krehký sen,
daromne spaľuje mysle mužov a žien,
preniká ich trýzňou až do špiku kostí,
rozkoše núka, dary, hýrivé skvosty
— a potom utečie do ríše výmyslov.
Čo po nej zostane? Len zvučné rýmy slov?

³⁷ Karel Pospíšil mi nyní poslal kopie „Signálu“, ročníky 1 (1957), 2 (1957-58) a 3 (1958-59). Zjistil jsem z nich, že jsem tam uveřejnil pod značkou –kl- následující básně: „Láska“ (3/1957) – „Pukajú ľady!“ (Lámou se ledy!) (4/1957) – „Čerešne“ (Třešně) (1-2/1957-58) – „Atomové leto 1957“ (Atomové léto 1957) (3-4/1957-58).

Láska — je čosi tak strašne neurčité,
bez tvaru, mdlé ako hviezdy na úsvite,
neznámo, vzdialené ako Dráha mliečna,
záhada stvorenia, póly nekonečna,
večný príboj mora, vôňa čerstvých ruží,
cit po ktorom každý podvedome túži,
záblesk detských očí keď uvidia mamu,
čosi čo spieva v nás, keď jarné vetry vanú,
niečo jak symbol mladosti, najkrajších liet ...
Neverte v lásku, slečna, naozaj jej niet.

Či možno láskou nazvať klamnú náruč ženy?
Dnes sa ti odovzdá v nemom vytržení,
obsype rozkošou, zaplaví ťa slasťou,
že hlava sa ti krúti ako nad priepasťou,
zajtra ťa opustí bez slovka lúčenia
a v slzách sklamaní spoznáš, čo je žena:
Sebecká, vratká, žije len svojej krásy,
s ňou stojí a padá, o ňu sa len trasie.
Nie lásku, rozkoše hľadá v nej mužský svet,
lebo lásky v žene, lásky v nej ozaj niet.

Nemuč sa ty láskou, dievča plavovlasé ...
Jeden ťa opustil, druhý ťa objaví zase.
Muži sú jak stádo prelietavých vtákov:
Večne sa sťahujú za sukňou dajakou,
slúžia jej (naoko!), padnú na kolená
— kým ona nepadne do sietí zmámená.
O láske povedia nejedno slovko krásne
a možno i píšú — tak ako ja — básne.
Ty sa však nedaj zviest' úsmevom, kyticou kvetov:
Vedz, že ani v mužoch lásky žiadnej nieto.

V nikom ju nenájdeš. To sa len tvária tak,
patrí to k pravidlám vzájomne klamať zrak,
vzletným slovom zakryť nedostatok citu,
lichôtkou prisladiť žiadostivosť skrytú,
rozkoši dokorán poroztvárať dvere,
rýchlo sa nasýtiť a skončiť v nevere,
kým z vášni nezostane vyhaslá pahreba.
Čo je ich po láske, komuže ju treba?
Sú, pravda, i blázni, čo veria v lásky klam.
Snáď z toho bláznovstva ušiel sa kus i nám?

To čo je spoločné v nás, v tebe i vo mne,
že ešte hľadáme, hoc' vieme, že daromne.
Vieme sa nasýtiť vidinou nádeje,
že možno žať i tam, kde nikto neseje.
Veríme rozprávke, dávno spráchnelému mýtu,
v horúčke stavíme paláce z mesačného svitu
— a potom bolí nás, keď sa kúzlo stratí,
keď zvädlé spomienky horúcich objatí
čas nám sťa listie na jeseň pomaly roztrasie ...
Nemáš za čím smútiť, dievča plavovlasé!

Dôležitou súčasťou vydávania časopisu bylo jeho schvalování na tzv. tiskovém od-
dělení ONV (okresního národního výboru), kam bylo nutno nejdříve předložit napsané
blány (nebo rukopisy určené na uveřejnění, to věru již nevím).

Tuto nepříjemnou úlohu svěřili moji kolegové mně. Chodíval jsem za plešatým mužem ve středních letech s pichlavýma očima za brýlemi ve zlatém rámu a chladným, zlomyslným výrazem tváře. Pokaždé když na mne upřel svůj pohled, měl jsem dojem, že se dívám do očí hada.

Tenkrát jsem jenom matně tušil to, co dnes vím se 100 % jistotou, že to byl estébák. Byl to strašný primitiv. Pokaždé když jsem za ním musel jít, cítil jsem se velmi špatně. Vždy se tvářil velmi „učeneš“, přestože bylo vidět, že vůbec nechápe smysl toho, co čte.

Jednou se nám stal malér, který mohl mít i velmi nepříjemné důsledky. V březnu roku 1959³⁸ jsme připravovali mimořádné číslo k prvnímu dubnu, které mělo mít čistě humorný ráz.

Jeden ze spolužáků, já se alespoň pamatuji tak, že to byl Vlado Steiner, napsal básničku s volným veršem a textem, který parodoval v té době módní expresionisticko-modernistickou poezii (kterou jsem já nazýval „výkřiky do tmy“). Jediným smyslem této básně bylo, že první písmena jednotlivých řádek při čtení shora dolů dávala slova „*První apríl*“. Kromě jiného tam byly i takové navzájem nijak nesouvisející výroky, jako že „*lodička plave zdaleka*“, „*hvězdy se třpytí na nebi*“ a „*prapor se třepetá ve větru*“ – a tak podobně.

Toto se nějak nelíbilo našemu cenzorovi. Řekl mi, že tuto báseň nemůže pustit do tisku, protože podle něj obsahuje narážky na Američany. Pro sebe si zřejmě vysvětlil, že báseň chce říct, že „*Američané – hvězdy a prapor, tedy americký hvězdnatý prapor – přijedou na lodi přes moře*“, aby nás osvobodili. Nepomohla ani moje usilovná argumentace, že toto celé je jenom aprílový žert, atd. Čím více jsem vysvětloval, tím více se cenzor zatvrzoval. Vrátil jsem se domů s nepořízenou a řekl jsem spoluredaktorům, že tuto básničku bohužel musíme z našeho čísla vyřadit.

Načež se Vlado Steiner strašně naštvál a vyvěsil text zakázané básničky na vývěsní tabuli do podjezdu u vchodu do zámku. Připsal k tomu i komentář, jaký je tiskový dozor sprostý a hloupý, že takovou nevinnou věc nechce pustit do tisku (nebo něco podobného v tomto stylu).

Protože v těch dobách „Velký bratr“ neznamenal název populární televizní show jako nyní ve 21. století, ale součást každodenní reality, velmi brzy přišli dva „nápadně nenápadní“ pánové v kožených kabátech, svěřili básničku z vývěsky, zašli za děkanem fakulty a dožadovali se, aby autora okamžitě vyhodil ze školy.

Jako člen redakční rady jsem šel dvakrát za děkanem Forejtem, abych za Vlada Steinera orodoval. Forejt mne nejdříve tvrdě odmítl a nechtěl se mnou ani mluvit. Určitě se bál o svoji kariéru. Ale mně to nedalo a po poradě s redakční radou jsem zašel za děkanem ještě jednou, abych mu celou záležitost podrobně vysvětlil. Forejt si to možná mezitím rozmyslel a určitě se také informoval na příslušných místech, kde mu asi řekli, že to není až takový hrozný přečin a proto mi řekl, že to Vladovi promine s tou podmínkou, že on vyvěsí na vývěsku písemnou omluvu za to, že se choval tak nepromyšleně nebo něco v tomto stylu. A tak Vlada Steinera za to nejenže nevyhodili ze školy, ale ho ani nijak nepotrestali.

Když jsem se nyní podíval na aktualizovaný seznam absolventů ročníku B a uviděl jsem u jména Vlada Steinera akademický titul „Doc. Ing. CSc.“, pomyslel jsem si, jak strašně málo scházelo k tomu, aby se tato skvělá kariéra nebyla vůbec uskutečnila.³⁹

³⁸ Viz předcházející poznámku 16, odkaz na kopie „Signálu“ od Karla Pospíšila: Speciální aprílové číslo Signálu vyšlo 1. dubna 1959 jako příloha čísla 5 na str. 12.

³⁹ Dále Karel Pospíšil upřesňuje takto: Podzim 1957 – Usnesení ÚV KSČ o vysokých školách. Asi leden 1957 – Resoluce VII. pléna ÚV ČSM o VŠ. Květen 1958 – Článek v Signále 21. 3. 1959 – Pedagogická konference v Poděbradech – také v Signále. 24. března 1959: Celostátní konference VŠ v Praze – také v Signále 5/59. Na tuto

Časový skok dopředu ☺➤

K dokreslení paranoie a strachu úředníků a funkcionářů komunistického režimu před každým slovem, kterému nerozuměli, „dávám k lepšímu“ skutečnou příhodu, která se stala v Košicích někdy v 70-tých letech minulého století:

Na rohu hlavního náměstí (Náměstí Osloboditelů) se stavěl nový obchodní dům. Jeho projektant, nebo někdo jiný, mu dal název „Domino“. Dokonce vnitřní stěny byly pomalovány vzory připomínajícími kostky domina.

Těsně před otevřením obchodního domu, když předsednictvo Krajského výboru Komunistické strany Slovenska probíralo opatření v souvislosti s jeho slavnostním otevřením, jeden z členů předsednictva se přihlásil do diskuse a vyjádřil obavu, že název obchodního domu je „ideologicky nesprávný“ a měl by se změnit, protože „Domino“ je prý náboženský výraz. Někde se asi doslechl, že kněz při mši občas říká latinsky slova „*Gracias agamus Domino!*“ (Vzdáváme díky Pánovi).

Ostatní členové předsednictví tuto „učenou argumentaci“ „sežrali i s navijákem“. Po delší diskusi rozhodli, že se obchodní dům přejmenuje na „Dargov“ (vrch, na němž se na konci roku 1944 a začátku roku 1945 odehrály těžké boje sovětské armády za osvobození Košic). Celá vnitřní dekorace obchodního domu připomínající dominové kostky se ovšem musela pracně odstranit a slavnostní otevření obchodního domu se muselo odložit na hodně pozdější dobu. Název „Dargov“ ovšem zůstal až dodnes.

Kromě básní (které jsem psal jen tak pro sebe, „do šuplíku“, a nikdy žádnou neuverejnil) jsem si tehdy začal psát také mnohé, poněkud fantastické úvahy.

Uvedu zde tři z nich:

Napadlo mne, že civilizace se vždy vyvíjely na břehu nějakého moře. Sumerská a babylonská kultura vznikly na břehu Perského zálivu. Dá se říct, že tam bylo „těžiště civilizace“.

Potom se těžiště civilizace přesunulo na břehy Středozemního moře, kde se rozvíjely známé starověké kultury a státní útvary: Kréta, Egypt, Řecko, Kartágo, Římská říše. Tam, na březích Středozemního moře se během celého starověku rozhodovalo o osudech tehdejšího civilizovaného lidstva. Toto pokračovalo i v období, které známe jako středověk. Vzpomeňme si na Byzantskou říši, na rozvoj Benátek, Janova a celé Itálie.

S objevením Ameriky se „těžiště civilizace“ přesouvá na břehy Atlantického oceánu. Na jeho březích se posiluje moc a význam Portugalska, Španělska, Francie a Anglie na evropské straně a později východního pobřeží Ameriky se Spojenými státy.

Nyní (mínil jsem já ve druhé polovině 50-tých let) se však těžiště civilizace, těžiště rozhodování o dalším vývoji a osudu lidstva přesouvá na břehy Tichého oceánu, kde jsou rozhodujícími ekonomickými a politickými hráči: západní pobřeží USA, Japonsko, Čína, státy jihovýchodní Asie.

Když si nyní vzpomínám na tuto moji „geopolitickou teorii“ z druhé poloviny 50-tých let, mne samého překvapuje, jak dobře jsem intuitivně předvídal vývoj, jehož jsme v současnosti svědky.

Avšak v mé další oblíbené úvaze o filozofii dějin jsem se naštěstí mýlil.

konferenci se posílaly ze všech fakult v republice návrhy na body usnesení (petice). V Poděbradech se tvořily asi 2 dny před zahájením na fakultní schůzi ČSM na Kovárně. A právě tam si tě pamatuji, jak z balkónu voláš po zrušení rušení zahraničního vysílání. Tehdy jsem si pomyslel: „*Ježišmarjá, oni ho zavřou!*“

V antikvariátě v Poděbradech jsem si za laciný peníz (85,- Kčs) koupil trojdílné dílo anglického historika 18. století, Edwarda Gibbona, „*The Decline and Fall of the Roman Empire*“ (Úpadek a pád Římské říše) v angličtině a v brožovaném vydání.

Knihu jsem si velmi pozorně přečetl. Dozvěděl jsem se z ní množství zajímavých informací o dějinách Římské říše, které mne ještě na gymnáziu velmi zaujaly.

Tato kniha na mne zapůsobila natolik, že jsem si pod jejím dojmem vytvořil následující „filozofii dějin“:

V průběhu dějin se dost pravidelně stává, že se na určitém místě vyvine určitá civilizace, která vyspělostí své kultury přesahuje úroveň okolních zemí nebo států. Avšak vývoj kultury má i negativní dopad. Lidé se stávají příliš zjemněnými, stále více si libují v pohodlí a přepychu a toto vede ke vnitřnímu oslabení a dekadenci.

Mezitím někde jinde, za hranicemi tohoto kulturního útvaru vzniká jiná, dalo by se říci, že „barbarská“, civilizace na jednoduchých, dost chudých základech. Právě jednoduchost a nenáročnost je oporou jejího bojového ducha. Její vojáci si nezvykli na pohodlí, pročež dobře snášejí útrapy vojenského života a bitev.

Tato jednoduchá avšak vnitřně silná civilizace se začne rozpínat a po nějaké době dorazí až na hranice dříve zmíněné přílišně zjemnělé civilizace a protože tato je vnitřně slabá, přemůže ji.

Po nějaké době ovšem barbarští dobyvatelé převezmou mravy, kulturu a vzdělanost civilizace (včetně jejího náboženství), kterou si podmanili a později se sami stanou právě tak příliš zjemněnými, jako civilizace, kterou si podmanili a vytvoří novou civilizaci, která v sobě slučuje prvky kultury podmaněných i dobyvatelů.

Jenomže později se na hranicích tohoto politického útvaru znovu objeví barbari, kteří ho přemohou, a celý cyklus se s určitými obměnami zopakuje.

Toto se dá v dějinách dobře ilustrovat na příkladu Řecka, které si podmanil Řím a převzal helénskou kulturu. Potom přišli barbari, germánské kmeny, rozvrátily Římskou říši, ale postupně převzaly její kulturu, včetně křesťanského náboženství – a tak dále.

A tu přichází moje „these“ z doby mého studia: Západní Evropa, a Západ vůbec, je Římská říše naší doby. Barbari, kteří stojí na jejich hranicích, jsme my, státy východního komunistického tábora. Jsme v porovnání se Západem zaostalí a primitivní, ale máme silné armády a jednoho dne přemůžeme, když ne celý Západ, tak alespoň západní Evropu, vojenskou silou. Právě toto bude naší záchranou, protože tehdy konečně převezmeme západní civilizaci a kulturu a staneme se i my civilizovanou společností, civilizovanými a kulturními lidmi.

Této své thesei jsem později do určité míry i sám věřil a byla mi určitou útěchou v tehdejší beznadějně situaci, kdy se zdálo, že jsme k Sovětskému svazu doopravdy připoutáni „na věčné časy“. Dokonce jsem se o ní později – již v zaměstnání – občas napůl žertem zmínil některým lidem ze Západu, s kterými jsem přišel do styku a vždy jsem viděl, jak jsem je touto mojí teorií šokoval.

V současnosti jsem opravdu velmi rád, že jsme se dostali k západní civilizaci a k jejím kulturním výtvarům pokojnou cestou, ne dobytčnou válkou. Ale na druhé straně je mi poněkud smutno, že se západní kulturou jsme převzali i všechny její neduhy: drogy, zločinnost, egoistickou honbu za penězi a bohatstvím.

Smutno mi je také z toho, když si pomyslím, že nyní na společných hranicích naší nynější „Říše římské“, kterou je Evropská unie i celá západní civilizace, včetně obou našich zemí, někde v dálce znova formují své šiky noví barbari, buď „žluté nebezpečí“ nebo ještě horší „islamský džihád“ a šilhají po našem blahobytu a kultuře, chtějí ji přemoci a vyvrátit z kořenů.

Moji třetí „teorii“ bylo „zkracování historických období“ neboli „zrychlování tempa dějin“, které lze vyjádřit i číselně: Od vzniku sumerské civilizace (kolem roku 2400 př. Kr.) do pádu Říše římské (476), tedy do konce starověku, uplynulo 2876 let. Do objevení Ameriky v roce 1492, tedy do konce středověku, však uplynulo jenom 1016 let, tedy zhruba třetina předcházejícího období. Od objevení Ameriky do Francouzské revoluce v roce 1789 stačilo pouhých 297 let, opět přibližně třetina. Od Francouzské revoluce, do dalšího historického mezníku, Říjnové revoluce v roce 1917, uplynulo 128 let, zhruba polovina, ale každopádně to bylo méně let, než kolik trvalo předcházející období. Z toho jsem potom žertovně vyvodil závěr, že brzy se běh dějin urychlí natolik, že každým rokem se začne nová historická epocha.

Z dnešního pohledu dodávám jenom tolik, že od Velké říjnové revoluce do pádu Berlínské zdi v roce 1989, a tedy do pádu komunizmu v Evropě, uplynulo 72 let, a tudíž běh dějin se nadále zrychluje. Tímto tempem se lze alespoň domnívat, že někdy kolem roku 2025 opět může dojít k dalšímu historickému mezníku a k začátku nějaké nové historické epochy. ☺ Jenom škoda, že mám asi malou pravděpodobnost, abych se toho datumu ve zdraví dožil a přesvědčil se o správnosti nebo nesprávnosti mé hypotézy.

Rád bych se zmínil i o tom, že jsem si z Poděbrad občas zajel do Prahy vlakem do divadla. Vzpomínám si, že jsem tam viděl několik oper: V Národním divadle Dvořákovu ‘Rusalku’, ve Smetanově divadle Verdiho operu ‘Aida’ a operu slovenského skladatele Cikkera ‘Beg Bajazid’). V Divadle v Karlíně jsem zase viděl známou Hervého operetu ‘Mamzel Nitouche’ v hlavní roli ještě s Oldřichem Novým.

Také jsem několikrát byl v Divadle ABC na nezapomenutelných představeních s Janem Werichem a Miroslavem Horníčkem, s hudebním doprovodem orchestra Karla Vlacha. Nejlepší byly jejich repliky před oponou, plné skrytých narážek na režim, které obecenstvo pravidelně kvitovalo nadšeným potleskem. Vzpomínám si, jak Werich jednou řekl: *„Já mám ve svůj knihovně díla klasiků uložena úplně dole ve spodní řadě. To víte, inteligent se vždycky rád sehne.“* Jindy zase po skončení představení (tuším, že to byla ‘Těžká Barbora’) zavolal Werich Karlovi Vlachovi, dirigentovi orchestru: *„Karlíku, dej tam něco z toho bezpohlavního kosmopolitického džezu!“*. Obecenstvo burácelo smíchem, protože stranický a vládní tisk si takto hanlivě zvykl označovat západní hudbu. Z divadla jsem se vracel domů do Poděbrad vlakem, který odjížděl z nádraží Těšnov někdy kolem půlnoci, tzv. „flamendrákem“.

Pokud se mého studia týče, stal se ze mne „docela normální“ průměrný student techniky. V prvním semestru čtvrtého ročníku jsem již dělal zkoušky bez velkých problémů. Nejtěžší zkouška byla ze všeobecné radiotechniky, kterou nám přednášel profesor Josef Stránský. Byl považován za velkou kapacitu. Za války prý pracoval i v Americe. Napsal renomovanou dvojdílnou učebnici radiotechniky, která představovala systematický souhrn tehdejších poznatků tohoto oboru.⁴⁰

Proto jsem si tuto zkoušku naplánoval hned po návratu z vánočních prázdnin na pátek 10. ledna 1958. My, kteří jsme šli v ten den na zkoušku, jsme věděli, že v jedné místnosti zkouší jeho asistent (který byl považován za mírnějšího zkoušejícího) a ve druhé sám profesor Stránský, který vyžadoval dokonale znalosti svého předmětu.

Nepřišel jsem však na zkoušku hned ráno, proto jsem nevěděl, ve které místnosti sedí který z nich. V dobré naději, že vstupuji do místnosti, kde zkouší asistent, jsem vkročil dovnitř a s úděsem jsem uviděl, že mne bude zkoušet sám pán profesor Stránský. Asi jsem měl štěstí v tom, že jsem vytáhl otázky, které jsem ovládal a i na ústní zkoušce jsem dobře obstál. Dostal jsem od něj jedničku a této známky si snad vážím z celého studia nejvíce.

⁴⁰ Nyní se dodatečně z internetu dovídám, že to byl on, kdo v roce 1953 přispěl k založení samostatné fakulty radio-techniky ČVUT se sídlem v Poděbradech a také to, že se v roce 1965 stal akademikem.

Potom jsem 20. ledna (v pondělí) udělal zkoušku z radiotechnického měření za 3 a zkoušku ze silové elektrotechniky hned nato 23. ledna (ve čtvrtek) za 1.

Za několik dní nato v úterý 28. ledna 1958 jsem udělal zkoušku z antén u profesora Vladimíra Cahy za 2. Také této známky jsem si velmi vážil. Pan profesor Caha byl na slovo vzatý odborník ve svém oboru, který stavěl antény v mnohých zemích, dokonce až někde v Mexiku (k tomu si pamatuji jeho poznámku, že „*nevíte, co je to vzdálenost, dokud neodejdete z Evropy*“). Ještě si pamatuji, že jako základní učebnici nám doporučoval knihu ‘Antennas – Theory and Design’ (Antény – teorie a konstrukční návrh), jejíž autora si již nepamatuji, vím jenom, že patřila do slavné série knih vydaných v Massachusetts Institute of Technology (MIT). Nosíval dlouhý kožený kabát, také výraz tváře měl jakýsi tvrdý, kožený, ale byl to dobrý odborník a dobrý člověk. Přednášky měl velmi zajímavé a jeho předmět se mi líbil.

V souvislosti s ním si vzpomínám na následující anekdotu: Když jsem byl u něj na zkoušce, jeden spolužák mu při odpovědi v nějaké souvislosti řekl: „*Tak tady tahle anténa vrhá výkon do prostoru ...*“ Načež ho profesor Caha dost popuzeně přerušil: „*Človče, můžete říct ‘vrh’ se jí na prsa, ale o anténě to prohlásit nemůžete!*“

Když již jsem u těch „*zkouškových anekdot*“, ve svých zápiscích z té doby jsem našel ještě některé další záznamy, žel nevím, o které profesory mohlo jít:

Profesor: „*Tak mně tedy spočítejte moment čtvrtkružnice. Jak byste to dělal?*“ Student: *T-t-t-transformoval b-b-bych to na čtverec.*“ Profesor: „*Človče, viděl jste již někdy u lokomotivy čtvercová kola?!*“

Profesor: „*Chlape, měl jste spočítat moment a trvá vám to věčnost!*“

Profesor: „*Říkal jsem vám, že váha je skalár, ne vektor. Přece neříkáte prodavače: Dejte mně, prosím, kilo brambor směr Velký Osek!*“

Jako poslední zkoušku semestru jsem dělal 6. března (ve čtvrtek) zkoušku z vojenské přípravy. V indexu mám nejdříve přeškrtnutou známku „dobrý“ a potom zápis „prospěl výtečně“, což znamená 1. Z tělesné výchovy, z centimetrových vln, ze šíření rádiových vln, z přijímačů a z němčiny jsem dělal jenom zápočty.

Je zvláštní, že lidská mysl si většinou zapamatuje jenom chvíle velkého neštěstí nebo mimořádně šťastné události. Období, kdy život plyne klidně, bez velkých problémů nám jaksi splynou dohromady a nic podstatného si z nich nepamatujeme. Přesto si myslím, že nejkrásnější a nejšťastnější v životě jsou období, kdy se „nic neděje“.

Proto si například z letního semestru čtvrtého ročníku ani moc nepamatuji. Za zmínku snad stojí tato příhoda: Na „hlavní“ ulici, která prochází přes Poděbrady, byla hospoda „U soudku“. Mnozí z nás jsme si tam zvykli zajít a dát si pivečko nebo dvě, či více, podle toho, kdo byl na kolik „cejchován“. Myslím, že mně stačilo jedno.

Když jsme se ve čtvrtém ročníku učili konstruovat v rámci centimetrových vln tzv. Smithův kruhový diagram, který na prvý pohled vypadal jako abstraktní „opartová“ kresba, někdo z ročníku dostal nápad, že jeden zvětšený Smithův diagram bychom měli vyvěsit v naší oblíbené hospodě „U soudku“. Někdo ho pěkně nakreslil tuší na výkresový papír formátu A0 (nebo A1, již se přesně nepamatuji). Poprosili jsme vedoucího hospody, „pana Soudka“, jak jsme ho familiárně nazývali (jeho skutečné jméno bylo pochopitelně úplně jiné), zda bychom ten diagram mohli u něj slavnostně vyvěsit.

On s tím souhlasil, a tak jednoho večera někdy v květnu téměř všichni studenti z ročníku B jsme sešli v hospodě, kterou jsme celou rezervovali pro sebe. Někdo z ročníku měl slavnostní projev ve velmi veselém a humorném duchu a potom za radostných výkřiků nás všech vyvěsil Smithův diagram na čestné místo na jedné zdi. Přitom řekl, že od teď se pro nás bude tato hospoda jmenovat „Hospoda u Smithova diagramu“.

„Pan Soudek“ na počest toho narazil pro nás čerstvý sud piva, každý jsme si dali i nějakou porci guláše, kterou jsme zapíjeli větším nebo menším množstvím piv. Na konci večera, když byla závěrečná, jsme se i s dalším Smithovým diagramem všichni vyfotili před hospodou. I tuto fotku někde mám.

Zkoušky jsem udělal dobře, přesto, že jedna z nich opět mohla skončit debaklem. První zkoušku jsem udělal z teoretické radiotechniky v úterý 20. května. Dostal jsem jedničku.

Na zkoušku z vysílačů k Ing. Němečkovi jsem přišel v pátek 27. května. Ing. Němeček byl starší pán, zatrpklého výzoru, na jedno oko slabě viděl a proto měl ve tváři vždy jakousi zvláštní grimasu.

Dost na tom, že na zkoušku u něj jsem se cítil dost dobře připravený. Když mi chtěl dát dvojku, začal jsem protestovat, že bych si zasloužil jedničku. Snad to mohlo být i tím, že jsem na předcházející zkoušce dostal jedničku a „cítil jsem se na hodně“. Načež se on rozčilil a tak mne začal všelijak dusit, že jsem nakonec byl velmi rád za trojku.

Další zkouška mi však pozvedla náladu. V pondělí 2. června jsem dělal zkoušku ze šíření rádiových vln. To byl můj oblíbený předmět v celém čtvrtém ročníku. Cvičení z tohoto předmětu měl s námi mladý inženýr jménem Prokop. Dokázal nám velice poutavě vyprávět o ionosférických vrstvách, o vlastnostech rádiových vln a o dálkové komunikaci s využíváním všech poznatků tohoto vědného oboru.

V těch dobách se komunikace neuskutečňovala pomocí velkého množství satelitů a komunikačních družic kroužících kolem zeměkoule, jako nyní. První sovětská umělá družice Země, Sputnik 1, se ozvala z Vesmíru v pátek 4. října 1957. V neděli 3. listopadu 1957 vypustili Sověti na oběžnou dráhu Sputnik 2, na palubě s prvním živým tvorem ve Vesmíru, fenkou Lajkou. Američané byli překvapeni a dokázali na tuto sovětskou výzvu reagovat teprve v pátek 31. ledna 1958 vypuštěním své první umělé družice Země, Explorer 1.

Nám tenkrát toto všechno připadalo jako příběh z vědecko-fantastického románu a neměli jsme ani potuchy, jaký převratný dopad to bude mít na celosvětovou komunikaci.

Tenkrát komunikace na dálku, kromě spojení přes podmořské telefonní kabely, probíhala pomocí velmi výkonných krátkovlnných vysílačů, které většinou vysílaly telegrafické zprávy (protože tyto si vyžadovaly užší kmitočtové pásmo než je potřebné na přenos lidského hlasu).

Také v Poděbradech byl postaven ještě před 2. světovou válkou (nebo během ní, to nevím) takový mohutný, výkonný vysílač s velkým anténním systémem.

Tato komunikace využívala skutečnost, že se rozhlasové vlny odrážejí od ionizovaných vrstev atmosféry (D, E, F1 a F2) a potom se znovu odrazí od Země směrem do atmosféry a „poskakují“ takto dále. Čím vyšší kmitočet, tím výše je položena vrstva od které se dokáže odrazit a tudíž se signál dostane dále. Například, na určitém kmitočtu bylo možno „na tři skoky“ uskutečnit spojení mezi Prahou a Pekingem.

Jenomže atmosférické vrstvy se neustále pohybují v závislosti na slunečním záření (tedy na denní a roční době), proto výpočet MUF (*Maximum Usable Frequency* = maximální použitelný kmitočet) a tedy možnosti konkrétního dálkového spojení, je věda kombinovaná s uměním. Daleko od velkých měst byly pozorovací stanice, které dnem i nocí měřily parametry ionosférických vrstev, dělaly prognózy na nejbližších 24 hodin a tyto údaje posílaly vysílačům. Mne to fascinovalo. Nescházelo moc a byl bych se i já stal „širitelem“ (jak jsme nazývali našeho přednášejícího)⁴¹.

⁴¹ Jak upřesňuje Vladimír Šustek: Šíření vln přednášel Beckmann. Jarda Prokop měl cvičení.

Naštěstí mě odrazoval jeden praktický aspekt této možné kariéry: Nechtěl jsem celý život sedět na osamělé staničce někde uprostřed širého pole, daleko od velkých měst. Raději jsem chtěl být někde uprostřed lidí, uprostřed dění.

S odstupem času vidím, že jsem udělal dobře. V dnešní době již tato profese pravděpodobně ani neexistuje. Všechna komunikace běží přes družice, přes internet. Já sám dost často posílám elektronické zprávy daleko do Kanady nebo do USA a vůbec nepřemýšlím o tom, jakými cestami se moje zprávy dostanou – za velmi krátký čas – „na druhý konec světa“.

Určitě bych byl musel někde v polovině své kariéry změnit zaměstnání a přeškolit se na jinou profesi. Ale osudu se stejně nelze tak jednoduše vyhnout. Prudké změny mého zaměstnání a pracovní náplně mě přesto neobešly. Ale o tom až později.

Dost na tom, že ze šíření rádiových vln jsem dostal zaslouženou jedničku. Zkrátka nato, v úterý 10. června jsem u profesora Cahy dostal dvojku z antén.

Nejtěžší předmět tohoto semestru, centimetrové vlny, nám přednášel profesor Dr. Ing. Bohumil Kvasil, poměrně mladý člověk zavalité postavy, kterého jsme žertovně nazývali „Quasil“. Na první pohled snad ani nevypadal na vědce, ale jeho přednášky měly vysokou úroveň. Později se tuším stal rektorem ČVUT. Byl jsem proto rád, když jsem od něj 20. června 1958 (v pondělí) dostal dvojku.

Poslední zkoušku čtvrtého ročníku jsem (opět z nějakých administrativních důvodů) dělal až po prázdninách. Z vojenské přípravy jsem dostal 17. září (ve středu) závěrečnou známku „prospěl“, což znamenalo, že jsem nemusel jít na dva roky prezenční služby, ale čekalo mě jenom šest měsíců. Celkový prospěch za čtvrtý ročník jsem měl 1,72, tedy jsem se opět trochu zlepšil ve studiu.

Na konci ročníku se mi však stala příhoda, která se mohla skončit pro mne tragicky. Ve čtvrtém ročníku jsme v rámci tělesné výchovy cestovali jednou týdně do Kolína na plovárnu, kde se neplavci mohli naučit plavat a ti, kdo to uměli, si jednoduše zaplavali.

Pro mne to byla vítaná příležitost, protože jsem neuměl plavat. Neměl jsem se to kde naučit. Potok protékající naší obcí Belžou je mělký, jak já občas žertovně říkám, „žábám po oči“. A na hlubokou řeku Hornád, vzdálenou od naší vesnice alespoň 5-6 kilometrů, mě maminka s ostatními kluky nechtěla pustit, bála se, že se utopím. Dávám jí za pravdu ještě i nyní.

Náš asistent nás nejdříve učil „splývat“, ponořit se pod vodu a plavat tak daleko, jak vystačíme s dechem. Až potom nás naučil držet hlavu nad vodou. Já jsem se naučil velmi primitivním způsobem plavat „prsa“ a již jsem se nikdy žádný jiný styl plavání nenaučil. Ale postačil mi na celý zbytek života.

Jednou z pouček, kterou jsem si od něj zapamatoval – a která mi mohla přijít velmi draze – byla ta, že kdybychom se někdy náhodou topili, je dobré „šlapat vodu“ a snažit se dostat na dno a odtud se pak prudce odrazit.

Potom, když již přicházelo léto, v květnu a v červnu, chodíval jsem s Vaškem Hubičkou plavat do Labe. Labe je dost široká a hluboká, ale v podstatě líná, pomalá řeka. Již tenkrát v ní plavala všelijaká špína vypouštěná z kolínských fabrik a často plavaly ve vodě i výkaly. Ale lidem to jaksi nevadilo. Poučky ekologie ještě nebyly na světě, zakladatelé Greenpeace nebo stran zelených možná byli ještě v plínkách.

Tam, kde se Labe dotýkalo města, byly po jejich obou stranách travnaté, rovné pláže, na kterých bylo v létě vždy množství dospělých, mládeže i dětí. Vašek Hubička vždy plaval vedle mne a dával na mne pozor. Protože byl více než o hlavu vyšší než já, a na rozdíl ode mne měl dlouhé štíhlé nohy, čas od času prohlásil, že pod námi je mělčina, na kterou se můžeme postavit a oddechnout si.

Jednou odpoledne, když nebylo velké vedro, šel jsem se učit na zkoušku k Labi. Bylo tam prázdné, jenom pár malých dětí tam pobíhalo po břehu. Když mě studium po nějaké chvíli unavilo, odložil jsem knihu a šel jsem si zaplavat – poprvé sám. Šlo mi to docela dobře, voda mě pěkně nesla. Pak mě ale najednou napadlo, že tady někde v těch místech by pode mnou mohla být jedna z mělčin. Nebyl jsem ani unavený, jen jsem byl zvědavý, zda se i na mělčinu dovedu postavit bez cizí pomoci.

Když jsem se postavil, zjistil jsem, že dno řeky musí být někde hlouběji. Proto jsem začal „šlapat vodu“ a snažil jsem se dojít na dno a odrazit se odtud. Avšak ani to se mi nedařilo a již jsem ztrácel dech. Proto jsem se snažil vyplavat na hladinu, kde jsem se pořádně napil vody, když jsem lapał po dechu.

Avšak mnohem horší bylo to, že když to uviděly děti na břehu, některé z nich vykřiklo: „*Jé, on se topí!*“ Toto na mne mělo hrozný účinek. Najednou jsem si řekl: „*Když se topím, tak ať mne vytáhnou ven!*“ K mému štěstí jsem neztratil hlavu a dokonce mám ještě i nyní dojem, že tak chladnokrevně jsem asi v životě nikdy nepřemýšlel, z posledních sil jsem se „vyškrábal“ na hladinu a plaval jsem ke břehu, který k mému překvapení nebyl ani tak daleko. U břehu již byla docela mělká voda, snad po kolena, ale bál jsem se v ní plavat a chvíli jsem kráčet po dně, než jsem vyšel z vody ven.

Lehl jsem si na deku a teprve po nějakých deseti minutách mi došlo, že jsem se vlastně mohl utopit. Rozklepal jsem se po celém těle a trvalo mi hodnou chvíli, než jsem se z toho šoku jakž-takž vzpamatoval.

Od té doby jsem vždy musel s naprostou jistotou vědět, že voda, ve které plavu, je jenom tak hluboká, aby mi sahala maximálně po bradu. Plaval jsem v Balatonu, v Oravské přehradě, v přehradě na Širavě, v Černém moři, ve Středozezemním moři, v Jadranském moři, v Mrtvém moři, v jezeře Sylvan Lake v Kanadě, ale vždy jsem plaval – třeba i několik set metrů v jednom kuse – nedaleko od břehu, kde jsem věděl, že bezpečně stačím, kdybych se chtěl postavit na nohy.

Navíc jsem si musel vždy dávat pozor, abych neplaval velmi blízko k někomu, kdo by mi šplouchnul vodu do úst. V takovém případě jsem totiž okamžitě zpanikařil a začal prudce plácát rukama kolem sebe, což by mě bylo mohlo v krajním případě vyčerpat a způsobit mi problémy.

Vašek Hubička mě potom vážně pokáral a řekl mi, že hned druhý den si musíme jít spolu zaplavat, že bych se jinak již nikdy neodvážil jít do vody. Měl pravdu a tak mi zachránil odvalu alespoň pro rekreační plavání.

V červenci jsem opět nastoupil na čtyřtýdenní praxi, nyní na konstrukční praxi do Tesly Hloubětín. Mým „tutorem“ byl jeden vedoucí konstruktér ve středních letech, inteligentní pán, který mi tváří připomínal herce Karla Högera. Ihned postřehl, že nějaké veliké světoborné úlohy mu nevyřeším, pročež mi dával kreslit a v dílně vyrábět dosti jednoduché součástky.

Zato, když měl čas, dost rád si se mnou popovídal. Řekl mi, že se nedávno vrátil z Egypta, kde pracoval na stavbě vysílače „Mansúra II“ někde poblíž Káhiry. Přivezl si odtud i nějaké anglické knížky a půjčil mi „Vraždu v Orient Expresu“ od Agathy Christie, kterou jsem si četl na koupališti u Vltavy.

Zapamatoval jsem si také to, že v Káhíře bydlel v ulici, která se jmenovala „*Šaría Šaríf ar-Radí*“. Toto jméno mi znělo velmi poeticky.⁴²

Také si pamatuji jeden jeho oblíbený „špruch“. Když něco podepisoval pérem, říkal: „*A to péro, aušuséro!*“

⁴² Když jsem se téměř o třicet let později začal učit jako samouk kromě jiného také arabštinu – což jsem, žel, neukončil, protože jsem se po nějaké době musel přeorientovat na italštinu – s potěšením jsem zjistil, že „*šaría*“ v arabštině opravdu znamená „*ulici*“ a mnohem později jsem se dověděl, že „*Al-Šaríf al-Radí*“ byl významný bagdadský učenec a spisovatel na přelomu 10-tého a 11-tého století a dokonce Mohamedův potomek.

Během praxe jsem bydlel na vysokoškolské koleji, chodíval jsem do kina a do divadla, ale co konkrétně jsem viděl, to si již nepamatuji.

Mamince jsem doma o prázdninách již na poli nepomáhal, protože mezitím ji začátkem roku zkonfiskovali pozemky, vzali dobytek a musela začít pracovat na nedalekém státním statku.

Jezdila na kole asi 2 km daleko do osady Grajciar, kde jí vedoucí schválně dával ty nejhorší a nejméně placené druhy práce a on i mnozí jiní ji všelijak šikanovali, protože věděli, že má manžela v Kanadě. To jednak znamenalo, se jí nemá kdo zastat a je úplně bezbranná a jednak jí záviděli, že dostává od manžela z Kanady dolary, které si může vyměnit za bony a přilepšit si tak k živobytí.

Na státním statku Valaliky, hospodářství Grajciar, pracovala jako dělnice rostlinné výroby od 30. 4. 1958 do 1. 1. 1967, tedy 9 let a 8 měsíců (jak jsem zjistil nyní z dokumentu, který jí vystavili na to, aby si mohla podat žádost o důchod). I při tehdejších nízkých cenách by bez pomoci mého otce z Kanady nebyla mohla vyžít. Když pak v roce 1967 odešla do důchodu, její důchod začínal částkou asi 300 Kčs měsíčně.

V tomto ročníku na mě čekala přes prázdniny ještě jedna povinná aktivita: soustředění ve vojenském výcvikovém táboře Libavá na severní Moravě (dnes: Město Libavá nedaleko Šternberka).

V Československu byly dva hlavní vojenské výcvikové prostory určené na bojový výcvik vojáků základní služby: v Čechách Libavá a na Slovensku Oremov Laz nedaleko Zvolena.

Na Libavě jsme byli ubytováni ve vojenských stanech s dřevěnými podsadami a celtovou příkrývkou (střechou). Stany pro nás postavili vojáci základní služby.

Veliteli výcviku vysokoškoláků byli dva podplukovníci, známí pro všechny pod přezdívkami 'MAUB' („Malej a úplně blbej“) a 'VAUB' („Velkej a úplně blbej“). Tím již předem naznačují „intelektuální úroveň“ výcviku.

Tam se mi opět stala příhoda, která bezmála mohla znova šmahem změnit můj další osud. Jednou odpoledne, v dost velkém vedru, nás jeden mimořádně bezcitný a sprostý desátník základní služby vyvedl na louku, kde jsme měli nacvičovat v maskách různé útočné akce. Na konci jsme se museli, pořád ještě s nasazenými maskami, plazit ve vysoké trávě. Mně se najednou zdálo, že jsem uviděl blízko sebe zmiji. Já se hadů již od dětství strašně bojím. Proto jsem se hrozně lekl a v panice jsem vstal, strhl jsem masku z tváře a prohlásil jsem, že já „*Nejdu dál ani bohovi!*“.

To bylo jednoznačné porušení vojenské kázně a vzepření se příkazu velitele. Standardní trest za to byl, že takového rebelanta okamžitě poslali ze soustředění domů, vyloučili ho z další vojenské výchovy na škole a po skončení školy namísto půl roku vojenské služby (mezitím totiž, snad také pod vlivem „majálesového pochodu“ v Praze, bylo rozhodnuto, že studenti technických vysokých škol absolvují šestiměsíční vojenskou službu a absolventi humanitních vysokých škol dvanáctiměsíční odmaširoval do kasáren na 26 měsíců.

Avšak, jako ještě nejednou v mém životě, opět jsem měl „z pekla štěstí“ (nebo jak se to v českém slangu mnohem výstižněji říká, „z prdele kliku“). Desátník mě samozřejmě nahlásil veliteli tábora a dalo se očekávat, že druhý den ráno bude u ranního nástupu přečten můj trest všem pro výstrahu. Avšak do té doby na mne ještě čekala služba. K mému štěstí jsem byl ještě s dalšími studenty zařazen do strážní služby kolem tábora. Strídali jsme se po dvou hodinách. Dvě hodiny pochůzky (v celtové pláštěnce, protože v noci začalo pršet) se samopalem v ruce, potom dvě hodiny odpočinku, ale v pohotovosti, a dvě hodiny spánku.

Moje poslední pochůzka byla nad ránem mezi čtvrtou a šestou. Kráčel jsem v dešti a v pološeru ospalý, unavený a zamyšlený nad tím, co mě čeká.

Najednou se přede mnou objevil podplukovník 'MAUB'. Oslovil mne jménem a na něco se mne zeptal. Já jsem byl tak naštvaný na celou vojnu, že jsem si pomyslel, „*Jdi k čertu!*“ – a možná ještě něco mnohem sprostějšího – a beze slova jsem kráčel dál.

Jaké však bylo moje překvapení, když u ranního nástupu podplukovník 'MAUB' jednak obeznámil všechny s mým včerejším „těžkým přestupkem“, avšak vzápětí nato mi zároveň vyslovil veřejnou pochvalu za to, že dobře ovládám vojenské předpisy, podle nichž voják ve strážní službě nesmí mluvit s nikým, kromě se svým velitelem stráže a že jsem mu nenaletěl na jeho pokus přezkoušet moje „vojenské chování“. Zároveň oznámil, že v důsledku této pochvaly se mi vymazává trest, který bych měl dostat za svůj přestupek. Pro úplnost dodávám a přiznávám se, že o onom předpisu jsem do té doby neměl ani tušení.

Do konce soustředění se již nestalo nic takového, co bych si byl zapamatoval až dosud, kromě toho, že někdy před závěrem soustředění jsme měli posezení u táborového ohně, kde jsme zpívali různé písničky. Jednu z nich jsem prý (jak nyní připomíná Standa Mareček) složil já:

Dvacet osm dní já v munduru jsem žil,
dvacet osm nocí já o civilu snil.
Zdolával jsem zteče, a mne nezdolal brom,
skončilo to přece a zítra jedem dom'.

Vojna pro mne skončila, kamarádi,
čeká mne má milá a Poděbrady ...

Byl tam také voják z útvaru mimo naší třídy (nevím už zda to byl rovněž vysokoškolák jako my, nebo voják základní služby) a ten tam recitoval básně, které byly vlastně parodií na styl některých známých českých básníků. Každá z nich parodovala (dosti věrně) styl, jakým by daný básník ztvárnil jednoduchou lidovou posměšnou písničku „*Šla Nanynka do zelí*“. Zřejmě je napsal nějaký renomovaný český básník a uveřejnil pod pseudonymem v nějakém literárním časopise, odkud je tento voják opsal a recitoval je téměř z paměti. Mně se natolik zalíbily, že jsem za ním druhý den zašel a opsal jsem si je. Našel jsem jejich záznam ve svých pisemnostech a zde je uvádím:

Marie Pujmanová:

Šťastné dítě v chatrných šatečkách
naboso chodila,
Nanynka, dívka rozzmilá,
na poli běhala celý den.
Doma byl hlad.

Pepík syn kulaka,
na poli přepad jí,
košík i poctivost,
všechno tam ztratila
pro hlávku zelí.

Únor vše změnil.
Na velkých lánech
společně zraje pro všechny zelí.
Kulaci zmizeli, není jich více.
S úsměvem šťastným
s traktorem jezdí
a s malým Pepíčkem
Nanynka družstevnice.

Karel Jaromír Erben:

Ráno, raničko panna vstala
a koš si přes rameno dala,
mاتيčko, tuze ráda bych'
si vyšla dnes na polní puch.

Když máme dnes to uzžený
natrhám zelní lupeny,
nakrájíme je do sosu
a pak si dáme do nosu.

Ach, nechoď, nechoď, milá Náno,
brnkni si raděj' na piáno,
nechoď, dceruško, do zelí,
nebo tě Pepík zastřelí.

Nemá dceruška, nemá stání
do zelí ji cos' pohání,
do zelí ji vždy cos' nutí,
uzžený bez něj bez vší chuti.

Když první lupen ulomila,
zjevil se Pepík jako víla,
a přeubohou dívčinu
odved' si trochu do stínu.

Na jetelišti krávy bučí
a v poli vitr naříká.
Nepadej mu hned do náručí,
chraň se, ach, chraň se Pepíka.

Je temná noc. Nána jde domů,
v světnici matka zlomená.
„Co mi to děláš, ty couro nectná,
na moje stará kolena?!“

Po roce, ach, po roce,
co rozkop' ten košík
narodil se, narodil,
hej, modrooký hošík.

Zavila ho do pleny
v domku opuštěném,
ale maso uzený
jí teď raděj' s křenem.

Vítězslav Nezval:

Bylo to jednou z rána po neděli.
Nanynka, které přezdívali Nelly
šla trhat zeli, zeli, zeli.

Bylo to zeli nebo bolehlav?
Dopitá láhev, deset černých káv,
rodí se báseň, haf, haf, hav.

Zavřená kniha, otevřený hrot,
dolují verše jako zlatokop
a košíček je trop, trop, trop.

Vladimír Majakovskij:

Ratata, bum, hromy třesky.
Nána se po večeri krade.
Loupežník v zeli, drzý, smělý
na ni tam čihá.
Tma všude.

Rozlámal košík, rozkop' jak zeli.
Přes pole zleva, levá, levá,
krasnoarmějci letí.

Přilehnou k líčku, po políčku,
zadrhnou kulaku
kol hrdla smyčku.
Za všechny, za Rus,
za revoluci,
za krásu dychtivou,
bubnujte kluci.

Kdo je tu pánem
kdo tady velí,
komisař rudý
rozkročen v zeli.

François Villon:

Žizetko, Žando, Marceli,
Fanetko, Káčo uličnice,
páteři, žáčci nesmělí
malované krasavice,
stírejte slzy, palte svíce,
zní poslední má serenáda.
Ucourané Nandy není více,
vzpomeňte na ni, na neřáda.

Ty její horké pocely,
ten zář, když vklouzla do světnice
a vyváděla v posteli
žes' zapomněl na štěnice.
To byla, ksakru, milovnice
a měla vám mne holka ráda,
byla jak burskej ořech v mlíce.
Vzpomeňte na ni, na neřáda.

Zrovna minulou neděli
vyšla, jak byly ty hice
pytlačit trochu do zeli.
Přilít' tam Pepík
zblejsk' ji v trice
a dal jí košem do palice.
Chudinka, byla ještě mladá,
zhasla jako mšice.
Vzpomeňte na ni, na neřáda.

Nožičky měla gazeli,
široké boky, rovná záda.
Teď již je mezi anděly.
Vzpomeňte na ni v neděli.
Vzpomeňte na ni, na neřáda.

Otokar Březina:

V šílených vírech nekonečných
[závratí
zahořklých popelem věčných
[samovrahů
tisíce mlčenlivých duší
jak opilci prokletí,
vešla jsi Ty – dokonalá,
v zeli zázraků.

A hudba sfér na napjatých nervech
hrající krvavé sonáty
v pošlapaném koši extase
éteru bezedných propastí
jen bledých přízraků pár
a před velkými dveřmi poznání
stáli tu mlčky On a Ona,
Ty a Zeli.

Jaroslav Seifert:

Mé sny v dětství bez léčky,
kam jste se náhle poděli,
bělaly se tam podvléčky
a Nanyňka šla do zelí.

Trhala lupen po lupni,
zpívala světlem oděná,
až přišel Pepík, sbohem snění,
proč si ho brala, kačena.

Nu, dopadlo to tak, jak chtěli,
mé srdce, jen se tiše slož,
on dostal Nānu, Nāna zelí
a pro mne zůstal jen ten koš.

Petr Bezruč:

Sto roků na pole chodila,
sto roků trhala zelí,
až přišel z Frýdku Pepíček
a dal jí po prdeli.

Sto roků na pole chodila,
sto roků byl ten koš celý,
teď je ten koš pošlapán,
kdo ti ho, Nāno, zcelí ?!

Siroty pláčí, mají hlad,
tak jako dříve jej měly,
přijde den, z šachet jde dým
[a smrad,
přijde den, bude i zelí.

3.5. Pátý ročník (školní rok 1958-59)

15. září 1958 (v pondělí) mne zapsali do pátého ročníku. V zimním semestru se nestalo nic takového, co bych si pamatoval. Zkoušky jsem udělal poměrně dobře. V sobotu 10. ledna 1959 jsem udělal zkoušku z radiolokace a navigace za 2. Potom mám v indexu neuvěřitelný záznam, že jsem v jeden den, ve čtvrtek 15. ledna udělal zkoušku z přijímačů za 2 a zkoušku z technologie rádiových zařízení za 3.

Zkoušku z vysílačů u Ing. Němečka ve čtvrtek 22. ledna jsem tentokrát udělal za 2 a nezopakoval jsem svoji chybu z předchozí zkoušky. Poslední zkoušku zimního semestru z radiotechnického měření ve středu 28. ledna jsem udělal za 3. Můj průměr za zimní semestr byl 2,4.

V březnu 1959⁴³ se v Československu konalo Mistrovství světa v ledním hokeji. Nebyl jsem až tak velkým fanouškem hokeje, abych jezdil například na hokejové (ligové) zápasy do Prahy. Ale zato rozhlasové reportáže z mistrovství světa jsem vždy poslouchal se zanícením. Protože jsem měl otce v Kanadě, jaksi z citových důvodů jsem jednoznačně fandil kanadskému mužstvu

Když se později zúčastňovala mistrovství světa jenom kanadská amatérská mužstva, která hrála proti faktickým profesionálům ze Sovětského svazu a z Československa, a měla pokaždé velmi slabé umístění, bylo mi často až do pláče.

Po roce 1969 jsem na hokej úplně zanevřel. Vědělo se, že československé mužstvo fakticky nesmí „na pokyn shora“ vyhrát nad sovětským, přestal jsem mít zájem o hokej, a zároveň o všechno, co mělo souvislost s Rusy. (Dokonce jsem zanevřel na ruštinu, kterou jsem měl do té doby docela rád. Až po pádu komunismu znovu zjišťuji, že je to krásný jazyk – právě tak krásný, jako každý jiný, který znám ...)

Avšak tenkrát na jaře roku 1959 jsem chtěl využít možnost, že jsem blízko dějiště zápasů mistrovství světa a chtěl jsem se jít podívat alespoň na jeden zápas. Na večerní zápas Kanady s Československem byly lístky beznadějně vyprodané, proto jsem byl velmi rád, když jsem sehnal alespoň lístek na odpolední zápas Finsko-Sovětský svaz⁴⁴.

Odjel jsem vlakem do Prahy. Věděl jsem, že zahraniční mužstva jsou ubytovaná v hotelu Internacionál v Dejvicích, v budově postavené „v pozdně čepičkovském stylu“, jak to později posměšně řekl můj konzultant na diplomovou práci, Ing. Hytha.

Snažil jsem se setkat se především s nějakými kanadskými hráči, ale ti již byli někde pryč, možná na tréninku. Avšak přece jen jsem měl aspoň trochu štěstí.

⁴³ Bylo to 5-15. března v Praze, Bratislavě, Brně, Kladně, Kolíně, Mladé Boleslavi, Ostravě a Plzni.

⁴⁴ Zápas se hrál 14. března 1959.

Všiml jsem si hloučku fotografů a novinářů před vchodem do hotelu, jak fotografují a interviewují nějakého vysokého muže. Přišel jsem blíže a zjistil jsem, že je to slavný kanadský hokejista, bývalý hráč klubu Montreal Canadiens, Maurice Richard, jehož českoslovenští organizátoři mistrovství světa pozvali jako čestného hosta.

Když se rozloučil s novináři a vracel se do hotelu, popoběhl jsem za ním, zastavil jsem ho, anglicky jsem se mu představil a řekl, že můj otec žije v Kanadě, že obdivuji Kanadu a podobné řeči. Potom jsem ho poprosil, zda by mi nedal jednu svoji fotografii s autogramem, protože jsem si všiml, že jich několik rozdál novinářům. Načež mi on polohlasně řekl: „*Later, Joe, later, wait here!*“ (Později, Pepíku, později, počkej zde!) a naznačil mi, abych na něj počkal ve foyeru hotelu.

Po chvilce čekání se k mému potěšení vrátil i s podepsanou fotografií, kterou mi věnoval. Stručně mi vysvětlil, že chtěl počkat, aby se ostatní lidé rozešli a nepřišli ho rovněž žádat o fotografie. Tu fotografii bych měl mít doposud někde založenou doma.

Když jsem vyšel před hotel, náhle jsem si uvědomil, že stihnout začátek zápasu tramvají bude asi velký problém. Tu najednou před hotelem právě zastavil autobus, do kterého začali nastupovat sovětsí hokejisté. Šel jsem k nim a poprosil je rusky, zda by mne nesvezli na stadion. Odvážným štěstí přeje a k mému překvapení mě jeden z nich (nevím již, zda funkcionář, nebo hráč) pustil do autobusu.

Po cestě jsem seděl vedle hráče, s nímž jsem se dal do rozhovoru. Pamatuji se, že se jmenoval Jurij Baulin a byl obráncem. Když jsme přijeli na stadión na Štvanici, zastavili jsme před zvláštním vchodem pro hráče a procházeli jsme špalírem novinářů, různých funkcionářů, strážců a podobně. Já jsem měl na hlavě právě takový šedý klobouk a na sobě podobný šedý plášť jaký měli sovětsí činovníci, proto i mne všichni uctivě zdravili a mysleli si, že patřím k oficiálnímu týmu.

Když jsme však vešli dovnitř budovy stadionu, poděkoval jsem Sovětům za svezení a spěchal jsem vyhledat své místo na tribuně, přesto, že jsem měl velké pokušení využít této mimořádné situace a pokusit se zopakovat husarský kousek, který se údajně povedl několik let předtím na Mistrovstvích světa v Praze v roce 1947 jistému fanouškovi z Poděbrad, a sice, že se dostal na stadion s kanadským národním mužstvem a prý proseděl celý zápas na jejich střídačce (což prý byla z jeho strany sázka s někým z hospody) – ale neměl jsem k tomu odvalu – a možná, že to ani nebylo vůbec možné.

Ostatně, když se tak nad tím dnes zamyslím, zdá se mi, že ten příběh z roku 1947, který jsem jednou od někoho slyšel v Poděbradech, nebyl vůbec pravdivý a byl jenom smyšlený. O mnoho let později jsem totiž doopravdy seděl na střídačce s fotbalovou reprezentací Islandu, coby jejich oficiální tlumočník při mezistátním zápasu s Československem v Košicích – viz na jiném místě těchto vzpomínek – a Islandané ke splnění mého neobyčejného přání museli moje jméno před zápasem nahlásit dálnopisem na oficiální soupisce až do ústředí UEFA v Ženevě. Takže ono to vůbec není tak jednoduché, jak by se na první pohled zdálo.

Zápas Sovětů proti Finům byl rušný a Sověti ho vyhráli 6:1. Nutno jenom doplnit, že mistry světa na tomto šampionátu se stalo mužstvo Kanady před Sovětským svazem a Československem, což Kanadané zopakovali ještě jednou v roce 1961 v Ženevě, kde skončilo na druhém místě mužstvo Československa a za ním Sovětský svaz. Potom následovaly dlouhé roky „půstu“ pro kanadské hokejové mužstvo, kdy šampionát vyhrávali většinou Sověti a občas Čechoslováci. Ale to je již „jiná story“.

Zapomněl jsem říct, že se v pozdějších ročnících (možná již ve třetím, nevím to již přesně) začaly ve společenské místnosti na koleji pořádat různé kulturní akce. Jeden ze spolužáků našeho ročníku, Ivan Dobeš, začal jednou týdně pořádat večery klasické hudby. Přinesl kvalitní gramofon a také vlastní kvalitní desky s nahrávkami koncertů a oper. Myslím, že nám přehrál například Donizettiho operu „Don Pasquale“ a také některé jiné opery, přičemž vždy podal zaslíbený a zajímavý komentář. Tuším, že mu

jednou do programu přispěl také jeden další spolužák, Juro Filo, který přinesl dlouhohrající desku s Verdiho „Requiem“. Jedna pasáž v této skladbě „*Dona eis requiem sem-piternam*“ (Dej jim věčný pokoj) je pro mne natolik dojmavá, že pokaždé, když ji slyším, jsem dojatý až téměř k pláči.

Nevím, kdy a jak jsem přišel na nápad, že i já bych mohl pořádat kulturní pořady ve společenské místnosti na koleji.

V našem ročníku totiž studovali také četní zahraniční studenti: Bulhaři (jmenovitě si vzpomínám jenom na Zaprijanova), Řekové, Korejci, později přišli Rusové.

Ze sovětských studentů si jmenovitě vzpomínám na Valentinu Kaliničenko, která vždy vystupovala velmi „uvědoměle“ a jednou mě dokonce rázně pokárala za nějaké moje ne tak docela lichotivé poznámky na adresu sovětského systému. Lepší vzpomínky mám na Vadima Nomokonova, který rád zdůrazňoval, že je z Leningradu, kde jsou prý obecně inteligentnější lidé než v Moskvě a také on sám na mne působil jako velmi inteligentní mladík, s kterým se dalo poměrně otevřeně pohovořit o mnohých, často i choulostivých, otázkách. Mně osobně byl proto velmi sympatický, přesto, že jsem mu to nemohl dát až příliš najevo, aby snad ani náhodou nepochopil proč (to jest pro moje prozápadní sympatie, které jsem vyciťoval i v něm – nebo se mi to alespoň zdálo). Nyní, když v seznamu absolventů ročníku B u jeho jména čtu tituly „Prof. Ing.“, rád konstatuji, že se můj tehdejší pozitivní dojem o Vadimovi potvrdil.

Kromě toho později, na jaře roku 1959, vyslalo Ministerstvo školství do Poděbrad dvě skupiny zahraničních studentů na půlroční jazykovou přípravu na studium na českých vysokých školách: Indonézany a Araby.

Můj pořad spočíval v tom, že jsem stručně představil danou zemi spolužáků právě vystupujících v mém pořadu tak, že jsem o ní uvedl hlavní zeměpisné, historické a politické údaje. Potom střídavě oni vždy zazpívali nějakou svoji lidovou píseň, po které jsem já nebo někdo z nich vyprávěl o různých zvycích své země, o odlišnostech od naší, nebo nějaké zajímavé příhody a zážitky z vlastní zkušenosti. Pořad trval vždy snad i dvě hodiny a postupně si získal poměrně značnou popularitu. Konec konců bylo to pro nás všechny maličké okénko, kterým jsme se mohli podívat ven do světa.

Ke spolupráci s Indonésany a Araby jsem se dostal tak, že jednoho březnového dne v roce 1959 je přivezli autobusem do Poděbrad (v každé skupině bylo snad 10-20 budoucích studentů) a ubytovali je na koleji (mezitím byla totiž postavena v Poděbradech i druhá budova koleji). Nevím na čí pokyn, ale okamžitě jsem byl pověřen starat se o ně během nejbližších dvou týdnů, než za nimi bude moci přijet jejich učitelka češtiny. Moje přátelské vztahy s oběma skupinami ovšem přetrvaly i potom, až do konce semestru.

Bylo to asi proto, že jsem byl na škole všeobecně známý jako dobrý angličtinář. Obě skupiny totiž kromě svého mateřského jazyka ovládaly jako dorozumivací jazyk jenom angličtinu.

Nutno říci, že se diametrálně lišili nejenom svojí národností, ale také svými způsoby a vystupováním.

Indonésané byli klidní, skromní, nenároční. Jednou jsem se zeptal jednoho z nich (který chtěl u nás studovat medicínu), co jsou zač jeho rodiče. Řekl mi, že „žijí na venkově“. Myslel jsem si, že jsou to obyčejní zemědělci. Teprve později mi jeden jeho kolega, nevím při jaké příležitosti, prozradil, že otec tohoto muže (protože mu bylo již jistě přes 25 let) je rádža, nebo-li princ, protože indonéská vláda ponechala „ve funkci“ a v hodnosti bývalé menší feudální vládců, i přesto, že Indonésie byla oficiálně republikou.

S Indonésany jsme se velmi spřátelili. Snažili se mě naučit některá slova, výrazy a písničky (které se mi pro svoji melodičnost velmi líbily). Škoda, že jsem je všechny zapomněl.

Správčeli jsme se natolik, že někdy koncem dubna se na mne obrátili se zvláštní prosbou. Řekli mi, že ve spolupráci s indonéským velvyslanectvím v Praze by chtěli uspořádat v jednom větším sále na Kolonádě (který sloužil pro různé společenské a kulturní účely) výstavu indonéské kultury. V tom roce připadl Den osvobození 9. květen, což byl státní svátek, na sobotu. Tudíž spolu s nedělí byly k dispozici dva dny⁴⁵, kdy by byla šance na větší návštěvnost i ze strany místního obyvatelstva z Poděbrad, nejenom z řad lázeňských hostů.

Já jsem velmi rád souhlasil. Povyptával jsem se jich velmi podrobně na všechny údaje o Indonésii, nejenom o zeměpise, historii a kultuře všeobecně, ale později, když z Prahy z velvyslanectví přivezli exponáty na výstavu, které byly potom rozvěšené po všech čtyřech stěnách a uložené na stolech po celé místnosti, dověděl jsem od nich také co nejvíce informací o každém jednom výstavním předmětu a všechno jsem si pečlivě zaznamenal.

Byly tam různé sošky božstev a jiné figurky vyřezávané z velmi tvrdého tzv. železného dřeva, různé látky zhotovené batikovou technikou a také umělecké předměty ze stříbra. Byla to opravdu jedinečná sbírka. Na zeď pověsili velikou mapu světa a červenou čarou vyznačili vzdálenost mezi Prahou a Jakarta, která je kolem 11.000 km.

Když přišel den výstavy, darovali mi pestrou batikovou košili a černou sametovou „lodičku“ na hlavu, jakou nosili i oni sami, zřejmě podle vzoru svého tehdejšího prezidenta Sukarna. Zdálo se mi to velice „stylové“ a na první pohled jsem se od nich, díky své trochu snědé tváři, ani velmi neodlišoval.

Otevření výstavy se konalo v pátek večer a bylo dost slavnostní. Kromě jiných významných pozvaných hostů přišel i předseda Okresního národního výboru v Poděbradech a děkan Forejt.

Já jsem všechny doprovázel kolem dokola a podával jsem hostům velmi podrobné informace o všech exponátech. Když se někdo na něco zeptal, dokázal jsem pohotově odpovědět. Moji indonézští přátelé, kteří stáli vedle mne, zářili radostí a hrdostí na svoji vlast a kulturu.

Když jsme nakonec skončili u mapy světa, někdo z přítomných hostů s politováním poznamenal, že budu muset překonat velmi dalekou cestu domů, až se tam příště vrátím. Načež se děkan Forejt nahlas zasmál a poznamenal, že domů do Košic to nemám až tak daleko (protože ten, kdo se ptal, si myslel, že jsem rovněž Indonézan).

Také během následujících dvou dní měli mnozí návštěvníci na konci přehlídky otázky podobného charakteru, z nichž vyplývalo, že také oni mě považují za Indonézana.⁴⁶

Vrchol tohoto omylu přišel v pondělí, kdy po ukončení výstavy přijel z Prahy indonéský kulturní atašé i s manželkou, aby poděkovali našim studentům za výstavu a aby v pořádku převzali všechny exponáty a dali je odvézt zpět do Prahy.

V ten den bylo poněkud pod mrakem a ve výstavní místnosti jsme neměli rozsvícená světla. Atašé se ihned dal do řeči se studenty a jeho manželka mě oslovila indonézsky, protože mě také považovala za jednoho z nich. Já jsem se anglicky omluvil a řekl jsem „*madam, já nejsem váš, jsem Čechoslovák*“, nebo něco podobného, čemuž jsme se oba srdečně zasmáli.

Indonézští studenti mi velmi srdečně poděkovali za moji spolupráci a věnovali mi jako dárek batikovou košili i „sukarnovskou“ lodičku. Košili jsem potom dost často a velmi rád nosil až do té doby, než se rozpadla. Lodička se mi časem někam ztratila, a tedy již nemám ani jedno, ani druhé.

⁴⁵ Pro mladší čtenáře upřesňuji, že pětidenní pracovní týden byl v Československu zaveden až v roce 1968.

⁴⁶ Nyní na základě článku „*Viděli jste zajímavou výstavu 'Znáte Indonésii?'*“ z čísla 6 (ročník 1958-59) fakultního časopisu „*Signál*“ doplňuji, že podle slov indonéského studenta Sugiharta tuto výstavu za 3 dny shlédlo asi 2.300 lidí.

S mými arabskými svěřenci to bylo dost odlišné. Hned první večer mě překvapili dvěma otázkami: „Kde se můžeme najít?“ a „Kde se můžeme setkat s nějakými dívkami?“. První přání jsem jim splnil ihned, když jsem je zavedl do menzy v zámku na večeri, o tom druhém jsem jim řekl, že si děvčata musejí najít sami.

Někteří z nich v tomto ohledu nelenili. Pamatuji se, že jeden z nich, jmenoval se Sálíh, nebo tak nějak, takový menší s černým knírkem, si velmi brzy „nabalil“ nějakou blondýnku, s kterou chodil celou dobu, co byl v Poděbradech.

Tito kluci (celkem 16 studentů) byli vesměs ze zámožných rodin ze Sýrie (která v té době byla součástí Arabské sjednocené republiky spolu s Egyptem), Libanonu, Palestiny a z Alžírsko.⁴⁷ Jeden Libanonec, jmenoval se Walíd, byl kluk inteligentního výzoru a velmi dobrých způsobů. Asi byl i pobožným muslimem, protože v jedné ruce neustále posouval kuličky muslimského „růžence“. Jeho jsem měl nejraději, protože i jeho angličtina byla na dobré úrovni.

Byli tam však i kluci z chudších rodin. Pamatuji se, že jeden takový vysoký, jmenoval se Chalíd, říkal, že jeho rodiče jsou v utečeneckém táboře v pásmu Gazy (o němž jsem slyšel vůbec poprvé). On i další často říkali, že je Izraelci vyhnali z jejich domovů.

Bohatší Arabové dostávali z domova peníze a za valuty si v Tuzexu kupovali veškeré zboží, na které byli z domova zvyklí (a které bylo pro velkou většinu našinců nedostupným luxusem). Překvapilo mě hlavně to, že si kupovali i zahraniční alkohol a na koleji vesele popíjeli – a nabídli i mně, protože jsem je na koleji poměrně často navštěvoval „na kus řeči“.

Když jsem jednou poznamenal, že pokud vím, muslimové nepijí alkohol, se smíchem mi odvětili něco v tom smyslu, že „*Alláh je vysoko a do Mekky je daleko*“.

Jindy mě velmi překvapilo, když jsem poprvé uviděl arabský obrázkový časopis a na první straně byla reklama na zubní pastu a na poslední straně fotografie prezidenta Násira. Oni mi vysvětlili, že je to normální, protože arabština se píše zprava doleva, ne zleva doprava jako latinka a tudíž i knihy a časopisy mají opačné pořadí stránek.

Jednou, když jsem k nim přišel na návštěvu, jeden z nich právě dostal z domova balík, ve kterém byly kromě jiného také různé arabské zákusky. Dali mi z nich ochutnat. Všechny byly velmi sladké (asi dělané s medem). Na některých byly na vrchu jakési pražené boby. Ptal jsem se, zda jsou to „*peas*“, tedy zrnka hrachu. Oni se začali mezi sebou dohadovat arabsky, ve snaze vysvětlit mi to a mezi řečí jsem uslyšel i slovo „*fasolija*“. Načež jsem řekl, ach ano, už vím, jsou to fazole, protože my je nazýváme taky tak. Tak jsem zjistil, že původ našeho slova fazole je vlastně z arabštiny a k nám se dostal přes Turky, kteří po dobu 150 let okupovali celé střední Uhersko.

Pak jsem zjistil například i to, že název „*findža*“, který v našem východoslovenském nářečí běžně používáme pro hrnek nebo šálek, pochází rovněž z arabského slova „*findžán*“.

Za zmínku snad stojí i to, že když jsem jednou náhodou vyslovil české slovo „kapesník“, všichni se začali smát a pokřikovat „*kaps-nik, kaps-nik*“. Na můj dotaz mi vysvětlili, že „*nik*“ má v arabštině sprostý význam, který mi ale nechtěli blíže specifikovat. Když jsem dodal, že v češtině je množství slov s koncovkou „*-ník*“ nebo „*-nik*“, například, „*ručník, chodník, slovník, podnik*“ a tak podobně, mohli se smíchy potřhat.

Mezitím se pomalu blížil konec studia v pátém ročníku. Při zkouškách v posledním semestru jsem snad byl nejúspěšnější. Ve středu 3. června 1959 jsem udělal zkoušku z televize na dvojku, ve čtvrtek 11. června zkoušku z rozhlasové techniky za 3, ale potom na další týden ve středu 17. června zkoušku z vybraných statí z radio-techniky dokonce za 1, stejně jako zkoušku z organizace a plánování v úterý 23. červ-

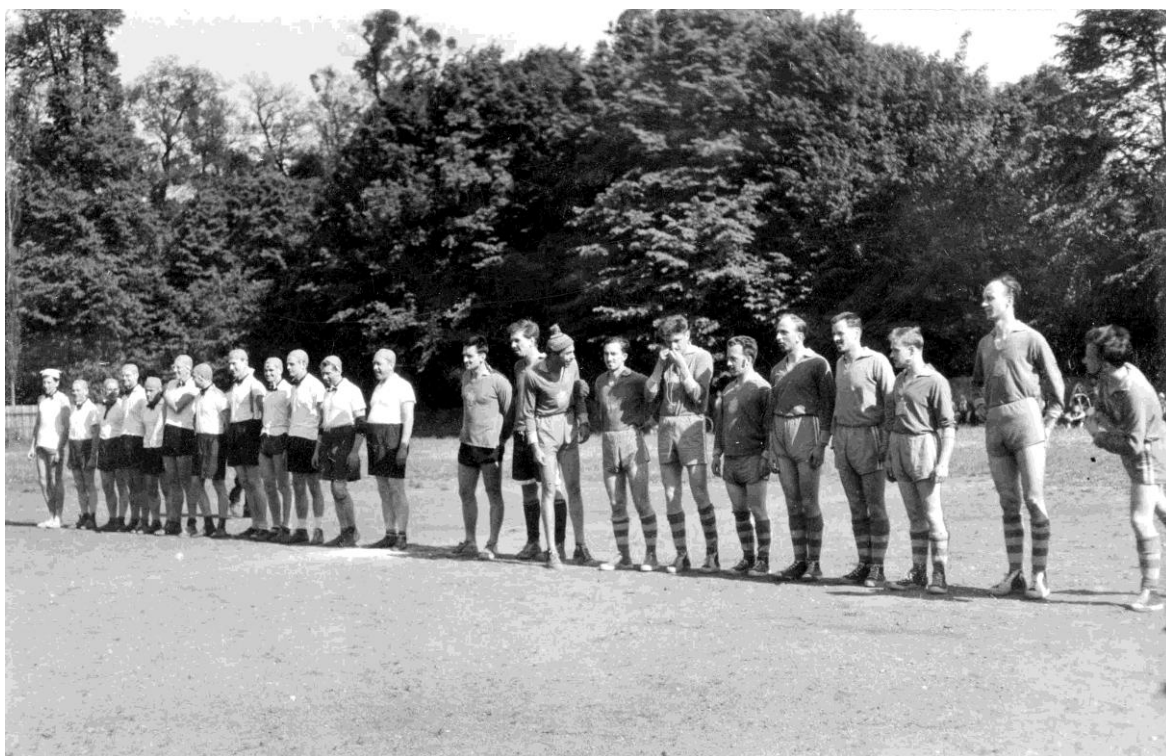
⁴⁷ Dodatečně upřesňuji podle článku „*Intervjú*“ z čísla 6 (ročník 1958-59) časopisu „*Signal*“.

na. Vůbec poslední zkoušku, a to z radiolokace a navigace jsem 29. června (v pondělí) udělal za 2. Můj průměr v tomto semestru byl 1,8, průměr za celý pátý ročník 2,1.

Na konci ročníku a celého studia se uspořádal velký fotbalový zápas „Ročník B versus asistenti fakulty“ na poděbradském fotbalovém stadionu. Nevím jak a proč, ale

Část studentské jedenáctky

Nástup obou jedenáctek na zápas

do fotbalové jedenáctky ročníku jsem se dostal i já.

Hráči jednoho i druhého mužstva šli z fakulty v průvodu, oblečení v dresech a v trenýrkách, přes celé město. Vpředu šla fakultní hudba, která hrála „hymnu ročníku B“: „Oh, when the saints go marching on.“ (Ó, když svatí pochodují). Za námi krá-

Poslední přednášející, Ing. Severin, pod baldachýnem, který nesou studenti ročníku B: František Mlejnek, Ladislav Pitthard, Alexander Nagy a Anton Tóth-Bóna

čel celý ročník a množství studentů ostatních ročníků (první ročník se již jmenoval „F“). Zda s námi šli také někteří vyučující, to si již nepamatuji.⁴⁸

Zápas se hrál o sud piva (již nevím, zda 25-litrový, anebo 50-litrový, na který se složili všichni studenti našeho ročníku). Náš zápas byl již druhý v tomto stylu. První hráli před rokem studenti ročníku A. Bylo předem dohodnuto, že se zápas musí skončit remízou.

Na to, jak jsem krácel v průvodu na zápas, se pamatuji, ale jak jsem hrál fotbal na hřišti, na jakém postu a tak podobně, na to se vůbec nepamatuji. Pamatuji se jenom na to, že naše mužstvo dalo první gól a potom ve druhém poločase jsme dovolili asistentům vsítit vyrovnávací gól. Náhodou ho vsítil asistent, který se jmenoval Wimmer⁴⁹. Nato všichni diváci se smíchem zaburáceli: „Hurá! Vymr-dal-gól!“, což bylo zá-
měrně dvojsmyslné. Po zápase jsme se všichni šli napít po sklenici piva ze sudu, který jsme přikutáleli doprostřed hřiště.

⁴⁸ Poznámka: Kolega Alexandr Nagy mi nyní připomněl, již po přečtení „Vzpomínek – Verze 1.5“, že v průvodu za námi šel poslední přednášející, Ing. Severin, který nám v posledním semestru přednášel předmět „Radiolokace“. Dokonce krácel pod baldachýnem, který nesli studenti: František Mlejnek, Ladislav Pitthard, Alexander Nagy a Anton Tóth-Bóna. Jako důkaz mi poslal i fotku na této straně.

⁴⁹ Poznámka: Kolega Mirek Hučka má poněkud odlišný názor na to, kdo vlastně byl zmíněný Wimmer – viz jeho příspěvek ve Společných vzpomínkách na studium v ročníku B – Verze 1.7. Ale zmíněný pokřik je nepopíratelný.

Časový skok dopředu ➡

Tady bych se opět rád zastavil, protože tento fotbalový zápas byl jediný v mém životě, kdy jsem hrál fotbal. Nikdy potom jsem nehrál ani při takových příležitostech, kdy si přátelé, „starší pánové“, jen tak rekreačně zahrají, natož ne ve fotbalovém dresu.

Nikdy jsem nechodil pravidelně na fotbal ani jako divák (o některých výjimkách se zmíním níže). V televizi rovněž sleduji jenom fotbalové zápasy během mistrovství Evropy, nebo světa, tedy žádné ligové zápasy.

Avšak přesto všechno – a snad právě proto – bych se zde rád zmínil o mých zkušenostech s fotbalem v pozdějších letech.

O mnoho let později, když jsem se stal vedoucím kanceláře podnikového ředitele v národním podniku Východoslovenské strojírně (VSS) Košice (viz dále na jiném místě), vedoucí fotbalového klubu VSS velmi brzy za mnou přišel a uctivě mi věnoval permanentku na celý zbytek fotbalové sezóny 1970/71. Fotbalisté VSS tenkrát hráli docela kvalitní ligový fotbal v první československé ligové soutěži. Avšak šel jsem se podívat až na poslední zápas sezóny, kdy na stadionu VSS hostovalo mužstvo Trnavy. Stav v ligové tabulce byl již natolik ustálený, že žádnému z těchto dvou mužstev již nešlo vůbec o nic. Hráči obou mužstev znuděně a jakoby jenom z povinnosti pobíhali po hřišti a nijak zvlášť se nesnažili pobavit diváky. Zápas skončil „zaslouženou remízou“ 1:1.

Tenkrát jsem si řekl, že fotbal je dobrý jedině na to, aby se muži alespoň jednou týdně dostali minimálně na dvě hodiny ven z dosahu svých manželek. Proto jsem o tři roky později, již jako asistent podnikového ředitele, velmi zdvořile jednou provždy odmítl nabízenou permanentku na celou fotbalovou sezónu.

Avšak téměř o deset let později, v roce 1983, jsem se k fotbalu přece jenom dostal, třebaže ne k prvoligovému. Fotbalový klub VSS si totiž vychovával fotbalisty již od školního věku, měl družstvo mladších žáků, starších žáků, mladších dorostenců a starších dorostenců. Z nich si potom ty nejlepší vybíralo ligové mužstvo VSS.

Pro starší dorostence (do 18 let) se ve VSS již několik let pořádalo začátkem července fotbalový turnaj, na který zvali další dorostenecká mužstva (celkem bylo maximálně 8 soutěžících mužstev). Hostující mužstva byla většinou ze Slovenska, občas také z Česka, nebo ze sousedního Maďarska.

V roce 1983 poprvé pozvali také dvě mužstva ze Západu, jedno z Francie, z města Montpellier a jedno z Itálie, z Říma. Vedoucí odboru péče o mládež ve výboru fotbalového klubu VSS, pan Ján Sabo, mne poprosil, zda bych se nechtěl ujmout jednoho ze dvou mužstev jako tlumočnický a pracovník pověřený péčí o dané mužstvo během celého turnaje (jak to bývalo zvykem na všech podobných mezinárodních turnajích doma i v zahraničí).

Díky svým znalostem francouzštiny jsem si vybral francouzské mužstvo. Jen tak na okraj poznamenávám, že v obou těchto zahraničních mužstvech byli ryzí amatéři, nedosahovali úrovně ostatních účastníků turnaje a skončili na „zaslouženém“ sedmém a osmém místě.

Francouzům se však u nás velmi líbilo a z vděčnosti nás v následujícím roce, na velikonoce roku 1984, oni pozvali na svůj turnaj do Montpellieru. Byl to velký turnaj. Zúčastnilo se ho 72 mužstev v kategoriích od žáků až po starší dorostence. V naší kategorii starších dorostenců byla kromě nás ještě dvě francouzská mužstva z Montpellieru a jedno ze Španělska, z Barcelony. Naše mužstvo vyhrálo soutěž ve své kategorii, kromě toho dostalo další pohár jako nejslušnější mužstvo turnaje v soutěži fair-play. Vrátili jsme se tedy domů „ověněni úspěchem“.

Proto mne pan Sabo požádal, abych se nadále staral jednak o to, jak pozvat další zahraniční mužstva na náš vlastní turnaj, ale hlavně jak dostat naše mužstvo na zahraniční turnaje. Abych měl „oficiální požehnání“ i pro kontakty „s kapitalistickou cizinou“, udělili mi titul referenta pro zahraniční spolupráci při fotbalovém výboru VSS, nebo tak nějak pojmenovanou funkci.

Pokud se pamatuji, do léta roku 1989, dokud jsem tuto funkci zastával, hostovali na našem turnaji dorostenci z Dánska, Holandska, NDR, Maďarska, Sovětského svazu a z Jugoslávie.

Mnohem důležitější bylo, kam se na turnaje dostali naši vlastní dorostenci: Například, kromě již zmíněného turnaje v Montpelliéru jsem s nimi byl dvakrát za sebou na prestižním turnaji v městě Deventer v Holandsku. Tam nejprve (v roce 1988) s velkou klikou a náhodnou shodou okolností vyhráli turnaj. Podle pravidel turnaje byli v dalším roce (1989) pozváni obhajovat titul a zaslouženě skončili na 7. místě z 12 účastníků.

Tříkrát (v roce 1985, 1987 a 1988) jsme byli na turnaji klubu BFC Dynamo Berlin v NDR a jednou (v roce 1987) v městečku Predazzo v severní Itálii. Na těchto turnajích se naše úspěšnost pohybovala kolem 3. až 4. místa.

Po pádu komunismu se začala měnit forma a rozsah podpory sportu ze strany podniků. Již se nepamatuji, jaký byl další osud dorosteneckého turnaje VSS po roce 1990.

V roce 1990 se v Košicích hrál mezistátní zápas Československo-Island v kvalifikaci na Mistrovství Evropy v r. 1992 ve Švédsku. Zápas se hrál na stadionu klubu VSS v Košicích. Byl jsem požádán, abych byl oficiálním tlumočnickem islandského národního mužstva. Což jsem, samozřejmě, s radostí přijal.

Když jsme byli před zápasem v klubovně VSS, kde byli vedoucí obou mužstev a nejvyšší zástupci obou národních fotbalových svazů (a také tenkrát populární sportovní komentátor Karel Polák), pokusil jsem se o nemožné. Poprosil jsem prezidenta islandského fotbalového svazu, zda bych směl mít tu čest, sedět na střídačce spolu s islandským národním mužstvem. Prezident byl velice milý starší pán a vůbec se nezdráhal vyhovět mi, jenom mi připomenul, že mne musí dát připsat na oficiální soupisku všech svých hráčů a funkcionářů, kteří budou sedět na střídačce a která se posílá na schválení do ústředí UEFA ve Švýcarsku faxem – což také udělal.

A tak jsem celý zápas, který Československo vyhrálo 1:0, proseděl na střídačce s islandskými hráči, třebaže jsem seděl ve druhé řadě spolu s náhradními hráči.

Byl to ode mne vysloveně „hochštaplerský kousek“, ale dělalo mi dobře, že se povedl takový kousek právě mně a právě proto, že nejenom že mám k fotbalu velmi daleko, ale také proto, že jsem po celý život byl sportovní a tělocvičný antitalent. Na střední škole jsem dostával dvojku z tělocviku vždy jenom proto, aby mi zasloužená čtyřka nebo dokonce pětka nepokazila vysvědčení s ostatními samými jedničkami.

Prezident islandského fotbalového svazu mi navíc po návratu na Island poslal poštou děkovný dopis a pěknou obrazovou publikaci o Islandu.

Za rok na to jsem tentýž kousek zopakoval, když jsem byl oficiálním tlumočnickem národního mužstva Faerských ostrovů na zápase proti Československu, opět v Košicích.

Na závěr „mých fotbalových aktivit“ jsem v roce 1994 dostal pozvánku od fotbalového klubu VSS doprovázet dorostenecké mužstvo jako tlumočnick na prestižní turnaj letecké společnosti Air America v Dallasu ve státě Texas.

Byl to velkolepý turnaj za účasti více než sta dorosteneckých mužstev z celého světa. Pokud se výsledků našeho mužstva týče, ani jsme nepostoupili z naší čtyřčlenné skupiny. Pro mne však bylo velkým zážitkem, že jsem se byl podívat na Dealey Plaza v Dallasu, kde byl 22. listopadu 1963 spáchán atentát na prezidenta Johna F. Kennedyho.

Po této poslední události (tedy fotbalovém zápase o sud piva) jsem mohl odjet ve-sele domů na prázdniny. Po prázdninách jsem měl nastoupit do Výzkumného ústavu A. S. Popova na předdiplomovou praxi, kde jsem měl do poloviny listopadu vypracovat diplomovou práci.

Již se nepamatuji, co jsem dělal o prázdninách. Jedno je jisté: na poli jsem již nepracoval, protože maminka, jak jsem se už zmínil, již samostatně nehospodařila. Místo toho chodila pracovat na státní statek.

3.6. Předdiplomová praxe, obhajoba diplomové práce a promoce (19. 1. 1960)

V září 1959 jsem nastoupil do Prahy do Výzkumného ústavu A. S. Popova. Nepamatuji si již, proč jsem si vybral téma diplomky právě z oboru antén. Mým konzultantem byl jistý mladý inženýr milých a inteligentních způsobů. Jmenoval se Hyřha (ale křestní jméno jsem zapomněl, asi Miroslav) a přesto, že byl poměrně mladý, již měl titul CSc. (kandidát věd), což v té době byla ještě relativní vzácnost.

Mým zadáním bylo vypracovat vysokofrekvenční televizní anténu s vysokým ziskem určenou na dálkový příjem televizního signálu. Pozoruhodností antény bylo, že neměla vodorovná příčná ramena jako klasická Yagiho televizní anténa, ale hliníkové kotouče různého průměru (asi 12 kusů) nasazené s různými rozestupy na vodorovné tyči, které soustřeďovaly přijímaný signál do zářiče umístěného na zadním konci této konstrukce. Odtud se signál odváděl koaxiálním kabelem.

Ing. Hyřha uviděl stručnou zmínku o tomto nápadu v nějakém francouzském technickém časopise a chtěl ho prakticky rozpracovat a realizovat. To byla moje konkrétní úloha.

Přiznám se, že jsem si nejdříve myslel, že úlohou diplomové práce je ukázat něco světoborného a originálního. Avšak Ing. Hyřha mne poučil, že tomu tak není. Ukázal mi svoji vlastní kandidátskou práci (nevím již, na jaké téma) a řekl mi: „*Podívej se, tento vektor jsem vymyslel a zavedl do výpočtu já. Všechno ostatní jsem opsal z existujících pramenů – samozřejmě s odvoláním na ně – tak, aby celek dával nějaký smysl. Veškerá vědecká práce se dělá tak, že jeden učenec opisuje od druhého a potom přidá trochu vlastního rozumu, vlastních nápadů a zjištění. Tak se postupně kumulují vědomosti až do té doby, než někdo nepřijde s něčím úplně originálním, co do té doby nikoho nenapadlo*“.

Jsa takto poučen, přeložil jsem si tu stručnou informaci z onoho francouzského pramene pomocí slovníků a pak jsem samostatně rozpracoval potřebné matematické výpočty. Nakonec jsem v dílně ústavu s pomocí tamních techniků zkonstruoval anténu a postupně jsem na ní provedl rozsáhlá praktická měření a také jsem graficky znázornil výsledky měření.

Účelem této antény mělo být zlepšení přenosu televizního signálu mezi jednotlivými retranslačními vysílači. Ovšem není mi známo, zda bylo toto řešení v praxi v Československu někdy použito.

Někdy začátkem listopadu jsem se vrátil do Poděbrad a napsal jsem diplomovou práci, která byla podle úrovně tehdejší techniky rozmnožená na ozalitovém papíru světlotiskem (asi ve 3 exemplářích). Jeden exemplár dostal Ing. Hyřha, CSc., jeden jiný nezávislý posuzovatel mé práce a třetí zůstal mně (ten mi bohužel mezitím tak vybledl, že jsem ho musel s lítostí jako zcela nečitelný před nějakým časem vyhodit).

Po Novém roce 1960 jsem se vrátil do Poděbrad. Mezitím jsem se dozvěděl, že jsem od obou posuzovatelů mojí diplomové práce dostal jedničku. Rovněž za obhajobu diplomové práce jsem dostal jedničku a tak poprvé (a naposled) za celé studium jsem dostal „prospěchové stýpko“ 1.000,- Kčs.

K tomu ještě nutno přidat příběh o mé obhajobě diplomové práce. Na obhajobu jsem šel jako jeden z prvních v ročníku B, v pondělí 4. ledna 1960.

Jak jsem již zmínil, s výjimkou prvního ročníku jsem během studia v Poděbradech mluvil česky. Ale řekl jsem si, že při obhajobě diplomové práce by se přece jenom slušelo, abych ukázal, že jsem Slovák a proto, když jsem předstoupil před zkušební komisi, začal jsem vysvětlovat a zdůvodňovat svoji diplomovou práci „libozvučnou slovenštinou“.

Potom jsem začal psát na tabuli Maxwellovy rovnice o šíření rádiových vln a další rovnice. Po nějaké chvíli mě někdo ze zkušební komise přerušil a položil mi nějakou otázku, zřejmě, aby viděl, zda doopravdy rozumím tomu, o čem mluvím.

Já jsem mu pohotově odpověděl. Po chvíli jsem viděl, že se členové komise usmívají. Zarazil jsem se a zeptal jsem se, zda jsem řekl něco nesprávného nebo nevhodného. Načež předseda komise odvětil, že vůbec ne, ať jen klidně pokračuji dál. Ale mně to nedalo a zeptal jsem se „na rovínu“, proč se tedy všichni usmívají. Nato mi někdo z komise s úsměvem odvětil něco v tom smyslu, že *„jenom proto, že jste začal svoje vysvětlování krásnou slovenštinou a najednou jste přešel do českého studentského slangu“*.

Nebylo to naposled, co jsem tak reagoval. Jakmile se mne někdo zeptá na cokoliv v jazyce, který ovládám, bez rozmyšlení mu vždy automaticky odpovím v tomtéž jazyce.

Obhajobu jsem tedy udělal úspěšně na jedničku (a mám dojem, že jsem vyšel ven ze zkušební místnosti jako první z ročníku B).

Slavnostní předávání diplomů se konalo v úterý 19. ledna 1960 ve velké aule Karlovy univerzity v Praze. Na tomto místě bych rád připomenul všechny mé spolužáky a spolužáky, kteří spolu se mnou ukončili vysokou školu v ročníku B.

V závorce za jménem je nynější akademický titul – pakliže je vyšší než Ing. – stát, ve kterém žije, jestliže to není Česká republika (ve zkratkách podle značek automobilů), kolegyně uvádím podle nynějšího jména a za jménem těch, kdo mezitím zemřeli je (†):

Miroslav BAŠTA – Zdeněk BEK (†) – Miroslav BELICA – Peter BOBOVNICKÝ (SK) – Josef BURŠA (†) – Vladimír CRHA – Karel ČECH – Jiří ČEŘOVSKÝ (†) – Jan ČÍZEK – Zdeněk ČTVRTEČKA (†) – Antonie ČTVRTEČKOVÁ (†) – Alfred DELONG (Ing. CSc.) – František DEUTSCH (†) – Ivan R. Dobeš (US) – Karel DOSTÁL (†) – Andrej DRAGOMIRECKÝ – Miroslav FARSKÝ – Zdenko FIGURA (Ing. CSc., SK) – Juraj FILO (Ing. CSc., SK) – Leopold FILOUŠ (†) – Vladimír GALKIN (RU), (†) – Eva GREČNEROVÁ – Pavel GREŠÍK – Jaroslav GROF (†) – Antonín HAŠKA – Stanislav HAVEL – Miloš HAVRÁNEK (†) – Jiří HAVRDA – Jan HENDRYCH – František HES – Lubomír HLAVÁČEK (†) – Jaroslav HOJNÝ – Jan HOLUBEC (†) – Zdeněk HOLÝ (†) – Jiří HORVÁTH – Václav HUBIČKA – Miroslav HUČKA (Prof. Ing. CSc.) – František HUŤA (†) – Bohumil CHÁN (Ing. CSc.) – Jiří CHOVANEC – Jiří CHÝLE (D/CZ) – Zdeněk JINDRA – Zorian JOJKO – Josef JOSKA (†) – Rudolf KALIARIK (SK) – Valentina KALINIČENKO (RU) – Jaroslav KAŇA (†) – Karel KAPOUN – Stanislav KARBAN – Kamil KASAN – Eva KAVALÍROVÁ (GB) – Jaromír KERHART – Karel KIESLICH (†) – Jan KLACEK (†) – Milan KNOLL – Věra KNOLLOVÁ (†) – Jan KODR (†) – Bohuslav KOHLÍČEK – Bohumil KOKTAVÝ (Prof. Ing. CSc.) – Jan KOLÁŘ (Ing. CSc.) – Antonín KONEČNÝ (Ing. CSc.) (†) – Jiří KOPECKÝ – Josef KOSEK (†) – Radomír KOUTEK – František KRÁLÍK – Josef KRAVÁRIK (Doc. Ing. CSc.) – Vilém KREJČÍ (†) – Ivan KREMENÁK (SK) – Ivan KRÍŽALA – Josef KUBÁT (†) – Zbyněk LOPOUR (†) – Marcel LUKÁŠ – Karel MACHOVEC – Dušan MAJTÁS (†) – Heřman MANN (Doc. Ing. Dr. Sc.) – Stanislav

MAREČEK – Jaroslav MAREŠ (†) – Jaromír MATOUŠ (†) – Roman MATURA – Vladimír MATUŠKA – Oldřich MAYER – Jiří MAZUR – František MLEJNEK (Ing. CSc.) – Josef MRKUS – Karel MULLER – Alexander NAGY – Jiří NĚMEČEK – Vadim NOMOKONOV (Ing. Prof., RU) – Jiří NOVÁK – Josef NOVOTNÝ (†) – Josef NOŽIČKA – František OSTROŽLÍK (†) – Jiří PÁNEK (†) – Jiří PEČEK – Pavel PEŠEK – Vladimír PETŘÍK (†) – Karel PIŠTĚK – Ladislav PITTHARD (†) – Bohuslav PODROUŽEK (†) – Karel POSPÍŠIL – Jiří POVOLNÝ – Jaromír POZDĚNA – Pavel PROCHÁZKA – Ivan PŘENOSIL (†) – Miroslav RAUS – Miroslav REICHT – Josef REMIÁŠ (†) – Jiří RETÍK – Josef ROSA – Stanislav ROUBÍNEK (†) – Milada ROUSKOVÁ – Zdeněk RUFER – Ladislav ŘÍHA – Vladimír SEDLÁČEK (†) – Vlastimil SEDLÁČEK – Antonín SEIFERT (†) – Eduard SCHLIKSBIER (Ing. CSc.) – Alexandr SIZMIN (Ing. CSc., RU) – Miroslav SKALSKÝ (Ing. CSc.) – Roland SLAUKA – Vladimír SOLONIKOV (RU) – Stanislav STANĚK – Vladimír STEINER (Doc. Ing. CSc., SK) – Antonín STYBOR – Vladimír SVAK (†) – Zbyněk ŠELEMBERK – Jan ŠEVČÍK – Zdeněk ŠIMŮNEK – Alois ŠKOPEK (SK) – Miroslav ŠPICAR (†) – Ladislav ŠRÁMEK (SK) – Daniel ŠTEFLOVIČ (†) – Bruno ŠUBERT (Ing. Dr. CSc., US) – Sylva ŠUBERTOVIČOVÁ (Ing. CSc., US) – Pavel ŠUNKA (Doc. Ing. CSc.) – Vladimír ŠUSTEK – Radoslav ŠVEHLA – Viliam TÁRNOK (SK) – Jozef TOMAŠČIN (SK) – Antonín TÓTH-BÓNA (SK) (†) – Tomáš VÁCHA – Jaromír VALOŠEK (†) – František VANÍČEK (Doc. Ing. CSc.) – Ivan VAVRO – Ján VIŠŇÁK (SK) – Miroslav VLACH (†) – Pavel VODRÁŽKA (†) – Jiří VOLNÝ – Juraj VRANA (Ing. Dr. Sc.) (†) – Jiří VRBA (†) – Zdeněk VRLA (†) – Jaroslav VYLÍT – Venanc WALDER (Ing. Dr. Sc.) – Ivan ZAPRIANOV (BG) (†) – Otto ZÁVĚRKA (†) – Josef ZLOMEK (†) – Václav ŽALUD (Doc. Ing. CSc.) – Jaroslav ŽUREK (†).⁵⁰

Skončilo nás tedy dohromady 158⁵¹. Je však smutné, že v na konci roku 2010 nás zůstalo jen 105 a 53 spolužáků již nebylo mezi živými. Čest jejich památce!

Na celé slavnostní ceremonii mne nejvíce překvapilo, že „*pedel*“ (školník) kráčející vpředu před rektorem a děkany ČVUT měl nádhernější oblečení než oni.

S odvoláním na webovou stránku: www.grecner.cz⁵² bych na závěr této kapitoly rád uvedl jména alespoň některých profesorů, kteří nás učili a kteří již nežijí. Dodávám, že tento seznam, žel, není úplný. Pokud se týče roku úmrtí, citovaný pramen uvádí „...zemřel asi před xx léty...“, přičemž tento dokument byl vytvořen v roce 2003. Z toho jsem odvodil moje údaje, které tudíž nemusí být úplně přesné.

Prof. Ing. Josef Eichler, CSc. (Elektrické měření, Přijímače) – zemřel asi v r. 1995.
 Prof. RNDr. Jindřich Forejt, Dr.Sc. (Fyzika, Elektronika) – zemřel asi v r. 1987.
 Doc. RNDr. Josef Hudec (Matematika) – zemřel v r. 1962.
 Doc. RNDr. Kulík (Matematika) – zemřel asi v r. 1973.
 Prof. Ing. Bohumil Kvasil, Dr.Sc. (centimetrové vlny) – zemřel asi v r. 1985.
 Doc. Ing. Vladimír Němeček (vysílače) – zemřel asi v r. 1983.
 Prof. Ing. Jaroslav Prokop, CSc. (Šíření vln) – zemřel asi v r. 1991.
 Prof. Ing. Josef Stránský, Dr.SC. (Radiotechnika, Vysokofrekvenční měření, Polovodiče) – zemřel asi v r. 1973.
 Doc. Ing. Svárovský, CSc. (Navigační systémy) – zemřel asi v r. 1973.
 Doc. Ing. Ladislav Šubrt, CSc. (Digitální radiokomunikace) – zemřel v r. 2008.
 Ing. Jiří Tichý (Centimetrové vlny – asistent B. Kvasila) – zemřel asi v r. 1996.

Čest jejich památce!

⁵⁰ Jak upřesňuje a namítá Vladimír Šustek: „Statistické údaje nejsou správné. Do ročníku přišli lidé z Prahy, Brna, ročníku A, Rusové, resp. Korejci. Navíc je zde Rejchrt a Farský, kteří opustili fakultu a s námi nekončili. To není respektováno.“ Já mohu na omluvu dodat jenom to, že moje údaje se opírají o „Adresář ročníku B“ ze 7.2.2008.

⁵¹ Podle informací v čísle 5 (ročník 1958-59) časopisu „*Signál*“ pod hlavičkou „*Stav studentů v jednotlivých ročnících fakulty*“ v prvním semestru ročníku B v roce 1954 bylo 229 studentů. V pátém ročníku ve školním roce 158/59 bylo 158 studentů.

⁵² Přesný název: „http://www.grecner.cz/cvut_a_1958/dokumenty/profesoricky_sbor_cvut_a_1958.xls“.

Absolventi ročníku B – částečný snímek

Absolventi ročníku B – částečný snímek

4. Roky po absolvování vysokoškolského studia

Do zaměstnání jsem nastoupil 1. 2. 1960. Avšak po dvou týdnech, 15. 2. 1960 jsem nastoupil na šestiměsíční vojenskou prezenční službu do Košic.

Po skončení vojenské služby jsem nastoupil natrvalo do zaměstnání v národním podniku Tesla Orava v Nížné, kam jsem podle tehdejších předpisů dostal „umístěnku“ na 3 roky, ale setrval jsem tam až do konce srpna 1970.

Zakrátko po nástupu do zaměstnání jsem se oženil. Moje manželka Marie rovněž dostala zaměstnání v Tesle Orava.

Můj spolužák Fero Ostrožlík, spolu se svojí manželkou Hankou, se v roce 1960 zaměstnal v Tesle Orava v Nížné nad Oravou, zrovna tak jako já. Bydleli jsme dokonce ve stejné bytovce. V sousedících vchodech jsme měli přízemní dvoupokojové byty. Za ten dvoupokojový byt jsem vlastně vděčil Ferovi.

My s manželkou jsme nejdříve dostali byt na svobodárně, protože nové bytovky se právě dokončovaly. Po novém roce 1961 se začaly přidělovat byty ve čtvrté nové 27-bytové bytovce. Fero Ostrožlík šel za bytovým referentem Tesly Orava, starým pánem Hlavajem a když mu tento chtěl přidělit jenom jednopokojový byt s odůvodněním, že nemá děti, Fero mu řekl: „*Co není, může být, jen mi pěkně dejte dvoupokojový byt, my se s manželkou již o děti postaráme*“. A tak dostal dvoupokojový byt.

Dříve, než jsem šel za Hlavajem žádat o byt já, podělil se se mnou o toto poučení. Mně Hlavaj rovněž chtěl přidělit jenom jednopokojový byt, ale já jsem se nedal a poučený Ferem jsem trval na tom, že brzy budeme mít rodinu, že potřebuji dvoupokojový byt. Dostali jsme tedy dvoupokojový byt i my ve čtvrté (v pořadí novostaveb) bytovce.

Fero Ostrožlík s manželkou Hankou

V dalším vchodu (blíže k železniční trati) na levé straně v přízemí (tedy odděleně jenom přes stěnu našeho bytu) bydlel Fero Ostrožlík s Hankou. Dcera Věrka se jim narodila tuším hned v roce 1961.

Když se nám 12. dubna 1962 narodil syn Vladimír, dali jsme ho pokřtít v kostele v Nižné. Za kmotry mu byli Fero Ostrožlík i s jeho manželkou Hankou.

Fero pracoval spolu se mnou ve vývojovém oddělení. Pracoval na vysokonapětovém transformátoru televizoru spolu s Emilem Vaculíkem, který vystudoval v Leninogradě. Jen na okraj poznamenávám, že byl bratrem Ludvíka Vaculíka, později známého českého novináře, spisovatele, disidenta a autora známé výzvy z roku 1968 „Dva tisíce slov“. Díky Emilovi jsem ho znal osobně i já.

Já jsem pracoval spolu s Jozefem Trnkou, absolventem ročníku A, na obrazovém zesilovači.

Ve stejném vývojovém oddělení pracovali se mnou i další absolventi ročníku B: Juraj Filo na vývoji mezifrekvenčních obvodů a Rudolf Kaliarik na vývoji zvukového stupně televizoru. Z ročníku A tam byl s námi Dušan Molitoris, který pracoval na vývoji horizontálních rozkladových obvodů. Ostatní kolegové v oddělení byli absolventy vysoké školy technické v Bratislavě.

Musím přiznat, že jsem nebyl nijak vynikajícím vývojovým konstruktérem – a nedá se to říct ani o mém starším partnerovi Jozefu Trnkovi. Také nutno dodat, že obrazový zesilovač patřil k těm méně složitým a méně náročným obvodům v televizoru.

Já jsem však moje slabší konstruktérské schopnosti od samého začátku začal kompenzovat svými mnohem lepšími znalostmi angličtiny. Podniková knihovna měla předplaceno větší množství technických časopisů z oboru radiotechniky obecně a televizní techniky zvláště, a to nejenom z Československa a ze „spřátelených zemí“ RVHP, ale také z USA, Velké Británie a západního Německa. Tyto časopisy pravidelně kolovaly po všech technických odděleních. Některé z nich jsem dost často četl a upozorňoval jsem kolegu Trnku i ostatní kolegy na pozoruhodnosti v nich, abychom měli přehled o tom, co se děje v našem oboru ve světě.

Státní podnik zahraničního obchodu KOVO v Praze, který byl monopolním vývozcem i dovozcem výrobků spotřební radioelektroniky, nám čas od času dodal vzorky zahraničních televizorů. Vzpomínám si, jak jsem byl poprvé překvapen velkým rozdílem konstrukčního a výrobního uspořádání mezi západoněmeckým televizorem firmy Grundig a americkým televizorem firmy Philco. Západoněmecký televizor měl všechny obvody přehledně a úhledně uspořádané (se vzorným „německým pořádkem“), tedy byl tam viditelný důraz na kvalitu provedení, zatímco v americkém televizoru byly všechny vodiče přeházené křížem-krážem tak, že mi to připomínalo ptačí hnízdo, z čehož byla jasná snaha výrobce po nejnižších výrobních nákladech.

Moje znalosti angličtiny se staly všeobecně známými a tak již v roce 1962 jsem byl vyslán na Mezinárodní veletrh v Brně jako technický informátor na stánku společnosti KOVO, kde byly vystavovány naše televizory. Hned napoprvé jsem se osvědčil, a tak jsem byl znova vyslán do Brna i v příštím roce a v březnu 1964 na veletrh do Lipska.

Svoji kvalifikaci v angličtině jsem si dále vylepšil tím, že jsem v listopadu 1963 v Bratislavě úspěšně (a na jedničku) složil státní jazykovou zkoušku z angličtiny.

V souvislosti s mou účastí na brněnském veletrhu v roce 1963 mě napadá následující humorná příhoda:

Tesla Orava měla v té době problémy s výrobou dřevěných skříní na televizní přijímače. Myslím, že je pro nás v kooperaci vyráběl nějaký jiný závod a teprve později si Tesla Orava postavila vlastní závod na výrobu skříní.

Náš technický náměstek proto přišel s nápadem, který zřejmě zjistil na některé ze svých cest na zahraniční veletrhy, a sice že přicházejí do módy přenosné televizory s menší obrazovkou (úhlopříčka obrazovky do 36 cm) a kovovou skříňkou, které se používají jako „druhý televizor v domácnosti“. Řekl, že také náš podnik by mohl něco takového vyrábět. V prototypové dílně byl proto vyroben televizor s plechovou skříňkou, nevím proč, hráškově zelené barvy. Tento televizor jsme měli vystavovat na brněnském veletrhu v roce 1963.

Když jsme připravovali náš výstavní stánek, zastavil se u nás jeden dost nenápadně vypadající mladý muž a dal se se mnou do řeči. Když uviděl televizor s plechovou skříňkou nápadně hráškově zelené barvy, začal se na něj vyptávat a já jsem mu trpělivě odpovídal. Kromě jiného se mě zeptal, zda budeme tyto nové kovové skříňky na televizory vyrábět také v jiných barvách. Já jsem ho nebral nijak vážně a proto jsem mu napůl žertem řekl, že ano, a dodal jsem, že v sedmi barvách (protože jsem si nějak vzpomněl na sedm barev duhy).

Když jsem se šel večer projít do města, ztuhl jsem překvapením. Na Náměstí svobody byl totiž světelný panel, na kterém se promítaly textové zprávy propagující nové výrobky na veletrhu. Objevila se tam i stručná zpráva, že Tesla Orava má nový typ televizoru s plechovou skříňkou a že tento typ bude vyráběn v sedmi barvách. Ten chlápek, co se mne tolik vyptával, byl totiž novinář.

Druhý den jsem se podíval do tištěného veletržního bulletinu a byla tam rovněž stručná zpráva o Tesle Orava, v níž však nechyběla zmínka o připravované výrobě televizorů se skříňkami v sedmi barvách. Trochu jsem se vylekal. Pomyslel jsem si, že jestliže se naši odběratelé budou dožadovat takových televizorů a odvolají se na moje informace a my takovou poptávku samozřejmě nedokážeme splnit, že to může mít pro mne nepříjemné následky.

Naštěstí naši odběratelé z velkoobchodu nevěnovali této „novinářské kachně“ nějakou zvláštní pozornost, a jestliže ano, v podniku jim určitě řekli, že jde o vývojový prototyp, nebo něco podobného.

Nejlepší na tom je, že v březnu roku 1964 jsem si přečetl ve východoněmeckém časopise „*Rundfunk und Fernsehen*“ (Rozhlas a televize), který jsme v našem vývojovém oddělení měli předplacený, spolu s dalšími zahraničními odbornými časopisy jako zdrojem informací o dění v našem oboru, půlstránkový článek o novinkách československého radiotechnického průmyslu na brněnském veletrhu 1963 a k mému překvapení tam nechyběla zmínka o novém připravovaném typu televizoru s plechovou skříňkou v sedmi barvách.

Od té doby jsem se snažil vyhýbat novinářům, jak se jen dalo a nedával jsem se s nimi do řeči, protože jsem věděl, že si svoje informace neověřují, přebírají je jeden od druhého neověřeně – a navíc je často překroutí tak, jak se jim to právě hodí.

Někdy v roce 1963 začala Tesla Orava vývojové práce na prvním tranzistorovém televizním přijímači v Československu. My spolu s Jozefem Trnkou jsme dostali za úlohu vyvinout tranzistorový obvod obrazového zesilovače a prototyp tohoto obvodu jsme vyvinuli a vestavěli do televizoru na dlouhodobé zkoušky (který mi později byl „zapůjčen na zákaznickou zkoušku“ domů – a byl to můj vůbec první televizní přijímač).

Avšak na další práci na tomto vývojovém úkolu jsem se již nepodílel, protože v polovině roku 1965 jsem byl pověřen mezinárodní spoluprací v zastoupení TESLY Orava.

V rámci států RVHP bylo totiž přijato rozhodnutí sjednotit technické normy v průmyslu na podobné bázi jako tomu bylo v západní Evropě. Konkrétně v oboru spotřební radioelektroniky byla vytvořena tzv. Dočasná pracovní skupina RVHP pro spotřební radioelektroniku, na jejíž práci se měla podílet každá členská země.

V oboru televizní techniky v Československu bylo tímto úkolem pověřeno generální ředitelství Tesly v Praze a toto jmenovalo podnikového ředitele Tesly Orava vedoucím československé části této mezinárodní pracovní skupiny. Jeho úlohou bylo koordinovat práce mezi ostatními československými podniky podílejícími se na zmíněných pracích sjednocování norem, spolupracovat s ostatními národními vedoucími této pracovní skupiny v ostatních zemích a zastupovat Československo na pravidelných pracovních poradách této pracovní skupiny jednou za rok, které se pokaždé konaly v jiné zemi RVHP.

Jenom na okraj poznamenávám, že podnikový ředitel všechny své pravomoci v tomto ohledu delegoval na svého technického náměstka a nikdy ani nejezdil do zahraničí z tohoto titulu, ba ze zásady nejezdil ani na žádné jiné zahraniční služební cesty – a to i přesto, že zahraniční služební cesty byly v té době jednou z mála možností dostat se „ven, za hranice všedních dnů“.

Prováděním konkrétních činností, včetně cizojazyčné korespondence a účasti na uvedených mezinárodních mnohostranných poradách pověřil podnikový ředitel mne. Abych měl vůči svým zahraničním partnerům nějaké renomé, dostal jsem titul „vedoucí oddělení mezinárodní spolupráce“, přestože jsem „šéfoval sám sobě“. Korespondenci ve slovenštině mi psala sekretářka mého nadřízeného a cizojazyčnou korespondenci jsem si musel tak či tak psát sám, jednoduše proto, že ona to neuměla. Do NDR, Polska a Maďarska v němčině, do Sovětského svazu, Bulharska, Rumunska a Jugoslávie (která měla v této pracovní skupině svého stálého pozorovatele) v ruštině.

Postupně jsem se zúčastnil pracovních zasedání této pracovní skupiny v Bukurešti, ve Varně, ve Varšavě, v Székesfehérváru a ve Lvově jako „sekretář československé části pracovní skupiny“ (doprovázející oficiálního vedoucího delegace, jímž byl technický náměstek Tesly Orava) a jako tlumočnick. Těchto zasedání se zúčastňovali i moji další kolegové z Tesly Orava, např. můj kolega z ročníku B Juraj Filo, a jiní.

Oficiálním jazykem jednání na všech technických zasedáních byla, samozřejmě ruština. V roce 1969 se mělo uskutečnit zasedání pracovní skupiny u nás v Nižné na Oravě, avšak kvůli okupaci Československa v roce 1968 bylo toto zasedání zrušeno. Na konci srpna 1970 jsem odešel z Tesly Orava i z této funkce.

Později jsem se dozvěděl, že Dočasná pracovní skupina RVHP pro spotřební radioelektroniku byla rozpuštěna. Bylo to tak na místě, protože se stejně nedopracovala k žádným konkrétním výsledkům, především proto, že se technici z členských zemí nedokázali shodnout na jednotných společných technických normách. Hned od začátku prací se totiž vytvořily v pracovní skupině dva směry. Představitelé výrobců televizní techniky z Československa, NDR a Maďarska prosazovali přísnější normy (odvozené od západoněmeckých norem DIN), zatímco ostatní byli za méně přísné normy (odvozené od sovětských norem GOST), především z obavy, že by jejich výrobní podniky (včetně výrobců součástek) přísnější normy nedokázaly splnit.

Vrcholem všeho byl postoj rumunské delegace. Její vedoucí měl zřejmě „z domu“ instrukce, že do závěrečného protokolu z každého zasedání, podepsaného vedoucími všech delegací, si vždy prosadil zvláštní dodatek, v němž rumunská delegace vyjádřila nějakou čistě formální výhradu vůči protokolu, jenom proto, aby zdůraznila „zvláštní postavení Rumunska v rámci RVHP“. V březnu roku 1965 se totiž v Rumunsku dostal k moci nechvalně známý Nicolae Ceausescu, který se chtěl za každou cenu „zviditelnit“ v rámci „bratrských zemí“, což vedlo až k tomu, že v roce 1968 odmítl vyslat rumunské armádní jednotky na obsazení Československa, na rozdíl od ostatních členských států Varšavské smlouvy.

Kromě toho jsem se zúčastnil jako tlumočnick na jednáních i při jiných příležitostech, například při návštěvách zástupců západoněmecké firmy Hopt, od níž jsme koupili licence na ladicí vstupní díly televizoru, v našem podniku.

Za zmínku snad stojí také to, že jsem v létě roku 1967 zastupoval Teslu Orava na kongresu Mezinárodní organizace elektrotechnických inženýrů (*International Electrotechnical Commission*) v Praze jako člen československé delegace v pracovní skupině pro radiotechniku (další dva členové naší delegace v této pracovní skupině byli pracovníci výzkumného ústavu VÚST A. S. Popova z Prahy). Jednacím jazykem kongresu byla angličtina a tak mi moji kolegové velmi brzy rádi svěřili úlohu mluvčího naší delegace.

Třebaže jsem svoji odbornou práci v oboru vysokofrekvenční radiotechniky ukončil po pěti letech (a již nikdy jsem se k ní nevrátil), přesto bych se rád zmínil o tom, že mám alespoň maličký podíl i na vývoji a realizaci prvního barevného televizního přijímače v Československu.

Vývoj barevných televizních přijímačů v Tesle Orava začal někdy v roce 1968 (když jsem již nepracoval v oddělení vývoje). Začátkem roku 1969 se vyskytl problém v tom, že náš československý dodavatel elektronik (již si nepamatuji, která TESLA to byla; obrazovky nám dodávala TESLA Rožnov pod Radhoštěm, pravděpodobně i elektronky) nedokázal dodat vysokovýkonné elektronky pro koncový stupeň přijímače, což mohlo ohrozit celý jeho vývoj.

Náš technický náměstek, Ing. Peter Pfliegel, který mimochodem svým podnikatelským duchem a snahou po inovaci výrobního sortimentu daleko předstihl svoji dobu, byl v září 1969 na Brněnském veletrhu a tam se setkal s představitelem firmy Philips. Dohodl s ním, že bychom mohli pro tuto firmu v kooperaci vyrábět vychylovací cívky na jejich televizory a zároveň, že by nám tato firma mohla dodat vysokonapěťové koncové stupně pro barevné televizory, které jsme chtěli vyrábět.

Dohodl se s ním, že koncem října pošle někoho na veletrh do Ljubljany (v tehdejší Jugoslávii), kam měl také přijet dotyčný představitel firmy Philips, s navinutým vzorkem vychylovacích cívek. Touto úlohou pověřil mne. Kromě vzorku vychylovacích cívek mi dal rovněž několik kusů broušeného křišťálového skla (nějaký podnos, vázu a sklenice) coby „podnikové suvenýry“ pro představitele firmy Philips (dnes si mohu jenom povzdechnout, jak neskutečně nevinné formy mělo podplácení v těch dávných dobách).

Na cestu do Ljubljany jsem odletěl ve čtvrtek 30. října 1969 s tím, že jsem se měl vrátit nejpozději v neděli 2. listopadu 1969. Měl jsem letět z Prahy do Bělehradu a následně do Ljubljany. Jenom na okraj poznamenávám, že den předtím Československo zavedlo pro cesty do „kapitalistické ciziny“ a do Jugoslávie tzv. jednorázové výjezdní doložky, které podstatně ztěžovaly cesty do zahraničí. Na letišti v Praze se údajně odehrály v ten den drastické scény, kdy policie vytahovala naše občany cestující na Západ z letadel a nedovolila jim odlet (což jsem se dověděl až po návratu domů). Na mne tento předpis neuplatnili (snad proto, že jsem jel na služební cestu a také jsem neletěl „přímo na Západ“).

V ten den byla na letišti v Ruzyni hustá mlha a odletěli jsme asi se čtyřhodinovým zpožděním. Když jsme přistáli v Bělehradě, na celní odbavení stály dvě dosti dlouhé fronty. Já jsem stál na konci jedné z nich a pozoroval jsem je ve snaze zjistit, v které z nich je přísnější kontrola, abych případně včas přešel do té druhé fronty. Viděl jsem totiž, jak Jugoslávčům, kteří se vraceli domů ze zahraničí přes Prahu, celníci prohrabávali kufry a vyžadovali clo i za ty nejmenší věci. Měl jsem obavu, co bude se mnou, protože jsem měl v kufru křišťálové sklo a hlavně vychylovací cívky, na které jsem neměl vývozní povolení.

Avšak tak, jako již mnohokrát předtím i potom, také nyní jsem měl „z pekla štěstí“. Najednou přišel na výpomoc třetí celník, starší pán, a otevřel další přechod. Rychle jsem přikročil k němu a ihned jsem se k němu ozval: „*Dobar dan. Ja sam iz Čehoslovačke. Nemam ništa za carinjenje.*“ (Dobrý den. Jsem z Československa. Nemám nic na proclení.) Když celník uslyšel, že ho v jeho mateřštině oslovil nějaký cizinec, tak mile ho to překvapilo, že se usmál a pokynul mi rukou, že mohu projít i s kufrem bez prohlídky. Je však možné i to, že na něj zapůsobilo i to, že jsem z Československa. Po srpnu 1968 jsem se totiž setkal s mnohými projevy sympatie od cizinců vůči nám Čechoslovákům za to, že jsme byli okupováni sovětskou armádou a „Československo“ bylo často kouzelným slůvkem, které nám v cizině otvíralo nejedny dveře.

Do Ljubljany jsem přiletěl pozdě večer. Druhý den jsem hned dopoledne zašel na veletrh, vyhledal jsem stánek firmy Philips a na něm pána, za nímž jsem byl vyslán. Odevzdal jsem mu vzorek vychylovacích cívek, aby si ho ve firmě vyzkoušeli, a zároveň jsem mu odevzdal křišťálové předměty jako pozdrav od Ing. Pfliegla. On mi pěkně poděkoval a odevzdal mi (gratis!) tři kompletní soupravy vysokonapěťových koncových stupňů pro barevné přijímače (které jsme nevyhnutně potřebovali pro náš vývoj, protože v Československu se ještě nevyráběly).

Domů jsem se musel vrátit vlakem, protože nejbližší volné letadlo do Prahy bylo až ve čtvrtek a tak dlouho jsem nemohl zůstat – neměl jsem ani diety, ani služební pověření na delší pobyt. Vrátil jsem letenku a za získanou hotovost jsem si koupil lístek na vlak. Cesta domů trvala přes třicet hodin, zato mi však celníci na hranicích neprohliželi kufr s „pašovanou elektronikou“.

V únoru 1970 se na Štrbském Plese ve Vysokých Tatrách konalo Mistrovství světa v lyžování. Při této příležitosti se uskutečnil první pokusný televizní přenos v barvě. V sále hotelu Radar v Nižné nad Oravou jsme ho všichni sledovali již na prvním televizním přijímači zkonstruovaném v Československu. O přenos televizního signálu se postaral Ing. Jozef Strýček (absolvent ročníku A).

Ještě předtím, někdy v létě roku 1967 jsem se dověděl, že mému dobrému příteli a kmotru našeho syna Vladimíra, Ferovi Ostrožlíkovi, musel být operován nádor mozku. Když se vrátil z nemocnice, jednou jsme se setkali na malé zahrádce u železniční trati hned naproti našeho domu, kterou jsme měli v sousedství jeho zahrádky.

Fero mi při tomto setkání vyprávěl, že ho operovali, dokonce si sňal klobouk a ukázal mi úplně holou lebku (vlasy mu vypadaly od ozařování), na které bylo vidět šrámy po operaci lebky.

Tehdy jsem si vzpomněl, na to, jak mi Fero na koleji vyprávěl o tom, jak byl v dětství zasažen do hlavy kamenem. Asi měl tenkrát výron krve do mozku, ze kterého po letech mohl vzniknout nádor. Avšak to je pouze můj dohad. Potom jsme se o Vánocích s překvapením dozvěděli, že Fero Ostrožlík 28. prosince 1967 v nemocnici zemřel. Pohřeb měl až po Novém roce. Pochovali ho doma v Úľanech nad Žitavou. Z podniku byl na pohřeb vypravený autobus a já jsem rovněž jel na jeho pohřeb.

Časový skok dopředu ☺➤

V souvislosti s mým zaměstnáním v národním podniku Tesla Orava bych ještě rád „dal k lepšímu“ jednu zajímavou historku, kterou mi dokonce slovenský deník SME ve své rubrice „*Mozaika století*“, kde byly po celý rok uveřejňovány vzpomínky řadových čtenářů na roky druhé poloviny dvacátého století, uveřejnil ve středu dne 6. června 2006, včetně velké fotografie Antonína Novotného, takto:

Rád bych vyprávěl moji verzi příčin tak důležité historické události, jakou byly politické změny ve vrcholných orgánech Komunistické strany Československa, které vešly do dějin jako „Pražské jaro roku 1968“. Jsem doposud přesvědčen, že je v určitém smyslu podnítila malá, sama o sobě bezvýznamná, epizoda.

Dříve než se k ní dostanu, snad je nutno uvést několik informací pro lepší vysvětlení:

V letech 1960 až 1970 jsem pracoval v národním podniku Tesla Orava v Nižné nad Oravou. V letech 1965-1970 jsem tam zastával funkci vedoucího oddělení mezinárodní spolupráce.

Jednoho dne na podzim roku 1967 svolal Ing. Miloš Krejčí, vedoucí odboru mezinárodní spolupráce na našem generálním ředitelství v Praze, poradou, na níž se kromě mne povinně zúčastnil také ředitel podniku Vladimír Stojé a technický náměstek Ing. Peter Pfliegel. Na předmět jednání se již přesně nepamatuji. Je však pravděpodobné, že šlo o to, že někdy v květnu 1968 se mělo v Československu, tedy u nás v Tesle Orava, uskutečnit zasedání pracovní skupiny RVHP pro spotřební radioelektroniku⁵³ a bylo nutno včas začít přípravy na toto zasedání. Tato pracovní skupina měla totiž jednou nebo dvakrát ročně desetidenní zasedání, vždy v jiné zemi RVHP, na nichž technici v pracovních skupinách prodiskutovali všechny otevřené otázky. Nyní jsme byli coby organizátoři zasedání na řadě my.

Do Prahy jsme necestovali rychlíkem z Kraľovan, jako obvykle, ale protože v ten den jak ředitel podniku, tak i jeho technický náměstek jeli spolu do Prahy, výjimečně jsme letěli letadlem z letiště Sliač, abychom mohli být ještě v tentýž den doma.

Na letišti Sliač nás odvezlo služební auto. Když jsme se tam vrátili večer z Prahy, již na nás čekal na letišti řidič s autem.

Jakmile jsme nasedli do auta, řidič řekl, že před chvílí telefonovali z Tesly na letišti vzkaz pro ředitele podniku, že se nemá po cestě nikde zbytečně zdržovat a má jet rovnou do fabriky. Ředitel Stojé se nad tím s podivem zasmál a poznamenal, že přece je o něm známo, že nemá ve zvyku se po cestě zastavovat v nějaké hospodě (což taky byla pravda).

Když jsme dorazili domů, dozvěděli jsme se příčinu této zprávy. Prezident republiky a první tajemník ÚV KSČ, Antonín Novotný, měl příští den uskutečnit oficiální návštěvu Matice slovenské v Martině. Tuto příležitost využil na to, aby navštívil kysucký okres, a potom (není známo, na čí podnět) v pozdních odpoledních hodinách bez předcházejícího ohlášení přijel na návštěvu Tesly Orava v Nižné (zřejmě jenom na vyplnění programu).

Tam propukl menší zmatek, neboť ani ředitel podniku, ani jeho první náměstek nebyli v podniku a prezidenta Novotného narychlo v zastoupení vedení podniku přivítal výrobní náměstek (na jeho jméno se již nepamatuji), kterého přivolali do fabriky z domova. Zavedl prezidenta i celou jeho suitu přímo do výroby, kterou velmi dobře znal.

Když jsme se my dostali z letiště Sliač do Nižné, bylo již po všem. Novotný a jeho celá suita už mezitím odjeli na Oravskou přehradu, kde se ubytovali na tamější podnikové chatě závodu ZŤS Trstená.

Později mi někdo vyprávěl, že Novotný během návštěvy v Tesle se na chvíli zastavil u výrobního pásu a se zájmem pozoroval práci žen, které ručně pájely součástky televizorů na desky s plošnými spoji. Mezitím se jeho průvod přesunul poněkud dále. Tehdy prý postarší dělnice, u níž se právě zastavil, zatáhla za rukáv Novotného a polohlasně se ho zeptala: „*Pane, kterýpak je ten prezident?*“ Nato se prý Novotný na ni bez slova zlostně podíval a rychle doběhl svoji suitu.

Večere se pořádala v podnikové chatě závodu ZŤS Trstená na Oravské přehradě. Shodou okolností jsem na této chatě byl o tři roky později, v srpnu 1970, kdy se na Oravské přehradě uskutečnily IV. Mistrovství Evropy juniorů v jachtingu ve třídě FINN

⁵³ O této pracovní skupině RVHP se zmiňuji na jiném místě, proto jsem zde vynechal předcházející odstavec, uveřejněný v předmětném článku.

a já jsem byl oficiálním tlumočnickem této akce. Chata byla velmi pěkně zařízená. Pamatuji se, že na stěnách byla rozvěšena překrásná jelení paroží a kožešiny z rozmanité divoké zvěře. Podlaha byla pokryta hrubým, huňatým kobercem tkaným z ovčí vlny, s černobílým šachovnicovým vzorem. Chata měla prostornou jídelnu a několik ubytovacích místností.

Byli jsme tam na večeri s organizačním štábem mistrovství. Vedoucí chaty se tehdy jenom tak mezi řečí zmínil o tom, co se stalo tenkrát na podzim roku 1967, když tam byl na návštěvě Novotný. Taková vzácná návštěva byla dobrou záminkou na vystrojení velkolepé hostiny, samozřejmě, včetně alkoholu ve velkém množství. Prý se celá společnost velice dobře bavila do pozdních nočních hodin, a nakonec se všichni, včetně číšníků a kuchaře, do nemoty opili.

Ráno, když se Novotný a osoby, které ho doprovázely (včetně jeho manželky), chtěli nasnídat, neměl jim kdo připravit snídani. Všichni číšníci i kuchař totiž ještě tvrdě spali. Když je konečně vzbudili, nezůstal už čas na přípravu snídaně, protože do Martina měli přijet na určitou předem stanovenou hodinu. Novotný prý hladový a velice rozzlobený nasedl do auta a celý průvod se rychle přesunul do Martina.

O tom, co se stalo v Martině, jsme se dočetli v tisku až později, během roku 1968. Stalo se tam zhruba toto: Novotnému na oficiální slavnosti kromě jiného odevzdali kopii tzv. Pittsburské dohody z roku 1918, kterou podepsali představitelé Slováků v USA s budoucím československým prezidentem Tomášem Garrigue Masarykem o podmínkách spojení Čechů a Slováků do společného státu.

Protože Novotný byl ještě stále podrážděný z předcházejících zážitků na Oravě, docela náhodou se najednou cítil dotčen slovy představitele Matice slovenské, který mu tento dokument odevzdal na památku. S neskrývaným hněvem jej odmítl převzít a údajně řekl manželce: „*Božko, jedeme domů!*“, a vrátil se do Prahy.

Slovenští členové Ústředního výboru KSČ se cítili tímto Novotného gestem oprávněně uraženi, považovali to za urážku celého slovenského národa a dá se předpokládat, že nabádali tehdejšího prvního tajemníka ÚV Komunistické strany Slovenska, Alexandra Dubčeka, aby žádal od Novotného satisfakci. Dubček potom na jednom z následujících plenárních zasedání ÚV KSČ skutečně vystoupil s kritickým projevem.

Dubček si tím rozhněval Novotného a jeho stoupence v Ústředním výboru KSČ, ale zároveň upoutal na sebe pozornost členů tzv. reformního křídla ÚV KSČ, kteří se snažili odstranit Novotného z čela ÚV KSČ. Ti pravděpodobně využili „slovenskou kauzu“ jako záminku pro své vlastní cíle a – jak je obecně známo – nakonec dosáhli 4. ledna 1968 rezignaci Antonína Novotného z jeho funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. Na jeho místo zvolili Alexandra Dubčeka, protože on byl ten, kdo tuto několikaměsíční krizi začal jako první. Alexander Dubček se tak dostal do čela událostí roku 1968 a stal se jejich nerozlučným symbolem, podle mého názoru ne snad natolik díky vlastnímu cílevědomému úsilí, jako spíše díky shodě náhodných příčin.

Tato drobná historická epizoda pro mne ilustruje známé tvrzení, že všechny velké události – v životě jednotlivců, i v historii – se velmi často začínají jako bezvýznamné epizody, jako to např. říká i následující citát: „*Il disastro, al microscopio, risulta formato da una catena di errori apparentemente senza conseguenza.*“ (Katastrofa se pod mikroskopem ukáže jako řetěz chyb, které zdánlivě neměly důsledky.) (Dino Basili, italský novinář, 1934-).

Přiznám se, že od té doby jsem občas uvažoval o tom, co by se bylo stalo, kdyby číšníci na chatě na Oravské přehradě byli připravili Antonínovi Novotnému a jeho průvodu snídani včas. Určitě by stejně byl musel ze své funkce odstoupit pod narůstajícím politickým a ekonomickým tlakem, vyžadujícím zásadní stranické i státní reformy. Je však možné, že by bylo k tomu došlo později, za jiných okolností a možná s lépe připravenou politickou strategií. Novotného by byl možná nahradil nikoliv Alexander Dubček, ale nějaký jiný politik, snad zkušenější, snad ne, ale rozhodně někdo jiný –

a rok 1968 by byl měl jiný průběh, zda lepší, nebo horší, těžko říct, avšak alespoň v detailech určitě odlišný. Kdoví ...

Předpokládám, že se nyní na moji hlavu sesypou výčitky a námitky seriózních historiků nebo politiků z tohoto období, kteří jsou ještě naživu, a vyvrátí tuto moji, snad naivní, hypotézu o tom, kde (a jak banálně!) vlastně začal řetězec událostí, které vyústily do významných historických událostí roku 1968. Budu jim zato jenom vděčný. Konečně ztratím jednu iluzi a získám jednu zkušenost.“⁵⁴

Z Tesly Orava v Nižné jsem odešel i s rodinou 31. 8. 1970, v podstatě z rodinných důvodů.

Totíž, když můj otec v Kanadě zemřel 21. 6. 1970, moje maminka byla z toho ve velmi těžkém psychickém stavu, protože po celý život čekala na jeho návrat. Bylo jí tehdy 61 let. Předtím, v roce 1963 překonala těžký zánět kloubů, kdy její život doslova visel na vlásku (shodou okolností byla právě na návštěvě u nás v Nižné, když se jí to stalo a dali jsme ji odvézt do nemocnice v Trstené, kde jí vlastně zachránili život). Celkově byla oslabená celoživotní těžkou fyzickou prací v zemědělství a najednou mi bylo jasno, že sama může jenom ztěží přežít. Těch 16 let (když jsem studoval v Poděbradech a pak pracoval v Tesle Orava), kdy žila sama bez mojí pomoci, bylo na ni tak či tak až přespříliš.

Uvědomil jsem si, že vlastně obětovala celý svůj život pro mne, když se rozhodla raději zůstat v Československu se mnou, než se vystěhovat za otcem do Kanady. Bylo mi jednoznačně jasné, že je nyní řada na mně, abych jí všechnu její péči oplatil.

Dramatický životní příběh mých rodičů přesahuje rámec těchto vzpomínek. Na tomto místě považuji za potřebné stručně vysvětlit alespoň tolik: Moji rodiče se vzali v roce 1935. Můj otec již předtím pracoval několik let Kanadě jako dělník na dráze, odkud přijel na půl roku domů, aby se s mojí maminkou oženil. Pak se oba dohodli, že se vrátí na další dva roky do Kanady, aby vydělal peníze, za které by si pak oba koupili nějaké pozemky, na kterých by společně hospodařili. Já jsem se narodil v roce 1936. V roce 1938 otec (jak mi to sám řekl při našem setkání v roce 1964) chtěl, abychom raději odjeli za ním do Kanady my, protože viděl, že se v Evropě schyluje k válce a poslal nám dokonce lodní lístky na cestu lodí z Cuxhavenu v Německu do Halifaxu v Kanadě. Zabránila nám však v tom nečekaná maďarská okupace jižních oblastí Slovenska (včetně naší vesnice) 2. 11. 1938, v důsledku tzv. Vídeňské arbitráže.

Po válce maminka opatrovala moji těžce nemocnou babičku, proto odkládala náš odjezd do Kanady. Babička umřela v červenci 1948.

Pak, když se chtěla za otcem vystěhovat, komunistické úřady jí dali jako podmínku, že se musí vzdát veškerého majetku v prospěch státu. Ona to nejdříve odmítla s tím, že kdyby se jí náhodou v Kanadě nelíbilo a chtěla se vrátit domů s otcem i se mnou, neměla by kam přijít.

⁵⁴ Ještě stručný dovětek k tomuto mému anekdotickému článku v deníku SME, který byl rovněž uveřejněn na internetu (a je tam ještě pořád k nalezení): Na můj článek reagovala jediná, dosti obšírná a seriózně formulovaná odezva. Její autor nezpochybňoval můj popis událostí, ale na druhé straně se velmi podrobně a fundovaně zastal politických kvalit Alexandra Dubčeka a v závěru dokazoval, že – v protikladu s mým tvrzením – při jeho zvolení do čela KSČ nešlo o žádnou náhodu, ale že se tam dostal po zásluze. Kromě toho, uveřejnění mého článku v SME mělo pro mne ještě jeden další pozitivní důsledek: Z různých důvodů jsem během času přerušil moji sporadickou korespondenci s mými dvěma dobrými známými z doby mého působení v Tesle Orava, jeden z nich žije pořád v Nižné a druhý v Bratislavě. Oba se opět ozvali, když si přečetli můj článek v SME. Oba se mi přiznali, že si mysleli, že jsem již umřel a proto se mi ani nepokoušeli psát. Oživilí jsme naše styky a udržujeme je dodnes.

Tlak komunistického režimu na soukromě hospodařící rolníky, s cílem donutit je vstoupit do JZD, však byl natolik nesnesitelný, že se nakonec rozhodla vystěhovat se i za této podmínky. Otec nám opět poslal lodní lístky na cestu lodí z Cuxhavenu do Halifaxu a v únoru 1952 jsme byli na kanadské ambasádě v Praze, kde jsme absolvovali zdravotní prohlídku rentgenem a imigrační interview a dostali jsme kanadská imigrační víza. Avšak tehdy již bylo pozdě. Československé úřady daly možnost vystěhovat se jenom jí samotné, beze mne, protože jsem již dosáhl věk 15 let, měl jsem občanský průkaz a vztahoval se na mne tzv. branný zákon. Byla to pro ní těžká volba, ale nakonec zůstala i se mnou v Československu.

Především z tohoto důvodu jsem se v létě roku 1970 rozhodl přestěhovat se k ní i s rodinou do jejího rodinného domu v Belži. Doslova jsem si vynutil odchod z Tesly Orava, odkud mě tehdejší technický náměstek, Ing. Ladislav Ďuroška, nechtěl pustit, přemlouval mne, abych zůstal a sliboval mi práci na připravovaném detašovaném pracovišti v Žilině, i s třípokojovým podnikovým bytem, vyšším platem a vyhlídkou, že můj syn Vladimír bude později moci studovat na nějaké solidní střední škole ve velkém městě, a ne v nějakém malém městečku na Oravě. Ale já jsem se nenechal přemluvit. Již předtím jsem si našel zaměstnání ve Východoslovenských strojírnách (VSS) v Košicích na oddělení technických služeb, kde právě hledali někoho pro marketingovou činnost. Nastoupil jsem tam od 1. 9. 1970 a pracoval tam až do 20. 2. 1996.

Další vyprávění o této části mého života by svým rozsahem a množstvím různých událostí, jednou dobrých, podruhé zlých, mnohonásobně přesáhlo rámec těchto mých vzpomínek na vysokoškolské studium. Kdybych měl spisovatelský talent, jako že ho nemám, mohl bych z celého mého životního příběhu stvořit alespoň průměrně zajímavý román. Ostatně, každý lidský život, každý životní příběh, je svým způsobem neopakovatelný román. Pročež za všechny události uvedu jenom dva důležité údaje z mého osobního života: V roce 1975 jsem se rozvedl s mojí první manželkou Marií. Pak po mnoha letech jsem se v roce 1997 znovu oženil s mojí druhou manželkou Fružinkou, s kterou žijeme ve šťastném manželství již čtrnáctý rok.

Za zmínku snad stojí jenom okolnosti mého nástupu do zaměstnání ve VSS v roce 1970. Zde se totiž opět odehrál nečekaný šťastný zvrat, mnou již několikrát zmíněný „motýlí efekt“, který předurčil další běh mého života a moje postavení v zaměstnání v podstatě až do odchodu do důchodu.

Za tři týdny po nástupu do národního podniku Východoslovenské strojírny (VSS) Košice jsem odjel na dříve zmíněnou tříměsíční stáž ve Francii (převážně v Paříži), na kterou jsem byl již dříve vyslán a připravován od předcházejícího zaměstnavatele Tesla Orava.

Ke konci listopadu 1970 jsem se vrátil ze stáže, plný nadšení ukázat, co všechno jsem se naučil a plný elánu realizovat všechny nové poznatky z oblasti marketingu v praxi. Moje zklamání se nedá popsat. Snahy o ekonomickou reformu v Československu, které se postupně rozvíjely od roku 1965, byly v důsledku sovětské okupace a potlačení tzv. Pražského jara zcela zavrženy. Ekonomika se vrátila k předcházejícímu centrálnímu plánování a byrokratickým centralistickým metodám. O moje poznatky získané během stáže ve Francii neměl v podniku nikdo žádný zájem. Všichni měli plné ruce práce zakončit rok 1970 a připravit další pětiletý plán.

Každý den jsem přišel do práce na oddělení technických služeb (kam jsem nastoupil s tím, že budu dělat marketing) a strávil jsem celý den tím, že jsem si přečetl noviny, občas jsem si stručně pohovořil s novými kolegy – a šel jsem domů. Moje budoucnost mi začala pomalu připadat jako obraz bídy a utrpení.

Až jednoho dne odpoledne ve druhé polovině prosince „můj motýlek opět zatřeptal křídélkama“.

Do podniku měla přijet vysoce postavená delegace ministerstva obrany Německé demokratické republiky, jako představitele jednoho z našich největších odběratelů,

kterému jsme dodávali cisternové automobily na přepravu a tankování pohonných hmot pro pozemní i letecké techniku.

Podnikový ředitel, Ing. Ján Veles, telefonicky zavola svého obchodního náměstka, aby je šel přivítat na letiště. Ten ale neovládal žádný cizí jazyk a chtěl tam místo sebe poslat vedoucího odbytu. Ten měl stejné nulové jazykové znalosti a namísto sebe zavola telefonem vedoucího oddělení technických služeb, mého bezprostředního nadřízeného, Ing. Jozefa Záhradníka. Ten uměl dost dobře německy, protože v roce 1969 byl v Západním Německu asi půl roku u nějakých svých příbuzných nebo známých. Jak jsem to od té doby nescíslněkrát opakoval, k mému velkému štěstí si odtud přivezl starou fiatku, na které každé odpoledne doma v garáži něco bastlil, opravoval anebo vylepšoval.

Když nyní uslyšel, že má kvůli nějakým východním Němcům zabít jedno odpoledne namísto své oblíbené práce na fiatce, začal se všelijak vymlouvat a uvádět, proč tam nemůže jít.

Já jsem seděl naproti němu, neměl jsem vůbec nic na práci a slyšel jsem, o co jde. Vmísil jsem se do jeho rozhovoru s tím, že já ochotně půjdu zahraničním hostům naproti na letiště. Řekl jsem mu, že v Tesle Orava jsem byl kvůli svým jazykovým znalostem během předcházejících pěti let pověřen mezinárodní spoluprací a podobné úlohy jsem považoval za samozřejmou rutinu.

Načež můj vedoucí viditelně ožil a zeptal se mě, zda to myslím doopravdy vážně. Přisvědčil jsem a dodal jsem, že pro úspěšné splnění úlohy potřebuji mít auto (služební Tatra 603 s řidičem) na letiště a nějaké peníze na večeři pro hosty. Můj šéf toto všechno velmi promptně vybavil.

Večer jsem vyzvedl německou delegaci (tři muže a jednu ženu) na čele s nějakým plukovníkem a zavezl jsem je do hotelu. Po příjezdu do hotelu jsem jim řekl, že po ubytování je zvu na večeři.

O mém novém podniku, VSS Košice, jsem sice měl jenom velmi málo informací, ale diskusi u večeře jsem řídil tak, abychom mluvili o všeobecných věcech (ze zkušenosti jsem věděl, že u stolu se obchody nikdy neprobírají a spíše probíhá tzv. společenská konverzace na vzájemné ořukávání partnerů) a aby mluvili především moji hosté. Takže jsme během celého večera „setrvali v déletrvajícím srdečném soudružském a přátelském rozhovoru“ (jak se tehdy zvyklo formulovat v oficiálních komuniké o setkáních delegací „z bratrských zemí“).

Druhý den hned ráno podnikový ředitel postupně telefonicky zkontroloval, jak dopadlo vyzvednutí německé delegace na letišti. Když zjistil, že tuto vysoce postavenou a významnou delegaci přivítal na letišti nějaký Tomaščin, o jehož existenci v podniku ani nevěděl, znovu postupně a velmi rozrušeně vynadal všem třem vedoucím pracovníkům za jejich nedbalost a neschopnost, čímž podle něho způsobili, že tento jemu neznámý pracovník určitě udělal na vzácnou návštěvu totálně špatný dojem o celém podniku a zhoršil výchozí situaci pro nastávající obchodní jednání (popravdě řečeno, řekl to docela jinými, velmi tvrdými slovy, které „nesnesou tiskařskou čern“).

Jaké však bylo jeho překvapení, když vedoucí německé delegace hned při vstupu do jeho kanceláře mu velmi srdečně poděkoval za velmi milé přijetí, jehož se delegaci večer předtím dostalo.

Po dvou dnech, když němečtí hosté odjeli, podnikový ředitel si mě zavola na pohovor. Samozřejmě již měl o mně všechny informace z mých kádrových materiálů. On byl vůbec první v podniku, kdo se mě zeptal, jaké zkušenosti jsem si přinesl z mojí stáže ve Francii, a tak dále. Věnoval mi více než hodinu času. Později jako jeho asistent jsem viděl, že podnikový ředitel věnuje hodinu svého času jenom partnerům na své vlastní úrovni.

Na konci pohovoru se mě zeptal, zda mě není škoda tam „dole“ na oddělení odbytu, ve funkci obyčejného referenta. Nemohl jsem řediteli podniku říct do očí, že tam „nemám do čeho píchnout“, aby mi náhodou neřekl, že když nemám co dělat, ať se sbalím a odejdu pryč z podniku. Namísto toho jsem mu optimisticky líčil, jaké krásné perspektivy mě tam čekají.

Podnikový ředitel ovšem velmi dobře znal svůj podnik. Druhý den si mne zavolał znovu a nabídl mi místo vedoucího kanceláře podnikového ředitele (tedy svého sekretariátu), protože dosavadní vedoucí, starší pán před důchodem, byl praceneschopný po operaci ledviny a měl zůstat doma ještě nejbližších 6 měsíců.

Vyzádal jsem si tři dny na rozmyšlení a potom jsem tuto nabídku přijal. Po uplynutí 6 měsíců, když se předcházející vedoucí sekretariátu vrátil na svoje místo, na což měl oprávněný nárok, ředitel mě s těžkým srdcem „vrátil zpátky“ na odbyt, protože si mne mezitím oblíbil, ale pověřil mě aktivitami v oblasti exportu.

Za nějakou dobu ovšem musel jeho vedoucí sekretariátu nadobro odejít do předčasného invalidního důchodu. Kromě toho vyšlo nové organizační nařízení, které umožňovalo vytvořit v podnicích funkci asistenta podnikového ředitele, s pracovní náplní na odborně vyšší úrovni a také s vyšším platem.

Podnikový ředitel mě pozval k sobě a nabídl mi tuto funkci. Já však, namísto toho, abych s díky přijal jeho nabídku, požádal jsem ho o bližší specifikaci budoucí pracovní náplně. On mi dosti podrobně konkretizoval, jaké činnosti bude ode mne vyžadovat. Řekl jsem mu, že mu dám velmi brzy své stanovisko.

Druhý den jsem mu doručil na jeho sekretariát mé písemné stanovisko na třech stranách strojopisu. Každou jím navrhovanou činností jsem kriticky komentoval a u většiny z nich jsem napsal závěr „na toto nepotřebujete asistenta, to Vám zvládne sekretářka“ nebo tak podobně. Kromě jiného navrhoval, aby mu asistent psal projevy. Zde jsem uvedl nejdříve kritickou námitku: „*Bud'ťo podnikový ředitel ví, co chce říct pracujícím a napíše si projev sám a jeho asistent mu jenom doplní potřebné konkrétní číselné údaje – nebo neví, co jim chce říct, tak ať jim raději nic neříká*“.

Pak jsem mu dost podrobně specifikoval činnosti, které by měl podle mého názoru asistent podnikového ředitele vykonávat na to, aby mu byl účinným a prospěšným pomocníkem.

Ředitel se nad mojí drzostí rozzlobil natolik, že mi asi rok ani neodpovídal na pozdrav, když jsme se náhodou v podniku potkali.

Do funkce svého asistenta přijal jiného inženýra z našeho podniku, staršího než já. Ovšem po nějaké době zjistil, že se ve svém výběru zmyšlil, uvolnil ho z funkce a raději se znovu obrátil na mne. Avšak aby si snad ušetřil ostudu, nyní raději poslal za mnou s touto nabídkou svého kádrového náměstka. Já jsem byl mezitím také moudřejší, nabídku jsem ochotně přijal a tak jsem od 1. května 1974 nastoupil do funkce asistenta podnikového ředitele VSS Košice.

Podkladem pro moji pracovní náplň bylo v podstatě to, co jsem před časem formuloval ve svém kritickém stanovisku. Pracoval jsem na konkrétních úlohách a na základě konzultací s řídicími i řadovými pracovníky v podniku jsem vypracovával pro něj hloubkové analýzy vzniklých závažných problémů a navrhoval jsem jejich řešení. Tím jsem získal velmi dobrý a nezkraslený obraz o situaci v podniku a o tom „kdo je kdo“ neboli, kdo má nejhodnější schopnosti pro řešení konkrétního problému.

Rád konstatuji, že tři roky spolupráce s podnikovým ředitelem Ing. Velesem byly pro mne velmi dobrou školou řídicí práce. Dá se říct o něm, že předběhl svoji dobu a v praxi používal metody a zásady řízení, které byly spíše „kapitalistické“ než „socialistické“.

V praktické každodenní práci jsem si jeho příkladem a pod jeho vedením vytvořil a osvojil některé klíčové zásady řídicí práce, které mi posloužily až do konce mého zaměstnání.

Například: Čas je nejvzácnější kapitál, jímž se nesmí mrhat („včera bylo pozdě“, neboli na problémy nutno reagovat co nejrychleji). Problémy se nemají řešit „od zeleného stolu“, v kanceláři, nýbrž přímo na místě, spolu s těmi lidmi, kteří mají o problémech konkrétní informace. Nutno si získat důvěru lidí, aby se nebáli pojmenovat věci pravým jménem a říkali pravdu. Pověřit úkolem jen toho člověka, který má k jeho splnění potřebné znalosti, schopnosti, prostředky a pravomoci; když totiž z nedostatku některého z těchto faktorů nesplní úkol, jiný – byť schopnější – člověk se bude zdráhat převzít tento úkol z obavy, že by mohl dopadnout právě tak. A konečně, nejdříve nutno odstranit problém, zjednat nápravu a pak teprve se zajímat o to, kdo je zodpovědný za vznik problému.

Ovšem, vzpomínám si i na jinou zásadu, kterou mi ilustroval na následující vtipné historce: Prý v Mukačevu, na Podkarpatské Rusi, žil před válkou jistý velmi chudý Žid, jménem Grün, který měl sedm dětí. Když umřel kostelník v místní synagoze, přihlásil se u rabína o toto místo. Rabín se ho zeptal, zda umí číst a psát. On odvětil, že nikoli. Načež mu rabín řekl, že toto místo nemůže dostat, protože občas je nutno zaplatit milodary získané od věřících, jindy zase výdaje za svíčky a jiný materiál pro synagogu, atd., že tudíž „nesplňuje kvalifikační předpoklady“.

Pan Grün velice posmutněl a vrátil se domů s hlavou plnou starostí, jak uživit početnou rodinu. Naštěstí měl ještě doma hubeného koníka a starý vůz. Začal jezdit po okolních vesnicích, sbíral staré hadry, papír, staré železo a podobný „recyklovatelný odpad“, který pak prodával zpracovatelům. Nakonec si našetřil dost peněz na to, aby se vystěhoval do Ameriky, kde začal podnikat a po nějaké době se stal úspěšným milionářem. Číst a psát však nadále neuměl. Na obchodní korespondenci a vedení účetnictví zaměstnával příslušně kvalifikovaného osobního tajemníka.

Jednou měl uzavřít smlouvu za milion dolarů. Podepsání smlouvy se konalo ve velkém sálu hotelu Waldorf Astoria v New Yorku za přítomnosti četných významných hostů. Jeho americký smluvní partner podepsal smlouvu a podal pero panu Grünovi, aby učinil totéž. Pan Grün jen odmítavě zavrtěl hlavou. Američan se ho překvapeně zeptal: „Cože, pane Grün, snad nechcete odstoupit od smlouvy v tomto okamžiku!“ „To ne, rozhodně ne“, odvětil pan Grün a pak se sklopeným zrakem a zahanbeně dodal: „Já jenom neumím číst a psát“. Načež Američan, aby mu zachránil reputaci, nahlas na celý sál zvolal: „Pane Grün, vy neumíte číst a psát a je z vás úspěšný milionář. Co by z vás bylo, kdybyste uměl číst a psát!“ Pan Grün povzdechl a polohlasně řekl: „Já to dobře vím, byl bych kostelníkem v synagoze v Mukačevu ...“

Ředitel Veles mi se smíchem řekl: „Tak vidíš, Jožko, z toho plyne poučení, že není dobré vždy umět všechno!“ Jinými slovy, ne vždycky je výhodné přijmout první lepší nabídku na nenáročnou práci, která nepřináší ani materiální zisk, ani intelektuální uspokojení z jejich výsledků, ale mnohem lepší je vydat se neprošlapaným chodníčkem a třeba i za cenu nesnáží a velkého úsilí se vypracovat k cíli, který za všechnu tuto námahu stojí.

Když se ředitel Veles v roce 1977 stal vůbec prvním primátorem města Košice, nabídl mi možnost jít spolu s ním „na radnici“. Tuto nabídku jsem i přes naši dosavadní dobrou vzájemnou spolupráci a dobré, téměř přátelské vztahy, zdvořile odmítl. Řekl jsem mu, že se nechci stát úředníkem a raději zůstanu v podniku.

Nevzal to ve zlém, protože ještě několik let poté, kdykoliv zaměstnal „na radnici“ nového asistenta, každého poslal za mnou, abych mu prý dal „praktický návod, jakým stylem má pracovat, aby byl efektivním asistentem“.

Nový ředitel, Ing. František Gešvantner, mě převzal takřikajíc jako „součást inventáře“ a pracoval jsem jako jeho asistent až do března 1990, kdy byl nucen odstoupit z funkce v důsledku politických změn.

V té době se Východoslovenské strojírný (VSS) Košice staly významným podnikem s téměř 10 tisíci zaměstnanci v deseti závodech (z toho 5 mimo Košic). Patřily do VHJ (výrobně-hospodářské jednotky) ZŤS Martin, která tehdy zaměstnávala kolem 90.000 pracovníků ve více než deseti podnicích po celém Československu. V důsledku toho se i název našeho podniku změnil na ZŤS (Závody těžkého strojírenství) Košice.

Byla to pro mne dost náročná a zodpovědná práce, přestože už jsem měl pro ni dost zkušeností z oblasti řízení. Musel jsem vědět o celém chodu podniku přesně tolik, co podnikový ředitel (a někdy i mnoho takových věcí, o nichž se on nikdy ani nedozvěděl), jenom jsem na rozdíl od něj nikdy ani nemohl, ani nemusel o ničem rozhodovat.

Rád bych dodal, že během těchto let jsem odmítl nastoupit do nabízených vedoucích funkcí v podniku, a to z několika dobrých důvodů:

Za prvé, moje svědomí mi bránilo „vytlačit z místa“ ty, kteří tyto funkce do té doby zastávali a tak jim vlastně ukřivdit. Například, ředitel Veles mě chtěl, předtím než odešel z podniku do funkce primátora města Košice, dosadit „za odměnu“ na místo vedoucího odboru odbytu, mého dřívějšího nadřízeného. Věděl jsem ze zkušenosti, že ho nemá moc v lásce a tak chce vlastně „zabít dvě mouchy jednou ránou“. Já jsem ovšem dotyčného vedoucího znal jinak, považoval jsem ho za slušného, poctivého člověka a dobrého vedoucího na svém místě, proto jsem tuto lákavou nabídku zdvořile, ale resolutně odmítl. Dodnes jsem tomu rád, protože tento člověk se „ve zdraví“ dočkal ve své funkci pádu komunismu a asi za rok na to klidně odešel do důchodu.

Mnohem vážnější osobní zábranou pro mne bylo to, že nevyhnutelnou podmínkou pro vedoucí funkce na úrovni vedoucích oddělení a odborů bylo členství v Komunistické straně. Ke vstupu do strany mne několikrát přemlouval sám předseda celozávodního výboru komunistické strany, který mne čirou náhodou znal ještě z mých let studia na gymnáziu a jak sám řekl, od těch dob si mě vážil. Jinak jsme měli docela korektní přátelský vztah, tykali jsme si a pochopil jsem, že on mi vstup do strany nabízel jako „přátelskou službu k usnadnění další kariéry“ (třebaže to takhle nikdy přímo neřekl). To jsem pokaždé velmi zdvořile odmítl s mnohými výmluvami, např. že „se ještě necítím být dost politicky zralý“ a tak podobně. Nakonec mě vyškrtli ze seznamu tzv. kádrových rezerv (což mě jen potěšilo, protože nyní jsem s určitostí věděl, že se podobné nabídky již nezopakují).

Skutečnou příčinou mého odmítání vstupu do strany bylo, že jsem byl „až příliš politicky zralý“ a velmi dobře jsem si uvědomoval propastný rozdíl mezi tím, co komunistická propaganda hlásala a tím, co se ve skutečnosti ve společnosti dělo. Nemluvě o tom, že jsem pokračoval ve svém dobrém zvyku poslouchat minimálně 15 minut denně anglické vysílání BCC, tím více, že v soukromí rodinného domu na vesnici jsem to mohl dělat zcela nerušeně. Získané informace mě v mém přesvědčení ještě více utvrzovaly. Dalším důvodem bylo i to, že jako člen strany bych nemohl chodit do kostela, což by se bylo přičilo mému přesvědčení.

Dodávám, že dodnes mi zůstává záhadou, proč se členství v Komunistické straně povinně nepožadovalo pro funkci asistenta podnikového ředitele, která byla v určitém ohledu mnohem blíže k vrcholu v řídicí hierarchii, než třeba nějaký vedoucí odboru – ale právě proto jsem se této funkce, i přes její náročnost, vytrvale držel.

Byly ještě další, takřikajíc podružné, důvody, proč jsem nechtěl dělat kariéru jako vedoucí pracovník, ale raději jsem se držel na funkci podstatně méně placeného asistenta podnikového ředitele.

Z mé funkce, takřikajíc „z vrcholu hory“ jsem velmi dobře viděl veškerý nepořádek a neschopnost výše nebo níže postavených lidí „tam dole v údolí“, i mnohé intriky a všelijaké jiné záludnosti „šéfování“. Vždy jsem si říkal, že mi v celém podniku může

vynadat nebo uškodit jenom jediný člověk: můj přímý nadřízený, podnikový ředitel. Na každé jiné funkci by se byli našli mnozí jiní, nade mnou, vedle mne nebo pode mnou, kteří by mi byli mohli z různých důvodů znepříjemňovat život.

Na druhé straně já jsem se snažil být ke všem maximálně férový a svého postavení jsem nikdy proti nikomu nezneužíval. Později, když jsem už odešel z podniku do důchodu v roce 1996 a když jsem se setkal se svými bývalými spolupracovníky z rozličných úrovní řízení, kteří mě znali z předcházející doby, mnozí mi to řekli na rovinu, že si mě tenkrát vážili pro moji férovost a lidsky spravedlivý přístup ke každému, bez rozdílu postavení na hierarchickém žebříčku.

V březnu 1990, po pádu komunistického režimu v Československu, nastoupil do funkce ředitele podniku VSS Ing. Imrich Dufinec, CSc., a velmi brzy mě jmenoval do funkce specialisty pro mezinárodní spolupráci, podléhající přímo jemu. Byl jsem zodpovědný za celý komunikační styk ředitele podniku se zahraničními partnery, jako tlumočnick a účastník jednání (včetně cest do zahraničí), i za veškerý jeho písemný a telefonický styk se zahraničím. Nyní jsem konečně mohl naplno uplatnit svoje znalosti cizích jazyků, které byly v nově vzniklé politické a hospodářské situaci potřebné jako sůl.

Jak známo, prezident Václav Havel, jehož si jinak vysoce vážím, učinil velmi brzy po nástupu do své funkce šlechetné gesto vůči západním demokraciím v tom, že pozastavil zbrojní výrobu v Československu. Toto šlechetné gesto mělo ovšem fatální důsledky zejména pro Slovensko, kde velká část strojírenských podniků v podstatě pracovala pro zbrojní výrobu. Všechny dostaly za úkol transformovat výrobu na civilní programy. To bylo totéž co „kvadratura kruhu“. V konečném důsledku byly z toho vyplývající ekonomické problémy jedním z důvodů rozpadu Československa.

Jedním z podniků postižených tímto rozhodnutím byl i můj mateřský podnik VSS. Celková situace podniku se totiž prudce změnila. Ještě v roce 1990 se od něj odčlenilo všech 5 externích mimokošických závodů. Podnik v důsledku tehdejší transformace zbrojařské výroby v Československu (ale zejména na Slovensku) potřeboval získat novou výrobní náplň a snažil se získat i nějaké zahraniční investory (což z nynějšího pohledu byla dosti naivní snaha).

S novým ředitelem podniku jsme spolu absolvovali množství jednání s různými zahraničními partnery, procestovali jsme mnohé země západní Evropy, dokonce jsme byli v únoru roku 1993 spolu v Indii. Podnik VSS doslova bojoval o svoji existenci, avšak přes všechno naše snažení jsme nebyli úspěšní. Podnik nezískal žádného zahraničního investora, byl ponechán sám sobě, což znamenalo postupný odprodej velké části budov, snižování počtu zaměstnanců i změnu vlastnických vztahů. Ale toto všechno přišlo až po mém odchodu do důchodu.

V těch letech se mi vlastně začal alespoň částečně naplňovat můj někdejší sen z gymnázia, stát se diplomatem. Ale zároveň jsem pochopil, že diplomat je pouze herec na scéně a jeho vlastní úspěch do velké míry ani nezávisí natolik od jeho vlastních schopností, jako především od schopností toho, pro něhož pracuje, neboli s použitím výše uvedené metafory, zda „hraje ve hře renomovaného autora a v režii renomovaného režiséra“.

Tento poznatek se mi v pozitivním smyslu potvrdil o několik let později: V roce 1999 mne poprosil starosta nedaleké obce Kechnec, JUDr. Jozef Konkoly, zda bych mu nemohl dělat tlumočnicka při jeho jednáních s prvním potenciálním zahraničním investorem z USA, který měl zájem postavit nový závod v průmyslovém parku v obci Kechnec. Starosta Konkoly totiž již předtím vyčlenil plochu 332 hektarů pozemků v katastru obce, kde chtěl založit průmyslový park. Toto se mu postupně také podařilo.

Nyní však byla moje „diplomatická funkce“ diametrálně odlišná od té předcházející. V návaznosti na moje předchozí přirovnání diplomata k herci na scéně jsem se nyní dostal do hry, v níž scénář (kompletní územně-plánovací dokumentaci a všechny průmyslové sítě pro celý park) perfektně předem připravil a režii (taktiku a strategii jednání „šitou na míru“ každého jednotlivého potenciálního investora, otevřené, přímé, korektní a transparentní vztahy s investory) brilantně vedl a také nadále vede můj přítel, dlouhodobý starosta obce Kechnec (od roku 1990 bez přerušení až dosud), JUDr. Jozef Konkoly.⁵⁵

Především jeho zásluhou – a s mým skromným přičiněním – se doposud podařilo získat do Průmyslového parku v Kechneci (viz: www.kechnec.sk) více než tucet investorů z USA, Německa, Švédska, Rakouska, Itálie a Lucemburska, i ze Slovenska, kteří ve svých zbrusu nových průmyslových závodech, „postavených na zelené louce“, zaměstnávají téměř tři tisíce lidí. Celková hodnota zahraničních investic v tomto průmyslovém parku je zatím kolem 600 mil. EUR.

Ani nynější světová krize neměla nějaký závažný dopad na ekonomiku v parku. Dokonce v dubnu 2010 tam začal výrobu v novém závodě další americko-britský investor, firma Crown Bevcan.

Toto je snad nejužitečnější dílo, které jsem v životě pomohl uskutečnit a při vši skromnosti jsem na můj příspěvek k němu hrdý.

Na sklonku života se mi tedy nakonec – alespoň v některých aspektech – splnil i můj naivní mladický sen o diplomatické činnosti a přišel jsem do styku s mnohými diplomaty a jinými VIP osobnostmi. Za posledních deset let jsem měl čest osobně poznat všechny velvyslance USA na Slovensku, kteří se postupně vyměnili ve funkci od roku 1999, velvyslance Belgie, Velké Británie, Japonska, dva předsedy vlády a presidenta Slovenské republiky a kromě nich úctyhodný počet presidentů a výkonných ředitelů velkých nadnárodních společností a zúčastnit se jako tlumočnick na rozhovorech a jednáních s nimi.

A komu a čemu vděčím za tuto moji „kariéru“? Všechno se vlastně začalo dvěma na první pohled bezvýznamnými událostmi:

Za prvé tím, že v září 1954 na Karlově univerzitě „v pátek uzavřeli všechny přestupy“ a neměl jsem jiného východiska než dalších pět let studovat na Fakultě radio-techniky ČVUT v Poděbradech a nakonec se stát takříkajíc „inženýrem proti své vůli“ ☺ – na což jsem ale nesmírně hrdý, jak jsem to – jak doufám – náležitě vyjádřil v těchto mých vzpomínkách na toto studium.

A za druhé je to tím, že v prosinci 1970 jsem si „zajistil 25 let zaměstnání na dobrém fleku jako odměnu za moji nezištnou a iniciativní ochotu umožnit mému bezprostřednímu nadřízenému příjemně strávit jedno odpoledne“. ☺

Je třeba lepších příkladů „motýlího efektu“? Mohl bych to ovšem vyjádřit i jinými slovy a to tak, že „šťastný Osud mi podal svoji pomocnou ruku v bouřlivých vodách mého života“.

HLAVNÍHO MENU <--- ZPĚT DO ---> **MENU ROČNÍKU B**

⁵⁵ V roce 2009 mu prezident Slovenské republiky udělil státní vyznamenání Pribinův kříž III. třídy, „za mimořádné zásluhy o sociální rozvoj Slovenské republiky a o rozvoj v oblasti územní samosprávy, jakož i o rozvoj kechnec-kého průmyslového parku.“

5. Závěr

To je asi tak všechno, na co si vzpomínám – a co vůbec stojí za řeč – z časů mého studia na Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech, v letech 1954-60.

Svoje vzpomínky jsem doplnil na některých místech informacemi o mém životě a událostech v něm před rokem 1954 (časový skok retro), resp. po roce 1960 (časový skok dopředu). Období po absolvování školy jsem stručně shrnul na závěr v samostatné kapitole.

Také jsem na mnoha místech dodal informace o politické a hospodářské situaci v těch letech. Vy je můžete považovat za přebytečné, protože toto všichni znáte a dobře se pamatujete na tu dobu právě tak jako já. Abych pravdu děl, tyto informace jsem neurčil jenom pro vás, milé kolegyně a kolegové. Měl jsem spíš na mysli vaše děti a vnoučata, kdyby se jim tato moje práce jednou náhodou dostala do rukou.

Snad vám moje vzpomínky pomohou oživit i ty vaše a tím si v sobě zachováte kousek mládí, a to i přesto, že čas je k nám neúprosný, protože jak řekla americká spisovatelka Gertrude Steinová (1874-1946): „*Uvnitř máme pořád tentýž věk*“.

A možná by stálo za to, abyste pro svoje děti a vnoučata zhruba podle této šablony napsali své vlastní vzpomínky a zážitky z doby, která je neskutečných 50 let vzdálená v minulosti a je nenávratně za námi. Každý z vás, milí spolužáci a kolegové, totiž samozřejmě má jiné vzpomínky na totéž místo a tentýž čas našeho společného studia, neboť každý z nás přesto získal odlišné zkušenosti.

Závěrem bych rád řekl, že jsem hrdý na to, že jsem měl možnost a čest studovat spolu s vámi na Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech, kde nás učili významní docenti a profesori. Když se tak dívám na seznam spolužáků a vidím, jakých významných vědeckých titulů mnozí z vás dosáhli a jak se někteří z vás úspěšně uplatnili i v cizině, rád bych řekl, že jsem hrdý i na vás a na to, že mám tak skvělé kolegy z mého vysokoškolského studia.

Zároveň se loučím s vámi všemi. Cítil jsem se mezi vámi dobře a rád na vás všechny vzpomínám a přeji vám všem ještě mnoho let života při dobrém zdraví. Vzhledem ke vzdálenosti z mého bydliště do Poděbrad i k mým přibývajícím létům již neplánuji přijet na další setkání v Poděbradech. Kdybych se ovšem setkal u nás doma s kýmkoliv z vás, budu se tomu velmi těšit. Kromě toho budu s mým dobrým přítelem Václavem Hubičkou i nadále udržovat styky elektronickou poštou jako doposud.

Nakonec přikládám fotografii účastníků jubilejního setkání absolventů ročníku B Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech, 50 let po ukončení studia, dne 27. srpna 2010.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Poděkování

K těmto mým vzpomínkám významnou mírou přispěli také moji spolužáci z ročníku B.

Především to byl **Václav Hubička**, který – jak jsem již v úvodu uvedl – mě inspiroval k napsání mých osobních, mnohem rozsáhlejších, pamětí, z nichž jsem – rovněž na jeho podnět – excerpoval pasáže týkající se let mého studia na fakultě v Poděbradech do těchto „Vzpomínek“.

Následně mi prokázal velkou službu tím, že pozorně a důsledně opravil můj překlad těchto „Vzpomínek“ ze slovenštiny do češtiny. Kromě toho přispěl svými upřesňujícími poznámkami a také mi posloužil svými radami, pokud se týče celkové redakce textu.

Navíc mi poskytl a vložil do textu všechny ilustrativní fotografie. Za celkovou grafickou i redakční úpravu této definitivní Verze 1.7 vděčím právě jemu.

Dále mi **Karel Pospíšil** poskytl cenné poznámky a připomínky k období mé spolupráce s fakultním časopisem „Signál“. Velmi mi pomohl také tím, že mi poslal fotokopie všech čísel časopisu „Signál“ z let 1957 až 1959, z nichž jsem zjistil další zajímavé informace.

Doplňující poznámky obou zmíněných kolegů jsem zahrnul jako poznámky pod čarou.

Na jubilejním setkání v Poděbradech 27. 8. 2010 jsem prezentoval jeden výtisk Verze 1.0 a nechal jsem ho kolovat mezi přítomnými spolužáky.

Standa Mareček mi po návratu domů poslal své připomínky, kde mě upozornil, že název kostela v Poděbradech má správně být chrám Povýšení sv. Kříže. Také mi poslal popěvek, který jsme zpívali u táborového ohně na závěr soustředění na Libavé a jehož autorem jsem podle něj já.

Krátce na to mne **Vladimír Šustek** požádal o zaslání „Vzpomínek“ v elektronické verzi. Po jejich přečtení mi k nim poslal celou řadu věcných a konkrétních připomínek, které přidávají mému textu na přesnosti, věrohodnosti a vážnosti, čímž do značné míry přispívají ke zvýšení jeho dokumentární hodnoty.

Připomínky těchto dvou dalších kolegů jsem promítl do nynější Verze 1.7, buď přímo do textu, nebo do poznámek pod čarou s odkazem na něho jako na původce informací.

Všem výše uvedeným spolužákům vyjadřuji mé upřímné poděkování za jejich přátelskou a objektivní spolupráci.

Redakční poznámky

Dne 24. 12. 2010 jsem všem spolužákům ročníku B sdělil, že si mohou u mne vyžádat tyto Vzpomínky v elektronické podobě.

Do 09. 02. 2011 jsem je na požádání poslal celkem 34 kolegům.

V průvodním dopisu jsem všechny vyzval, aby mi poslali své vlastní vzpomínky na naše společné studium v Poděbradech i na své pozdější působení v zaměstnání po ukončení studia. Navrhl jsem z jejich souhrnu připravit do dalšího výročního setkání „Společné vzpomínky absolventů ročníku B Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech“.

Kolega **Jiří Peček** mi 29. 12. 2010 poslal mi svoji odezvu, včetně některých návrhů na věcnou, resp. jazykovou korekturu mého textu. Jeho připomínky kvituji s uznáním a promítl jsem je do nynější Verze 1.7, ovšem z technických důvodů bez odkazu na něho na konkrétních místech. Později mi poslal svůj poměrně rozsáhlý, podrobný a zajímavý příspěvek do „Společných vzpomínek“.

Kolega **Alfred Delong** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 01. 01. 2011.

Kolega **Alexander Nagy** mi 05. 01. 2011 poslal upřesňující poznámky k mým Vzpomínkám a také fotografii, kterou jsem vložil do nynější Verze 1.7.

Kolega **Pavel Šunka** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 13. 01. 2011.

Kolega **Vladimír Šustek** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 16. 01. 2011.

Kolega **Jaroslav Hojný** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 26. 01. 2011.

Kolega **Karel Čech** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 28. 02. 2011.

Kolega **Vadim Nomokonov** mi poslal svůj první příspěvek do „Společných vzpomínek“ 05. 03. 2011.

Kolega **Miroslav Hučka** mi poslal svůj příspěvek do „Společných vzpomínek“ 22. 07. 2011.

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Eva Kavalírová (r. Sejkorová)

Vzpomínky...

S velikým zájmem jsem si přečetla vzpomínky kolegů, hlavně Jozefa Tomasčina, na léta stravená studiem na Fakultě radiotechniky v Poděbradech. Připojuji též několik svých vzpomínek, i když musím priznat, že během let mé vzpomínky značně vybledly.

Pocházím z rodiny se čtyřmi dcerami z Hradce Kralové, takže moji rodiče žili skromně a museli vždy počítat. Do Poděbrad jsem se přihlásila po návštěvě pracovníka Poděbradské fakulty na našem gymnasiu. Vždy mne zajímala matematika, chemie a fyzika. Chtěla jsem jít na techniku a pro Poděbrady jsem se rozhodla též vzhledem k malé vzdálenosti od Hradce Kralové.

V prvním ročníku jsme my devčata byla ubytována na koleji. Bydlela jsem se Sylvou a Miladou, které přišly společně z Ostravska. Brzy jsme se spolu spřátelily, staly se z nás dobré kamarádky. Měly jsme stále co řešit a o čem si povídat. Bydlely jsme spolu po celou dobu studia, i když po prvním ročníku jsme si musely hledat soukromé ubytování. První zkouškové období nás zaskočilo - musely jsme se začít učit. Zatím jsme poctive chodily na přednášky a cvičení, ale studiu jsme moc nedaly. Nastal tvrdý režim. Navzájem jsme se podporovaly a s úspěchem jsme všechny tři dokončily studium. V Poděbradech jsem prožila přes pět let. Byla to zajímavá léta, mnoho jsem poznala a naučila se. Myslím, že studenti našeho ročníku tvořili velmi dobrý kolektiv, na čemž může mít zásluhu i prostředí malého malebného města.

Po skončení studia jsem nastoupila na umístěnku do Tesly Hloubětín v Praze spolu s několika dalšími studenty. Před dokončením studia jsem se vdala. V Hloubětíně jsem pracovala v oddělení externích montáží, ve skutečnosti jsem ale nikam na montáže nejezdila, pracovala jsem v oddělení jednoúčelových měřících zařízení pro vysílače. V Tesle jsem byla zaměstnána do roku 1968. V tomto období se nám narodily dvě dcery. Nebylo lehké současně zvládnout náročné zaměstnání a rodinu, měla jsem ale plnou podporu a spolupráci ze strany manžela.

V roce 1969 jsem s celou rodinou odešla do Velké Británie, kde žijeme dodnes. Začátky jsme měli těžké, jako většina těch, kteří odešli do zahraničí. Pracovali jsme oba s manželem ve firmě specializované na vývoj a sériovou výrobu reprodukcí zařízení, která zhotovují snímky z mikrofilmu na principu dnešních electrostatických kopírek. Zařízení se vyvážela do celého světa. Později jsme si založili svou malou soukromou firmu na výrobu vysokonapěťových transformátorů a drobné elektroniky.

Dnes jsem již v "zaslouženém" důchodu, dcery mají vlastní rodiny. Obě vystudovaly vysokou školu. Neměli jsme lehký život, nepočítali jsme hodiny strávené práci a oba jsme se plně věnovali dětem. I dnes často pomáhám s vnoučaty a ráda, hlavně když vyrůstají a mají zajímavé zájmy, které s nimi sdílím.

Tolik v krátkosti o mne. Z (relativně) vzdálené Anglie zdraví spolužáky - Eva

DĚVÍN

to byla přezdívka půl patra poděbradské koleje, kde bydlely i studentky ročníku "B"

Miládka - Evička - Evička - Věrka

Na každodenní pouti za věděním - ráno těsně před bránou Zámku

Odpočinek po sportovním výkonu, vždyť "v zdravém těle - zdravý duch...".
Ale - co se asi stalo Miládce?

Jirka Peček
šťastný to muž uprostřed dívenek:
Zleva: Miládka - Sylvie - Evička

Vypadá to na brigádu sběrných surovin (?)

Fotografie poskytl Jirka Peček

Sylvie

Evička

Miládka

Ročníkové setkání obyvatelk DEVÍNA - již v novém tisíciletí

Takto
vypadá
skutečný

DEVÍN

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Vladimír Solonnikov

Rozhovor na téma

"VZPOMÍNKY... "

O sobě - několik slov

Jmenuji se Solonnikov Vladimír.

Narodil jsem se 16.června 1935 v Leningradu
(nyní je to St Petersburg).

V roce 1953 jsem absolvoval střední školu
a nastoupil jsem na Leningradský Elektrotechnický institut - LETI.

V roce 1957 jsem byl vyslán do Československa pokračovat ve studiu na
Fakultě radiotechniky ČVUT v Poděbradech.

V roce 1960, po skončení studia na ČVUT jsem se vrátil do Leningradu
a nastoupil jsem do práce ve Výzkumném ústavu radioelektroniky, kde pracuji dodnes.

Zaměření mé práce - zpracování digitálního signálu (Digital Signal Processing).

Zároveň jsem odborným asistentem na katedře prostředky speciální radioelektroniky LETI.

Přednášel jsem téma "Analogově - Digitální přijímací zařízení"

Akademický titul - kandidát technických věd.

Akademickou hodnost - samostatný vědecký pracovník.

Angažoval jsem se ve sportu.

Mistr sportu v horolezectví.

Mistr SSSR a četné stříbrné a bronzové medaile ze soutěží v horolezectví.

Jsem ženatý. Mám syna a dva vnuky.

Jak příjemné
je posezení doma u kávy

ODPOVĚDI na otázky redakce "Vzpomínek... "

1. Otázka REDAKCE

Jak to bylo s Tvým rozhodnutím pro studium na Fakultě radiotechniky v Poděbradech?

Věděl jsi co tam budeš studovat a zda je to přesně ten obor, který chceš v životě dělat?

Již na střední škole jsem začal přemýšlet, jaké povolání si mám vybrat, resp. na jaké univerzitě pracovat, protože v té době většina absolventů středních škol chtěla pokračovat ve vysokoškolském vzdělávání. Ze všech předmětů, které jsem měl opravdu rád, to byla matematika a fyzika. Radiotechniku jsem považoval za zajímavou kombinaci těchto dvou vědních oborů. Pak jsem navštívil dny otevřených dveří na univerzitách, kde se vyučovala radiotechnika - LETI (Leningradský Elektrotechnický Institute) a LITMO (Leningradský Ústav Přesné Mechaniky a Optiky). Podpurný faktor při výběru představoval i vliv přátel z vyšší třídy naší školy, kteří nastoupili v LETI před rokem a mluvili nadšeně o ústavu.

Ve čtvrtém roce v LETI několika našim studentům, včetně mne, byl předložen návrh, pokračovat ve svém vzdělávání v Československu v rámci výměny studentů mezi našimi zeměmi. Po jistém váhání jsem se rozhodl jet. V Praze vyšlo najevo, že Fakulta radiotechniky je v Poděbradech. Chceme-li zůstat v Praze, můžeme změnit specializaci na obor elektrotechniky a studovat na Fakultě elektrotechnické. Ale my jsme zůstali věrni své zvolené profesi a ocitli jsme se v Poděbradech.

2. Otázka REDAKCE

Jak jsi zvládl změnu způsobu studia při přestupu ze střední školy na vysokou školu (ČVUT)?

A co tzv. "jazyková bariéra"?

Při přestupu na ČVUT vzniklo několik potíží v důsledku rozdílnosti programů výuky na vysokých školách. Z několika předmětů jsme již měli složené zkoušky, zatímco jiné předměty nám chyběly a měli jsme je doplnit. Potíž byla hlavně v tom, že působila jazyková bariéra - český jazyk jsme neznali. Nicméně, postupně se nám podařilo oba problémy úspěšně vyřešit. Dostali jsme výborného pedagoga, jménem Květa Kubíková. Navíc, snažili jsme se číst odborné knihy v češtině. A tak po čase i tato překážka byla překonána, přestože potíže s výslovností zůstaly po dlouhou dobu a ani do konce našeho pobytu jsme nemohli být považováni za Pražáky. Někdy jsme byli považováni za "Ostraváky" pokud se někomu zdálo, že něco v naší výslovnosti připomíná právě tento krajový dialekt.

3. Otázka REDAKCE

Co se Ti na Fakultě radiotechniky v Poděbradech líbilo a co ne? Vzpomeneš si i na veselou epizodu ze studentského, života a dáš ji k dobru ostatním - bývalým spolužákům?

Začnu tím, co se mi líbilo.

To byla především cílevědomost a zaměření českých studentů na studium - chodí do školy proto, aby se stali specialisty ve zvoleném oboru. Zatímco někteří naši studenti považovali léta studia za bezstarostné období, za volný čas, který mohou využít po svém. Hlavní věc - složit zkoušky a získat diplom, a pak - ať se stane cokoli - nějak bylo, nějak bude.

Pozoroval jsem větší míru samostatnosti studentů při zvládnutí předmětů. U nás byly přednášky základem znalostí daného předmětu. Jestli se student naučil studovaný předmět v rozsahu přednášky, na nic dalšího se ho nikdo neptal a nic dalšího nepožadoval. Bylo to pohodlné. V Poděbradech však profesor mohl odpřednášet pouze část látky a doporučit studentům, co mají nastudovat samostatně na podporu a doplnění toho co bylo přednášeno. Zpočátku mi to bylo divné, ale nakonec tento způsob mě přivedl k návyku pracovat samostatně s učební i odbornou literaturou, za což jsem dodnes velmi vděčný.

Na ČVUT nebyly vytvářeny odborné specializace - všechny předměty byly vyučovány stejně intenzivně, zatímco u nás jsme od počátku studia tvořili skupiny specializací: lokátory, navigace, televize, technologie atd. Oba směry a systémy výuky mají své výhody a nevýhody.

Co bylo dobré v LETI

Při katedrách v jednotlivých odděleních byly organizované skupiny studentů podle témat oddělení. Studenti se účastní praktické činnosti, tím se daří získat velmi užitečné dovednosti. Protože na fakultě bylo dost cizinců (Albánci, Alžířané, Bulhaři, Řekové, Číňané, Korejci, Rusové), musíme čas od času organizovat společné akce.

Vzpomínám si na večer, organizovaný společně s Korejci. Vytvořili jsme "ruský národní" tanec. Naši ruskou skupinu tvořili čtyři muži a jedna dívka. Proto jsme se všichni oblékli za dívky. Na hlavě šátek, nahoře bílá košile, spodní sukně z vlnitého papíru, obuv - boty a ponožky. Všichni jsme měli rudě namalované rty a náš vzhled byl docela působivý. Tanec začínal lehkým a plavným ruským chorovodem, ale pak postupně zrychloval tempo, objevily se prvky foxtrotu, a nakonec to byl docela živý a svižný charleston. Tanec byl nacvičován celý týden za doprovodu fakulního Dixielandu. Byli to většinou studenti z naší fakulty, a to se mi líbilo. Pak jsme chodili ještě několik dní s výraznou rtěnkou na rtech, protože - z nezkušenosti - byla použita nesmazatelná.

Pak nás všechny Korejci učili jíst hůlkami. Na talířích jsme měli nějaké oříšky, které, přes veškeré úsilí nebylo možné hůlkami zvednout k ústům. Jedině Korejci to zvládli. Nakonec byla soutěž, kdo vyjmenuje nejvíc českých ženských jmen? Dobrovolně soutěžili čeští a korejští studenti a nikdo nepředpokládal výhru Korejců. Začátek soutěže byl svižný, ale pak se Čech začal rozmýšlet, zatímco Korejec vyvařil jako kulomet. A konečně, Čech se zastavil, neschopen si vzpomenout ještě alespoň na jedno dívčí jméno. Korejec však měl v zásobě ještě celý velký soubor jmen a všichni byli ohromeni. Jak se později ukázalo, (to se mezi námi povídalo), že Korejci jsou považováni za tiché a nenápadné povahy, dívka může být i pro ně velmi zajímavá a je nutno ji oslovit. Proto, jak se ukázalo, soudruzi jim v předstihu dali úkol, naučit se nazpaměť jména mnoha žen. Brali jsme to jako vtip, který se však později proměnil ve vztek.

Měli jsme v oblibě a byly v módě aprílové vtipy na 1. dubna. To se obvykle dělalo mezi námi - ruskými spolužáky. A pak jsme se rozhodli vystoupit na mezinárodní scéně a udělat si legraci z Čínských studentů. Vytiskli jsme na list papíru dopis údajně od místního národního výboru, který navrhoval, aby čínští studenti po dobu studia v Poděbradech změnili svá čínská jména na česká z důvodu, že čínská jména se v češtině špatně a obtížně vyslovují. Datum odeslání dopisu byl zřetelně vyznačen: 1. dubna. Dopis jsme přeložili napůl, zajistili sponkou na papír a dali na stůl v hale koleje. Naivně jsme si mysleli, že Číňané přečtou dopis, uvědomí si že jde o vtip a že vše nakonec skončí smíchem. Ale nestalo se tak.

Jak se později ukázalo, byla svolána schůze celé čínské skupiny, na které se kolektivně rozhodlo, že předložené návrhy jsou spravedlivé, logické a přiměřené, a proto by měly být přijaty. V průběhu pár dní si vybrali svá nová jména a šlo se na MNV (Místní národní výbor). Tam byli všichni překvapeni a určitě ničemu nerozuměli. Ale protože Číňané se odvolávali, že jednájí přesně podle dopisu, úřednice je požádala, aby dopis předložili. Číňané přinesli dopis a prohlásili, že jsou ochotni změnit svá jména za česká.

V radě MNV původně považovali problém za seriózní, jakmile se však zjistilo kdo poslal dopis a když si všimli data poznali, že jde o vtip a začali mít strach. Pak se odněkud dozvěděli, že Číňané nechápou vtipy a pokud se jim bude vtip vysvětlovat tak jak se skutečně stal, mohou se cítit velmi uraženi. Proto jsme se rozhodli, šlápnout lehce na brzdy. Řekli jsme Číňanům, že tento záměr je stále aktuální, ale nutno ještě počkat až do získání souhlasu čínské ambasády. Upřímné poděkování čínským studentům za jejich pomoc a prosíme - trpělivě čekejte dál. To byl konec příhody.

Samozřejmě, že v počátcích, než jsme zvládli jazyk, událo se mnoho chyb. Tak například, nyní zesnulý Vladimír Galkin, mluvil se studenty a chtěl říct "na východě i na západě", ale řekl "na východě i na záchodě".

4. Otázka REDAKCE

Co tzv. "umístěnkové řízení" po skončení studia na ČVUT. Kde jsi zakotvil a proč?

Náš záměr pokračovat ve studiích v Československu byl považován za služební cestu ústavu LETI v ČVUT. Proto vedení LETI udržovalo s námi kontakt a pomáhalo nám co mohlo (zejména, dostali jsme z knihovny velkého množství knih) a otázka pracovního zařazení byla rozhodnuta v ústavu. Šest měsíců před dokončením studia, během letních prázdnin jsem navštívil ústav a zjistil, že jsem získal souhlas k začlenění do radiotechnického vědecko-výzkumného ústavu. Ústav to byl věhlasný s předrevoluční tradicí. Pracovala v něm řada významných osobností ruské radiotechniky. Kromě toho, ústav udržoval úzké vazby s LETI, které se projevovalo ve vysoké úrovni úkolů vývoje a získávání kvalifikovaných pracovníků. Proto jsem byl velmi spokojen se situací a vrátil jsem se do Poděbrad k napsání diplomové práce. Po obhajobě diplomové práce, po ukončení studia a absolvování ČVUT jsem se vrátil do Leningradu. Tam jsem nečekaně obdržel pozvání LETI, kde mi bylo řečeno, že o mne má zájem katedra radiolokace a že můžeme změnit pracovní přidělení. Velmi lákavá nabídka.

Pro mě není nic horšího, než řešit problém, kdy ze dvou dobrých možností nutno zvolit jednu - tu lepší. Ale která z nich je lepší, to si musím rozhodnout sám. Nikdo mi neporadil a doporučení často radila pravý opak, než jsem si myslel. Snad bylo správné postupovat podle kritéria: Pro případ, že bych zvolil špatně - odkud je jednodušší odejít a vrátit se na původní místo? Z Univerzitních výzkumných ústavů, nebo naopak z Ústavu univerzity? Podle mého názoru, druhá varianta byla snadnější a jsem šel do Ústavu. Pracuji tam dodnes a svoji volbu nelituji. Obdržel jsem několik dalších pozvání od jiných podniků. Uvnitř ústavu jsem se několikrát stěhoval z jednoho útvaru do jiného, což bylo částečně způsobeno reorganizací struktury (ústav je také živý organismus) a částečně výběrem zajímavých témat, nebo zajímavých a kreativních týmů. Další výuka byla uskutečňována ve spolupráci našeho ústavu NII a LETI.

5. Otázka REDAKCE

Jak má žena nalézt kompromis mezi náročnou profesí a požadavky rodiny, manželky a matky? Byla ve Tvém případě rodina brzdou a překážkou v úspěšné profesionální kariéře a nelituješ případné ztráty či zpoždění v kariéře?

S budoucí manželkou jsem se setkal ještě jako student v horách Kavkazu. Studoval jsem v LETI a přišel jsem tam se školním horolezeckým družstvem slézat hory. Ona studovala na Kyjevské univerzitě na Fakultě filologie, obor slovanské jazyky (jako je čeština, slovenština a polština), a pro získání jazykové praxe doprovázela skupinou českých horolezců, kteří přišli do téhož horolezeckého tábora. Důvod k našemu seznámení bylo objevování hor a český jazyk. Několik let jsme si dopisovali, občas jsme se setkali, absolvovali vysoké školy a nakonec jsme se vzali. Ve stejné době moje pani působila v Intouristu jako průvodce - tlumočnicka, často doprovázela turistické skupiny po celé zemi. Moje práce začala studiem ionosféry, což bylo spojováno s delšími služebními cestami, současně jsem byl aktivním horolezcem a pravidelně jsem cestoval do hor. Takže náš společný život se skládal z nepřetržité série loučení a setkání. To nás naučilo vzájemnému pochopení a respektování vzájemných aktivit. Pokud jde o konkrétní pomoc v práci, sféry naší činnosti byly sice odlišné, ale byli jsme schopni si navzájem poskytovat morální podporu.

6. Otázka REDAKCE

Zbývá nám závěrečná otázka. Při pohledu na své děti a vnoučata, co babička nebo dědeček s vysokoškolským vzděláním říkají sami sobě a co vzkazují svým potomkům?

Synu jsem dal naprostou volnost ve výběru budoucnosti. I když o LETI jsem samozřejmě vyprávěl, ale nijak jsem neagitoval. Nicméně, když přišel čas postupu na univerzitu, byl sice v LETI, ale na fakultě Radiofyziky. Faktem je, že od dětství se zajímal o biologii a archeologii, ale školní praxe v podniku zdravotnického zařízení v něm probudila zájem o elektronická zařízení a přístroje.

Počítal s tím, že v oboru Radiofyziky nějak spojí své různorodé zájmy. Po ukončení studia získal dobré místo, ale pak přišla PERESTROJKA, mnohé podniky se ocitly na pokraji bankrotu a odmítaly přijímat mladé profesionály. Důsledkem bylo, že syn našel uplatnění v oblasti společenské a politické aktivity. V současné době pracuje v oboru územního plánování a veřejných vztahů. Nicméně věří, že vzdělávání v technické vysoké škole mu dalo dobrý základ, zejména pokud jde o organizační činnost.

Dva z mých vnuků, dvojčata - mají nyní šest a půl roku. Zajímá je hlavně hokej. Kromě toho syn jim často umožňuje návštěvy různých měst a zajímavých míst. Oni si všechno do detailu pamatují a pak vypráví. Jejich pochopení mé práce je rovněž zajímavé: můj dědeček dělá něco, co si vymyslí a přemýšlí - na počítačích (což o to - v obecné rovině mají pravdu).

7. Otázka REDAKCE

Závěr besedy je pouze Tvůj - odpověď na nevyřčenou otázku redakce patří jen Tobě, tudíž máš svobodné slovo (k libovolnému tématu):

S přibývajícím věkem lze hodnotit naše studia Poděbradech jako důležitou, zajímavou a užitečnou část prožitého života. A nebyla to snadná turistická cestička, byl to skutečný život se všemi radostmi a strastmi. Podle mého názoru, hlavní a nejdůležitější věcí bylo seznámit se s Evropou, neboť Československo se v průměru v ničem neliší od jiných evropských zemí a to i s ohledem na politickou situaci v té době. Přestože Leningrad byl nejvíce evropský ze všech ruských měst, žít několik let v Československu znamenalo hluboko se ponořit do skutečné evropské životní situace.

Zpočátku jsme byli trochu naštvaní, že nežijeme v Praze, ale za nějaký čas se ukázalo, že je to mnohem lepší, protože jsme se odtrhli od velkého ruského týmu, který se zaměřil na Prahu a tam se studenti většinou "vařili ve vlastní šťávě". Záměrně jsme požádali, abychom byli ubytováni spolu s Čechy. To byl předpoklad vynikající jazykové praxe v komunikaci se skutečnými lidmi. Takže jsem byl zpočátku umístěn ve studentské koleji na pokoji s Čechem a Slovákem. Tak jsem dozvěděl, že i v této malé zemi existují vnitrostátní či národnostní problémy. Dlouhé rozhovory v noci nastolovaly přirozené otázky "jak je to u vás? - a jak u vás?", na které bylo nutno odpovídat čestně, otevřeně a upřímně. Získali jsme nové pohledy na mnoho věcí, hledali jsme a někdy i nacházeli nové cesty.

Otázka kulturních a volnočasových aktivit byla rovněž postupně řešena. Často jsem jezdil do Prahy na koncerty a výstavy. Informace o kulturních akcích byly v tisku publikovány s předstihem a přesně, dopravní spojení bylo dobře organizované a umožňovalo za jeden večer stihnout návštěvu divadla v Praze a vrátit se zpět do Poděbrad. Nás samozřejmě zarážely krátké vzdálenosti do kteréhokoliv místa v této zemi. Například, dostat se do Tater na lyžování znamenalo sedět několik hodin v autobuse, zatímco u nás obdobná trasa letadlem trvala mnohem kratší dobu. Nyní i u nás po práci děláme výlety do Irkutska a Novosibirska, kam letadlem to trvá pouze několik hodin.

Další pro nás nečekaný úkaz byl v tom, že v Čechách v zimě prakticky vůbec není zima (v našem slova smyslu). Vzpomínám si, že celé zimní období zde se dalo překlenout v pogumované pláštěnce, zatímco u nás v podchlazeném Leningradě bývá taková zima, že bez teplé bundy a zimní čepice se nelze obejít. Lyžování je u nás stále v módě, lyžovat lze v každém parku a ještě více mimo město. V Československu, jako fanoušek lyžování, jsem musel za sněhem jezdit do Krkonoš, nebo do Tater.

A ještě jedné dosti vážné věci jsem si všiml. Životní úroveň, nebo spíše úroveň služeb ve velkých městech a vesnicích - byla téměř stejná. (Dosud ale nevím, jak správně rozpoznat tyto dva typy osídlení v Čechách - nějak se to prolíná). Za těchto okolností nebylo třeba jezdit do města na nákup módního oblečení nebo vybavení domácnosti. Uspokojování kulturních potřeb (návštěvy divadel, výstavy) umožňovala dobře organizovaná doprava. Podle mého názoru právě tím lze vysvětlit, proč absolventi českých vysokých škol nechtějí za každou cenu zůstat a pracovat ve velkém městě, zatímco u nás tento problém stále přetrvává.

Samozřejmě, že v Čechách jsme zažili ještě mnoho jiných překvapení a nejasností, ale na druhou stranu jsme měli hodně času řadu věcí pochopit a vysvětlit.

No vcelku, všechno bylo skvělé.

Zasílám srdečný pozdrav
všem spolu studentům

Váš Vladimír

"Mé milované
břízky na dači"

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

Jménem REDAKCE se ptal a odpovědi z ruštiny přeložil: Ing. Ján Grečner

KAPITOLA 3

ARCHIV

ROČNÍKY A - B Fakulta radiotechniky ČVUT Poděbrady 1953 - 1960

Příspěvky

Kapitolu editoval: JÁN GREČNER

[Stručný zápis vzpomínek...](#) ____ MUDr. Anna FOREJTOVÁ

[SIGNÁL SPECIÁL](#) k 50. letému výročí promoce ročníku B

[Foto - dosud nepublikované](#) ____ Alfred Delong

[Foto - dosud nepublikované](#) ____ Michal Horevaj

[ELEKTRON - vzpomínka kapelníka](#) ____ Zdeněk Bukolský

[SPORT NA FAKULTĚ](#) ____ Václav Ružička

[VZPOMÍNKY - nejen na ELEKTRON](#) ____ Ruda Ledvina

[HLAVNÍ MENU](#) <--- ZPĚT ---> [DOSLOV](#)

Stručný sápis vzpomínek na mého manžela, vašeho tatínka a dědečka,

univerzitního profesora RNDr Jindřicha F e r e j t a DrSc.

Babička, v říjnu 1991.

Anna Ferejta
roz. Jiráková

Jen na tři dny musel dědeček do nemocnice, potřeboval
nutně kyslík. Každé odpoledne jsem u něho seděla několik hodin
a probírali jsme všechno možné. Poslední odpoledne jsem také řekla:
"A co náš život?" ... Chvilí mlčel, nechtěl už sřejmě rozebírat
a vzpomínat ... a pak řekl poslední ze svých bonmotů:

" Ať to někde udělá po nás !"

Další ráno přišel telegram, že zemřel. Netrpěl. Po krátké nevol-
nosti, než přivolaná lékařka stihla něco udělat, zemřel.

Nemohu, než pokusit se sapsat pro rodinu to hlavní, co pamatuji už
asi jenom já, pro děti a vnoučata. byl to přece mimořádný život!

Z jeho rostla osobnost.

Oba rodiče byli z venkovských chalup a více dětí.
Maminka rozená 1839 v Sestajovicích, sloužila, naučila se hospodařit, vařit, šít a vyšít. Vzdělání měla jen v zimě, několik obecných tříd. Nadaná, paměť a počty, mnoho usloví a písní, diplomat, moudrá, sama věděla, že se rozhoduje podle nějaké neracionální předvídatosti.
Otec rozený 1831 v Miloticích, vyučený obchodní příručí. Obchod si zřídil na málo frekventovaném místě v Nuslích. Museli zlikvidovat, za první světové války nebylo co prodávat a tatínek narukoval. Maminka šla do Milotic, čekala dítě. V lednu 1915 jí rodina manželů velmi hrubě sdělila, že si nepřejí, aby v nich porodila. Vyšla se tedy asi dva týdny před porodem pěšky do Nové vsi u Kolína ke své hodné sestře. Ta jí dala na dráhu do Prahy a tam se v porodnici Jindříšek narodil 3.2.1915 a několik hodin prý vydržel křičet né, né, né!

První jeho vlastní vzpomínka, neměl prý ani 3 roky: Dlouho stáli ve frontě, mluvil s maminkou a sřejmě špatně vyslovoval. Najednou mu nějaká cizí paní v té frontě začala žertem říkat, že je Němec, a znovu a znovu, ty jsi Němec! Maminka ho zrovna chovala v náručí, tak se natáhl, dal té paní facku a řekl: "Nejsem Němec, jsem Čech a vlastenec!"

Maminka si našla domovníctví a prala lidem, bydlali v suterénu na začátku Bělehradské ulice a přestěhovali se do téže ulice doleji několik domů nad vlnhradským nádražím do 3. patra. Maminka našla otci místo u třídění na hlavní poště, sama prala, šila a pronajímala jediný pokoj. Jindříšek znal písmena v 5 a půl letech, četl bez obtíží vývěsní štíty obchodů, tak maminka rozhodla, že půjde do první třídy o rok dřív. To v Praze nešlo, takže se odstěhoval do Nové vsi u Kolína k hodné tetě. Jak důležitý rok! Jindřích skončil vysokou školu druhou státnicí v květnu 1939. V listopadu zavřeli Němci všechny vysoké školy. Šest let nevycházeli žádní vysokoškoláci, ale Jindra měl ukončené vysokoškolské vzdělání.

První školní vzpomínka: Učili se o slepici. Jindříšek se přihlásil. Prosím, já jsem slyšel, jak kohout na slepici mluvil! - No, jak to bylo? - Nejřív ji honil, pak na ni skočil a klobal ji do hlavy. Přitom říkal: "Snářej vajíčka, snářej, snářej!" Paní učitelce se to tak líbilo, že hned to musel jít vyprávět také panu řídícímu. Stal se zřejmě známým, poněvadž po pololetí ho najednou zavolali, že má jít do třetí třídy k panu řídícímu. Tam mu dali učebnici ze třetí třídy a řekli: Ukaž tady klukům, jak umíš číst v první třídě! A ukázka se sřejmě povedla.

Do druhé třídy ho už vzali v Praze. Měl slavného učitele Adolfa Weniga. Ve třetí třídě mu paní učitelka Šustrová řekla, že bude spicovatelem. Německy se učili od čtvrté třídy obecné. Od první třídy klasického gymnázia v Londýnské ulici, kam chodil také prezident Beneš, měli latinu a od tercie řečtinu. Na gymnáziu se stačil ještě naučit polštinu. Měli nájemníka, studenta medicíny z pobělohorských uprchlíků z Polska, za kterým jezdila mladší sestra. Dál se naučil v kurzu vázat knihy. Doma to pak dělal otec. Rozhodně měli také, snad nepovianou franštinu. Do školy se vůbec nemusel připravovat, věnoval se vedlejším zájmům. Otec přinesl stavebnici Märklin, které přičítal rozvoj kombinačních schopností pro pozdější technické vynálezy. Také od otce dostal velkého Brehma, život zvířat, přečetl podrobně a zamiloval si.

Svou skutečně mimořádnou paměť rozvíjel na maminčiných písničkách, říkankách a uslovích. Pro jazyky měl neobvyklé schopnosti. Nebyla to jen paměť, také kombinace a asociace, které učitelé ocenili, když se překládalo ex abrupto, nebo před panem inspektorem. Umožnilo mu to číst a rozumět cizím časopisům, i když ještě neznal dokonale jazyk. Nejvíce ovšem vynikal v matematice a fyzice.

Dovedl se ovšem dostat i do průšvihů. Rozhovor s přírodovědcem, kterýprý měl nějaký alkohol, v kabinetě skončil Jindrovou ostrou odpovědí a hlučným zavřením dveří, hrozilo snad i vyloučení z ustavu. Napravila to diplomatická maminka a jistě i jiné výsledky ve škole. Z řečtiny, kde mu v pubertě hrozilo "napomínání k větší péči" pomohl matematik Trnka. Zaručil se řečtináři, že dá-li Jindrovi teď dostatečnou, že v příštím čtvrtletí ji už dostane poctivě. Pak už Jindra nikdy neměl dostatečnou. V literární práci se cvičil jako hlavní redaktor třídního časopisu Řecké slovo. Celý život pak z paměti citoval dlouhé bezké články z tohoto časopisu, ale i dlouhá latinská a řecká texty. Znal také z paměti celý Křest svatého Vladimíra, který se naučil v nemocnici na Bulovce, kde 6 neděl ležel při spále. Od začátku však byl radioamatér. Udělal si vysílačku i přijímač, byl členem spolku amatérů vysílačů ČAV, do smrti udržoval s některými přátelství. Pod lavicí četl Rakouského radioamatéra a naučil se tím živou němčinu velice dobře.

Jako dítě si ho vybrala rodina ministerského rady Bábra za kamaráda pro jejich syna, chodil si k nim hrát. Ještě na obecné ale také roznéšel prádlo z mandlu až do úplného vysílení. Snad od tercie ho ředitel gymnázia doporučil jako učitele slabších žáků při kondicích, jezdil po celé Praze. Nakonec si za mnoho let uložil 10.000,-Kč, které zmizely v měnové reformě, a měl z toho duševní trauma. Poznal ale život v bohatých rodinách, kde trávil i celé prázdniny. Doučoval na příklad také Jitku Hejdovou, dceru známého národohospodáře, houslistu Kavaciuka a mnoho jiných. Na maturitu vzpomínal, že si ho po zkoušce zavolal dějepisec a povídal: Ty pacholku, celých osm let říkáš, že ti to najde a u maturity exceluješ! Jak je to možné? A Jindřich na to: Vždyt jsem se ve volném týdnu učil jen dějepis!

Na vysoké škole, přírodovědecké fakultě studoval matematiku a fyziku stejně jako jeho starší bratranec Šmánek, syn hodné tatičky z Nové Vsi, který teď zase u nich bydlel hned pod Albertovem, kde byla fakulta. Ani zde se nemusel Jindra soustavně učit. Stačilo nadání, pohotová verbalizace, rozsáhlé vedlejší znalosti. Sedával v první lavici, nabál se chodit k tabuli, profesori ho znali. Tou dobou ho zajímala velice také filozofie, tak jak se jim přednášela a mohli ji zapisovat. Ještě na vysoké škole přeložil z němčiny víc než 700-stránkovou Teoretickou fyziku od Joose. Za čístopis dokonce platil písáče. Učil se tak fyziku i psaní na stroji, myslel ale i na vydání knihy. Na to ovšem nestačil. Ku podivu až po válce se našli noví překladatelé, kteří mu za těch 700 stránek zaplatili 10.000,-Kčs. Tak zperfektnil svou němčinu. Tehdy se ale stejným způsobem naučil i angličtinu. Četl americké radiotechnické příručky, katalogy a časopisy. Výselovnost se učil při několika hodinách z Osičkovy učebnice soukromě, ale léta z gramofonových desek. Smál se, že se učí jako Švejk německy - sám od sebe.

Co ale ještě jako vysokoškolák dokázal, je jeho první kniha se dvěma spoluautory - Radioamatérská příručka, Dršták, Forejt, Ševčík. Vydání pomohl financovat radioamatér, šid, pan Mannheim. Stálo ho to asi 600 Kč pro tiskárnu. Kniha vyšla, do dnes ji máme, byla rozebrána.

Také na vysoké škole napsal Jindra několik článků do radioamatérského časopisu. Najednou, rok před koncem studia mu přišla nabídka místa od firmy Philips. Měl dělat konstrukce a vymýšlet zapojení zajímavá pro radioamatéry a publikovat návody se součástkami Philips. Také měl prodávat celé přístroje Philips, oscilografy, tonové generátory a různé měřiče továrněm na radiopřijímače tak, že jim přímo na místě v jejich továrnách ukáže jejich použití a zapojení, které je přesvědčí, aby je koupili. Tato nabídka přišla v době, kdy studium na přírodovědecké fakultě nemělo budoucnost, gymnázia měla dost profesorů matematiky a fyziky, na místa se čekalo i tři roky, nebo byla daleko. A znovu zapracovala jasnovidná maminka a řekla: Tak to tedy ne! Jen přes mou mrtvolu! Tolik let jsme tě nedrželi na studiu, abys nedostudoval! Finančně to ještě rok vydržíme!. A Jindra poslechl. No a Philipsovi celý rok Jindrovi drželi to místo, poněvadž nikoho lepšího neměli.

Ještě jednu důležitou činnost na vysoké škole Jindra nezameškal. V ústavu profesora Dolejška se vytvořila skupina studentů, kterou volně založila Škodovka Plzeň jako zérodek výzkumného ústavu. Dokonce někdy i přišlo 300 korun za nějaký vyřešený úkol. Jindra tam začal i se svou budoucí prací pro doktorát, spektrální mikrofotometrem, měl prý již zajímavé výsledky. Po zavření vysokých škol ovšem z toho nic nebylo. Jen se jasně stigmatizoval jako Dolejšekovec a měl známosti mezi výzkumníky.

Ještě než dostudoval, vedl také pro ČAV radioamatérský kurz s Drškem vždy v pozdním odpolední ve škole ve Vodičkově ulici, kousek za divadlem Voskovce a Wericha. Abychom tam také chodili, si přál můj tehdejší chlapec Jarka Šenk, studoval na strojí fakultě a fandil radioamatérství. Chtěl, abych to také znala. Učila se radiotechnická teorie a morseovka prakticky, i dost rychle. Chodila jsem tehdy do oktávy ve Vršovicích a přistěhovali jsme se rok předtím z Olomouce, aby se mně lépe studovala medicína, budeme-li bydlet v Praze. Můj tatínek přešel jako profesor na gymnázium ve Slovenské ulici, maminka se vzdala místa přednostky zubního ambulatoria v Přerově /ČSD/ a pracovala jako zubní lékařka na ČSD ambulatoriu v Praze v Italské ulici 35. Byla jsem jediné děvče v kurzu a Jindra mne vzal velkým šturmem a celkem snadno dobyl. Maturitu v červnu 1939 jsem udělala prakticky na samé jedničky, opatřila si index a všechno pro zápis na medicínu. Jindra nastoupil u Philipsů a veselé jsme spolu chodili.

Když tu ale zasáhla jasnovidná a diplomatická Jindrova maminka a řekla: Anižko, ty chceš jít na medicínu, to je skoro šest let. Jindra je hotový s vysokou školou - ten potřebuje ženu, která by se starala o domácnost a rodinu, ne aby studovala! No a já jsem pochopila, přemluvila rodiče, kteří se zachovali velice chledupně, přihlásila se do abiturientského kurzu při Obchodní akademii v Resslově ulici. Za rok jsem skončila a nastoupila do Škodovky v Jungmannově ulici jako písáčka a po dalším roce se vdávala. Rozdíl byl ale v tom, že v listopadu 1939 Němci zavřeli vysoké školy, jako vysokoškolačka jsem se mohla dostat do koncentráku, nebo jako ročnick 1920 do Reichu na nucenou práci. Místo toho jsem byla na tehdy nejvyšším odborném studiu, které v Protektorátu bylo a v listopadu přibrala škola z protekce jen 5 dětí z nejlivnějších rodin do naší třídy, a já jsem se tam octla jen, že jsem poslechl Jindrovu maminku. Tu medicínu jsem pak stejně vystudovala /bez ulev, tedy kvalitně/ a to mně již celé obě rodiny pomáhaly, poněvadž se zcela změnila poměry. V srpnu 1943 se narodila Olinka.

Někdy tou dobou přišel k Philipsům profesor Heyrovský, že chce koupit oscilograf, že však potřebuje technickou pomoc. To byl Jindřich. Jen na začátku služebně, ale potom několik let pracoval v ústavu pana profesora všechnen volný čas, až vznikl nový obor, oscilografická polarografie. Vyšla kniha Oscilografická polarografie Heyrovský Forejt, máme ji doma několikrát

a mnoho prací, které jako separáty máme v albu, se spoluautory profesorem Heyrovským, s budoucím předsedou akademie věd prof. Šormem, i Jindrovou samostatné práce. Na světové výstavě v Bruselu dostal Jindra bronzovou medaili za konstrukci oscilografu se 16cm obrazovkou, pouze pro polarografické účely. Jindra dostal zaplacenou cestu a pobyt na tu počtu v Bruselu, máme i barevnou fotografii Jindry u té expozice s polarografem, šestnáctkou a Jindrou. Oscilografická polarografie byla i v odůvodnění při udělení Nobelovy ceny panu profesorovi. Tu ovšem pan profesor dostal za celoživotní práci při objevu polarografického jevu a propracování polarografické metody, chemické analýzy, ceněné na celém světě. Jindra přispěl jen malým dílem.

Nebylo to ovšem tak jednoduché pro všechny. Za války byly přece naše vysoké školy zavřené. Ustavy dostali němečtí profesori. U fyzikálně chemického ustavu však německý profesor Böhm dovolil pracovat profesorovi Heyrovskému v celém jednom patře ustavu pro jeho světovou proslulost. Myslím, že peníze měl pan profesor ze své továrny na polarografy. Jindra nikdy neměl potíže pro svou vědeckou práci za války, ne tak ovšem pan profesor H. Po válce byl označen za kolaboranta. 2 roky bez platu, všelijak vyslýchán. Máme článek: Drama profesora Heyrovského, kde jeho předčasná těžká mozková skleroza je dávana do souvislosti s tímto utrpením. Až Jan Masaryk, spolužák z gymnázia ukončil to trápení. Přišel titul akademika, vrátil se do svého ustavu, potom dostal ustav pod Akademií věd, dostal Nobelovu cenu a ještě léta žil. Jeho syn Michal Heyrovský, který dosud pracuje v Polarografickém ustavu akademie věd, napsal o Jindrovi v kondolenčním dopise z 8.9.1991: "Byl významným členem široké obce polarografické, velkým průkopníkem využití elektroniky v polarografii a vděčí mu i za tryskavou elektrodu. Přivedl na svět oscilografickou polarografii. Byl oddaným spolupracovníkem v dobách dobrých i zlých a zůstal po smrti tatínkové věrný jeho památce."

Spoluprací s profesorem Heyrovským musel být podle našeho názoru každý nadšen a udělat i nemožné, pro vynikající chování a jednání, které zvláště dovedla paní Heyrovská, ale i dcera Jitka a převzal je později i Michal, který v té době měl asi 8 let. Pan profesor udivoval smyslem pro humor anglosaského druhu, u nás nevídaným. Chodili jsme do rodiny i v dobách nejhrošších a mohli sledovat nejrůznější situace. Stále pro nás zůstali všichni nedostižným vzorem.

Hůře se ovšem vyvíjelo zaměstnání v firmě Philips. Na Jindru si vzpomněli někdy na začátku roku 1944 výzkumníci, tentokrát ředitel Odstrčil ze Zbrojovky a chtěl ho do nově zakládaného výzkumného ustavu těžkého strojírenství jako elektronika. Když ovšem chtěl Jindra dát výpověď, prohlásila firma Philips, že je Jindra důležitý pro válečnou výrobu. A aby to byla spíš pravda, přeložili ho do továrny v Hloubětíně, dnes Tesla, do zkušebny elektronek. Větší závažností ve výzkumném ustavu nešlo argumentovat, protože to oddělení nemělo pracovat pro Němce, ale pro nás po válce, nebylo obrany, Jindra jezdil z Pankráce, kde jsme bydleli v zimě a při náletech hodinu tam a hodinu zpět. Půl roku před koncem války Jindra skutečně těžce onemocněl, šlo několikrát o život, měl hnisavý zánět snad od kosti pravé lopatky, válečná podvýživa zničila asi dále jeho špatnou obrannou schopnost proti infekci, zůstala mu do smrti snížená hybnost pravým ramenem.

To způsobilo, že když se v květnu 1945 otevřely vysoké školy, obě rodiny uznaly, že když chci tolik studovat, že by bylo škoda nechat mě na středoškolské úrovni, že kdybych někdy Jindru živila, že by to bylo s medicínou snazší. Nic z toho se nestalo, ale já jsem v unoru 1950 promovala a mohla jsem i sub auspiciis, kdybych byla chtěla. Ale tehdy se čekalo půl roku na tu slavnou promoci a já jsem už chtěla skončit, bylo mně skoro třicet let.

V srpnu 1949 zemřela náhle moje maminka na mozkovou mrtvici, dosud pracovala jako zubní lékařka v Italské 35. Jindra na ni stále vzpomínal a velice hodnotil její řešení, ona byla u nás rozhodující osobností - minim v Jirákově rodině.

8. února 1951, rok po mé promoci se narodil syn Jiří Jaroslav, v posledním dnu prvního mezinárodního polarografického kongresu v Praze a byl také v závěrečné řeči pana profesora vtipně vzpomenut.

Po promoci jsem pracovala jako lékařka v Kojeneckém ústavu v Krči u primáře Manna po dva roky, z toho 4 a půl měsíce mateřská dovolená. Pak jsem přešla na 4. dětskou kliniku profesora Blažka, kde jsem pracovala do prosince 1953, kdy jsme se přestěhovali do Poděbrad. Poslední 3 měsíce jsem pracovala na infekčním oddělení na Bulovce kvůli specializačnímu kolečku. Můj plat při nástupu u Mannů byl 1.000 Kčs měsíčně, na klinice 1.440 Kčs a v Poděbradech jsem nastoupila na 1.960 Kčs jako obvodní pediatr. První atestaci jsem dělala začátkem listopadu 1954, druhou dorostovou asi v r.1966. Měnová reforma, při které jsme přišli o všechny peníze na knížkách byla v polovině roku 1953.

Asi od roku 1950 přednášel Jindra jako externí lektor slaboproudou radiotechniku na nově zřízené elektrotechnické fakultě. Samostatná fakulta slaboproudé radiotechniky v Praze neexistovala, hledalo se pro ni místo v Praze, ale řešení nastalo až v Poděbradech a připadlo Jindrovi ukol vybudovat tuto fakultu ve funkci děkana. Jindrova cesta logicky vedla na školu, měl zkušenosti v novém oboru slaboproudé radiotechniky jako nikdo. Radioamatér, u Philipsů na Karlově náměstí i v továrně v Hloubětíně ve výrobě elektronik, vědeckou práci v polarografii, mnoho publikací, 2 roky v normalizaci a 5 let vedení výzkumného oddělení elektroniky ve Smečkách.

Ale byla i negativní zkušenost, která ho vedla ke škole a ta se jmenovala DR čtyřka. Dlouho jsem nevěděla nic, poněvadž to bylo přísně tajné a Jindra tedy nemluvil ani doma. Až byl tlak pro něho neúnosný, teprve se doma svěřil. Snad to dnes už není tajné, uplynulo 40 let a situace se změnila. Já jsem tehdy pronesené informace chápala takto: Začala padesátá léta a naši obchodní zástupci podepsali za náš stát, že dodáme pro SSSR daleko nejlepší na světě zkušebnu asi raketových a leteckých motorů, jejímž duchem byl snimač tlaků a podtlaků s nevídaným rozpětím a prototyp měl udělat Jindra ve svém výzkumáku ve Smečkách. Ve skutečnosti šlo také o obrovskou zakázku, pokud jsem rozuměla kompresorů a motorů a zařízení, které dostaly za ukol vyrobit naše největší továrny ČKD, Škoda Plzeň a ZPA - o ostatním nevím. Jen prý, když se ty motory zkoušely, tak jen v noci a ztěží stačily veškeré naše energetické zdroje. První příležitost, kdy jsem se to dozvěděla byla, když naši vědci přišli na to, že požadované hodnoty odporují základním fyzikálními zákonům, na př. Baile Mariottovu /nevím již přesně, zda píše správně/. Chystala se porada, kdy se to Sovětům řekne. Vrchní zástupce byl maršál Kononěnko. Stres spočíval v tom, že při zadání zakázky konkrétním vědcům a podnikům, bylo mnoho agentů Bezpečnosti, kteří dovedli zcela jasně upozornit, že jestli se do termínu nevymyslí nebo nevyrobí žádané, znamená to ztrátu svobody. A Jindra si docela dobře představil, že při jeho náchylnosti k infekcím, omezeném pohybu v pr. rameni a každou chvíli se otevírajících bércových vředech při těžkých varixech, které mu ztěžovaly dlouhé stání ale i dlouhou chůzi - to znamená smrt. Nikdy to neřekl, to jsem jen cítila. Dopadlo to dobře. Když se konečně odhodlali naši opatrně naznačit, že nelze překračovat fyzikální zákony, sovětští zástupci to zřejmě již věděli a s usměvem poukázali, že to ale naši zástupci podepsali a došlo ke stanovení nových hodnot, kterým Jindrův snimač vyhověl a byl v termínu. Ještě byly nepříjemnosti, poněvadž inženýři v ZPA zjistili, že dodaný výzkumný prototyp by mohl mít lepší převody, které pak sami vyrobili a neradi pochopili, že po výzkumu, který dodává fungující prototyp, následuje vývoj, který vyrobí opravdový výrobek třeba v několika exemplářích pro skutečné použití.

A tu se začátkem 1953 objevila zpráva, že se buduje fakulta slaboproudého inženýrství v Poděbradech, vedená prozatím někým z Brna. Ten to nechtěl, tak jsme se jeli v létě do Poděbrad podívat s doktorem Limpauchem, zástupcem ministerstva. Stavěla se první kolej, zámek byl zchátralý, sliby jsou chyby, nabídli nám i jediný byt, který měli, dosud tam bydlíme, už víc než 20 let ve vlastním domě. /Uprázdnil jsem 2 byty v Praze - velmi lehkomyšlně/ Problémů byly hory, ale Jindra to viděl romanticky a ideálně. Vybudoje z ničeho potřebnou školu, kterou nutně potřebujeme, abychom stačili světu, v malém městě bude všude blízko, studenti se nebudou rozptylovat velkoměstem a on možná bude mít i svou laboratoř v zámku nad řekou. Tu především nikdy neměl, vždycky všechny peníze a výhody přidělil hlavně druhým, aby se neřeklo, že dává sobě a druhé šidí. Nepamatuji se již jak, ale v r. 1953 se stal docentem, pravděpodobně jmenováním. Tehdy také vyšla Jindrova druhá kniha ve spolupráci s docentem Němcem, myslím, že se jmenovala Průmyslová elektronika. Byla to silná kniha, doma jsem ji dosud nenašla, reprezentovala pozdější elektrické měření neelektrických veličin a Jindrovou zkušenost s fyzikálního nástroji.

A škola rostla. Po dostavění první koleje se stavěla hned druhá. Studenti už nebydleli na zámku, v tom se postupně vyměnila všechna okna, každé za 1.000 korun, bylo jich asi 200. Co bylo jen starostí kolem čtyř finských domků, dovezených přímo z Finska, 16 bytovek pro vyučující. Pro umístění specializovaných kateder v druhé části studia se postavila moderní budova na východním konci Poděbrad tehdy za 5 milionů korun, dnes by to bylo mnohokrát víc. Promovaly asi 4 ročníky inženýrů, kteří vystudovali v Poděbradech. Když pak se postavily nové budovy v Dejvicích asi po 10 letech, bylo rozhodnuto, že v Poděbradech zůstane jen základní studium 2 roky se zvýšeným počtem studentů. Specializace, kde také přednášel Jindra, přejdou do Prahy, takže musel dojíždět. Jindra přestal být děkanem v Poděbradech, tato funkce byla nahrazena proděkanem, na mnoho let ji zastával docent Tobiáš. Jindra dostal za úkol přeměnit po specializacích uprázdněnou budovu za 5 milionů na vývojový podnik, který by patřil ČVUT a Jindra za 300 korun měsíčně a možnost trávit půl uvazku v Poděbradech to provedl. Přijal postupně 50 zaměstnanců, kterým opatřil příslušné stroje a vybavení a rozběhl výrobu malých serií potřebných přístrojů, které by byly pro velké továrny ztrátové. Byly to i takové přístroje jako jsou simulátory pro výcvik dispečerů velkých letišť pro navádění letadel na přistání a na start, pleťsmografy /první styk s lékařskou elektronikou/ a jiné. Bylo mu sděleno, že jako děkan fakulty vědecky zaostal, dostal pokyn, aby začal chodit do Večerní univerzity marxismu-leninismu, aby udělal kandidaturu a pak event. profesuru. Tady vidím, že jsem zapomněla na vztah ke Komunistické straně Československa.

Do začátku roku 1953 Jindru ani mne nic o členství v KSČ nenapadlo. Najednou tu byla výzva ze zaměstnání, aby Jindra jako perspektivní a schopný člověk, vedoucí ve výzkumném ústavu v oddělení elektroniky a externí lektor na vysoké škole, se stal členem. Bylo to kolem konce DR 4 s jejími stresy, které dobře dopadly, a konečně i případ profesora Heyrovského dobře dopadl, vždyť je Jindra ze skutečně chudé rodiny, to co znal z filozofie ho zajímalo, zkrátka se stal kandidátem strany na 2 roky. Do strany ho přijímali až v Poděbradech. Nikde nikoho z vyšších funkcionářů neznal. Na škole se tedy vědělo, že stranické pozice nemá. Okresní stranické orgány školy nebyly nakloněny a také nic o vysoké škole nevěděli, než co tam donesli vedoucí katedry marxismu, holič, další z katedry marxismu, bývalý obchodní příručí, správce fakulty bývalý sládek, pozdější marxistka učitelka v Pečkách, nebo nová vedoucí katedry, endokrinologicky stigmatizovaná velmi obézní zakomplexovaná žena. Navíc vedoucí katedry jazyků byl bělogvardějec a další člen ruštinář byl syn bělogvardějce, který žil t.č. v Americe /otec/ Bylo to malé město, všechno bylo složité, nevěděli jsme, kdo je kdo. Ze začátku to šlo, vždyť jen Jindra věděl, co se má dělat a jak, aby vznikla vysoká škola. Časem se však vytvořil spor, kolik hodin mají vyučující

být přítomni na škole, když odpřednášejí své přednášky a cvičení. Jindra samozřejmě hájil víc, než asistenti chtěli a najednou viděl, že to není problém školy, ale KSČ a ROH a tam byli ve výborech samozřejmě ti největší lenoši a žadatelé o výhody, a i když byl Jindra ve výborech, při hlasování měl proti sobě většinu. To trvalo nějaký rok, pak dokonce nebyl ani zvolen do výborů a dočkal se udání té učitelky Kalivodové a obézní vedoucí katedry marxismu Smutné. Najednou šlo o údajné bránění ve vědeckých hodnostech říkám-li to dobře, šlo o postup z asistenta na odborného asistenta event. docenta a podobně. Udání šlo na Krajský výbor KSČ. Po úspěšném vyřešení pro Jindru tam, šlo obdobné udání na Jindru na Ústřední výbor KSČ. Táhlo se to asi jeden a půl roku a každý druhý by z toho dostal infarkt. Jenom já jsem byla poradce, advokát a ta vrba, do které se šeptalo. Jindra nakonec celkem v dobrém psychickém stavu na to věnoval jedny velikonoční prázdniny a byl myslím dva dny zkoumán profesorem Právníčkem za ÚV KSČ. Ten sledal, že Jindra jednal vždy správně dle předpisů, stížnosti byly neoprávněné a Jindra vyhrál.

To jsme probrali část z hromady trpkostí /Ovidius: Turpia/. Byly však i lepší stránky. Na jaře 1956 Jindrovi sdělili na ministerstvu školství, že Jugoslaviie bude slavit 100 let od narození Nikoly Tesly státní čtrnáctidenní oslavou, na kterou zvou vědce, kteří s Teslou nějak souvisejí. Tesla byl prý čestným doktorem na 3 vysokých školách u nás, takže jsou zváni 3 delegáti. Jindra je zván za zásluhy za vybudování poděbradské fakulty. Pojede ještě profesor Kneppo z Bratislavy a profesor Blicer, bývalý generální ředitel Tesly. Lozději, na začátku května přišel dopis, že po shromáždění delegátů a slavnostním přivítání, bude program zahájen třídní vědeckou konferencí, kde jeden delegát za každý stát může proslavit přednášku, jak se v jeho zemi pokračuje dál v Teslových objevech. Oba starší profesori odmítli, ale Jindra řekl, že beze všeho, aby jen sdělili, v jakém jazyce. Na ministerstvu za nějaký čas řekli, že česky. Bylo to divné, ale snad budou mít nějaké simultánní překladatele. Tak Jindra připravoval přednášku na světové úrovni /jeden z delegátů byl i Niels Bohr s rodinou/. Tu však v polovině května, 2 měsíce před oslavami přišlo, že za odměnu za přednášku pořadatelé oslav zvou jednoho rodinného příslušníka, který si sice zaplatí obě cesty, ale jinak se zúčastní všech vládních akcí s pobytem bezplatně. Nakonec jsem letěla s třídním zpožděním v úterý, sobota a neděle byla na cesty delegátů /vlakem/ a slavnostní uvítání. V pondělí vystoupali delegáti na Avalu, v úterý byla zahájena konference. Moje účast, i když to sem nepatří, byla ukázkou neobyčejného množství byrokratických klacků pod nohy, jenže já jsem to nevzdala. Byla jsem tam Jindrovi i něco platná, poněvadž přednáška samozřejmě měla být v němčině - a i když Jindra diktoval přímo z českého textu německy, bylo by pro něho obtížné, ještě si sám psát na stroji. Nakonec jsme na našem vyslanectví v Bělehradě všechno napsalim v půlnoční, kdy ostatní delegáti byli na exkurzi v atomovém středisku blízko Bělehradu. Jindra další den perfektně přednášel, pak jsme byli u Tita v jeho sídle v Dědinje. Tito mluvil při recepci ve stoje s každou delegací, s námi sám začal česky, chtěl se pochlubit, mezi jiným řekl, že zná Poděbrady. Na schodech do zahrady jsme se vyfotografovali, velký zážitek ze sídla i z přijetí. Po večerní recepci v paláci skupštiny v Bělehradě jsme ráno cestovali přes měděné doly v Sevojně a elektrárnu v Jablanici, vytesanou ve vápencové skále, přes hory a kouzelný Mostar do Dubrovníka. Koncert a recepce ve vévodském paláci, cesta nočním Dubrovníkem podél moře k lodi Proleterka. Lodi jsme pak jeli podél celého dalmatského pobřeží, koupali se, prohlíželi pamětihodnosti a měli nádherné počasí a pohodu. Ve Splitu například byla recepce večer v zahradě vily sochaře a malíře Meštroviče, přeměněné na muzeum. Při recepci tančil balet záhřebského divadla v záři reflektorů. Odpoledna jsme obdávovali Diokleciánův palác a Meštrovičova díla v muzeu, které samo je svým architektonickým řešením skvost. V hotelích se platilo podpisem na účtenkách, skončili jsme v Opatii. Dva dny byl volný program s koupáním v moři a byd-

lením v přepychovém hotelu. Druhý den nás dojel Násir, který jel stejnou trasou, ale končil u Tita na Brioni. My jsme pokračovali do Záhřebu, do Postojenských jeskyní a na Eled. Tam jsme sedli na rychlík domů.

V roce 1956 zemřel Jindřův otec na rakovinu slinivky břišní.

Na podzim 1964, /když se narodil první vnuk/, přišla nečekaná pozvánka pro Jindru, aby jel na 3 měsíce do Damašku jako expert UNESCO. Než se ale stá- čilo něco projednat, sešlo z toho, jen jsme zbytečně investovali do leh- kého oblečení. Všechno bylo na poslední chvíli, jen opatřit francouzské vizum trvalo 6 týdnů a bylo sotva 3 týdny času do nástupu. Naštěstí však přišlo na jaře 1965 jiné pozvání na půl roku jako expert UNESCO do Egypta. Jindra tam měl uvést do chodu obdobnou vysokou školu jako v Poděbradech, která má již postavenou budovu v Menoufu v deltě nilské. Patřilo k tomu představení experta v Paříži, uvedení do problematiky a t.zv. proškolení v Paříži a plat stanovený v dolarech + diety. Nakonec se plat dostával v egyptských librách v dobrém kurzu + 20% přírážka za přínos cizích valut, to vše v bonech. Rodina s sebou nemohla, to už teoreticky hrozilo, že tam zůstaneme, ani 15-letý syn nesměl se mnou, i když vdaná dcera a Jindrova matka zůstaly v ČSSR. Jela jsem tedy za Jindrou já na měsíc sama, v mé nepřítomnosti u nás byli teta a strýc. Pak jel na měsíc Jiří sám. Bylo to vyvrcholení našeho života. Jindřích vynikal, neměl vůbec trému, anglicky perfektně mluvil i psal, společensky se uplatnil, byl zván na oficiální příležitosti v UNESCO i do rodin vysokoškolských pracovníků, předních UNESCO v Káhiře, i do rodin expertů, kteří tam byli pro jiné ukoly. Naučil se žít samostatně, perfektně využíval služeb prádelny a čistírny, vypadal dobře. Pochopil, že nelze šetřit po česku, což je obsahem školení expertů, všude si otevíral dveře květinami, ale i dary, i já jsem nakonec přivezla broušené sklo a další věci, které si někteří i přáli. Jen v době, kdy tam byl Jindra sám, jsem musela denně napsat dopis 2 stránky formátu A4 o všem doma a běda, když nedostal letadlem 2x týdně dost dopisů! Nikdy by nedo- kázal emigrovat.

V dubnu 1966 se vrátil a po návratu byl dál vedoucím vývojo- vých laboratoří a dál přednášel v Praze ve specializacích, přednášky e- lektroniky byly však již obsazeny a vzali mu katedru elektroniky a jeho 7 asistentů, které si vychoval ze studentů, převedli jinam. Cítil se po- škozený, ale nemrzelo se dlouho. Nemám přesné informace, ale postupně se plně rozvinul a byl v osnovách předmět elektrické měření neelektrických veličin, který sám pojmenoval alometrie. Jeho počátek byl před odjezdem do Egypta. Aby byla učebnice, přeložil Jindra ruskou knihu Turičina. Ve skriptu, které máme doma, jako podklad pro cvičení z alometrie, 136 stran, od ing. St. Dady, jednoho ze 7 asistentů, je zmínka již v r. 1962, že Turi- čin je rozetrán. Mezitím vydal Jindra skriptum pro tento předmět. První vydání nemám, ale máme druhé vydání z roku 1967 od Jindry, 300 stran, již jako od profesora a kandidáta věd. Další vydání Jindrova skriptu Alometrie 258 stran z roku 1971 je rovněž doma. Jindra si našel také náhradu za přednášky základů elektroniky. Jako člen redakční rady Slaboproudého ob- zoru několik let vydával Přílohu pro mladé inženýry, která byla velmi oblí- bená. Založil tak ve spolupráci s mnoha jinými autory jakousi formu post- graduálního studia, které u techniků dodnes neexistuje. Alometrie byla vlastní Jindrova činnost v elektronice, je to nesmírně široký obor, kam patřila i oscilografická polarografie i snímač na DR 4 i mnoho Jindrových originálních řešení, publikovaných v nesčetných člancích, ale i větších pracích. Pro zajímavost, pomohl Jindra Josefu Horákovi upravit jeho knihu o elektronickém měření pro střední kádry do publikovatelné formy tak úspěš- ně, že vyšla 2 vydání, v r. 1954 a 1957. Nechal si jen poděkovat, ačkoliv Josef Horák v prvním vydání vlastnoručně děkuje spoluautorovi.

Věrní univerzitu marxismu leninismu zvládl už předtím Jindra celou za jedna a kandidaturu také, vůbec se na zkoušky nepřipravoval, šel na ně t.zv. na blůno, hned jak to bylo možné. O odborné zkoušce bych se nedivila, ale ani na ruštinu se nepodíval, protože předtím přeložil dvě knihy, Gorelika a Turičina.

/Podobným způsobem zvládl i holandštinu, když ještě u Philipsů přeložil nějakou holandskou knihu pro firemní účely./

Profesuru dostal až po návratu z první mise v Egyptě, asi koncem roku 1966. Předcházely machinace s posudkem KSČ, zdržení bylo asi dvouleté od roku 1964. Posudek záporný nemohli dát a kladný nechtěli, takže nedali žádný. Teprve po návratu z Egypta dali kladný posudek. Jindra dostal profesuru ve skupině s profesorem Goldstückerem.

V roce 1966 zemřela Jindrova maminka.

Mezitím napsal Jindra nevelkou monografii o kapacitních snimačích jako vyvrcholení svého alometrického období. Vyšla v knižnici automatizace v SNTL, v roce 1963.

Za 3 roky od začátku první mise odjel Jindra na druhou misi do Egypta, kam byl pozván zase na půl roku, ale tentokrát jako jeden z 23 expertů, kteří měli provést modernizaci vzdělávání na všech stupních v Egyptě, Jindra měl vysoké školy technických směrů. Bylo to za víc peněz, už nebyl tak sám, měl výhodu, že už Egypt a prostředí UNESCO znal, byl pravou rukou vedoucího skupiny, Francouze /ten mu jednou v důvěrné chvíli řekl, že je ze všech expertů nejlepší./ Olinka byla také v Egyptě, už nevím zda při první nebo druhé misi. Já jsem jela až na závěr na 14 dnů do Paříže, kde bylo počítáno, že bude čas na sepsání závěrečné zprávy. Jindra ji už měl napsanou, vozil s sebou totiž náš portejbl a tím usnadniť sobě i jiným mnohé situace. Jindra sám se velice těšil po mém příjezdu z nádherné Paříže, zvláště když se nemusel starat o peníze, kterých bylo dost. Já jsem byla v Paříži v 16 letech sama na 6 týdnů, chodili jsme po reminiscencích i zajímavostech sami nebo s někým ze skupiny expertů a byli šťastni. Současně ale toho pobytu v cizině měl Jindra dost. Skupina expertů dostala ještě nabídku na 1 měsíc do Syrie, takže Damašek byl docela na dosah. I když šlo jen o jeden měsíc, za měsíční výdělek se dostalo právě 1 auto v Tuzexu. Ale nebylo možno! Jindra chtěl jen domů a domů. Jediné vysvětlení - Heinweh.

Když jsme se vrátili domů, pozval nás oba k sobě děkan fakulty v Praze profesor Kolovrat, řekl, že s Jindrou má "velké plány" na fakultě. Řekl, že Jindra dostal novou nabídku do Afriky do Lagosu na 2 roky, šlo snad o milion korun v přepočtu, já jsem to poprvé slyšela až tam. Řekl, že radí Jindrovi, aby raději bral ukolý v Praze - a čekal ode mne podporu. Já jsem věděla, že by Jindra do Afriky nešel, takže jsem neodporovala. K ničemu však nedošlo. Do půl roku profesor Kolovrat zemřel na rakovinu slinivky břišní a s Jindrou to vzalo obrácený trend. Malý český, ale zde i slovenský člověk ukázali, co jsou zač. Pro druhou misi Jindra složil funkci vedoucího Vývojových laboratoří. Řekli mu, že zaběhnutý podnik již může mít za vedoucího průměrného inženýra, jeho že je na to už škoda. Nástupce, profesor Svárovský v dohodě se svým zástupcem Ing Cígerem však shledali, že je v Laboratořích tak málo místa, že 14 dnů před Jindrovým návratem nechali vystěhovat malou místnost, kterou měl Jindra v Laboratořích jako svou vlastní laboratoř s přístroji a literaturou. Nechali vše naložit na dvoukolák a dali to převést na zámek do velké neudržované místnosti a vysypat vše doprostřed na podlahu. Jindra dostal sice později nějaké prostory v Dejvicích, ale už nikdy neměl laboratoř, ze které by měl radost. Alometrii ještě nějaký čas přednášel, ale měl už jen jednoho asistenta, který nebyl podle jeho představ. Nakonec při reformách studia byla alometrie rozdělena na několik specializací a kateder, takže Jindra dospěl ke své poslední profesionální odbornosti, lékařské elektronice, t.zv. bionice, v Americe tehdy velmi moderní, u nás dosud neexistovala. Vytvořila se skupina význačných lékařů, doc Dejmál, prof Dienstbier, zkušení redaktori v Avicenu a požádali Jindru, aby byl jako technik vedoucím redaktorem časopisu Lékař a technika, který pak vedl 12 let a vtiskl mu svou pečeť.

*A nechala jsem, aby doplatil me to, pe z hl
mnucia la mala. minio (pristrali spaly (pma))*

O politickém dění po příchodu cizích vojsk v srpnu 1968 Jindra vlastně nic nevěděl. Právě na konci srpna jsme jeli na několik dnů do Rakouska, do Alp, přijeli jsme a už zde byli. Brzdného října 1968 odjížděl Jindra na druhou misi a vrátil se se mnou z Paříže v dubnu 1969. Měl práce dost se zakládáním lékařské elektroniky a Lékaře a technika. Ztratil politickou souvislost. Začal se také okrajově zajímat o možnost doktorátu věd. Stále sledoval zahraniční časopisy a měl přehled o elektronice, ačkoliv ji vlastně nedělal. Já jsem spíše než Jindra cítila, že bude-li chtít mluvit do elektroniky a bude závislý na posudku vlastně svých vytláčitelů a nástupců, dopadne jako ve Vývojových laboratořích, kde nemohl mít ani svou malou laboratoř. Vždyť by mohl vidět do kuchyně svých nástupců! Jindra se totiž zabýval celostátním postavením elektroniky a měl na mysli ekonomiku. Vždyť ji zvládl se zájmem a aplikoval ji na svůj obor, zatím co jiní pasivně splnili nemilou nutnost. Jenže když jsem to poslouchala, cítila jsem, že je to pro Jindra moc nebezpečný tenký led. Vždyť i když byl všetecky podchytil situaci naší elektroniky ve vztahu ke světovému vývoji, nemohl nic změnit, neměl žádnou výkonnou moc, nezměnil nic ani ministr Kubát, když už měl zachranovat viditelné chyby. Tehdy po roce 1969 u nás sotva kdo tušil, jaké chyby se dějí. Při hovorech o předpokládech pro udělení doktorátu věd sám Jindra řekl, že musí být zahraniční publikace, nejlépe kniha. Přispěla náhoda. Nevím už kdy, ale asi až po roce 1969 dostal Jindra od svého žáka do ruštiny přeloženou svou utluo 136 stránkovou knížku o kapacitních snimačích, vydanou SNTL v roce 1963, nyní vydanou vydavatelstvím Energija 1966, Moskva, Leningrad. Tím jsme se to dověděli, samozřejmě že Jindra nedal souhlas, ani nedostal honorář. Já jsem však pořád opakovala, že považuji za správné, když tento exemplář, jinak tolik ztrátový, když se pomyslí i na streesy s DR čtyřkou, s kterou to souviselo jako kapacitní snimač/ poslouží k doktorátu věd. A Jindra to uznal a udělal všechno ostatní a doktorát věd získal. Na kapacitní snimače se nikdo nespécializoval, takže nevznikala krevní msta. Jinak zahraničních publikací bylo řada, Vycházely katalyzované vlivem žáků nebo přátel v Polsku, Rumunsku, NDR, ale i v Číně. Něco vyšlo také v Anglii.

a - Rakovník,

Jindrový nemoci jsou samostatná kapitola. Každou chvíli bylo něco, ale měl štěstí, že jsem vždycky byla na začátku při tom a měla jsem štěstí, že jsem se třefovala. I na tak nepravděpodobné diagnózy jako měl Jindra v Egyptě, když jsem tam zrovna byla. Jeden večer jsme šli do hotelu Hilton v Káhiře na program o specialitách afrických zemí. Velký sál s parketami byl od stropu pokryt šikmo visícími orientálními koberci až ke stupňovitým ochozům, na kterých se sedělo na zemi na polštářích u nízkých stolečků. Uprostřed sálu byla červeně potažená kruhová lavice o průměru necelé 2 metry, na tu zasedli hudebníci v orientálním oblečení. Kolem nich občas tančily tanečnice z různých zemí, také Nahet Sabri, osobní tanečnice Násira, šlo o břišní tanec. Ke stolkům, kde jsme seděli přišel číšník a místo jídelního lístku přinesl takovou tabulku, na jakou jsem ještě i já psala v první třídě a na ní bylo barevnými křídami něco nesrozumitelně napsáno. S usměvem jsme na něco ukázali. Na stůl přišlo několik kousků zeleniny v nějakém obalu, já jsem měla mrkvičky. K tomu se přikusovaly nudlové placičky pečené na plotně v malých různých tvarrech, docela jako u nás se dělaly v mém dětství. V nádobce bylo něco bílého, teprve po ochutnání to musela být sladká smetana. Snědli jsme to a zapili tamarindovou šťávou, kterou ve velké mosazné tepané nádobě nosil jiný číšník, který nadhozením na požádání naplnil sklenici z dlouhého vyústění elegantní nádoby, která zůstávala stále na jeho zádech. Po programu jsme šli domů. Ráno Jindra měl bolesti břicha. Jeho žlučník byl velice zvětšený a krásně hmatný, ale celkem nebolestivý. Měl asi 37,5 a řekl, že má velice dlouhou zácpu. Odolala jsem možnosti zavolat českou kolegyni na konzilium i vzhledem ke žlučníku a difusním bolestem vyhledat americkou nemocnici v Káhiře a půjčila jsem si nádobu na klysmo na ordinace na našem obchodním zastupitelství. Dávat v hotelu několikrát klysmo není zrovna lahůdka, ale dostavil se úspěch. Bylo to tím, že Jindra pil velké množství silného čaje, který tam byl obvyklým nápojem a nebyl na něj zvyklý.

V roce 1975 dostal Jindra těžkou toxickou formou růže, začala na obličej, do 24 hodin sahal erythem až do podbřišku. přijel dobrodružně domů z Prahy s teplotou 40°. Ihned jsem ho dala do nemocnice v Nymburce, jenže tam netrefili antibiotikum. Do rána měl i zánět plic a zánět srdečního svalu, byl v bezvědomí. Zavořali mu očního lékaře na konsilium, mysleli, že je to flegmona očního původu. Bylo to v sobotu v 7 hodin ráno, když mne vzbudil ten oční kolega a povídá: Tak jsem zachránil vašemu muži život! A čím? zeptala jsem se. No, přeložil jsem vám ho z Nymburka do Boleslavi, v Nymburce ba vám umřel. Bude na očním oddělení. Tak jsem hned volala na oční oddělení v Mladé Boleslavi, ale tam byl zřejmě mladý sekundář v sobotu ve službě a povídá: ano, právě ho přivezli, je v bezvědomí, má 40° horečku a diagnózu zánět srdečního svalu a zápal plic - ale ten mně tady umře, on dostával Tetracyklin v injekcích a já mám jenom tablety. - Tak jsem viděla, že mám Jindrův život v rukou a povídám: "Já neznám boleslavskou nemocnici, ale vím, že je na několika místech. Podle mého názoru při takových diagnózách patří můj muž na oddělení intenzivní péče. Máte takové oddělení někde blízko?" Potom jsem slyšela, jak spadl kámen ze srdce tomu doktorovi a jak povídá: "Jé - Jé, to je přes dvůr! Tak jsem se ještě zeptala, kdo je tam primářem a dověděla se, že primář Krauman. To byl náhodou jediný primář v Boleslavi, kterého jsem dobře znala. Ještě jsem se zeptala, jestli v sobotu přijde na oddělení, prý ano, hned ráno chodí, protože je pilný. Tak jsem zavolala ke Kraumanům domů, Jindra dostal injekci Gentamicinu a tentýž den ještě druhou. Další den byl bez teploty. Krauman také udělal v neděli správnou diagnózu, že jde o růži a po konziliu s primářem z kožního, byl doléčen na kožním oddělení a za 14 dnů byl doma. Srdce však bylo skutečně poškozené. Při veškeré odborné péči trvalo 16 let jeho srdci, než se zastavilo 18.7.1991.

Tehdy se natáčel film o polarografii, v rekonvalescenci to Jindra zvládl. Film běžel asi 2x v televizi, Jindra tam skoro nebyl k poznání. Ještě 5 let učil lékařskou elektroniku do 65 let. Jezdil ještě i na kanoi s přítelem Honzou Čihákem, ještě z výzkumného ústavu. S kanoistikou jsme začali v roce 1945 a 25 let jsme pilně spolu i s dětmi sjížděli naše řeky a vsáhl jen na ohni s co nejprostší výbavou. Ale pak, bylo mně skoro 50 let jsem to vzdala; Jindra pokračoval s Honzou. Všechno zpracoval, každý výlet i s fotodokumentací, je toho několik šanonů.

V penzi se Jindra sblížil s profesorem Kahudou, bývalým ministrem školství a začal se zajímat o psychotroniku. Sledoval celý vzestup zájmu o tento obor. Ačkoliv neměl schopnosti senzibila, lákala ho vidina vědeckého výkladu jevů, a hlavně proutkařství. Poznal několik obdovuhodných lidí a zúčastnil se jako přednášející několika proutkařských kurzů i jiných příležitostí. Sestudoval naši i zahraniční literaturu, psal do časopisů. Získal si ku podivu uznání svých postojů i uctu v tomto oboru. Profesor Kahuda svým rozsáhlým teoretickým dílem, pokoušejícím se o výklad psychických jevů pomocí Einsteiny teorie relativity, kterou znal, byl asistentem teoretického fyzika profesora Závišky v době kdy Jindra ještě studoval, však nezískal uznání svých mentonů. Jindřich ho podporoval a jeho poslední práci i čtvrté interakci dokonce oponoval. Při obhajobě to však dnešní fyzikové uhráli na to, že je třeba ještě další experimentální materiál, načež Kahuda zemřel, asi před třemi léty.

Jindra v důchodu napsal také knihu o alometrii v koprodukcii s profesorem Malzacherem z Olivic, ale kniha měla smůlu. V době, kdy měli smlouvy s SNTL i v Polsku, poněvadž koprodukční knihy ze dvou východních států měly zelenou, profesor Malzacher onemocněl. Mezitím se poměry změnilly. Zbyly jen příjemné vzájemné návštěvy. Část knihy vyšla v Polsku jako skriptum.

Mimo stres s DR 4 si Jindra nikdy nepostěžoval. Z elektroniky byl vytlačen v souvislosti s misemi UNESCO - a kam to elektronika dovedla! To se stalo vlastně již v roce 1965, když v roce 1966 dostal Jindra profesuru elektroniky. To poznali ale i jiní, že během pobytu v zahraničí se zavře voda.

O tom, že si toho všímali i lidé na okraji, svědčí věta Jarči Junové, která od začátku fakulty v Poděbradech byla úřednicí ve studijním oddělení: "Pane profesore, čím to je? Vy přece vždycky něco založíte a když to běží, tak si do toho sedne někdo druhý". Opravdu, hájit své pozice Jindra nedovedl a ani nechtěl, spíše ho zajímalo zakládat zase něco nového. A v tom měl vždycky dobrý odhad a úspěch.

Nějaké to skutečně lidské uznání by byl snesl i nad ty medaile, kterých má deset, většinu zlatých. Nejvíce si však cenil stříbrné medaile od akademie věd za práce v polarografii a potom své první plakety ze závodu: "Za zlodějem auta", který pořádali amatéři vysilači ČAV. Dostal ji za bezdrátové spojení ze země s větroněm, který startoval na stráni v Rané. Bylo to v červenci 1935.

A tak vlastně zůstala jen spousta písemného materiálu, který obsahuje Jindrova rozmělněného ducha do nespočetných článků, v nichž blýská svými asociacemi, znalostmi avyjadřovací schopností, které mně zaimponovaly v mládí a teď mně spolehlivě dojímají.

Připravil se i smuteční oznámení s vlastním mottem: Umírá jen smrtelná část.... J.F.

Na pohřbu nesměl o něm nikdo mluvit, jinak prý nás bude chodit strašit. Oznámení o umrtí jsme rozeslali v den pohřbu, takže jsme byli jen sami, deset členů rodiny v poděbradské obřadní síni s klasickou hudbou, kterou tak miloval. Hráli za krásného slunečného dne venku slušní hudebníci. Vzpomínali jsme jen každý, jak jsme ho znali a všichni jsme plakali. Tak jsme se s ním rozloučili.... a rakev vycouvala.

Universitní profesor RNDr Jindřich Forejt se svými kolegy a žáky

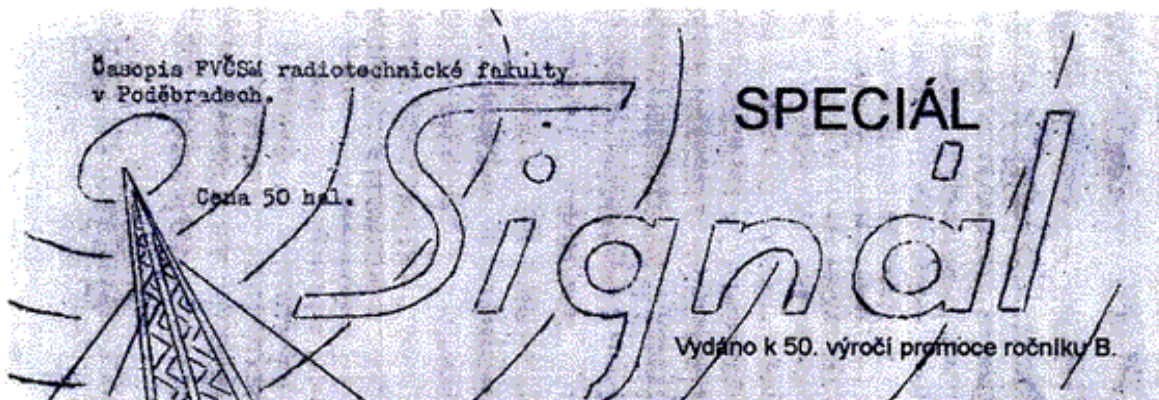
[HLAVNÍ MENU](#)

[NÁVRAT](#)

[MENU ARCHIV](#)

Aby se nezapomnělo, kdo je kdo ... alias vzpomínky šéfredaktora.

Pamatujete na ten hektický rok (který to vlastně byl?), do nějž se promítly maďarské a polské události? Návštěva Polska, sepisování studentských petic, majáles v Poděbradech a potom v Praze na Výstavišti? Jak kolega Tomačšín hřímá v divadle Na kovárně ve věci doplnění petice o zákaz rušení zahraničního rozhlasu? Celé to skončilo „zmizením“ několika kolegů - naštěstí nikoliv z Poděbrad - po pražském majálesu a prohlášením ministerského předsedy Širokého, že imperialističtí novináři si vymysleli zatčení nějakých studentů - účastníků majálesu. Žádní studenti zatčeni nebyli.

To by bylo něco pro Signál. Protože jsem se doslechl, že o tom bude jednat stranická konference, navštívil jsem kolegu Pánka (předsedu ZO KSČ). Podotýkám, že jsem nikdy členem této, nyní zločinecké, organizace, nebyl. Jenže ten ležel se strašnou chřipkou a odmítal opustit vodorovnou polohu. Přišel však s fantastickým nápadem: „Tady máš pozvánku, občanku, legitimaci KSČ a jeď tam místo mne.“ Jediné nebezpečí bylo, že se tam objeví někdo známý, například Šibrava. Naštěstí se neobjevil a vše proběhlo podle plánu.

Do zasedačky přišli dva mládenci, naši vrstevníci, no tak o tři roky starší. Zatím jim budu říkat A a B. Řeč byla o novém způsobu „řizení“ vysokých škol. Stranické a svazácké výbory budou vyňaty z kompetence okresních výborů KSČ a ČSM, a řízeny přímo ÚV KSČ a ČSM. Dostí mne to překvapilo, protože to byl jeden z požadavků našich petic. A pak že se peticemi nedá nic vyhrát ... Nakonec se přihlásil jeden účastník, tuším, že z Pardubic, jak je to s těmi zatčenými studenty, oni přestali chodit na cvičení a přednášky, doma nejsou, prostě zmizeli.

Mládenec A prohlásil, že soudruh ministerský předseda má pravdu, žádní studenti zatčeni nebyli. Před jejich zatčením byli dekretem ministra školství vyloučeni ze všech vysokých škol. Na rozpačité ticho kontroval B: Ale soudruzi, vy jste nestudovali marxistickou filosofii?! No přece dialektický materialismus ... Opravdu si již nepamatuji, zda to řekl B, nebo B řekl to první a kontroval A, ale to je snad jedno.

Ten A se představil jako JUDr Jičínský, člen právního odboru ÚV KSČ. S tím jménem jsem se setkal potom až v roce 1969, jako se spoluvůrcem Federální ústavy (napřed federalizácia a potom demokratizácia), v roce 1992, jako spoluvůrce Ústavy ČR a nyní jako senátora – odpůrce vytvoření ústavy pro studium totality (no bodejť). Podle toho, co tropí strana, kterou nyní reprezentuje, dialektický materialismus má skutečně zadřený za nehty (V pátek dohoda o volbách, v pondělí již neplatí, ve středu dohoda o Janotově balíčku, v pondělí již neplatí atd.).

Občan B se představil jako Máhler, tajemník ministra školství Dr. Kahudy ("Dejte nám Kahudu, dáme mu na hubu!!"). Teprve nyní jsem se s ním setkal jako s „ubliženým umělcem“, vykladatelem jak to bylo s Masarykem a komu patří katedrála ("Vraťte katedrálu Lidu.. "). Ten asi ten dialektický materialismus moc nestudoval a to se mu vymstilo.

P.S. Abych zamezil jakýmkoliv dotazům k předmětným událostem, prohlašuji, že nic není pravda a že vše jsem si vymyslel.
-šck.

Výňatek z obsáhlých pamětí na studium v Poděbradech.

Celý text je autor ochoten zaslat zájemcům mailem, pokud to nepůjde jinak.

Jednou na podzim roku 1956 za mnou přišel můj spolužák Karel Pospíšil, že dává dohromady redakční radu fakultního časopisu, zda bych se nepřidal. Souhlasil jsem. Byli jsme tam ještě další, bylo nás celkem asi pět. Na jména dalších se již nepamatuji, pouze na jednoho, na Vladimíra („Vlada“) Steinerja, jenž byl rovněž Slovák.

Když jsme diskutovali o názvu časopisu (který byl „občasník“, vycházel nepravidelně, vždy když jsme dali dohromady materiál na čtyři strany), navrhl jsem, aby se jmenoval „Signál“ a na moje potěšení byl můj návrh přijat.

My jsme nebyli jenom redaktoři, tedy autoři článků časopisu, ale jsme ho také vlastnoručně tiskli na primitivním cyklostylovém stroji, na který se připnula speciální blána, někde na stroji se natřela černá hmota jako kolomaz a bylo nutno otáčet klikou, aby se blána připnutá na kovovém válci otiskla na papír.

Kromě toho jsme časopis také sami distribuovali mezi studenty. Jednu dobu jsem se dobrovolně přihlásil, že budu také kolportérem časopisu. Někde mám i fotku, jak stojím u vstupní brány do poděbradského zámku v dlouhém šedém plstěném „hubertusu“, který mi sahá téměř po paty, s kloboukem na hlavě a se štosem „Signálu“ pod paží. Tuším, že jsme ho prodávali po koruně za kus.

Jak jsem řekl, šéfredaktorem „Signálu“ byl Karel Pospíšil. Byli jsme dobří přátelé, ale zato mi občas napůl žertem, napůl vážně vytýkal to, jak jsem se navenek tvářil, že mám „kladný postoj k socialistickému zřízení“, posměšnou poznámkou, že jsem „zaslepenec“ a že nevidím podstatu tohoto režimu.

Já jsem mu to vůbec nezazlíval. Právě naopak. Byl to pro mne důkaz, že mu mohu důvěřovat, protože má právě takové smýšlení jako já, které jsem však musel usilovně kamuflovat, z toho důvodu, že můj otec byl v Kanadě již od doby před válkou a já jsem tudíž byl pro režim potenciální „nespolehlivý živel“ a musel jsem si dávat dobrý pozor především na jazyk. Zároveň mi dělalo dobře, že on takovým způsobem nevědomky dodává na přesvědčivosti této mojí kamufláži pro širokou veřejnost, a hlavně pro „oficiální kruhy“.

Kromě organizační činnosti jsem byl také přispívatelem časopisu Signál. Uveřejnil jsem tam také asi tři básničky (pod značkou -jt-), které měly určitý ohlas zejména u studentek nižších ročníků.

Důležitou součástí vydávání časopisu bylo jeho schvalování na tzv. tiskovém oddělení ONV (okresního národního výboru), kam bylo nutno nejdříve předložit napsané blány (nebo rukopisy určené na uveřejnění, to věru již nevím).

Tuto nepříjemnou úlohu svěřili moji kolegové mně. Chodíval jsem za plešatým mužem ve středních letech s pichlavýma očima za brýlemi ve zlatém rámu a chladným, zlomyslným výrazem tváře. Pokaždé když na mne upřel svůj pohled, měl jsem dojem, že se dívám do očí hada.

Tenkrát jsem jenom matně tušil to, co dnes vím se 100 %-ní jistotou, že to byl estébák. Byl to strašný primitiv. Pokaždé když jsem za ním musel jít, jsem se cítil velmi špatně. Vždy se tvářil velmi „učeně“, přesto, že bylo vidět, že vůbec nechápe smysl toho, co čte.

Jednou se nám stal malér, který mohl mít i velmi nepříjemné důsledky. V březnu roku 1958 jsme připravovali mimořádné číslo k prvnímu dubnu, které mělo mít čistě humorný ráz.

Vlado Steiner napsal básničku s volným veršem a textem, který parodoval v té době módní expresionisticko-modernistickou poezii (kterou jsem já nazýval „výkřiky do tmy“). Jediným smyslem této básně bylo, že první písmena jednotlivých řádek při čtení shora dolů dávala slova „První apríl“. Kromě jiného tam byly i takové navzájem nijak nesouvisející výroky, jako že „lodička plává zdaleka“, „hvězdy se třpytí na nebi“ a „prapor se třepetá ve větru“ – a tak podobně.

Toto se nějak nelíbilo našemu cenzorovi. Řekl mi, že tuto báseň nemůže pustit do tisku, protože podle něho obsahuje narážky na Američany. Pro sebe si zřejmě vysvětlil, že báseň chce říct, že „Američané – hvězdy a prapor, tedy americký hvězdnatý prapor – přijdou na lodi zpoza moře“, aby nás osvobodili.

Nepomohla ani moje usilovná argumentace, že toto celé je jenom aprílový žert, atd. Čím více jsem vysvětloval, tím více se cenzor zatvrdil. Vrátil jsem se domů s nepořizenu a řekl jsem spoluredaktorům, že bohužel tuto básničku musíme vyřadit z našeho čísla.

Načež se Vlado Steiner strašně naštvál a vyvěsil text zakázané básničky na vývěsnou tabuli do podjezdu u vchodu do zámku. Připsal k tomu i komentář, jaký je tiskový dozor sprostý a hloupý, že takovou nevinnou věc nechce pustit do tisku (nebo něco podobného v tomto stylu).

Protože v těch dobách „*Velký bratr*“ neznamenal název populární televizní show jako nyní ve 21. století, ale součást každodenní reality, velmi brzy přišli dva „*nápadně nenápadní*“ pánové v kožených kabátech, svěřili básničku z vývěsky, zašli za děkanem fakulty a dožadovali se, aby autora okamžitě vyhodil ze školy.

Jako člen redakční rady jsem šel dvakrát za děkanem Forejtem, abych za Vlada Steinera orodoval. Forejt mne nejdříve tvrdě odmítl a nechtěl se mnou ani mluvit. Úřčitě se bál o svoji kariéru. Ale mně to nedalo a po poradě s redakční radou jsem zašel za děkanem ještě jednou, abych mu celou záležitost podrobně vysvětlil. Forejt si to možná mezitím rozmyslel a určitě se také informoval na příslušných místech, kde mu asi řekli, že to není až takový horibilní přečin a proto mi řekl, že to Vladovi promine s tou podmínkou, že on vyvěsí na vývěsku písemnou omluvu za to, že se choval tak nepromyšleně nebo něco v tomto stylu. A tak Vlada Steinera za to nejenže nevyhodili ze školy, ale ho ani nijak nepotrestali.

Když jsem se nyní podíval na aktualizovaný seznam absolventů ročníku B a uviděl jsem u jména Vlada Steinera akademický titul „*Doc. Ing. CSc.*“, pomyslel jsem si, jak strašně málo scházelo k tomu, aby se tato skvělá kariéra nebyla vůbec uskutečnila. Jak to řekl Napoleon? „*Du sublime au ridicule, il n'y a qu'un pas*“. (Od vznešeného ke směšnému je jenom krok.)

2. července 2010

Jozef Tomaščin

A nyní vzpomínky z jiného pohledu.

ing Alfréd Delong.

Když mi bylo 50, řekl mi jeden starší a zkušenější přítel: "Alfréde, Alfréde, až přestaneš být sexuálníím štvancem, poznáš teprve, jak je život krásný."

Myslím, že nyní po 50 letech nastal čas, kdy můžeme, zejména kolegové, plně využívat krásy života. Nevím jak naše spolustudentky, které jsou lépe tělesně přizpůsobené, ale doufám, že následující úvahy platí i pro ně.

Máme možnost se těšit z dobře vychovaných a vzdělaných dcer a synů, můžeme se kochat schopnými vnuky, eventuálně právnyky. Nesmíme jen kritizovat, jak říkala Rousková. Výchova vnoučat je výhradně záležitost jejich rodičů.

Jak bývá psáno v památkách: Vzpomínky jsou rájem, ze kterého nás nemůže nikdo vyhnat. Padesátá léta nebyla pro mnohé studenty radostná. Hon na kulaky a živnostníky doléhal i na fakultu. Soudružka Chybová (kádruvačka) dostávala dopisy od NV s žádostí o vyloučení těch, jejichž rodiče nechtěli do JZD (Nožička, Zlomek). Nebylo snadné vyloučení odvrátit. Ještě obtížnější byly situace Hanzlíka (roč. A), který přišel na fakultu jako kandidát a odmítl vstoupit do KSČ. Když byl spontánně zvolen předsedou FV KSČ, bylo vyloučení téměř jisté.

Že boží mlýnu melou pomalu, ale důkladně, jsem se přesvědčil po roce 1968, kdy si mi stěžoval Bakončík (roč. A), že nesmí ani na služební cesty.

Za pozitivní diskriminaci lze považovat skutečnost, že zkušební archy byly z děkanátu označovány černými a červenými tečkami. Studenti ADK (dělnické kádry) měli červené tečky a nesměli se vyhodit.

Až legrační byla historka se sochou TGM, kam občané v den jeho úmrtí dávali svíčky. Policista, který z povzdálí hlídal, žádal studenty, aby svíčky zhasli.

Zajímavé bylo rovněž využití studentů k agitaci vstupu do JZD, kdy se na návších shromažďovali zemědělci s vidlemi a kosami (Kravárik).

Velmi smutnou nepolitickou událostí bylo utopení člena kanoistického oddílu, kdy jsme chodili i v noci k elektrárně hlídat.

Utrpení jsme zažívali při péči o chrup, kdy se hlavně trhalo. Pokud někdo chtěl zub vyléčit, byl pozván do soukromí za 30 Kčs (což neodpovídá dnešním 30 Kč). Některým nám tak dodnes zbytečně chybí sem tam nějaká stolička.

Lékařskou péči jsme mohli zažívat i při angíně, když jsme přes telefon řekli: "Aáá" a doktor naordinoval: "Ležte v posteli a manželka ať vám uvaří čaj." Copak o to, ale kde vzít tu manželku?

Při vstupní prohlídce jsme měřili vitální kapacitu plic. Měl jsem 6 l, Zlomek naměřil 4 l (už tenkrát silně kouřil). Řekl: "Už jím, proč trpím dušností." Škoda jen, že nevyvodil poučení.

Hodně legrace jsme zažili v tělocviku, nebo na vojně.

Jednou chtěl Wagenknecht změřit naši zdatnost na běh na 100 m. Určil startovací čáru a sám šel na cíl se stopkami. Běžel jsem spolu se Závěrkou. Start jsme si posunuli asi o 10 m. Wagenknecht nevěřil. Škoda, že jsme

se přiznali. Dosažený čas pod 11 s mohl dodnes platit jako rekord ČVUT.

Na vojně Zatloukal PUAZO roztloukal a Zeman vyhodil studenta, že neopravil v daném čase radar a potom ho sám opravoval několik dní.

Student Krejčí, jako velitel, dokonce postavil popravčí četu.

Nutno zde vzpomenout nejlepších pedagogů: Hudce, jehož přednášky byly tak srozumitelné, že nebylo třeba se je učit, Kvasila, pozdějšího předsedy Akademie věd, který kreslil Smithův diagram jedním tahem, Grubra, jako matematika a fyzika. Proslavil se rovněž, když Mařátko zamknul dveře z nádvoří do Salla tereny (spodní posluchárna B), aby se "nenosil písek. Profesor, stejně jako posluchači, použil pak okno.

Nebo pí. Vimrovou, která při výkladu matematiky stačila ještě na hradě porodit dceru.

Nebo Šibravu, který nám na počátku vyhrožoval blitím zelené vody při přípravě konspektů.

Zvláštní pozornost zaslouží zakladatel fakulty, rozporupný děkan Forejt. Neváhal v první koleji, když ještě nebyly odpadkové koše, hlídat, kdo hází odpadky z okna a pověřit ho sběrem, dokud nenachytá dalšího vinníka. "Vychovával" nás návštěvou na koleji a hodnotil ustlané postele. Dojemně se staral o studentky, aby nepřišly o věneček.

Vzpomínám na přednášku fyziky, kdy Forejt zadal úkol: kolik energie vznikne při zabrzdění rychlíku a jak dlouho by se s tím dalo svítit na koleji. Na námitku nedostatečného zadání řekl, že inženýři musí umět technicky myslet a odhadnout.

Když už vzpomínáme pořádku na koleji, pamatuji, jak Nozička otvíral zašpuntovanou láhev se sirupem, určeným k míchání s Poděbradkou, úhozem o zed'. Jednou láhev rozbil a obsah se mu vyliil na postel. Postěžoval si: "Tady je ale bordel."

Mnozí studenti využívali hojnosti inkurantních součástek. Proslavil se Deutsch, když postavil přijímač pouze z odporů 1 MOhm. Mimořádně na mne zapůsobil poslech VKV z Vídně na přijímači, který postavil Raus. První přijímače s tranzistory postavili Huřa a DeLong.

K inkurantním zařízením patřil i pobřežní radar Wehrmachtu, který postavil asistent Janda na zahradě zámku. Proslavil se také tím, že si v Jitřence "vyseděl" tamější prsatou prodavačku.

Vysílač VKV, který fakulta dostala od americké armády, byl, bohužel, sestaven až v Dejvicích.

Zvláštní kapitolou jsou cizinci na fakultě, nejen v ročníku B.

Když se objevila skupina Arabů, nastaly potíže s poděbradskými paničkami. Rozneslo se, že hoši jsou mimořádně vybaveni pro sex. Na FV ČSM přišla stížnost s žádostí o sjednání pořádku. Nebyli ale členy ČSM, takže nešlo nic dělat. Rovněž naši hoši, vzhledem k tělesnému nesouladu, nechodili s Araby do sprch!

Čiňanům vtipálci doručili "úřední" dopis o nutnosti přijmout české jméno po dobu pobytu. Matrikářka na ONV způsobila málem mezinárodní zápletku, když volala na velvyslanectví Číny.

Mimořádná záhada se objevila na nové koleji. Na zadní části záchodového prkénka se občas objevovalo lejno. Uklízečky šilely. Vše se vysvětlilo až v roce 1958, když jsme byli na praxi v Rusku a poznali turecké záchody.

Světlé vzpomínky patří kinu. Zejména slavné plesy ve 3 sálech s hojností místních krasavic. Měli jsme hluboko do kapsy a tak Belica vynalezl způsob, jak chodit do kina zadarmo. Byl založen na skutečnosti, že i při plně vyprodaném představení byly v sále vždy nějaká volná místa. Bylo třeba se jen dostat do sálu.

Jeden neznámý student fakulty způsobil zmatek, když si zakoupil vstupenku v Nymburce a v Poděbradech pak byli na jedno místo dva návštěvníci. Problém vyřešil až ředitel kina, který si všimnul drobného nápisu "Kino Nymburk."

Kino mělo sedadla v hledišti rozděleny do tří sloupců, oddělených dvěma uličkami. Legračně působil Pospíšil, když prošel i s dívkou plně obsazenou střední částí a usadil se v pravé až u zdi.

Zvlášť je třeba vyzvednout naše spolustudentky Věru, Táňu, Evičku a Evu, Miladu a Syľvu, Valju. Říkalo se, že dívky jdou na vysokou hlavně aby byly blíže lukrativním ženichům. Berou si tedy studenty vyšších ročníků a asáky. Pokud je známo, žádná z našich se nerozvedla, což neodpovídá dnešní statistice a lze vysvětlit jen mimořádnou kvalitou a dobrou výchovou. Jen Věra "opravila" rozvod tím, že si Knolla znovu vzala.

Hůře dopadli studenti, kteří si vzali místní krasavice: Hučka, DeLong, Staněk. Výjimku představoval vedoucí ročníku B Holý.

Legrace v Poděbradech končila až vypracováním diplomních prací, kdy Pánek konstruoval zařízení pro kreslení siločar, nebo ekvipotenciál a byl celý od stříkajícího oleje, nebo Šunkův přijímač, který měl automaticky vyhledávat radiové vysílače, ale on se jim zásadně vyhýbal.

Řada kolegů dala přednost práci v zahraničí, což bylo spojeno s rizikem a odvahou. Mnozí měli příležitost i schopnosti odejít do exilu, ale nevyužili je, ať z důvodů vlasteneckých, rodinných, nebo z nedostatku odvahy. Je třeba i tyto ocenit, protože by bylo jistě škoda, kdyby tuto krásnou krajinu osídlili cizinci.

S postupující globalizací si ale budeme muset zvyknout, že schopní vnučí odejdou do světových středisek vědy. Bude nám to líto, ale nelze u nás postavit veškeré ústavy a střediska pro schopné absolventy.

Mohli bychom vytvořit řadu statistik o počtu patentů, dosaženého postavení VIP, vystřídáních zaměstnání, manželství, nebo dosaženého bohatství. Jsem ale přesvědčen, že lidské štěstí nezáleží ani na velikosti bankovního konta, ani na místě pobytu.

Buďte všichni zdraví a hlídejte si vitální kapacitu plíc.

[HLAVNÍ MENU](#)

<---- [NÁVRAT](#) ---->

[MENU A R C H I V](#)

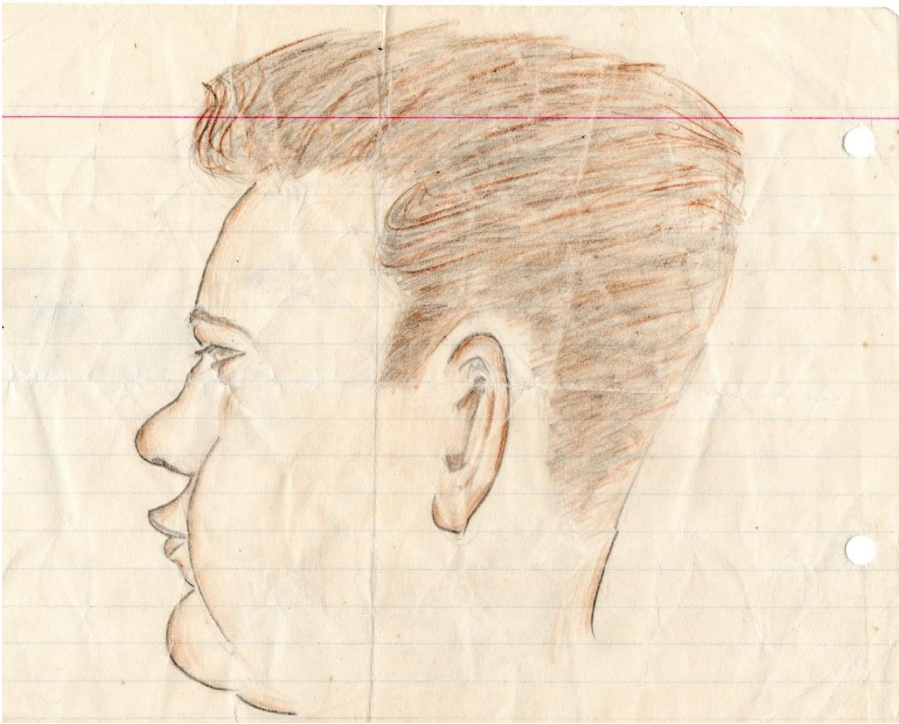
Ing. Alfred DELONG

ROČNÍK "B" Fakulty radiotechniky v Poděbradech

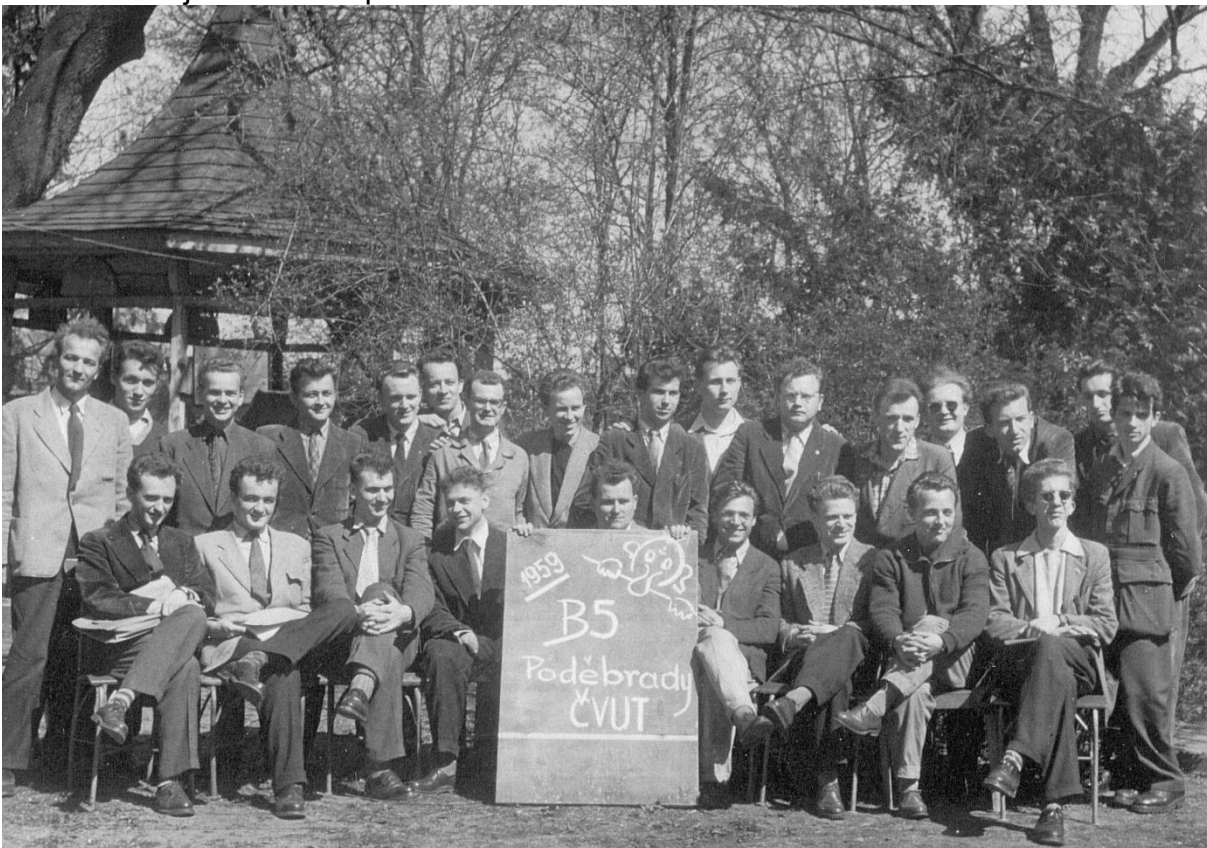
Ročník: B (I)		Skupina: BII-7		Vedoucí: A. Delong		Předmět: Matematika		Semestr: 2												
Čís.	Jméno	Klasifikace	Presence																Poznámka	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	Adamčíková Milada		+																	II
2	Dolong Alfred		+																	
3	Doušek František			+																III
4	Glück Růžena			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	III/III
5	Grešák Pavel																			I
6	Habětín Jiří																			III/II
7	Havolka Jiří																			II
8	Holý Zdeněk																			II
9	Horáček Otakar																			+II
10	Huša František																			II
11	Chán Bohumil																			I
12	Konočný Antonín																			III/II
13	Nožička Josef																			+II
14	Počok Jiří																			II
15	Pospíšil Karol																			III/III/II
16	Povolný Jiří																			III+
17	Prunerová Sylva																			II
18	Romáš Josef																			III
19	Sedláček Vlastimil																			II
20	Sejkorová Eva																			I
21	Vaniček František																			III
22	Vrana Juraj																			III/III
23	Vrta Zdeněk																			III/II
24	Závěrka Otto																			III
25	Zlomok Josef																			+

Obr 1 „Třídní kniha“ stud. skup. BII-7 před reorganizací

Zapisovala se účast na cvičeních. Počínaje 3. semestrem byla evidence docházky zrušena až na děkanátem organizované výjimky (viz vzpomínky J. Hojný a další).

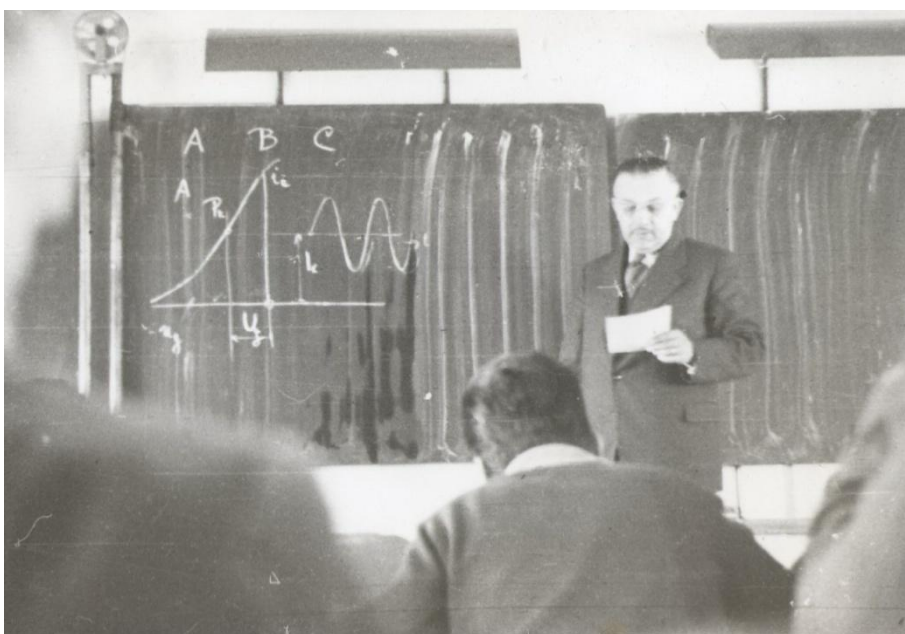
Obr 2 Hádanka: portrét člena roč B, kreslil student skup. B5
Pro usnadnění: mistr byl rovněž karikaturistou časopisu Signál.
Kdo uhodne jména zakoupí oboum flašku.

Obr 3 Studijní skupina B5 po reorganizaci.
Na fotce jsou i studenti jiných skupin. Autor snímku je pravděpodobně již nežijící Zdeněk Vrla.

Obr 4
Předsedové FV ČSM Hanzlík a Bakončíková (oba ročník A) s Valjou ročníku B

Obr 5
Profesor Stránský vysvětluje činnost zesilovače v tř. A, B a C

Obr 6

Studenti Šunka a Novák (ročník B) na letišti Nymburk slouží u navijáku při výcviku létání na bezmotorových letadlech

Obr 7

Student Steiner (ročník B) na „laufu“ v poděbradském lázeňském parku

Obr 8 a 9
Studenti Šustek, Kravárik, Delong a Schliksbier (ročník B) v západním Berlíně v r. 1959.

Obr 10
Studenti ročníku B vybírají inkurantní součástky na šrotišti Praha-Libeň (Holý)

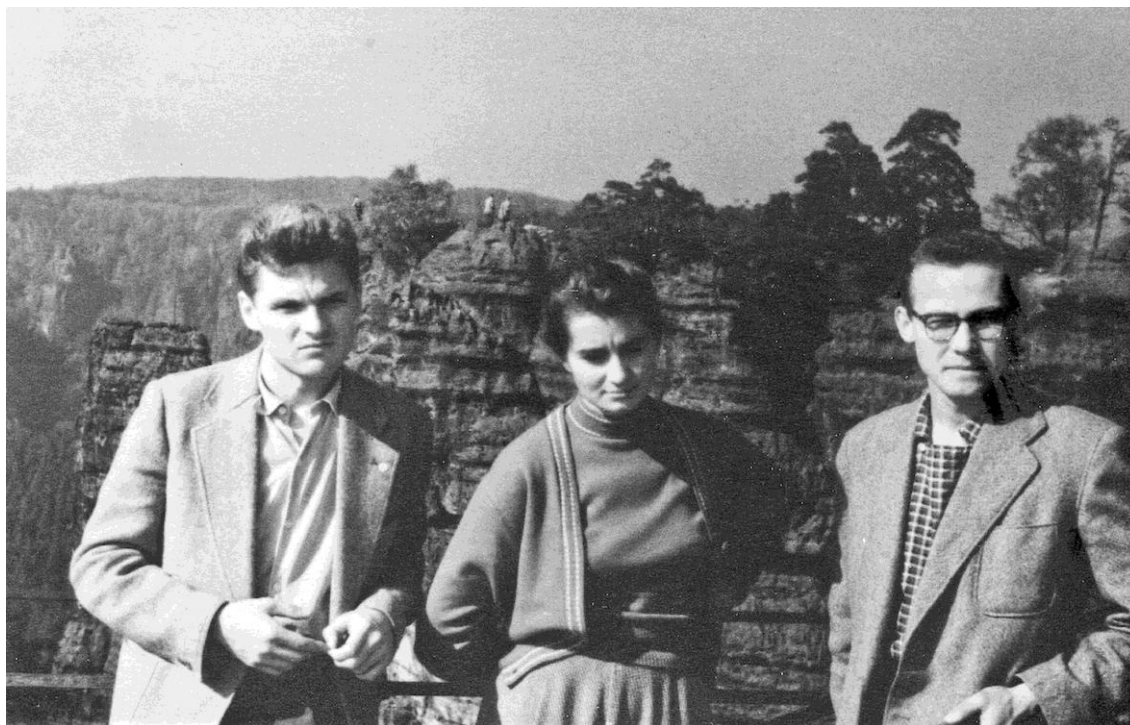
Obr 11
Studentky BII-7 (Sylva, Evička, Milada) na setkání v Poděbradech po létech

Autorem snímků 1-11 je "foto del"

[HLAVNÍ MENU](#) <---- NÁVRAT ----> [MENU A R C H I V](#)

NAŠI ZAHRANIČNÍ STUDENTI

ROČNÍK "B" ČVUT Fakulta radiotechniky v Poděbradech

Obr. 1. Vladimír Solonnikov - Valja Kaliničenko - Vadim Nomokonov

Celý serial fotek komentuje Vadim

Vladimírovi jsme říkali prostě "Velký Volod'a". Fotografie je z Českého Švýcarska, vyhlídková terasa nám poskytla nádherný pohled na českou zemi.

Jakmile i u nás zavál vánek osobní svobody a mohli jsme vycestovat, dostal jsem se několikrát do Švýcarska a došel jsem k názoru, že země mají rozmanité přírodní krásy pro radost Božího stvoření.

Pro zahraniční studenty jsou hostitelskou zemí často organizovány autobusové zájezdy po celé zemi. To bylo nejen velice zajímavé, ale také velmi důležité, protože k hlubšímu pochopení lidí a jejich života, je třeba navštívit různá místa a získat nové informace.

Pro tyto výlety se dala dohromady naše rozmanitá mezinárodní skupina studentů z různých zemí. To bylo skutečné vzájemné přátelství, na které neměla vliv skutečnost, že albánská Afrodita přišla ze země, kde je islám.

Obr. 2

Vadim, Vladimir, Vladimer, Shin Donhi, Valja před hlavním pavilonem na MSV Brno
Vadim nosil klobouk, který si koupil za peníze určené na osobní výbavu před odjezdem do Československa.

Výstava byla velice zajímavá, navíc jsme viděli město, hrad, a slavné vápencové jeskyně s podzemní řekou, na které plula lodička poháněná motorem.

V zámku si pamatuji středověké zařízení pro mučení vězňů. Cela byla malá kruhová místnost, vězně hlídalo několik kamer rozmístěných po místnosti. Ve stěnách místnosti byly díry, kterými procházela lana tak, že konec lana byl upevněn na vězni, a druhý konec lana byl v rukou strážců ve službě. Hlídač pravidelně tahal za provazy a nedával vězni možnost spát.

Bylo to strašné mučení: po několika bezesných nocích je vězeň natolik oslaben na těle a duši, že udělá cokoliv, jen aby mohl spát.

Během sovětském období, mučení nedostatkem spánku používané KGB (výbor pro státní bezpečnost), to nemohli vydržet ani ti nejodolnější z těch, kteří kdysi prošli obvyklou procedurou mučení v carských věznicích.

Věřím, že fyzickou bolest může člověk snést, ale mučení odpíráním spánku přesahuje fyzické hranice, jako když se duši člověka nedostane potřebného odpočinku - jako když Duše nemůže nalézt svůj vnitřní klid.

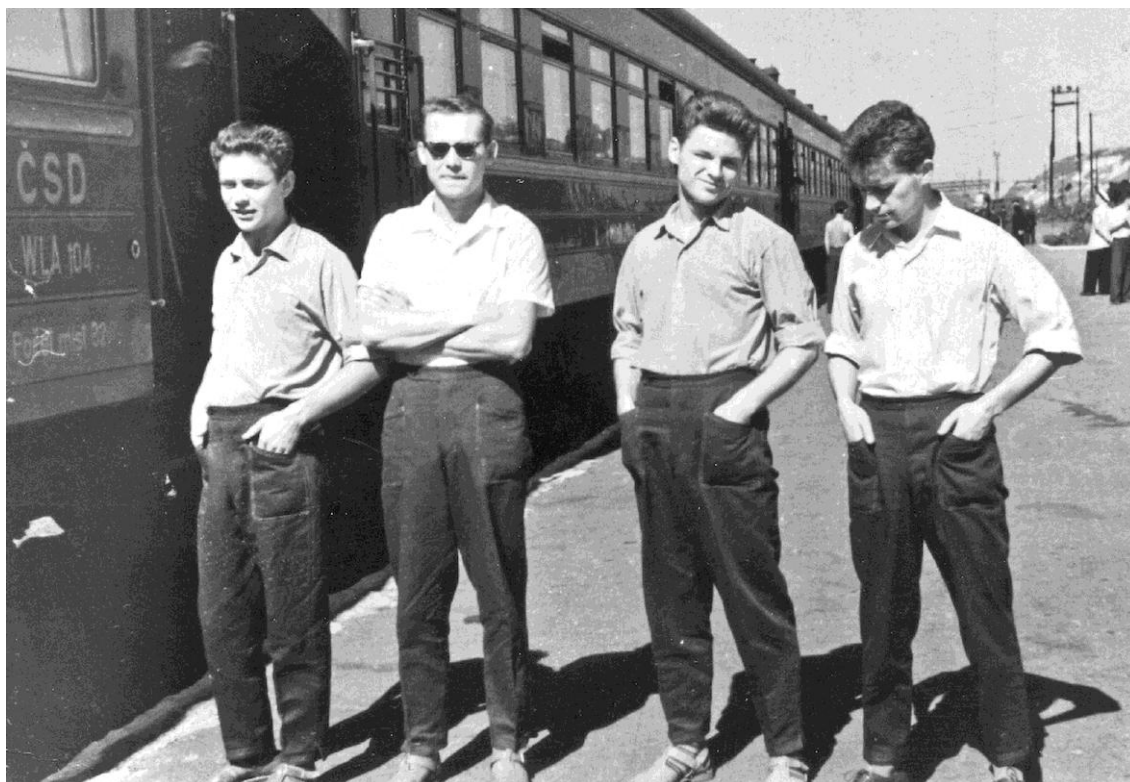
Obr. 3 Kolegyně Sin Donhi, Valja a dva korejští studenti
V Poděbradech na procházce v parku. Nad hlavou sedícího studenta
Valja zvedá "rohy" - zřejmě panuje dobrá přátelská nálada a pohoda.

Obr. 4 Snímek volejbalového družstva

od leva: Vladimír, Li-Gen Zun, Saša, Vadim, korejský student, Vladimer
Volejbalové hřiště se nacházelo přímo pod okny ubytovny. Když někdo chtěl přilákat další spoluhráče do hry, začal bušit míčem o zem. Kdo to bušení uslyšel chtěl si zahrát, musel rychle přiběhnout na hřiště. Většinou hrály týmy náhodně vybrané, ale občas došlo i k vytvoření různě orientovaných družstev - např. cizinci, ze zámoří a další - hráli proti místním studentům.

Samozřejmě, že vždycky, jak se říká: "zvítězilo přátelství", výsledek nebyl natolik důležitý a významný. Poznámka: nikdo nebyl zraněn.

Obr. 5 Saša - Vadim - Vladimír - Vladimer

Fotografie na neznámém nástupišti na cestě do Československa. V tehdejším Sovětském svazu bylo těžké sehnat džíny (a byly velmi drahé).

Pomohli jsme si tak, že jsme si všichni koupili kalhoty z hrubé modré látky a sešili červenou nití "in-store" pracovní oděvy. Byly levné - kolem 50 eur v té době, ale cítili jsme se v nich - no jako v džínách.

Obr. 6

(Foto del) Alfred DELONG komentuje:

Bydleli jsme na koleji spolu s Alexandrem Sizminem a Mirkem Hučkou.

(Sáša-drží vodorovně neidentifikovanou láhev).

Snímek je z prosince 1958 kdy jsem měl narozeniny. Něco se vypilo ale většinou čaj.

Láhev se sirupem (svisle) drží Volod'a Galkin (Vovka).

Dále jsou na obrázku:

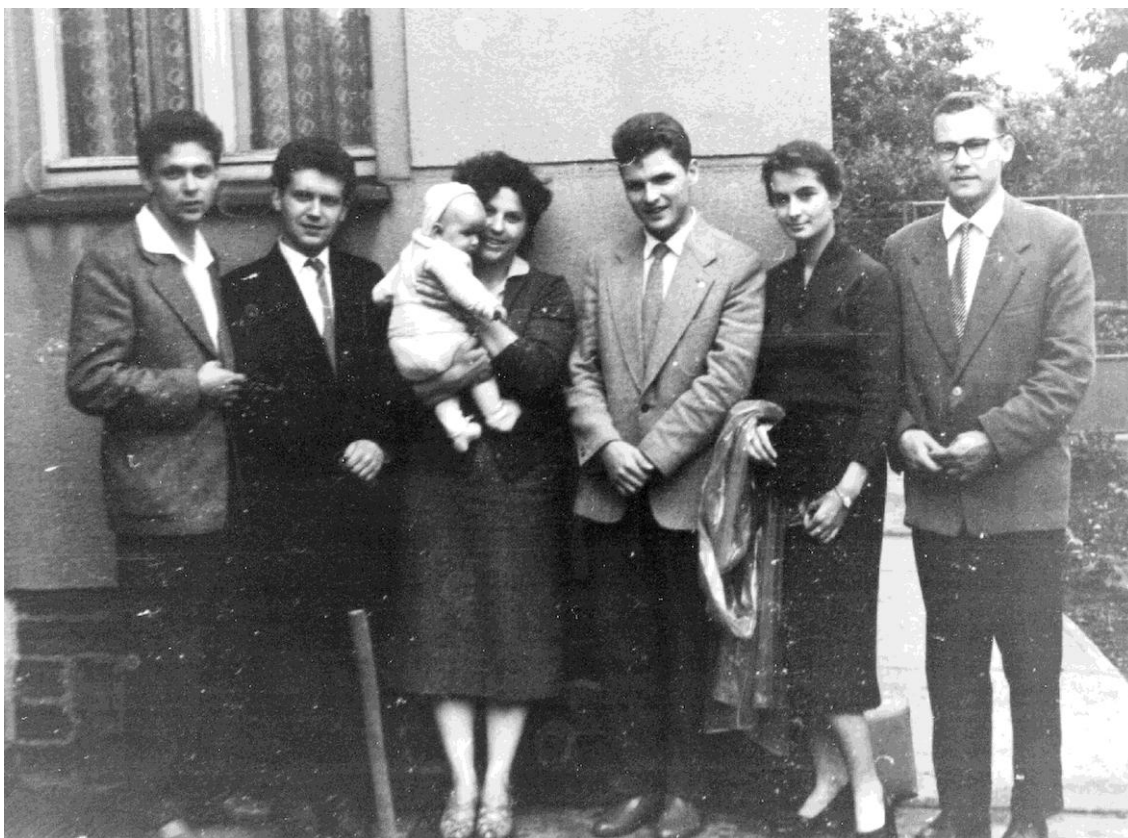
Volod'a Solonnikov (Vova), Vadim Nomokonov, M. Hučko a Valja Kaliničenko.

K tomu Vadim dodává, že se dosti často scházeli na oslavu "narozenin".

Někdy jim vedoucí poskytl zařízený pokoj a ložnici pro tato setkání.

Když pak Bulhaři přišli, přinesli kola klobásy, sýry a speciální vína.

Bylo to velmi zábavné a na úrovni.

Obr. 7 Na návštěvě u paní profesorky českého a ruského jazyka Květy Přibylové

Pani profesorce se narodila dcerka, to byla příležitost k návštěvě a ke gratulacím.

S pani Květou jsme měli vynikající přátelské vztahy, Vadimovi pomohla zpracovat diplomovou práci. Bylo to období, kdy jsme absolvovali poslední zkoušky v češtině. Poslední tři semestry jsme jazykovou výuku neměli.

Pani Květa (pravděpodobně) vedla katedru v Ústavu cizích jazyků v Praze Dejvicích.

V pozadí je silueta "našeho" zámku

Obr. 8 Spolužačka Sin Donhi, Valja a korejský student na fotografii z procházky

Obr. 9 Profesorka Květa Přibylová s ruskými studenty na májovém průvodu.

Opět Vadim:

Ze všech svátků si nejraději vzpomínám na typický, veselý jarní svátek - Velikonoce.

O Velikonočním pondělí je tomto kraji zvykem vyšlehat děvčata a tím jim dokázat svoji přízeň a sympatie.

Myslím, že obyčejní lidé by měli žít v harmonii, bez ohledu na formální vztahy vlád svých zemí. Tvoříme přece jednu velkou rodinu - lidstvo (jsme děti jednoho Otce).

Obr. 10 Valja byla vždy sladká, hezká, milá
Snímek je pravděpodobně ze současnosti (Valja s Colii).
Valja jednou vysvětlovala, že soutok řek vytváří jazyk, ruský "strělka".

Obr. 11 Ruská skupina na studentském majálesu.
Všimněte si Valjina oblíbeného uvolněného postoje.

Při návštěvě chrámu na Staroměstském náměstí se Valja stejným způsobem opírala o sloup chrámu i při bohoslužbách, což se nelíbilo místním farníkům, kteří začali naší skupině nadávat... Proto jsme mlčky a urychleně opustili chrám, ale jedna stará paní nás rozzlobeně pronásledovala i na náměstí. Dostali jsme lekci slušného chování.

Obr. 12 Vadim Nomokonov říká o sobě:

Po návratu z Cejlonu jsem vyprávěl sousedům o svých zážitcích a zazpíval turistickou hymnu, kterou jsem složil na počest této nádherné a úchvatné země.

Z každé cesty si přivezu nějaký místní typický kus oděvu, je to zábavné i zajímavé. Spolu s manželkou jezdíme v prosinci - až do Nového roku, kdy jsou zájezdy nejlevnější a v Rusku tou dobou začínají vládnout mrazy.

Byli jsme již třikrát v Egyptě navštívit staré památky a vylézt na horu Sinai, v Thajsku, v Indii (Goa), v Číně (Hainan ostrov).

Ale nemáme a nikdy jsme neměli auto a naše dača je velice skromná.

Pro zájemce příkládám několik básní, či písní, vzniklých za turistických zájezdů, a též přebásněných deset božích přikázání, které jsem četl na hoře Sinai při prvních záblescích vycházejícího slunce.

[HLAVNÍ MENU](#) <---- [NÁVRAT](#) ----> [MENU ARCHIV](#)

Песнь о Шри Ланке

Бог создал Шри Ланку на радость народу,
Наполнил сиянием воздух и воду,
И Он подарил ей такую природу,
Что в ней обретешь ты покой и свободу.

Когда приземлишься в столице Коломбо,
Почувствуешь сразу, что счастье неполно:
Без этого солнца, без этого неба
И без океана счастливым ты не был.

А здесь ты вкушаешь сплошное блаженство,
Повсюду встречаешь само совершенство.
Роскошные пальмы, прекрасные люди –
Кто это узнал, никогда не забудет.

Шри Ланка не просто жемчужина-остров:
В момент расставанья почувствуешь остро,
Что именно здесь дивный Рай поднебесный,
Где все гармонично, свежо и прелестно.

.....

Песнь о прекрасном Гоа

Приветливый Гоа объятья раскрывает,
И мы летим туда, не ведая преград.
Здесь время не спешит – оно ведь понимает,
Что дольше отдохнуть здесь каждый был бы рад.

Могучий океан нас бережно качает,
И легкий ветерок ласкает нашу грудь,
Но солнце не спешит – оно нас припекает,
И ты защитный крем намазать не забудь.

Прибрежный ряд кафе туристов поджидает,
И мы туда с утра привычный держим путь.
Хозяин не спешит – хозяин понимает,
Что цель у нас одна – приятно отдохнуть.

Здесь шопинг, как всегда, товарами пленяет,
От множества вещей кружится голова,
Турист же не спешит – он четко понимает,
Что цену надо сбить хотя бы раза в два.

Но наш недолгий срок неслышно протекает,
Хоть кажется, что мы приехали вчера.
Теперь пора спешить – минута наступает
Сказать: «Прощай, Гоа! В Россию нам пора!»

.....

Отдых в Шарм-эль-Шейхе (Туристская песня – гимн)

1. Ты в Шарм прилетел отдыхать –
Купаться, нырять, загорать.
Здесь есть коралловый риф,
И скалы есть и залив –
Здесь все, о чем только можно мечтать!

2. Здесь солнышко ясно весь день,
Но есть и приятная тень.
Чтоб без проблем загорать,
Ты должен кремы втирать,
И пусть тебе это будет не лень.

3. Хоть здесь напряженно с дождем,
Но полон всегда водоем.
Шальную розу ветров
И перезвон комаров
Мы потихонечку переживем.

4. По схеме, где «все включено»,
Нам всем растолстеть суждено:
Ты можешь много нырять,
Калорий массу терять,
Но лишний вес наберешь все равно.

5. Здесь есть очень древний массаж –
Улучшит он ваш антураж:
Он уберет целлюлит,
Суставы все исцелит,
Придаст энергию, шарм и кураж.

6. Здесь в лавках товара полно,
Но твердо запомни одно:
Ты можешь торг затевать,
Ты можешь цену сбивать,
Но проиграешь в цене все равно.

7. Отель «Парадайз» – это класс!
Здесь рай приготовлен для нас,
Здесь полный комплекс услуг,
Здесь каждый каждому – друг,
И мы сюда возвратимся не раз!

8. Эль-Шейх ты полюбишь всерьез –
И это решенный вопрос:
Пускай прекрасен Гоа,
И пусть Шри Ланка мила,
Но Шарм-эль-Шейх тебе сказку принес.

9. Приходит пора улетать,
Хоть жаль Шарм-эль-Шейх покидать,
Но ярких рыбок парад
Кораллов пестрый наряд
Ты будешь долго потом вспоминать.

Молитва на склоне лет

Господи, Господи, Господи, дай просветленья
И затрудненья в работе моей устрани,
Дай, я прошу, от болезней моих исцеленье
И, сколько будет возможно, продли мои дни.

Я обещаю Тебе, что не буду сбиваться
С трудной дороги, которую Ты предложил.
Радуюсь я, что мечты начинают сбываться
И продолжаю служить изо всех своих сил.

Ну, а когда будут силы мои на исходе,
И предо мной в Твою вечность откроется дверь,
Я попрошу, чтоб найти мне кончину в походе,
Словно одну из своих стародавних потерь.

* * *

Я, мой Господи, не раз Тебя просил,
И сейчас прошу, и буду вновь просить:
Дай достаточно мне разума и сил,
Чтобы начатое дело завершить.

.....

Praised be Goa

Delectable Goa is really inviting
And we are flying to its hospitable shore.
The time is moving slow, the time is realizing,
That everybody wants to stay here for more.

The mighty ocean tries to handle us with care
And very pleasant breeze caresses our skin.
The Sun is moving slow, the Sun can make you scared,
And you have to apply a skin protecting cream.

The coastal cafes are waiting for the clients,
And every morning we go there for a day.
The host is moving slow, he shares our desire
And our common goal – to have a pleasant stay.

And shopping in Goa is strikingly exiting,
There are so many goods that you can lose your path,
But buyer's moving slow because of realizing,
That price should be reduced, at minimum, by half.

The happy term of rest is gradually expiring,
Although it seems to us that we have just arrived.
Forget of moving slow – the plane will soon be flying,
Say: "Farewell, Goa! Its Europe in our sight!"

.....

Magnificent Nanu Resort

If you want to have a nice adventure,
You must go to Nanu resort:
It combines a pretty local nature
And a European style comfort.

At Nanu you'll live in a cosy cottage,
You will eat exotic Indian food,
You will get exactly what you wanted,
And you will be always in the mood.

Refrain:

You will make your body slim and slender,
You will smile and move with charming grace,
And, of course, you'll certainly remember,
That Nanu is just the proper place. Ka-za-chock!

You'll enjoy the warm and friendly ocean,
You'll improve your problematic health,
You'll be served with care and devotion,
You'll adjust your own inner Self.

You will get an Aurveda healing,
You will use a lovely swimming pool,
You will practice Yoga, if you are willing,
And your progress will be wonderful.

Refrain:

.....

Praised be Massage!

Massage is a wonderful balm –
It makes you relaxed, fit and calm,
It will improve what is bad,
It will remove extra fat,
 It will provide you with power and charm.

Massage is a powerful treat –
It makes you attractive and fit.
Enhancing natural charm
It makes you happy and calm,
 It will produce the result that you need.

Massage is a practical thing –
There are many cures it can bring:
It makes you active and slim,
It makes you light like a beam,
And you will look like a queen or a king.

Massage is the best for your health,
And health is your most precious wealth.
It gives you strength and desires
That your partner admires,
So, come and enjoy it yourself!

From Russia with all my love, Vadim Nomokonov, SPb – Goa. Dec. 2008.

.....

Phone: (812) 510 2100

Десять Заповедей Божьих

Я всегда стараюсь строго соблюсти
Дух и букву повеленья Твоего
И достойно свою совесть пронести
До конца земного срока своего.

1. Да не будет у меня других богов –
Пред лицом Твоим их надо позабыть;
Лишь Тебя, Господь, я слушаться готов;
Бог один – других богов не может быть.

2. Никаких кумиров я не сотворю –
Не дают они достойно людям жить.
От себя былых кумиров удалю
И не буду никому из них служить.

3. Имя Божье в сердце бережно храня,
Буду заповедь я третью соблюдать:
Что бы в жизни ни случилось у меня –
Имя Бога всуе не упоминать.

4. Буду я трудиться шесть рабочих дней,
А седьмой я буду Богу посвящать:
Буду песней прославлять Его своей
И по заповеди буду отдыхать.

5. Почитаю я родителей своих,
Чтоб продолжились мои земные дни.
Я молюсь за всех – усопших, и живых,
Как молились обо мне всегда они.

6. Всё мне чудится, что камни вопиют,
Чтоб я заповедь шестую не забыл:
Пусть меня уж лучше, грешного, убьют,
Лишь бы только я кого-то не убил.

7. Буду часто сам себе напоминать,
Чтоб седьмую строго заповедь хранил –
Чтоб не стал бы я прелюбы сотворять
И душе своей бы тем не повредил.

8. «Не кради» – восьмая заповедь гласит.
Здесь у Господа короткий разговор:
Даже если вор поимки избежит,
Вор не пойманный, для Господа, – всё вор.

9. И еще мне надо твердо заучить:
Чтобы честь свою и совесть сохранить,
Нужно всюду только правду говорить,
А свидетельств ложных – не произносить.

10. Буду я себя упорно убеждать,
Что не должно мне чужой жены желать,
Что не должно о чужом осле мечтать,
То есть, мыслить, как соседский джип угнать.

Я исполню повеления Твои
Исключительно из преданной любви,
Не рассчитывая что-то получить,
Иль какой-нибудь барыш себе добыть.

Если все же милость щедрая Твоя
Посетит подчас убогого меня,
С благодарностью большой ее приму,
Не сказав о том ни слова никому.

Милый Господи, я слушаюсь Тебя,
И легко мне иго Божие нести.
Всей душой Тебя отчаянно любя,
Десять заповедей буду я блюсти.

.....

[HLAVNÍHO MENU](#) <--- ZPĚT DO ---> [MENU ROČNÍKU B](#)

SNÍMKY DOSUD NEPUBLIKOVANÉ Autor Michal Horevaj
ROČNÍK "A" ČVUT Fakulty radiotechniky v Poděbradech

Obr. (1) Náměstí v roce 2009

Obr. (2) Současné přístaviště pod zámek (2009)

Obr. (3) Pohled na nábřeží s podzámčím a budovu děkanátu
z okna bývalé katedry matematiky

Obr. (4) Pohled do prvního nádvoří zámku s rekonstruovaným divadlem „ Na Kovárně “ z okna bývalé katedry fyziky

Obr. (5) Učebna označovaná jako „A“ se změnila k nepoznání, stejně jako některé ostatní prostory zámku (2009)

Obr. (6), (7) Salateréna i zahradní altánek
jsou po rekonstrukci ozdobou zámecké zahrady

Obr. (8) Neobvyklý pohled ze střechy zámku na plavební komoru

Obr. (9) Elektrárna

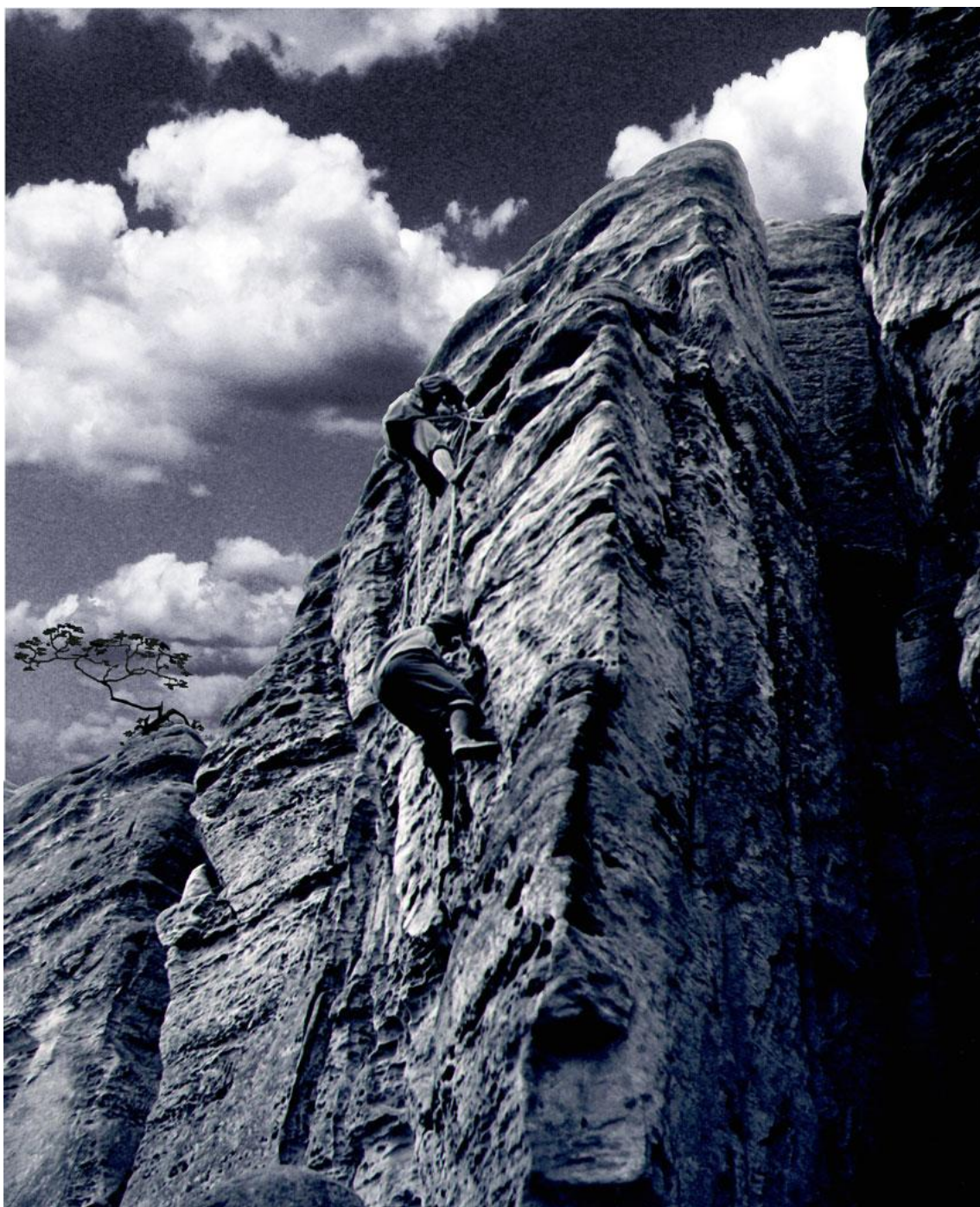
Obr. (10) Poslední tři z družstva

Skupina mladých a obětavých asistentů – tělocvikářů se hluboko zapřipsala do našich studentských vzpomínek. Věnovali nám svůj volný čas v mnoha dobrovolných sportovních fakultativních oddílech. Zdeněk Veselý v oddíle horolezeckém a vodáckém, Jaroslav Jon v zimních sportech, Čestmír Popelka a Zdeněk Wagenknecht v míčových sportech a pan asistent Křeček na žíněnkách v tělocvičně. Byly to nádherné a nezapomenutelné chvíle. Děkujeme.

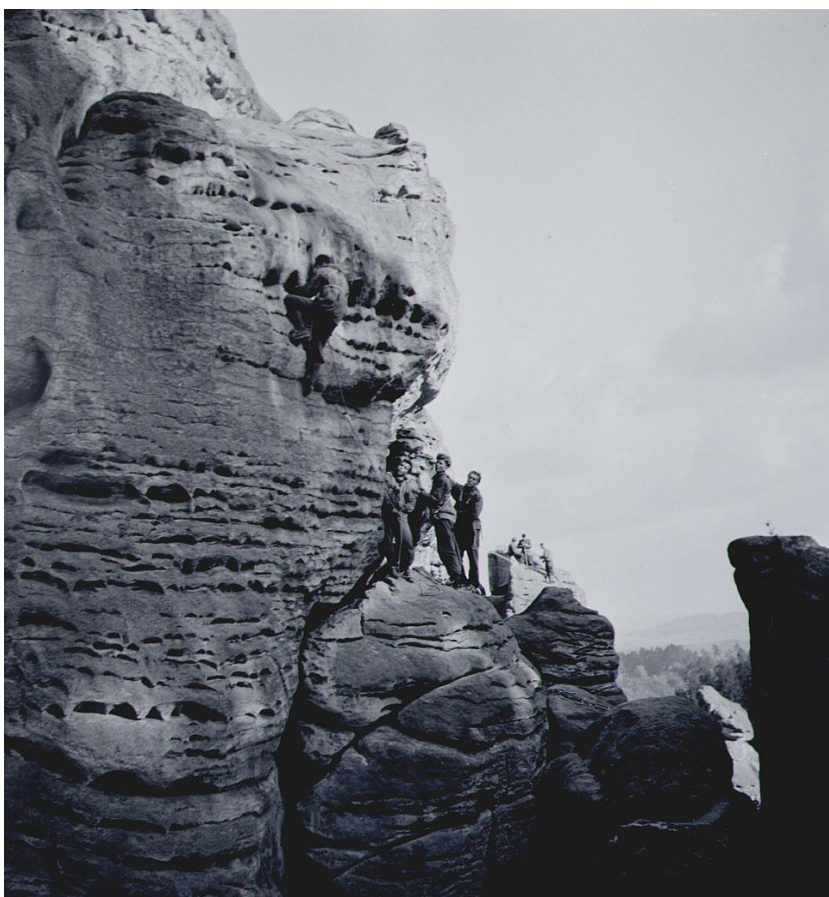

Obr. (11) Horolezecký oddíl ve Vysokých Tatrách

Vpředu je p. Veselý, za ním vlevo V. Ružička a I. Klůček,
vzadu je pravděpodobně Josef Kubát

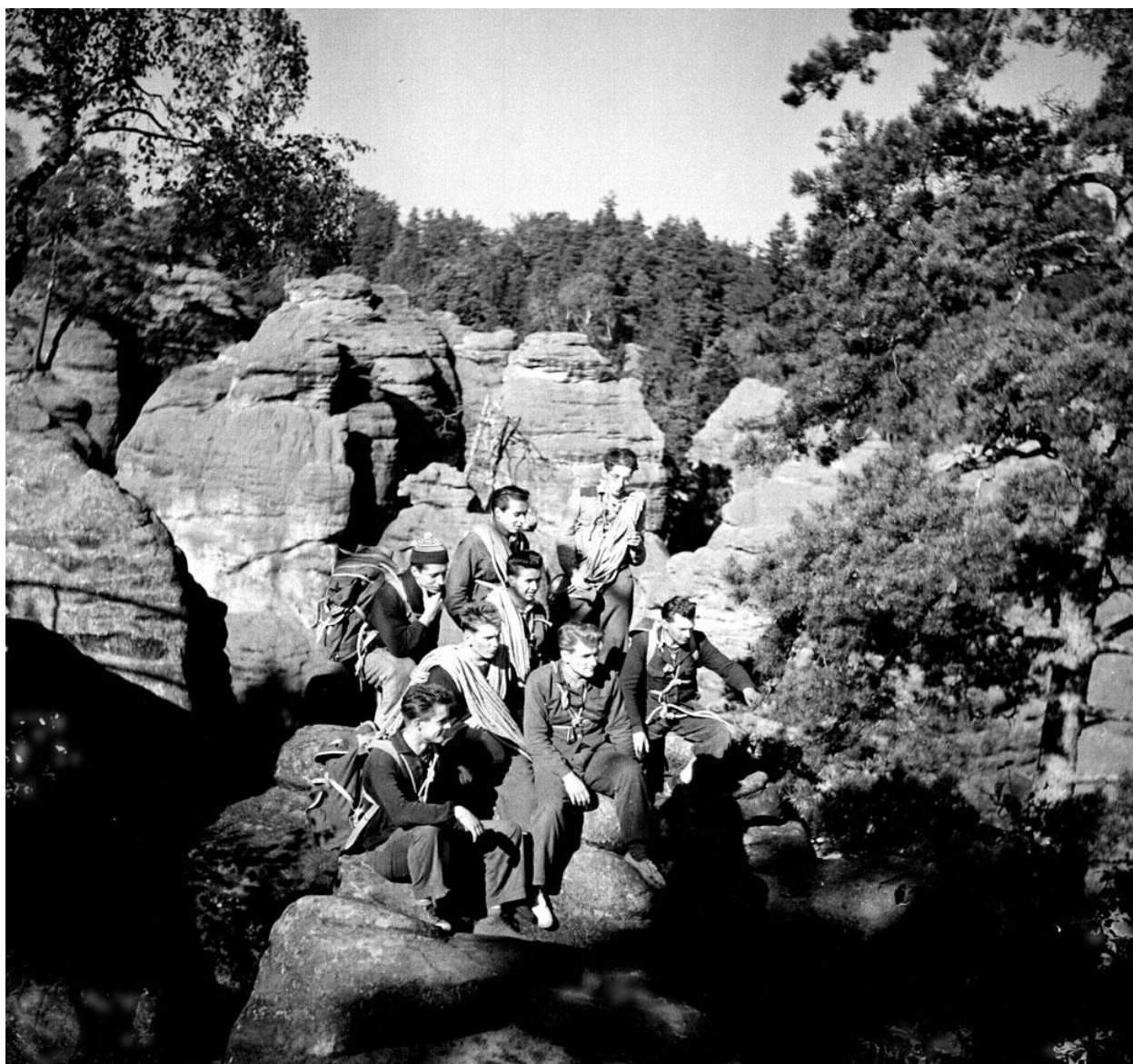
Obr. (12) Dva na společném laně

Obr. (13)
Na cvičných stě-
nách
v Prachovských
skalách -výstup

- Obr. (15) Oddíl vodní turistiky na Sázavě

Obr. (14) Na cvičných stěnách v Prachovských skalách - odpočinek
Vzadu zleva: Julo Bártfay (v čepici),
niekterý z bratrů Čápů,
dále asi J. Šmilauer;
ve střední řadě: asi J. Gergel a I. Kl'účik;
vpředu: XY, XY
a na pravem kraji V. Ružička

Obr. (16) Výstava fotografií v prostorách Kolonády v Poděbradech

[HLAVNÍ MENU](#) <---- NÁVRAT ----> [MENU ARCHIV](#)

Zdeněk Bukolský (fotografie ze studentských let)

Ze vzpomínek kapelníka

Tož Elektron jsme založili hned v prvním semestru, tuším v říjnu 1955. Nevím už kdo k tomu dal popud, snad Petr Novák, ale ono se brzy odhalilo, kdo ruší klid na koleji hraním na nástroj. Někteří měli za sebou i orchestrální praxi a ukázalo se, že dáme dohromady dixilandovou skupinu. Dixilandový žánr byl v té době velmi populární.

Zakládajícími členy byli: Jindřich Brynda (C) - trubka, Antonín Kužela (C) - klarinet, Josef Dvořák (C) - tenor saxofon, Zdeněk Bukolský (C) - trombon, Pavol Vyskočil (A) - piano, Jiří Peček (B) - kontrabas, Petr Novák (C) - kytara, Zdeněk Noháček (A) - bicí.

Název orchestru navrhl Jindra Brynda; jak se pak později ukázalo, zalíbil se mu název závodního časopisu Tesly Rožnov p. R. Na příznivý rozvoj orchestru měly vliv ještě dvě zdánlivě bezvýznamné skutečnosti. První z nich byla zkušební místnost, kterou se stal kabinet za posluchárnou A, kde bylo i pianino. Za to je potřeba poděkovat děkanu Forejtovi, který k tomu dal souhlas a navíc se stal fandou orchestru a chodil často na zkoušky. Museli jsme mu vždy zahrát něco z repertoáru Osvobozeného divadla.

Druhou skutečností bylo, že se mně podařilo získat přístup k notovému archivu hodonínskému „Styl klubu“. Noty jsme pilně opisovali, fotografovali, či získávali ozalitové, ba i modrotiskové kopie. První veřejné vystoupení jsme měli již koncem listopadu 1955 v poděbradské Záložně, na nějaké fakultní taneční zábavě. Z dnešního pohledu to vidím jako nebetyčnou drzost, ale kupodivu to neskončilo fiaskem, nýbrž získáním popularity. Přicházela pozvání na další účinkování na tanečních zábavách i na plesech.

To se ovšem stalo okamžitě trnem v oku Sboru kapelníků z Poděbrad a okolí. Vyhržovali podáním trestního oznámení pro hraní na černo (v dnešní terminologii tedy konkurenční boj se starostí o potlačení šedé ekonomiky). Čelili jsme tomu podáním žádosti o zřízení orchestru; zřizovatelem se stalo fakultní ROH. Byl jsem tehdy zvolen kapelníkem a Tonda Kužela mým zástupcem.

Sbor kapelníků ovšem také nelenil a nařídil kvalifikační zkoušky pro všechny kapelníky a jejich zástupce. Laťka byla nastavena dosti vysoko, neboť doufali, že nás tím zlikvidují. Ostatní účastníci odpovídali zjevně na předem připravené otázky, ale na nás si nepřišli.

Oba jsme měli za sebou výuku na hudebních školách a zkoušky nám museli volky nevolky uznat. Kapelnictví přinášelo také povinnost odvádět daně (10% z příjmu každého hudebníka, 2% Hudební a artistické ústředně a 8% zřizovateli).

Vzpomínám si, jak na jedné schůzi ROH četl finanční zprávu pokladník ing. Pacholík a vzbudil potlesk, když oznámil příjem od orchestru Elektron ve výši několika set korun. Později se Sbor kapelníků ještě jednou pokusil Elektron zlikvidovat, když nařídil, že každý orchestr musí mít také dechovku, která bude hrát v prvomájovém průvodu.

A zase jim to nevyšlo. Nemalou zásluhou marxisty a trumpetisty Karla Šibravy, který zařídil vypůjčení a později i nákup desítek hudebních nástrojů, jsme Elektron rozšířili asi na 50 členů a v prvomájovém průvodu jsme byli jednička. Poděbradské publikum ocenilo zejména náš repertoár, který pozůstával vesměs ze starých rakouských vojenských pochodů, jako na př. Vyšehrad, Vjezd gladiátorů a podobně.

V základní sestavě orchestru Elektron se vystřídalo poměrně málo hudebníků. V melodické sekci zůstali po celou dobu Jindra Brynda, Tonda Kužela a Zdeněk Bukolský, u tenorsaxofonu se, po odchodu Josefa Dvořáka z fakulty, vystřídali Honza Rybka (D) a Boban Pavlík (D). Když ročník A ukončil studia, nahradil klavíristu Palo Vyskočila Ruda Ledvina a k bicím zasedl Zdeněk Holý (Klásek) (B). Petr Novák hrál s orchestrem jen kratší dobu, pak se věnoval více historii jazzu a byl vystřídán Honzou Hendrychem (B), který střídal kytaru s banjem.

Na vrchol se orchestr dostal zřejmě v roce 1958 a z té doby pochází i nahrávka. Po odchodu hudebníků z ročníku B se orchestr zmenšil na kavárenskou skupinu, kde bicí hrál Venca Kykal. S ukončením studia ročníku C ukončil svoji činnost i orchestr Elektron.

Z veselých příhod si vzpomínám na jeden trapas, který se přihodil na fakultním plese na poděbradské kolonádě. Nálada byla veselá, hrálo se nám velmi dobře. Pod pódiem měl stůl náš fanda děkan Forejt. Zrovna jsme měli na pultech St. Louis Blues. Vtom si děkan vede vzácnou návštěvu, někdejšího ministra školství Zdeňka Nejedlého. Jindra Brynda právě zahajoval svoje oblíbené sólo, s pečlivě nastudovaným tremolem na všech dlouhých tónech. Dával do toho všechnen svůj cit. Leč Nejedlý, sotva dosedl, už se zvedl a utíkal pryč. Prý takový kravál poslouchat nebude. Tehdy se děkan značně opil, zlé jazyky tvrdily, že ani nestačil doběhnout na toaletu a nablil si za sako. Měl jsem výčitky svědomí, že to bylo kvůli nám.

Zdravím spolužáky ročníků "A" a "B"

Zde nutno předeslat, že všechny písemné i digitalizované dokumenty pro tuto kapitolu jsou z dílny kolegů ročníku "C".

Předchozí úvodní článek Z. Bukolského byl původně napsán jako příloha k CD ve výše uvedeném formátu

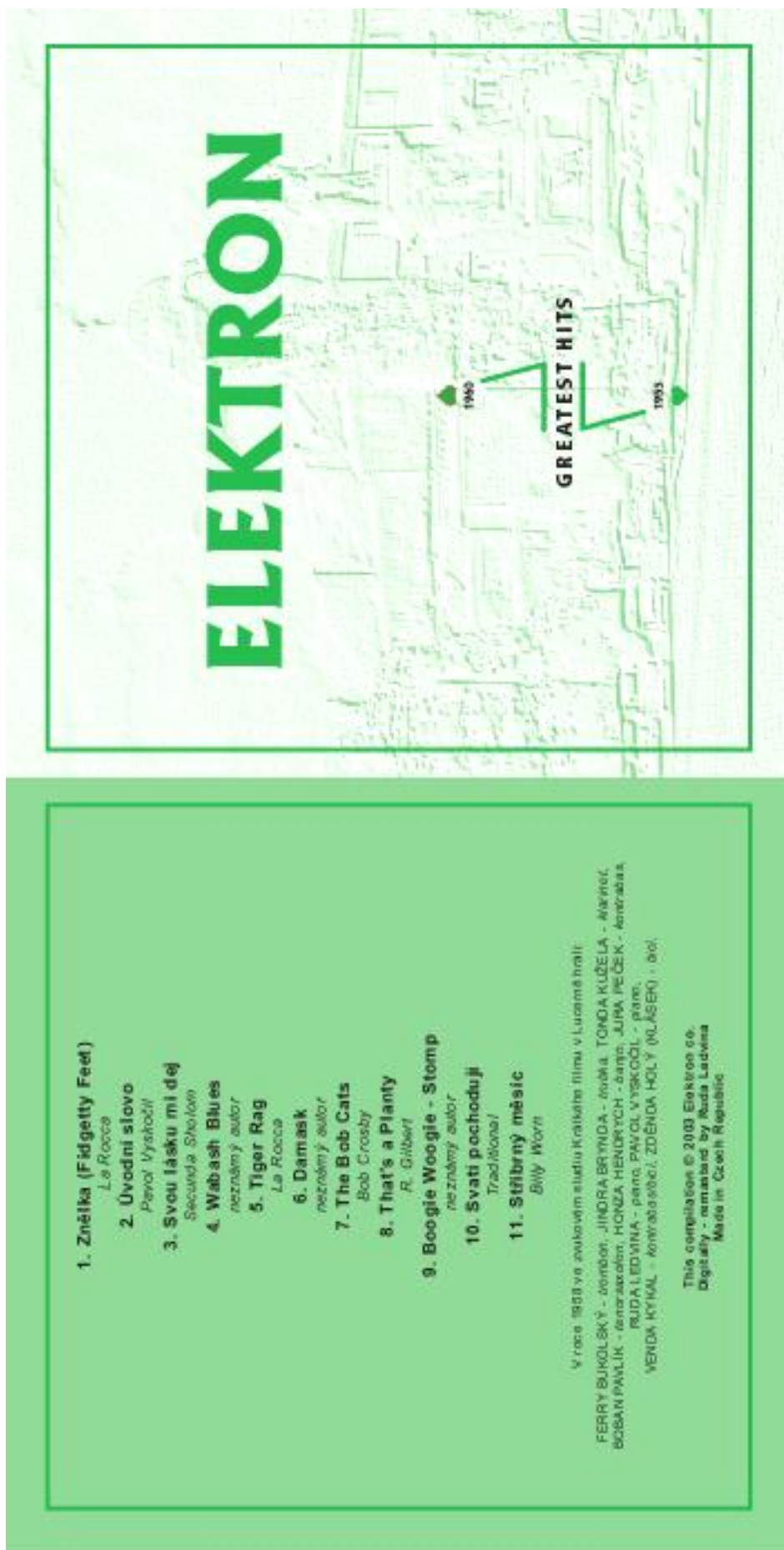

Záběr z předávání daru ročníku C do archivu FEL ČVUT

Díky hudebníkům kapely ELEKTRON máme nyní možnost poslouchat jejich interpretace skladeb starých více než půl století.

Vyberte si skladbu a klikněte na název. Pak ji se skladby ujme Váš přehrávač a vy můžete pokračovat ve čtení "Vzpomínek...".

Poř. č.	Název skladby	Autor
1	Znělka (Fidgetty Feet)	La Rocca
2	Úvodní slovo	Pavol Vyskočil
3	Svou lásku mi dej	Secunda Sholom
4	Wabash Blues	neznámý
5	Tiger Rag	La Rocca
6	Damask	neznámý
7	The Bob Cats	Bob Crosby
8	That's a Planty	R. Gilbert
9	Boogie Woogie	Stomp neznámý
10	Svatí pochodují	Traditional
11	Stříbrný měsíc	Billy Worn
12	Fidgetty Feet	La Rocca

Kopie obalu CD na kterém jsou uvedeny skladby interpretované orchestrem ELEKTRON

Fotografie nám poskytl Jiří Peček, kdysi aktivní muzikant tohoto orchestru (druhý zleva)

Obsah daru ročníku C do archivu FEL ČVUT

(předáno na setkání absolventů FEL, organizovaném spolkem Elektra dne 6.11.2010)

* Originální výtisky studentského časopisu SIGNÁL

Časopis vydával fakulní výbor ČSM poděbradského pracoviště elektrotechnické fakulty a pro potěšení svým kolegům z ročníku „C“ originály věnoval Franta Vondráček u příležitosti 50. výročí ukončení studia na FEL ČVUT.

Tento soubor není úplný, nicméně obsahuje autentické výtisky od prvního čísla (vyšlo 28.2.1957) až po zvláštní číslo 7 pátého ročníku (vydané dne 20. května 1961 u příležitosti ukončení studia ročníku „D“).

V roce 2007 byly pořízeny skeny originálních výtisků SIGNÁLU z obširnějšího archivu Ing. Antonína Kužely (z ročníku „C“). V digitální formě jsou k dispozici všechna čísla až po poslední známé šesté číslo šestého ročníku, které vyšlo 12. května 1962. Jak pokračoval Signál v dalších letech nevíme.

Soubor obsahuje celkem 340 stran 203x290 mm v černobílém provedení, které jsou uloženy ve formátu JPEG (200 dpi).

Na přiloženém CD „Signál“ (aktualizovaném v roce 2010) lze ještě nalézt ukázky vývoje loga časopisu (v barevném provedení) a i novodobá „Zvláštní vydání Signálu“, která vyšla při příležitosti „Setkání absolventů poděbradského ročníku C“ v roce 2005, 2007, 2008 a 2010.

* Skeny originálních vydání studentského časopisu SIGNÁL, vydávaného FV ČSM elektrotechnické fakulty ČVUT (pracoviště Poděbrady) v letech 1957 až 1962.

* CD „ELEKTRON“

* FOOTBALL O SUD PIVA - filmový záznam tradičního fotbalového zápasu mezi studenty a asistenty po poslední přednášce ročníku C v Poděbradech (14. května 1960).

* Ročník V - (1960/61).

* „Zvláštní rozkaz ministra války vysokých škol“ ke dni 29.4.1959 (slavnostní ukončení na VK).

* „Stravovací průkazy na rok 1959“.

* „Špion v poděbradském zámku“ (MF 13.3.1956).

* POSTFILA - aršík známek C2010, vydaný k 50. výročí poslední přednášky v ročníku C (z TV).

[HLAVNÍ MENU](#)

<---- [NÁVRAT](#) ---->

[MENU A R C H I V](#)

Ruda LEDVINA

18.10.2011.

Ahoj Jano,
konečně začalo pršet, venkovní práce na chalupě jsem do sněhu stihnul a tak se dostávám k tomu, abych Ti poslal slíbené

MÉ VZPOMÍNKY – nejen na ELEKTRON

Úvodem

Ja začnu od konce.

Kromě toho, že jsem aktivní při přípravách setkání našeho ročníku C v Poděbradech, tak také rozesílám pozvánky na srazy absolventů měšťanky v mém rodišti, Kostelci nad Labem. Na rubu letošní pozvánky jsem umístil moji vzpomínku na učitele ing. Antonína Tůmu, který několik dní před setkáním zemřel.

Moje vzpomínka ...

Když jsem se dozvěděl tu smutnou zprávu, probleskla mi hlavou vzpomínka na moje „potkání se“ s panem učitelem na nádvoří poděbradského zámku v prosinci 1959. Já jsem byl v posledním ročníku denního studia a pan učitel zrovna obhájil na dálkovém studiu diplomovou práci na Fakultě radiotechniky ČVUT, která tehdy sídlila v Poděbradech.

To „potkání se“ bylo málo pravděpodobné, protože „dálkaři“ chodili na přednášky v Praze, nicméně ale zas ne tak nepravděpodobné.

Byl to právě pan učitel Tůma, který ve mně vzbudil zájem o tento obor v radiotechnickém kroužku na měšťance a on si zřejmě musel doplnit tehdy požadované vysokoškolské vzdělání na funkci ředitele stavební průmyslovky v Mělníku. Dodnes ho vidím, jakou měl radost a mezi řečí mi řekl: „Rudo, vždyť zanedlouho vlastně budeme kolegy“.

Což se po roce stalo skutečností.

Ale pro mne vždy zůstal Pan učitel - s velkým P.

Ruda Ledvina - 27.4.2011.

Učil matematiku, fyziku i tělocvik a pod jeho vedením jsem v té době „postavil“ fugující dvoulampovku. Byl absolventem klasického „učiteláku“ a vybavil nás do života nejen odbornými znalostmi, ale i zdravými pohledy na život a poctivost v jeho žití.

Z tohoto období mám ještě v paměti výrok učitele češtiny Jindřicha Holny: „Toliko hovadu jesti usínati bez toho, aby si něco přečetl“ (tak jsem tenkrát přečetl snad celého Jirásků).

Na hudební výchovu jsme měli pana učitele Nejedlo, který organizoval zájezdy do Národního divadla (hlavně do tehdejšího Divadla 5. května) na opery, čemuž vždy předcházela jeho slovní a hlavně klavírní výtah jejich obsahu. Dal mi tak možnost shlédnout vynikající výkony tehdejších umělců, snad připomenu jen jedno jméno – Marii Podvalovou, která také chodila v Kostelci do

školy. Na konec tohoto úvodu snad poznámku, že první představitelka Aidy - Tereza Stolzová – se narodila tamtéž.

Na piano mne v té době učil pan Bohumil Pokorný ze Všetat – rodného to místa Jana Palacha. Na gymnáziu v Brandýse nad Labem.

V roce 1953 proběhla školská reforma a byl jsem vybrán do výběrového ročníku, do 10.B. a absolvoval jsem středoškolské studium během dvou let. V této třídě jsem se poprvé setkal s Jirkou Havlem a Lojzou Seidelem, s kterými jsme nakonec skončili v Poděbradech, v ročníku C.

Na ty dva roky v Brandýse mám také něco na vzpomínání.

Na deskriptivu jsme měli profesorku Kaskovou (přezdívalo se jí Kanda). Byla to stará panna, ale dokázala naučit deskriptivu i to něžné pohlaví. Pod jejím vedením jsme se zúčastnili i nějakých těch matematických soutěží – ale hlavně – její záběr v deskriptivě nám stačil na to, že jsme v prvním semestru u doc. Maška nemuseli na nic sáhnout a zkoušky jsme dělali „levou rukou“. Když jsem chodil v Brandýse do tanečních, přespával jsem u mé tety. Její syn a můj bratranec František Babický, stejně starý, v té době studoval na konzervatoři. Několikrát jsme si spolu zahráli na pianino a musel jsem ho zkoušet z absolutního sluchu. Když jsem mu přehrál jednu etudu od Berense (tam také skončilo mé školení na piano), pochválil a že by to nezahrál lépe. Po konzervatoři se hlásil na AMU a talentovou zkoušku na dirigentství dělal u Karla Ančerla, jehož výrok zněl: „Když vás nepřijmou, tak já nechci být šéfem Filharmonie“. Frantu v tom roce nepřijali (z kádrových důvodů) a Ančerl šéfoval dál. Nakonec ale AMU absolvoval, prošel několika „štacemi“, i v ND a nyní diriguje v Liberci.

Při mém rozhodování o dalším studiu, zda na konzervatoř nebo na již rok běžící fakultu atomové fyziky jsem si v porovnání s bratránkem uvědomil, že mne Pán Bůh neobdařil takovým talentem k muzice a tak nakonec zvítězila elektrotechnika.

Proč tak ze široka vzpomínám na mého bratrance? Při jeho působení v Severočeském divadle v Ústí nad Labem jako dirigent a v letech 1992 - 1998 šéf opery hrál v tamním orchestru na bicí - Michal Kužela – syn Tondy Kužely, klarinetisty v ELEKTRONU.

A tak jsem se prokousal ke vzpomínkám na

ELEKTRON

Vznik ELEKTRONU a jeho vývoj popsal výstižně Zdeněk Bukolský (Ferry) ve svých „[Vzpomínkách kapelníka](#)“, stvořených při příležitosti vydání digitalizovaného přepisu LP desky na CD. (Pozn.: ta nahrávka LP se konala ve studiu někde v Praze, snad Na Poříčí a musela vzniknout v roce 1958, když se jí zúčastnil ještě Palo Vyskočil, klavírista a autor úvodního slova).

Jak jsem se dostal do Elektronu si ani dost dobře nevzpomínám. Nejspíš to bylo tím, že jsme se s Ferrym zúčastnili nějaké soutěže STM – hrál „Žabáka“ a já ho doprovázel na klavír. Po odchodu Pavla Vyskočila jsem byl stálým členem orchestru.

Kromě obligátních plesových vystoupení na Kolonádě, na Záložně a začlenění se do dechovky při prvomájových slavnostech, fotbalech o sud piva, jsme také působili v okolí Poděbrad.

Z těchto „výjezdů“ několik vzpomínek:

- nevím, zda-li to byla Kostelní nebo Dlouhá Lhota. V té době byla energetická kalamita a tak se stalo, že jsme dohrávali při svíčkách. S manželkou jsme jezdili tudy na chalupu. Vždy jsem jí to vyprávěl, což ji pak rozčilovalo, když to už slyšela nesčetněkrát.
- také nezapomenu na „předvolební agitku“, snad v Choťánkách. Když jsme asi v 7 hodin večer přijeli, sál byl prázdný. Nicméně předseda obce nás uklidňoval, že lidé určitě přijdou. Musí nejdříve podojit a nakrmit. Přišli a hrálo se až do půlnoci.

- dobrá štace byly Zásmyky. Nevím, zda-li to byly dožínky nebo posvícení či baráčeknický ples. V sokolovně na galerii hrála dechovka, nás posadili na jeviště. Oba ty žánry se dodře doplňovaly a sklidili jsme velký úspěch.
- Hned po příjezdu byly párečky, pak zabijačkové hody a k tomu piva co jsme vypili. Jediný kdo se držel s pivem zpátky byl klarinetista Tonda Kužela a pil takovou zelenou limonádu, myslím že jsme tomu říkali „frcmrcovka“. Ve tři hodiny ráno jsme se z nádraží vraceli na zámek, uklidit basu a bicí. Přitom jsme si v rozjařené náladě pěkně nahlas prozpěvovali (spíš hulákali).
- Na kolonádě se z ničeho nic objevil příslušník SNB a začal nás kárat. Tonda to začal „žehlit“ a když byl v nejlepším, tak ho chytla škytavka. To už bylo na příslušníka moc a řekl nám ať v klidu tu basu uklidíme, nebo že uvidíme. Do zámku jsme skutečně došli bez rušení nočního klidu, ale cestou na kolej jsme si to vynahradili.
- nezapomenutelné bylo hraní na nedělních čajích v hotelu Savoy. Jednou nás navštívil i doc. Hudec – nebyl s naším výkonem nespokojený – a jako kulturní vložku zahrál na piano trochu vážné muziky. Co já vím (pokud dobře vím či nevím – tak mne opravte) tak měl studoval na Sorboně a měl konzervatoř.
- v Savoyi s námi vystupovalo několik zpěvaček. Já jsem většinou konferoval a Helenka Vysložilová si vždycky přála, abych ji uváděl bez příjmení.
- myslím, že vrcholným vystoupením ELEKTRONU byla účast na krajském kole STM Středočeského kraje v Obecním domě v Praze. Co se hrálo, by mohl upřesnit Ferry, ale hráli jsme precizně s plným nasazením a bylo nám přiděleno 2. místo. I když se potom v kuloárech hovořilo o tom, že jsme byli nejlepší, ale vítěz prý byl předem určen pro vystoupení na v tom roce (asi 1959) se konajícím Mezinárodním sjezdu mládeže.

Některé fotodokumenty, vztahující se k Elektronu najdete na připojené fotogalerii.

Období po studiích

Po obhajobě jsem dostal umístěnku do Výzkumného ústavu telekomunikací. Byl jsem v odboru měřící techniky a měl jsem to štěstí, že mým vedoucím byl nezištný a hlavně ve svém oboru výjimečný ing. Milan Lukáš. Seděli jsme v jedné laborce s Joskou Mansfeldem a společně vytvořili „Nízkofrekvenční pracoviště“ nejen pro prověřování a nastavování telefonních linek. Joska pracoval na generátoru nf a já zplodil přijímač se zobrazením frekvenčních charakteristik na obrazovce s dlouhým dosvitem, obojí v tranzistorovém provedení. Produktivitu v provozu to zvýšilo mnohonásobně.

Jak už to v té době bylo zvykem, než se to dostalo do výroby, tak to na výstavě v Lublani okoukali chlapani z Brüel&Kjær a u nás se toho vyrobilo jen několik desítek kusů, hlavně pro poštu bývalé NDR.

S Joskou jsme si také zavzpomínali na Poděbrady. Utkvěla mi epizoda z jeho studií: dělal deseti-
boj a narazil či zlomil si několik žeber. Následkem toho jsou problémy s dýcháním a člověk se ani nemůže zasmát (vím to z vlastní zkušenosti). No a jeho dobří kolegové na koleji nepřišli na nic lepšího, než že mu ležícímu a trpícímu předčítali některé kapitoly z marxismu-leninismu, kterým se ani nemohl zasmát.

Z VÚT jsem byl v roce 1967 zlanáren ing. Ivanem Englichem, (dělal m.j. šéfa provozu v Semaforu) a ve stejné funkci pak působil v Černém divadle Jiřího Srnce. Jednou si přišel popovídat do naší laboratoře a že prý shání zvukaře. Já jsem mu rozuměl „kuchaře“, tak jsem se nabídl a stal se mistrem zvuku v ČD. Náhoda, ale pak jsem s divadlem procestoval pěkný kus světa. Že se mi hodily mé zkušenosti s muzikou nemusím zdůrazňovat. V roce 1970 jsme byli na zájezdu v severní Americe a v Ottavě jsem se potkal s emigrantem Bobanem Pavlíkem – saxofonistou z ELEKTRONU.

Zavzpomínali a vyjeli na výlet k vodopádům. Tenkrát mrzlo tak, že mimoje Admira S8 zamrzla a nemám z toho výletu žádný dokument.

Po sedmiletém působení v ČD jsem nastoupil do OSAM – Oborového střediska automatizace a mechanizace Dřevařského průmyslu jako technik sálového (dnes se to vejde na stůl) počítače ICL 1901A a posléze jsem byl vedoucím provozu a nakonec pracovníkem odboru ASŘ na GŘ DP.

Od roku 1986 jsem pracoval na GŘ Dopravních podniků Praha a stál jsem u zrodu automatizovaného systému řízení povrchové MHD. Nejdříve jako vedoucí odboru ASŘ v dopravním úseku a po určité reorganizaci i jako náměstek v nově zřízeném závodě ŘaV (Řízení a vývoj).

Po „sametovce“ jsem se chvíli zabýval myšlenkou navázat na tiskařskou činnost mého otce (v roce 1953 nám zlikvidovali knihtiskárnu v Kostelci). V roce 1996 jsem odešel do předčasného důchodu.

Louis Armstrong v Praze

V březnu 1965 mi zavolal Ferry Bukolský: „V Lucerně bude mít koncert Satchmo – sežeň lístky“. Díky Ivanovi Englichovi se povedlo a tak jsme ho viděli a hlavně slyšeli z takových 10 metrů.

Opravdový zážitek na který se nezapomíná. Docela jim to těm hochům dobře hrálo, skoro jako ELEKTRONu.

POSTELEKTRON

V roce 2005 jsme měli v Bílé Růži „Setkání ročníku C po 50 letech od zahájení studia na fakultě v Poděbradech“. Při této příležitosti se zaktivizovalo několik členů z ELEKTRONU a s několika dalšími žijícími kolegy jsme připravili hudební vystoupení pro naše spolužáky.

U pultů zasedli Ferry Bukolský – aranžér a 1. violista, Milan Bartoš – 2. viola, Vláďa Plšek – housle, Tonda Kužela – klarinet, Ruda Ledvina – el. piano, Petr Novák – el. baskytara Venda Kykal – bubínek a dirigoval Jirka Veselý.

Zkoušelo se převážně v Praze u Ferryho a generální zkouška byla na výjezdním soustředění u mne na chalupě. Poslední zkouška s dirigentem byla na pokoji v Bílé Růži dopoledne v den konání setkání.

Z našeho vystoupení pořídili spolužáci několik videozáznamů, ovšem objem dat je tím pádem trochu větší.

Nakonec snad poznámka k názvu seskupení. Nenapadlo mě nic jiného, než v té době dosti často používané výrazy s předponou post-, jako postkomunistický atd. použít i pro takto spontánně vzniklý soubor. Samozřejmě, že při setkání si někteří kolegové název přeložili po svém a to jako postel-ektron. A od toho nebylo daleko k infinitivu „ektronovati“.

Prostě smysl pro humor nám i po 50 letech zůstal.

Co se hrálo, najdete v sekci Fotogalerie a dokumenty na obalu [CD Postelektron](#).

Na tomto místě ještě jednu poznámku k setkání C2005: byl citován a ve zvláštním čísle SIGNÁLU uveden [pozdrazný dopis](#) tehdejšího úřadujícího děkana FEL prof. Ing. Vladimíra Kučery, DrSc., Dr.h.c. , v němž na naši žádost uvedl dokumenty o příčinách a vzniku Fakulty radiotechniky ČVUT v Poděbradech.

CO S TÍM

V „céčku“ jsme nahromadili v minulých letech hodně dokumentů a na posledním setkání v roce 2010 jsme se rozhodli a plénem odsouhlasili, že je pro příští generace absolventů FEL věnujeme jako [dar poděbradského ročníku C](#) do vznikajícího „Archivu FEL ČVUT“.

Ty jsme [svázané předali](#) v loňském roce do rukou tehdy úřadujícího děkana profesoru Borisi Šimákovi – kromě „rodinného stříbra“ poděbradské fakulty – originálů dochovaných čísel SIGNÁLU i CD ELEKTRON.

Stalo se tak při „Setkání absolventů FEL“, které každým rokem pořádá spolek Elektra. Loni to bylo 60 let od osamostatnění fakulty a tak to byl i dárek ročníku C k tomuto jubileu. Při předávání se mi povedl přebret, místo „osamostatnění“ jsem použil „osvobození“. Sál se doslova rozeřval smíchy. Inu – některé výrazy z paměti nevymažeš, zvláště ne z té sklerotické. Ale když jsem si přečetl tento můj výtvar, tak jsem si přece jen na něco vzpomněl.

Přeji všem čtenářům hodně zdraví, abychom se mohli v Poděbradech setkávat co nejdéle.

Ruda Ledvina - public relations PV C2012

P.S.

Málem bych zapomenul poděkovat všem autorům (známým i mně neznámým) za použití jejich materiálů. Takže tímto činím.

Díky.

NÁSLEDUJE FOTOGALERIE a DOKUMENTY

Snažil jsem se vše seřadit chronologicky, tak jak dokumenty vznikaly, leč u některých si datem i místem jejich vzniku nejsem jistý.

K většině obrázkům i dokumentů je připojen krátký komentář.

MAJÁLES 1956

Elektron vyhrával do pochodu, před tím se rozcvičil na zámku. S hudebními nástroji jsou zleva Jindra Brynda, Ferry Bukolský, Tonda Kužela a na tenor saxofon hraje Josef Dvořák. Pozoruhodný je druhý snímek, dokumentující hraní na basu za pochodu – hraje Jura Peček

„Rozcvičení“

„Basa na pochodu“

„V průvodu“

ELEKTRON V SSSR – 1958

V létě 1958 vystupoval velmi úspěšně téměř měsíc v Leningradě a Moskvě (volný překlad z předmluvy Pavla Vyskočila k nahrávce LP Elektron).

„Účastníci zájezdu“

zleva: Honza Hendrych, Zděnda Holý – Klásek, Jindra Brynda, Tonda Kužela a Ferry Bukolský

„Koncert na širokorozchodné - 1“

„Koncert na širokorozchodné - 2“

Snímky jsou ze zastávky širokorozchodné poblíž Kijeva při cestě na praxi do Leningradu v roce 1958. (Poznámku k fotografiím zaslal Alfréd Delong).

ELEKTRON v roce 1959

Jsou to záběry z hotelu Savoy, kde jsme někdy kolem vánoc hráli na čajích. U bicích je Venda Kykal a já sedím za pianem. Ostatní už znáte.

... a zpívala s námi tenkrát Anita Stürmer. Dostal jsem od ní foto s věnováním „...pro mistra klavíristu“.

FOTA z období asi 1958-9

Následující foto nedokážu přesně časově a místně zařadit. Nicméně foto „Před slovenskou izbou“ zobrazuje skoro všechny členy Elektronu v posledních letech jeho existence.

„Před slovenskou izbou“

Zleva Hendrych, Peček, Ledvina, Brynda, Holý, Kužela, ???, Bukolský, Pavlík.
Kde to jen mohlo být?

„Kvarteto Elektron zkouší na zámku“

„Elektroňáci s pivem“ – že by někde na kolonádě?

FOTBAL O SUD PIVA – 1960

Součástí programu na hřišti byla módní přehlídka a divákům zahrálo i žesťové trio BBL (Bukolský, Brynda, Ledvina). Kromě toho, že jsem hrál na ten bombardón, měl jsem ještě funkci reportéra a komunikuji s děkanem.

CD ELEKTRON

Na setkání absolventů poděbradského ročníku C v roce 2003 obdrželi všichni účastníci (ale i ti co se nedostavili) digitalizovaný přepis LP, které bylo pořízeno zřejmě v roce 1958. Nahrávka se konala ve studiu někde v Praze, snad Na Poříčí a byla pořízena v rekordním čase – určité během jedné pracovní směny studia. Svým charakterem se hodně podobá oněm zlatým 30 létům minulého století a napomáhá tomu i kvalita záznamu, která nahrávce dává onen nádech historie. Samotné práce na vydání tohoto CD proběhly s podobným entusiasmem jako kdysi samotná nahrávka.

Tot Elektron jsme založili hned v prvním semestru, tuším v říjnu 1955. Nevím už kdo k tomu dal pepud, snad Petr Novák, ale ono se brzy odhalilo, kdo náš klid na koleji hrám na nástroj. Někteří měli za sebou i orchestrální praxi a ukázalo se, že dáme dohromady dixilandovou skupinu. Dixilandový žánr byl v té době velmi populární.

Zakládajícími členy byli: Jindřich Brynda (C) - trubka, Antonín Kužela (C) - klarinet, Josef Dvořák (C) - tenor saxofon, Zdeněk Bukolský (C) - trombon, Pavol Vyskočil (A) - piano, Jiří Peček (B) - kontrabas, Petr Novák (C) - kytara, Zdeněk Noháček (A) - bicí.

Název orchestru navrhl Jindra Brynda; jak se pak později ukázalo, zalíbil se mu název závodního časopisu Tesly Rožnov p. R. Na přímý rozvoj orchestru měly vliv ještě dvě zdlouhavé bezvýznamné skutečnosti. První z nich byla zkoušební místnost, kterou se stal kabinet za posluchárnou A, kde byly i piano. Za to je potřeba poděkovat děkanu Forejovi, který k tomu dal souhlas a navíc se stal fanouškem orchestru a chodil často na zkoušky. Museli jsme mu vždy zahrát něco z repertoáru Osvobozeného divadla. Druhou skutečností bylo, že se mně podařilo získat přístup k notovému archivu hodonínské „Slyš klub“, Noty jsme pilně opisovali, fotografovali, či získávali ozalotivé, ba i modrotiskové kopie. První veřejné vystoupení jsme měli již koncem listopadu 1955 v poděbradské Zlatozně, na nějaké fakultní taneční zábavě. Z dnešního pohledu to vůbec jako nebetýněná přiznání, ale kupodivu to neskončilo fiaskem, nýbrž získáním popularity. Přicházela pozvání na další účinkování na tanečních zábavách i na plesech.

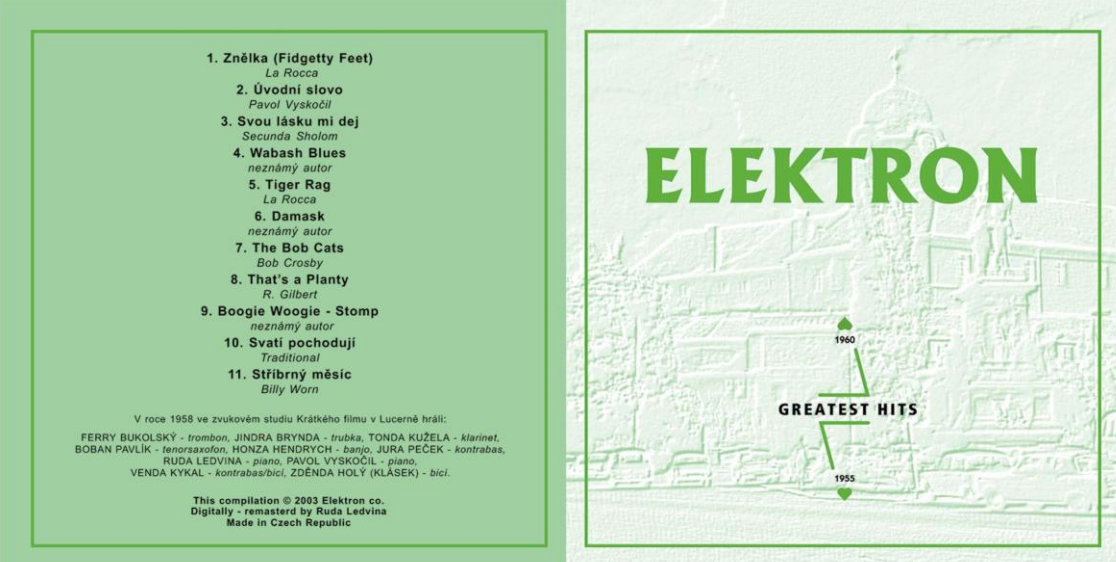
To se ovšem stalo okamžikem trnem v oku Sboru kapelníků z Poděbrad a okolí. Vyhrožovali podáním trestního oznámení pro hrani na černo (v dnešní terminologii řeky konkurenční boj se starými a podléžícími děkami ekonomiky). Četli jsme tomu podáním žádosti o zřízení orchestru; zřizovatelem se stalo fakultní ROH. Byl jsem tehdy zvolen kapelníkem a Tonda Kužela mým nástupcem. Sbor kapelníků ovšem také neměl a nahradil kvalifikační zkoušky pro všechny kapelníky a jejich zástupce. Laťka byla nastavena dosti vysoko, neboť doufali, že nás tím zlikvidují. Ostatní účastníci odpovídali zjevně na předem připravené otázky, ale na nás si nepřišli. Oba jsme měli za sebou výuku na hudebních školách a zkoušky nám museli volky nevolky uznat. Kapelníctví přineslo také povinnost odvádět daně (10% z příjmu každého hudebníka, 2% Hudební a artistické oústředí a 8% zřizovateli). Vzpomínám si, jak na jedné schůzi ROH četl finanční zprávu pokladník ing. Pacholík a vzbudil potlesk, když oznámil příjem od orchestru Elektron ve výši několika set korun. Později se Sbor kapelníků ještě jednou pokusil Elektron zlikvidovat. Z veselých příhod si vzpomínám na jednu naprosto, kterou se přihlásil na fakultním plesu na poděbradské kolejiště. Náš byla veselá, hrála se nám velmi dobře. Po půlnoci měl stít náš děkan děkan Forej. Zrovna jsme měli na pultech Str. 4 plus Blues. Vtom si děkan vešel vzrušenou námyslou, náležejícího ministra školství Zdeňka Nejedlého. Jindra Brynda právě zahajoval své oblíbené sólo, s pevně nastudovaným tmelem na všech dýchávkách fónách. Dával do toho všechno svůj cit. Lež Nejedlý, sorva děsili, už se zvedl a vřítal pryč. Prý takový křavál poslouchat nebude. Tehdy se děkan značně opil, zlé jazyky tvrdil, že ani nestáří doběhnout na toaletu a nabít si za sako. Měl jsem výčitky svědomí, že to bylo kvůli nám.

Ze vzpomínek kapelníka

Zdeněk Bukolský

„Vnitřní strana obalu na CD s textem vzpomínek Ferryho Bukolského, co by kapelníka“.

Kvůli menší čitelnosti této strany obalu jsou „VZPOMÍNKY KAPELNÍKA“ následně uvedeny v čitelnější formě.

1. Znělka (Fidgetty Feet)
La Rocca
2. Úvodní slovo
Pavol Vyskočil
3. Svou lásku mi dej
Secunda Shalom
4. Wabash Blues
neznámý autor
5. Tiger Rag
La Rocca
6. Damask
neznámý autor
7. The Bob Cats
Bob Crosby
8. That's a Planty
R. Gilbert
9. Boogie Woogie - Stomp
neznámý autor
10. Svatí pochodují
Traditional
11. Stříbrný měsíc
Billy Worn

V roce 1958 ve zvukovém studiu Krátkého filmu v Lucerně hráli:
FERRY BUKOLSKÝ - trombon, JINDRA BRYNDA - trubka, TONDA KUŽELA - klarinet,
BOBAN PAVLIK - tenorsaxofon, HONZA HENDRYCH - banjo, JURA PEČEK - kontrabas,
RUDA LEDVINA - piano, PAVOL VYSKOČIL - piano,
VENDA KYKAL - kontrabas/bicí, ZDĚNKA HOLÝ (KLÁSEK) - bicí.

This compilation © 2003 Elektron co.
Digitally - remastered by Ruda Ledvina
Made in Czech Republic

GREATEST HITS

1960
1955

„Lic obálky se seznamem nahraných skladeb“.

Ze vzpomínek kapelníka

Tož Elektron jsme založili hned v prvním semestru, tuším v říjnu 1955. Nevím už kdo k tomu dal popud, snad Petr Novák, ale ono se brzy odhalilo, kdo ruší klid na koleji hraním na nástroj. Někteří měli za sebou i orchestrální praxi a ukázalo se, že dáme dohromady dixilandovou skupinu. Dixilandový žánr byl v té době velmi populární.

Zakládajícími členy byli: Jindřich Brynda (C) - trubka, Antonín Kužela (C) - klarinet, Josef Dvořák (C) - tenor saxofon, Zdeněk Bukolský (C) - trombon, Pavol Vyskočil (A) - piano, Jiří Peček (B) - kontrabas, Petr Novák (C) - kytara, Zdeněk Noháček (A) - bicí.

Název orchestru navrhl Jindra Brynda; jak se pak později ukázalo, zalíbil se mu název závodního časopisu Tesly Rožnov p. R. Na příznivý rozvoj orchestru měly vliv ještě dvě zdánlivě bezvýznamné skutečnosti. První z nich byla zkušební místnost, kterou se stal kabinet za posluchárnou A, kde bylo i pianino. Za to je potřeba poděkovat děkanu Forejtovi, který k tomu dal souhlas a navíc se stal fandou orchestru a chodil často na zkoušky. Museli jsme mu vždy zahrát něco z repertoáru Osvobozeného divadla. Druhou skutečností bylo, že se mně podařilo získat přístup k notovému archivu hodonínského „Styl klubu“. Noty jsme pilně opisovali, fotografovali, či získávali ozalitové, ba i modrotiskové kopie. První veřejné vystoupení jsme měli již koncem listopadu 1955 v poděbradské Záložně, na nějaké fakultní taneční zábavě. Z dnešního pohledu to vidím jako nebetyčnou drzost, ale kupodivu to neskončilo fiaskem, nýbrž získáním popularity. Přicházela pozvání na další účinkování na tanečních zábavách i na plesech.

To se ovšem stalo okamžitě trnem v oku Sboru kapelníků z Poděbrad a okolí. Vyhržovali podáním trestního oznámení pro hraní na černo (v dnešní terminologii tedy konkurenční boj se starostí o potlačení šedé ekonomiky). Čelili jsme tomu podáním žádosti o zřízení orchestru; zřizovatelem se stalo fakultní ROH. Byl jsem tehdy zvolen kapelníkem a Tonda Kužela mým zástupcem. Sbor kapelníků ovšem také nelenil a nařídil kvalifikační zkoušky pro všechny kapelníky a jejich zástupce. Latka byla nastavena dosti vysoko, neboť doufali, že nás tím zlikvidují. Ostatní účastníci odpovídali zjevně na předem připravené otázky, ale na nás si nepřišli. Oba jsme měli za sebou výuku na hudebních školách a zkoušky nám museli volky nevolky uznat. Kapelnictví přinášelo také povinnost odvádět daně (10% z příjmu každého hudebníka, 2% Hudební a artistické ústředně a 8% zřizovateli). Vzpomínám si, jak na jedné schůzi ROH četl finanční zprávu pokladník ing. Pacholík a vzbudil potlesk, když oznámil příjem od orchestru Elektron ve výši několika set korun. Později se Sbor kapelníků ještě jednou pokusil Elektron zlikvidovat, když nařídil, že každý orchestr musí mít také dechovku, která bude hrát v prvomájovém průvodu. A zase jim to nevyšlo. Nermalou zásluhou marxisty a trumpetisty Karla Šibravy, který zařídil vypůjčení a později i nákup desítek hudebních nástrojů, jsme Elektron rozšířili asi na 50 členů a v prvomájovém průvodu jsme byli jednička. Poděbradské publikum ocenilo zejména náš repertoár, který pozůstával vesměs ze starých rakouských vojenských pochodů, jako na př. Vyšehrad, Vjezd gladiátorů a p.

V základní sestavě orchestru Elektron se vystřídalo poměrně málo hudebníků. V melodické sekci zůstali po celou dobu Jindra Brynda, Tonda Kužela a Zdeněk Bukolský, u tenorsaxofonu se, po odchodu Josefa Dvořáka z fakulty, vystřídali Honza Rybka (D) a Boban Pavlík (D). Když ročník A ukončil studia, nahradil klavíristu Palo Vyskočila Ruda Ledvina a k bicím zasedl Zdeněk Holý (Klásek) (B). Petr Novák hrál s orchestrem jen kratší dobu, pak se věnoval více historii jazzu a byl vystřídán Honzou Hendrychem (B), který střídal kytaru s banjem. Na vrchol se orchestr dostal zřejmě v roce 1958 a z té doby pochází i nahrávka. Po odchodu hudebníků z ročníku B se orchestr zmenšil na kavárenskou skupinu, kde bicí hrál Venca Kykal. S ukončením studia ročníku C ukončil svoji činnost i orchestr Elektron.

Z veselých příhod si vzpomínám na jeden trapas, který se přihodil na fakultním plese na poděbradské kolonádě. Nálada byla veselá, hrálo se nám velmi dobře. Pod pódiem měl stůl náš fanda děkan Forejt. Zrovna jsme měli na pultech St. Louis Blues. Vtom si děkan vede vzácnou návštěvu, někdejšího ministra školství Zdeňka Nejedlého. Jindra Brynda právě zahajoval svoje oblíbené sólo, s pečlivě nastudovaným tremolem na všech dlouhých tónech. Dával do toho všechn svůj cit. Leč Nejedlý, sotva dosedl, už se zvedl a utíkal pryč. Prý takový kravál poslouchat nebude. Tehdy se děkan značně opil, zlé jazyky tvrdily, že ani nestačil doběhnout na toaletu a nablil si za sako. Měl jsem výčitky svědomí, že to bylo kvůli nám.

POSTELEKTRON (na setkání absolventů C2005)

Pro členy Postelektronu jsem na piano přehrál za dobré paměti většinu skladeb z program vystoupení na setkání C2005 a vypálil na CD. Zde uvádím obal CD proto, že na jeho zadní straně je podrobný seznam hraných skladeb. Dnes už bych to nesvedl kvůli artróze na kloubech rukou.

POSTELEKTRON 2005

Toto CD obsahuje skladby, které zazněly na „Setkání absolventů poděbradského ročníku C“ v roce 2005 (a některé další na doplnění) a digitální fotografie ze setkání. Protože se jedná o „smíšený“ CD (data + hudba) a neměli jsme program, který by na první stopu umístil začátek hudebního záznamu, bude asi potřeba pro přehrávání skladeb (na CD přehrávači) přeskočit stopu 1, t. zn. „datovou stopu“. Hudba tedy začíná na stopě č. 2.

1. **Pochod studentské legie**
Bedřich Smetana
2. **Largo (SMS těm, kteří se nedožili)**
Antonín Dvořák
3. **Chattanooga choo choo**
Harry Waren
4. **Klobouk ve křovi**
JJ + V + W
5. **Boogie Woogie**
Jiří Traxler
6. **Tmavomodrý svět**
JJ + V + W
7. **La paloma**
Sebastián de Yradier
8. **Sonatina op. 60 pro 4 ruce (Moderato)**
Anton Diabelli
9. **Gaudeamus igitur**
studentská hymna
10. **Valčík na rozloučenou**
Robert Burns

a další (z ukázek fy. Roland)

Na Digitál Piano ROLAND FP-5 nahrál Ruda Ledvina - 28.11.2005.
Obálka, sazba a tisk: R. Ledvina
Foto: J. Vlách, F. Vondráček, J. Havel
This compilation © PV C2005

„Obálka na CD Postelektron“

Na vnitřní straně jsou aktéři – vlevo se shora: Tonda Kužela, Venda Kykal, Ruda Ledvina a Milan Bartoš. Vpravo shora: Ferry Bukolský, Vláďa Pišek, Jirka Veselý a Petr Novák.

POZDRAVNÝ DOPIS

děkana FEL prof. Ing. Vladimíra Kučery, DrSc., Dr.h.c. účastníkům „Setkání absolventů poděbradského ročníku C“ v roce 2005.

DĚKAN
FAKULTY ELEKTROTECHNICKÉ
ČESKÉHO VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO
V PRAZE

(OPIS)

prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc., Dr.h.c.

V Praze, dne 15. 6. 2005

Milé kolegyně, vážení kolegové!

Byl jsem mile překvapen pozváním od vašeho přípravného výboru na „Setkání absolventů poděbradského ročníku C“ při příležitosti padesátiletého výročí zahájení studia na Fakultě slaboproudé elektrotechniky ČVUT v Poděbradech. Bohužel termín vašeho setkání koliduje s dlouhodobým plánem mé činnosti, v tomto případě s příjemnou povinností. Budu totiž na dovolené. Doufám, že mi uvěříte, že bych se vašeho setkání při tak významném jubileu velmi rád zúčastnil a osobně vás všechny pozdravil. Přijměte tedy mé písemné „osobní poselství“.

Padesát let je nejen v lidském životě, ale i v životě naší fakulty dlouhá doba. Chtěl bych na tomto místě připomenout, jak pracoviště v Poděbradech vzniklo. Vládním nařízením 98/1953 Sb. byla s účinností od 1. 9. 1953 na ČVUT zřízena Fakulta slaboproudé elektrotechniky v Poděbradech. Důvodem byl rostoucí rozvoj elektrotechniky a nedostatek místa pro stoupající počet studentů v Praze.

Fakulta byla umístěna v poděbradském zámku a měla původně vychovávat absolventy pro specializaci rádiová lokace. Ještě v roce 1953 však byla nabídka specializací rozšířena o rádiové spoje a vysokofrekvenční sdělovací techniku. V roce 1953/54 měla fakulta 120 posluchačů v prvním ročníku, v roce 1957/58 již měla 785 studentů a 43 učitelů. Děkanem fakulty byl doc. RNDr. Jindřich Forejt.

Vládním nařízením 58/1959 Sb. byla s účinností od 1. 9. 1959 fakulta sloučena s Fakultou elektrotechnickou ČVUT v Praze. Poděbradské pracoviště se tak stalo pobočkou naší fakulty. Poslední část tohoto pracoviště - vývojové laboratoře v Poděbradech - byla rozhodnutím akademického senátu Fakulty elektrotechnické ČVUT zrušena ke dni 31. 3. 2001.

Byli jste jedni z prvních absolventů a zažili jste si všechny těžkosti, které zrod takové instituce v té době představoval. Ale jsem pevně přesvědčen, že jste si ze studia v Poděbradech odnesli spíše ty lepší zážitky, na které se nezapomíná. A jistě jste získali i odborné vědomosti, za které se tehdy těžce se rodící profesorský sbor nemusel stydět. Vždyť jeho členem byl i nestor československé radiotechniky pan profesor Stránský. Jsem přesvědčen, že jste vědomosti uplatnili ve svém profesním životě ať doma, či v zahraničí. Dovolte mi, abych vám na tomto místě poděkoval za šíření dobré pověsti naší fakulty.

Přeji vašemu setkání hodně zdaru (jak jsem byl seznámen se stavem příprav, tak se jistě vydaří), děkuji za upomínkové předměty od vašeho přípravného výboru, kterému přeji neutuchající vůli i nadále pracovat pro své kolegyně a kolegy, POSTELEKTRONU aby mu to ladilo, a vám všem především hodně zdraví, abyste se mohli takto setkávat i v příštích letech.

Na oplátku bych vás chtěl pozvat na pravidelná setkání absolventů naší fakulty, která se konají každoročně většinou na podzim v Praze. Rád se s vámi uvidím. Webové stránky naší fakulty, včetně rubriky aktualit, ale můžete navštívit kdykoliv na adrese <http://www.fel.cvut.cz>.

Ještě jednou vám přeji hodně zdraví a příjemné vzpomínání.

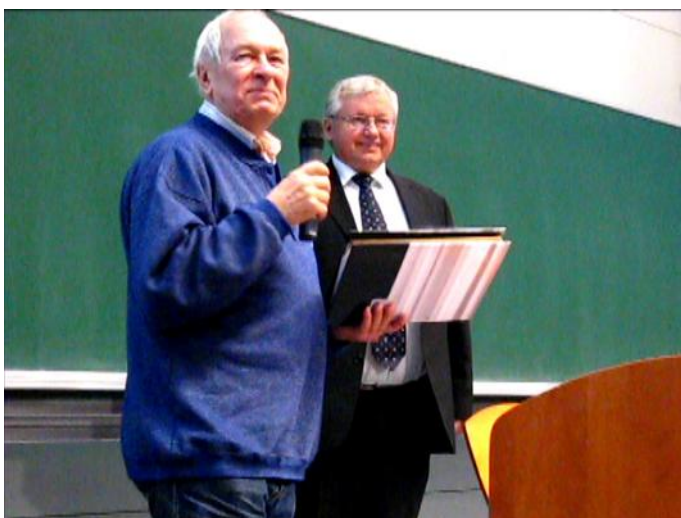
Účastníkům
Setkání absolventů poděbradského ročníku C

OBSAH DARU ROČNÍKU C DO Archivu FEL ČVUT

(předáno na setkání absolventů FEL, organizovaném spolkem Elektra dne 6.11.2010)

- * Originální výtisky studentského časopisu SIGNÁL
Časopis vydával fakultní výbor ČSM poděbradského pracoviště elektrotechnické fakulty a pro potěšení svým kolegům z ročníku „C“ originály věnoval Franta Vondráček u příležitosti 50. výročí ukončení studia na FEL ČVUT.
Tento soubor není úplný, nicméně obsahuje autentické výtisky od prvního čísla (vyšlo 28.2.1957) až po zvláštní číslo 7 pátého ročníku (vydané dne 20. května 1961 u příležitosti ukončení studia ročníku „D“).
V roce 2007 byly pořízeny skeny originálních výtisků SIGNÁLU z obšírnějšího archivu Ing. Antonína Kužely (z ročníku „C“). V digitální formě jsou k dispozici všechna čísla až po poslední známé šesté číslo šestého ročníku, které vyšlo 12. května 1962. Jak pokračoval Signál v dalších letech nevíme.
Soubor obsahuje celkem 340 stran 203x290 mm v černobílém provedení, které jsou uloženy ve formátu JPEG (200 dpi).
Na přiloženém CD „Signál“ (aktualizovaném v roce 2010) lze ještě nalézt ukázky vývoje loga časopisu (v barevném provedení) a i novodobá „Zvláštní vydání Signálu“, která vyšla při příležitosti „Setkání absolventů poděbradského ročníku C“ v roce 2005, 2007, 2008 a 2010.
- * Skeny originálních vydání studentského časopisu SIGNÁL, vydávaného FV ČSM elektrotechnické fakulty ČVUT (pracoviště Poděbrady) v letech 1957 až 1962.
- * CD „ELEKTRON“
- * FOOTBALL O SUD PIVA - filmový záznam tradičního fotbalového zápasu mezi studenty a asistenty po poslední přednášce ročníku C v Poděbradech (14. května 1960).
- * Ročník V - (1960/61).
- * „Zvláštní rozkaz ministra války vysokých škol“ ke dni 29.4.1959 (slavnostní ukončení na VK).
- * „Stravovací průkazy na rok 1959“.
- * „Špion v poděbradském zámku“ (MF 13.3.1956).
- * POSTFILA - aršík známek C2010, vydaný k 50. výročí poslední přednášky v ročníku C (z TV).

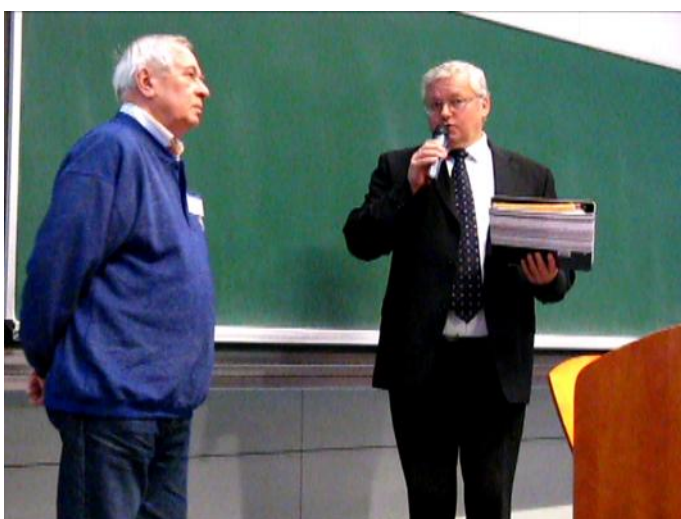
PŘEDÁNÍ DARU do rukou pana děkana prof. Borise Šimáka

„Sledujeme pobavení v sále při mém přebreptu“

„Předání daru“

„Pan děkan děkuje“

A to je moje poslední obrazová vzpomínka.

Ruda Ledvina – Jestřabí v Krk. 21. října 2011, 09:15 hod. SEČ.

[HLAVNÍ MENU](#) <---- NÁVRAT ----> [MENU ARCHIV](#)

MNOHO RADOSTI na Setkání "A" 2009

Podařilo-li se Vám dojít až sem (jste v posledním příspěvku), pak zasluhujete odměnu (dnes se říká "bónus") za vytrvalost a lásku k umění.

Kulturní vložky na setkáních ročníků se staly tradicí - můžete se přesvědčit:

- (K1) Po příjezdu do Poděbrad na Setkání ročníku "A" - 2009, radostný [POZDRAV](#)
- (K2) Ročník "A" promoval v roce 1958 - [PREZENCE](#) na Setkání v srpnu roku 2009
- (K3) Zvony kostelíka ohlašují pravé poledne, spolužáci spěchají na [OBĚD](#)
- (K4) Příjemná je odpolední procházka po známém zákoutí - [RAMENO LABE](#)
- (K5) Romantika, klid, (skoro) nic se za půl století nezměnilo - ani "náš" [ZÁMEK](#)
- (K6) [DUETO](#) trubek se těší velké oblibě a stalo se tradicí na našich Setkáních
- (K7) Pějí se písně, které se pělý na intru i před padesáti léty - [POPLUJEM DÁL](#)
- (K8) Trubky rozechvívají okolní prostor i lidská srdce - tentokrát [STUDÁNEČKA](#)
- (K9) A co jiného na rozloučenou, než přátelské objetí a onen klasický [VALČÍK](#)

Klipy jsou to krásné a výstižné v trvání od 1/2' do 1 a 1/2' minuty, kameru vedla pani Dana Kovalová a patří ji náš obdiv a poděkování.

Co říci na skutečný konec defilé našich společných vzpomínek?

Prokažte, že jste nechodili do škol zbytečně a zpívejte stejně pěkně jako [ROČNÍK "C"](#)

[HLAVNÍ MENU](#) <---- [NÁVRAT](#) ----> [MENU ROČNÍK A](#)

[NÁVRAT](#) ----> [MENU ROČNÍK B](#)

[NÁVRAT](#) ----> [MENU ARCHIV](#)

DOSLOV a ZÁVĚR

Stačí několik věcných poznámek.

(A) Poznámka k SW vybavení a způsobu jeho využití

Uplatnil jsem původní způsob ovládání a výběru "Vzpomínek..." a závěru chci zdůraznit, že ve vývoji nové verze byly použity výhradně legální a dostupné programovací prostředky MS OFFICE. Použil jsem WORD umožňující instalovat v dokumentu hypertextové odkazy. Výsledný soubor má příponu *.DOCX (resp. *.DOC), velikost asi 160 MB a běžně není uživatelům k dispozici. Finální výsledný soubor je exportován do souboru stejného názvu, ale s příponou *.PDF. V SW Adobe Reader jsou zachovány hypertextové odkazy, soubor je uzamčen a určen pouze pro čtení, má velikost cca 35 MB a je uživatelům k dispozici na tomto CD.

(B) Poznámka k získání fotek ve velkém rozlišení

Transformací výsledného souboru do formátu PDF dochází ke kompresi dat a tím v každém případě i ke snížení kvality fotografií. Pro pozorování snímků a čtení textů na LCD rozlišení ve formátu PDF postačí. Pro fotografie na papíře, rozlišení PDF nestačí a originální fotografie s vyšším rozlišením nutno vyžádat u jejich autora (nebo u editora).

(C) Poznámka k umístění a distribuci souboru "Vzpomínky..."

Předpokládám že, že soubor "Vzpomínky..." bude umístěn na stejném místě jako byl dosud umístěn jeho koncept - na URL neveřejné složky pro dokumenty ročníku "A". Současně bude probíhat distribuce souboru "Vzpomínky..." spolu s dalšími dokumenty na CD.

(D) Poznámka k termínu distribuce souboru "Vzpomínky..."

Od začátku práce na novém vydání sleduji závěrečný termín T: 5.listopad 2011, kdy se uskuteční Setkání absolventu FEL v Praze. Předpokládám, že se tam setkám s kolegy obou ročníků a někteří z nich si "Vzpomínky..." odnesou domů "na nosiči".

(E) Poznámka k budoucí edici a vydání souboru "Vzpomínky..."

U tohoto projektu je zřejmé, že soustředování a zapisování vzpomínek je potřebné a zajímavé, že další archivní dokumenty se budou i v budoucnu objevovat a že střípky v paměti se budou skládat do ucelených příběhů. Proto i projekt "Vzpomínky..." může a patrně i bude pokračovat, nabývat nového obsahu a využívat nových forem. Nyní máme 20 přispěvatelů, tito ve svých příspěvcích zveřejnili asi 180 fotografií, celá "KNIHA VZPOMÍNEK" má (nečekaných) 340 stránek. K projektu se připojil ročník "C" velice aktivně, za jeho pomoc a spolupráci při zpracování námětu ELEKTRON upřímně děkuji.

(F) Poznámka k obsahu CD - aneb: Co se na CD nachází?

Jak spustit program např. z prostředí Win Explorer, či Total Commander?

- (1) Složka /ELEKTRON/ obsahuje dokumenty orchestru a část hudebních souborů.
- (2) Složka /OBAL_CD_DVD/ obsahuje graficky zpracovanou obálku CD.
- (3) Složka /LABEL_CD_DVD_FEL/ obsahuje graficky výrazně zpracovanou etiketu CD.
- (5) Složka /POST_ELEKTRON_C/ obsahuje obrazy a videa věnované ročníkem "C".
- (6) Složka /VIDEO_A_2009/ obsahuje dosud nepublikované klipy ročníku A ze Setkání v roce 2009.
- (7) Soubor [Vzpomínky_A_B_v20111105.DOCX] (event. tento soubor nemusí být na CD zaznamenán).
- (8) Soubor [cti_INFO.txt] obsahuje stručné uživatelské informace.
- (9) Soubor [*BAT resp. *.INF] pro eventuální autostart CD.
- (10) Soubor [Vzpomínky_A_B_v20111105.PDF] a tentýž soubor ve zkrácené verzi pro snazší start:

VZPOMINKY.pdf

Kliknutím na tento soubor, nebo napsáním tohoto slova v příkazovém řádku **spustíme program a dále se necháme vést nabídkami MENU.**

VZPOMÍNKY STUDENTŮ ročníků "A" a "B"

Fakulty Radiotechniky ČVUT v Poděbradech 1953 - 1960

Datum vydání CD / DVD: dne 5. listopadu 2011

Svémi vzpomínky přispěli do Kapitoly 1., 2. a do Kapitoly ARCHIV

Čech Karel	Delong Alfréd	Grečner Ján	Grešík Pavel
Hojný Jaroslav	Horevaj Michal	Hučka Miroslav	Hudec Lubomír
Jeřábek Vojtěch	KaliničenkoValja	Kavalírová Eva	Molitoris Dušan
Nomokonov V.	Peček Jiří	Šunka Pavel	Šustek Vladimír
Ružička Václav	Tomaščin Jozef	Vydarený Brano	Solonnikov Vladimír

Foto dosud nepublikované Alfred Delong

Foto dosud nepublikované Michal Horevaj

Naši zahraniční studenti komentoval Nomokonov V. a Delong A.

Stručný zápis vzpomínek pani MUDr. Anny Forejtové

SIGNÁL SPECIÁL úryvek z časopisu Signál - Alfred Delong

ELEKTRON vzpomínka kapelníka - komentář Ing. Rudolf Ledvina

SPORT NA FAKULTĚ komentované fotografie Václava Ružičky

(c) "Květinové hodiny" Jaroslav Tamele je autorem fotografie na obálce

Říkají tomu LABEL,
ale ve skutečnosti je to samolepka na CD, které Vám přináší 354 stránek vzpomínek

A nakonec: **Přímluva ke čtenářům souboru "Vzpomínky... "**

Při čtení Vašich vzpomínek jsem měl často pocit, že jsme na Setkání, že slyším Váš hlas a že Vás vidím "jako za mlada". Ano, přečetl jsem **Vaše** vzpomínky, děkuji Vám za ně, jsou pro mne milé i poučné, neboť jsou součástí i mých mladých let...

Pak jsem se soustředil na technickou stránku věci, abych Vaše příspěvky zpřístupnil, zavedl hierarchický třídící a výběrový systém, instaloval menu a odkazy (je jich řádově přes dvě stě). V této souvislosti mám prosbu: objevíte-li závady v systému, napište mi, abychom společně v další verzi dali věci do pořádku.

A pokud si vzpomenete na pozapomenutou epizodku z Poděbrad, to pak bude vítaný, zbrusu nový příspěvek a zážitek i pro ostatní.

Zdraví všechny
Ján Grečner

[HLAVNÍ MENU](#) <---- [NÁVRAT](#) ----> [MENU ROČNÍKA](#)
[NÁVRAT](#) ----> [MENU ROČNÍK B](#)
[NÁVRAT](#) ----> [MENU ARCHIV](#)